

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Mapa globálních oborových příležitostí

Mapa globálních oborových příležitostí

Kolektiv autorů:

Martin Tlapa, vedoucí týmu

Rudolf Klepáček

Marek Svoboda

**Kolektiv pracovníků Ministerstva zahraničních věcí
České republiky**

Mapa globálních oborových příležitostí

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

© 2017 Ministerstvo zahraničních věcí České republiky

ISBN 978-80-7441-030-7

Obsah

ÚVODNÍ ČÁST

Vize: Sebevědomá a úspěšná Česká republika	9
Ekonomické diplomacie a vyhledávání sektorových příležitostí	11
Poděkování autorů	13
Struktura publikace	14

METODOLOGICKÁ ČÁST

Metodologie a proces přípravy	17
Podrobná metodika výběru potenciálně prioritních sektorů	20
Příklad výběru exportně zajímavých položek pro konkrétní teritoria	24
Zapojení soukromého sektoru do zahraniční rozvojové spolupráce	28
Informace o Exportní garanční a pojišťovací společnosti, a. s.	30

Přehled oborových příležitostí

AFRIKA	33
Alžírsko	35
Angola	41
Egypt	46
Etiopie	51
Ghana	59
Jihoafrická republika	65
Jižní Súdán	70
Keňa	74
Konžská demokratická republika	79
Maroko	85
Mosambik	94
Nigérie	99
Rwanda	106
Senegal	111
Tanzanie	119
Tunisko	123
Uganda	127
Zambie	131

AMERIKA 137

Argentina	139
Brazílie	144
Chile	150
Kanada	157
Kolumbie	161
Kuba	167
Mexiko	172
Peru	178
Spojené státy americké	187
Uruguay	195

ASIE 199

Afghánistán	201
Arménie	207
Ázerbájdžán	212
Bangladéš	218
Čína	225
Filipíny	232
Gruzie	242
Hongkong	249
Indie	255
Indonésie	265
Irák	271
Írán	275
Izrael	285
Japonsko	292
Jemen	297
Jordánsko	302
Katar	306
Kazachstán	311
Korejská republika	318
Kuvajt	323
Libanon	329
Malajsie	333
Mongolsko	342
Myanmar	350
Pákistán	357
Palestina	366
Saúdská Arábie	372
Spojené arabské emiráty	381
Srí Lanka	389
Tádžikistán	395
Thajsko	400
Tchaj-wan	406
Turecko	413
Turkmenistán	421
Uzbekistán	426
Vietnam	432

AUSTRÁLIE A OCEÁNIE 445

Austrálie	447
Nový Zéland	454

EVROPA 461

Albánie	463
Belgie	467
Bělorusko	472
Bosna a Hercegovina	476
Bulharsko	482
Černá Hora	487
Dánsko	491
Estonsko	495
Finsko	500
Francie	505
Chorvatsko	511
Irsko	518
Itálie	522
Kosovo	528
Kypr	534
Lichtenštejsko	539
Litva	542
Lotyšsko	549
Lucembursko	553
Maďarsko	557
Makedonie	561
Malta	566
Moldavsko	571
Německo	576
Nizozemsko	583
Norsko	592
Polsko	596
Portugalsko	602
Rakousko	608
Rumunsko	614
Rusko	621
Řecko	629
Slovensko	634
Slovinsko	639
Srbsko	643
Španělsko	648
Švédsko	653
Švýcarsko	657
Ukrajina	662
Velká Británie	667

Oborový rejstřík ..... 675**Literatura 678**

Úvodní část

Vize: Sebevědomá a úspěšná Česká republika

I. Na cestě

Je to historka, kterou popisuje ve své knize Agenda 21 Michael Hammer. Albert Einstein dal jednou své sekretářce otázky, které měla rozdat studentům skládajícím zkoušku. Sekretářka si otázky přečetla a namítla: „Ale pane profesore, to jsou stejné otázky, jaké jste dával loni. Nebudou na ně studenti už znát odpovědi?“ „Víte, to je v pořádku,“ odpověděl Einstein. „Otázky jsou stejné, ale odpovědi se liší.“

Svět obchodu se mění. Konkurence je všude. Co se jednou vyrobí, zítra může obvykle vyrobit někdo ještě levněji než vy. V této souvislosti vyvstává několik otázek. Umíme přemýšlet o tom, jak snížit náklady našim odběratelům? Že cena není prostým součtem nákladů a zisku, nýbrž hodnotou, kterou naši službě či zboží přisoudí v konkurenci kupující? Je náš aktuální vývoz skutečně odbytem toho, co jsme tradičně vyráběli? Jakou můžeme nabídnout přidanou hodnotu? Vše je spojené s procesním myšlením, dvěma slovy, která se vynořují jako společný jmenovatel úspěšných. A naše jistoty? Jak říká Michael Hammer. „Připravte se na budoucnost, kterou nedokážete předvídat!“

Podniky, které uspějí se svými výrobky na zahraničních trzích, mají vyšší produktivitu práce, rychleji inovují, lépe využívají manažerské metody řízení a vyplácejí vyšší mzdy. Přispívají ke zvyšování bohatství země a vytváření nových pracovních příležitostí. Rozumný stát by si je měl hýčkat. Za peníze, které odvádějí do státní kasy, by podnikatelům měl poskytovat služby, které usnadní vstup i působení na zahraničních trzích a nezatěžuje je nesmyslnou regulací.

Úspěšné modely ekonomické diplomacie se také mění. Ministerstva zahraničních věcí jsou více a více vtahována do témat bezpečnosti a prosperity, praktického a pragmatického prosazování národních zájmů ve světě. V oblasti ekonomické diplomacie dominují v roli garanta jednotné kvalitní nabídky navzájem se doplňujících a srozumitelných služeb pro firmy nabízené jedinou sítí státu v zahraničí.

I my musíme v oblasti obchodní politiky vytvořit viditelný, profesionální aparát schopných expertů mezi jednotlivými ministerstvy a zastupitelskými úřady, kteří budou společně prosazovat zájmy Česka v evropských i mezinárodních institucích a zemích, kde máme silné ekonomické zájmy. Služby v zahraničí poskytované státem musí být souhrou národní reprezentace, kde není třeba vysvětlovat rozdílná loga na vizitkách a řešit domácí příslušnost k různým klubovým barvám.

Cesta k úspěchu bývá často trnitá a leží na ní mnoho překážek. Důležité je najít odhodlání a vůli dojít do cíle. Dítě, kterému klademe na srdce, aby nesahalo na kamna, si na ně spíše sáhne, kluci rozbijí okno při fotbale možná i proto, že před chvílí slyšeli starostlivé rodiče, kteří je nabádali, aby si dali pozor na okna za hřištěm. Každá silná vize má tendenci se naplňovat. Nic naplat, hrozba se zakousne do podvědomí a objeví se, když to nejméně očekáváme. Také proto se vyplatí mít spíše pozitivní vize než ty negativní.

Na této cestě potkáme vždy dvě skupiny lidí. První žijí pozitivní představou překonávání překážek, radosti z cesty, potěšením z dobrého výkonu, z něčeho přínosného a vděčného. Druhá skupina lidí věčně straší, pochybuje a hledá všemožné překážky. Cesta je delší, než se čekalo, počasí není přívětivé, celé je to vlastně k ničemu. Jsme unavení, měli jsme zůstat u toho, co jsme dělali v minulosti, to vždy fungovalo. Mohlo to tak ještě pár let vydržet. Vize a vůdcovství jsou spojené nádoby. Jedno nemůže existovat bez druhého, k úspěchu musejí fungovat společně. A srovnávat se musíme s těmi, kteří jsou před námi! Tak pojďme už!

II. Buďme vítězi

Rok 2016 byl pro české exportéry velmi úspěšný. Export v roce 2016 vzrostl o 2,31 % a dosáhl téměř 4 bilionů korun. Denní vývoz ČR tak představoval v průměru 10,89 mld. CZK. Před deseti lety to bylo méně o více než polovinu. Tento výsledek je o to důležitější, že světový obchod zpomaluje. Podle odhadu Světové obchodní organizace rostl v roce 2016 pouze o 1,7 %. Důvody tohoto trendu bychom mohli odhalit poměrně snadno. Jednalo se především o vývoj cen ropy a dalších komodit, zpomalení v některých rozvíjejících se ekonomikách, bezpečnostní situaci nejen na Blízkém východě nebo třeba transformující se ekonomiku Číny.

Nižší ceny komodit, ekonomické zotavování jihoevropských států Itálie a Španělska a pozvolné zvyšování zaměstnanosti v zemích EU přispěly k tomu, že náš export nejvíce posiloval právě na vnitřním evropském trhu; dosáhl téměř 84% podílu na našem celkovém vývozu. To neznámá, že bychom nevyváželi do třetích zemí. Jen to ukazuje, že EU je v současné světové ekonomické a geopolitické situaci stále jedním z nejstabilnějších trhů a že v České republice existují konkurenceschopné firmy, které se prosazují i na náročných trzích Německa, Nizozemska či Švýcarska. Nárůst exportu do Izraele, Turecka nebo Indie ukazuje, že čeští exportéři mají světu co nabídnout. Rok 2016 považujeme z hlediska ekonomické diplomacie za úspěšný. Nejde ani tak o absolutní nárůst exportu, tuto zásluhu si nijak nenárokuje. Úspěchy leží na bedrech samotných firem a nárůst vývozu je důkazem toho, že máme v České republice mnoho podniků, jež jsou schopné obstát i na trzích s vysokou konkurencí.

Dělat správné věci správně. To je jedno z pravidel, kterým se proslavil Peter Drucker. První otázkou je úvaha nad tím, co nabízet, jak nejlépe plnit potřebu klienta, a jak zvyšovat kvalitu toho, co dostává. Druhou otázkou je porovnání nákladů, které naše činnosti přinášejí.

Čtvrté vydání Mapy globálních oborových příležitostí spojilo opět řadu nadšených lidí, kteří se snaží, aby firmy z této země uspěly při hledání nových vývozních trhů, a které inspiruje Baťův přístup ke službě veřejnosti, trvalému zvyšování hodnoty toho, co umí a nabízí. Silní milují život, bylo jedno z Baťových hesel. Dravost, vizionářství, vysoké nasazení, hrdost a také radost z vlastní práce jsou tím, co by mělo spojovat služby státu s nejlepšími podniky. Baťa to říkal jednoduše: „Buďme vítězi!“.

Martin Tlapa

Ekonomické diplomacie a vyhledávání sektorových příležitostí

Světový trh se stává čím dál tím více globálně propojeným. Dochází k rychlým geopolitickým i ekonomickým změnám. Proto je důležité být flexibilní a umět dynamicky reagovat na změny podmínek v zahraničním obchodě a odrážet tyto změny v modifikaci trhů ve střednědobém a dlouhodobém horizontu. A právě služby a nástroje ekonomické diplomacie mohou pomoci na tyto změny podmínek pružně reagovat a úspěšně se prosazovat na nových zahraničních trzích a rozvíjet stávající exportní a investiční aktivity firem.

Aktuální trendy ve světě nám ukazují, že ministerstva zahraničních věcí přebírají významnější roli v podpoře exportních aktivit státu. Silícím prvkem je i potřeba přizvat do rozhodování o ekonomické diplomacii zástupce podnikatelské sféry. V ekonomické diplomacii se tak řada zemí snaží soustředit na **konkrétní sektory**, ve kterých mají společnosti co nabídnout.

Tyto trendy se snažíme úspěšně aplikovat i my na Ministerstvu zahraničních věcí České republiky. A právě Mapa globálních oborových příležitostí se stala jedním z nástrojů české ekonomické diplomacie, který může hrát významnou roli při manažerském rozhodování veřejné správy i podnikatelské sféry. Jsme rádi, že metodologie a proces přípravy Mapy již také inspiruje mnohé evropské země při hledání a komunikaci příležitostí ve světě.

Jedním z úkolů Ministerstva zahraničních věcí České republiky je pomoci českým firmám vyhledávat exportní a investiční příležitosti na zahraničních trzích, ale, jak již bylo řečeno, zároveň nechceme vytvářet nový seznam prioritních zemí. Lze si těžko představit, že např. Irák je pro český byznys důležitější než Írán, Maroko či Bělorusko. V exportu je nutné využít každou příležitost. V diplomacii zároveň není vhodné rozlišovat, kdo je prioritním partnerem a kdo nikoliv. Proto moderní směry ekonomické diplomacie upřednostňují hledání perspektivních oborů před určováním exportních destinací.

A právě nástrojem k vyhledávání příležitostí na zahraničních trzích, který navíc využívá synergických efektů mezi jednotlivými resorty a agenturami, je Mapa globálních oborových příležitostí. Mapa globálních oborových příležitostí obsahuje analýzu, jejímž cílem je identifikovat perspektivní možnosti uplatnění českých podniků na zahraničních trzích a přiblížit potenciálním exportérům přehled o konkrétních příležitostech vývozu či investic do konkrétních teritorií. Výčet perspektivních oborů je výsledkem analýzy, jež byla zaměřena na sektory, ve kterých na cílových trzích stabilně roste poptávka a v nichž v současné době není plně využit exportní či investiční potenciál České republiky. Budoucím trhem tak může být i nově objevená „sektorová nika“

na již známém trhu. Jde o projekt, který je unikátní nejen svým obsahem, sjednocuje oborový i teritoriální pohled na příležitosti na zahraničních trzích z hlediska českých exportérů, ale také procesem, kterým vzniká. V rámci MOP jsou propojeny jedinečné informace získané ekonomickými diplomaty v zahraničí, a to jak ze zastupitelských úřadů, tak ze zahraničních kanceláří CzechTrade se znalostmi odborníků z jednotlivých resortů (včetně Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva zemědělství, Ministerstva obrany a dalšími) a se schopnostmi českých exportérů, přičemž do přípravy je intenzivně zapojen právě soukromý sektor.

V minulých letech byly uveřejněny teritoriální i sektorová verze Mapy. Obě mají své přednosti. Teritoriální verze je koncipována jako komplexní přehled o daném teritoriu. Obsahuje tak informace, podle kterých můžeme lépe plánovat, koordinovat a prosazovat aktivity na podporu českých ekonomických zájmů ve světě. Sektorové vydání publikace je podřízeno snaze vyjít vstříc především potřebám exportérů přehledněji a rychleji nalézat, kde všude ve světě existuje poptávka po jejich produktech. Aby bylo možné data využít jak k teritoriálnímu, tak oborově zaměřenému vyhledávání, je aktuální verze Mapy globálních oborových příležitostí k dispozici v interaktivním rozhraní na webovém portálu pro podnikatele www.businessinfo.cz.

Je však nutné zdůraznit, že Mapa globálních oborových příležitostí není rigidním nástrojem, ale podnětem jak pro veřejnou, tak pro privátní sféru, že se v daném teritoriu a sektoru něco děje a může něco dít s výhledem na jeden až dva roky. A právě z těchto důvodů přichází Ministerstvo zahraničních věcí s její každoroční aktualizací.

Když jsme vytvořili Mapu, zároveň jsme si uvědomili nutnost flexibilně zpřesňovat a prohlubovat informace, které obsahuje. A právě na základě této úvahy a poptávky firem po dalších ekonomických informacích ze světa jsme přistoupili k zásadnímu zefektivnění přístupu k ekonomickému zpravodajství. Jde o doplněk Mapy oborových příležitostí a jeho hlavním cílem je přiblížit nejnovější informace přímo klientům ekonomické diplomacie, tj. podnikům a exportérům. Aktuální ekonomické zprávy a novinky, které jsou poskytovány zastupitelskými úřady, již nejsou primárně interní, ale publikujeme je prostřednictvím webových stránek Ministerstva zahraničních věcí (sekce „novinky z velvyslanectví“ na webu www.mzv.cz/ekonomika), sociálních sítích a na portálu businessinfo.cz.

Poděkování autorů

Čelá publikace není výhradní prací svých autorů. Poděkování patří všem, kteří se na jejím vzniku podíleli, ať již se jedná o zpracování podkladů pro její různé části ze strany českých zastupitelských úřadů a České rozvojové agentury, nebo cennou oponenturu ze strany podnikatelského sektoru během celé řady diskuzních kulatých stolů. Speciální poděkování patří také všem pracovníkům¹ a stážistům² Odboru ekonomické diplomacie Ministerstva zahraničních věcí České republiky, kteří zpracovali značné množství dat potřebných pro vznik publikace.

Chtěli bychom tímto poděkovat zvláště všem zastupitelským úřadům České republiky, zahraničním kancelářím agentury CzechTrade a zaměstnancům České rozvojové agentury, kteří se aktivně podíleli na sběru potřebných dat a informací. Dále bychom rádi poděkovali zástupcům podnikatelské sféry, zejména Hospodářské komoře České republiky, Svazu průmyslu a dopravy České republiky, Asociaci malých a středních podniků, Agrární komoře České republiky, Asociaci obranného a bezpečnostního průmyslu České republiky, Svazu českého leteckého průmyslu a Asociaci textilního-oděvního-kožedělného průmyslu za cenné náměty a připomínky. V neposlední řadě děkujeme za spolupráci Ministerstvu průmyslu a obchodu České republiky, Ministerstvu zemědělství České republiky a Ministerstvu obrany České republiky.

Pevně věříme, že projekt hledání příležitostí tímto nekončí. Ministerstvo zahraničních věcí hodlá i nadále pokračovat v aktualizacích různých částí materiálu a těšíme se na spolupráci s kýmkoliv, kdo s námi sdílí zájem o podporu hospodářských zájmů České republiky.

---

¹ Pavel Bobek, Anna Urbanová, Dan Blažkovec, Veronika Borovská, Karel Charanza, Šárka Hebersteinová, Jiří Janíček, Barbora Kobiánová, Helena Schulzová, Jan Janda, Gabriela Kubová

² Šimon Fic, Jan Hromádko, Jan Šmíd, Hana Šrotová, Luděk Janeček, Tereza Skrbková

Struktura publikace

Struktura publikace je podřízena snaze vyjít vstříc potřebám na straně státu i exportérů. Kromě úvodní a metodologické části je rozdělena do karet jednotlivých zemí, přičemž každá karta obsahuje aktuální data současného vývozu zboží do jednotlivých zemí v členění HS 4, podílu vývozu na partnerském trhu a dynamiky růstu. Dále obsahuje seznam potenciálních exportních příležitostí v příslušném oboru a konkrétní příležitosti v členění HS 4 včetně komentářů a doplňujících slovních informací. Mimo to uvádí publikace pro přehlednost hodnocení exportního rizika OECD, zkušenosti Exportní garanční a pojišťovací společnosti, a.s. s teritoriem, aktuální výkonnost a výhled ekonomiky partnerských zemí a informace o perspektivách s ohledem na sjednané či sjednávané obchodní dohody o volném obchodu (FTA). U vybraných zemí (viz Metodologie a proces přípravy) je také zařazena kapitola Příležitosti pro rozvojovou spolupráci, která nabízí prvotní pohled na rozvojové potřeby daného teritoria a z nich plynoucí exportně investiční příležitosti.

Publikace také obsahuje dvě nové kapitoly. První z nich popisuje základní přehled služeb Exportní garanční a pojišťovací společnosti, a.s., druhá pak možnosti zapojení soukromého sektoru do Zahraniční rozvojové spolupráce, které nabízí Česká rozvojová agentura. V obou případech se snažíme začínajícím exportérům, investorům a firmám poskytnout co nejvíce informací při rozhodování, jak začít své aktivity v zahraničí.

Metodologická část

Metodologie a proces přípravy

K dosažení cílů projektu byly využity statistické metody, popisné analýzy, komparace a syntézy. Výsledek zkoumání je kombinací vstupní analýzy, verifikace těchto dat ze strany zahraničních zastoupení, doplnění o analýzu partnerských trhů vycházející z kombinace měkkých a tvrdých signálů a průběžné validace výsledků na základě četných konzultací se zástupci podnikatelské sféry.

V roce 2016 tak byla vypracována vstupní analýza, jež využívá průniku vývoje komparativních výhod v čase (za použití Lafayova indexu), dynamiky růstu cílového trhu a nevyužitého exportního potenciálu České republiky na partnerském trhu se střednědobým výhledem na dva až tři roky. Průvodní analýza byla zpracována Ministerstvem zahraničních věcí České republiky za použití dat z databáze OSN Comtrade v podrobném komoditním členění HS 4.

Výsledky této analýzy byly **v tomto vydání Mapy globálních oborových příležitostí** ověřovány pomocí českých zastupitelských úřadů na základě jejich expertních zkušeností z teritoria, znalostí místního prostředí, měkkých signálů a přístupu ke strategickým záměrům vlád partnerských zemí. Zastupitelské úřady tak na základě vlastní obsahové analýzy zdůvodnily, zda jsou dané položky relevantní, či nikoliv. Dále měly za úkol dodat případné další konkrétní příležitosti, které se objevují ve střednědobém horizontu.

Doplňující informace byly zkompletovány a došlo k jejich rozpracování do jednotlivých karet. Aby bylo možné ověřit, zdali tato data odpovídají reálným kompetencím a exportním zkušenostem firem, proběhla celá řada intenzivních formálních i neformálních konzultací se zástupci horizontálních i sektorových podnikatelských asociací. Aktuální data byla v této fázi také sladěna s Ministerstvem průmyslu a obchodu a agenturou CzechTrade. Řada připomínek a námětů v rámci těchto diskuzí byla využita k dílčím úpravám či doplnění materiálu. Hlavní snahou přitom bylo v maximální možné míře využít dat, kterými disponuje firemní sektor, při zachování základních cílů a metodiky projektu.

Doplněný materiál byl zaslán k opětovné verifikaci ze strany zastupitelských úřadů a zahraničních kanceláří CzechTrade. Značný důraz byl kladen především na precizování částí věnovaných komentářům, které měly být pokud možno doplněny o kvantifikaci příležitostí, a to zejména jedná-li se o strategické investiční záměry místní vlády, tak, aby ve výsledku materiál obsahoval informace, v jakém rozsahu jsou projekty realizovány či jak velký a dynamický je trh v tomto odvětví. Pokud úřady identifikovaly nějakou výraznou technickou či netechnickou bariéru vstupu na tento trh, ačkoliv je položka perspektivní, měla by se tato zmínka objevit v části zdůvodnění.

Zároveň došlo k zapracování příležitostí v oblasti služeb. I přes rostoucí potenciál služeb v rámci mezinárodního obchodování se ukázalo značně problematické danou oblast metodicky kvalitně podchytit, a to především s ohledem na různorodost a kvalitu statistických údajů v různých zemích světa. Výsledný materiál spojuje dva přístupy. Pokud je daná služba spojena s konkrétním typem zboží (tedy jde o tzv. servicification v rámci procesu výroby či distribuce zboží), je uvedena jako příležitost v části komentáře s tím, že se jedná o možnou návaznou službu spojenou s exportem daného výrobku. V případě, že daná služba s vývozem zboží přímo nesouvisí, byla zaražena dle klasifikace služeb ČSÚ³. Pak ovšem bylo nutné s ohledem na neexistující centrální databázi pro oblast služeb ověřit příležitosti pomocí informací z dostupných domácích statistik.

Zahraniční zastoupení se při analýze v oblasti exportního potenciálu služeb zaměřila na dynamiku importního trhu, strukturu místního trhu služeb a roli, jakou tyto služby hrají v místní ekonomice (např. podíl nezaměstnanosti, HDP, existence vládní koncepce či strategie v oblasti služeb apod.). Dále došlo k průzkumu konkrétních příležitostí pro export v daných zemích prostřednictvím státních pobídek a možnosti uplatnění v rámci sektorů vykazujících silný růst, nebo sektorů, kde se růst očekává. Data v oblasti služeb byla poté zpětně srovnána se statistikou vývozu služeb v podrobném teritoriálním členění dle ČSÚ.

Mapa oborových příležitostí respektuje, že tradiční české vývozní produkty nemusí z globálního hlediska figurovat mezi primárně poptávanými položkami anebo že již jsou na zahraničních trzích etablované. Zaměřuje se proto především na sektory s nevyužitým potenciálem, přičemž bere v úvahu mimo jiné exportní kapacitu na straně českého vývozu a na druhé straně strukturu a specifika místní ekonomiky. Výčet perspektivních oborů je výsledkem analýzy, jež byla zaměřena na sektory, ve kterých na cílových trzích stabilně roste poptávka a v nichž v současné době není plně využit exportní potenciál České republiky.

Již od minulého vydání se v Mapě oborových příležitostí také zabýváme identifikací možností rozvojové spolupráce a příležitostí z nich plynoucích pro české exportéry a investory. S tím, jak se na základě rozvojové spolupráce ekonomiky stávají silnější, roste i jejich kupní síla a bilaterální obchodní příležitosti. Na základě zkušeností s vývojem a strukturálními změnami u těchto ekonomik (od méně sofistikované výroby ke komplexní, sofistikované ekonomice) však víme, že obchodními partnery těchto zemí se stávají především ti, kteří dané ekonomice pomáhali v jejím rozvoji. Toto zjištění je logické, neboť jedním z předpokladů pro moderní rozvojovou spolupráci je sestavení logické posloupnosti hodnot například od úpravy sociologicko-právního prostředí, přes pomoc s budováním infrastruktury, transfer know-how až po konečnou komerční spolupráci (zjednodušený příklad: vytvoření legislativního prostředí pro nakládání s odpady, transfer know-how, vybudování odpadní infrastruktury, dodávky technologií, investice ve zpracování a využití odpadů a dodávky aut, strojů, kontejnerů).

Snahou Ministerstva zahraničních věcí je podporovat moderní přístup v oblasti rozvojové spolupráce. Z tohoto důvodu byla i tato oblast zařazena do Mapy globálních oborových příležitostí. Země, u kterých je v MOP zařazena kapitola „rozvojové příležitosti“, byly vybírány na základě priorit definovaných v Koncepci Zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na období 2010-2017. Jde tedy o takzvané programové (Afghánistán, Bosna a Hercegovina, Etiopie, Moldavsko, Mongolsko) a projektové (Gruzie, Kambodža, Kosovo, Palestina a Srbsko) země. Tyto země byly doplněny o nejméně rozvinuté regiony, takzvané LDC, OLIC a LMIC⁴.

³ Služby pro statistiku ročních národních účtů vymezeny na základě Klasifikace produkce (CZ-CPA).

Kapitola „rozvojové příležitosti“ byla tvořena ve spolupráci s Českou rozvojovou agenturou a nabízí čtenáři pohled na sektorové rozvojové priority dané země. U programových a projektových zemí byly tyto informace poskytnuty Českou rozvojovou agenturou na základě vlastních zkušeností, znalosti rozvojových cílů a analýz rozvoje v daném regionu, u ostatních zemí MOP vychází ze strategických dokumentů týkajících se plánů rozvoje daného teritoria v průniku s českými kapacitami a kompetencemi a verifikací Českou rozvojovou agenturou a zastupitelskými úřady.

Na závěr je nutné zmínit, že Mapa globálních oborových příležitostí má hned několik omezení. Její ambicí není hloubková analýza konkurenčního prostředí, která by reálněji postihovala, do jaké míry úspěšnosti se firmy mohou etablovat na zahraničních trzích. Výsledky projektu také nemohou obsáhnout potenciální „černé labutě“, zlomové inovace či náhlé změny poptávky, které se v reálném čase obtížně předvírají. Limity vyplývají především ze skutečnosti, že ekonomické jevy a procesy jsou v reálném čase dynamické a jsou určitým způsobem propojeny, a tudíž se vzájemně ovlivňují. Ve většině situací působí na určitý jev značné množství podmiňujících se faktorů, které nelze v plném rozsahu postihnout ani měřit. Prostřednictvím předem určeného systému verifikací ze strany zahraničních zastoupení a rozsáhlých konzultací s podnikatelskou sférou bylo snahou autorů tyto negativní aspekty v co největší míře eliminovat. Současně je potřeba projekt vnímat jako kontinuální proces aktualizace a zpřesňování výsledných dat tak, abychom měli k dispozici informace, na základě kterých lze flexibilně reagovat na aktuální situaci na světových trzích.

Mapa příležitostí rovněž nezohledňuje bezpečnostní a politická rizika jednotlivých teritorií. Obchod se zbožím dvojího užití se řídí zákonem č. 594/2004 Sb. a nařízením Rady (ES) č. 428/2009 a je dále posuzován Ministerstvem zahraničních věcí České republiky z hlediska zahraničně-politických závazků a mezinárodních dohod včetně sankcí uvalených ze strany OSN či EU. Každá žádost o stanovisko k žádosti o povolení vývozu zboží dvojího užití je posuzována individuálně. Obchod s vojenským materiálem se řídí zákonem č. 38/1994 Sb. a je dále posuzován Ministerstvem zahraničních věcí České republiky z hlediska zahraničně-politických závazků a mezinárodních dohod, mj. i z hlediska Společného postoje EU 2008/944/SZBP definujícího závazná kritéria pro export vojenského materiálu do třetích zemí. Každá žádost o závazné stanovisko k exportnímu případu je posuzována individuálně s ohledem na aktuální situaci nejenom v dané zemi, ale i v širším regionu. Tento materiál v žádném případě nepředjímá výsledky licenčních řízení.

---

⁴ Kategorizace zemí OECD/DAC dle hrubého národního důchodu na hlavu v roce 2013:
LDC - Least Developed Countries, OLIC - Other Low Income Countries (HND na hlavu menší než 1 005 USD),
LMIC - Lower Middle Income Countries and Territories (HND na hlavu v rozmezí 1 006-3 975 USD),
UMIC - Upper Middle Income Countries and Territories (HND na hlavu v rozmezí 3 976-12 275 USD).

Podrobná metodika výběru potenciálně prioritních sektorů

Představme si, že stojíme před následujícím problémem. Máme exportující zemi, která produkuje určité portfolio výrobků. Tato země si klade otázky, na které výrobky portfolia se více zaměřit, či zda pro tyto výrobky existují trhy, na kterých by mohla vylepšit svoji pozici, nebo zda nevznikají nové zajímavé trhy, kam by mohla rozšířit export těchto produktů. K tomu, abychom mohli statisticky odpovědět na výše položené otázky, je nutné se zaměřit na vyřešení dvou úkolů. Prvním z nich je ujasnit si exportní kapacity a kompetence dané země, druhým pak nalezení vhodných a zajímavých trhů.

Exportní kompetence a komparativní výhody

Exportní kompetence dané země můžeme vyjadřovat pomocí jejích komparativních výhod. Klasické a neoklasické modely (Ricardo, 1817/1951, Ohlin, 1933) uvádějí, že země s komparativní výhodou v daném produktu (při takových ekonomických podmínkách, kdy daný produkt dokáže země vyrábět s nižšími ekonomickými náklady než ostatní) tento produkt vyváží, zatímco ostatní země vykazující komparativní nevýhodu jej dovážejí.

Podle modernějších teorií je však nutné vidět výraz „komparativní výhoda“ v širším slova smyslu. Například Palley (2008, p. 201) definuje komparativní výhodu následovně. Komparativní výhoda je podle něj v moderním světě tvořena, a ne získávána. V 18. století byl zahraniční obchod urychlován honbou za exotickým kořením a novými zdroji nerostného bohatství a surovin. V tomto období byla komparativní výhoda (tradiční pojetí) determinována klimatickými podmínkami a zdroji nerostného bohatství, a tedy málo ovlivňována lidskou činností. V dnešním pojetí lze komparativní výhodu získat pomocí inovací a rozvojem nových technologií, a ty jsou ovlivňovány lidskou činností a inovační politikou.

A právě základy širšího pojetí komparativních výhod položil již Lafay (1992, p. 210). Poukázal na různé ekonomické podmínky, na základě kterých lze utvářet komparativní výhody jednotlivých zemí v konkrétních oborech. Těmito podmínkami jsou například:

- ▶ příhodné zdroje nerostného bohatství v daném teritoriu,
- ▶ nižší relativní náklady díky výběru takových odvětví, které nejlépe odpovídají makroekonomickým podmínkám země,

- ▶ nižší relativní náklady získané inovacemi produkčních procesů na mikroekonomické úrovni,
- ▶ tvorba a zavádění nových produktů na mikroekonomické úrovni.

Pokud chceme koncept komparativních výhod použít k analytickému měření exportních kompetencí dané země, je nutné definovat, jakým způsobem měřit komparativní výhody a jaký je jejich vztah k teoretickému modelu. Tuto problematiku shrnul ve své studii Ballance et al. (1987) do jednoduchého schématu:

$$EC \rightarrow CA \rightarrow TPC \rightarrow RCA.$$

Různé ekonomické podmínky (EC) jednotlivých zemí světa utvářejí jejich strukturu komparativních výhod (CA), která kopíruje strukturu mezinárodního obchodu, produkce a spotřeby (TPC). Ekonomické teorie se vlastně snaží vysvětlit vztah mezi EC, CA a TPC. Jinými slovy se snaží přijít na to, jaké ekonomické podmínky determinují vznik komparativní výhody, a tedy predispozice pro export daného výrobku. Pro výpočet odhalené komparativní výhody (RCA) by tedy bylo vhodné najít takové proměnné, které determinují komparativní výhody (CA) a korespondují s ekonomickými teoriemi o zahraničním obchodu. U komparativních výhod nejsou však proměnné často snadno vyčíslitelné. Proto je vhodné se přiklonit k druhé nejlepší variantě a použít ex-post data o zahraničním obchodu.

První, a dosud jeden z nejpoužívanějších indexů, který pomocí exportních ex-post dat vyčísluje odhalenou komparativní výhodu (RCA), prezentoval ve své práci Balassa:

$$BI(c, i) = \frac{\frac{x(c, i)}{\sum_i x(c, i)}}{\frac{\sum_c x(c, i)}{\sum_{c, i} x(c, i)}}$$

kde $x(c, i)$ je množství exportu položky i ze země c . BI je větší než 1, pokud je podíl exportu tohoto produktu na celkovém exportu země větší než podíl světového exportu produktu i na celkovém světovém exportu. Index BI tak umožňuje říci, zda je vybraný produkt z dané země vyvážen efektivně (daná země vykazuje pro tento produkt odhalenou komparativní výhodu), či neefektivně (země v tomto produktu vykazuje odhalenou komparativní nevýhodu (pokud je BI větší než 1, jde o efektivní export, pokud BI je menší než 1, vývoz tohoto produktu je neefektivní)). Hodnoty BI indexu tak mohou nabývat hodnot od nuly do nekonečna s neutrálním bodem, kdy se RCA mění z nevýhody na výhody, rovno 1.

Z výpočtu indexů RCA chceme usuzovat následující:

- ▶ konkrétní země vykazuje v daném výrobku odhalenou komparativní výhodu či nevýhodu,
- ▶ srovnávat výhody jednotlivých komodit v dané zemi, či výhody dané komodity napříč jednotlivými zeměmi,
- ▶ sledovat vývoj komparativních výhod v čase.

Pro náš úkol je především potřeba umět určit, zda konkrétní země v daném výrobku vykazuje odhalenou komparativní výhodu, či nikoliv. Bylo by však vhodné i monitorovat vývoj komparativních výhod v čase. V takovém případě existuje vhodnější index než výše uvedený BI. Jeho problémem je totiž to, že

střední hodnota tohoto indexu (počítané komparativní výhody pro danou zemi) není časově invariantní. Tuto podmínku splňuje námi dále používaný Lafayův index.

$$LFI(c, i) = 10000 \left(\frac{x_{c,i} - m_{c,i}}{x_{c,i} + m_{c,i}} - \frac{\sum_i (x_{c,i} - m_{c,i})}{\sum_i (x_{c,i} + m_{c,i})} \right) \frac{x_{c,i} + m_{c,i}}{\sum_i (x_{c,i} + m_{c,i})}$$

Značení je zde použito stejné jako u BI indexu, $m_{c,i}$ označuje import položky i do země c .

Lafayův index LFI mezinárodní specializace vyčísluje komparativní výhodu země pro konkrétní produkt tak, že porovnává podíl obchodní bilance na obratu dané položky s podílem celkové obchodní bilance na obratu země. Vahou zde pak je podíl obratu této položky na celkovém obratu obchodu.

Střední hodnota LFI indexu je rovna nule a je časově invariantní. Lze tedy porovnávat strukturu zahraničního obchodu dané země v čase.

$$\sum_i LFI(c, i) = 0$$

Neutrálním bodem je v tomto případě 0 a záporné hodnoty LFI indexu znamenají odhalenou komparativní nevýhodu položky pro danou zemi a kladné hodnoty odhalenou komparativní výhodu. Z předchozích tvrzení vyplývá, že LFI index neměří komparativní výhodu ve vztahu k jiným zemím, ale ukazuje komparativní výhodu vzhledem k celkové struktuře obchodu dané země. Proto kladné hodnoty LFI ukazují komparativní výhodu v tom smyslu, že poukazují na stupeň specializace dané položky (tedy daného produktu). Právě z tohoto důvodu byl pro měření exportních kompetencí ČR zvolen LFI index.

Výběr potenciálních trhů

V předchozí kapitole jsme se zabývali tím, jak najít a měřit exportní kompetence ČR. První možností, jak filtrovat položky pro jednotlivé trhy, je ta, že vybereme komodity, ve kterých vykazuje ČR odhalenou komparativní výhodu a partner komparativní nevýhodu. To však není jedinou podmínkou výběru cílového trhu. Musíme si položit další dvě základní otázky. Za prvé se ptáme, zda je daný výrobek na konkrétním trhu již zavedený (to znamená, že jeho podíl na cílovém trhu odpovídá českým kompetencím – v tom případě již naplnil svůj exportní potenciál), nebo je jeho podíl zanedbatelný (v takovém případě by se výrobek mohl jevit jako exportně vhodný). Za druhé se díváme na dynamiku trhu (jakým způsobem se vyvíjí import výrobku do partnerské země).

Je tedy zřejmé, že pro statistické určení globální mapy oborových příležitostí – výběr exportně vhodných komodit pro jednotlivé země – je nutné vyčíslit růstové a podílové indexy. K tomu lze opět využít ex-post dat o zahraničním obchodu. Na tomto místě si musíme uvědomit, že v případě sledování dynamiky trhu jde o prolongaci trendu, který může kopírovat hospodářský cyklus v daném odvětví. Pokud předpokládáme, že délka hospodářského cyklu může být 7–8 let a chceme odhadovat vývoj na další zhruba dva

roky, je vhodné použít časovou řadu od roku 2011–2012 až po nejaktuálněji dostupná data (2014–2015). Pro výpočet podílu na trhu lze použít nejaktuálnější data.

Pokud sledujeme vývoj importu dané položky do konkrétní země (růstový index), pak chceme, aby tempo růstu ve sledovaném období nezpomalovalo. Tedy, abychom se v rámci hospodářského cyklu odráželi ode dna, nebo byli v počínající fázi expanze. Pokud se podíváme na podíl exportu dané položky z ČR do partnerské země k celkovému importu položky partnerské země, pak příležitost vidíme tam, kde je tento podíl dvojnásobně nižší než podíl českého exportu položky na celosvětovém exportu vybrané položky. Tyto indexy lze definovat následovně.

Dynamika růstu cílového trhu:

$$MG(c, i) = \prod_{t=2}^n \left(\frac{m_{t,c,i}}{m_{t-1,c,i}} \right)^{\frac{1}{n-1}}$$

Podíl českého exportu položky v partnerské zemi:

$$BMR(\text{ČR} \rightarrow c, i) = \frac{x_{\text{ČR} \rightarrow c, i}}{m_{c, i}}$$

Podíl českého exportu položky na celosvětovém trhu:

$$GMR(c, i) = \frac{x_{c, i}}{\sum_c x_{c, i}}$$

Zde t značí časové období a $x_{\text{ČR} \rightarrow c, i}$ bilaterální export položky i z ČR do partnerské země c .

V další kapitole uvádíme konkrétní příklad využití výše popsané teorie k nalezení položek globální mapy oborových příležitostí.

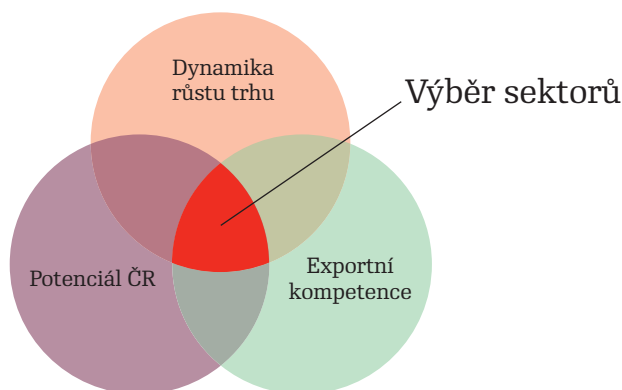

Příklad výběru exportně zajímavých položek pro konkrétní teritoria

Na následujícím příkladu bude vysvětlen princip výběru potenciálně prioritních sektorů. Nejdříve je nutné zmínit, že cílem není vybrat sektory, které již mají na cílovém trhu silnou pozici. Naopak, vyhledáváme ty položky, které se ještě na tomto trhu neuplatnily, ale vzhledem ke schopnostem a kapacitám českého exportu a struktuře a síle místního trhu tento potenciál mají. Data zahraničního obchodu (importy a exporty) jsou získávána z databáze OSN - UN Comtrade. Zde však bude metodika vysvětlena na ilustrativním příkladu. V ukázce předpokládáme, že světový obchod je tvořen položkami A, B, C, D a E.

Výsledný seznam potenciálně prioritních položek tedy získáme na základě průniku tří podmínek:

1. dynamika růstu cílového trhu;
2. síla a potenciál ČR ve světovém měřítku;
3. exportní kompetence ČR a cílového trhu dle Lafayových indexů.

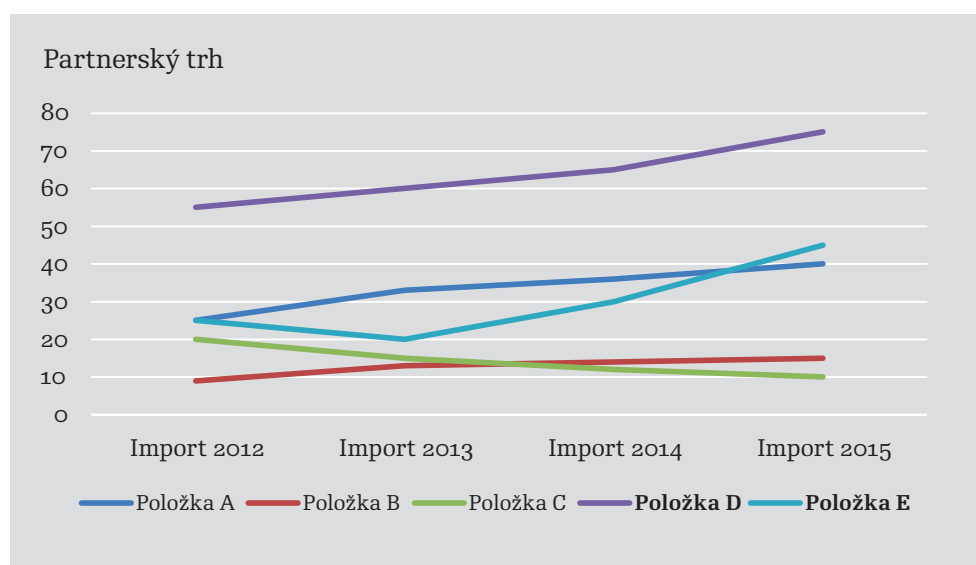
Obrázek 1: Výběr potenciálně prioritních sektorů/položek

Dynamika růstu partnerského trhu

Zde se díváme pouze na vývoj importů jednotlivých položek na místním trhu partnera. Zde hledáme takové položky, které mají **minimálně 10% meziroční růst importu** na daném trhu v letech 2012–2015. Také chceme, aby nedocházelo k saturaci růstu importů. To znamená, že vybíráme pouze takové komodity, jejichž růst importů byl v letech 2013–2015 rychlejší než mezi lety 2012–2014. Růsty importů jsou počítány jako geometrický průměr. Ilustrativní výsledky uvádí následující tabulka.

Partner	Import 2012	Import 2013	Import 2014	Import 2015	Růst 2012-2014	Růst 2013-2015
Položka A	25	33	36	40	20,00%	10,10%
Položka B	9	13	14	15	24,72%	7,42%
Položka C	20	15	12	10	-22,54%	-18,35%
Položka D	55	60	65	75	8,71%	11,80%
Položka E	25	20	30	45	9,54%	50,00%

Tabulka 1: Růst importů jednotlivých položek na partnerském trhu

Graf 1: Vývoj importů jednotlivých položek na partnerský trh

Z předložených výpočtů je vidět, že podmínkám odpovídají položky **D** a **E**.

Potenciál ČR

V tomto bodě jsou vybírány položky, které na místním trhu nenaplnují předpokládaný exportní potenciál ČR. To znamená, že podíl českého exportu dané položky na partnerském trhu je více než **dvojnásobně menší** oproti tomuto podílu na světovém trhu. Konkrétní příklad opět uvádí následující tabulka.

Partner	Světový export 2015	Export ČR 2015	Světový podíl ČR	Import partnera 2015	Import partnera z ČR 2015	Podíl ČR na partnerském trhu	Porovnání světového a místního podílu
Položka A	1 000	100	10,00%	40	5,0	12,50%	0,8
Položka B	660	30	4,55%	15	0,2	1,33%	3,4
Položka C	800	40	5,00%	10	1,0	10,00%	0,5
Položka D	1 250	150	12,00%	75	3,0	4,00%	3,0
Položka E	400	60	15,00%	45	2,0	4,44%	3,4

Tabulka 2: Porovnání světového podílu českého exportu a podílu českého exportu na partnerský trh v jednotlivých položkách

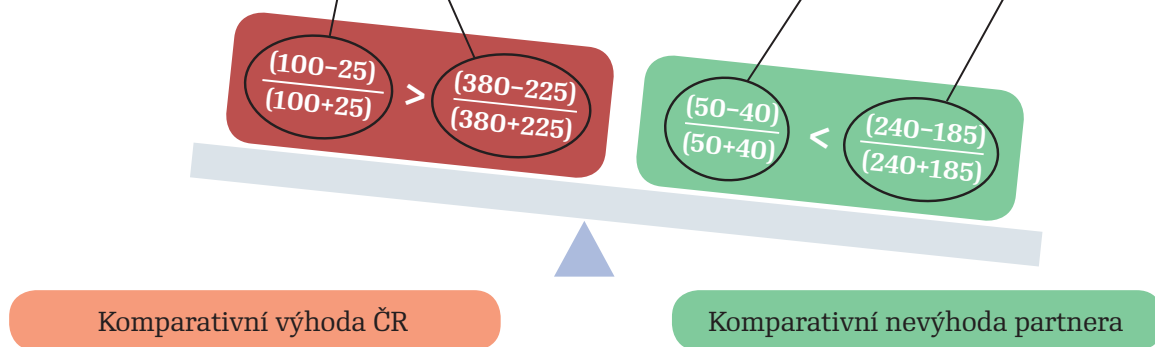
Položky **B**, **D** a **E** nenaplnují předpokládaný exportní potenciál ČR. Český podíl na světovém exportu položky B je 3,4 krát větší než český podíl na místním trhu, u položky D jde o 3 násobek a u položky E o 3,4 násobek.

Exportní kompetence

Exportní kompetence dané země v našem přístupu měříme pomocí komparativních výhod jednotlivých položek vyjádřených Lafayovým indexem. Řekněme, že exportér má komparativní výhodu v položce A, pokud podíl jeho čistého exportu položky A na obratu položky A je větší než podíl jeho celkového čistého exportu na obratu ZO. V opačném případě položka A vykazuje komparativní nevýhodu. Zajímají nás tedy takové položky, ve kterých existuje prokazatelná komparativní výhoda pro ČR a zároveň prokazatelná komparativní nevýhoda importéra.

Tabulka 3: Výpočet komparativních výhod jednotlivých položek pro ČR a partnera

ČR	Export 2015	Import 2015	Podíl	Výhoda/ nevýhoda	Partner	Export 2015	Import 2015	Podíl	Výhoda/ nevýhoda
Položka A	100	25	0,60	V	Položka A	50	40	0,11	N
Položka B	30	20	0,20	N	Položka B	35	15	0,40	V
Položka C	40	60	-0,20	N	Položka C	40	10	0,60	V
Položka D	150	90	0,25	N	Položka D	90	75	0,09	N
Položka E	60	30	0,33	V	Položka E	25	45	-0,29	N
Celkem	380	225	0,26		Celkem	240	185	0,13	

Obrázek 2: Schéma výpočtu k tabulce 3

Z výpočtů je zřejmé, že komparativní výhodu ČR a zároveň nevýhodu partnera vykazují položky **A** a **E**.

Průnik a závěrečný seznam

Do konečného výběru sektorů/položek zahrneme pouze ty, které splňují všechny tři podmínky. První podmínkou prošly položky D, E, druhou pak B, D, E, a třetí A, E. To znamená, že do konečného seznamu potenciálně prioritních položek pro partnera by byla zařazena pouze položka **E**.

Zapojení soukromého sektoru do zahraniční rozvojové spolupráce

Podnikatelské subjekty mají k dispozici následující dvě možnosti pro zapojení do projektů Zahraniční rozvojové spolupráce (ZRS).

Česká rozvojová agentura (ČRA) pravidelně vypisuje výběrová řízení na dodavatele služeb, zboží či stavebních prací v rámci dvoustranných projektů v prioritních zemích Zahraniční rozvojové spolupráce ČR. V roce 2016 se realizovalo 84 veřejných zakázek v celkovém objemu 168 953 403,48 CZK.

Dalším nástrojem jsou dotace v režimu „de minimis“ pro podnikatele. V roce 2016 vyhlásila Česká rozvojová agentura dva tyto dotační tituly pro soukromý sektor: Program rozvojového partnerství pro soukromý sektor (dále „Program partnerství“) a Program studie proveditelnosti.

Cílem obou dotačních titulů je zvýšení zapojení soukromého sektoru do naplňování cílů Zahraniční rozvojové spolupráce České republiky a cílů udržitelného rozvoje. Díky vyšší míře poskytnutého spolufinancování dochází ke snížení rizika vstupu českých firem na rozvojové trhy. Měřitelnými indikátory jsou nově vytvořená pracovní místa, zapojení místních producentů do hodnotových řetězců, přenos know-how a technologií k navyšování odborných znalostí a kapacit, udržitelnost partnerství v delším časovém horizontu a úspěšné financování technických řešení.

Projekty v rámci Programu partnerství byly implementovány v prioritních zemích Zahraniční rozvojové spolupráce České republiky, které byly schváleny usnesením vlády ČR č. 366 z roku 2010 o koncepci Zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na období 2010–2017. Program studie proveditelnosti byl otevřen pro všechny rozvojové země. Do obou programů se mohly prostřednictvím veřejného dotačního výběrového řízení hlásit pouze české podnikatelské subjekty. V souladu s Plánem Zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na rok 2016 bylo na oba programy alokováno 10 mil. CZK.

V listopadu 2016 pak bylo vyhlášeno nové kolo Programu rozvojového partnerství pro soukromý sektor (dále Program), který sloučil Program partnerství i Program studií proveditelnosti do jednoho dotačního titulu v režimu de minimis. Je nyní rozdělen na fázi přípravy, kam patří „studie proveditelnosti“ a nový nástroj „podnikatelský plán“, který umožňuje zmapovat rizika vstupu na trh a najít si partnera. Maximální výše dotace ve fázi realizace byla navýšena na 5 mil. CZK. Česká rozvojová agentura zaznamenala dvojnásobný počet žádostí oproti minulému roku, přičemž dvě třetiny žadatelů byly nové subjekty. Nárůst žádostí koresponduje také s navýšeným rozpočtem, který pro rok 2017 činí 20 mil. CZK. Podmínky programu stanovuje metodika a text

vyhlášení výběrového řízení pro příslušný rok, je vyžadováno spolufinancování. V rámci Programu se Česká rozvojová agentura snaží oslovovat především malé a střední podniky (inovativní start-upy, zkušené firmy či jednotlivé podnikatele) přes média, veletrhy, či účasti na podnikatelských seminářích. Mezi hlavní události, na kterých se v rámci těchto aktivit prezentovala, byly Mezinárodní strojírenský veletrh v Brně, Workshop pro UN GlobalCompact, či veřejný seminář pro firmy na Ministerstvu zahraničních věcí, kterého se zúčastnilo více jak 100 podnikatelů.

Vzhledem k tomu, že Program operuje v rozvojových zemích, předpokládá zdroje financování podnikatelských řešení ve velké míře od mezinárodních finančních institucí či od investorů. V loňském roce bylo podpořeno celkem 20 projektových námětů v prioritních zemích Zahraniční rozvojové spolupráce České republiky a v rámci studií proveditelnosti také v rozvojových zemích obecně, dle kategorizace OECD/DAC. Díky těmto projektům měly české firmy možnost zmapovat tržní potenciál cílových zemí, informovat o svých produktech a technologických řešeních, nalézt nové partnery a vyškolit pracovní sílu. Možné využití studií pro následné zapojení českých subjektů do fondů vnější spolupráce EU je poté na rozhodnutí českých realizátorů.

Česká rozvojová agentura se rovněž zapojila do tzv. pilířového hodnocení pro delegovanou spolupráci Evropské komise, což nám v případě udělení akreditace umožní účinné čerpání fondů EU na další projekty a programy.

Nově nabízí Česká rozvojová agentura službu č. 16 v rámci Klientského centra pro export s názvem Podpora při zapojení do projektů české a mezinárodní rozvojové spolupráce (bezplatné konzultace pro české firmy).

Informace o Exportní garanční a pojišťovací společnosti, a. s.

Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s. (EGAP) nabízí exportérům širokou podporu při jejich vývozních aktivitách. Zaměřuje se na tržně nepojistitelná politická a komerční rizika spojená s financováním vývozu zboží, služeb a investic z České republiky. Posláním EGAP je podpořit každý smysluplný vývozní projekt s českým podílem ve výši alespoň 50 %, který by bez pojištění nemohl být realizován. Základní typy poskytovaného pojištění jsou:

B	pojištění krátkodobého vývozního dodavatelského úvěru (splatnosti do 2 let);
Bf	pojištění bankou financovaného krátkodobého vývozního dodavatelského úvěru;
C	pojištění střednědobého a dlouhodobého vývozního dodavatelského úvěru;
Cf	pojištění bankou financovaného střednědobého a dlouhodobého vývozního dodavatelského úvěru;
D	pojištění vývozního odběratelského úvěru;
E	pojištění akreditivu;
F	pojištění úvěru na předexportní financování výroby;
I	pojištění investic českých právnických osob v zahraničí;
If	pojištění úvěru na financování investic českých právnických osob v zahraničí;
V	pojištění proti riziku nemožnosti splnění smlouvy o vývozu (tzv. výrobního rizika);
Z	pojištění bankovní záruky vystavené v souvislosti s exportním kontraktem.

Exportní garanční a pojišťovací společnost pojišťuje financování vývozu nejen energetických, strojních a technologických zařízení, investičních celků, dopravních staveb a investic, ale i zemědělských a potravinářských produktů. Jedná se především o vývoz a investice do zemí, kde politické, ekonomické a právní prostředí přináší větší míru nejistoty a vyšší riziko nezaplacení na straně kupujících. EGAP spolupracuje se všemi bankami na českém trhu. Díky tomu je financování dostupné pro širokou řadu vývozců.

EGAP pojišťuje exportérům riziko nezaplacení faktur již od 100 tis. CZK. Většinu pojistných produktů využívají i malé a střední podniky. Speciálně pro

ně je určena velmi zjednodušená verze pojištění předexportních úvěrů a bankovních záruk, která značně urychluje celý proces pojištění a snižuje administrativní náročnost.

Podmínky pojištění se odvíjejí od rizikovosti země, do které vývoz směřuje a od kredibility dlužníka, jehož platební schopnost je předmětem pojištění. Rizikovost je určena na základě kategorií OECD (viz také <http://www.egap.cz/informace/klasifikace-zemi/index.php>). U rizikové kategorie 0 (například země EU, USA, Nový Zéland) lze pojistit jen vývoz se splatností nad 2 roky. U ostatních zemí kategorie 1-7 toto omezení splatnosti není.

Pro bližší informace navštivte www.egap.cz nebo se informujte na info@egap.cz.

Přehled oborových příležitostí

AFRIKA

Alžírsko

Od roku 2000 rostla alžírská ekonomika v průměru o 3,7 % ročně, z toho v roce 2014 se HDP meziročně zvýšil o 3,8 %. V dalších letech by se měly tyto hodnoty mírně snižovat. Míra inflace v roce 2016 byla 5,9 %. V zemi žije odhadem již 41 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele přesahuje hranici 4 tis. USD. Nezaměstnanost se v posledních letech pohybovala kolem 10 %. V budoucnu se očekává její mírné zvýšení. V důsledku výrazného poklesu světových cen ropy - hlavní alžírské vývozní komodity - bylo saldo běžného účtu platební bilance v roce 2016 záporné a podobný výhled je i pro další roky. Vlášda se proto snaží o tzv. racionalizaci dovozů, což se projevuje jejich administrativním zpomalováním a prodražováním.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	3,8	3,9	3,6	2,9	2,6	2,8
HDP/obyv. (USD)	5 459	4 175	4 129	4 296	4 352	4 393
Míra inflace (%)	2,9	4,8	5,9	4,8	4,3	4
Nezaměstnanost (%)	10,6	11,2	9,9	10,4	11,1	11,8
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-9,4	-27,5	-25,3	-24,5	-18,8	-15,5
Populace (mil.)	39,1	40,0	40,8	41,5	42,3	43,1
Konkurenceschopnost	100/148	79/144	87/138	–	–	–
Exportní riziko OECD	3/7	3/7	4/7	4/7	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ EU uzavřela s Alžírskem dohodu o volném obchodu (asociační dohodu), která vstoupila v platnost v roce 2005.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Alžírsko umístilo na 87. pozici a dle OECD je exportní riziko 4/7.

Vývoz ČR do Alžírsko 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	1 165 866	33,4	2 458 979	-52,6
8542	Obvody integrované elektronické	212 536	6,1	155 875	36,4
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	185 862	5,3	201 130	-7,6
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj	147 407	4,2	80 243	83,7
8462	Stroje tvářecí k opracování kovů, buchary apod.	141 440	4,1	358 989	-60,6
7612	Sudy, barely, plechovky ap. z hliníku, do 300 l	137 821	4,0	135 777	1,5
9304	Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné	117 459	3,4	76 660	53,2
8408	Motory pístové, vznětové s vnitřním spalováním	106 842	3,1	101 104	5,7
4011	Pneumatiky nové z pryže	80 724	2,3	167 850	-51,9
7322	Radiátory, ohříváče ap., části, z železa, oceli	57 853	1,7	68 791	-15,9
Celkem TOP10		2 353 810	67,5	3 805 398	-38,1
Celkem vývoz		3 486 119		5 457 791	-36,1

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Alžírsko 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8803	Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání	16 513	31,4	15 563	6,1
8450	Pračky pro domácnost, prádelny i se sušičkami	6 311	12,0	-	-
9031	Stroje, přístroje, nástroje měřicí, kontrolní, jinde. neuv.	5 986	11,4	289	1 971,3
8424	Přístroje mech. k stříkání ap., přístroje hasicí	5 433	10,3	-	-
804	Datle, fíky, ananas, avocato apod. čerstvé, sušené	4 803	9,1	2 488	93,0
8411	Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	3 136	6,0	12 592	-75,1
8609	Kontejnery pro jeden nebo více druhů dopravy	1 520	2,9	531	186,3
3102	Hnojiva minerální nebo chemická dusíkatá	1 519	2,9	-	-
8413	Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	1 511	2,9	1 101	37,2
8408	Motory pístové, vznětové s vnitřním spalováním	1 328	2,5	724	83,4
Celkem TOP10		48 060	91,4	33 288	44,4
Celkem dovoz		52 594		47 592	10,5

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Elektrotechnika

Domácí produkce je nedostatečná a většinu elektrotechnických zařízení je potřeba dovážet, zejména pro rozšiřování elektrické sítě, elektrifikaci železničních tratí a rozvoj systémů výpočetní techniky.

Do roku 2018 se plánuje rozšíření instalovaného výkonu elektráren o 14 tis. MW a přenosové soustavy o 12 tis. km. Do roku 2030 má být potom instalováno 22 tis. MW výkonu v zařízeních na výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů energie, z toho 13,5 tis. MW fotovoltaických, 5 tis. MW větrných a 2 tis. MW solárních tepelných.

► Energetický průmysl

Rozsáhlé oblasti země nejsou napojeny na rozvodné elektrické sítě. Nabízí se tedy údržba již existující sítě a instalace nových generátorů elektrického proudu.

► Chemický průmysl

Chemický průmysl je založen hlavně na zpracování ropy a sortiment produkce je omezen. Řadu chemikálií a produktů chemické výroby je proto potřeba dovážet.

► Kovo zpracovatelský průmysl

V poslední době se rozvíjejí kapacity zejména na výrobu stavební oceli s výhledem dosažení soběstačnosti během několika příštích let. Jiné výrobky z kovů je stále potřeba z velké části dovážet.

► Nábytkářský průmysl

Produkce dřeva a přírodní podmínky pro její rozšiřování jsou omezené. Do roku 2019 se má míra zalesnění zvýšit na 13 % a růst by měl zejména vývoz korku. Stále je proto potřeba značného dovozu dřeva a dřevařských polotovarů, zejména pro stavebnictví a nábytkářský průmysl.

► Plasty a gumárenský průmysl

Výroba plastů a gumárenský průmysl jsou ještě málo vyvinuty, zejména v oblasti náročnějších výrobků, a také speciálních dílů, kde lze odhadovat další potřebu jejich dovozu pro plánované nové montážní závody motorových vozidel i bytovou výstavbu.

► Sklářský a keramický průmysl

Kapacity pro složitější sklářskou a keramickou výrobu jsou nedostatečné. Technicky náročnější výrobky je potřeba dovážet.

► Strojírenský průmysl

Strojírenská výroba je v Alžírsku stále málo rozvinutá - většinu strojírenské produkce je potřeba dovážet. Nově se zřizují zejména montážní závody dopravních prostředků.

► Textilní a obuvnický průmysl

Domácí produkce pokrývá jen menší část alžírské spotřeby textilu a obuvi. Většina poptávky je kryta dovozem.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Přes snahu o zvýšení zemědělské výroby má Alžírsko významný dovoz zejména obilnin, sušeného mléka, rostlinných olejů a masa. Do roku 2019 se však plánuje rozšíření obdělávaných ploch o 5 %, rozlohy zavlažované půdy na 2 mil. ha a odstranění závislosti na dovozu jak obilí, tak masa, sušeného mléka pro další zpracování a brambor.

► Železniční a kolejová doprava

Alžírsko modernizuje a buduje stovky kilometrů železničních tratí ročně s cílovou délkou železniční sítě 12 500 km.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0402 - Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 1003 - Ječmen
	HS 1004 - Oves
	HS 1109 - Lepek pšeničný, i sušený
	HS 1207 - Semena, plody olejnaté, ostatní, i drcené
	HS 1214 - Pícniny, kořeny pícninové, aglomerované
	HS 1505 - Tuk z ovčí vlny a tukové látky, z něj lanolin
	HS 1514 - Olej řepkový, hořčičný, frakce, chemicky neuprav.
	HS 1602 - Přípravky, konzervy jiné, z masa, drobů, krve
	HS 2209 - Ocet stolní, náhražky z kyseliny octové
	HS 2303 - Zbytky škrobárenské, rízky řepné, bagasa, mláto
Chemický průmysl	HS 2808 - Kyselina dusičná, směs kyseliny sírové a dusičné
	HS 2850 - Hydroxidy, nitridy, azidy, silicidy, boridy
	HS 2921 - Sloučeniny s aminovou funkcí
	HS 3210 - Barvy a laky nátěrové ost., pigmenty vodní
	HS 3407 - Pasty modelovací dětské, zubolékařské
Plasty a gumárenský průmysl	HS 3915 - Odpady, úlomky a odřezky z plastů
	HS 3917 - Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 3925 - Výrobky stavební z plastů jinde neuvedené
	HS 4009 - Trouby, hadice aj., z kaučuku vulkan., ne tvrdého
	HS 4401 - Dřevo palivové, štěpky, třísky, piliny dřevěné
	HS 4405 - Vlňa dřevěná, moučka dřevitá

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Nábytkářský průmysl	HS 4409 – Dřevo profilované, i hoblované, broušené ap.
	HS 4414 – Rámy dřevěné, na obrazy zrcadla ap. předměty
Textilní a obuvnický průmysl	HS 4417 – Dřevěné nástroje, obruby, násady, formy, kopyta
	HS 4706 – Vlákny z jiných celulozových vláknovin
	HS 4808 – Papír, karton, lepenka zvlněné, krepované ap.
	HS 4901 – Knihy, brožury, letáky ap. výrobky tiskařské
	HS 5105 – Vlna, chlupy zvířecí, jemné, hrubé, mykané, česané
	HS 5107 – Příze vlněná, česaná, neupravená pro prodej
	HS 5109 – Příze z vlny n. jemných zvířecích chlupů, upravená
	HS 5112 – Tkaniny z příze vlněné česané z chlupů jemných
	HS 5204 – Nitě šicí, bavlněné, upravené pro prodej
	HS 5309 – Tkaniny lněné
	HS 5901 – Textilie povrstvené, plátno malířské ztužené
	HS 6303 – Záclony, závěsy, rolety, draperie záclonové aj.
	HS 6306 – Plachty nepromok., stínící ap., stany, kempinkové výrobky aj.
	HS 6404 – Obuv se svrškem z textil. materiálů
	Sklářský a keramický průmysl
HS 6808 – Desky, dlaždice ap. z vláken rostlin, slámy ap.	
HS 6810 – Výrobky z cementu, betonu, umělého kamene	
HS 7008 – Jednotky izolační z několika tabulí, ze skla	
HS 7017 – Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní	
HS 7019 – Vlákná skleněná a výrobky z nich	
HS 9403 – Nábytek ostatní, části, součásti	
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7115 – Ostatní výrobky z drahých kovů nebo kovů plát. drahými kovy
	HS 7206 – Železo, ocel nelegovaná v ingotech aj. tvarech
	HS 7213 – Tyče, pruty ze železa n. oceli neleg., válc. za tepla
	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 7308 – Konstrukce, části, desky, tyče aj., ze železa n. oceli
	HS 7325 – Ostatní výrobky lité ze železa n. oceli
	HS 7402 – Měď nerafinovaná, anody pro rafinaci
	HS 7610 – Konstrukce hliníkové, části, desky, profily ap.
	HS 7616 – Výrobky ostatní z hliníku
	HS 7806 – Ostatní výrobky z olova
	HS 8205 – Nástroje ruční j. n., svěráky, kovadliny ap.
	HS 8208 – Nože, destičky břitové, pro stroje, zařízení
HS 8303 – Skříně ap. pancéř., kufry aj. bezpečnostní, z kovů	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Strojírenský průmysl	HS 8402 – Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8406 – Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8413 – Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8431 – Součásti jeřábů, vozíků, ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8445 – Stroje pro přípravu vláken, spřádání aj. přízí
	HS 8448 – Zařízení přidav. ke stavům, spřád. strojům ap.
	HS 8451 – Stroje na praní, žehlení, barvení ap., látek, přízí
	HS 8453 – Stroje pro zpracování kůží, opravy obuvi aj.
	HS 8460 – Obráběcí stroje pro broušení, lapování, leštění ap.
	HS 8474 – Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.	
Energetický průmysl	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
Elektrotechnika	HS 8507 – Akumulátory elektrické, vč. separátorů
	HS 8519 – Přístroje pro záznam, reprodukci zvuku
	HS 8523 – Disky, pásky aj. média pro záz. zvuku, obrazu ap., ne HS 37
	HS 8526 – Radiolokátory ap., radiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8530 – Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 8533 – Odporové elektrické, ne odporové topné
	HS 8536 – Zařiz. el. k ochr., spínání obvodů, pod 1000 V, konektory pro opt. vlákna
HS 8538 – Části příst. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.	
Železniční a kolejová doprava	HS 8604 – Vozidla pro údržbu železničních tratí
	HS 8608 – Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení

Angola

V posledních deseti letech zaznamenala Angola v některých letech až masivní růst HDP (například v roce 2007 ve výši 22,6 %), který zabrzdila až globální finanční krize. Po krizovém období dynamika růstu značně zeslábla a v roce 2016 se dokonce ekonomický růst zcela zastavil. Po ustálení míry inflace mezi lety 2006–2015 (inflace v roce 2000 dosahovala 325 %) došlo v roce 2016 k opětovné akceleraci inflace a meziroční růst cenové hladiny dosáhl výše 33,7 %. Celková populace v Angole přesahuje 27 mil. obyvatel a předpokládá se její další růst. HDP na obyvatele se v roce 2016 pohyboval nad 3 360 USD a nezaměstnanost v zemi se pohybuje okolo 7 %. Bilance běžného účtu byla v posledních deseti letech převážně kladná, ale od roku 2014 se nachází v deficitu, který byl v roce 2016 ve výši 4,9 mld. USD.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	4,8	3	0	1,5	2,4	2,8
HDP/obyv. (USD)	4 916	3 876	3 360	3 631	3 741	3 828
Míra inflace (%)	7,3	10,3	33,7	38,3	29,7	25,7
Nezaměstnanost (%)	6,8	–	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-3,7	-8,7	-4,9	-5,5	-3,8	-3,7
Populace (mil.)	25,8	26,6	27,4	28,2	29,0	29,9
Konkurenceschopnost	140/144	–	–	–	–	–
Exportní riziko OECD	5/7	5/7	6/7	6/7	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WB, WEF, SB

- ▶ EU s Angolou zahájila jednání o ekonomickém partnerství.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Angola nevyskytuje. Stupeň exportního rizika dle OECD je 6/7.

Vývoz ČR do Angoly 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	225 373	54,9	191 153	17,9
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj	31 425	7,6	1 441	2 080,8
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	24 905	6,1	409	5 989,2
7304	Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli	23 147	5,6	1 614 987	-98,6
7301	Štětovice ze železa, oceli, profily aj., svařované	19 045	4,6	-	-
8528	Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní	13 982	3,4	6 061	130,7
7308	Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli	9 626	2,3	9 105	5,7
8441	Stroje pro zpracování buničiny papíru ap.	8 615	2,1	-	-
4819	Krabice, pytle aj., pořadače ap., z papíru apod.	7 513	1,8	-	-
8311	Dráty tyčky aj. k pájení sváření ap. z kovů	5 733	1,4	6 257	-8,4
Celkem TOP10		369 364	89,9	1 829 413	-79,8
Celkem vývoz		410 840		1 995 420	-79,4

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Angoly 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
6802	Kameny opracované pro účely výtvarné, stavební	44	72,1	-	-
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	6	9,8	-	-
8412	Motory pohony ostatní	5	-	-	-
3305	Přípravky na vlasy	3	-	-	-
6403	Obuv se svrškem z usně	2	-	-	-
4010	Pásky dopravníků, řemeny hnací, z kaučuku vulkan.	1	-	-	-
7103	Drahokamy, polodrahokamy i opracované apod.	0	-	1	-100,0
7109	Kovy obecné, stříbro plátované zlatem surové	0	-	-	-
4901	Knihy, brožury, letáky ap. výrobky tiskařské	0	-	-	-
Celkem TOP10		61	100,0	1	6 000,0
Celkem dovoz		61		120	-49,2

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Důlní, těžební a ropný průmysl**

Angolské hospodářství je závislé na těžbě ropy, která má podíl více jak 95 % na vývozu země. Ropný průmysl je tedy nosným oborem v Angole, kde se české společnosti mohou uplatnit v dodávkách strojů a vybavení v rámci vyhlášených výběrových řízení velkých mezinárodních společností (jako je např. Total, Chevron, Exxon Mobil, Repsol, Petrobras a další), které získaly koncesi k provozování této činnosti v Angole od státní ropné společnosti Sonangol.

► **Energetický průmysl**

Projekt na podporu energetiky v Angole, který se nazývá Angola Energia 2025, má za cíl zdvojnásobit přístup k elektřině do roku 2025 a to prostřednictvím zvýšení kapacity výroby elektrické energie i s využitím obnovitelných zdrojů energie, rozšířením, lepším propojením a celkovým vylepšením rozvodných elektrických sítí v zemi. V současné době ještě dojíždí akční plán v sektoru energetiky a vody 2013–2017, v jehož rámci byl kladen velký důraz na výstavbu vodních elektráren a elektráren kombinovaného cyklu, díky nimž by se Angola mohla stát energeticky soběstačnou. Poptávka po elektrické energii převažuje nad nabídkou a výpadky dodávek jsou časté.

► **Obranný průmysl**

Angola je zemí s největšími výdaji na obranu v subsaharské Africe, v rámci Afriky je pak na 2. místě za Alžírskem. Realizuje ambiciózní program modernizace armády, a to i když se potýká s ekonomickými problémy a armádní výdaje byla nucena zčásti omezit. Do roku 2019 plánuje investovat až 13 mld. USD do tohoto sektoru. Spolupráce v obranném sektoru se doposud realizuje především s Čínou, Ruskem, Brazílií, Portugalskem a Německem. České podniky mají příležitosti v obnově stávající vojenské techniky pocházející ještě z bývalého Československa a v nových dodávkách pro angolské vzdušné síly a pozemní jednotky.

► **Strojírenský průmysl**

Angola vykazuje zvýšenou poptávku po těchto položkách vzhledem ke své aktuální politice zaměřené na diverzifikaci ekonomiky. Objevuje se zde tedy prostor pro české podniky, aby využily těchto příležitostí a zapojily se do rozvíjejících se projektů.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Země usiluje o obnovu tohoto odvětví zdecimovaného dlouhodobou občanskou válkou. Obnovení soběstačnosti ve výrobě potravin je prioritou Národní strategie pro potravinovou bezpečnost a výživu. Poskytovány jsou zvýhodněné půjčky a existuje několik vládních programů (včetně podpory rekonstrukce a výstavby zavlažovacích systémů a chladíren a mrazíren), ty se však potýkají s nedostatečným financováním. Angola již dlouhá léta dováží veškeré potraviny a nápoje výhradně z Portugalska, s menším podílem produktů z jiných států, a nyní s ekonomickou krizí si to nemůže nadále dovolit a musí začít produkovat potraviny na svém území.

Perspektivní obor	Konkrétní příležitosti
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 7304 - Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli
	HS 8408 - Motory pístové, vznětové s vnitřním spalováním
	HS 8414 - Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
Energetický průmysl	HS 8402 - Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8406 - Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8502 - Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
	HS 4202 - Kufry, aktovky, brašny, pouzdra, kazety, vaky ap.
	HS 7304 - Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli
	HS 7311 - Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
	HS 7326 - Ostatní výrobky ze železa nebo oceli
	HS 8212 - Břítvy, holicí strojky a holicí čepelky
	HS 8311 - Dráty, tyčky aj. k pájení, sváření, z kovů
	HS 8471 - Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.
	HS 8502 - Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
	HS 8517 - Telefony ap. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jn.
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8413 - Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8414 - Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8418 - Chladničky, boxy mrazicí aj., čerpadla tepelná
	HS 8432 - Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8433 - Stroje, zařízení žací, mláticí, sekačky trávy ap.
	HS 8436 - Stroje ost. pro zemědělství, lesnictví, ap. líhně
	HS 8438 - Stroje pro potravinářství
	HS 8701 - Traktory a tahače
Obranný průmysl	HS 8802 - Letadla, vrtulníky, kosm. lodě vč. družic, nosné rakety
	HS 9301 - Zbraně kromě revolverů, pistolí a sečných a bodných zbraní
	HS 9303 - Zbraně střelné, zaříz. využívající výbuchu ost.
	HS 9304 - Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
	HS 9305 - Části a příslušenství zbraní, revolverů a pistolí
	HS 9306 - Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LDC

Od roku 2002 prošla Angola změnami, které podporují její politickou a ekonomickou stabilitu. Stále však čelí velké výzvě diverzifikovat svoji ekonomiku a snížit závislost na těžbě nerostných surovin, především ropy a diamantů. Nejdříve je potřeba zaměřit se na zlepšení infrastruktury, získání institucionálních kompetencí a kapacit, stabilizovat veřejné financování a zlepšit životní podmínky obyvatelstva. Vše je definováno v základním strategickém dokumentu Program Angola 2025.

► Sektor infrastruktury a služeb

Program Angola 2025 obsahuje dva pilíře. První se zabývá podporou venkova ve smyslu revitalizace ekonomiky směrem k větší zaměstnanosti a konkurenceschopnosti. Důraz je kladen na podporu podnikání v tradičních sektorech a technickou podporu v sektoru energetickém. Druhý pilíř je zaměřen na služby, konkrétně na zvyšování kvality poskytovaných služeb, což by mělo mít za následek zlepšení úrovně kvality života obyvatel a celkový rozvoj země. Jednotlivé kroky rozvoje jsou také zakotveny v Národním plánu rozvoje (PND). Ten byl stanoven na období 2013–2017. Jedná se o střednědobý plán, který byl vypracován v rámci nové angolské ústavy.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>

Egypt

V letech 2000–2010 činil růst HDP v průměru 5 % ročně. Poté ekonomika zpomalila a růst HDP se pohyboval v rozmezí 2 až 4 %. V dalších letech se očekává pozvolné zrychlování ekonomického růstu, což potvrdil rok 2016, kdy byl zaznamenán růst 3,8 %. Míra inflace se v roce 2016 pohybovala okolo 10 % a pro letošní rok je očekávána výrazně vyšší hodnota 18,2 %. V zemi žije přes 93 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele odhadem přesahuje 3 710 USD. Nezaměstnanost se i nadále drží kolem 13 %. Běžný účet je v deficitu.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	2,2	4,2	3,8	4	4,8	5,5
HDP/obyv. (USD)	3 474	3 710	–	–	–	–
Míra inflace (%)	10,1	11	10,2	18,2	13,1	9,6
Nezaměstnanost (%)	13,4	12,9	12,7	12,3	11,3	10
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-2,4	-12,2	–	–	–	–
Populace (mil.)	86,8	89,0	91,0	93,1	95,3	97,5
Konkurenceschopnost	119/144	116/140	115/138	–	–	–
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	6/7	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ EU uzavřela s Egyptem dohodu o volném obchodu.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Egypt umístil na 115. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je aktuálně 6/7.

Vývoz ČR do Egypta 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	3 603 046	44,5	4 375 847	-17,7
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	555 951	6,9	526 042	5,7
8704	Motorová vozidla pro přepravu nákladu	334 315	4,1	2 629	12 616,4
8413	Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	250 698	3,1	33 285	653,2
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	196 458	2,4	145 478	35,0
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	165 614	2,0	15 611	960,9
8502	Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační	122 385	1,5	66	185 331,8
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	118 041	1,5	89 713	31,6
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj	108 364	1,3	90 164	20,2
8411	Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	106 241	1,3	98 340	8,0
Celkem TOP10		5 561 113	68,7	5 377 175	3,4
Celkem vývoz		8 098 606		892 464	807,4

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Egypta 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
5105	Vlna, chlupy zvířecí, jemné, hrubé, mykané, česané	474 445	25,0	465 988	1,8
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	332 366	17,5	416 989	-20,3
5603	Textilie netkané i impregnované, laminované aj.	211 134	11,1	93 872	124,9
5205	Příze bavlněná nad 85 %, neupravená pro prodej	89 340	4,7	76 563	16,7
6109	Trička, vrchní tílka aj. nátělníky, pletené	56 164	3,0	66 577	-15,6
6203	Obleky, saka, kalhoty, komplety ap. pánské, chlapecké	51 931	2,7	43 148	20,4
3817	Směsi alkylbenzenů, alkylnaftalenů	49 709	2,6	77 677	-36,0
806	Hrozny vinné, čerstvé, sušené	48 398	2,6	32 870	47,2
805	Plody citrusové, čerstvé, sušené	42 337	2,2	24 498	72,8
3920	Desky, fólie, filmy apod. z plastů, nekomb. s jinými materiály	41 300	2,2	39 829	3,7
Celkem TOP10		1 397 124	73,7	1 338 011	4,4
Celkem dovoz		1 894 657		1 879 092	0,8

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Energetický průmysl

Egypt se potýká s nedostatečnou kapacitou a malou spolehlivostí energetického systému a realizuje proto jak rekonstrukce stávajících, tak výstavbu nových generačních a přenosových kapacit. Stávající a připravované projekty zahrnují klasické zdroje (tepelné elektrárny, jadernou elektrárnu) i obnovitelné zdroje energie (zejména fotovoltaické a větrné). Rozvojové plány předpokládají jen v oblasti obnovitelných zdrojů energie výstavbu kapacit v hodnotě cca 13 mld. USD do roku 2020, kdy Egypt plánuje dosažení 20 % podílu obnovitelných zdrojů na své energetické spotřebě. Celkem se předpokládá, že do potřebného zdvojnásobení egyptské generační kapacity bude třeba investovat v nejbližší době cca 45 mld. USD. Příležitosti se tak nabízejí jak pro dodavatele komplexních technologických celků, kteří ovšem musí vyřešit jejich financování (egyptské vládě chybí potřebné zdroje), tak pro jejich subdodavatele. Z celého širokého rozsahu materiálů a zařízení pro energetiku, které mohou naši výrobci na egyptském trhu nabízet, vybíráme položky, které jsou nejčastěji poptávány ve zveřejňovaných tendrech.

► Dopravní průmysl a infrastruktura

S bytovou výstavbou souvisí i potřeba řešení odpadového hospodářství a také rozšiřování a modernizace dopravní infrastruktury, především silniční a železniční sítě, resp. městské hromadné dopravy, kde se mohou uplatnit čeští dodavatelé (zejména železničního svršku a zabezpečovací techniky, lokomotiv a tramvají, příp. subdodávek pro 6 nových tunelů pod Suezským průplavem či pro mostní konstrukce – např. most přes Rudé moře do Saúdské Arábie. Jen do železniční sítě hodlá Egypt investovat do roku 2030 více než 11 mld. USD. Další možnosti pro české exportéry skýtají budoucí egyptské investice do lodní dopravy (výstavba 6 nových přístavů v zóně Suezského průplavu, propojení Nilu se sítí afrických vodních cest) a do letecké dopravy (modernizace a zvýšení kapacity 22 egyptských letišť, malá dopravní letadla).

► Stavební průmysl

Zajištění důstojného bydlení pro exponenciálně rostoucí populaci je jednou z hlavních priorit egyptské vlády. Ve stadiu výstavby či projekce je řada nových měst (cca 25, vč. nového administrativního hlavního města mezi Káhirou a Suezským kanálem) a sídlišť s asi 220 tis. bytovými jednotkami. Výstavbu 145 tis. jednotek s nákladem 2,5 mil. USD nařídil letos prezident al-Sísí v rámci plánu sociálního bydlení pro mladé. Další projekt je zaměřen na zajištění sociálního bydlení pro obyvatele slumů v rámci jejich revitalizace. Celkem plán sociální výstavby předpokládá každoročně vybudování cca 200 tis. bytů po dobu nadcházejících 5 let s celkovou investicí cca 20 mld. USD. Takové tempo výstavby si vyžádá dovoz odpovídajícího množství stavebních materiálů, zařizovacích předmětů i stavební techniky, které může český průmysl nabídnout.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

V životně důležité oblasti hospodaření s vodou jsou připravovány rozsáhlé projekty, kde se mohou uplatnit čeští výrobci ve dvou směrech. Tím prvním jsou dodávky zařízení a materiálu pro megaprojekty na získávání nové zemědělské půdy a rozvoj zavlažovacích soustav (např. plán pro Horní Egypt předpokládá získání více než 5 tis. ha půdy, v oblasti El Alameinu to má být cca 3 tis. ha a na Sinaji 5 až 125 tis. ha;

v nilské deltě hodlá stát investovat do vodohospodářských projektů cca 100 mil. USD). Druhým možným uplatněním jsou projekty a tendry na čištění a rozvod pitné vody a čištění odpadních vod, které vyhláší jednotlivé guvernорáty (provincie) a municipality.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Nové příležitosti se otevřely s aférou, týkající se dovozu pšenice do Egypta. Letošní dovozy od dlouhodobých obchodních partnerů (Francie, Kanada) byly opakovaně pozastaveny z důvodu přísných fytosanitárních kontrol, které v dodávkách odhalily nadměrný obsah škodlivin (houbová choroba námel/ergot), a Egypt – největší světový dovozce obilí – proto hledá náhradní zdroje jeho dovozu.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8402 – Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8502 – Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
	HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické induktory
	HS 8535 – Zařízení el. k ochraně, spínání obvodů, nad 1000 V
	HS 8536 – Zařiz. el. k ochr., spínání obvodů, pod 1000 V, konektory pro opt. vlákna
	HS 8538 – Části přístr. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.
	HS 8544 – Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
	HS 8546 – Izolátory elektrické, z libovolného materiálu
Stavební průmysl	HS 4418 – Výrobky stavebního truhlářství, tesařství ap. ze dřeva
	HS 9406 – Stavby montované
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0403 – Podmáslí, mléko, smetana kyselá, jogurt, kefir
	HS 1001 – Pšenice a souřež
	HS 1004 – Oves
	HS 1514 – Olej řepkový, hořčičný, frakce, chemicky neuprav.
	HS 2302 – Otruby, výrobky mlýnské vedlejší aj. zbytky
	HS 2306 – Pokrutiny, odpad po extrahování rostl. tuků aj.
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8526 – Radiolokátory ap., rádiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8712 – Jízdní kola a jiná kola bez motoru
	HS 8901 – Lodě pro dopravu osobní, nákladní, turistické
	HS 8904 – Remorkéry nebo tlačná plavidla
	HS 8905 – Lodě majákové požární; plovoucí bagry, jeřáby

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LMIC

Od 17. prosince 2015 má Egypt schválený nový Partnerský rámec země (CPF), který byl stanoven na období 2015–2019. Cílem nového rámce je podporovat zemi a to zejména v kritickém období ekonomické a společenské transformace. Egypt naléhavě potřebuje vytvořit více pracovních míst pro mládež. Dále by měl více podporovat ochranu chudých a zlepšit kvalitu a otevřenost při poskytování služeb. Je také zapotřebí zlepšit správu, sociální začleňování a posílit tvorbu pracovních míst v soukromém sektoru.

► Sektor energetiky

Díky projektu rozvodné sítě zemního plynu bylo připojeno více než 365 637 domácností, což představuje 15 % připojených domácností. V guberniích Káhira a Gíza bylo k síti plynárenské distribuce připojeno více než 90 tis. domácností s nízkými příjmy. Nyní je nutné zajistit další rozšiřování a údržbu této sítě.

► Sektor zemědělství

V Egyptě dlouhodobě dochází ke zlepšování zavlažovacího a odvodňovacího systému. V současné době probíhají práce na kanalizaci, kterou využívá na 55 tis. domácností. Mimo jiné byl schválen program, který má za cíl zlepšit přístup ke kvalitnější pitné vodě a sanitaci.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>

Etiopie

V poslední dekádě rostla etiopská ekonomika v průměru 10 % ročně. V dalších letech se očekává výrazné zpomalení ekonomiky, což potvrdil i výsledek růstu HDP za rok 2016, který byl ve výši 6,5 %. V roce 2016 byla míra inflace 7,7 %. V zemi žije dle odhadů MMF kolem 92 mil. obyvatel a HDP na hlavu se pohybuje kolem 800 USD. Nezaměstnanost je odhadována na 5 %. Běžný účet je dlouhodobě mírně deficitní.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	10,3	10,2	6,5	7,5	7,5	7,5
HDP/obyv. (USD)	628	687	759	830	892	955
Míra inflace (%)	7,4	10,1	7,7	8,2	8,2	8,2
Nezaměstnanost (%)	5,2	–	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-4,4	-7,4	-7,4	-7,2	-7,5	-7,5
Populace (mil.)	88,3	89,8	91,2	92,7	94,1	95,6
Konkurenceschopnost	118/144	109/140	109/138	–	–	–
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	7/7	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ EU v současnosti jedná s Etiopií o dohodě o ekonomickém partnerství.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se drží Etiopie na 109. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je dlouhodobě 7/7.

Vývoz ČR do Etiopie 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
7308	Konstrukce, části , desky, tyče aj. ze železa n. oceli	229 861	43,0	113 785	102,0
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	98 763	18,5	106 957	-7,7
8411	Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	58 780	11,0	-	-
9304	Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné	28 430	5,3	-	-
8528	Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní	22 457	4,2	7 836	186,6
8803	Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání	11 626	2,2	8 390	38,6
9405	Svítilna, reklamy, ukazatele apod. světelné	11 200	2,1	4 135	170,9
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj	4 295	0,8	2 060	108,5
8448	Zařízení přidavná stavů, strojů na spřádání ap.	4 281	0,8	3 052	40,3
8501	Elektrické motory a generátory	4 213	0,8	2 078	102,7
Celkem TOP10		473 906	88,7	248 293	90,9
Celkem vývoz		534 386		366 923	45,6

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Etiopie 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
901	Káva, i pražená, dekofeinovaná, slupky, náhražky	176 532	64,4	663 731	-73,4
713	Luštěniny suché, vyluštěné i loupané, drcené	50 371	18,4	48 507	3,8
6109	Trička, vrchní tílka aj. nátělníky, pletené	12 879	4,7	7 205	78,8
603	Květiny řezané na kytice ap., čerstvé, sušené aj.	7 477	2,7	6 701	11,6
6104	Kostýmy, šaty, sukně ap. dámské, dívčí, pletené	6 381	2,3	2 294	178,2
6105	Košile pánské, chlapecké, pletené, háčkové	3 452	1,3	951	263,0
6108	Kombiné, pyžama, kalhotky ap., dámské, dívčí, pletené	3 406	1,2	231	1 374,5
6302	Prádlo ložní, stolní, toaletní, kuchyňské	2 635	1,0	1 279	106,0
1211	Rostliny, plody aj. pro parfumerii, lékařství ap.	1 273	0,5	1 017	25,2
6115	Kalhoty punčochové, punčochy, ponožky ap., pletené, háčkové	1 157	0,4	587	97,1
Celkem TOP10		265 563	96,9	732 503	-63,7
Celkem dovoz		273 996		738 974	-62,9

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

K nárůstu domácí poptávky dochází v souvislosti s nově vznikající střední třídou a s plány vlády na zákaz dovozu ojetých automobilů. V roce 2016 v Etiopii otevřel montážní závod první evropský výrobce – Peugeot – s předpokládanou roční výrobou 1 200 vozidel. Etiopie má při své lidnatosti 97 mil. obyvatel registrováno pouhých 85 tis. osobních automobilů. Aktuálně se v zemi montuje 2 tis. vozidel ročně. Vzhledem k množství probíhajících infrastrukturních projektů existuje vysoká poptávka po nákladních automobilech. Dominantní postavení na trhu mají čínští a indiští dodavatelé (Sinotruck, Tata). Jsou zde zastoupeny i evropské firmy (Iveco, Scania), které ovšem často mají své výrobní závody opět v Číně. Pro potenciálního českého dodavatele bude proto klíčové nabídnout zaváděcí cenu pro vstup na trh a zajistit potřebné servisní zázemí. Vozidla budou muset být rovněž speciálně upravena na místní podmínky (nadmořská výška, prašnost).

► Energetický průmysl

Energetický sektor je v Etiopii ve stadiu budování a tak existuje potenciál pro dodávky generátorů, transformátorů či dalších komponentů pro přenosové sítě. Konkurence, jak z Asie, tak Evropy, je ovšem intenzivní, většina firem dovážejících tyto výrobky má v Etiopii trvalé zastoupení. V případě velkých vládních tendrů na dodávky přenosových soustav je většinou poptávána dodávka na klíč. Více než 90 % elektrické energie v Etiopii pochází z hydroelektráren; druhým největším zdrojem jsou pak elektrárny větrné. Státní výrobce a distributor Ethiopian Electric Power (realizuje veškeré energetické projekty, včetně výstavby přenosové sítě) předpokládá nárůst kapacity ze 4 400 MW v roce 2016 na více než 17 tis. MW v roce 2020. Tohoto stavu má být dosaženo dokončením zejména elektrárny Velká etiopská renesanční přehrada (Grand Ethiopian Renaissance Dam, která bude s kapacitou 6 tis. MW největší vodní elektrárnou v Africe) a dále elektráren Beles, Gilgel Gibe, Tekeze a Gojeb. Uvedené projekty probíhají s účastí zahraniční investorů. Výstavba energetického sektoru je základním pilířem vládního Plánu růstu a transformace, potenciál Etiopie v oblasti hydroenergetiky se uvádí až 45 tis. MW. Vedle velkých hydroprojektů rostou rovněž investice do menších hydro- a fotovoltaických projektů, které by doplnily národní energetickou strukturu bez nutnosti napojení na celoetiopskou elektrickou síť a které by zásobovaly odlehlelé komunity.

► Obranný průmysl

Etiopské letectvo provozuje 7 ks cvičných letounů L-39 a další leteckou techniku východní provenience. Existuje tedy poptávka po náhradních dílech, je však třeba počítat s levnou konkurencí ze zemí bývalého sovětského bloku. Existuje možnost nabídnout radiokomunikační řešení pro armádu. Potenciál mají i dodávky systému navádění letadel a sledování letového provozu pro Civil Aviation Authority.

► Plasty a gumárenský průmysl

Jedná se o nově vznikající obory, zejména v souvislosti s rozmachem automobilového a stavebního průmyslu.

► Sklářský a keramický průmysl

V souvislosti s rozvojem nápojářského průmyslu se otevírají příležitosti dodávek technologie výroby lahví a průmyslového skla.

► **Stavební průmysl**

Vláda financuje řadu velkých infrastrukturních i energetických projektů (výstavba silnic a železnic, vodní přehrady), je zde ovšem silná cenová konkurence čínských a indických vývozců.

► **Textilní a obuvnický průmysl**

Textilní a kožedělný průmysl jsou tradiční odvětví etiopské ekonomiky a současně jediné položky vývozu zpracovatelského průmyslu. Díky růstu výrobních nákladů čínské produkce a současné nízké ceně etiopské pracovní síly zaznamenává zejména textilní produkce významný vzestup. Vláda stanovila rozvoj textilního i kožedělného průmyslu za prioritu – export textilní produkce se má v horizontu 5 let zvýšit na 1,5 mld. USD.

► **Vodohospodářský a odpadní průmysl**

Příslušné etiopské instituce se budou muset věnovat rozvoji i renovaci zanedbaného vodovodního potrubí, což bude vyžadovat dovoz i případný vznik domácí výroby (možnost joint-venture). Stejně tak je aktuální poptávka po zavlažovacích systémech.

► **Zdravotnický a farmaceutický průmysl**

Výdaje na zdravotnictví jsou na velmi nízké úrovni (ročně 30 USD na obyvatele) a vláda si proto stanovila rozvoj sektoru v nadcházejících pěti letech za jednu z hlavních priorit. Např. počet nemocnic se má v daném období zdesetinásobit (na 800). Dodávky zdravotnického zařízení i farmaceutik tak aktuálně patří k nejperspektivnějším oblastem.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Zemědělství tvoří 48 % HDP země a zaměstnává 85 % pracovní síly. Na příjmech vývozu se podílí 70 %. I přes nárůst je úroveň produktivity stále velmi nízká, což je zapříčiněno přetrvávajícími primitivními kultivačními metodami. Vzhledem k dominantnímu postavení zemědělství pro etiopskou ekonomiku udržuje zastupitelský úřad v Addis Abeba úzké kontakty s místními oficiálními představiteli. V rámci těchto setkání vyjádřili zástupci klíčové Agentury pro rozvoj zemědělství zájem o tři prioritní oblasti: zavlažování a vodní hospodářství, uskladňování zemědělských plodin a nově i živočišnou výrobu, která se z dosavadního okraje zájmu dostává mezi priority jak vládních představitelů, tak investorů. Roste prostor pro dodávky genetického materiálu, inseminačních dávek skotu. Pokračují investice v sektoru pivovarnictví (jediný v nedávné době privatizovaný a prudce se rozvíjející obor). Tradičním sektorem je cukrovarnictví, vzhledem k velikosti stáda chovných zvířat jsou perspektivní zařízení na zpracování masa a mlékárenské stroje. Zájem je o domácí výrobu jednoduchého zemědělského náčiní.

► **Železniční a kolejová doprava**

Státní Ethiopian Railways Corporation identifikovala 8 železničních koridorů o celkové délce 5 tis. km, kde plánuje vypracovat podrobnější plány a následnou výstavbu. Plán byl rozložen do dvou etap, v rámci 1. etapy byla dokončena tramvajová linka v hlavním městě a do konce roku 2016 výstavba trati Addis Abeba–Džibuti (665 km). Probíhají práce na spojení Mekele–Weldiya (270 km) a Weldiya–Awash, dále se počítá s výstavbou Addis Abeba–Bedele (440 km) a Weldiya–Tadjurah (280 km). Klíčovým aspektem uvedených projektů je poskytnutí financování. Zde mají díky angažmá čínské exportní banky dominantní postavení čínští dodavatelé, dílčí úspěchy zaznamenaly i Indie a Brazílie. Budoucí projekty ve 2. etapě rozvoje zahrnují tratě o celkové délce 3 tis. km.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0403 - Podmáslí, mléko, smetana kyselá, jogurt, kefir
	HS 1107 - Slad, i pražený
	HS 1601 - Uzenky, salámy a podobné výrobky z masa, drobů, krve atd.
	HS 1602 - Přípravky, konzervy jiné, z masa, drobů, krve
	HS 2309 - Přípravky používané k výživě zvířat
	HS 8422 - Myčky, stroje k čištění, plnění ap., lahví aj.
	HS 8432 - Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8433 - Stroje, zařízení žací, mláticí, sekačky trávy ap.
	HS 8434 - Dojící stroje a mlékárenské stroje a zařízení
	HS 8435 - Lisy, drtiče, ap.; stroje pro výrobu vín, moštů, ap.
	HS 8436 - Stroje ost. pro zemědělství, lesnictví, ap. líhně
	HS 8438 - Stroje pro potravinářství
	Zdravotnický a farmaceutický průmysl
HS 3006 - Zboží farmaceutické jiné	
HS 9018 - Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.	
HS 9021 - Ortopedické pomůcky, přístr. pro nedoslýchavé aj.	
HS 9022 - Přístroje rentgenové aj. používající záření	
HS 9402 - Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.	
Plasty a gumárenský průmysl	HS 3901 - Polymery ethylenu v primárních formách
	HS 3904 - Polymery vinylchloridu aj. halogenolefinů
	HS 3905 - Polymery vinylacetátu aj. vinylesterů
	HS 3906 - Polymery akrylové, v primárních formách
	HS 3907 - Polyacetyly, pryskyřice ap., v primárních formách
	HS 3908 - Polyamidy v primárních formách
	HS 3909 - Pryskyřice aminové, fenolické; polyuretany
Plasty a gumárenský průmysl	HS 3910 - Silikony v primárních formách
	HS 3911 - Pryskyřice ropné, kumaron-indenové, polysulfidy
	HS 3912 - Celulóza, deriváty chemické v primární formě
	HS 3913 - Polymery přírodní, i modifikované j. n.
	HS 3914 - Měníče iontů na bázi polymerů
	HS 3915 - Odpady, úlomky a odřezky z plastů
	HS 3916 - Monofily přes 1 mm. pruty, tyčinky ap. z plastů
	HS 3925 - Výrobky stavební z plastů jinde neuvedené
	HS 4008 - Desky, tyče ap., z kaučuku vulkanizov., ne tvrdého
	HS 4009 - Trouby, hadice aj., z kaučuku vulkan., ne tvrdého
	HS 4011 - Pneumatiky nové z pryže

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Sklářský a keramický průmysl	HS 6907 - Dlaždice, obkládačky ap., keramické, neglazované
	HS 6908 - Dlaždice, obkládačky ap., keramické, glazované
	HS 6910 - Výlevky, umyvadla, vany, bidety ap., keramické
	HS 6911 - Nádobí aj., předměty pro domácnost z porcelánu
	HS 7013 - Sklo stolní do domácnosti, kuchyňské aj. zboží
Textilní a obuvnický průmysl	HS 8444 - Stroje k tvarování, stříhání ap., textilních mat.
	HS 8445 - Stroje pro přípravu vláken, spřádání aj. přízí
	HS 8446 - Stavby tkalcovské
	HS 8447 - Pletací stroje, stavy, stroje na výrobu tylu, ap.
	HS 8448 - Zařízení přidav. ke stavům, spřád. strojům ap.
	HS 8449 - Stroje k výrobě, úpravě plsti textilu
	HS 8453 - Stroje pro zpracování kůží, opravy obuvi aj.
Stavební průmysl	HS 8426 - Jeřáby sloupové, otočné, pojízdné; lanové vozíky
	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem
	HS 9406 - Stavby montované
Obranný průmysl	HS 8517 - Telefony ap. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jn.
Energetický průmysl	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8502 - Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
	HS 8504 - Transformátory, el. měniče, statické induktory
	HS 8507 - Akumulátory elektrické, vč separátorů
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 3917 - Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
Železniční a kolejová doprava	HS 8530 - Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 8602 - Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8603 - Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8604 - Vozidla pro údržbu železničních tratí
	HS 8608 - Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
	HS 8702 - Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
Automobilový průmysl	HS 8483 - Hřídele aj. převodové, převody, kola ozubené, ap.
	HS 8702 - Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8704 - Motorová vozidla pro přepravu nákladu
	HS 8705 - Motorová vozidla pro zvláštní účely
	HS 8711 - Motocykly, jízdní kola s motorem, přívěs. vozíky

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LDC

Etiopská vláda definovala své aktuální rozvojové priority ve strategickém dokumentu „Druhý plán růstu a transformace“ (The Second Growth and Transformation Plan – GTP II) na období 2015/16–2019/20. Navazuje na předchozí Plán růstu a transformace (2010/11–2014/15) a další rozvojové dokumenty, zejména PASDEP I (A Plan for Accelerated and Sustained Development to End Poverty). Do roku 2025 si etiopská vláda předsevzala zvyšovat HDP stabilně o 11 % každý rok. Aby se současný stav etiopské ekonomiky zlepšoval, chce se vláda zabývat řešením situací v širokém spektru odvětví. K posílení konkurenceschopnosti má přispět zvýšení kvality a zefektivnění produktivity i budování kritické infrastruktury. Etiopie se chce také aktivně zabývat silící urbanizací, lidským rozvojem a rozšiřováním demokratických hodnot, stejně jako vytvářením a posilováním ekologického hospodaření.

► Sektor zemědělství

Podpora drobných farmářů, zvyšování produkce a produktivity zůstává nadále ústředním tématem v sektoru zemědělství a je základem rozvoje v tomto sektoru. Je velmi důležité zvýšit v zemi potravinovou bezpečnost, která je způsobena klimatickými změnami. Z tohoto důvodu implementace na klastry zaměřené podpory a řešení problémů s nedostatečnými vstupy a s přijímáním nových technologií bude hlavní strategií do budoucna. Zvýšení ekonomického růstu a přispívání k redukci chudoby skrz větší využití soukromého sektoru v sektoru zemědělství je druhou prioritní strategií v této oblasti.

► Sektor vzdělávání

Podpora vzdělávání, participace, rovného přístupu a relevance patří mezi hlavní priority vlády. V současné době je velkým problémem fyzická nedostatečnost školské infrastruktury a neadekvátní personální zabezpečení škol. Vzdělávání dospělých, vymýcení negramotnosti a podpora inkluzivního vzdělávání jsou důležitá témata rozvojového plánu. Existuje vize země, která se týká vzdělávání, která je formulována takto: „Vybudování vzdělávacího systému, který zaručí kvalitu a rovný přístup do roku 2019, který má za cíl produkovat kompetentní občany“.

► Sektor zdravotnictví

Etiopská vláda uznává zdravotnictví jako jeden z prioritních sektorů přispívajících k blahobytu svých obyvatel a usiluje o poskytnutí kvalitních zdravotnických služeb tak, aby byly dostupné všem občanům bez rozdílu a byly vysoce kvalitní. Zdůrazňuje péči o matku a dítě, mládež, poskytování preventivní medicíny. Důležité je zajistit návazné služby, které jsou propojeny od zdravotních středisek až po nemocnice. Zdravotní střediska se dlouhodobě potýkají s nedostatečným vybavením a dostatkem kvalitních specialistů.

► Sektor infrastruktury – voda a sanitace

V rámci rozvoje ekonomické infrastruktury je stěžejním bodem zajištění pitné vody v městských i venkovských oblastech. Rozvoj infrastruktury je důležitým výchozím bodem i pro rozmach v dalších oblastech. V současnosti je pitná voda přístupná na 58 % území (městské oblasti 51 %, venkovské 59 %). Vláda plánuje do roku 2019/2020 dosáhnout v průměru 83 % pokrytí (85 % na venkově a 75 % ve městech).

Vláda chce snížit stavebních náklady při konstrukci vodních sítí a zajišťovat pomoc finanční i technickou. Prostřednictvím těchto změn budou vytvořeny lepší podmínky pro profesionální vrtání studní. Kromě zlepšení dostupnosti pitné vody, je stěžejní také vylepšení kanalizačního systému a zjišťování, v jaké kvalitě a v jakém množství vodní zdroje v současnosti jsou. Mezi další stanovené cíle v oblasti vody a sanitace patří zmírnění povodní a odtoků vody.

► **Sektor těžebního průmyslu**

Hlavním strategickým směrem v sektoru těžebního průmyslu pro dalších 5 let je expanze produkce minerálů a drahých kamenů pro generaci příjmů a importu vstupů pro místní průmysl.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>

Ghana

Od roku 2000, kdy dosáhl růst HDP hodnoty 4,2 %, se tempo růstu HDP postupně zvyšovalo až na 8,4 % v roce 2008. V roce 2009 pak ekonomika zpomalila a meziroční růst HDP nepřesáhl 4,0 %. Poté se opět zrychlila a v roce 2012 HDP meziročně vzrostl o 8,8 %. Od té doby však růst postupně klesá vinou závažné energetické krize, neudržitelného vnitřního a vnějšího zadlužování a nevyvážené fiskální politiky. Odhad pro rok 2016 počítá s růstem nižším než 4 %, ale v letošním roce by měl HDP růst o 7,4 %. V roce 2016 byla dle MMF míra inflace 17 %, ale v letošním roce by měla zpomalit svůj růst na 10 %. V zemi dle odhadů žije přes 28 mil. obyvatel a HDP na obyvatele přesahuje 1 600 USD. Nezaměstnanost je odhadována na hodnoty okolo 3 %. Běžný účet je dlouhodobě v deficitu.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	4	3,9	3,3	7,4	8,4	6,9
HDP/obyv. (USD)	1 473	1 402	1 551	1 648	1 769	1 876
Míra inflace (%)	15,5	17,2	17	10	7	6
Nezaměstnanost (%)	2,4	–	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-3,7	-2,8	-2,7	-2,8	-2,5	-2,5
Populace (mil.)	26,2	26,9	27,6	28,3	29,0	29,7
Konkurenceschopnost	111/144	119/140	114/138	–	–	–
Exportní riziko OECD	5/7	6/7	6/7	6/7	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF, SB

- ▶ EU v současnosti jedná s Ghanou o dohodě o ekonomickém partnerství.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Ghana umístila na 114. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je dlouhodobě 6/7.

Vývoz ČR do Ghany 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8402	Generátory pro výrobu vodní páry apod.	82 863	15,1	51	162 376,5
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	71 071	13,0	85 698	-17,1
8443	Stroje, přístr. pro tisk s pomůckami HS 8442 (vč. kopírek, faxů); části	64 888	11,8	404	15 961,4
7308	Konstrukce, části , desky, tyče aj. ze železa n. oceli	38 299	7,0	20 528	86,6
2837	Kyanidy, kyanid-oxidy a kyanidy komplexní	-	-	-	-
5208	Tkaniny bavlněné nad 85 % do 200 g.m ⁻²	20 270	3,7	1 396	1 352,0
8503	Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.	19 319	3,5	-	-
9504	Potřeby pro hry společenské a video hry, herní stoly a zařízení	16 990	3,1	-	-
8609	Kontejnery pro jeden nebo více druhů dopravy	16 452	3,0	98	16 687,8
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. nev.	14 410	2,6	26 774	-46,2
Celkem TOP10		344 562	62,8	134 949	155,3
Celkem vývoz		548 435		395 084	38,8

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Ghany 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
803	Banány vč. plentejnů, čerstvé, sušené	29 159	35,5	19 148	52,3
4001	Kaučuk přírodní, balata, guataperča, guajal, apod.	12 970	15,8	6 918	87,5
7601	Hliník surový (neopracovaný)	9 210	11,2	34 293	-73,1
4819	Krabice, pytle aj., pořadače ap., z papíru apod.	6 622	8,1	-	-
1805	Prášek kakaový bez přísady cukru aj. sladidel	5 456	6,6	5 003	9,1
804	Datle, fíky, ananas, avocato apod. čerstvé, sušené	4 319	5,3	3 704	16,6
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	4 260	5,2	-	-
7108	Zlato surové, i ve formě polotovarů, prachu	3 835	4,7	-	-
4407	Dřevo rozřezané, štípané, loupané, i hoblov. apod., > 6mm	1 348	1,6	680	98,2
304	Filé aj. maso rybí, čerstvé, chlazené, zmrazené	890	1,1	-	-
Celkem TOP10		78 069	95,1	69 746	11,9
Celkem dovoz		82 082		85 244	-3,7

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Dovoz nových automobilů do Ghany každoročně roste o 10 %, v roce 2015 se jich dovezlo 150 tis. Současně po ghanských silnicích jezdí velký počet dovezených ojetých aut, u kterých existuje značná poptávka po nových částech či příslušenství. V rámci pětiletého projektu „Program investic do zemědělského systému“ bylo v roce 2016 nakoupeno Ministerstvem pro potravinářství a zemědělství celkem 250 traktorů české značky. Cílem těchto investic je zvýšit produkci rýže až o polovinu, tudíž lze předpokládat další poptávku po traktorech a náhradních dílech. V roce 2015 byl Infrastrukturálním investičním fondem schválen projekt, pro který bylo vyhrazeno 2,5 mld. USD. V rámci tohoto projektu by do roku 2020 mělo dojít k rekonstrukci klíčových mostů, nadjezdů a dalších infrastrukturních staveb.

► Energetický průmysl

Ghana plánuje masivní investice do největšího národního dodavatele elektřiny a to z důvodu zvyšující se poptávky po elektrické energii. Cílem národní energetické politiky je navýšení produkce ze současných 2 tis. MW na 5 tis. MW. Současně vládní program počítá se zvýšením přístupu obyvatel k elektřině z 66 % k všeobecné dostupnosti do roku 2020. Zároveň Ghana disponuje potenciálem pro obnovitelné zdroje energie, konkrétně zde existuje potenciál pro výstavbu nových větrných elektráren, u kterých se předpokládá produkce 1 100 MW. Dalším klíčovým cílem země je navýšení produkce energie z oceánských proudů. Počítá se s konstrukcí a následnou instalací potřebných vodních turbín do oblastí s vyšší četností přílivových vln.

► Chemický průmysl

Ghanský chemický průmysl tvoří velmi malou část celkového průmyslu země. Mezi největší položky tohoto průmyslu patří léky, kosmetika a chemikálie pro domácí užití. Rostoucí trend vykazuje zejména petrochemický průmysl. Největší vládní investice směřují do ropné rafinerie v Temě, která denně vyprodukuje 45–60 tis. barelů ropy.

► Obranný průmysl

Hlavním cílem strategického plánu, přijatého v roce 2013, je modernizace ghanského obranného průmyslu, na který ghanská vláda vyčlenila 145 mil. USD. V rámci této modernizace by měly být vojákům pořízeny malé ruční zbraně včetně nábojů, nová armádní obrněná vozidla, padáky a další armádní doplňky. Mezi dlouhodobější plány Ministerstva obrany patří podpora a zapojení se do peacekeepingových operací OSN a posílení vnitřní bezpečnosti v zemi, včetně zesílení ochrany ropného průmyslu v západní části země.

► Stavební průmysl

V Ghaně dochází k rozvoji stavebního průmyslu, důkazem je roční nárůst o 6,2 %. V roce 2015 byla odsouhlasena výstavba 5 tis. nových bytových jednotek v časovém rozmezí pěti let, přičemž jen v roce 2016 by se jich mělo postavit 1 500. Zároveň byla udělena řada veřejných zakázek na stavební práce v podobě modernizace přístavů či výměny potrubí.

► Textilní a obuvnický průmysl

Tento tradiční průmysl, který dříve tvořil největší část ghanského průmyslu, je v posledních letech na ústupu zejména z důvodu levného importu z Asie a nelegálního dovozu padělaných látek přes hranice s Togem a Pobřežím Slonoviny. V současné době jsou v Ghaně celkem 4 textilní továrny, které ročně přichází o 8 % svých zaměstnanců. Evidujeme zvýšenou poptávku po tkaninách a textiliích velmi vysoké kvality, kterou dovoz z Asie nedokáže pokrýt.

► Zdravotnictví a farmaceutický průmysl

V roce 2014 byl v Ghaně schválen projekt na rozvoj a modernizaci zdravotnického sektoru. Jedná se o projekt, který je realizován v letech 2015–2017 a jehož objem se odhaduje na celkovou částku 3 mld. USD. V rámci tohoto projektu by mělo projít rekonstrukcí 13 okresních nemocnic a dalších menších zdravotních center. Zároveň by mělo dojít k distribuci nových zdravotnických přístrojů a 6 tis. nových nemocničních lůžek do regionálních nemocnic.

► Zemědělství a potravinářský průmysl

Jedná se o jeden z nejdůležitějších sektorů ekonomiky, který zaměstnává celou polovinu pracovní síly a podílí se na 24 % HDP země. Každoroční dovoz cukru do Ghany činí 400 mil. USD (zhruba 80 % veškerého cukru se dováží). Ghana sice znovuotevřela továrnu na výrobu třtinového cukru, ale zdejší produkce zdaleka nedokáže uspokojit poptávku. Současně evidujeme poptávku po živém hovězím dobytku za účelem vlastního chovu, který by přispěl ke snížení závislosti země na dovozu čerstvého masa. Další možností je dovoz konzerv, salámů a jiných masných výrobků. Poptávka po těchto výrobcích je dána jednak 90% dovozem masa do země, a zároveň minimální produkcí výrobků z masa.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělství a potravinářský průmysl	HS 0102 - Živý hovězí dobytek
	HS 0105 - Drůbež
	HS 0402 - Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 0403 - Podmáslí, mléko, smetana kyselá, jogurt, kefir
	HS 1601 - Uzenky, salámy a podobné výrobky z masa, drobů, krve atd.
	HS 1602 - Přípravky, konzervy jiné, z masa, drobů, krve
	HS 1701 - Cukr třtinový, řepný, sacharóza chemicky čistá
	HS 2203 - Pivo ze sladu
Chemický průmysl	HS 2827 - Chloridy, bromidy, jodidy a jejich oxidy a hydroxidy
	HS 2837 - Kyanidy, kyanid-oxidy a kyanidy komplexní
	HS 2902 - Uhlovodíky cyklické
	HS 2904 - Sulfo- nitro- nitrosoderiváty uhlovodíků
	HS 2921 - Sloučeniny s aminovou funkcí
	HS 2939 - Alkaloidy rostlinné, jejich soli, estery, deriváty aj.
HS 2942 - Sloučeniny organické ostatní	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Textilní a obuvnický průmysl	HS 5204 – Nitě šicí, bavlněné, upravené pro prodej
	HS 5212 – Ostatní bavlněné tkaniny
	HS 5407 – Tkaniny z příze, z hedvábí syntetického
	HS 5509 – Příze z vláken střížových chemických
	HS 5603 – Textilie netkané i impregnované, laminované aj.
	HS 5911 – Textilní výrobky a zboží pro technické účely
Stavební průmysl	HS 3917 – Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 6905 – Tašky krytinové, nástavce trubkové, komínové aj.
	HS 6907 – Dlaždice, obkládačky ap., keramické, neglazované
	HS 7016 – Dlaždice, desky, kameny, cihly, tašky aj. skleněné
	HS 7217 – Dráty ze železa n. oceli, nelegované
	HS 7224 – Ocel legovaná ost., v ingotech aj. tvarech, zákl.
	HS 7301 – Štětovice ze železa, oceli, profily aj., svařované
HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.	
Automobilový průmysl	HS 8701 – Traktory a tahače
	HS 8703 – Osobní auta aj. motor. vozidla pro přepravu osob
	HS 8707 – Karosérie motor. vozidel, traktorů, vč. kabin
	HS 8708 – Části, součásti a přísl. motor. vozidel čísel 8701 až 8705
Zdravotnictví a farmaceutický průmysl	HS 3003 – Léky neodměřené, kromě krve, antisér, vaty aj.
	HS 3004 – Léky odměřené, kromě krve, antisér, vaty aj.
	HS 3005 – Vata, gáza, obinadla ap. zboží
	HS 9004 – Brýle (korekční, ochranné aj.) ap. výrobky
	HS 9012 – Mikroskopy jiné než optické, difraktografy
	HS 9018 – Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9022 – Přístroje rentgenové aj. používající záření
HS 9402 – Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.	
Obranný průmysl	HS 9301 – Zbraně kromě revolverů, pistolí a sečných a bodných zbraní
	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9303 – Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.
	HS 9304 – Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
	HS 9305 – Části a příslušenství zbraní, revolverů a pistolí
	HS 9306 – Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní
Energetický průmysl	HS 8402 – Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8406 – Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8411 – Proudové motory, turbovrt. pohony a ost. plyn. turbíny
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8502 – Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
	HS 8535 – Zařízení el. k ochraně, spínání obvodů, nad 1000 V

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LMIC

Ghana zaznamenala v posledních letech dynamický rozvoj, který vyústil v posun z kategorie nejméně rozvinutých zemí do kategorie země s nízkými středními příjmy. Ghana prošla demokratizací, má svobodná média, svobodu projevu i nezávislou justici, která získala podporu veřejnosti. Má nadstandardní politické a institucionální zázemí, impozantní společenský kapitál, ale její ekonomický vývoj i přesto vyvolává do budoucna obavy.

► Sektor energetiky

Ghanu neustále zmítají energetické krize. Dodávka elektřiny stále funguje na principu přidělového systému, nicméně v nejbližší době by se to mělo změnit. Růst a rozvojové vyhlídky Ghany, přinejmenším v příštím desetiletí, se bude silně opírat o ropný průmysl a politické reakce na zvýšené fiskální příjmy z ropy. Největším aktuálním projektem je Sankofa Gas, který by měl zásadně zlepšit energetickou infrastrukturu. Projekt by měl zajistit stabilní dodávku energií a má potenciál přinést soukromé investice až ve výši 8 mld. USD. V rámci projektu Sankofa Gas budou podpořeni nezávislí výrobci energie.

► Sektor informačních a komunikačních technologií

Sektor informačních a komunikačních technologií byl podpořen politikou a regulačními zásahy vlády v rámci projektu e-Ghany. Pozitivní dopad má také svoboda slova a tisku (Ghana je stabilně mezi třemi nejsvobodnějšími zeměmi Afriky). Pulzující soukromý sektor posiluje investice do tohoto odvětví a nabízí inovativní produkty a služby pro spotřebitele. V roce 2014 byla pokryta mobilním signálem celá Ghana, zatímco v roce 2000 to bylo pouze 1 % země. Díky stále dostupnějšímu vysokorychlostnímu internetu a klesajícím velkoobchodním cenám, se domácí průmysl rozvíjí v oblasti outsourcingu a poskytování služeb založených na informačních technologiích. Sektor ICT vytváří tisíce pracovních příležitostí, zejména pro mladé lidi, a přispívá k ekonomickému růstu Ghany.

► Sektor zemědělství

Ghana prochází dynamickým růstem. Zatímco v roce 1991 byla více než polovina populace pod hranicí chudoby, dnes se jedná o necelou čtvrtinu. Posilují se geografické a sociální rozdíly a zejména zemědělské oblasti bývají nejchudší. Ghana podporuje růst produktivity práce venkovských zemědělců, podporuje šíření a rozvoj zemědělských technologií a techniky. Věnuje zvláštní pozornost nejohroženějším skupinám v sektoru zemědělství, tedy drobným zemědělcům na severu a ženám. Vláda má řadu programů od vodního managementu, přes podporu mladých zemědělců a šíření know-how a technologií až po programy zaměřené na podporu marketingu ghanských zemědělců.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>

Jihoafriická republika

V poslední dekádě se růst HDP země pohyboval mezi 2,5-5,5 % ročně, výjimkou je jen rok 2009, kdy Jihoafrickou republiku zasáhla světová finanční krize. Poté se růst HDP vrátil téměř na předkrizové hodnoty, avšak od roku 2014 můžeme sledovat zpomalování tempa růstu ekonomiky. V roce 2016 vykázala ekonomika pouze symbolický růst hospodářství ve výši 0,1 %, avšak dle predikce MMF by během příštích 2 let měla ekonomika opět urychlit svůj růst. Míra inflace v zemi se pohybuje okolo 6 %. Populace Jihoafrické republiky čítá 56 mil. obyvatel a měla by se i nadále rozrůstat. HDP na obyvatele přesahuje 5 tis. USD a v zemi je dlouhodobě vysoká nezaměstnanost, která se pohybuje okolo 26 %. Běžný účet platební bilance je dlouhodobě deficitní a v roce 2016 vykázal schodek ve výši 9,4 mld. USD.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	1,6	1,3	0,1	0,8	1,6	2,2
HDP/obyv. (USD)	6 503	5 727	5 018	5 074	5 167	5 302
Míra inflace (%)	6,1	4,6	6,4	6	5,5	5,5
Nezaměstnanost (%)	25,1	25,4	26,3	27	27,4	27,6
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-18,6	-13,7	-9,4	-9,2	-10,5	-12,0
Populace (mil.)	54,1	55,0	55,9	56,8	57,7	58,7
Konkurenceschopnost	56/144	49/144	47/138	–	–	–
Exportní riziko OECD	3/7	4/7	4/7	4/7	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, SB, OECD, WEF

- ▶ Jihoafrická republika uzavřela s Evropskou unií dohodu o volném obchodu.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Jihoafrická republika umístila na 47. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je 4/7.

Vývoz ČR do JAR 2016 (2015),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	2 438 505	21,1	2 186 004	11,6
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	1 186 920	10,3	933 917	27,1
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	646 950	5,6	503 727	28,4
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	418 111	3,6	130 114	221,3
4011	Pneumatiky nové z pryže	375 031	3,2	330 804	13,4
8407	Motory píst., zážehové, spalovací, vratné, rotační	368 845	3,2	345 515	6,8
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	319 743	2,8	374 108	-14,5
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	313 170	2,7	273 533	14,5
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	236 255	2,0	293 019	-19,4
9401	Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka	227 352	2,0	190 836	19,1
Celkem TOP10		6 530 882	56,5	5 561 577	17,4
Celkem vývoz		11 556 551		10 631 572	8,7

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z JAR 2016 (2015),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8421	Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění	2 148 073	27,6	1 923 744	11,7
8704	Motorová vozidla pro přepravu nákladu	1 337 444	17,2	617 070	116,7
5101	Vlna nemykaná, nečesaná	1 103 818	14,2	950 113	16,2
7608	Trouby, trubky hliníkové	717 407	9,2	727 934	-1,4
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	442 339	5,7	259 252	70,6
7219	Výrobky ploché válc. z oceli nerez., nad 600 mm	250 932	3,2	89 352	180,8
2825	Hydrazin, hydroxylamin, soli, zásady, anorg. apod.	203 432	2,6	216 227	-5,9
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	200 395	2,6	84 351	137,6
805	Plody citrusové, čerstvé, sušené	183 720	2,4	194 479	-5,5
806	Hrozny vinné, čerstvé, sušené	125 768	1,6	182 897	-31,2
Celkem TOP10		6 713 328	86,3	5 245 419	28,0
Celkem dovoz		7 780 682		6 419 611	21,2

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Důlní, těžební a ropný průmysl**

Těžba nerostného bohatství je největším přispěvatelem do národního HDP Jihoafrické republiky. Relativně novou oblastí je ropný průmysl. V současné době se očekává novela zákona o rozvoji nerostných a ropných zdrojů z roku 2002 včetně jeho novely z roku 2008, což by mělo podpořit i rozvoj ropného průmyslu. Vedle ropy jsou v zemi také významné zásoby zemního plynu: Jihoafrická republika je 8. zemí na světě s největšími zásobami břidlicového plynu a má tedy potenciál stát se významným producentem zemního plynu ve světě. V souvislosti s přijetím novely zákona se očekávají investice do tohoto sektoru a tedy i příležitosti pro české podniky související s dovozem relevantních strojních zařízení a vybavení.

► **Energetický průmysl**

Poptávka po položkách pro využití v energetickém průmyslu je poměrně stabilní. Příležitosti pro české podniky se nacházejí zejména ve spolupráci s nezávislymi výrobci elektrické energie (Independent Power Producers-IPP), kteří v současné době uzavírají se státní energetickou společností ESKOM kontrakty pro přístup do národní rozvodné sítě Jihoafrické republiky. Jedná se zejména o projekty na výstavbu malých a středních vodních elektráren a dalších elektráren využívajících obnovitelné zdroje energie. Masivnější využívání obnovitelných zdrojů energie prostřednictvím nezávislých výrobců elektrické energie je tedy na svém začátku.

► **Chemický průmysl**

Objem dovozu je nízký, okolo 26,9 mil. USD (0,03 % celkového dovozu) s mírně rostoucí tendencí. Potenciál identifikován na základě průniku podmínek dynamiky trhu, potenciálu České republiky a exportní kompetence. Import přípravků k úpravě povrchu apretací má mírně rostoucí tendenci.

► **Kovozpracovatelský průmysl**

Současný stav infrastruktury neodpovídá představám vlády, a proto se soustřeďuje na její modernizaci. Vytváří se příležitost k dovozu zejména materiálu pro výstavbu infrastruktury, ocelových a železných výrobků atp.

► **Obranný průmysl**

Jihoafrická republika se podílí na významném růstu obranných výdajů na africkém kontinentu, řadí se na 3. místo v Africe a 2. místo mezi zeměmi subsaharské Afriky (podle SIPRI). V absolutních hodnotách obranných výdajů v subsaharské Africe zemi předstihla Angola, i tak ale rozpočet činil v roce 2015 významných 3,8 mld. USD. Do budoucna by měly výdaje i nadále růst a měly by být alokované především pro síly zvláštního určení, nákup lehkých a středních dopravních letadel, rozvoj dělostřelectva, protiletadlové obrany včetně radarů a systémů řízení, modernizaci vojenského zdravotnictví, spojovacích kapacit a kybernetické bezpečnosti.

► **Služby**

V rámci příjezdového cestovního ruchu z Jihoafrické republiky do České republiky v posledních letech narůstá počet příjezdů a průměrný počet nocí na návštěvníka z Jihoafrické republiky je 2,5. Příležitosti

jsou v oblasti organizace příjezdového (z Jihoafrické republiky do České republiky) i výjezdového (z České republiky do Jihoafrické republiky) cestovního ruchu. Potřebný je také rozvoj gastronomie a restaurací.

► Strojírenský průmysl

Stroje na vysoké technické úrovni (obráběcí centra, horizontky) jsou v Jihoafrické republice téměř vždy předmětem dovozu. Česká republika disponuje potřebnou kompetencí za předpokladu odpovídajícího marketingu vzhledem k velké konkurenci na místním trhu.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Příležitost pro sofistikovanější zdravotnickou techniku v Jihoafrické republice existuje zejména v soukromém zdravotnictví a nemocnicích (země dováží přes 90 % této techniky). Změny ve zdravotnictví Jihoafrické republiky přinese připravovaná reforma zahrnující univerzální všeobecné a povinné zdravotní pojištění. Stejně jako další země Africké unie se země v Deklaraci z Abuji (2001) zavázala ke zvýšení výdajů na zdravotní péči na min. 15 % vládních výdajů. Kromě výdajů na léčbu HIV/AIDS se předpokládá nárůst výdajů na chronické a civilizační choroby jako je astma, rakovina, cukrovka, obezita a nemoci kardiovaskulárního systému.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Zemědělství je v Jihoafrické republice na vysoké úrovni a významnou část produkce také vyváží. Příležitosti pro české podniky se nachází zejména v dovozu potravinářských technologií, jako jsou pekařské stroje, zařízení pro pivovary, cukrovary, stroje na zpracování masa, ovocných šťáv a dalších.

► Zpracovatelský průmysl

Vzhledem k měnícím se spotřebitelským zvyklostem v regionu jde o položku s perspektivou růstu ve střednědobém horizontu. S růstem životní úrovně je potenciální také ostatní spotřebitelské zboží různých kategorií.

► Železniční a kolejová doprava

I přes obrovskou konkurenci v oblasti železničního průmyslu se objevují příležitosti také pro české podniky v dodávkách komponentů pro výrobu železničních souprav a výstavbu železničních tratí.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Chemický průmysl	HS 2921 - Sloučeniny s aminovou funkcí
	HS 3809 - Přípravky k úpravě povrchu, apretování ap. výr.
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9402 - Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
	HS 9018 - Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 7324 - Výrobky sanitární a části, ze železa, oceli
	HS 9011 - Mikroskopy optické sdružené
	HS 9022 - Přístroje rentgenové aj. používající záření

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 7321 – Kamna, vařiče aj., pro domácn., ze železa n. oceli
	HS 7325 – Ostatní výrobky lité ze železa n. oceli
	HS 7326 – Ostatní výrobky ze železa nebo oceli
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8417 – Pece průmyslové, laboratorní, neelektrické
	HS 8438 – Stroje pro potravinářství
Energetický průmysl	HS 8406 – Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8502 – Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
	HS 8535 – Zařízení el. k ochraně, spínání obvodů, nad 1000 V
	HS 8536 – Zařiz. el. k ochr., spínání obvodů, pod 1000 V, konektory pro opt. vlákna
Železniční a kolejová doprava	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 8607 – Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
Těžební, důlní a ropný průmysl	HS 8408 – Motory pístové, vznětové s vnitřním spalováním
	HS 8414 – Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem
Strojírenský průmysl	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8457 – Obráběcí centra, stroje obráběcí stavebnicové
	HS 8458 – Soustruhy pro obrábění kovů
	HS 8459 – Obráběcí stroje pro vrtání, frézování, řezání závitů
Zpracovatelský průmysl	HS 8460 – Obráběcí stroje pro broušení, lapování, leštění ap.
	HS 4803 – Papíry ap., pro hygien. aj. účely, vata buničitá
Služby	CPA 55.10 – Ubytovací služby v hotelích a podobných zařízeních, vč. každodenního úklidu (kromě nemovitostí užívaných na časový úsek)
	CPA 79.11 – Služby cestovních agentur
Obranný průmysl	HS 8802 – Letadla, vrtulníky, kosm. lodě vč. družic, nosné rakety
	HS 9301 – Zbraně kromě revolverů, pistolí a sečných a bodných zbraní
	HS 9303 – Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.
	HS 9304 – Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
	HS 9305 – Části a příslušenství zbraní, revolverů a pistolí
	HS 9306 – Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní

Jižní Súdán

Ekonomika Jižního Súdánu je omezena na těžbu ropy (a samozásobitelské zemědělství). Před vypuknutím konfliktu v prosinci 2013 byly sice výhledy pro hospodářský rozvoj země příznivé, jakýkoliv další vývoj však bude záviset na stávajícím válečném konfliktu. Od roku 2015 se ekonomika nachází v recesi a v roce 2016 vykazoval růst HDP zápornou hodnotu -13,1 %. Míra inflace v zemi dosahuje v současné době extrémních hodnot (v roce 2016 se jednalo o 476 %). V zemi žije přes 13 mil. obyvatel a HDP na obyvatele dosahuje zhruba 250 USD. Údaje o nezaměstnanosti v zemi nejsou dostupné. Běžný účet platební bilance Jižního Súdánu je téměř vyrovnaný.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	2,9	-0,2	-13,1	-6,1	-2,7	-1,2
HDP/obyv. (USD)	1 233	785	210	275	310	323
Míra inflace (%)	1,7	52,8	476	110,7	49,1	40
Nezaměstnanost (%)	–	–	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	0,3	-1,0	0,0	-0,3	-0,5	-0,4
Populace (mil.)	11,4	11,9	12,5	13,1	13,8	14,5
Konkurenceschopnost	–	–	–	–	–	–
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	7/7	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), není Jižní Súdán zastoupen a stupeň exportního rizika dle OECD je dlouhodobě 7/7.

Vývoz ČR do Jižního Súdánu 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	761	53,0	1 436	-47,0
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	626	43,6	1 774	-64,7
7320	Pružiny, listy pružin, ze železa n. oceli	49	3,4	466	-89,5
Celkem TOP10		1 436	100,0	3 676	-60,9
Celkem vývoz		1 436		8 456	-83,0

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Jižního Súdánu 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
3926	Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů	65	32,0	-	-
8421	Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění	47	23,2	-	-
7318	Šrouby, vruty, matice, podložky aj. ze železa n. oceli	33	16,3	1	3 200,0
4002	Kaučuk syntetický ap. směsi s kaučukem přírod.	31	15,3	-	-
1101	Mouka pšeničná nebo ze soureži	27	13,3	-	-
8484	Těsnění kovoplastická, soubory, sestavy těsnění	0	0,0	-	-
9603	Košťata, kartáče, válečky malířské, stěrky, pryž	0	0,0	-	-
8431	Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.	0	0,0	-	-
Celkem TOP10		203	100,0	1	-
Celkem dovoz		203		77	163,6

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Jižní Súdán má třetí největší zásoby ropy v rámci subsaharské Afriky (po Nigérii a Angole); veškerá produkce je transportována ropovody do (severního) Súdánu, kde jsou i příslušné rafinérie. Vláda se proto snaží o získání investorů pro výstavbu ropovodu na keňské pobřeží i výstavbu rafinérií na svém území. Země dále disponuje blíže neprozkoumanými ložisky zlata, mědi, železa a dalších nerostů, stejně jako stavebních materiálů.

► Energetický průmysl

Veškerá elektrická energie v zemi je aktuálně generována prostřednictvím dieselaagregátů, jejichž celková kapacita nedosahuje ani 20 MW. Rozvodná síť neexistuje, v důsledku tohoto stavu má pouze 1 % obyvatelstva přístup k elektrické energii. Země však disponuje vysokým potenciálem pro výstavbu hydroelektráren – byly již např. vypracovány předběžné studie čtyřech projektů s kapacitou 500–1100 MW na Bílém Nilu jižně od hlavního města (Fula, Shukoli, Lakki, Bedden). Díky vysokému podílu slunečního svitu jsou zde rovněž příznivé podmínky pro rozvoj solární energetiky. Vzhledem k faktické neexistenci energetického sektoru je zde široký potenciál pro dodávky generátorů, transformátorů, stejně jako komponentů rozvodné sítě.

► Stavební průmysl

Dopravní infrastruktura prakticky neexistuje, hlavní střediska jsou spojena prašnými komunikacemi (pouze cca 250 km vozovek má zpevněný povrch). Vláda plánuje výstavbu základní sítě silnic o délce 2 tis. km (v dlouhodobém výhledu až 5 tis. km tak, aby bylo zajištěno spojení se všemi sousedními zeměmi), renovaci hlavního letiště v Jubě i navazující spojení na železniční síť v sousední Ugandě a Keni tak, aby byl zajištěn přístup k Indickému oceánu.

► Strojírenský průmysl

Zemědělství je redukováno na samozásobitelství; údaje o počtu zaměstnaných obyvatel v sektoru nejsou k dispozici, dá se však očekávat úroveň cca 90 % pracovní síly, která ovšem vzhledem k přetrvávajícím primitivním postupům vykazuje velmi nízkou úroveň produktivity. Půdní fond se však vyznačuje vysokou úrodností a klimatické podmínky zaručují dostatek srážek. Tyto výchozí podmínky předurčují sektor k budoucímu rozvoji, kdy budou zapotřebí dodávky nářadí a mechanizačních zařízení. Stejně tak lze očekávat rozvoj živočišného sektoru – stávající počet dobytka v zemi je odhadován mezi 10–20 mil. kusů.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Dle odhadů OSN je 4,8 mil. obyvatel (40 % celkového počtu země) závislých na potravinové pomoci, z toho vyplývá potřeba dodávek trvanlivých potravin.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0402 - Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 1602 - Přípravky, konzervy jiné, z masa, drobů, krve
	HS 1902 - Těstoviny, i vařené nadívané a jinak upravené
	HS 1905 - Zboží pekařské, pečivo, oplatky, rýžový papír
	HS 2004 - Ostatní zelenina, konzervovaná jinak než v octě, zmrazená
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 7304 - Trouby, duté profily ap., bežešvé, ze železa, oceli
	HS 8474 - Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
	HS 8481 - Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8481 - Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
Energetický průmysl	HS 8410 - Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8502 - Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické induktory
	HS 8535 – Zařízení el. k ochraně, spínání obvodů, nad 1000 V
	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 8538 – Části přístr. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.
	HS 8541 – Diody, tranzistory ap., zařízení polovodičová aj., FV články
	HS 8544 – Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
	HS 8546 – Izolátory elektrické, z libovolného materiálu
Stavební průmysl	HS 8426 – Jeřáby sloupové, otočné, pojízdné; lanové vozíky
	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem
Strojírenský průmysl	HS 8424 – Přístroje mech. k stříkání ap., přístroje hasicí
	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8433 – Stroje, zařízení žací, mláticí, sekačky trávy ap.
	HS 8434 – Dojící stroje a mlékárenské stroje a zařízení
	HS 8436 – Stroje ost. pro zemědělství, lesnictví, ap. líhně

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LDC

Ekonomika Jižního Súdánu je omezena na těžbu ropy a samozásobitelské zemědělství. Před vypuknutím konfliktu v prosinci 2013 byly výhledy pro hospodářský rozvoj příznivé, jakýkoliv další vývoj však závisí na stávajícím válečném konfliktu. V roce 2015 došlo k poklesu HDP o 0,2 %. Pokud dojde k ukončení konfliktu, prioritními úkoly vlády bude zabezpečení základních sociálních služeb, rozvoj zemědělství a investice do infrastruktury. Vládní rozpočet na fiskální rok 2015/16 předpokládá výdaje ve výši 3,5 mld. USD; z toho jsou však téměř 2/5 určeny na obranu. Příjmy rozpočtu se odvíjejí (a do budoucna budou odvíjet) od vývozu ropy a poskytnuté rozvojové pomoci. V současnosti je však rozvojová pomoc stejně jako případné zahraniční investice omezena probíhajícím konfliktem a vysokou mírou korupce.

► Sektor infrastruktury, zemědělství

Po ukončení válečného konfliktu bude v Jižním Súdánu nutné začít budovat základní infrastrukturu služeb – zásobování jídlem a poskytování základní zdravotní péče. V Jižním Súdánu sice cca 80 % populace pracuje v zemědělství; tato činnost je však ve velké míře neplacená a tvoří pouhých 15 % HDP. Dalším problémem je, že ve většině případů jde o lokální zemědělskou produkci – samozásobení – bez modernějších zemědělských postupů. Jednotlivé lokality nejsou propojeny, komunikace jsou ve špatném stavu. V rámci rozvojové pomoci tak existují příležitosti v propojování jednotlivých venkovských oblastí s ostatními lokalitami, vytváření základní infrastruktury a intenzifikace a distribuce zemědělské produkce.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>

Keňa

Od roku 2013 dosahuje hospodářský růst Keni hodnot v rozmezí 5–6 %. Růst minimálně na této úrovni lze očekávat i v budoucích obdobích. Vzhledem k budoucím dodávkám keňské ropy na světový trh existují předpoklady pro akceleraci růstu nad současnou úroveň. Míra inflace se pohybuje na úrovni 6 % a očekává se, že se v nejbližších letech bude mírně snižovat. V zemi žije přibližně 45,5 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele přesahuje 1 500 USD. Běžný účet vykazuje deficit 4,4 mld. USD, což ovšem odpovídá fázi ekonomického rozvoje keňské ekonomiky.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	5,3	5,6	6	6,1	6,5	6,5
HDP/obyv. (USD)	1 428	1 434	1 522	1 599	1 691	1 788
Míra inflace (%)	6,9	6,6	6,2	5,5	5,1	5
Nezaměstnanost (%)	9,2	–	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-6,3	-4,3	-4,4	-4,6	-4,6	-4,7
Populace (mil.)	43,0	44,2	45,5	46,7	48,0	49,4
Konkurenceschopnost	90/144	99/140	99/138	–	–	–
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	6/7	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ EU v současnosti jedná s Keňou o dohodě o ekonomickém partnerství.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), obsadila Keňa 99. pozici a stupeň exportního rizika dle OECD je aktuálně 6/7.

Vývoz ČR do Keni 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	250 506	45,6	246 654	1,6
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	24 162	4,4	7 205	235,4
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	22 410	4,1	23 274	-3,7
1701	Cukr třtinový, řepný, sacharóza chemicky čistá	20 177	3,7	-	-
8538	Části přístř. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.	14 954	2,7	3 922	281,3
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	11 434	2,1	1 754	551,9
7018	Perly, imitace perel, drahokamů ap. ze skla	11 373	2,1	8 558	32,9
8423	Přístroje a zařízení k vážení, závaží pro váhy	11 245	2,0	-	-
8528	Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní	11 091	2,0	3 221	244,3
8443	Stroje, přístř. pro tisk s pomůckami HS 8442 (vč. kopírek, faxů); části	10 081	1,8	1 594	532,4
Celkem TOP10		387 433	70,5	296 182	30,8
Celkem vývoz		549 359		506 743	8,4

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Keni 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
603	Květiny řezané na kytice ap., čerstvé, sušené aj.	72 630	41,7	67 127	8,2
901	Káva, i pražená, dekofeinovaná, slupky, náhražky	39 556	22,7	19 306	104,9
709	Zelenina ostatní, čerstvá, chlazená	13 119	7,5	11 907	10,2
5305	Vlákna kokosová, abaková, ramiová a ostatní j. n.	7 279	4,2	5	145 480,0
5101	Vlna nemykaná, nečesaná	6 444	3,7	7 399	-12,9
802	Ovoce skořápkové ost., čerstvé, sušené, loupané	5 980	3,4	4 117	45,3
708	Luštěniny, i vyluštěné, čerstvé, chlazené	4 937	2,8	5 177	-4,6
804	Datle, fíky, ananas, avocato apod. čerstvé, sušené	4 861	2,8	5 639	-13,8
602	Rostliny živé, ostatní řízků, rouby, podhoubí	2 399	1,4	216	1 010,6
6204	Kostýmy, šaty, sukně, kalhoty ap., dámské a dívčí	2 354	1,4	255	823,1
Celkem TOP10		159 559	91,6	121 148	31,7
Celkem dovoz		174 226		138 839	25,5

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Energetický průmysl

Zastaralá energetická soustava je jednou z překážek rychlejšího rozvoje ekonomiky země. Vláda upřednostňuje rozvoj zejména geotermální energie (stávající podíly jsou 43 % hydroelektrárny, 42 % tepelné elektrárny, 14 % geotermální elektrárny); byly vypracovány dlouhodobé výhledy – Kenya Vision 2030, kdy instalovaná kapacita má být zvýšena z 2 500 MW v roce 2015 na 15 tis. MW. Výroba energie v tepelných elektrárnách by se měla zvýšit z plánovaných 1 900 MW v roce 2016 na 4 500 MW v roce 2030. Přetrvává důraz na geotermální energii, kdy se plánuje nárůst kapacit z 1 900 MW v roce 2016 na 5 500 MW v roce 2030. Přestože se plány rozvoje nedaří naplňovat rychlostí, kterou si vláda stanovila, již dnes je Keňa ve spotřebě energie soběstačná. Příležitosti se tak nabízejí v lokální výrobě elektrické energie (off gride řešení). Zajímavé příležitosti se nabízejí i v případě vodních elektráren. Potenciál Keni v oblasti malých vodních elektráren je až 3 tis. MW, ovšem instalovaná kapacita je pouhým zlomkem potenciálu 25 MW. Zapojení českých firem je v oblasti subdodávek technologických zařízení. Keňa zahájí v příštím roce těžbu ropy na svém území s tím, že v příštích pěti letech má být vybudován ropovod v délce 900 km za částku 4,2 mld. USD. Existuje tak potenciál dodávek v oblasti technické podpory výstavby ropovodu.

Potřebnou opatrnost je potřeba věnovat zajištění platby od EPC dodavatele. Vzhledem k problémům, ke kterým z různých příčin při realizaci energetických dodávek v Keni dochází nelze vyloučit, že se EPC dodavatel může dostat během realizace projektu do vážných finančních problémů.

► Obranný průmysl

Potenciál pro dodávky obranného průmyslu vyplývá z hrozby teroristických útoků ze strany somálských Al Shabaab. Z tohoto důvodu je vládou věnována pozornost i finanční prostředky vybavení armády i police.

► Služby

V souvislosti s rozvojem ekonomiky země lze očekávat zájem o uplatnění environmentálních technologií. Další příležitosti v oblasti služeb s sebou přinese i plánované zdvojnásobení počtu turistů navštěvujících ročně Keňu z 1,8 mil. na 3 mil. v roce 2020.

► Stavební průmysl

Rozdíl mezi poptávkou po bydlení a nabídkou bytů přesahuje ročně 156 tis. bytů. Protože se díky objektivním příčinám nepodaří tento deficit v nabídce uspokojit (rozdíl mezi příjmy a stavebními náklady na bydlení), přesouvají keňští developeri pozornost od nabídky luxusního bydlení k nabídce dostupného bydlení pro středně příjmovou část populace. Vzhledem k nedostatečné lokální nabídce některých stavebních a vybavovacích materiálů představuje budoucí stavební výstavba dostupného bydlení příležitost pro české firmy.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Zdravotnictví je vládní prioritou, program Kenya Health Policy (2014–2030) definuje dlouhodobý záměr dosáhnout všeobecného pokrytí základních zdravotnických služeb, které by odpovídaly standardu země střední úrovně příjmů. Projekty v sektoru zdravotnictví jsou rovněž finančně podporovány ze strany

Světové banky. Soukromé zdravotnické instituce jsou schopny využít i zařízení určené pro movitější klientelu. Počátkem roku 2017 proběhla v Keni tříměsíční stávka lékařů. Po ukončení stávky se očekává, že dojde k navyšování počtu lékařů v keňském zdravotnictví, což by mělo vyvolat zvýšení poptávky po zdravotní technice.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Zemědělství zaměstnává 75 % pracovní síly a na tvorbě HDP se podílí plnými 30 % (tento podíl, na rozdíl od ostatních zemí regionu, za posledních 5 let dokonce o 5 % vzrostl). Vývoz čaje, kávy a čerstvých květin tvoří spolu s cestovním ruchem pilíře keňské ekonomiky. V zemi již existuje relativně vyspělý agroprůmysl a lze předpokládat jeho další rozvoj. Stále však existuje značný potenciál, který zemědělská prvovýroba v Keni nabízí v oblasti mechanizace (ať již pro malé tak pro velké farmy). Poptávka po potravinářských produktech z dovozu je pak generována ze strany movitější městské klientely.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické induktory
	HS 8507 – Akumulátory elektrické, vč separátorů
	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 8541 – Diody, tranzistory ap., zařízení polovodičová aj., FV články
	HS 8544 – Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8433 – Stroje, zařízení žací, mláticí, sekačky trávy ap.
	HS 8434 – Dojící stroje a mlékárenské stroje a zařízení
	HS 8435 – Lisy, drtiče, ap.; stroje pro výrobu vín, moštů, ap.
	HS 8436 – Stroje ost. pro zemědělství, lesnictví, ap. líhně
	HS 8438 – Stroje pro potravinářství
Stavební průmysl	HS 7306 – Trouby, profily ap. duté, jiné, ze železa n. oceli
	HS 8415 – Stroje, přístroje klimatizační
	HS 8431 – Součásti jeřábů, vozíků, ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3003 – Léky neodměřené, kromě krve, antisér, vaty aj.
	HS 3004 – Léky odměřené, kromě krve, antisér, vaty aj.
	HS 9018 – Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9402 – Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Obranný průmysl	HS 9301 – Zbraně kromě revolverů, pistolí a sečných a bodných zbraní
	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9303 – Zbraně střelné, zaříz. využívající výbuchu ost.
	HS 9304 – Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
	HS 9305 – Části a příslušenství zbraní, revolverů a pistolí
	HS 9306 – Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní
Služby	CPA 37 – Služby související s odpadními vodami
	CPA 38 – Sběr, příprava k likvidaci a likvidace odpadu; zpracování odpadu k dalšímu využití

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LMIC

Na základě Rozvojových cílů tisíciletí (Millennium Development Goals) je vidět, že Keňa ušla velkou cestu v oblastech dětské úmrtnosti, základního vzdělání a zúžení genderových rozdílů. Vyšší výdaje do zdravotnictví a mateřská zdravotnická péče zdarma pomohou dalšímu zlepšení ve zdravotnickém sektoru. Keňa má rostoucí mladou populaci, dynamický soukromý sektor, novou ústavu a výsadní postavení ve východní Africe.

► Sektor energetiky

V energetickém sektoru proběhlo hned několik projektů zaměřených zejména na dodávky elektřiny domácnostem: Kenya Informal Settlements Improvement Project (KISIP), Global Partnership on Output-Based Aid (GPOBA) a Energy Sector Management Assistance Program (ESMAP). Díky těmto projektům se podařilo propojit s elektřinou přes 150 tis. domácností v okrajových oblastech měst z původních 5 tis. Tyto projekty budou i do budoucna pokračovat v dalším rozvoji energetické sítě.

► Sektor vody a sanitační

V tomto odvětví je cílem Keni zlepšit přístup obyvatel k pitné vodě a řešit situaci nakládání s odpady. Připravují se projekty, ze kterých by v nejbližších letech mělo těžit až 3,3 mil. lidí.

► Sektor sociální a zdravotnický

V tomto sektoru je cílem Keni zejména budování obydlí pro ty nejchudší obyvatele země a zpřístupnění lékařské pomoci. Opomíjena není ani oblast vzdělávání dětí z chudých rodin. Díky projektu Health Sector Support Program má Keňa přístup k zdravotnickým komoditám a přístrojům ke zkvalitnění lékařské péče. V tomto roce by mělo dojít k představení dotací do oblastí zdravotních pojištění pro chudé obyvatele.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>

Konžská demokratická republika

Na začátku nového tisíciletí vykazoval růst HDP záporné hodnoty (v roce 2000 až -6,9 %) a země se nacházela v recesi. V roce 2003 se HDP zvýšil meziročně o 2,9 % a po roce 2010 již Konžská demokratická republika patřila k nejrychleji rostoucím zemím subsaharské Afriky s průměrným tempem růstu okolo 7 %. V roce 2016 dosáhl růst HDP hodnoty 3,9 %. Míra inflace se drží na nízké úrovni a v roce 2016 činila 1,7 %. V dalších letech se očekává mírný růst této hodnoty. V zemi žije přes 85 mil. obyvatel a populace se má dle odhadů MMF dále zvětšovat. HDP na obyvatele dosahuje téměř 500 USD a nezaměstnanost se pohybuje kolem 8,0 %. Běžný účet je od roku 2016 v mírném deficitu.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	9,5	6,9	3,9	4,2	5	4,9
HDP/obyv. (USD)	453	470	473	483	501	521
Míra inflace (%)	1,2	1	1,7	2,7	3,1	3,3
Nezaměstnanost (%)	8,0	–	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	0,6	1,4	-1,4	-0,3	2,2	1,7
Populace (mil.)	79,3	81,7	84,1	86,7	89,3	91,9
Konkurenceschopnost	–	–	129/138	–	–	–
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	7/7	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ EU v současnosti jedná se zemí o dohodě o ekonomickém partnerství.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Konžská demokratická republika umístila na 129. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je dlouhodobě 7/7.

Vývoz ČR do Konžské demokratické republiky 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2837	Kyanidy, kyanid-oxidy a kyanidy komplexní	-	-	-	-
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	17 657	24,6	9 422	87,4
8474	Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.	13 431	18,7	7 897	70,1
8411	Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	12 496	17,4	9 911	26,1
6309	Oděvy obnošené a jiné výrobky textilní opotřebené	11 143	15,5	27 387	-59,3
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	4 321	6,0	3 437	25,7
6907	Dlaždice, obkládačky ap. keramické, neglazované	2 564	3,6	586	337,5
9405	Svítlidla, reklamy, ukazatele apod. světelné	1 249	1,7	151	727,2
203	Maso vepřové čerstvé, chlazené, zmrazené	1 109	1,5	-	-
7306	Trouby, profily ap. duté, jiné, ze železa n. oceli	862	1,2	2	43 000,0
Celkem TOP10		64 832	90,2	58 793	10,3
Celkem vývoz		71 868		120 703	-40,5

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Konžské demokratické republiky 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8105	Lech kobaltový aj. meziprodukty, kobalt. výrobky	2 301	48,8	-	-
8411	Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	1 838	39,0	3 315	-44,6
4016	Výrobky ostatní z kaučuku vulkaniz., ne tvrdého	268	5,7	0	-
6403	Obuv se svrškem z usně	132	2,8	-	-
8418	Chladničky, boxy mrazicí aj., čerpadla tepelná	46	1,0	-	-
7118	Mince	40	0,8	-	-
8433	Stroje, zařízení žací, mláticí, sekačky trávy ap.	20	0,4	-	-
8483	Hřídele aj. převodové, převody, kola ozubené, ap.	20	0,4	-	-
9014	Busoly vč. kompasů navigačních aj. přístrojů	18	0,4	-	-
106	Zvířata ostatní, živá	7	0,1	-	-
Celkem TOP10		4 690	99,4	3 315	41,5
Celkem dovoz		4 717		5 753	-18,0

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Velký potenciál zejména pro ojeté vozy. Nákladní vozidla najdou uplatnění v lesnickém průmyslu, těžbě minerálů, která tvoří 40 % HDP, i jako vozy pro vojenské složky státu.

► Civilní letecký průmysl

Potenciál vzniká zejména v souvislosti s rozvojem vnitrostátní letecké dopravy.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Těžba dřeva je vedle minerálů základním zdrojem příjmů. Země zatím vyváží nezpracované kmeny. Trend v mnoha afrických státech (Konžská demokratická republika není výjimkou) je zákaz vývozu kmenů. Zařízení pil může mít v zemi značný potenciál. Jak už bylo zmíněno, 40 % HDP tvoří těžební průmysl, proto perspektivní trh najdou všechny těžební stroje využitelné při extrakci minerálů.

► Elektrotechnika

Do Konžské demokratické republiky se již vyváží, potřeba pokrytí a telefonizace poroste. Faktory typu tropické klima, rozvoj agropřemyslu, růst městských aglomerací zvyšují poptávku po chladírenském zařízení.

► Energetický průmysl

Chaotické dodávky elektřiny, časté výpadky elektrického proudu, enormní potřeba generátorů jak v soukromých domech a veřejných budovách, tak i ve výrobě. Vláda připravuje privatizaci elektráren a přenosových soustav, je třeba revitalizovat stávající kapacity. V souvislosti s rychlou výstavbou poroste poptávka po slaboproudých zařízeních.

► Chemický průmysl

40 % HDP tvoří těžební průmysl, který je jedním z prioritních sektorů rozvoje. Perspektivní trh najdou všechny chemikálie využitelné při extrakci minerálů.

► Kovo zpracovatelský průmysl

Existuje místní poptávka po tomto tradičním českém vývozním artiklu, který zatím není z České republiky do Konžské demokratické republiky exportován.

► Obranný průmysl

Armáda i policie se snaží řešit špatnou bezpečnostní situaci na východě země. S tím souvisí i rostoucí poptávka po modernizaci vyzbrojení policie i armády.

► Plasty a gumárenský průmysl

Potřeba importu plastových komponentů ve stavebnictví roste v souvislosti s rozvíjející se stavební činností zejména v hlavním městě Kinshase (možno rozšířit na všechny položky 39). Dále s rostoucím podílem automobilové dopravy roste i poptávka po pneumatikách.

► Stavební průmysl

V Konžské demokratické republice se rozvíjí stavební činnost a výstavba veřejných budov i obydlí. S tím souvisí rostoucí poptávka po stavebních materiálech i strojích.

► Textilní a obuvnický průmysl

Tradiční český vývozní artikl, v Konžské demokratické republice zatím nepřítomný. Země se 75 mil. obyvatel představuje velký trh, kupní síla obyvatel je nízká, poptávka existuje zejména po levném základním zboží.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Intenzifikace zemědělství a přechod od samozásobitelství k modernějším metodám pěstování plodin je základní prioritou strategie rozvoje Konžské demokratické republiky. Potřeba průmyslových hnojiv poroste v souvislosti s touto strategií. Rozvoj zemědělství a výroba potravin je jednou z nejvyšších priorit vlády.

► Železniční a kolejová doprava

Nutná revitalizace zničené železniční sítě.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Chemický průmysl	HS 2837 - Kyanidy, kyanid-oxidy a kyanidy komplexní
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 3102 - Minerální nebo chemická hnojiva dusíkatá
	HS 8438 - Stroje pro potravinářství
Obranný průmysl	HS 8701 - Traktory a tahače
	HS 3602 - Výbušniny připravené, ne práškové výmětné
Plasty a gumárenský průmysl	HS 9302 - Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9303 - Zbraně střelné, zaříz. využívající výbuchu ost.
	HS 3917 - Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
Textilní a obuvnický průmysl	HS 4011 - Pneumatiky nové z pryže
	HS 4012 - Pneumatiky pryžové, protektorované, použité ap.
Stavební průmysl	HS 5208 - Tkaniny bavlněné nad 85 %, do 200 g.m ⁻²
	HS 5607 - Motouzy, šňůry, provazy, lana i splétané ap.
	HS 6309 - Obnošené oděvy a jiné použité výrobky
	HS 3208 - Barvy a laky nátěrové, založené na polymerech
	HS 6907 - Dlaždice, obkládačky ap., keramické, neglazované
	HS 6910 - Výlevky, umyvadla, vany, bidety ap., keramické
	HS 7016 - Dlaždice, desky, kameny, cihly, tašky aj. skleněné
	HS 8426 - Jeřáby sloupové, otočné, pojízdné; lanové vozíky
HS 8428 - Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační	
HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem	
HS 8430 - Stroje ost. srovnávací ap., pluhy, frézy sněžné	
HS 8481 - Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7211 - Výr. ze železa n. oceli pod 600 mm, neplát. nepokov.
	HS 7212 - Výr. ze železa n. oceli pod 600 mm, plátované pokov.
	HS 7304 - Trouby, duté profily ap., bežešvé, ze železa, oceli
	HS 7306 - Trouby, profily ap. duté, jiné, ze železa n. oceli
	HS 7307 - Příslušenství pro trouby, trubky ze železa n. ocel.
	HS 7308 - Konstrukce, části, desky, tyče aj., ze železa n. oceli
	HS 8212 - Břitvy, holicí strojky a holicí čepelky
	HS 8301 - Zámky i visací závěry, klíče, z kovů obecných
Energetický průmysl	HS 8410 - Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8502 - Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
	HS 8504 - Transformátory, el. měniče, statické induktry
	HS 8535 - Zařízení el. k ochraně, spínání obvodů, nad 1000 V
	HS 8538 - Části přístr. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.
	HS 8544 - Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
	HS 8546 - Izolátory elektrické, z libovolného materiálu
Civilní letecký průmysl	HS 8411 - Proudové motory, turbovrt. pohony a ost. plyn. turbíny
	HS 8526 - Radiolokátory ap., radiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8802 - Letadla, vrtulníky, kosm. lodě vč. družic, nosné rakety
Elektrotechnika	HS 8415 - Stroje, přístroje klimatizační
	HS 8471 - Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.
	HS 8517 - Telefony ap. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jn.
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 8465 - Stroje obráběcí na opracování dřeva, korku ap.
	HS 8474 - Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
Železniční a kolejová doprava	HS 8601 - Lokomotivy, lokotraktory
	HS 8602 - Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8605 - Železniční vozy osobní, zavazadlové, pošt. aj., bez pohonu
	HS 8606 - Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu
	HS 8607 - Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
Automobilový průmysl	HS 8703 - Osobní auta aj. motor. vozidla pro přepravu osob
	HS 8704 - Motorová vozidla pro přepravu nákladu

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LDC

Od roku 2013 se Konžská demokratická republika snaží naplňovat novou strategii Country Assistance Strategy. V této strategii nalezneme čtyři hlavní cíle: zefektivnění státní správy, její decentralizaci a řádnou správu věcí veřejných; zvyšování konkurenceschopnosti ekonomiky podporou soukromého podnikání, zavedení sociálního systému a zvýšení životní úrovně obyvatel; vyřešení konfliktu ve svých západních provinciích. Ekonomicky má Kongo potenciál stát se jednou z nejrychleji rostoucích ekonomik subsaharské Afriky a to především díky obrovskému množství nerostných surovin, které se na jeho území nachází. Rozvíjet by se v této oblasti měl především zpracovatelský průmysl.

► Sektor vzdělávání

Podpora především primárního vzdělávání (dostupnosti a kvality) je jednou z hlavních priorit vlády pro ekonomický růst a eliminaci chudoby. V současné době je velkým problémem fyzická nedostatečnost školské infrastruktury a neadekvátní materiální zabezpečení škol.

► Sektor zdravotnictví

Hlavním úkolem vlády je rozšířit dostupnost základní zdravotní péče. V poslední době se Demokratická republika Kongo zaměřuje na snížení dětské úmrtnosti jak pomocí zvýšení kvality porodní a poporodní péče tak rozšířením očkování. Nedostatečná je i vybavenost zdravotnických zařízení.

► Sektor infrastruktury

Současné nedostatečné dodávky elektřiny a časté výpadky elektrického proudu mají negativní dopad na růst ekonomiky. Mnoho míst v zemi je závislých pouze na naftových generátorech. Přitom existuje velký potenciál vytvořit silný těžební průmysl s následným zpracováním. K tomu je však potřeba vytvořit dostatečnou infrastrukturu jak dopravní, tak energetickou.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>

Maroko

Marocká ekonomika rostla v roce 2015 o 4,5 % ročně, čímž zachovala průměrný prorůstový trend z let 2000–2012, který se pohyboval okolo 4 % ročně. V roce 2016 však došlo ke zpomalení tempa růstu na 1,8 %. Hlavní důvod tak silného poklesu představuje zejména extrémní sucho během zemědělského roku 2015/16. Dle predikce MMF by však měla marocká ekonomika opět navázat na stabilní 4% růst. Míra inflace v roce 2016 byla 1,3 %. Populace Maroka přesáhla hranici 34 mil. obyvatel a HDP na obyvatele je na úrovni 3 200 USD. Nezaměstnanost se dlouhodobě pohybuje na 10 %. Bilance běžného účtu je mírně deficitní a v roce 2016 dosáhla hodnoty -1,3 mld. USD.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	2,6	4,5	1,8	4,8	4,2	4,5
HDP/obyv. (USD)	3 312	3 003	3 101	3 253	3 394	3 580
Míra inflace (%)	0,4	1,5	1,3	1,3	1,4	2
Nezaměstnanost (%)	9,9	9,7	10,2	10,1	9,5	9,2
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-6,2	-1,9	-1,3	-1,5	-1,7	-2,2
Populace (mil.)	33,2	33,5	33,8	34,2	34,5	34,8
Konkurenceschopnost	72/144	72/140	70/138	–	–	–
Exportní riziko OECD	3/7	3/7	3/7	3/7	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MME, OECD, WEF

- ▶ EU uzavřela s Marokem Asociační dohodu již v roce 1996, tato dohoda vstoupila v platnost v roce 2000. Jednání o DCFTA byla zahájena v roce 2013. Maroko společně s EU také spojuje zemědělská dohoda (včetně rybolovu) podepsaná v roce 2012.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Maroko umístilo na 70. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je 3/7.

Vývoz ČR do Maroka 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	1 755 167	28,5	1 399 974	25,4
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	758 194	12,3	737 483	2,8
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	630 093	10,2	299 913	110,1
8547	Části izolační pro stroje, el. trubky izolační	588 319	9,6	500 373	17,6
8538	Části přistr. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.	447 136	7,3	471 619	-5,2
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	314 082	5,1	315 485	-0,4
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	211 418	3,4	195 479	8,2
4011	Pneumatiky nové z pryže	180 502	2,9	173 108	4,3
3926	Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů	131 875	2,1	109 599	20,3
3920	Desky, fólie, filmy apod. z plastů, nekomb. s jinými materiály	73 517	1,2	66 221	11,0
Celkem TOP10		5 090 303	82,8	4 269 254	19,2
Celkem vývoz		6 150 100		5 210 076	18,0

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Maroka 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	743 420	19,3	256 898	189,4
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	624 082	16,2	484 409	28,8
702	Rajčata čerstvá, chlazená	509 848	13,2	464 519	9,8
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj	292 539	7,6	149 614	95,5
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	190 786	5,0	180 360	5,8
1604	Přípravky, konzervy z ryb, kaviár, jeho náhražky	158 340	4,1	97 905	61,7
8704	Motorová vozidla pro přepravu nákladu	130 730	3,4	97 030	34,7
709	Zelenina ostatní, čerstvá, chlazená	110 324	2,9	141 505	-22,0
6204	Kostýmy, šaty, sukně, kalhoty ap., dámské a dívčí	104 397	2,7	92 553	12,8
8501	Elektrické motory a generátory	95 526	2,5	123 461	-22,6
Celkem TOP10		2 959 992	76,9	2 088 254	41,7
Celkem dovoz		3 850 769		2 996 893	28,5

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Za posledních 10 let se Maroko stalo největším výrobcem automobilů v severní Africe a druhým největším producentem v rámci afrického kontinentu. V porovnání s jinými evropskými i africkými konkurenty marocký automobilový průmysl trvale roste, v průměru o 26 % ročně. Expanzi tohoto odvětví, zejména kompletace osobních vozů a jednotlivých součástí, významně napomohlo zejména rozšíření výrobní a montážní jednotky skupiny Renault v severomarockém Tanger-Med. Kromě podpory investic navázaných na tento sektor je věnována pozornost dalšímu rozšiřování subdodavatelských závodů PSA Peugeot-Citroën ve městech Kenitra a Tanger, kde již existují dvě integrované průmyslové zóny. Kromě výhod např. v podobě pětiletého osvobození od daně z podnikání či státního příspěvku na celkové investiční náklady ve výši 10 % Maroko rovněž poskytuje podporu projektům zaměřeným na odborné proškolení pracovních sil (souběžně jsou mj. zakládány státní vzdělávací instituty pro potřeby automobilového průmyslu). Práce na výstavbě automobilky PSA Peugeot ve městě Kenitra začaly v roce 2016, závod by měl být dostavěn a otevřen během roku 2019. Celkový objem investic vyčleněných na jeho konstrukci by měl dosáhnout 557 mil. EUR. Množství nově vytvořených pracovních míst se odhaduje na 4 500 stálých dlouhodobých smluv (z toho minimálně 1 500 pro kvalifikované techniky a inženýry) a až 20 tis. nepřímých míst u výrobců automobilových dílů.

Případnou oborovou příležitostí pro české firmy je zapojení do výstavby nových výrobních a montážních hal (zejména v regionu Tanger-Tétouan-Al Hoceima) či subdodávky kabeláže pro osobní automobily.

► Civilní letecký průmysl

Kromě podpory investic se dynamicky rozvíjí integrovaná průmyslová zóna v Nouaceur u Casablanky – tzv. Midparc Casablanca Free Zone, kde byl v roce 2013 otevřen také první oborový vzdělávací institut. K již přítomným EADS, Thales a Safran přibyla nová továrna kanadské firmy Bombardier či francouzské Ratier Figeac. Koncem září 2016 americký výrobce Boeing podepsal s marockou vládou obří kontrakt, na základě kterého se v tangerském regionu postupně usazuje celkem 120 subdodavatelských firem, díky čemuž současně dochází k vytvoření 8 700 nových pracovních míst. Samotná společnost Boeing odhaduje, že tento komplex vyveze z Maroka produkci v hodnotě až 1 mld. USD ročně.

Sektor v současnosti zaměstnává asi 10 tis. lidí a vývoz tohoto odvětví trvale stoupá. V září 2015 byla marockým resortem dopravy ohlášena nová národní strategie cílená na rozvoj sektoru soukromého letectví. Konkrétně se jedná o menší letadla, přičemž království plánuje ovládnutí tohoto segmentu letecké dopravy na úrovni celého afrického kontinentu. Pro tento záměr Maroko aktuálně poptává partnery ze zahraničí. Sektor zaznamenává během posledních let pravidelný meziroční nárůst ve výši 15–20 %. Maroko provádí v rámci leteckého průmyslu zejména montážní práce, dále tzv. EWIS (tj. elektrické a kabelážní systémy), MRO (tj. údržba, oprava, veškerý servis) či zpracování projektových dokumentací. Ohlášená národní strategie pro toto průmyslové odvětví počítá do roku 2020 s vytvořením 23 tis. nových pracovních míst a s navýšením exportu o 16 mld. MAD (v přepočtu 1,6 mld. EUR). Potenciál pro české firmy představuje ve vztahu k odvětví aeronautiky také výstavba nových průmyslových hal pro výrobu leteckých součástí.

České firmy se v roce 2016 historicky poprvé zúčastnily jednoho z největších leteckých veletrhů v regionu MENA (Middle East and North Africa), kterým je „Marrakech Air Show“, pořádaná vždy v dvouletém

intervalu. Další ročník proběhne v květnu 2018, jedná se o jedinečnou možnost prezentace českého leteckého průmyslu před odbornou veřejností i vedením armád jednotlivých afrických a blízkovýchodních zemí.

► Dopravní průmysl a infrastruktura

Příležitostí pro české firmy může být plán casablanské radnice na rozvoj sítě městské hromadné dopravy – jedná se o celkem 5 nových linek kombinujících tramvaje a autobusy. K realizaci by mělo dojít do konce roku 2022 a výsledkem bude celkem 80 km dlouhá linka, která obsáhne oba druhy pozemní veřejné dopravy. S výstavbou dvou pilotních tramvajových linek s termínem dokončení v roce 2026 zcela nově počítá středomořská metropole Tanger. Výhledově by se tramvaj měla také objevit v Marrákeši a Fesu. Stávající tramvajovou síť v marockém hlavním městě Rabatu plánuje zdejší radnice prodloužit směrem do sousedního Salé – práce by měly začít během roku 2018.

Správa marockých železnic v současnosti poptává 120 nových vlakových souprav pro výměnu těch současných, které pozvolna dosluhují. Další z potenciálních možností pro uplatnění českých firem představují dodávky signalizačních zařízení. Totéž platí pro autobusovou dopravu (autobusy pro městskou hromadnou dopravu v Rabatu i turistickou přepravu) či radary pro měření rychlosti v silniční dopravě.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Marocká strana projevila explicitní zájem o zapojení českých společností do zpracovávání expertíz v oblasti dobývání nerostů a geologického průzkumu mj. díky renomé československých geologů působících v Maroku během 60. a 70. let dvacátého století. Království má zájem o nové dobývací technologie, které představují součást nové národní těžební strategie s výhledem do roku 2025; jedním z cílů je ztrojnásobit obrát těžebního sektoru (nepočítaje fosfátový průmysl s výnosy 50 mld. MAD za rok 2015) na 15 mld. MAD (tj. 34,5 mld. CZK), zvýšit investice do geologického průzkumu na 4 mld. MAD (tj. 9,2 mld. CZK) a zdvojnásobit počet pracovních míst v sektoru na 30 tisíc. Jedním z hlavních témat je také zpracování důlního odpadu a nové těžební technologie šetrné k životnímu prostředí, mj. v návaznosti na světovou klimatickou konferenci COP 22 pořádanou v marocké Marrákeši ve dnech 7.–18. listopadu 2016.

Příležitost pro české těžářské firmy v Maroku představují drahé kovy (niob, uran, molybden, zlato), kovy (olovo, měď a zinek, nikl, železo), průmyslové minerály (kaolin, síra, diatonit, křemen, magnetit), geotermální zdroje energie (region severovýchodního Maroka, lokalita Tarfaya-Assa-Zag), uhlovodíky či ropa. Další šancí pro české podnikatelské subjekty mohou být dodávky pásových dopravníků pro expandující marocký fosfátový průmysl (zejména v kontextu chystané výstavby největšího světového průmyslového areálu pro čištění surového fosfátu v regionu Béni Mellal, který by měl být dokončen do roku 2020) či důlní technika určená pro povrchovou těžbu fosfátů i dalších nerostných surovin na marockém území.

Aktuální příležitosti jsou spojeny i s novým nalezištěm zemního plynu v marocké lokalitě Sebou (50 km severně od Rabatu), která dokáže dle dosavadních propočtů marocké strany pokrýt těžbu 140 tis. m³ zemního plynu denně; naleziště se nachází v hloubce 1263 metrů. Hlavní zplynovací stanice Guebbas (vybudovaná v červnu 2014) je vzdálena 3,2 km. Současné marocké plány počítají s dalším geologickým průzkumem, budováním elektrických systémů, infrastruktury včetně výstavby nové zplynovací stanice na zkapalněný plyn v lokalitě Jorf Lasfar poblíž města El Jadida (na jih od Casablanky), s jejímž zprovozněním se počítá v horizontu roku 2021. Marocká spotřeba zemního plynu má do konce roku 2025 dosáhnout 5 mld. m³ a národní plán těžby zemního plynu počítá s celkovou investicí ve výši 4,6 mld. USD, přičemž země spoléhá na zapojení domácích i zahraničních společností.

► Energetický průmysl

Maroko disponuje značným potenciálem obnovitelných zdrojů. Země v současnosti představuje největšího dovozce ropy a plynu v rámci regionu MENA (Middle East and North Africa), přičemž projekty zaměřené na obnovitelné zdroje mají napomoci marocké národní energetické soběstačnosti do výše 42 % v horizontu roku 2025, resp. 57 % do roku 2040 rovným dílem ze solárních, větrných a vodních elektráren – viz Národní energetická strategie schválená v roce 2009. Tento vládní program současně počítá s výstavbou 5 solárních elektráren o výkonu 2 tis. MW do roku 2020. První vlajkovou loď představuje termosolární elektrárna v lokalitě Ouarzazate (500 MW), jejíž první část o kapacitě 160 MW byla slavnostně inaugurována marockým králem Muhammadem VI. v únoru 2016. Důležitým počinem je také větrný park Tarfaya (300 MW) představující dosud největší větrnou solární elektrárnu na africkém kontinentu.

Mezi potenciální příležitosti v tomto sektoru lze mj. zařadit softwarovou výbavu pro solární elektrárny. Další možnosti představuje i marocký region l'Oriental u hranic s Alžírskem – např. Technopole Oujda, projekt koncipovaný jako tzv. Smart City. Další šancí pro uplatnění českých firem v rámci sektoru marocké energetiky je plánovaná rozsáhlá rekonstrukce tepelné elektrárny (včetně kompletní nové technologie) v marockém Safi ležícím 250 km jihozápadně od Casablanky.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Maroko přijalo v únoru 2015 nový zákon umožňující vstup zahraničního kapitálu do státních i soukromých zdravotnických zařízení na marocké půdě. Díky této reformě mohou zahraniční podnikatelské subjekty zainvestovat výstavbu, rekonstrukci či vybavení zdravotnických zařízení, která budou moci po smluvně určenou dobu spravovat.

Příležitost pro české firmy představuje zejména marrákešský projekt tzv. „Healthcare City“, residenční a zdravotnický komplex otevřený v prosinci 2015. Areál o celkové rozloze cca 21 tis. m² leží v blízkosti marrákešského mezinárodního letiště a finančního centra města; emirátská investoři (Tasweek Real Estate) poptávají dodavatele zdravotnické techniky a vybavení z celého světa v rámci tzv. „smart healthcare tourism projects“. Hledají i případné zájemce pro další společné investice, technologické poradenství, nové léčebné metody či zdravotnickou expertízu. Na poli marocké státní zdravotnické sféry je v současnosti šancí pro možné uplatnění českých firem budování nového kardiologického a hematologického centra v marrákešské státní nemocnici, která má být špičkovým pracovištěm přesahujícím svým významem marocké území. Druhou aktuální příležitostí může být vybavení nového křídla rabatské univerzitní nemocnice Ibn Síná. Třetí klíčovou oblastí je potenciální spolupráce s českou stranou v oblasti balneologie, lázeňství a zdravotnické turistiky směrem do České republiky. Totéž platí pro plánovanou výstavbu a vybavení nového kardiologického centra při univerzitní nemocnici CHU Hassan II ve Fesu (jedná se o partnerskou nemocnici FN Motol a českého vládního zdravotnického programu MEDEVAC), kde by mělo během nejbližších let vyrůst i nové protonové centrum.

Marocké zdravotnictví obecně usiluje o zlepšení technického a biomedicínského vybavení, posílení technické platformy, pořízení dostatečného množství základních léků a vakcín; zlepšení tran portu těhotných žen s komplikacemi z domova do zdravotnického zařízení; budování nových zařízení a center včetně tzv. mobilních jednotek, screeningového vybavení společně s výcvikem obsluhy těchto zařízení, monitorování jevu šířících se onemocnění v podobě diabetes, hypertenze, rakoviny prsu napříč marockou společností; dále zavedení elektronické zdravotní evidence, zprovoznění jednotlivých regionálních zdravotnických center a společné národní datové kartotéky se zdravotními údaji všech pacientů či funkční správu sjednoceného datového centra.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

České firmy podceňují aktivní účast na největším marockém zemědělském a potravinářském veletrhu SIAM v Meknesu pod patronátem marockého krále, který se koná vždy na přelomu dubna a května. Dle pořadatelů se jedná o největší zemědělský a potravinářský veletrh na africkém kontinentu, každoročně se jej účastní i ministři vlád jednotlivých afrických a blízkovýchodních zemí, potenciál pro zviditelnění České republiky je skutečně velký. V minulosti zde byla např. zastoupena česká zemědělská technika, potravinářské výrobky či cereálie.

Jednu z potenciálních příležitostí také představuje šlechtitelství ovocných stromků: marocké ovocnářství zaznamenává během několika uplynulých let nebývalý rozkvět – pozornost je věnována zejména šlechtění nových odrůd ovocných stromů. Maroko sonduje zahraniční zkušenosti a adaptabilitu zemědělských plodin na domácí klimatické podmínky. Marocká asociace pro sadařství FEDAM např. pouze za rok 2014 zaznamenala nárůst o 150 % zejména na poli šlechtění nových odrůd ovocných stromků. V zemi byla v témže roce obhospodařována zemědělská plocha o rozloze 265 473 ha; v současnosti je to více než 336 746 ha. Maročané pěstují především jabloně (42 %), meruňky (13 %) a mandloně (10 %); dále granátovníky, kdoule, hrušně, fíkovníky, třešně a ořechovníky. Nejvýnosnějším odvětvím je pěstování oliv na ploše 35 tis. ha, kaktusů na 20 800 ha a citrusových plodů na 5 600 ha. Všechny marocké ambice týkající se zemědělství, aktuálně především ovocnářství, vycházejí z programu nazvaného „Zelené Maroko“ (fr. Maroc Vert), který královský palác zahájil v roce 2008 a formálně jej ukončí v horizontu roku 2020. Jedním z nových plánů je např. investiční záměr „Ciratt 2017“ v regionu Meknes, kde postupně vyrůstají tzv. pěstitelské zahrádky a šlechtící koutky. Za druhý nejviditelnější marocký zemědělský cíl lze označit „Marrákeš – Tensift – Al Haouz“ se 71 projekty v celkové výši 5 mld. MAD, přičemž prioritní sektory v rámci tamějšího regionu představují včelařství, mlékárenský průmysl a červené maso. Poslední důležitou oblastí, na kterou cílí program „Zelené Maroko“, jsou zdroje pitné vody.

Příležitostí je rovněž odpadové hospodářství zejména v marockých velkoměstech Casablanca a Marrákeš. Samotná Casablanka chystá v rámci nového investičního programu pro roky 2015–2020 celkem 10 projektů ve výši 3,2 mld. EUR. Většina zmíněné finanční dotace se promítne do dopravní infrastruktury ve městě a zlepšení životních podmínek v chudinských a okrajových čtvrtích největšího marockého města. S tímto záměrem mj. souvisí plánovaná výstavba nových čističek odpadních vod, modernizace likvidace odpadu a záměr využít jej pro výrobu elektrické energie.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Automobilový průmysl	HS 3917 - Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 4009 - Trouby, hadice aj., z kaučuku vulkan., ne tvrdého
	HS 4010 - Dopravníkové pásy nebo hnací řemeny
	HS 4011 - Pneumatiky nové z pryže
	HS 7318 - Šrouby, vruty, matice, podložky aj. ze železa n. oceli
	HS 7320 - Pružiny, listy pružin, ze železa n. oceli
	HS 8205 - Nástroje ruční j. n., svěráky, kovadliny ap.
	HS 8467 - Nářadí ruční pneumatické s motorem, ne elektr.
	HS 8477 - Stroje na zpracování kaučuku, plastů j. n.
	HS 8480 - Rámy, základny, formovací modely pro formy aj.
	HS 8482 - Ložiska kuličková, válečková, jehlová
	HS 8484 - Těsnění kovoplastická, soubory, sestavy těsnění
	Civilní letecký průmysl
HS 4009 - Trouby, hadice aj., z kaučuku vulkan., ne tvrdého	
HS 8483 - Hřídele aj. převodové, převody, kola ozubené, ap.	
HS 8526 - Radiolokátory ap., radiové přístroje pro dálkové řízení	
HS 8530 - Přístroje elektrické pro řízení dopravy	
HS 8801 - Balony, vzducholodě, kluzáky, rogala ap.	
HS 8803 - Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání	
HS 8804 - Padáky vč. paraglidingu ap., vč. příslušenství	
HS 8805 - Ostatní letecké zařízení, katapulty ap., simulátory	
HS 9024 - Přístroje pro zkoušení tvrdosti aj. vlastností	
HS 9026 - Přístroje k měření a kontrole průtoku, hladiny, tlaku	
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 2106 - Přípravky potravinové, jinde neuvedené ani nezahrnuté
	HS 7324 - Výrobky sanitární a části, ze železa, oceli
	HS 9011 - Mikroskopy optické sdružené
	HS 9018 - Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
Energetický průmysl	HS 9402 - Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
	HS 8535 - Zařízení el. k ochraně, spínání obvodů, nad 1000 V
	HS 8536 - Zařiz. el. k ochr., spínání obvodů, pod 1000 V, konektory pro opt. vlákna
	HS 8537 - Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 8544 - Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
	HS 9001 - Vlákna optická ap., čočky, hranoly aj. nezasazené
HS 9031 - Stroje, přístroje, nástroje měřicí, kontrolní, j. n.	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 3602 - Výbušniny připravené, ne práškové výmětné
	HS 3603 - Zápalnice, bleskovice, roznětky, rozbušky ap.
	HS 4010 - Dopravníkové pásy nebo hnací řemeny
	HS 8413 - Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8414 - Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8425 - Kladkostroje, zařiz. zdvihací, výtahy, rumpály ap.
	HS 8467 - Nářadí ruční pneumatické s motorem, ne elektr.
	HS 8474 - Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8513 - Svítidla elektr. přenosná s vl. zdrojem energie
	HS 8602 - Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 7202 - Feroslitiny
	HS 7302 - Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8602 - Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8603 - Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8607 - Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
	HS 8608 - Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8432 - Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8701 - Traktory a tahače
	HS 8433 - Stroje, zařízení žací, mlátící, sekačky trávy ap.
	HS 8438 - Stroje pro potravinářství
	HS 3102 - Minerální nebo chemická hnojiva dusíkatá

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LMIC

Rozvojová spolupráce v Maroku se nese zejména ve znamení četných reforem nové vlády, které jsou patrné zejména v sektoru infrastruktury, v sociálním a v bankovním sektoru. Marocká ekonomie má výborné předpoklady pro ekonomický růst, což souvisí i se zlepšováním obchodního klimatu v rámci průmyslové strategie pro roky 2014–2020.

► Sektor sociální

Cílem marocké vlády je hlavně zlepšit životní podmínky a snížit společenskou nevyrovnanost (zejména gramotnost a chudobu) v jednotlivých regionech země. Vládě se podařilo snížit chudobu a zvýšit přístup k vzdělání a zdravotnické pomoci. V celé zemi byla snížena chudoba z 15,3 % na 6,2 % a také se zmírňují

genderové rozdíly a práva. Vláda chce i nadále pokračovat v projektech týkajících se výše zmíněných problémů.

► Sektor zemědělství, vody a sanitační

Zemědělský sektor představuje zhruba 19 % celkového HDP. Snahou vlády v této oblasti je diverzifikovat rizika v případě neúrody, která proběhla například v minulém roce. Marocká vláda představila novou strategii s názvem Maroc Vert (česky Zelené Maroko), jejímž hlavním cílem je vytvořit 1,15 mil. pracovních míst a ztrojnásobit příjmy lidí žijících na venkově. Prvním pilířem plánu je akcelarovat rozvoj modernizace sektoru a druhým je profesionalizace menších farmářů. Zároveň je v rámci tohoto projektu kladen důraz na zlepšení politiky v sektoru vody a sanitační a větší transparentnost vlastnictví pozemků.

► Sektor obnovitelných zdrojů

V tomto sektoru existují tři strategické plány, u kterých je kladen důraz zejména na sluneční a větrnou energii. Prvním je The Moroccan Project of Solar Energy. Podle tohoto plánu by mělo 14 % elektrické energie pocházet ze solárních zdrojů. Druhým programem je Development Program of the Moroccan Market for Solar Water Heaters (PROMASOL), který se zaměřuje na instalaci termálních solárních senzorů. Třetím plánem je The Moroccan Integrated Wind Energy Project. Ten má za cíl navýšit výrobu větrné energie z 280 MW v roce 2010 na 2 tis. MW v roce 2020.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>

Mosambik

Země vykazuje od počátku nového tisíciletí stabilní ekonomický růst v rozmezí 6–12 % a od roku 2007 do roku 2014 se meziroční přírůstek HDP držel na 7 %. K drobnému zpomalení v ekonomice Mosambiku došlo v roce 2016 (růst HDP 4,5 %), ale od letošního roku by opět mělo docházet k návratu dřívějších růstových hodnot HDP na úroveň okolo 7 %. Míra inflace v zemi značně kolísá. Nejvyšší hodnotu dosáhla míra inflace v roce 2002 s 16,8 %, nejnižší byla naopak v roce 2012, ve kterém se úroveň cen v zemi zvedla meziročně pouze o 2,1 %. V roce 2016 došlo k opětovné akceleraci míry inflace na 16,7 %. V zemi žije téměř 30 mil. obyvatel a HDP na obyvatele dosahuje přibližně 400 USD. Nezaměstnanost se pohybuje kolem 22 % a běžný účet platební bilance je dlouhodobě deficitní.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	7,4	6,6	4,5	5,5	6,7	6,7
HDP/obyv. (USD)	620	529	419	387	420	452
Míra inflace (%)	2,3	2,4	16,7	15,5	8	5,6
Nezaměstnanost (%)	22,6	–	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-6,4	-5,8	-4,0	-3,2	-8,0	-13,5
Populace (mil.)	27,2	28,0	28,8	29,5	30,3	31,2
Konkurenceschopnost	133/144	133/140	133/138	–	–	–
Exportní riziko OECD	6/7	7/7	7/7	7/7	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ Jednání mezi Evropskou unií a Mosambikem o dohodě o ekonomickém partnerství jsou již téměř úspěšně ukončena.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Mosambik umístil na 133. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je 7/7.

Vývoz ČR do Mosambiku 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	6 334	41,1	4 079	55,3
6309	Oděvy obnošené a jiné výrobky textilní opotřebené	2 482	16,1	3 653	-32,1
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	1 200	7,8	39	2 976,9
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	674	4,4	667	1,0
7323	Výrobky pro domácnost stolní ap., ze železa n. oceli	637	4,1	-	-
3002	Krev lidská, živočišná, antiséra, látky očkovací	595	3,9	1 104	-46,1
8412	Motory pohony ostatní	378	2,5	-	-
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	372	2,4	12	3 000,0
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	337	2,2	714	-52,8
8538	Části přístr. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.	328	2,1	468	-29,9
Celkem TOP10		13 337	86,5	10 736	24,2
Celkem vývoz		15 420		18 527	-16,8

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Mosambiku 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
7601	Hliník surový (neopracovaný)	974 787	96,5	884 025	10,3
2401	Nezpracovaný tabák, tabákový odpad	20 082	2,0	10 472	91,8
801	Ořechy kokosové, para, akužové, čerstvé n. sušené	9 395	0,9	10 139	-7,3
7103	Drahokamy, polodrahokamy i opracované apod.	2 759	0,3	3 075	-10,3
5308	Nitě z ost. rostlinných textil. vláken, papírové nitě	1 000	0,1	802	24,7
1701	Cukr třtinový, řepný, sacharóza chemicky čistá	796	0,1	-	-
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	290	0,0	-	-
6204	Kostýmy, šaty, sukně, kalhoty ap., dámské a dívčí	248	0,0	-	-
8542	Obvody integrované elektronické	199	0,0	4	4 875,0
709	Zelenina ostatní, čerstvá, chlazená	163	0,0	119	37,0
Celkem TOP10		1 009 719	100,0	908 636	11,1
Celkem dovoz		1 009 820		914 737	10,4

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Důlní, těžební a ropný průmysl**

V současné době přispívá pouze 3 % k tvorbě HDP, do budoucna bude páteří mosambické ekonomiky. Objevena byla velká ložiska zemního plynu, obrovské jsou i zásoby uhlí. Těžba uhlí dosud stojí na metodách povrchových skrývek. Po odtěžení nejsvrchnějších ložisek uhlí pak přijdou ke slovu technologicky náročnější postupy a s nimi i poptávka po dobývací technice různých typů, včetně rypadel, buldozerů, pásových dopravníků, nákladních výtahů, nákladních automobilech (i ojetých) apod. Z pohledu těžby zemního plynu se očekávají investice do infrastruktury v hodnotě okolo 25 mld. USD. Mezinárodní společnosti pohybující se v tomto sektoru právě uzavírají dohody s mosambickou vládou. V hlubokých vodách tzv. Area 4 je odhadováno, že se nachází 85 bilionů kubických stop zemního plynu, což představuje obrovský potenciál pro rozvoj výroby zkapalněného plynu v zemi a zlepšení ekonomické situace Mosambiku. Mezi velkými společnostmi investujícími do tohoto sektoru patří italské ENI, ExxonMobil, Galp Energia, KOGAS, Anadarko a mosambická státní společnost pro ropný a plynárenský průmysl (Empresa Nacional de Hidrocarbonetos – ENH). Aktuálně se tedy otevírají velké příležitosti pro české společnosti, aby se zúčastnily výběrových řízení těchto společností pro dodání vybavení a strojů pro těžbu zemního plynu a výrobu zkapalněného plynu v Mosambiku.

► **Energetický průmysl**

Nerozvinutá přenosová soustava je zásadní slabinou mosambického energetického sektoru. Nezbytná je především brzká realizace dlouho odkládaného projektu výstavby tzv. Severojižní páteře, která má propojit jižní Mosambik (oblast hlavního města) s energetickými zdroji v provinciích Inhambane (projekt nové plynové elektrárny) a Tete (hydroelektrárna Cahora Bassa a projekty tepelných elektráren). Na mosambickém trhu je nicméně již několik etablovaných evropských firem (ABB, Siemens). Existuje rovněž vysoká poptávka po generátorech jak v soukromých domech, tak veřejných budovách. Uplatnění najdou i zařízení na výrobu el. energie z obnovitelných zdrojů (např. solární elektrárny), včetně zapojení off-grid.

► **Obranný průmysl**

Bezpečnost a územní integrita je jednou z priorit vlády. Rozpočet Mosambiku dává každoročně značné prostředky silovým resortům (policii, armádě) na nákup vybavení a trénink kádrů.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Nejdůležitější sektor mosambického hospodářství (cca 30 % HDP). Intenzifikace zemědělství a přechod od samozásobitelství k modernějším metodám pěstování plodin je základní prioritou vlády. Zpracování zemědělských surovin, mořských plodů a ryb a výroba potravin je jednou z nejvyšších rozvojových priorit. Perspektivní uplatnění najdou zemědělské stroje a nářadí pro zemědělství, zařízení na zpracování potravin a průmyslová hnojiva.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 7304 – Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli
	HS 8408 – Motory pístové, vznětové s vnitřním spalováním
	HS 8414 – Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem
	HS 8431 – Součásti jeřábů, vozíků, ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8459 – Obráběcí stroje pro vrtání, frézování, řezání závitů
	HS 8467 – Nářadí ruční pneumatické s motorem, ne elektr.
	HS 8704 – Motorová vozidla pro přepravu nákladu
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 1107 – Slad, i pražený
	HS 1210 – Šišťice chmelové, čerstvé, sušené ap., lupulin
	HS 5909 – Hadice ap. textilie trubkové i s armaturou
	HS 8307 – Hadice z kovů obecných i s příslušenstvím
	HS 8414 – Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8438 – Stroje pro potravinářství
Energetický průmysl	HS 7305 – Trouby, trubky ze železa, oceli, nad 406,4 mm
	HS 8303 – Skříně ap. pancéř., kufrů aj. bezpečnostní, z kovů
	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8502 – Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
	HS 8532 – Kondenzátory el. pevné, otočné, doladovací
	HS 8533 – Odpory elektrické, ne odpory topné
	HS 8535 – Zařízení el. k ochraně, spínání obvodů, nad 1000 V
	HS 8536 – Zařiz. el. k ochr., spínání obvodů, pod 1000 V, konektory pro opt. vlákna
	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 8538 – Části přístř. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.
	HS 8544 – Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
	HS 8547 – Části izolační pro stroje, el. trubky izolační
Obranný průmysl	HS 8802 – Letadla, vrtulníky, kosm. lodě vč. družic, nosné rakety
	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9303 – Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LIC

Mosambik je rozvojová země jižní Afriky. Přestože v posledním období zažívá ekonomický růst, má to pouze omezený dopad na redukci chudoby. Tento fakt potvrzují i demografické ukazatele, jako střední délka života a dětská úmrtnost, která patří k nejvyšším na světě. Mosambik se potýká s malárií, HIV, a nízkou gramotností dospělých činící 56 %. Index lidského rozvoje (HDI) patří k nejnižším na světě (je na 178 místě ze 187 zemí), stejně jako spotřeba vody. Po vleklé občanské válce má Mosambik za sebou dvě dekády míru. Zajímavostí a současně také velkou příležitostí je fakt, že současný prezident Filipe Nyusi studoval v České republice.

► Sektor těžebního průmyslu

Ekonomiku pohání hlavně prodej nerostných surovin – především uhlí z povrchové těžby na pánvi Tete a zemního plynu, který by se měl od roku 2018 zpracovávat v jednom z největších komplexů na zkapalňování plynu na světě. Mosambické povrchové doly založené na jednoduché ruční práci dělníků má postupně vystřídat hlubinná těžba, která si žádá sofistikovanější stroje. Na podporu těžby běží v Mosambiku rozsáhlý program Mozambique Mining and Gas Technical Assistance, který je plánován do roku 2020 a náklady činí zhruba 60 mil. USD. Projekt má za cíl posílit kapacitu a řízení těžby.

► Sektor vody a sanitační

Mosambik má jednu z nejnižších spotřeb vody na světě. Tu nezpůsobuje pouze nedostatek srážek, ale i nedostatečná infrastruktura, špatná správa vodních zdrojů či nedostatečné nakládání s odpadními vodami. Na tento stav reagují opatření, jejichž cílem je krom výše zmíněného konsolidovat výkony zásobování vodou a zvyšovat pokrytí jak ve velkých městských centrech, tak v malých městech. Jedním z konkrétních projektů je Mozambique Water Services and Institutional Support. Díky investicím spolu s institucionálními podpůrnými aktivitami v rámci projektu se významně zlepšilo pokrytí a kvalita vody pro téměř milion obyvatel Mosambiku. Na tento projekt bude navazovat Water Services & Institutional Support II, který byl schválen v březnu 2016. Tento program bude fungovat do roku 2022 a je do něj alokováno 150 mil. USD.

► Sektor zdravotnictví

Situace v mozambickém zdravotnictví má velký prostor pro zlepšení. Průměrná délka života při narození je pouze 50 let, řada občanů trpí podvýživou a zakrněním, malárie způsobuje třetinu úmrtí, přes 11 % obyvatel je nakaženo virem HIV. Mosambik pracuje na zvýšení dostupnosti lékařské péče skrze budování nových zdravotních center, dále zajištění vody a elektřiny pro zdravotní střediska, vzdělávání pracovníků pro zdravotnictví a jejich motivaci k práci i v mimoměstských oblastech. Snaží se primárně bojovat s šířením malárie, dětskou a mateřskou úmrtností a tuberkulózou. Mosambik připravuje národní investiční plán pro zlepšení zdravotnického sektoru.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>

Nigérie

Nigérie dosahovala v novém tisíciletí pozoruhodného ekonomického růstu. Do roku 2010 se hodnoty růstu HDP pohybovaly mezi 7 a 11 % (v roce 2002 dokonce ekonomika vykázala růst produktu ve výši 14,6 %). Poté došlo k výraznějšímu snížení hodnot (meziroční růst HDP okolo 5 %) a v roce 2016 se země dokonce propadla do recese (-1,7 %). Dle MMF by se však v následujících letech měla nigerijská ekonomiky pozvolna zotavovat a pro rok 2019 je predikován růst HDP ve výši 3,2 %. V poslední dekádě se míra inflace, až na drobné výkyvy, držela okolo 10 %. Od roku 2016 však dochází k akceleraci inflace a v letošním roce by měla míra inflace dosáhnout 17,1 %. V Nigérii žije přibližně 188 mil. obyvatel, přičemž jejich počet se rychle zvyšuje. HDP na obyvatele se aktuálně pohybuje okolo 2 200 USD a nezaměstnanost je ve výši 12 %. Bilance běžného účtu země je od roku 2015 deficitní a tento trend by měl pokračovat i v následujících letech.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	6,3	2,7	-1,7	0,6	1,6	3,2
HDP/obyv. (USD)	3 268	2 763	2 260	2 192	2 290	2 305
Míra inflace (%)	8	9	15,4	17,1	15,3	15,5
Nezaměstnanost (%)	7,8	9	12,1	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	1,3	-15,4	-2,9	-1,7	-3,3	-1,2
Populace (mil.)	173,9	178,7	183,6	188,7	193,9	199,2
Konkurenceschopnost	127/144	124/140	127/138	–	–	–
Exportní riziko OECD	5/7	5/7	6/7	6/7	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ EU zahájila s Nigérií jednání o dohodě o ekonomickém partnerství.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Nigérie umístila na 127. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je 6/7.

Vývoz ČR do Nigérie 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	248 781	23,9	562 571	-55,8
8212	Břítvy, strojky, čepelky holicí	233 233	22,4	279 680	-16,6
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	116 691	11,2	72 467	61,0
9304	Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné	113 281	10,9	366 149	-69,1
8443	Stroje, přístř. pro tisk s pomůckami HS 8442 (vč. kopírek, faxů); části	22 409	2,1	22 552	-0,6
9032	Přístroje regulační n. kontrolní automatické	19 766	1,9	17 466	13,2
7308	Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli	17 247	1,7	8 780	96,4
3901	Polymery ethylenu v primárních formách	16 619	1,6	18 571	-10,5
5603	Textilie netkané i impregnované, laminované aj.	15 994	1,5	27 679	-42,2
8706	Chassis traktorů, motor. vozidel osob., nákl. aj.	14 083	1,4	-	-
Celkem TOP10		818 104	78,4	1 375 915	-40,5
Celkem vývoz		1 042 961		1 773 166	-41,2

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Nigérie 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
7112	Odpady, úlomky kovů drahých, plátovaných kovů	98 827	73,8	30 775	221,1
4001	Kaučuk přírodní, balata, guataperča, guajal, apod.	15 483	11,6	12 320	25,7
3923	Výr. přepravy n. balení zboží, zátky ap., z plastů	3 462	2,6	49	-
1211	Rostliny, plody aj. pro parfumerii, lékařství aj.	3 047	2,3	-	-
7220	Výrobky ploché válc. z oceli nerez., pod 600 mm	2 773	2,1	1 586	74,8
301	Ryby živé	1 472	1,1	934	57,6
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	1 432	1,1	878	63,1
7103	Drahokamy, polodrahokamy i opracované apod.	1 392	1,0	1	139 100,0
910	Zázvor, šafrán, tymián, bobk. list, kari aj. koření	1 273	1,0	1 250	1,8
6909	Výrobky keram. pro laboratoře, chemický aj. účel	914	0,7	-	-
Celkem TOP10		130 075	97,1	47 793	172,2
Celkem dovoz		133 897		56 683	136,2

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Veřejnou autobusovou dopravu zavedly nedávno dvě velká města v Nigérii (Lagos a Abuja). Poptávka po veřejné místní i dálkové dopravě díky extrémně hustému provozu ve velkých městech poroste. Vláda vyhlásila tzv. New Automotive Policy, která si klade za cíl omezit dovozy automobilů, oživit místní automobilový a navazující průmysl. Část dílů nebude (alespoň zpočátku) možné vyrobit v Nigérii.

► Energetický průmysl

Rostoucí potřeba ve stavebním průmyslu, zemědělství, zásobování vodou i ropném průmyslu. Nedostatek elektrické energie a velmi časté výpadky proudu budou přes snahu vlády ještě dlouho pokračovat. Generátor je nezbytným vybavením všech obytných i veřejných budov, ale i dílen a výrobních závodů. Přenosová soustava je zastaralá. V roce 2013 byla dokončena privatizace, obyvatelé čekají rychlé zlepšení situace. Soukromí investoři, kteří soustavy privatizovali, musí provést rychlou modernizaci, která zatím probíhá pozvolna.

► Chemický průmysl

Rychle roste počet obyvatel, do 20 let má mít Nigérie 500 mil. obyvatel – prudce se zvýší potřeba pracích a čisticích prostředků. Stavební průmysl a budování infrastruktury zvyšuje poptávku po štěrkovém kameni. Intenzifikace zemědělství zvyšuje poptávku po základních surovinách k výrobě hnojiv.

► Kovožpracovatelský průmysl

Potřeba výrobků z kovu poroste hlavně kvůli potřebě výstavby infrastruktury a ostatních potřeb pro rychle se rozrůstající populaci země.

► Obranný průmysl

Aktivita Boko Haram znamená zásadní problém pro bezpečnost státu. Rozpočet Nigérie dává každoročně značné prostředky silovým resortům (policii, armádě) na nákup vybavení a trénink kádru.

► Plasty a gumárenský průmysl

Vláda vyhlásila tzv. New Automotive Policy, která si klade za cíl, kromě omezení dovozu automobilů, oživit místní automobilový, petrochemický, gumárenský a hutní průmysl.

► Sklářský a keramický průmysl

Částečně se již dováží. Potenciál pro užitnou keramiku existuje zejména díky růstu výstavby soukromých domů a bytových jednotek. Rostoucí střední třída znamená vyšší poptávku po skleněných a porcelánových doplňcích, včetně značkových výrobků.

► Stavební průmysl

Tropické prostředí a rostoucí výstavba domů, bytových jednotek, hotelů, veřejných budov, plánovaná výstavba nových měst a sídlišť. Změna nákupních zvyků obyvatel a výstavba nových nákupních středisek. Nigérie investuje do výstavby infrastruktury, stavební průmysl prodělává rychlý růst.

► Strojírenský průmysl

Nigérie investuje do výstavby infrastruktury, veřejných budov i obydlí. Tento trend bude v souvislosti s růstem počtu obyvatel nadále posilovat, s tím souvisí i poptávka po stavebních strojích (i second hand). Dovoz látek a většiny textilií je zakázán. Podporována je naopak domácí výroba. Potenciál je zejména v souvislosti s rostoucí komputerizací hospodářství.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Tradiční český vývozní artikl. Zdravotnictví je jednou z priorit vlády. Veřejné nemocnice mají většinou zastaralé vybavení, které je třeba postupně modernizovat. Roste počet nových soukromých klinik pro náročné a movité pacienty.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Extrémně rychle rostou velké městské aglomerace (tj. roste počet spotřebitelů hotových rychloobrátkových výrobků, např. potravin, klesá podíl samozásobitelů). Tento trend je významný zejména pro vývozce (investory) potravinářského zboží. Velký odbyt by mohly mít i zařízení na výrobu potravin. Rychle roste počet obyvatel, do 20 let má mít Nigérie 500 mil. obyvatel. Roste počet spotřebitelů hotových rychloobrátkových výrobků, vč. potravin. Velký odbyt by mohly mít zařízení na výrobu potravin. Reformu zemědělství a rozvoj potravinářského průmyslu vláda proto považuje za jednu z hlavních priorit. Dle ministra zemědělství potřebuje Nigérie 300 tis. traktorů, má jich pouze 30 tis.

► Zpracovatelský průmysl

Rychle roste počet obyvatel, do 20 let má mít Nigérie 500 mil. obyvatel, procentuálně vzroste podíl mladé generace. Poroste poptávka po levném zboží potřebném pro život (včetně školních potřeb). Potenciál montovaných staveb je zejména díky růstu poptávky po skladovacích kapacitách.

► Železniční a kolejová doprava

Země usiluje o rehabilitaci železniční sítě a výstavbu nových tratí (včetně příměstských). Bude třeba obnovit vozový i lokomotivní park.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0402 - Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 1107 - Slad, i pražený
	HS 1701 - Cukr třtinový, řepný, sacharóza chemicky čistá
	HS 1704 - Cukrovinky bez kakaa (vč. bílé čokolády)
	HS 8438 - Stroje pro potravinářství
	HS 8707 - Karosérie motor. vozidel, traktorů, vč. kabin
	HS 8708 - Části, součásti a přísl. motor. vozidel čísel 8701 až 8705
Chemický průmysl	HS 2815 - Hydroxid sodný; hydroxid draselný; peroxidy sodíku nebo draslíku
	HS 3402 - Prostředky povrchově aktivní, prací, čisticí aj.
	HS 3603 - Zápalky, bleskovice, roznětky, rozbušky ap.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Plasty a gumárenský průmysl	HS 3925 - Výrobky stavební z plastů jinde neuvedené
	HS 4008 - Desky, tyče ap., z kaučuku vulkanizov., ne tvrdého
	HS 4009 - Trouby, hadice aj., z kaučuku vulkan., ne tvrdého
	HS 4011 - Pneumatiky nové z pryže
Sklářský a keramický průmysl	HS 6910 - Výlevky, umyvadla, vany, bidety ap., keramické
	HS 6911 - Nádobí aj., předměty pro domácnost z porcelánu
	HS 7010 - Demižóny, láhve, baňky, lékovky, víčka aj. ze skla
	HS 7013 - Sklo stolní do domácnosti, kuchyňské aj. zboží
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7213 - Tyče, pruty ze železa n. oceli neleg., válc. za tepla
	HS 7214 - Tyče, pruty jiné ze železa, oceli nelegované
	HS 7302 - Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 7304 - Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli
	HS 7308 - Konstrukce, části, desky, tyče aj., ze železa n. oceli
	HS 7325 - Ostatní výrobky lité ze železa n. oceli
	HS 7326 - Ostatní výrobky ze železa nebo oceli
	HS 8212 - Břitvy, holicí strojky a holicí čepelky
	HS 8301 - Zámky i visací závěry, klíče, z kovů obecných
	HS 8303 - Skříně ap. pancéř., kufry aj. bezpečnostní, z kovů
	HS 8307 - Hadice z kovů obecných i s příslušenstvím
	HS 8309 - Zátky, kapsle víka plomby aj. z kovů obecných
Energetický průmysl	HS 8409 - Části, součásti pro motory pístové
	HS 8411 - Proudové motory, turbovrt. pohony a ost. plyn. turbíny
	HS 8414 - Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8484 - Těsnění kovoplastická, soubory, sestavy těsnění
	HS 8502 - Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
	HS 8544 - Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
Strojírenský průmysl	HS 8419 - Stroje ke zprac. materiálů změnou teplot
	HS 8425 - Kladkostroje, zařiz. zdvihací, výtahy, rumpály ap.
	HS 8431 - Součásti jeřábů, vozíků, ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8448 - Zařízení přidav. ke stavům, spřád. strojům ap.
	HS 8452 - Stroje šicí, nábytek, kryty, jehly aj. k strojům
	HS 8455 - Válcovací stolice a válcovací tratě na kovy a jejich válce
	HS 8459 - Obráběcí stroje pro vrtání, frézování, řezání závitů
	HS 8461 - Stroje k hoblování, obrábění a broušení ozub. kol
	HS 8471 - Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.
	HS 8474 - Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Železniční a kolejová doprava	HS 8602 - Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8606 - Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu
	HS 8607 - Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
	HS 8608 - Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
Automobilový průmysl	HS 8702 - Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 9401 - Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka
Obranný průmysl	HS 9302 - Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9304 - Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9402 - Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
Zpracovatelský průmysl	HS 5607 - Motouzy, šňůry, provazy, lana i splétané ap.
	HS 9609 - Tužky, tuhy jiné, pastely, uhle, křídly kreslicí
Stavební průmysl	HS 9406 - Stavby montované

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LDC

Nigérie má 173 mil. obyvatel (47 % celé Západní Afriky). Je největším vývozcem ropy a má největší zásoby zemního plynu v Africe. Právě světové ceny ropy jsou klíčové pro nigerijské hospodářství, ve kterém ropa tvoří 90 % exportu a 75 % konsolidovaných příjmů vlády. Právě aktuální nízké ceny ropy budou pravděpodobně překážkou pro naplnění některých cílů rozvojových programů. Dalším problémem je teroristická skupina Boko Haram, která operuje zejména na severovýchodě země. Tato skupina má na svědomí tisíce mrtvých a desetitisíce zraněných, milióny vystěhovalých, dále poničenou infrastrukturu, strach a celkové zbídačení obyvatelstva. Pro rozvoj země je klíčové urychlit tvorbu produktivních pracovních míst prostřednictvím růstu soukromého sektoru a zlepšení vzdělávání, zejména v oblasti řemesel.

► Sektor vody a sanitační

Nigérie si klade za cíl lépe hospodařit s vodou, zavést a modernizovat zavlažování, zajistit občanům pitnou vodu, ochránit obyvatelstvo a území před povodněmi a lépe nakládat s odpadními vodami. Vláda chce zkvalitnit zavlažování na 20 tis. hektarech v severní Nigérii a upravit 2 800 hektarů ohrožených erozí. V Nigérii probíhá v oblasti voda a sanitační mnoho rozsáhlých projektů. Third National Urban Water Sector Reform Projekt běžící do roku 2020 a disponující částkou 273 mil. USD má za cíl zlepšit přístup k pitné vodě. Projekt Transforming Irrigation Management in Nigeria má běžet do roku 2022 a na tento projekt je alokováno 560 mil. USD. Záměrem projektu je zlepšit přístup k zavlažování a odvodňování a posílit institucionální opatření pro integrované hospodaření s vodními zdroji.

► Sektor zemědělství

Vládní programy počítají s podporou zemědělců a venkova jako celku. Jejich snahou je podpořit farmáře a zvýšit jejich průměrné mzdy pomocí zlepšení možnosti jejich odbytu, zajištěním modernějších technologií a zlepšením dopravní infrastruktury. Řada zemědělců dosáhne na půjčku v rámci plánovaného poskytnutí 100 tis. půjček, které budou poskytnuty pro malé a střední podniky. Zemědělství bude také podpořeno skrze výstavbu nových přehrad, modernizaci zavlažování, zefektivněním správy vod a ochranou před povodněmi.

► Sektor stavebnictví

Přes Centrální banku Nigérie běží od roku 2013 do roku 2018 program na podporu bydlení Housing Finance Development Program s alokovanou částkou 300 mil. USD. Cílem Housing Finance projektu je zlepšit přístup k financování bydlení prohlubováním primárních a sekundárních hypotečních trhů v Nigérii. Projekt podpoří výstavbu nových domů a celkové institucionální prostředí, aby výstavba nových domů mohla růst rychleji a i nízkopříjmové skupiny dosáhly na úvěr a mohly si pořídit důstojné bydlení. Projekt by měl pomoci stavebnictví nejenom z krátkodobého pohledu, ale i do budoucna.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>

Rwanda

Již od roku 2014 se růst rwandské ekonomiky zrychlil na tempa růstu přesahující 6 %. S růstem ekonomiky roste míra inflace a zároveň úrokové míry centrální banky. S vyšší mírou inflace je nutné počítat i v příštích obdobích. V zemi žije přes 11,5 mil. obyvatel a HDP na obyvatele je přibližně 730 USD. Běžný účet vykazuje deficit, což ovšem odpovídá současnému stavu rozvoje rwandské ekonomiky.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	7	6,9	6	6	7	7,2
HDP/obyv. (USD)	719	718	723	725	737	771
Míra inflace (%)	1,8	2,5	5,3	4,9	5	5
Nezaměstnanost (%)	0,6	0,6	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-0,8	-1,1	-1,4	-1,0	-0,9	-1,0
Populace (mil.)	11,0	11,3	11,5	11,8	12,1	12,4
Konkurenceschopnost	62/144	58/140	58/138	–	–	–
Exportní riziko OECD	7/7	6/7	6/7	6/7	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ V současné době jedná EU s Rwandou o dohodě o ekonomickém partnerství.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), obsadila v roce 2016 Rwanda 58. pozici a exportní riziko dle OECD je 6/7.

Vývoz ČR do Rwandy 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
9304	Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné	87 557	41,4	-	-
9013	Výr. s krystaly tekutými jinde. neuv., přístr. optické ost.	75 202	35,6	-	-
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	13 464	6,4	30 166	-55,4
9405	Svítlidla, reklamy, ukazatele apod. světelné	10 760	5,1	-	-
8212	Břítvy, strojky, čepelky holicí	7 416	3,5	7 724	-4,0
8437	Stroje pro čištění, třídění ap., semen, zrní aj.	3 129	1,5	-	-
9302	Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně	2 558	1,2	-	-
8701	Traktory	2 011	1,0	-	-
8704	Motorová vozidla pro přepravu nákladu	1 629	0,8	3 431	-52,5
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	1 557	0,7	1 633	-4,7
Celkem TOP10		205 283	97,0	42 954	377,9
Celkem vývoz		211 524		48 442	336,7

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR ze Rwandy 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2615	Rudy niobu, tantalu, vanadu, zirkonu, koncentráty	8 027	46,8	2 136	275,8
901	Káva, i pražená, dekofeinovaná, slupky, náhražky	6 843	39,9	5 217	31,2
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	1 596	9,3	-	-
902	Čaj	438	2,6	-	-
2905	Alkoholy, acyklické deriváty	103	0,6	-	-
7118	Mince	102	0,6	379	-73,1
3307	Přípravky holicí, toaletní, kosmetické apod., jinde neuvedené	21	0,1	-	-
8542	Obvody integrované elektronické	10	0,1	3	233,3
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.	4	0,0	-	-
8533	Odpory elektrické, ne odpory topné	0	0,0	-	-
Celkem TOP10		17 144	100,0	7 735	121,6
Celkem dovoz		17 144		8 017	113,8

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Důlní, těžební a ropný průmysl**

Těžební sektor je významným zdrojem příjmů z vývozu (na druhém místě po cestovním ruchu a před zemědělstvím), jedná se o hlavní průmyslový obor. Jezero Kivu obsahuje asi 300 mld. m³ CO₂ a 60 mld. m³ plynu CH₄ s tím, že v následujících letech se počítá s intenzivním využitím těchto zásob jak pro rozvoj energetiky, tak pro rozvoj chemického průmyslu. V roce 2017 byl dokončen letecký geologický průzkum, na základě kterého existují indicie, že množství a rozsah nerostného bohatství je vyšší než se do dnešních dnů předpokládalo. Existují proto předpoklady, že příležitosti v těžebním průmyslu budou, v případě potvrzení současných odhadů, dále narůstat.

► **Energetický průmysl**

Energetický sektor je dosud nerozvinutý a vláda plánuje jeho podporu prostřednictvím investičních projektů, od kterých si slibuje nastartování dlouhodobého růstu celé ekonomiky; země patří ke státům s nejnižší instalovanou kapacitou; cca polovina generované elektrické energie pochází z hydroelektráren. Budoucí energetický mix má být až z 90 % závislý na obnovitelných zdrojích. Do roku 2025 Rwanda plánuje nárůst instalované kapacity zněkolikanásobit a to ze současných 110 MW na 560 MW. Rozvojové plány ve Rwandě (což ovšem platí obdobně ve většině zemí východní Afriky) se se však v čase většinou nedaří naplňovat a je proto nutné je chápat pouze jako indikátor budoucího směru vývoje.

► **Kovozpracovatelský průmysl**

Perspektivní se jeví především konstrukce používané ve stavebním průmyslu.

► **Nábytkářský průmysl**

Import tohoto zboží do země za poslední roky stále roste. To souvisí s novými aktivitami stavebního průmyslu. Za zmínku stojí i vliv turistiky, která vykazuje roční nárůst 25 %, doplněné o požadavky turistů, kteří v průměru utratí ve Rwandě více než 1 100 USD a za tyto prostředky vyžadují odpovídající kvalitu, včetně kvality ubytování.

► **Obranný průmysl**

Potenciál pro dodávky obranného průmyslu vyplývá z bezpečnostní situace v regionu. Z tohoto důvodu je vládou věnována pozornost i finanční prostředky vybavení armády i police.

► **Stavební průmysl**

Sektor vykazuje v posledním období vysoké přírůstky, zejména v hlavním městě Kigali, kde roční růst populace v Kigali přesahuje 3 %; pouze 7 % populace žije v moderních ubytovacích kapacitách. Do roku 2020 by se tento podíl měl zvýšit na 30 %.

► **Zdravotnický a farmaceutický průmysl**

Zlepšení situace ve zdravotnictví je hlavní prioritou vlády, podíl veřejných výdajů je na úrovni vysokých 15 %; tato snaha již přinesla konkrétní výsledky u mnoha ukazatelů.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Zemědělství zaměstnává 90 % pracovní síly, avšak na HDP se podílí pouze jednou třetinou (zemědělské vývozy jsou však jedním z důležitých zdrojů deviz); vláda proto usiluje o zvýšení produktivity sektoru investičními programy jak v případě intenzifikace pěstování základních vývozních komodit (káva, čaj) pomocí aplikace hnojiv a použití strojového zařízení, tak v případě zpracování potravinářské produkce, mlékárenství a nápojů (90 % balicího materiálu se do Rwandy dováží).

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8502 – Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
	HS 8536 – Zařiz. el. k ochr., spínání obvodů, pod 1000 V, konektory pro opt. vlákna
	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8433 – Stroje, zařízení žací, mláticí, sekačky trávy ap.
	HS 8434 – Dojící stroje a mlékárenské stroje a zařízení
	HS 8437 – Stroje pro čištění, třídění ap., semen, zrní aj.
	HS 8438 – Stroje pro potravinářství
Stavební průmysl	HS 8701 – Traktory a tahače
	HS 8413 – Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8414 – Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8415 – Stroje, přístroje klimatizační
	HS 8431 – Součásti jeřábů, vozíků, ap., buldozerů, fréz aj.
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 4010 – Dopravníkové pásy nebo hnací řemeny
	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7610 – Konstrukce hliníkové, části, desky, profily ap.
Nábytkářský průmysl	HS 9403 – Nábytek ostatní, části, součásti
	HS 9406 – Stavby montované
Obranný průmysl	HS 9301 – Zbraně kromě revolverů, pistolí a sečných a bodných zbraní
	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9303 – Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.
	HS 9304 – Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
	HS 9305 – Části a příslušenství zbraní, revolverů a pistolí
	HS 9306 – Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3003 – Léky neodměřené, kromě krve, antisér, vaty aj.
	HS 3004 – Léky odměřené, kromě krve, antisér, vaty aj.
	HS 9018 – Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9402 – Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LDC

Snižování chudoby v uplynulém desetiletí bylo poháněno zejména progresem v oblasti zemědělství a rozvoje venkova. Chudobu postupně střídá rozvoj a modernizace. Reformy se soustředí převážně na diverzifikaci vývozu, regionální integraci, strukturální transformaci. Největší důraz je kladen na soukromý sektor.

Základním strategickým dokumentem pro rozvoj Rwandy je strategie pro partnerství (CPS), která se zaměřuje na zvyšování ekonomického růstu v soukromém sektoru, které bude vytvářet nová pracovní místa. Dále je strategie zaměřená na zlepšení produktivity a příjmů chudých prostřednictvím rozvoje venkova a sociální ochrany a poslední strategií je podpora veřejného a finančního řízení a decentralizace vlády.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>

Senegal

V roce 2016 vykázala ekonomika meziroční růst HDP 6,6 % a pokračuje tak v růstovém trendu minulých let. Míra inflace se v posledních letech poměrně ustálila kolem průměrného růstu peněžní hladiny o 1 % za rok a dle predikce MMF by se měla i v následujících letech pohybovat na růstové úrovni 2 %. V zemi žije přes 15 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele je přibližně 1 tis. USD. Nezaměstnanost v zemi se pohybuje okolo 10 % a bilance běžného účtu je mírně deficitní.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	4,3	6,5	6,6	6,8	7	7,1
HDP/obyv. (USD)	1 057	913	965	1 020	1 080	1 151
Míra inflace (%)	-1,1	0,1	1	1,8	1,8	1,8
Nezaměstnanost (%)	10,3	10,0	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-1,4	-1,0	-1,2	-1,3	-1,4	-1,5
Populace (mil.)	14,5	15,0	15,4	15,9	16,3	16,8
Konkurenceschopnost	113/148	112/144	112/138	–	–	–
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	5/7	6/7	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ V současné době jedná EU se Senegalem o dohodě o ekonomickém partnerství.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Senegal umístil na 112. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je 6/7.

Vývoz ČR do Senegalu 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
4804	Papír aj., nenatíraný, ne k popisování, ne k hyg. účelům	65 727	32,1	78 766	-16,6
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	42 747	20,9	45 834	-6,7
5208	Tkaniny bavlněné nad 85 % do 200 g.m ⁻²	26 744	13,1	435 885	-93,9
6505	Klobouky aj., pletené, háčkované, sítky na vlasy	-	-	-	-
9304	Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné	12 128	5,9	-	-
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	11 882	5,8	-	-
8478	Stroje a přístr. pro přípravu a zpracování tabáku	11 071	5,4	-	-
3102	Hnojiva minerální nebo chemická dusíkatá	3 624	1,8	3 954	-8,3
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	2 932	1,4	3 894	-24,7
4813	Papír cigaretový i řezaný ve tvaru složek ap.	1 908	0,9	972	96,3
Celkem TOP10		178 763	87,3	569 305	-68,6
Celkem vývoz		204 880		614 701	-66,7

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR ze Senegalu 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
702	Rajčata čerstvá, chlazená	8 596	34,4	7 728	11,2
709	Zelenina ostatní, čerstvá, chlazená	4 862	19,4	1 276	281,0
804	Datle, fíky, ananas, avocato apod. čerstvé, sušené	3 327	13,3	605	449,9
2508	Jíly ostatní, kyanit ap.v jíly šamotové dinasové	2 289	9,2	2 479	-7,7
9701	Obrazy, malby, kresby, ručně zhotovené, koláže	2 287	9,1	-	-
303	Ryby zmrazené, ne filé aj. rybí maso	926	3,7	107	765,4
703	Cibule, šalotka, česnek, pór aj., čerstvé, chlazené	569	2,3	-	-
9027	Přístr. pro rozbory fyzikál., chemic. aj., mikrotomy	518	2,1	-	-
805	Plody citrusové, čerstvé, sušené	358	1,4	1 531	-76,6
708	Luštěniny, i vyluštěné, čerstvé, chlazené	341	1,4	450	-24,2
Celkem TOP10		24 073	96,2	14 176	69,8
Celkem dovoz		25 011		17 471	43,2

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Civilní letecký průmysl**

Senegal vlastní výrobou v tomto odvětví nedisponuje, import malých a sportovních letadel má dostatečný potenciál.

► **Dopravní průmysl a infrastruktura**

Mezi roky 2014–2018 senegalská vláda odhaduje potřebu zajistit financování a výstavbu infrastrukturních projektů a dopravních služeb v hodnotě 621 mld. XOF (cca 26 mld. CZK). Jedná se mimo jiné o projekt rekonstrukce a stavby nových železničních tratí (rekonstrukce trati Dakar-Tambacounda-Bamako a dalších regionálních železničních tratí), výstavbu a rekonstrukci silnic a stavbu mostů (např. most přes řeku Senegal v městě Rosso). V rámci PPP projektů v oblasti dopravy vláda odhaduje potřeby financování na 417,4 mld. XOF (17 mld. CZK) v letech 2014–2018. V tomto období by podle tříletého vládního programu mělo dojít k výstavbě 1520 km nových železničních tratí za 1390 mld. XOF (58,4 mld. CZK). Také se v těchto pěti letech počítá s obnovou vozového parku autobusů a minibusů městské i meziměstské dopravy (jedná se cca o 3 tis. jednotek).

► **Důlní, těžební a ropný průmysl**

Důlní, těžební a ropný průmysl Senegalu měl v roce 2013 obrát 145,6 mld. XOF (6,1 mld. CZK) a představoval 2 % senegalského HDP. Cílem vlády je produkovat 15–20 mil. tun železné rudy, 2,5 mil. tun fosfátů, 17 tun zlata a 90 tis. tun zirkonu do roku 2020. V této oblasti SN vláda odhaduje PPP projekty v hodnotě 101,1 mld. XOF (4,2 mld. CZK) v období 2014–2018. S nedávným objevem off-shore ložisek ropy a plynu se otevírají možnosti investic i do tohoto sektoru. Na území SN nejsou žádné uhelné doly. V roce 2013 SN importoval 350 tis. tun uhlí, v případě plánovaného spuštění další uhelné elektrárny v roce 2017 import uhlí v příštích letech poroste.

► **Elektrotechnika**

Podíl podsektoru telekomunikací a informačních technologií na růstu senegalské ekonomiky je značný. V roce 2013 se podílel na senegalském HDP 7,1 % a vytvořil 70 tis. pracovních míst. Např. v případě mobilních telefonů počet předplatitelů stoupl z 11,5 mil. v prosinci roku 2012 na 13,1 mil. v prosinci roku 2013. Počet předplatitelů internetu stoupl dokonce z 630 tis. v prosinci roku 2012 na 2,3 mil. o rok později. Přesto je však využití těchto technologií v porovnání s rozvinutými zeměmi nízké. Vláda odhaduje potřebu investovat do této oblasti v období 2015–2017 částku 21 mld. XOF (0,9 mld. CZK).

► **Energetický průmysl**

V rozvojové strategii senegalské vlády (Plan Sénégal émergent, PSE) je zlepšení energetické situace identifikováno jako jeden z předpokladů rozvoje země. Realizace PSE probíhá prostřednictvím Plánu prioritních činností (Plan d'Actions prioritaires, PAP) na období 2014–2018, jehož součástí jsou dva velké projekty, a to integrovaný plán na oživení energetiky a plán na celostátní pokrytí energií. Tyto dva projekty zastřešují menší projekty posilující výrobní kapacity, připojení k elektrické síti, dále obnovu a rozšíření přenosových a distribučních sítí a elektrifikaci venkova. Prezident Senegalu Macky Sall odhadl celkové náklady realizace uvedených plánů na 300 mld. XOF (cca 13 mld. CZK). Cílem je zvýšit elektrifikaci venkova z 29 % v roce 2013 na 60 % v roce 2017 a v období 2014–2018 zvyšovat instalovaný výkon o přibližně 1100 MW ročně.

► Chemický průmysl

Chemický průmysl není v Senegalu příliš rozvinutý a Senegal tak musí většinu produktů dovážet. Výjimku tvoří několik podniků v oblasti rafinace ropy a výroby hnojiv.

► Kovožpracovatelský průmysl

Senegal plánuje v příštích letech 125 tis. sociálních bytů (cca 10–15 tis. bytů za rok). Dále vláda pokračuje v realizaci urbanizačního projektu v Diamniadio nedaleko Dakaru a budoucího nového mezinárodního letiště. Tento prostor je vyčleněn na výstavku business parku (financování soukromým sektorem je odhadováno na 200 mld. XOF, tj. cca 8,4 mld. CZK), administrativních a bytových komplexů a dalších objektů. Kromě těchto projektů se počítá i s výstavbou a modernizací dopravní infrastruktury (viz výše). S ohledem značný potenciál stavebního průmyslu, ale i dalších sektorů, které využívají kovové výrobky, je v Senegalu prostor pro import těchto produktů z České republiky.

► Nábytkářský průmysl

V posledních letech rostl import nábytku do Senegalu na úkor lokální řemeslné výroby. Lze předpokládat, že tento trend bude i nadále pokračovat.

► Obranný průmysl

Senegal i s ohledem na situaci v širším regionu modernizuje a posiluje i vlastní bezpečnostní složky a armádu. V tomto kontextu by mohl export českých výrobků najít na místním trhu uplatnění.

► Sklářský a keramický průmysl

Sklářský a keramický průmysl není v Senegalu rozvinutý. Země disponuje zásobami jílu a písku, chybí však technické zázemí i odborná pracovní síla. Výrobky ze skla a keramiky jsou, kromě tradičních předmětů a cihel z jílu a pálené hlíny, dováženy ze zahraničí.

► Strojírenský průmysl

Senegal plánuje urychlit průmyslový rozvoj modernizací stávajícího průmyslu a vytvořením 2–3 integrovaných průmyslových zón s celkovým přínosem zón více než 240 mld. XOF (10,1 mld. CZK) do HDP. V roce 2014 senegalská vláda představila rozvojovou strategii Senegalu a dokument s názvem Plan Sénégal émergent (PSE). V PSE je mimo jiné kladen důraz na budoucí rozvoj montážních závodů pro mezinárodní koncerny (např. v oblasti dopravy) v celkové hodnotě 260 mld. XOF (10,9 mld. CZK) do roku 2020, přičemž soukromý sektor by měl financovat cca 200 mld. XOF (8,4 mld. CZK).

► Textilní a obuvnický průmysl

Součástí strategie senegalské vlády pro urychlení rozvoje místní průmyslové základny je i modernizace textilního průmyslu (včetně domácí produkce oblečení). Zatím je však z velké většiny textil i obuvnický materiál importován, a to i v případě látek a oblečení s tradičními africkými vzory.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Senegalská vláda odhaduje potřebu financování projektů v této oblasti soukromým sektorem na 124,6 mld. XOF (5,2 mld. CZK) v letech 2014–2018. Jedná se především o Národní program zlepšení technického vybavení nemocnic a dalších zdravotnických zařízení a projektu „Dakar Medical City“, jehož cílem je

vybudovat zdravotnické centrum vysoké kvality pro celý region Západní Afriky, včetně modernizace Hlavní nemocnice Dakaru na světovou úroveň a výstavby laboratoří na výrobu vakcín proti žluté zimnici.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Senegalská vláda plánuje zvýšit domácí produkci obilovin z 2,1 mld. tun v roce 2013 na 3,1 mld. tun v roce 2018. Množství vyprodukovaného mléka by se mělo zvýšit z 260 mil. litrů v roce 2013 na 525 mil. litrů v roce 2018. Podíl zavlažovaných ploch vůči plochám, které je možné zavlažovat, by měl podle plánů vlády vzrůst z 46,3 % na 75,8 % mezi roky 2013 a 2018. Důraz je kladen na produkci a zpracování arašídů, realizaci 150–200 malých projektů pomoci rodinného zemědělství a 100–150 velkých projektů s vysokou přidanou hodnotou a chov dobytka. Objem nutných investic v oblasti zemědělství na základě Plánu prioritních činností je vládou SN odhadován na 261,8 mld. XOF (11 mld. CZK) v období 2014–2018. Senegal mnoho zemědělských produktů dováží. Tato situace je dána i nedostatečně rozvinutým potravinářským průmyslem a neadekvátními podmínkami pro skladování zboží, které se rychle kazí.

► Zpracovatelský průmysl

Zpracovatelský průmysl není v Senegalu příliš rozvinutý, většina meziproductů je dovezena ze zahraničí. Proto je zde mnoho příležitostí pro export zboží českých firem, včetně firem z papírenského odvětví.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0105 – Drůbež
	HS 0106 – Ostatní živá zvířata
	HS 1302 – Šťávy, výtažky rostlin, pektiny, slizy a ostatní
	HS 1601 – Uzenky, salámy a podobné výrobky z masa, drobů, krve atd.
	HS 1704 – Cukrovinky bez kakaa (vč. bílé čokolády)
	HS 2209 – Ocet stolní, náhražky z kyseliny octové
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 2618 – Struska granulovaná z výroby železa, oceli
	HS 2619 – Struska, okuje aj. odpad při zprac. železa a oceli
	HS 2620 – Struska, popel, zbytky obsahující kov, sloučeniny kovů
	HS 2701 – Uhlí černé, brikety, bulety ap. z uhlí černého
Chemický průmysl	HS 2707 – Olej, produkty destilace vysokotepečných dehtů
	HS 2941 – Antibiotika
	HS 2942 – Sloučeniny organické ostatní
	HS 3407 – Pasty modelovací dětské, zubolékařské
Textilní a obuvnický průmysl	HS 3805 – Silice terpentýnová, borová, sulfátová aj.
	HS 4202 – Kufry, aktovky, brašny, pouzdra, kazety, vaky ap.
	HS 5105 – Vlna, chlupy zvířecí, jemné, hrubé, mykané, česané
	HS 5107 – Příze vlněná, česaná, neupravená pro prodej
	HS 5212 – Ostatní bavlněné tkaniny

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Textilní a obuvnický průmysl	HS 5805 - Tapiserie ručně tkané, pracované jehlou, goblén
	HS 5810 - Výšivky v metráži pásech nebo jako motivy
	HS 5901 - Textilie povrstvené, plátno malířské ztužené
	HS 5907 - Textilie jinak povrstvené ap., plátno malované
	HS 5909 - Hadice ap. textilie trubkové i s armaturou
	HS 9606 - Knoflíky, formy na knoflíky, polotovary
Nábytkářský průmysl	HS 4401 - Dřevo palivové, štěpky, třísky, piliny dřevěné
	HS 4408 - Dýhy, lišty na překližky ap., rozřezané, loupané, i hoblované
	HS 4418 - Výrobky stavebního truhlářství, tesařství ap. ze dřeva
Zpracovatelský průmysl	HS 4707 - Odpad a výmět papíru, kartonu, lepenky
	HS 4812 - Bloky, desky filtrační, z buničiny papírenské
	HS 4906 - Plány, výkresy pro účely stavební, průmyslové
	HS 4911 - Výrobky tiskařské ostatní, vč. obrazů, rytin aj.
	HS 6602 - Hole i sedací biče, bičky jezdecké ap. výrobky
	HS 6801 - Kostky, obrubníky, desky dlažební z kamene přír.
	HS 6808 - Desky, dlaždice ap. z vláken rostlin, slámy ap.
	HS 6815 - Výrobky z kamene aj. nerostných hmot j. n.
	HS 9617 - Láhve izolační aj., nádoby vakuové, tepelně izol.
Sklářský a keramický průmysl	HS 7002 - Sklo ve tvaru kuliček, trubic ap. nezprac.
	HS 7004 - Sklo ploché, tažené, foukané, jinak nezprac.
	HS 7006 - Sklo lité, tažené, plavené, vrtané aj. zpracované
	HS 7007 - Sklo bezpečnostní tvrzené, vrstvené
	HS 7008 - Jednotky izolační z několika tabulí, ze skla
	HS 7010 - Demižóny, láhve, baňky, lékovky, víčka aj. ze skla
	HS 7011 - Baňky, trubice skleněné, otevřené, nedohotovené
	HS 7017 - Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
	HS 7018 - Perly, imitace perel, drahokamů ap., ze skla
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7217 - Dráty ze železa n. oceli, nelegované
	HS 7229 - Dráty z oceli legované, ostatní
	HS 7301 - Štětovice ze železa, oceli, profily aj., svařované
	HS 7304 - Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7305 – Trouby, trubky ze železa, oceli, nad 406,4 mm
	HS 7308 – Konstrukce, části, desky, tyče aj., ze železa n. oceli
	HS 7309 – Nádrže, cisterny ap., ze železa a oceli nad 300 l
	HS 7311 – Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
	HS 7317 – Hřebíky, cvočky, připínáčky ap., ze železa n. oceli
	HS 7319 – Jehly, jehlice, špendlíky ap., ze železa n. oceli
	HS 7322 – Radiátory, ohříváče ap., části, ze železa, oceli
	HS 7610 – Konstrukce hliníkové, části, desky, profily ap.
	HS 8007 – Ostatní výrobky z cínu
	HS 8205 – Nástroje ruční j. n., svěráky, kovadliny ap.
	HS 8303 – Skříně ap. pancéř., kufry aj. bezpečnostní, z kovů
	HS 8305 – Mechaniky pro pořadače aj., sponky ap. z kovů obecných
Strojírenský průmysl	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8411 – Proudové motory, turbovrt. pohony a ost. plyn. turbíny
	HS 8417 – Pece průmyslové, laboratorní, neelektrické
	HS 8419 – Stroje ke zprac. materiálů změnou teplot
	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8438 – Stroje pro potravinářství
	HS 8442 – Stroje pro zhot. tiskařských pomůcek; graf. desky, válce a litogr. kameny
	HS 8444 – Stroje k tvarování, stříhání ap., textilních mat.
	HS 8445 – Stroje pro přípravu vláken, spřádání aj. přízí
	HS 8453 – Stroje pro zpracování kůží, opravy obuvi aj.
	HS 8455 – Válcovací stolice a válcovací tratě na kovy a jejich válce
	HS 8459 – Obráběcí stroje pro vrtání, frézování, řezání závitů
	HS 8460 – Obráběcí stroje pro broušení, lapování, leštění ap.
	HS 8460 – Obráběcí stroje pro broušení, lapování, leštění ap.
HS 8479 – Stroje mech. s vlastní indiv. funkcí j. n.	
Elektrotechnika	HS 8510 – Holící strojky, stříhací strojky na vlasy s el. motorem
	HS 8512 – El. přístroje osvětlovací nebo signalizační, stěrače ap.
	HS 8523 – Disky, pásky aj. média pro záz. zvuku, obrazu ap., ne HS 37
	HS 8526 – Radiolokátory ap., radiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8527 – Rádía s možností záznamu nebo s hodinami
	HS 8530 – Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 9025 – Hydrometry ap., teploměry, tlakoměry, žároměry aj.
	HS 9029 – Otáčkoměry, taxametry, krokoměry, tachometry ap.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 8538 – Části přístr. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 8608 – Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
	HS 8712 – Jízdní kola a jiná kola bez motoru
Civilní letecký průmysl	HS 8801 – Balony, vzducholodě, kluzáky, rogalá ap.
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9019 – Přístroje pro mechanoterapii, masážní, dýchací aj.
	HS 9020 – Přístroje dýchací ostatní, masky plynové
Obranný průmysl	HS 9305 – Části a příslušenství zbraní, revolverů a pistolí
	HS 9306 – Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LDC

Chudoba postihuje v Senegalu až 46,7 % populace. Plán SÉNÉGAL emergent (PSE) je hlavním oficiálním rozvojovým plánem země, jehož plánem je zvýšení produktivity ekonomiky ve veřejném i soukromém sektoru. Mimo jiné má plán za cíl dosáhnout 7–8% růst a zavést reformy v oblasti vlastnictví půdy, energetiky, státního rozpočtu a dále se počítá s rozsáhlými investicemi.

► Sektor zemědělství

V současné době se v zemi implementuje program západní Afriky pro zemědělskou produktivitu (WAAPP). Tento regionální program zahrnuje 13 zemí a zabývá se rozvojem lepších zemědělských technologií, zapojením mladých výzkumných pracovníků v rámci nových stáží a poskytováním dotací.

► Sektor vody a sanitace

Cílem senegalské vlády je zajistit přístup k vodovodu s pitnou vodou všem obyvatelům země. V současné době probíhá projekt zvaný „The Long Term Water Sector Project“ (PEPAM), který má za cíl zlepšit přístup k pitné vodě a kanalizaci.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>

Tanzanie

V poslední dekádě vykazuje Tanzanie stabilní růst ekonomiky (meziroční růst HDP v jednotlivých letech dosahoval hodnot 6–8 %). V tomto trendu by měla země i nadále pokračovat. V roce 2016 byla míra inflace 5,2 %, nadále by měla její hodnota klesat. V Tanzanii žije přibližně 48,6 mil. obyvatel, HDP na obyvatele se pohybuje přibližně na úrovni 1 tis. USD. Běžný účet je obdobně jako u ostatních zemí v regionu dlouhodobě deficitní.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	7	7	7,2	7,2	6,8	6,8
HDP/obyv. (USD)	1 032	957	960	1 018	1 088	1 161
Míra inflace (%)	6,1	5,6	5,2	5	5	5
Nezaměstnanost (%)	3,1	–	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-4,6	-4,0	-4,1	-4,4	-4,7	-5,2
Populace (mil.)	46,7	47,7	48,6	49,6	50,6	51,6
Konkurenceschopnost	121/144	120/140	120/138	–	–	–
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	6/7	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ V současnosti jedná EU s Tanzanií o dohodě o ekonomickém partnerství.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Tanzanie umísťuje okolo 120. pozice a exportní riziko dle OECD je 6/7.

Vývoz ČR do Tanzanie 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	104 027	40,3	118 844	-12,5
6309	Oděvy obnošené a jiné výrobky textilní opotřebené	28 412	11,0	27 746	2,4
8504	Transformátory, el. měniče, statické indukory	16 474	6,4	1 279	1 188,0
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	12 606	4,9	39 991	-68,5
2837	Kyanidy, kyanid-oxidy a kyanidy komplexní	-	-	-	-
8474	Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.	9 417	3,6	7	134 428,6
8502	Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační	6 548	2,5	-	-
3901	Polymery ethyleny v primárních formách	5 950	2,3	5 515	7,9
6810	Výrobky z cementu, betonu, umělého kamene	5 320	2,1	14	37 900,0
6910	Výlevky, umyvadla, vany, bidety apod. keramické	5 015	1,9	2 385	110,3
Celkem TOP10		193 769	75,0	195 781	-1,0
Celkem vývoz		258 322		292 508	-11,7

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Tanzanie 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2401	Nezpracovaný tabák, tabákový odpad	94 284	74,7	115 175	-18,1
302	Ryby čerstvé, chlazené, kromě filé aj. rybiho masa	8 094	6,4	4 972	62,8
7103	Drahokamy, polodrahokamy i opracované apod.	4 842	3,8	1 127	329,6
2101	Výtažky, esence, koncentráty, kávy, čaje, maté ap.	3 967	3,1	1 080	267,3
304	Filé aj. maso rybí, čerstvé, chlazené, zmrazené	3 681	2,9	4 787	-23,1
6203	Obleky, saka, kalhoty, komplety ap. pánské, chlapecké	3 466	2,7	-	-
1211	Rostliny, plody aj. pro parfumerii, lékařství ap.	1 487	1,2	248	499,6
6111	Oděvy a doplňky kojenecké pletené n. háčkované	941	0,7	394	138,8
5308	Nitě z ost. rostlinných textil. vláken, papírové nitě	927	0,7	1 179	-21,4
901	Káva, i pražená, dekofeinovaná, slupky, náhražky	562	0,4	326	72,4
Celkem TOP10		122 251	96,8	129 288	-5,4
Celkem dovoz		126 234		154 395	-18,2

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Energetický průmysl

Energetická soustava je nedostatečná a ve velmi špatném stavu a zdaleka nestačí pokrýt vysokou poptávku; vláda se situaci přednostně věnuje ve svém pětiletém rozvojovém plánu National Strategy for Growth and Reduction of Poverty – nedostatek elektrické energie je hlavní překážkou ekonomických aktivit. Rozvojový plán Ministerstva energetiky počítá s dynamickým růstem instalované energie a s rozvojem distribuční soustavy tak, aby se přístup v elektrické energii zvýšil z 15 % na 30 %. V rozvoji energetického sektoru by měly přispět i rozsáhlé zásoby zemního plynu 50 triliónů kubických stop. Příležitosti jsou tak spojené s budoucí plynifikací Tanzanie ve všech oblastech, včetně úprav motorových vozidel (LPG).

► Stavební průmysl

Sektor stavebnictví vykazuje během posledních let stabilní růst na úrovni 8 %, který má pokračovat i v nadcházejících letech (do roku 2019); tento růst je dán vysokými investicemi do výstavby nedostatečné infrastruktury (silnice, mosty, železnice), výstavby obytných komplexů a komerčních budov. Populace Tanzanie se má do roku 2050 zdvojnásobit ze současných 53 mil. osob. Již dnes existuje neuspokojená poptávka po bydlení na úrovni 3 mil. bytů. S růstem populace se bude současná situace ještě dále zhoršovat. Další příležitosti jsou spojeny s vládním rozhodnutím přesunout administrativu z Dar es Salaamu do hlavního města Dodomy. Pro Tanzanii je důležitý rovněž Tanzania's Water Sector Development Program. Díky tomuto programu se postupně daří vytvářet distribuční síť s pitnou vodou.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Výdaje na zdravotnictví vykazují růst, na kterém mají aktuálně hlavní podíl donorské příspěvky (priorita zdravotnictví se odráží i do růstu vládních výdajů, které s nástupem nové tanzanské administrativy vzrostly z tradičních 7 % na 9,2 %). Současná vláda zařadila mezi své priority zvýšení kvality zdravotnického systému. Na podporu zdravotnictví běží do roku 2020 program Strengthening Primary Health Care for Results s alokovanou částkou ve výši 240 mil. USD. Z této částky půjde 35 % na rozvoj zdravotnického systému, další čtvrtina na prevenci zdraví dětí, zajištění porodnické péče a dostupnost zdravotní péče pro většinu obyvatel a zbylých 15 % je určeno na výživu a zajištění potravinové bezpečnosti.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Nejdůležitější sektor ekonomiky, který vytváří čtvrtinu HDP země, zajišťuje 85 % vývozu a zaměstnává 80 % pracovní síly; vláda vydává na rozvoj zemědělství 7 % svého rozpočtu; růst sektoru je dán zejména produkcí základních komodit (kukuřice, kasava). Předpokládá se intenzifikace pěstování základních komodit pomocí jak aplikace hnojiv a použití strojového zařízení, tak v případě zpracování potravinářské produkce, mlékárenství a nápojů.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8502 – Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
Energetický průmysl	HS 8544 – Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
	HS 3103 – Minerální nebo chemická hnojiva fosforečná
	HS 8422 – Myčky, stroje k čištění, plnění ap., lahví aj.
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8433 – Stroje, zařízení žací, mláticí, sekačky trávy ap.
	HS 8434 – Dojící stroje a mlékařenské stroje a zařízení
	HS 8435 – Lisy, drtiče, ap.; stroje pro výrobu vín, moštů, ap.
	HS 8436 – Stroje ost. pro zemědělství, lesnictví, ap. líhně
	HS 8438 – Stroje pro potravinářství
	HS 8478 – Stroje a přístr. pro přípravu a zprac. tabáku
Stavební průmysl	HS 7213 – Tyče, pruty ze železa n. oceli neleg., válc. za tepla
	HS 7304 – Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli
	HS 7308 – Konstrukce, části, desky, tyče aj., ze železa n. oceli
	HS 8413 – Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8414 – Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8415 – Stroje, přístroje klimatizační
	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem
	HS 8431 – Součásti jeřábů, vozíků, ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 9406 – Stavby montované
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3003 – Léky neodměřené, kromě krve, antisér, vaty aj.
	HS 3004 – Léky odměřené, kromě krve, antisér, vaty aj.
	HS 9018 – Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LDC

Tanzanie prošla za poslední dekádu důležitými ekonomickými a strukturálními reformami a po celou dobu si udržela vysoké tempo růstu HDP. Důležitým předpokladem pro růst je politická stabilita – od roku 1992 je v Tanzanii pluralitní demokracie. Přestože ekonomika roste a daří se snižovat chudobu, stále je zhruba čtvrtina obyvatel neboli 12 mil. pod hranicí chudoby. V posledních letech se dařilo zlepšit životní podmínky, přístup ke vzdělání, zdravotní péči či vzrostl počet zaměstnaných mimo zemědělství, přesto byly tyto benefity distribuovány nerovnoměrně. V zemi přibude každoročně téměř milión mladých do pracovní síly a je potřeba podpořit soukromý sektor při vytváření pracovních míst pro tyto mladé zaměstnance.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>

Tunisko

V poslední dekádě dosáhlo Tunisko nejvyšší hodnoty růstu HDP v roce 2007 (6,3 %). Poté lze pozorovat postupný pokles hodnot do roku 2011 (-1,9 %). Od roku 2012 se opět ekonomický růst v zemi nastartoval a v roce 2016 činil růst HDP 1,5 %. Míra inflace v posledních letech fluktuuje mezi 3 až 5 %. V zemi žije odhadem 11,2 mil. obyvatel a HDP na obyvatele se pohybuje okolo 3 700 USD. V Tunisku je dlouhodobě vysoká nezaměstnanost, která se pohybuje okolo 14 % a běžný účet platební bilance je deficitní.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	2,3	0,8	1,5	2,8	3,5	4,1
HDP/obyv. (USD)	4 329	3 923	3 777	3 675	3 671	3 822
Míra inflace (%)	4,9	4,9	3,7	3,9	3,8	3,7
Nezaměstnanost (%)	15,3	15	14	13	12	12
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-4,3	-3,8	-3,4	-2,9	-2,6	-2,4
Populace (mil.)	11,0	11,1	11,2	11,3	11,5	11,6
Konkurenceschopnost	87/144	92/140	95/138	–	–	–
Exportní riziko OECD	4/7	4/7	5/7	5/7	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MME, OECD, WEF

- ▶ EU uzavřela v minulosti s Tuniskem asociační dohodu, v současné době probíhají jednání o DCFTA.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Tunisko umístilo na 95. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je 5/7.

Vývoz ČR do Tuniska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	1 059 351	33,8	575 673	84,0
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	314 115	10,0	209 531	49,9
8547	Části izolační pro stroje, el. trubky izolační	216 113	6,9	165 435	30,6
8538	Části přistr. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.	109 830	3,5	147 796	-25,7
9304	Zbraně ostatní, ne zbraně sečné, bodné	109 028	3,5	14 786	637,4
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	107 791	3,4	204 184	-47,2
3901	Polymery ethylenu v primárních formách	97 561	3,1	93 039	4,9
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	80 944	2,6	89 931	-10,0
8411	Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	64 346	2,1	7 518	755,9
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	60 827	1,9	48 889	24,4
Celkem TOP10		2 219 906	70,8	1 556 782	42,6
Celkem vývoz		3 137 673		2 220 397	41,3

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Tuniska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	1 584 811	45,7	1 949 005	-18,7
8409	Části, součásti pro motory pístové	408 521	11,8	438 868	-6,9
8421	Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění	239 096	6,9	169 666	40,9
9403	Nábytek ostatní, části, součásti	233 826	6,7	117 861	98,4
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	134 015	3,9	95 649	40,1
8542	Obvody integrované elektronické	124 138	3,6	42 300	193,5
6204	Kostýmy, šaty, sukně, kalhoty ap., dámské a dívčí	76 883	2,2	75 462	1,9
6403	Obuv se svrškem z usně	68 938	2,0	79 580	-13,4
6203	Obleky, saka, kalhoty, komplety ap. pánské, chlapecké	66 351	1,9	64 417	3,0
9401	Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka	66 018	1,9	27 172	143,0
Celkem TOP10		3 002 597	86,6	3 059 980	-1,9
Celkem dovoz		3 466 148		3 466 518	0,0

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Tunisko vyváží automobilové komponenty. Země má však předpoklad pro kompletní výrobu automobilů. Po politických změnách v roce 2011 se částečně uvolnil trh s dovozem a prodejem osobních vozů, který do té doby ovládal bývalý prezidentský režim. Někteří světoví výrobci již na tuto změnu reagovali. Vzhledem k plánům na modernizaci a dobudování silniční infrastruktury bude Tunisko potřebovat nákladní vozy a stavební stroje. Tuniská vláda rovněž usiluje o modernizaci a dobudování autobusových linek, což předpokládá kompletní dodávky zařízení a dopravních prostředků.

► Energetický průmysl

Sektoru dominuje především výroba elektřiny a transport plynu, v menší míře těžba ropy a plynu. Tunisko v roce 2015 přijalo novou energetickou strategii do roku 2030, ve které bude klást důraz na obnovitelné zdroje energie, především solární a větrné. Pro omezení závislosti na dovozu elektřiny z Alžírka bude Tunisko pravděpodobně využívat i elektřinu získávanou z dováženého uhlí. Plánované jsou projekty na výstavbu elektrárny v Mornaguia, modernizaci stávající přenosové sítě a založení nového dolu na dobývání fosfátů v Gafse v celkovém objemu 735 mil. USD.

► Kovo zpracovatelský průmysl

Tunisko je tradičním vývozcem kabelových svazků a komponentů pro automobilový a letecký průmysl, pro které spotřebovává železné, ocelové a hliníkové produkty. Dále tyto produkty využívá ve stavebním a těžebním průmyslu. Výrobky z hliníku, zejména obalový materiál poptává především mlékárenský průmysl.

► Obranný průmysl

V roce 2015 Tunisko podstatně navýšilo státní výdaje na dovybavení obranných složek. Zajištění obrany země je nezbytností pro obnovení turistického průmyslu, proto projevují silové rezorty zájem o obranné technologie k prevenci a potírání terorismu. V nejbližších letech čeká tuniské ozbrojené síly modernizace. Česká republika může mimo jiné v budoucnu navázat na úspěšné dodávky v oblasti leteckého průmyslu a reagovat na možnou výměnu cvičných letounů české výroby.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Tunisko má prozatím dostatečné podpovrchové zdroje pitné vody, které jsou však dlouhodobě nešetrně využívány. Expertní analýzy tvrdí, že do roku 2030 může dojít k jejich kritickému snížení. Tunisko tak musí zdroje diverzifikovat a investovat do technologií na odsolování mořské vody. Plánovaná je modernizace vodovodního řádu v regionech Cap Bon a Sfax, výstavba odsolovací stanice v regionu Gabes a výstavba vodní nádrže v regionu El Kef. Zároveň je třeba modernizovat a dobudovat systém nakládání s komunálním a průmyslovým odpadem výstavbou chybějících spaloven odpadu.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Stávající zdravotnická infrastruktura nutně potřebuje modernizovat (civilní a vojenská nemocniční zařízení). Výhledově Tunisko chce investovat do výstavby tří nových krajských nemocnic v regionech Tunis,

Beja, Gafsa v celkovém objemu 278 mil. USD. Nedostatečnou péčí ve státním sektoru nahrazují soukromé kliniky, jejichž síť se zejména po roce 2011 rozšiřuje. Tunisko se rovněž profiluje v plastické chirurgie a wellness, kterou vyhledává klientela z EU.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Spotřeba mléčných výrobků v Tunisku neustále roste. Tunisko patří mezi dovozce sušeného mléka, výrobce a vývozce mléčných produktů. Vzhledem k dočasné populační explozi, kterou způsobuje příliv poměrně majetných Libyjců, je předpoklad dlouhodobě vyšší poptávky po potravinářských a zemědělských výrobcích. Vzhledem ke klimatickým podmínkám a náboženským zvyklostem lze spatřovat potenciál v segmentu ne/slazených nealkoholických nápojů.

► Železniční a kolejová doprava

Tuniská vláda usiluje o modernizaci a dobudování tramvajových a železničních linek, což předpokládá kompletní dodávky zařízení a dopravních prostředků. Aktuálně se jedná o vyhlášení státního tendru na dokončení projektu tramvajových linek pro hl. město Tunis a železnice spojující Tunis s vnitřními regiony.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7213 - Tyče, pruty ze železa n. oceli neleg., válc. za tepla
	HS 7616 - Výrobky ostatní z hliníku
	HS 8301 - Zámky i visací závěry, klíče, z kovů obecných
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0402 - Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 0406 - Sýry a tvaroh
	HS 1701 - Cukr třtinový, řepný, sacharóza chemicky čistá
	HS 1702 - Cukry ost., sirupy cukerné, med umělý, melasy
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 2202 - Voda, vody minerální, sodovky slazené, ne šťávy
	HS 3003 - Léky neodměřené, kromě krve, antisér, vaty aj.
	HS 7017 - Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
	HS 8713 - Vozíky pro invalidy i s motorem aj. pohonem
Energetický průmysl	HS 9402 - Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
	HS 8413 - Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
Automobilový průmysl	HS 8504 - Transformátory, el. měniče, statické indukory
Železniční a kolejová doprava	HS 8704 - Motorová vozidla pro přepravu nákladu
	HS 8606 - Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8608 - Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
	HS 8410 - Turbiny, kola vodní, regulátory
Obranný průmysl	HS 8421 - Stroje na čištění a filtraci vody a plynů, odštědivky
	HS 8411 - Proudové motory, turbovrt. pohony a ost. plyn. turbíny
	HS 8704 - Motorová vozidla pro přepravu nákladu
	HS 8710 - Tanky a jiná obrněná motorová vozidla
	HS 9301 - Zbraně kromě revolverů, pistolí a sečných a bodných zbraní

Uganda

Od roku 2014 dosahoval ugandský meziroční růst HDP 4,9 %, což odpovídá ročnímu ekonomickému růstu ostatních zemí v regionu (Keňa, Tanzanie, Rwanda). S ekonomickým růstem je spojený rovněž růst míry inflace okolo 5 %. Dalšímu růstu inflace brání centrální banka navyšováním referenční úrokové sazby. V Ugandě žije kolem 41,1 mil. obyvatel, HDP na obyvatele dosahuje úrovně 650 USD. Běžný účet je stejně jako u ostatních zemí v regionu dlouhodobě deficitní.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	4,9	4,8	4,9	5,5	5,9	6,1
HDP/obyv. (USD)	711	609	623	653	682	714
Míra inflace (%)	3,1	5,5	5,5	5,1	5	5
Nezaměstnanost (%)	3,8	–	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-2,4	-2,3	-2,2	-2,5	-2,8	-2,9
Populace (mil.)	38,7	39,9	41,1	42,3	43,6	44,9
Konkurenceschopnost	122/144	115/140	113/138	–	–	–
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	6/7	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ V současnosti jedná EU s Ugandou o dohodě o ekonomickém partnerství.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), obsadila v roce 2016 Uganda 113. pozici a můžeme vidět pozvolné zlepšování. Exportní riziko dle OECD je 6/7.

Vývoz ČR do Ugandy 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8526	Radiolokátory apod., radiové přístroje pro dálkové řízení	483 352	53,9	-	-
8411	Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	153 361	17,1	109 179	40,5
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	118 923	13,3	80 000	48,7
8443	Stroje, přístr. pro tisk s pomůckami HS 8442 (vč. kopírek, faxů); části	26 046	2,9	80	32 457,5
9304	Zbraně ostatní, ne zbraně sečné, bodné	19 490	2,2	21 902	-11,0
8803	Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání	13 978	1,6	6 325	121,0
9504	Potřeby pro hry společenské a video hry, herní stoly a zařízení	10 960	1,2	1 545	609,4
6309	Oděvy obnošené a jiné výrobky textilní opotřebené	6 482	0,7	11 744	-44,8
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	5 282	0,6	7 683	-31,3
7326	Výrobky ostatní ze železa, oceli	4 759	0,5	94	4 962,8
Celkem TOP10		842 633	94,0	238 552	253,2
Celkem vývoz		896 744		278 014	222,6

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Ugandy 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
901	Káva, i pražená, dekofeinovaná, slupky, náhražky	8 968	23,3	11 452	-21,7
905	Vanilka	6 342	16,5	3 917	61,9
1515	Tuky, oleje rostlinné ostatní, (vč. jojobového)	5 890	15,3	2 559	130,2
8411	Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	4 768	12,4	18 961	-74,9
602	Rostliny živé, ostatní řízky, rouby, podhoubí	3 536	9,2	3 163	11,8
304	Filé aj. maso rybí, čerstvé, chlazené, zmrazené	3 023	7,8	5 948	-49,2
910	Zázvor, šafrán, tymián, bobk. list, kari aj. koření	1 498	3,9	45	3 228,9
302	Ryby čerstvé, chlazené, kromě filé aj. rybího masa	938	2,4	2 293	-59,1
709	Zelenina ostatní, čerstvá, chlazená	593	1,5	318	86,5
3924	Nádoby stolní, kuchyňské aj. pro domácn., z plastů	560	1,5	340	64,7
Celkem TOP10		36 116	93,7	48 996	-26,3
Celkem dovoz		38 550		55 104	-30,0

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Energetický průmysl

V oblasti energetiky je realizováno několik hydroenergetických projektů, které po svém dokončení zdvojnásobí instalovanou kapacitu energetické sítě (680 MW v roce 2013, z toho 2/3 generovány vodními elektrárnami); tento stav poskytuje příležitost pro subdodávky. Plánované projekty zahrnují navýšení kapacity velkých vodních elektráren o 780 MW a malých vodních elektráren o 125 MW. Rovněž se plánuje rozšíření distribuční sítě o 600 km. Uganda zahájí v roce 2018 těžbu ropy na svém území s tím, že v příštích letech má být vybudován francouzskou společností Total ropovod z Ugandy do Tanzanie v objemu investice 4 mld. USD. Tím vznikne potenciál dodávek v oblasti technické podpory výstavby ropovodu.

► Obranný průmysl

Potenciál pro dodávky obranného průmyslu vyplývá z působení ugandských jednotek v Jižním Súdánu (za předpokladu neexistence embarga).

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Ministerstvo zdravotnictví vypracovalo dlouhodobý plán rozvoje zdravotnického sektoru (National Health Policy 2011–2020). Plán předpokládá zdvojnásobení dodávek farmaceutik a zdravotnického zařízení.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Zemědělství je základním sektorem ekonomiky, zaměstnává 80 % pracovní síly, avšak na HDP se podílí pouze jednou čtvrtinou. Používané metody jsou překážkou růstu produktivity práce v sektoru. Vláda ve svém Národním plánu rozvoje stanovila nárůst exportu ze 1,3 mld. USD v roce 2014 na 4 mld. USD v roce 2020. Tohoto nárůstu má být dosaženo vyšším podílem zpracování domácí zemědělské produkce, což s sebou přinese nárůst zájmu o dovoz potravinářských technologií.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8536 - Zařiz. el. k ochr., spínání obvodů, pod 1000 V, konektory pro opt. vlákna
	HS 8537 - Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 8535 - Zařízení el. k ochraně, spínání obvodů, nad 1000 V
	HS 8544 - Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
Obranný průmysl	HS 9302 - Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9303 - Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.
	HS 9304 - Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
	HS 9305 - Části a příslušenství zbraní, revolverů a pistolí
	HS 9306 - Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8434 – Dojící stroje a mlékárenské stroje a zařízení
	HS 8435 – Lisy, drtiče, ap.; stroje pro výrobu vín, moštů, ap.
	HS 8478 – Stroje a přístr. pro přípravu a zprac. tabáku
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3003 – Léky neodměřené, kromě krve, antisér, vaty aj.
	HS 9018 – Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LDC

Uganda překonala cíle stanovené v Millennium Development Goals, když významně snížila chudobu a dosáhla významného pokroku v boji proti hladu, zlepšovala rovnost pohlaví a posílila postavení žen. Hospodářství ohrožuje řada rizik, ať už to jsou volební tlaky, špatný výkon v oblasti domácích příjmů, nejistota ohledně těžby ropy, nízká produktivita práce, nevhodný rozvoj měst, pomalý rozvoj infrastruktury či omezená dostupnost úvěrů.

► Sektor zdravotnictví

Uganda se snaží o zlepšení zdravotní infrastruktury a celkově o zlepšení zdravotní péče. Prostřednictvím Health Systems Strengthening Project bylo zrenovováno sedm nemocnic. Program také umožnil získat stipendium téměř tisícovce zdravotníků, 230 zdravotnických zařízení po celé zemi získalo lékařské vybavení. The East Africa Public Health Laboratory Project si klade za cíl podpořit Uganda National Tuberculosis Reference Laboratory, aby dosáhla akreditace a vysoké kvality, aby mohla sloužit jako prestižní laboratoř WHO, druhá svého druhu v Africe.

► Sektor infrastruktury

Komunitní infrastrukturu podpořil The Second Northern Uganda Social Action Fund (NUSAF 2), který skončil v únoru 2016. Na něj naváže projekt v pořadí třetí (NUSAF 3). NUSAF funguje od roku 2003. Jedná se o komunitami řízený rozvojový projekt. V rámci NUSAF 2 bylo dokončeno celkem 10 487 dílčích projektů, čímž byl překročen původní záměr, který počítal s 9 750 hotovými projekty.

► Sektor zemědělství

Agriculture Cluster Development Project v Ugandě má za cíl podpořit intenzifikaci zemědělské výroby, připravit investice do zemědělské vodohospodářské infrastruktury, pomoci zemědělcům s odbytem a uplatněním jejich výrobků na trzích a vzdělání zemědělců. Zemědělství v Ugandě zaměstnává 80 % obyvatel. Nicméně, tento sektor se podílí na HDP pouze z 25 %. Pro další rozvoj Ugandy je tedy nutný růst produktivity práce v zemědělství.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>

Zambie

V poslední dekádě bylo možné sledovat u Zambie rostoucí trend růstu HDP a vrchol byl dosažen v roce 2010 (10,3 %). Poté se meziroční růst HDP postupně snižoval a v roce 2016 vzrostl meziročně o 3 %. Míra inflace, zejména díky prudkému růstu cen potravin, které byly důsledkem nedostatku srážek, dosáhla v roce 2016 hodnoty 19,1 %. V příštích letech by se však měla míra inflace stabilizovat okolo 7 % růstu. V zemi podle odhadů žije přes 17 mil. obyvatel a HDP na obyvatele vykazoval v roce 2016 hodnotu 1 231 USD. Nezaměstnanost činí přibližně 13 % a běžný účet platební bilance je téměř vyrovnaný.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	5	3	3	4	5	5,5
HDP/obyv. (USD)	1 726	1 352	1 231	1 213	1 249	1 316
Míra inflace (%)	7,8	10,1	19,1	9,1	7,7	6,5
Nezaměstnanost (%)	13,3	–	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. US)	0,6	-0,8	-0,9	-0,5	0,1	0,2
Populace (mil.)	15,7	16,2	16,7	17,2	17,8	18,3
Konkurenceschopnost	96/144	96/144	118/ 138	–	–	–
Exportní riziko OECD	5/7	5/7	6/7	6/7	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ V současnosti by měla probíhat jednání o dohodě o ekonomickém partnerství s EU.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Zambie umístila na 118. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je 6/7.

Vývoz ČR do Zambie 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	20 260	33,6	125	16 108,0
8437	Stroje pro čištění, třídění ap., semen, zrní aj	9 948	16,5	1 797	453,6
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	6 807	11,3	19 962	-65,9
9306	Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní	4 528	7,5	-	-
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	3 674	6,1	43 186	-91,5
8479	Stroje mechanické s vlastní indiv. funkcí jinde. neuv.	3 316	5,5	607	446,3
6810	Výrobky z cementu, betonu, umělého kamene	1 531	2,5	-	-
6910	Výlevky, umyvadla, vany, bidety apod. keramické	1 045	1,7	-	-
9303	Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.	662	1,1	289	129,1
8513	Svítilna elektr. přenosná s vl. zdrojem energie	647	1,1	841	-23,1
Celkem TOP10		52 418	86,8	66 807	-21,5
Celkem vývoz		60 361		100 258	-39,8

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR ze Zambie 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
5201	Bavlna nemykaná, nečesaná	1 149	42,6	-	-
8528	Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní	722	26,8	827	-12,7
2401	Nezpracovaný tabák, tabákový odpad	416	15,4	589	-29,4
901	Káva, i pražená, dekofeinovaná, slupky, náhražky	160	5,9	81	97,5
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	104	3,9	-	-
603	Květiny řezané na kytice ap., čerstvé, sušené aj.	79	2,9	72	9,7
806	Hrozny vinné, čerstvé, sušené	21	0,8	-	-
4821	Štítky, nálepky; papírové, kartonové, lepenkové	20	0,7	-	-
708	Luštěniny, i vyluštěné, čerstvé, chlazené	13	0,5	21	-38,1
810	Ovoce ostatní čerstvé	5	0,2	1	400,0
Celkem TOP10		2 689	99,7	1 591	69,0
Celkem dovoz		2 696		2 177	23,8

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Důlní, těžební a ropný průmysl**

Těžební průmysl (zejména těžba mědi) i přes určitý útlum zůstává nejdůležitějším odvětvím místního hospodářství a tvoří až 75 % exportních příjmů země. Perspektivní trh najdou všechny těžební, přepravní stroje, stroje na zpracování rud, zařízení sléváren (zejména mědi) a rovněž všechny chemikálie využitelné při extrakci minerálů a zpracování rud.

► **Energetický průmysl**

Výroba elektrické energie je zcela závislá na dešťových srážkách, s rostoucím počtem obyvatel se zvyšuje poptávka po elektrické energii. Instalovaná kapacita 2 350 MW je nedostatečná, dochází k častým výpadkům el. proudu. Existuje vysoká poptávka po generátorech jak v soukromých domech a veřejných budovách, tak i výrobě. Uplatnění najdou i zařízení na výrobu el. energie z obnovitelných zdrojů (např. malé vodní elektrárny, domácí solární ohříváče a solární elektrárny), včetně zapojení off-grid.

► **Kovozpracovatelský průmysl**

V souvislosti se stavebním boomem zaznamenává rychlý růst dovoz konstrukcí a částí ze železa a oceli (stavební ocel). Tento trend bude pokračovat i v blízké budoucnosti.

► **Plasty a gumárenský průmysl**

Potřeba importu plastových komponentů ve stavebnictví roste a tato tendence potrvá. Dále s rostoucím podílem automobilové dopravy roste i poptávka po pneumatikách.

► **Stavební průmysl**

Na tvorbě HDP se podílí cca 15 %. Přestože vláda musela díky nedostatku financí pozastavit realizaci velkých infrastrukturních projektů, stavebnictví zůstane v následujícím období významným zdrojem ekonomického růstu Zambie. Zambijská poptávka po stavebních strojích v posledních letech rychle rostla. Zahraniční konkurence však na trhu již nejen dlouho působí, začíná sem přenášet i část výrobních kapacit.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Diverzifikace a intenzifikace zemědělství a přechod od samozásobitelství k modernějším metodám pěstování plodin zůstane dlouhodobě základní prioritou strategie rozvoje Zambijské republiky. Zpracování surovin a výroba potravin bude i nadále jednou z nejvyšších priorit vlády. S růstem zambijského zemědělství souvisí i rychle stoupající poptávka po zemědělské technice. Obdobně se vyvíjí poptávka po strojích a nářadí pro zemědělství, zavlažovacích systémech a průmyslových hnojivech.

V rámci monitoringu komerční návaznosti projektů rozvojové spolupráce byl zaznamenán vysoký potenciál v chovatelském sektoru, konkrétně v oblasti umělé inseminace hospodářských zvířat. Produkce exportního hovězího masa v Zambii rychle roste (je to spojeno např. s přesídlením zimbabwských a jihoafrických farmářů) a zambijská vláda pokračuje v rozšiřování sítě insemináčnických stanic. Díky kvalitnímu českému referenčnímu projektu existuje další prostor pro dodávky české laboratorní techniky a dalšího přístrojového vybavení a spotřebního materiálu spojeného s umělou inseminací dobytka.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 1107 - Slad, i pražený
	HS 1210 - Šišťice chmelové, čerstvé, sušené ap., lupulin
	HS 2203 - Pivo ze sladu
	HS 2916 - Kyseliny monokarboxylové acyklické, nenasycené
	HS 3917 - Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 8413 - Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8432 - Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8434 - Dojící stroje a mlékařské stroje a zařízení
	HS 8438 - Stroje pro potravinářství
	HS 8706 - Chassis traktorů, motor. vozidel osob., nákl. aj.
	HS 8707 - Karosérie motor. vozidel, traktorů, vč. kabin
	HS 8708 - Části, součásti a přísl. motor. vozidel čísel 8701 až 8705
	Stavební průmysl
HS 8210 - Zařízení mechanická, ručně poháněná do 10 kg	
HS 8428 - Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační	
HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem	
HS 6815 - Výrobky z kamene aj. nerostných hmot j. n.	
HS 6910 - Výlevky, umyvadla, vany, bidety ap., keramické	
HS 7004 - Sklo ploché, tažené, foukané, jinak nezprac.	
HS 7007 - Sklo bezpečnostní tvrzené, vrstvené	
HS 7213 - Tyče, pruty ze železa n. oceli neleg., válc. za tepla	
HS 7214 - Tyče, pruty jiné ze železa, oceli nelegované	
HS 7215 - Tyče, pruty ostatní, ze železa, oceli nelegované	
HS 7217 - Dráty ze železa n. oceli, nelegované	
HS 7302 - Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.	
HS 7305 - Trouby, trubky ze železa, oceli, nad 406,4 mm	
HS 7310 - Cisterny, sudy, kádě ap., ze železa n. oceli do 300 l	
HS 7326 - Ostatní výrobky ze železa nebo oceli	
HS 7616 - Výrobky ostatní z hliníku	
Energetický průmysl	HS 8406 - Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8410 - Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8502 - Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
	HS 8532 - Kondenzátory el. pevné, otočné, doladovací
	HS 8533 - Odpory elektrické, ne odpory topné
HS 8535 - Zařízení el. k ochraně, spínání obvodů, nad 1000 V	

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LDC

Od roku 2006 má Zambie všestrannou strategii zmírňování chudoby nazvanou Vision 2030, která vyjadřuje kolektivní závazky, aspiraci a odhodlání zambijského lidu stát se prosperujícím národem se středním příjmem. Tento dokument vytyčuje cíle v různých sférách socioekonomického života Zambie pro období příští generace.

► Sektor zemědělství

Obecným cílem vládní politiky v sektoru zemědělství je usnadnit a podpořit rozvoj udržitelného a konkurenceschopného zemědělského sektoru, který zajistí potravinovou bezpečnost na národní úrovni i úrovni jednotlivých domácností a bude maximalizovat podíl sektoru na HDP. Dalšími dílčími cíli jsou například zlepšení prostředí pro investice, marketing, obchod a zemědělské podnikání či podpora exportu. Z celkového ekonomického hlediska by se dle vládní politiky mělo zemědělství stát vedoucím sektorem. Mezi podporované oblasti v rozvojové spolupráci také patří chov ryb, rozvoj zahradnictví, květinářství či produkce nápojů.

► Sektor vzdělávání

Podpora vzdělávání (dostupnosti a kvality) je jednou z hlavních priorit vlády pro ekonomický růst a eliminaci chudoby. V současné době je velkým problémem fyzická nedostatečnost školské infrastruktury a neadekvátní personální zabezpečení škol vzhledem k vysoké úmrtnosti lidí produktivního věku. Řešením této situace by mohlo být propojení školní výuky s vznikem odborných řemeslných dílen, které umožní získat oficiální certifikát v oboru elektrikář, kuchař/pekař, krejčí a další. Kromě odborného vzdělávání nových studentů se ale podpora státu zaměřuje na zakládání podnikatelských inkubátorů.

► Sektor zdravotnictví

Zambijská vláda uznává zdravotnictví jako jeden z prioritních sektorů přispívajících k blahobytu svých obyvatel a usiluje o poskytnutí kvalitních zdravotnických služeb tak, aby byly dostupné všem občanům.

► Sektor infrastruktury

Současné nedostatečné dodávky elektřiny a časté výpadky elektrického proudu mají negativní dopad na růst ekonomiky. Těžbařský sektor v současné době spotřebovává okolo 50 % vyrobené elektrické energie. Celkové pokrytí (elektrifikace) země je 23 %, se 47 % populace ve městských a příměstských oblastech, ale jen 3 % venkovské populace mají přístup k elektrickým sítím. Kromě přístupu k elektrické energii je prioritou vlády Zambie zabezpečení základních služeb, jako je přístup k čisté vodě.

► Sektor těžebního průmyslu

V současné době v Zambii probíhá analýza těžebního sektoru, která prověří jeho potenciál a další přínosy. Zkoumána je také možnost propojení nadnárodních společností s menšími lokálními dodavateli s cílem posílit diverzifikaci těžby a industrializaci země.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>

Přehled oborových
příležitostí

AMERIKA

Argentina

Argentina je jednou z největších ekonomik v Latinské Americe. Po rychlém růstu HDP v rozmezí 8–10 % v letech 2003–2011 došlo ke zpomalování růstu a v letech 2014 a 2016 probíhala v Argentině ekonomická recese. Pro rok 2017 je Mezinárodním měnovým fondem prognózováno opětovné nastartování ekonomického růstu HDP ve výši okolo 2,8 %. Země se dlouhodobě potýká s vysokou mírou inflace, která je odhadována na hodnoty okolo 20 %. Celková populace v Argentině je 44 mil. obyvatel a pozvolna roste. HDP na obyvatele v roce 2016 poklesl na 12 425 USD z hodnoty 14 617 USD, která byla v roce 2015. Nezaměstnanost v zemi se v letech 2011–2016 pohybovala kolem 8 %. Běžný účet je dlouhodobě deficitní a v roce 2016 zaznamenal hodnotu -12,7 mld. USD.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	-2,5	2,5	-1,8	2,7	2,8	2,9
HDP/obyv. (USD)	13 209	14 617	12 425	13 497	14 612	15 737
Míra inflace (%)	-	-	-	23,2	19	15
Nezaměstnanost (%)	7,3	-	9,2	8,5	8,3	7,5
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-8,0	-15,9	-12,7	-19,3	-23,4	-27,7
Populace (mil.)	42,7	43,1	43,6	44,1	44,6	45,1
Konkurenceschopnost	104/144	106/140	104/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	7/7	6/7	6/7	6/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF, SB

- ▶ EU vede obchodní jednání se sdružením Mercosur, jejímž je Argentina členem.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se drží Argentina na 104. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je aktuálně 6/7.

Vývoz ČR do Argentiny 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	167 468	7,6	138 801	20,7
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	135 609	6,2	529 404	-74,4
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	115 400	5,3	18 538	522,5
8429	Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem	99 838	4,6	56 278	77,4
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	89 135	4,1	100 313	-11,1
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	87 090	4,0	35 272	146,9
8502	Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační	78 952	3,6	-	-
8477	Stroje na zpracování kaučuku, plastů jinde. neuv.	73 302	3,3	6 816	975,4
8427	Vozíky stohovací, vidlicové aj., s zařiz. manipul.	70 264	3,2	-	-
8414	Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	62 699	2,9	44 556	40,7
Celkem TOP10		979 757	44,7	929 978	5,4
Celkem vývoz		2 190 196		2 168 206	1,0

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Argentiny 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	1 418 755	50,2	1 209 607	17,3
5101	Vlna nemykaná, nečesaná	527 004	18,6	247 554	112,9
805	Plody citrusové, čerstvé, sušené	126 022	4,5	87 042	44,8
201	Maso hovězí čerstvé, chlazené	105 574	3,7	89 214	18,3
1202	Oříšky arašídové nepražené, jinak neupravené	104 589	3,7	-	-
2304	Pokrutiny, odpad po extrahování sojového oleje	88 303	3,1	2 285	3 764,5
2401	Nezpracovaný tabák, tabákový odpad	82 617	2,9	6 819	1 111,6
2008	Ovoce, ořechy aj., části rostlin jiné	50 331	1,8	47 536	5,9
8409	Části, součásti pro motory pístové	37 671	1,3	39 298	-4,1
5105	Vlna, chlupy zvířecí, jemné, hrubé, mykané, česané	37 520	1,3	27 952	34,2
Celkem TOP10		2 578 386	91,2	1 757 307	46,7
Celkem dovoz		2 828 333		2 388 715	18,4

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Důlní, těžební a ropný průmysl**

Rozvoj důlního a těžebního průmyslu je jednou z priorit nové vlády. Naleziště Vaca Muerta v provincii Neuquén je druhým největším nalezištěm břidlicového plynu na světě, jehož prokázané zásoby vystačí Argentině na 500 let. V příštích letech tam má být investováno přes 30 mld. USD. Země má velké zásoby mědi, zlata, stříbra, lithia a dalších cenných kovů. V souvislosti s výstavbou nákladní železniční trati Belgrano Cargas do provincií Jujuy, Salta a Catamarca se očekávají investice do 11 důlních projektů ve výši 7,8 mld. USD. Možnosti se nabízejí i v těžbě uhlí v dole Río Turbio, který má 400 mil. tun prokázaných zásob.

► **Energetický průmysl**

Argentina má obrovský deficit ve výrobě a distribuci elektrické energie. Přestože udávaný instalovaný výkon je více než 32 tis. MW, skutečná produkce nepřesahuje 25 tis. MW. Ve výstavbě je několik menších tepelných elektráren, nicméně potřebám země zdaleka nedostačují. Musí se tedy modernizovat i starší, z nichž některé mají české technologie. Právě zde je prostor pro české firmy, které by se měly snažit své komparativní výhody využít. V provincii Santa Cruz, na řece stejného jména, jsou budovány vodní elektrárny, Presidente Néstor Kirchner a Gobernador Jorge Cepernic, které mají mít kapacitu 1 140 MW a 600 MW. Elektrárny staví konsorcium tvořené čínskou firmou Gezhouba Group Company Ltd. a argentinskými firmami Electroingeniería S.A. a Hidrocuyo S.A., celkový rozpočet je téměř 5 mld. USD. První elektrárna má mít 6 Francisových turbín o kapacitě 190 MW, druhá Kaplanovy turbíny s výkonem 160 MW. České firmy mají šanci zapojit se do projektu jako subdodavatelé. V roce 2017 budou vyhlášeny tendry na elektrárny na kombinovaný cyklus a kogenerační, celkem 2 tis. MW. V červenci 2017 budou vyhlášeny tendry na 3-4 elektrárny na kombinovaný cyklus, 800 MW každá. Celkem se jedná o investice ve výši 7 mld. USD.

Také distribuční sítě jsou zastaralé a na jejich modernizaci budou vynaloženy velké finanční prostředky. V červnu 2017 bude vyhlášen tendr na nové distribuční sítě vysokého a středního napětí, celkem za 3 mld. USD. Hlavní překážkou výstavby nových elektráren a modernizace přenosových sítí je regulace cen, které jsou hluboko pod výrobními náklady. Vláda si je toho vědoma a proto zahájila postupný proces zvyšování spotřebitelských cen s cílem dostat je na rentabilní úroveň. Bude trvat několik let, než k narovnání cen dojde. V posledních letech se rozvíjejí i obnovitelné zdroje, hlavně solární a eolické elektrárny. Zajímavým oborem jsou i elektrárny zpracovávající biomasu. Koncem roku 2016 proběhl tendr na 1 tis. MW, z toho 600 MW větrných elektráren, 300 MW solárních, 65 MW na biomasu a 35 MW na biopaliva. Zájem byl obrovský, celková nabídka překročila 6 400 MW. Stejný se má opakovat v září 2017. Do roku 2025 má přibýt 20 tis. MW kapacit, z nichž 20 % z obnovitelných zdrojů. Celkové investice se odhadují na 15 mld. USD.

► **Chemický průmysl**

U doporučených položek lze spatřit stejnou charakteristiku: existence poptávky po těchto položkách se prolíná s českými kompetencemi a nenaplněným exportním potenciálem na argentinském trhu. Na rozdíl od předchozí vlády je nyní dovoz jednodušší, nicméně u citlivých položek funguje systém neautomatických dovozních licencí.

► **Obranný průmysl**

Argentina vyřadila ze své výzbroje poslední stíhací letouny Mirage, takže je bez nadzvukového letectva a v současnosti se rozhoduje, čím je nahradí. S tím souvisí i nákup cvičných letadel, která by nahradila zastaralé A4 Skyhawk. Kromě toho armáda i policie potřebuje nové pistole a další střelné zbraně, vzdušné síly radary, pozemní vojsko obrněné transportéry. V Argentině neexistují centrální nákupy policie, každá provincie nakupuje samostatně. To by mohla být šance pro české firmy, protože provinční vlády jsou ve svém rozhodování mnohem pružnější a navíc se dá využít kontaktů zastupitelského úřadu v některých provinciích.

► **Strojírenský průmysl**

Argentina je vyspělou průmyslovou zemí, rozvoj strojírenství je pro vládu prioritou. Jedním z potenciálních odběratelů je např. automobilový průmysl, který produkuje až 900 tis. aut ročně. Cílem vlády je navýšit výrobu aut na 1 mil. ročně, zde se nabízí příležitosti pro české výrobce autodílů. Zájem je i o těžební stroje (plošiny) a stroje a zařízení pro hornický průmysl. Podle ministra hornictví vláda předpokládá investice na léta 2016–2018 v tomto odvětví ve výši 15 mld. USD. Jde hlavně o těžbu mědi a drahých kovů.

► **Železniční a kolejová doprava**

Modernizace železnic je velkou prioritou pro argentinskou vládu. Poměrně široká síť železnic byla v posledních dekádách zanedbávána, dnes zbývá pouhý zlomek tratí. Svršky a vozový park jsou zastaralé, jejich obnova si vyžádá rozsáhlé investice. Do modernizace a elektrifikace příměstských tratí bude v Buenos Aires do roku 2025 investováno 14 mld. USD. Argentina koupila v první fázi pro příměstské vlaky od Číny 3 500 osobních vagónů a 100 dieselových lokomotiv. Nemožnost dlouhodobého financování českými firmami pravděpodobně neumožní dodávky kolových vozidel, možnosti pro české firmy se proto naskýtají spíše v dodávkách svršků, výhybek, kol a signalizačních zařízení. Velké investice půjdou i do modernizace nákladních železničních tratí Belgrano Cargas a San Martín, kam budou směřovat v letech 2016–2019 až 2,4 mld. USD. Celkem má být v letech 2016–2026 modernizováno 4 945 km železničních tratí převážně v severních provinciích, které jsou nejzaostalejší. Cílem je zvýšit přepravní kapacitu, která umožní dopravu zboží z tamních regionů do přístavů v Santa Fe, Rosario a Buenos Aires. Velkou příležitostí pro výrobce tramvají a elektrických autobusů je tendr ve městě Córdoba, stejně tak Mendoza a Rosario budou muset v brzké době nahradit zastaralé trolejbusy ruské provenience.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 7308 - Konstrukce, části, desky, tyče aj., ze železa n. oceli
	HS 7309 - Nádrže, cisterny ap., ze železa a oceli nad 300 l
	HS 8402 - Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8507 - Akumulátory elektrické, vč separátorů
	HS 8406 - Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8410 - Turbiny, kola vodní, regulátory
Železniční a kolejová doprava	HS 8530 - Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 8602 - Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8603 - Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8607 - Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 4010 - Dopravníkové pásy nebo hnací řemeny
	HS 8602 - Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
Strojírenský průmysl	HS 8419 - Stroje ke zprac. materiálů změnou teplot
	HS 8428 - Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8431 - Součásti jeřábů, vozíků, ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8438 - Stroje pro potravinářství
	HS 8474 - Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
	HS 8479 - Stroje mech. s vlastní indiv. funkcí j. n.
Chemický průmysl	HS 2921 - Sloučeniny s aminovou funkcí
	HS 3206 - Barviva ost., výrobky anorg., použ. jako luminofor
Obranný průmysl	HS 8802 - Letadla, vrtulníky, kosm. lodě vč. družic, nosné rakety
	HS 9303 - Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.
	HS 8710 - Tanky a jiná obrněná motorová vozidla

Brazílie

Největší ekonomika v Latinské Americe v období před globální finanční krizí dosahovala růstu HDP od 3 % do 6 %. Po oslabení ekonomiky v krizovém roce 2009 růst HDP dosáhl dokonce 7,5 % v roce 2010. V následujících letech ovšem nastal pokles těchto hodnot, např. v roce 2013 zaznamenala Brazílie jen 3% růst HDP, v roce 2014 byl růst téměř nulový a v roce 2015 dokonce poklesl HDP o 3,8 %. V roce 2016 byla míra inflace 9 %, prognóza pro rok 2017 hlásí 5,4 %. Brazílie je nejlidnatější zemí Jižní Ameriky s celkovou populací 206,1 mil. obyvatel a tento počet bude dle odhadů stále narůstat. HDP na obyvatele prudce klesl po roce 2014, kdy dosahoval 11 920 USD. V roce 2016 činil HDP na obyvatele pouze 8 587 USD, ale dle prognóz MMF by měl od roku 2017 opět růst. Nezaměstnanost činí 11,2 %. Běžný účet byl v roce 2016 v deficitu -14,1 mld. USD.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	0,1	-3,8	-3,3	0,5	1,5	2
HDP/obyv. (USD)	11 920	8 670	8 587	9 409	9 699	10 055
Míra inflace (%)	6,3	9	9	5,4	4,8	4,6
Nezaměstnanost (%)	6,8	8,5	11,2	11,5	11,1	10,4
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-104,2	-58,9	-14,1	-25,9	-30,0	-32,8
Populace (mil.)	202,8	204,5	206,1	207,7	209,2	210,7
Konkurenceschopnost	57/144	75/140	81/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	3/7	4/7	5/7	5/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF, SB

- ▶ EU vede obchodní jednání se sdružením Mercosur, jejímž je Brazílie členem.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), má Brazílie sestupnou tendenci a zhoršuje se i stupeň exportního rizika dle OECD, který je aktuálně 5/7.

Vývoz ČR do Brazílie 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	549 277	8,7	896 632	-38,7
8704	Motorová vozidla pro přepravu nákladu	439 643	6,9	-	-
4002	Kaučuk syntetický ap. směsi s kaučukem přírod.	408 007	6,4	1 302 907	-68,7
8413	Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	312 553	4,9	265 586	17,7
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	225 821	3,6	450 616	-49,9
8803	Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání	223 191	3,5	468 513	-52,4
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	215 289	3,4	375 802	-42,7
8483	Hřídele aj. převodové, převody, kola ozubené, ap.	166 205	2,6	199 962	-16,9
8501	Elektrické motory a generátory	163 990	2,6	177 251	-7,5
8409	Části, součásti pro motory pístové	133 812	2,1	106 106	26,1
Celkem TOP10		2 837 788	44,8	4 243 375	-33,1
Celkem vývoz		6 330 087		6 536 174	-3,2

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Brazílie 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
0207	Maso, droby, drůbeží jedlé, čerst., chlaz., zmraz.	1 302 907	19,9	954 592	36,5
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	896 633	13,7	726 866	23,4
2207	Ethylalkohol nenedatur. nad 80 %, destiláty denat.	483 225	7,4	481 102	0,4
0210	Maso, droby jedlé, solené ap., moučky, prášky	468 513	7,2	403 710	16,1
0901	Káva, i pražená, dekofeinovaná, slupky, náhražky	450 616	6,9	354 001	27,3
1602	Přípravky, konzervy jiné, z masa, drobů, krve	375 802	5,7	566 627	-33,7
2304	Pokrutiny, odpad po extrahování sojového oleje	265 586	4,1	283 336	-6,3
2401	Nezpracovaný tabák, tabákový odpad	199 961	3,1	422 705	-52,7
8409	Části, součásti pro motory pístové	178 464	2,7	213 386	-16,4
4703	Buničina dřevná, nátronová, sulfátová	106 106	1,6	68 665	54,5
Celkem TOP10		4 727 813	72,3	4 474 990	5,6
Celkem dovoz		6 538 284		6 180 770	5,8

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Brazílie je automobilová velmoc, jež v posledních letech vyrábí mezi 2,5 a 3,75 mil. motorových vozidel ročně, z čehož jde přibližně pětina na export. Globální automobilky působící v zemi již patří mezi tradiční odběratele českých dodavatelských firem, nicméně vzhledem k nástupu nových modelových řad a postupnému rozšiřování výrobního portfolia domácích výrobců tento obor jednoznačně patří mezi perspektivní z hlediska českého exportu i do budoucna.

► Civilní letecký průmysl

Vedle produkce klasických dopravních letadel (Embraer) je dvousetmilionová Brazílie dlouhodobě rozsáhlým trhem, pokud jde o vrtulníky a ultralehká letadla. V zemi se velké oblíbenosti těší také balónové létání.

► Elektrotechnika

Příležitosti v tomto odvětví úzce souvisejí s rozšiřováním brazilských energetických kapacit, které jsou založeny především na obnovitelných zdrojích energie. Další významnou oblastí je budování transmisních sítí a další infrastruktury.

► Energetický průmysl

Z hlediska energetického mixu země vyrábí 41,2 % energie z obnovitelných zdrojů. Pokud jde o elektrickou energii, obnovitelné zdroje se na její výrobě podílí 75,5 %, přičemž téměř 60 % je generováno ve vodních elektrárnách. Dynamický rozvoj je patrný, pokud jde o výrobu elektrické energie ve větrných elektrárnách, která se v roce 2015 zvýšila o 77 % na 21,6 TWh (celkový podíl na výrobě činí 3,5 %). Další posilování výrobních kapacit založených na obnovitelných zdrojích energie je prioritou všech vlád.

► Chemický průmysl

Přestože má Brazílie rozsáhlý a relativně vyspělý chemický průmysl, existuje řada komodit, které se v zemi nevyrábí nebo je jejich výrobní kapacita omezená. V posledních letech roste dovoz chemických přípravků na ochranu rostlin, čisticích prostředků a barviv.

► ICT

V zemi má přístup k internetu přes 58 mil. domácností, což představuje 102 mil. lidí nad 10 let věku. Velký rozmach zaznamenává připojení k internetu pomocí chytrých telefonů. Z hlediska příležitostí pro české vývojáře jsou zajímavé oblasti budování, správy a zabezpečení sítí, bezpečnostní aplikace a rozličný software včetně aplikací a her pro chytré mobilní telefony.

► Kovožpracovatelský průmysl

Obráběcí stroje české provenience mají v Brazílii historicky velice dobré jméno a i nadále jsou velmi žádané.

► **Obranný průmysl**

V posledních letech dochází k posilování spolupráce v oblasti vojenských a obranných technologií. Výrobky české provenience mají pověst vynikající kvality za přijatelnou cenu. Výhodou je, že armádní rozpočty na nákup a obnovu vybavení jsou jen minimálně postihovány vládními rozpočtovými škrty.

► **Plasty a gumárenský průmysl**

Příležitosti se soustředí především na oblast rozvinutého automobilového průmyslu, jde zejména o dodávky pneumatik a plastových výlisků.

► **Sklářský a keramický průmysl**

České sklo má v Brazílii vynikající pověst. Existuje významná skupina koupěschopného obyvatelstva se zájmem o tradiční české křišťálové sklo, designové výrobky, lustry, apod. Příležitostí mohou být také dodávky skleněných prvků pro stavební průmysl.

► **Stavební průmysl**

V souvislosti s očekávaným hospodářským oživením počínaje rokem 2017 a znovu nastartováním pozastavených infrastrukturních projektů se nabízejí zajímavé možnosti, pokud jde o dodávky široké škály stavebních materiálů z oceli a plastů.

► **Textilní a obuvnický průmysl**

V roce 2015 dosáhl brazilský export kůží hodnoty 2,5 mld. USD. V návazných oborech – kožedělném a obuvnickém průmyslu včetně souvisejícího strojního vybavení – působí na 10 tis. podniků, které zaměstnávají na 500 tis. lidí a jejichž roční obrat přesahuje 20 mld. USD. V návaznosti na překonání hospodářské krize se očekává další rozmach zmíněných odvětví.

► **Vodohospodářský a odpadní průmysl**

Ekologické aspekty odpadového hospodářství nabyly v posledních dekáдах na významu, související projekty jsou hojně podporovány na federální, státní i municipální úrovni. V souvislosti s očekávaným hospodářským oživením lze očekávat jejich další rozmach. Poptávány jsou zejména technologie na čištění vod, využití městského odpadu i systémy předcházení přírodním katastrofám.

► **Zdravotnický a farmaceutický průmysl**

V Brazílii existuje na 293 tis. zdravotnických zařízení, z toho je 6700 nemocnic (70 % z nich soukromých), která disponují 497 tis. lůžky. Rozpočet Ministerstva zdravotnictví v roce 2016 činil v přepočtu 670 mld. CZK, obrat sítě soukromých zdravotnických zařízení je mnohonásobně vyšší.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

V roce 2015 Brazílie dovezla 93 mil. tun sušeného mléka a 17 mil. tun syrovátky; tyto položky patří společně s máslem dlouhodobě k významným dovozním komoditám. Země také v posledních letech zaznamenává nebývalý rozmach, pokud jde o výrobu a spotřebu piva. Vedle zavedených „globálních“ značek se stále více prosazují i menší regionální pivovary a minipivovary, které se od tradičních značek cíleně odlišují, a přestože má jejich produkce mnohdy charakter luxusního zboží, daří se jim velmi dobře získávat zákazníky.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Automobilový průmysl	HS 8708 – Části, součásti a přísl.motor. vozidel čísel 8701 až 8705
	HS 8415 – Stroje, přístroje klimatizační
Civilní letecký průmysl	HS 8801 – Balony, vzducholodě, kluzáky, rogala ap.
	HS 8802 – Letadla, vrtulníky, kosm. lodě vč. družic, nosné rakety
	HS 8803 – Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání
Elektrotechnika	HS 8530 – Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 8536 – Zařiz. el. k ochr., spínání obvodů, pod 1000 V, konektory pro opt. vlákna
	HS 8548 – Části elektrických strojů, přístrojů, j. n.
Energetický průmysl	HS 8402 – Parní kotle
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
Chemický průmysl	HS 2621 – Strusky popely jiné včetně popela mořských chaluh
ICT	CPA 61.10 – Služby související s pevnými telekom. sítěmi
	CPA 62.03 – Správa počítačového vybavení
	CPA 63.11 – Zpracování dat, hosting a související služby
Kovozpracovatelský průmysl	HS 8456 – Stroje obrábějící pomocí laserů, ultrazvuku ap.
	HS 8458 – Soustruhy pro obrábění kovů
	HS 8459 – Obráběcí stroje pro vrtání, frézování, řezání závitů
Obranný průmysl	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9304 – Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
Plasty a gumárenský průmysl	HS 3901 – Polymery ethylenu v primárních formách
	HS 4011 – Pneumatiky nové z pryže
Sklářský a keramický průmysl	HS 7013 – Sklo stolní do domácnosti, kuchyňské aj. zboží
	HS 7016 – Dlaždice, desky, kameny, cihly, tašky aj. skleněné
Stavební průmysl	HS 3925 – Výrobky stavební z plastů jinde neuvedené
	HS 7227 – Tyče, pruty válc. za tepla, z oceli legované ost.
	HS 7309 – Nádrže, cisterny ap., ze železa a oceli nad 300 l
	HS 7326 – Ostatní výrobky ze železa nebo oceli
Textilní a obuvnický průmysl	HS 8311 – Dráty, tyčky aj. k pájení, sváření, z kovů
	HS 8453 – Stroje pro zpracování kůží, opravy obuvi aj.
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8421 – Stroje na čištění a filtraci vody a plynů, odstředivky
	HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9018 – Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9021 – Ortopedické pomůcky, přístr. pro nedoslýchavé aj.
	HS 3003 – Léky neodměřené, kromě krve, antisér, vaty aj.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0402 - Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 0404 - Syrovátka, výrobky z mléka zahuštěné, slazené
	HS 0511 - Výrobky živočišného původu j. n., mrtvá zvířata nejedlá
	HS 1003 - Ječmen
	HS 1210 - Šišťice chmelové, čerstvé, sušené ap., lupulin
	HS 1107 - Slad, i pražený
	HS 1109 - Lepek pšeničný, i sušený
	HS 2203 - Pivo ze sladu

Exportní financování

EGAP do Brazílie v minulých deseti letech pojistil 26 případů v hodnotě 696 mil. CZK. Největší zájem měli klienti pojišťovny o pojištění vývozního dodavatelského úvěru. S podporou pojištění od EGAP firmy nejčastěji vyvážely textilní stroje a komponenty, dopravní prostředky a letecké motory. V Brazílii EGAP pojišťuje hlavně korporátní riziko. V poslední době EGAP podporuje formou zajištění americké US Eximbanky subdodávky českých leteckých motorů pro výrobu práškovacích letadel.

Chile

V poslední dekádě byla Chile jednou z nejrychleji rostoucích ekonomik v Latinské Americe. Po finanční krizi však roste HDP v zemi pouze velmi slabě a to v rozmezí 1–3 %. V roce 2016 dosáhla nezaměstnanost úrovně 7 % a míra inflace vykazovala hodnotu 4 %. Populace Chile překročila 18 mil. obyvatel a HDP na obyvatele v roce 2016 činil dle odhadů MMF 12 910 USD. Nezaměstnanost je dlouhodobě na úrovni okolo 7 %. Běžný účet Chile je dlouhodobě deficitní a v roce 2016 vykazoval hodnotu – 4,6 mld. USD.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	1,8	2,3	1,7	2	2,7	3
HDP/obyv. (USD)	14 519	13 342	12 910	13 196	13 669	14 197
Míra inflace (%)	4,4	4,3	4	3	3	3
Nezaměstnanost (%)	6,4	6,2	7	7,6	7,2	7
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-3,3	-4,8	-4,6	-5,9	-6,6	-7,2
Populace (mil.)	17,8	18,0	18,2	18,4	18,6	18,8
Konkurenceschopnost	33/144	35/140	33/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	-	-	-	-	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF, SB

- ▶ EU uzavřela s Chile dohodu o volném obchodu.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), má Chile stabilní pozici a v roce 2016 se umístilo na 33. příčce. Exportní riziko země dle OECD není klasifikováno.

Vývoz ČR do Chile 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8406	Turbíny na páru vodní nebo jinou	367 850	17,7	543 883	-32,4
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	179 176	8,6	129 795	38,0
5105	Vlna, chlupy zvířecí, jemné, hrubé, mykané, česané	82 099	4,0	28 984	183,3
8429	Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem	78 038	3,8	32 556	139,7
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	62 631	3,0	60 892	2,9
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	48 838	2,4	100 228	-51,3
9402	Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.	38 210	1,8	3 031	1 160,6
3921	Desky, listy, folie, filmy, pruhy ap. ost., z plastů	36 624	1,8	43 739	-16,3
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.	34 437	1,7	65 628	-47,5
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	33 156	1,6	25 799	28,5
Celkem TOP10		961 059	46,3	1 034 535	-7,1
Celkem vývoz		2 075 935		1 196 403	73,5

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Chile 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2204	Víno z čerstvých hroznů, mošt vinný jiný	202 410	26,9	176 101	14,9
4703	Buničina dřevná, nátronová, sulfátová	62 945	8,4	55 714	13,0
203	Maso vepřové čerstvé, chlazené, zmrazené	48 761	6,5	50 463	-3,4
806	Hrozny vinné, čerstvé, sušené	48 653	6,5	86 958	-44,1
805	Plody citrusové, čerstvé, sušené	47 882	6,4	13 233	261,8
2008	Ovoce, ořechy aj., části rostlin jin	45 845	6,1	25 691	78,4
813	Ovoce sušené, ne ořechy, banány, citrusy, fíky ap.	40 843	5,4	52 431	-22,1
2208	Ethylalkohol nedenat. pod 80 %, destiláty, likéry	32 646	4,3	31 893	2,4
810	Ovoce ostatní, čerstvé	26 686	3,6	37 401	-28,6
804	Datle, fíky, ananas, avocado apod. čerstvé, sušené	24 784	3,3	12 191	103,3
Celkem TOP10		581 455	77,4	542 076	7,3
Celkem dovoz		751 138		870 014	-13,7

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Tento sektor je dlouhodobě úspěšným odvětvím českého exportu. V oblasti vývozu osobních vozů ukázal rok 2016 zvýšení agility místních zástupců. V konečné struktuře exportu České republiky do Chile za rok 2016 skončily osobní vozy na čtvrtém místě a jakožto první vývozní položka po energetice. To ukazuje, že osobní vozy jsou a nadále budou jednou z nosných oblastí českého exportu do Chile.

Jeví se zajímavé možnosti v oblasti jeřábů, je však potřebná přesná strategie a vyslání zástupce podniku vzhledem k vysoké úrovni konkurence z Asie, USA i Evropy. V oblasti motocyklů (především malé kubatury) existuje na chilském trhu silná konkurence v podobě čínské produkce.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Důlní průmysl je nosným odvětvím chilské ekonomiky a podílí se téměř 60 % na exportu. Hlavním odvětvím je těžba mědi, nicméně se těží rovněž lithium, molybden, zlato a mnoho dalších surovin. Důlní průmysl spotřebovává velmi širokou škálu vybavení, pomůcek a zboží. Strategie potenciálních českých dodavatelů by měla zohlednit i velké státní podniky a rovněž potřeby malých a středních soukromých těžebních společností, jejichž zakázky se zdají být lépe kompatibilní s reálnými možnostmi českých exportérů. Rovněž v případě důlního průmyslu je bezpodmínečně nutná vysoká profesionalita potenciálních dodavatelů. Je nutno investovat do kvalitní komunikace ve španělštině a připravit si v Chile alespoň formální právní identitu pobočky. Díky tomu je možno získat daňově identifikační číslo RUT, bez kterého se nelze účastnit výběrových řízení. Rok 2016 přinesl nové trendy ve vývoji chilského důlního průmyslu. Ukázalo se, že se chýlí ke konci dominantní paradigma povrchových dolů na těžbu mědi a bude nutné postupně přecházet na těžbu hlubinnou. To by mělo dát nové šance českým firmám, které jsou v naprosté většině zaměřeny na těžbu hlubinnou. Spíše než dodávky těžkých strojů by mohly být z České republiky perspektivní dodávky moderních technologií a expertních řešení.

► Energetický průmysl

Rok 2017 potvrdil, pokud jde o český export do Chile, momentální dominanci příležitostí v oblasti energetiky. První tři položky českého vývozu byly shodně energetické (díly k turbínám, turbíny na páru z vody a jiných látek, generátorová soustrojí).

V roce 2016 pokračoval slibný trend, v jehož rámci se český vývoz a aktivita českých firem v chilské energetice dělily do dvou různých úrovní. Pokračovaly úspěchy českých firem v dodávkách do větších energetických celků, současně však byla na stálém vzestupu aktivita středních a menších firem, které se prosazují v oblasti fotovoltaiky, vodní energetiky, či v oblasti výroby energie z odpadů.

V Chile existoval dlouhodobý akumulovaný deficit rozvoje energetiky, který se od roku 2014 postupně snižuje díky rostoucímu zájmu zahraničních investorů. Kvůli vysoké seismické aktivitě nelze využít jaderné elektrárny a v Chile se vytvořila situace, kdy její hlavní nosné odvětví – důlní průmysl – je vysoce náročné na energii a dostupnost energie a její cena jsou narůstajícím problémem. Proto předešla i současná vláda učinily z rozvoje energetiky naprostou národní prioritu a energetické projekty mají všeobecnou podporu. Největší dynamiku má nyní rozvoj v oblasti obnovitelných energií, zvláště v oblasti energie sluneční. Chile má největší intenzitu slunečního záření na světě, zvláště v oblasti severně od hlavního

města Santiaga. Nicméně během roku 2015 a 2016 nastal značný boom v oblasti fotovoltaiky na severu, kde může dojít k saturaci. Rovněž se připravuje výstavba tepelných elektráren a modernizace tepelných elektráren stávajících – nabízející příležitosti pro české dodavatele. V případě vodních elektráren se v současné době, z důvodů silné ekologické lobby, ukazují jakožto nejnadějnější malé a střední hydroelektrárny a dále větrné elektrárny. K získání zakázek v Chile je bezpodmínečně nutná vysoká profesionalita potenciálních dodavatelů.

► **Obranný průmysl**

V Chile se velké oblibě těší sportovní střelné zbraně a krátké střelné zbraně k sebeobraně. V roce 2016 se projevil vzestup v exportu střelných zbraní pro civilní sektor. Dosud jsou však velké rezervy. Vedle dodávek hotových výrobků se nabízí možnost výrobní spolupráce s FAMAE – Fábricas y Maestranzas del Ejército de Chile, státní firmou obsluhující pozemní vojsko.

► **Strojírenský průmysl**

Chile importuje 60 % průmyslových a strojírenských výrobků. České výrobky mají v Chile dobré jméno a dosud trvá vzpomínka na některé strojírenské výrobky z Československa. Výhodu mají dodavatelé, kteří jsou schopni zaručit dlouhodobý servis a předvést své výrobky fyzicky přímo před zájemci. Tak jako ve všech ostatních oborech, platí v Chile pravidlo, že k proniknutí na trh je nutno uskutečnit sérii investic a získat přístup k relevantním osobám. Dlouhodobě se ukazuje, že cesta k úspěchu vede přes vyslání vlastního reprezentanta (byť dočasně) nebo získání místního zástupce.

Struktura exportu České republiky do Chile v roce 2016 ukazuje, že po odečtení tří největších položek energetických a čtvrté, kterou jsou osobní automobily, se prosazuje v Chile široká paleta našich strojírenských výrobků.

► **Vodohospodářský a odpadní průmysl**

Jedná se o velmi perspektivní odvětví. Potenciál mají čističky odpadních vod, mobilní úpravní vod, odsolovací zařízení, čerpadla, výroba pitné vody za mimořádné situace nebo třídírny a spalovny komunálního odpadu. V roce 2016 se prokázal velký potenciál výroby elektrické energie z odpadů zemědělských i jiných.

► **Zábava a volný čas**

Hračky a další podobné zboží jsou jednou z nadějných položek exportu České republiky do Chile. Na chilském trhu je prostor rovněž pro další druhy hraček a pro sportovní potřeby a sportovní oblečení.

► **Zdravotnický a farmaceutický průmysl**

Chile investuje v letech 2014–2018 více než 4 mld. USD do výstavby nových nemocnic a zdravotních středisek. Jejich vybavení nabízí příležitosti i pro české firmy, které projeví dostatek asertivity a konkurenceschopnosti.

Když v roce 2014 nastupovala vláda prezidentky Michelle Bacheletové, jedním z důležitých bodů jejího programu byl slib zlepšení situace v chilském zdravotnictví. Vládní „Program investic do zdravotnictví“ vyčlenil na čtyři roky částku 4 mld. USD, za kterou mělo být do března 2018 postaveno 20 nových nemocnic. Dalších 20 nemocnic mělo být v době gesce této vlády ve stadiu dokončování a ještě 20 v etapě zadávání veřejných zakázek na jejich stavbu. Podle chilského tisku se v závěru března 2017, rok před skončením výše zmíněného programu, podařilo chilské vládě splnit jej na 72 %.

Čtyři nemocnice byly zcela dokončeny a jedna z nich (Puerto Williams) se nachází ve stadiu plného provozu. Do konce března 2017 budou dokončeny stavební práce na dalších dvou nemocnicích. Kromě toho bylo součástí Programu investic do zdravotnictví vybudování 332 nových středisek základní zdravotnické péče. Z nich bylo již 119 dokončeno a 52 je plně operativních. Pracuje se na stavbě dalších 119. Dále se připravují plány a podmínky pro licitace na výstavbu nemocnic ve městech Casablanca, Melipilla, Sótero del Río, Puente Alto a Cauquenes.

Je nutno upozornit, že v oboru zdravotnictví je velká zahraniční konkurence a zejména Španělsko, které má v Chile silnou pozici, se soustřeďuje na tuto oblast.

V případě vážného zájmu české firmy o participaci na vybavování nových nemocnic a středisek především doporučujeme vyslat do Chile jejich zástupce vybavené pokud možno znalostí španělštiny a dostatkem propagačních materiálů ve španělštině, aby na místě přímo zmapovali naskýtající se možnosti.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Zemědělství a potravinářský průmysl představují po důlním průmyslu druhou nejvýznamnější osu chilské ekonomiky. Největší šanci mají dodavatelé, kteří jsou schopni zaručit důvěryhodný dlouhodobý servis a představit své výrobky fyzicky. Perspektivní jsou linky na uzení masa a ryb a technologie přípravy pokrmů. Mezi tři hlavní strategické priority Chile nyní patří rozvoj zpracovatelského průmyslu v návaznosti na výrobu potravin. Proto jsou velmi perspektivní dodávky moderních technologií pro potravinářský průmysl. Je však nutná pečlivá příprava v místě a podpora místního zástupce.

► **Železniční a kolejová doprava**

Z dosud známých projektů lze zmínit výstavbu nových tras metra v Santiagu de Chile, výstavbu první tramvajové linky v hlavním městě, výstavbu lanových drah v Iquique a Antofagastě, rozšíření a modernizaci příměstských vlaků v Santiagu de Chile (Quinta Normal, Batuco, Melipilla – celkově cca 100 km), modernizaci autobusového vozového parku v hlavním městě, rozšíření a modernizaci letišť v Santiagu de Chile, Concepciónu aj.

Ve městě Iquique bude postavena lanová dráha v délce 3,3 kilometru a počítá se s investicí 45 mil. USD. Ve městě Antofagasta se jedná o stavbu lanových drah v délce 20 km s celkovou investicí 275 mil. USD. Ve Valparaísu to bude nová lanová dráha za 66 mil. USD. Ve městě Concepción by měl být vybudován příměstský vlak za 400 mil. USD a rovněž v Temuco a Puerto Montt se připravují studie ke stavbě tratí pro příměstské vlaky.

Okolo výstavby tramvajových linek ve východní části chilského hlavního města Santiaga nepřinesl rok 2016 žádná oficiálně zveřejněná rozhodnutí. Ve čtvrtích Las Condes, Vitacura a Lo Barnechea (nejbohatších čtvrtí Santiaga) modernizace dopravy zahrnuje mj. tramvajový projekt. Je avizována účast přibližně 12 konsorcií, mezi nimiž jsou i evropská a čínská. Financování má zajistit konsorcium, které v tendru zvítězí, stejně tak i samotné provozování této linky.

Z dlouhodobějšího hlediska je vhodné sledovat počátek obnovy železniční sítě v Chile. V minulosti mělo Chile dosti rozvinutou síť železnic, avšak v 70. a 80. letech z různých důvodů významná část této sítě zanikla spolu s vagóny a lokomotivami. Vzhledem k neúnosné přetíženosti chilské silniční dopravy a s přihlédnutím k aspektům finančním a ekologickým – je neodvratně nutné zahájit zásadní obnovu jak železniční sítě, tak i kolejových vozidel pro ni.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 7306 – Trouby, profily ap. duté, jiné, ze železa n. oceli
	HS 7311 – Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
	HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 8502 – Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
	HS 7321 – Kamna, vařiče aj., pro domácn., ze železa n. oceli
	HS 8402 – Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8406 – Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8413 – Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8414 – Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8503 – Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.
	HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické induktory
	Důlní, těžební a ropný průmysl
HS 4011 – Pneumatiky nové z pryže	
HS 7228 – Tyče, pruty, úhelníky, profily z oceli legov. ost.	
HS 7318 – Šrouby, vruty, matice, podložky aj. ze železa n. oceli	
HS 8408 – Motory pístové, vznětové s vnitřním spalováním	
HS 8413 – Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny	
HS 8414 – Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.	
HS 8421 – Stroje na čištění a filtraci vody a plynů, odstředivky	
HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem	
HS 8430 – Stroje ost. srovnávací ap., pluhy, frézy sněžné	
HS 8431 – Součásti jeřábů, vozíků, ap., buldozerů, fréz aj.	
HS 8474 – Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.	
HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.	
HS 8483 – Hřídele aj. převodové, převody, kola ozubené, ap.	
HS 8501 – Elektrické motory a generátory	
HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické induktory	
HS 8704 – Motorová vozidla pro přepravu nákladu	
HS 8705 – Motorová vozidla pro zvláštní účely	
HS 8708 – Části, součásti a přísl. motor. vozidel čísel 8701 až 8705	
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8414 – Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8421 – Stroje na čištění a filtraci vody a plynů, odstředivky
Zábava a volný čas	HS 9503 – Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, hračky, modely, puzzle
Strojírenský průmysl	HS 8438 – Stroje pro potravinářství
	HS 8439 – Stroje pro výrobu papíru, buničiny, kartónu ap.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Strojírenský průmysl	HS 8457 – Obráběcí centra, stroje obráběcí stavebnicové
	HS 8458 – Soustruhy pro obrábění kovů
	HS 8459 – Obráběcí stroje pro vrtání, frézování, řezání závitů
	HS 8462 – Stroje tvářecí k opracování kovů, buchary ap.
	HS 8463 – Stroje tvářecí jiné pro opracování kovů
	HS 8465 – Stroje obráběcí na opracování dřeva, korku ap.
	HS 8479 – Stroje mech. s vlastní indiv. funkcí j. n.
Obranný průmysl	HS 8526 – Radiolokátory ap., radiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9303 – Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.
Automobilový průmysl	HS 8703 – Osobní auta aj. motor. vozidla pro přepravu osob
	HS 8705 – Motorová vozidla pro zvláštní účely
	HS 8711 – Motocykly, jízdní kola s motorem, přívěs. vozíky
	HS 4011 – Pneumatiky nové z pryže
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8603 – Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 2203 – Pivo ze sladu
	HS 8438 – Stroje pro potravinářství
	HS 8701 – Traktory a tahače
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3003 – Léky neodměřené, kromě krve, antisér, vaty aj.
	HS 9018 – Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9619 – Hygienické vložky, tampony, dětské pleny ap. hygien. výrobky

Kanada

V letech 2000–2008 rostla kanadská ekonomika v průměru o 2,6 % ročně. V roce 2009 se hospodářství, vlivem celosvětové krize, propadlo do mírné recese (-2,9 %), ze které se však v roce 2010 vymanilo a opět nastartovalo svůj pozvolný, stabilní růst. Míra inflace v zemi se dlouhodobě drží na nízkých hodnotách a v roce 2016 dosahovala 1,6 %. V zemi žije přes 36 mil. obyvatel a HDP na obyvatele přesahuje 44 tis. USD. Nezaměstnanost se dlouhodobě drží okolo 7 % a běžný účet platební bilance je od roku 2009 v hlubokém deficitu (v roce 2016 vykázal schodek 56,7 mld. USD).

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	2,5	1,1	1,2	1,9	1,9	1,9
HDP/obyv. (USD)	50 252	43 280	42 319	44 412	45 863	47 357
Míra inflace (%)	1,9	1,1	1,6	2,1	2,1	2
Nezaměstnanost (%)	6,9	6,9	7	7,1	6,9	6,9
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-40,6	-49,0	-56,7	-50,1	-48,1	-48,7
Populace (mil.)	35,5	35,8	36,2	36,6	37,1	37,5
Konkurenceschopnost	15/144	13/140	15/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	-	-	-	-	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF, SB

- ▶ Dohoda mezi EU a Kanadou, CETA, je podepsána, ale zatím není ratifikována.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Kanada umístila na 15. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik a dle OECD není exportně rizikovou zemí.

Vývoz ČR do Kanady 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
7302	Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.	721 185	11,9	1 072 373	-32,7
8459	Stroje obráběcí pro vrtání, frézování, řezání apod.	224 402	3,7	63 363	254,2
4011	Pneumatiky nové z pryže	220 947	3,6	260 139	-15,1
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	178 595	2,9	190 079	-6,0
8510	Strojky holicí na stříhání vlasů s motorem el.	172 374	2,8	8 940	1 828,1
2844	Prvky chemické, izotopy, radioaktivní směsi apod.	153 781	2,5	84	182 972,6
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	143 831	2,4	188 833	-23,8
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	124 040	2,0	122 426	1,3
5603	Textilie netkané i impregnované, laminované aj.	116 172	1,9	90 325	28,6
8502	Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační	101 196	1,7	-	-
Celkem TOP10		2 156 523	35,5	1 996 562	8,0
Celkem vývoz		6 082 183		6 398 439	-4,9

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Kanady 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8802	Letadla, vrtulníky, kosmické lodě vč. družic, nosné rakety	669 927	14,0	1 843	36 249,8
7118	Mince	278 085	5,8	187 772	48,1
2309	Přípravky používané k výživě zvířat	225 118	4,7	224 521	0,3
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	211 450	4,4	243 984	-13,3
713	Luštěniny suché vyluštěné; i loupané, drcené	171 702	3,6	171 566	0,1
8483	Hřídele aj. převodové, převody, kola ozubené, ap.	162 931	3,4	167 046	-2,5
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	161 823	3,4	31 587	412,3
8805	Katapulty letecké aj. přístr. pro let. výcvik	136 802	2,9	29	471 631,0
2106	Přípravky potravinové, jinde neuvedené ani nezahrnuté	111 805	2,3	119 814	-6,7
3006	Zboží farmaceutické jiné	100 362	2,1	42 480	136,3
Celkem TOP10		2 230 005	46,5	1 190 642	87,3
Celkem dovoz		4 791 798		3 932 366	21,9

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Civilní letecký průmysl**

Kanada je 5. největší výrobce letadel a leteckých komponentů na světě, za posledních 10 let v Kanadě výroba v této oblasti vzrostla téměř o 30 %. Průmysl strategicky přispívá k růstu HDP, především v oblasti inovací a R&D (roční investice činí 1,8 mld. CAD). Tržby sektoru dosáhly téměř 18 mld. CAD. Více než 80 % produkce se vyváží do vyspělých zemí, z toho 62 % do USA. Civilní výroba představuje zhruba 80 % kanadského leteckého průmyslu, přičemž Kanada zaujímá 3. místo na světě ve výrobě civilních letounů. Výhled do následujících let ukazuje, že Kanada v letech 2015–2021 předstihne v růstu globální trh (22 % Kanada vs. 11 % globální civilní letecká produkce). Hlavním centrem odvětví je Montréal v Québecu, v jeho okolí se vyrábí téměř všechny letecké komponenty.

► **Důlní, těžební a ropný průmysl**

I přes nynější krizi v tomto odvětví pokračuje realizace několika již dříve rozpracovaných projektů (v hodnotě přes 220 mld. CAD, projekty těžby bitumenu a výstavby ropovodů a plynovodů v hodnotě 24 mld. CAD), stejně jako se připravuje nový velký projekt na stavu terminálu na zkapalněný plyn v Britské Kolumbii. Kanada bude potřebovat konkurenceschopné důlní a těžební technologie, zařízení a příslušenství a další inovativní položky. Zmíněné příležitosti patří mezi hlavní položky kanadského dovozu. Kanada je ve světovém měřítku jeden z největších producentů minerálu, 2. největší producent uranu (22 % světové produkce, 7 356 t), 3. největší producent diamantů a platiny, 5. největší producent hliníku, kobaltu, titanu, kadmia, 7. největší producent zlata. Kanada je 5. největší producent ropy a zemního plynu na světě. Zásoby ropy představují 178 mld. barelů, z toho 173 mld. barelů břidlicové ropy. Kanada má po Venezuele a Saúdské Arábii 3. největší zásoby ropy na světě (27,9 mld. m³). Tržby ropného sektoru od roku 2013, kdy dosáhly 133 mld. CAD, za rok 2015 mírně poklesly. Export nerostných surovin představuje 21 % celkového kanadského vývozu. Do roku 2020 by se měla produkce bitumenu zvýšit na 4 mil. barelů denně. Povrchově se nyní těží 51 % bitumenu a metodou in situ 49 % bitumenu.

► **Zdravotnický a farmaceutický průmysl**

Vysoce diversifikovaný obor, založený na špičkových technologiích a intenzivním R&D. Trh se zdravotnickými přístroji a nástroji (diagnostika, ortopedie, protetika, dentální produkty) ročně představuje téměř 7 mld. CAD. I přesto, že kanadský import medicínských přístrojů a jiného technického zařízení dosáhl v loňském roce 13,6 mld. USD a dovoz farmaceutických produktů 12,5 mld. USD, jsou zde české firmy velmi zřídka zastoupeny, proto shledáváme jako velmi perspektivní možnost rozšíření českých dodávek do Kanady. Mezi hlavní centra patří Toronto, Montréal a Vancouver.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Prérijní provincie (Alberta, Saskatchewan a Manitoba) a Ontario jsou důležitými zemědělskými a potravinovými producenty. Významné je pěstování obilí (pšenice, ječmen a oves), luštěnin a olejnin (řepka), stejně jako masný průmysl. Velikost trhu a kapacit potvrzuje zájem o zemědělské stroje a výzkumnou a vědeckou spolupráci. Kanada je 5. největším exportérem zemědělských produktů. Rostoucí tendence má také vývoz léčiv pro maloobchod a vývoz umělých střev a inovativních položek.

► **Železniční a kolejová doprava**

Oblast zažívá stabilní trendy pozitivního vývoje. Výhled do následujících let je z důvodu velikosti trhu optimistický. Projekty se budou v různých provinciích a městech nadále realizovat.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 7306 – Trouby, profily ap. duté, jiné, ze železa n. oceli
	HS 7307 – Příslušenství pro trouby, trubky ze železa n. ocel.
	HS 8413 – Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8430 – Stroje ost. srovnávací ap., pluhy, frézy sněžné
	HS 8431 – Součásti jeřábů, vozíků, ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8536 – Zařiz. el. k ochr., spínání obvodů, pod 1000 V, konekt. pro opt. vlákna
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 7308 – Konstrukce, části, desky, tyče aj., ze železa n. oceli
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8603 – Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8604 – Vozidla pro údržbu železničních tratí
	HS 8607 – Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
	HS 8608 – Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
	HS 8708 – Části, součásti a přísl.motor. vozidel čísel 8701 až 8705
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 2203 – Pivo ze sladu
	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8433 – Stroje, zařízení žací, mlátičí, sekačky trávy ap.
	HS 8434 – Dojící stroje a mlékárenské stroje a zařízení
	HS 8444 – Stroje k tvarování, stříhání ap., textilních mat.
	HS 8474 – Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9022 – Přístroje rentgenové aj. používající záření
	HS 9022 – Zdravotnická lůžka
Civilní letecký průmysl	HS 8803 – Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání

Kolumbie

Kolumbie se v posledním desetiletí zařadila mezi země s nejvyšším hospodářským růstem v Latinské Americe. Zatímco před globální ekonomickou krizí růst HDP dosahoval téměř 7 %, od roku 2011 docházelo k postupnému zpomalování růstu ekonomiky, byť se stále drží vysoko nad průměrem regionu. V roce 2016 činil HDP na obyvatele 5 623 USD. V posledních dvou letech docházelo k růstu míry inflace a v roce 2016 vykazovala Kolumbie hodnotu míry inflace 7,6 %. Tato hodnota by však měla počínaje letošním rokem klesat. Nezaměstnanost se pohybuje dlouhodobě pod 10 %. Bilance běžného účtu je dlouhodobě v mírném deficitu.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	4,4	3,1	2,2	2,7	3,8	4,3
HDP/obyv. (USD)	7 942	6 060	5 623	6 105	6 522	6 981
Míra inflace (%)	2,9	5	7,6	4,1	3	3,1
Nezaměstnanost (%)	9,1	8,9	9,7	9,6	9	8,9
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-19,5	-18,8	-14,3	-12,6	-12,7	-12,6
Populace (mil.)	47,7	48,2	48,8	49,3	49,9	50,4
Konkurenceschopnost	66/144	61/140	61/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	4/7	4/7	4/7	4/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MME, OECD, WEF

- ▶ EU má s Kolumbií uzavřenou preferenční obchodní dohodu.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se drží Kolumbie na 61. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je aktuálně 4/7.

Vývoz ČR do Kolumbie 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	86 133	11,3	120 975	-28,8
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	62 987	8,2	59 450	5,9
8429	Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem	54 174	7,1	22 681	138,9
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	48 358	6,3	36 145	33,8
8525	Přístroje vysílací pro rozhlas, televizi apod., kamery	46 130	6,0	41 733	10,5
404	Syrovátka, výrobky z mléka, zahuštěné, slazené	27 325	3,6	32 264	-15,3
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	26 512	3,5	575 538	-95,4
3304	Přípravky kosmetické, líčidla	25 443	3,3	31 846	-20,1
402	Mléko, smetana zahuštěná, slazená	23 480	3,1	83 942	-72,0
8411	Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	19 205	2,5	34 323	-44,0
Celkem TOP10		419 747	54,9	1 038 897	-59,6
Celkem vývoz		764 530		1 533 149	-50,1

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Kolumbie 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
803	Banány vč. plentejnů; čerstvé, sušené	444 268	62,2	307 615	44,4
603	Květiny řezané na kytice ap., čerstvé, sušené aj.	70 438	9,9	83 438	-15,6
901	Káva, i pražená, dekofeinovaná, slupky, náhražky	49 600	6,9	36 378	36,3
1701	Cukr třtinový, řepný, sacharosa chemicky čistá	35 819	5,0	4 400	714,1
2101	Výtažky, esence, koncentráty, kávy, čaje, maté ap.	34 643	4,9	37 562	-7,8
810	Ovoce ostatní, čerstvé	18 148	2,5	14 451	25,6
2208	Ethylalkohol nedenat. pod 80 %, destiláty, likéry	7 142	1,0	4 823	48,1
6203	Obleky, saka, kalhoty, komplety ap. pánské, chlapecké	5 801	0,8	4 867	19,2
1803	Hmota kakaová i odtučněná	-	-	-	-
301	Ryby živé	4 822	0,7	4 650	3,7
Celkem TOP10		670 681	93,9	498 184	34,6
Celkem dovoz		714 010		556 426	28,3

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Roční výroba automobilů v Kolumbii se v posledních 5 letech pohybuje v rozmezí 94–154 tis. vozů, z nich zhruba 13–25 tis. je vyvezeno, většinou do sousedních zemí. Import osobních automobilů představuje 170–212 tis. vozů. V roce 2016 Kolumbie importovala vozy v hodnotě 3,8 mld. USD, což oproti předchozímu roku představuje nárůst o 8,4 %. Hlavními dodavateli jsou Korejská republika, Japonsko, USA, Mexiko, Indie, Čína a Ekvádor. Importy z České republiky však zdaleka nedosahují možností, které trh nabízí, a to jak u osobních vozů (průměrná cena nově nakupovaného vozu loni činila 17 tis. USD, přičemž průměrné stáří autoparku v Kolumbii je 15 let), tak i nákladních automobilů (především v důlním průmyslu či pro účely armády). Rovněž pro vývozce autosoučástek a komponentů pro automobilový průmysl představuje Kolumbie trh s velkou absorpční schopností.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Rozvoj důlního průmyslu je jednou z hlavních priorit kolumbijské vlády (podílí se na HDP cca 8 %). Velikost domácího trhu činí 1,6 mld. USD, přičemž domácí výroba dokáže pokrýt jen celých 20 % potřeb ekonomiky. Loňský dovoz strojů a zařízení pro důlní průmysl dosáhl 1,4 mld. USD. V Kolumbii se nachází 40 % ověřených zásob uhlí v Latinské Americe (10. největší na světě). Současná roční těžba činí cca 100 mil. tun. Rychle se rozvíjí rovněž těžba nerostů (zejména zlata, stříbra), jež každoročně roste 11% tempem. V případě strojů a zařízení pro těžbu a pracování ropy a zemního plynu se jedná o trh převyšující ročně nákupy za 2,7 mld. USD, přičemž 90 % svých potřeb domácí firmy pokrývají dovozem. Pro české firmy se v tomto segmentu trhu s uhlím nabízejí možnosti na dodávky zařízení na vrtání, těžbu, drcení, nakládání a odvoz uhlí, dále zařízení pro výtahové šachty (kompresory, čerpadla, potrubí), zabezpečovací zařízení a rovněž geologické služby (průzkum a software), environmentální poradenství a konzultace v oblasti sanace krajiny.

► Elektrotechnika

Velikost tohoto trhu v Kolumbii se odhaduje na 20 mld. USD. Průměrný roční růst činí 9,9 %. Pro české výrobce se nabízí tradiční informační a komunikační zařízení (TV, PC, telefony atd.).

► Energetický průmysl

Velikost domácího trhu představuje 1,5 mld. USD, z čehož lokální výroba činí jen 290 mil. USD. Na export směřuje 75 %. Instalovaná kapacita v Kolumbii převyšuje 14 524 MW (z toho 65 % připadá na vodní elektrárny, zbytek jsou tepelné, plynové a kogenerační). V rámci vládního plánu má být během 5 let postaveny nové kapacity o výkonu 4 tis. MW. Dovoz energetických strojů a zařízení činí 1,3 mld. USD, což představuje velkou příležitost pro české výrobce především turbín (parních, vodních, plynových), generátorů, transformátorů a elektrických rozvaděčů (včetně malých vodních elektráren). Pomalu se prosazují na trhu rovněž dodávky turbín pro malé vodní elektrárny (Cink Hydro-Energy). Kolumbie také silně podporuje obnovitelné zdroje energie, které vzhledem k tamějším klimatickým podmínkám představují významný potenciál (například v departamentu Guajira se na rok 2017 připravuje na 8 projektů v oblasti solární a větrné energie). Navíc zejména v odlehlých oblastech, které nejsou napojeny na elektrickou síť, jsou obnovitelné zdroje energie takřka jediným řešením.

► Chemický průmysl

Kolumbie je velkým dovozcem chemikálií (organických i anorganických), které se ve velkém objemu využívají v nejrůznějších odvětvích průmyslu a zemědělství.

► Obranný průmysl

Kolumbie ročně vydává na nákupy pro ozbrojené složky (pozemní vojsko, námořnictvo, letectvo a Národní policii) 3,7 % HDP. Celkové náklady na obranu v roce 2016 převýšily 12 % všech veřejných výdajů. Lze předpokládat, že tento trend bude pokračovat i přes uzavření mírových dohod s levicovou guerillou FARC, a to i vzhledem k tomu, že kolumbijské vzdušné síly rovněž připravují výměnu svých cvičných a bojových letounů. Česká republika je v Kolumbii známá mj. vývozem pistolí a střeliva vč. nábojových komponentů. Velký potenciál však nabízí rovněž dodávky nákladních vozů 8x8, radarů a moderních komunikačních prostředků, logistických softwarových řešení, dále detektorů min a výstroje (oblečení, obuv, helmy) včetně ochranných vest, avšak za předpokladu, že české firmy si na místním trhu zajistí fyzické zástupce, vytvoří sklady náhradních dílů a zajistí odpovídající postprodejní servis (v případě nákladních aut rovněž nezbytné homologace).

► Stavební průmysl

Kolumbijská vláda si vytyčila za jeden z hlavních cílů pro udržení hospodářského růstu rozvoj dopravní infrastruktury, především dálnic a rychlostních silnic, dále železnice, lodní dopravy a modernizaci stávající dopravní logistické infrastruktury (přístavů a letišť). Stavební sektor patří k nejrychleji rostoucím sektorům (odhady na rok 2017 hovoří o udržení 12% růstu z roku 2016). Podle rámcového plánu rozvoje infrastruktury Kolumbie na léta 2015–2035 plánuje vláda investovat ve spolupráci s privátním sektorem během 20 let více než 112 mld. USD, především formou vybudovat-provozovat-předat (BOT) s koncesí na 20–30 let. Plán mj. zahrnuje výstavbu nových moderních dálničních a silničních tahů 4. generace v celkové délce 7 tis. km, dále rozvoj intermodální dopravy (101 projektů včetně splavnění 8 velkých řek v délce 3 tis. km), oživení a výstavba nových železničních tratí v délce 1 600 km. Kvůli nedostatečné infrastruktuře (jen 1 200 km dálnic) má dnes Kolumbie jedny z nejvyšších vnitrostátních přepravních nákladů. Vláda v roce 2017 rovněž představila nový plán „Colombia repunta“, jehož cílem další investice do infrastruktury ve výši 1,3 % HDP. Potenciálními příležitostmi pro české subjekty jsou inženýrské a stavební služby, stavební materiály a konstrukce ze železa a oceli, dálniční svodidla, průmyslová skla, kontrolní a řídicí systémy pro silniční a železniční dopravu, radary pro letiště. V souvislosti s uzavřením mírových dohod a z toho plynoucí výrazně lepší bezpečnostní situaci v zemi patří cestovní ruch k nejrychleji rostoucím sektorům, což představuje významnou příležitost pro české investory, například při budování zaostávající turistické infrastruktury.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Velká poptávka je po čističkách odpadních vod, technologiích ekologické likvidace odpadů, či likvidaci následků ilegální těžby zlata (odhady hovoří o znečištěných 100 tis. ha).

► Zábava a volný čas

V rámci hraček, her a sportovních potřeb je největší potenciál u dětských stavebnic a modelů na hraní.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Dovoz zdravotnické techniky loni činil 1,4 mld. USD, což pokrylo necelých 80 % potřeb domácího trhu. V roce 2017 se předpokládá navýšení importu o zhruba 10 %. Kolumbijský trh s lékařskými přístroji a nástroji je

4. největší v obou Amerikách a patří mezi TOP 20 na světě. Současně je jedním z nejrychleji rostoucích trhů na světě v tomto segmentu. Během příštích 5 let se má zvětšit na 2,1 mld. USD, díky podpoře vlády a reformě zdravotního systému má dnes 80 % obyvatel zdravotní pojištění a může v mnohem větší šíři využívat služeb zdravotních zařízení. Zájem je především o diagnostické přístroje, ortopedické nástroje a protézy, vybavení pro ultrazvuk, mamografii a kardiovaskulární (stenty) vyšetření, dále dermatologické a laserové přístroje pro estetiku a plastickou chirurgii, kardiologické, neurologické a onkologické přístroje, sterilizátory a laboratorní inkubátory, laboratorní přístroje a spotřební zdravotnický materiál.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Trh s potravinami a nápoji se v Kolumbii velmi dynamicky rozvíjí, především díky rostoucí kupní síle obyvatel a zvětšující se maloobchodní síti ve velkých městech (Bogotě, Medellínu, Cali, Barranquille, Bucamanze, Cartageně). Podle statistických údajů spotřeba potravin a nápojů roste každoročně v posledních 5 letech v průměru o 9,5 %. Velký potenciál pro české firmy je nadále v oblasti syrovátky (jsme tradiční vývozce, byť nás limitují množstevní kvóty), sušeného mléka, dále piv, minerálních vod (a to především s přidanou hodnotou nejrůznějších chutí, minerálů či vitamínů), cukrovinek a tzv. „health & well-being“ snacků (vloček a müsli). Agroprůmysl patří k tahounům růstu kolumbijské ekonomiky (v roce 2016 růst o 4,8 %). Lze očekávat, že tento trend bude pokračovat i v dalších letech. Rozvoj venkova patří k prioritám kolumbijské vlády, která v rámci programu na revitalizaci kolumbijského zemědělství po ukončení vnitřního ozbrojeného konfliktu „Colombia siembra“ počítá do roku 2018 s investicemi ve výši 1,6 mld. USD do rozvoje zemědělství. Plán rovněž počítá do roku 2018 s poskytnutím úvěrů kolumbijským zemědělcům až ve výši 24 mld. USD. Velikost domácího agroprůmyslového trhu se odhaduje na 180 mil. USD. Lokální výroba je malá (necelých 40 mil. USD) a navíc je přednostně zaměřena na vývoz do sousedních zemí (Peru, Ekvádor, Venezuela, Panama - 29 mil. USD). Největší zájem na lokálním trhu je o dovážené stroje a zařízení pro zpracování a balení potravin a nápojů, jejichž import loni (2016) dosáhl 163 mil. USD. Konkrétně pro české dodavatele se nabízí možnost dodávek zemědělských strojů, zařízení a strojů pro pekárny, na výrobu cukrovinek a čokolády, pro výrobu cukru, dále pro pivovary, na zpracování masa a drůbeže, ovoce a zeleniny.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0404 - Syrovátka, výrobky z mléka zahuštěné, slazené
	HS 1704 - Cukrovinky bez kakaa (vč. bílé čokolády)
	HS 1904 - Výrobky z obilovin vzniklé bobtnáním a pražením
	HS 2201 - Voda, vody minerální, sodovky neslazené, led
	HS 2203 - Pivo ze sladu
	HS 7612 - Sudy, barely, plechovky ap., z hliníku, do 300 l
	HS 8438 - Stroje pro potravinářství
Chemický průmysl	HS 2808 - Kyselina dusičná, směs kyseliny sírové a dusičné
	HS 2814 - Amoniak bezvodý a ve vodném roztoku
	HS 2815 - Hydroxid sodný; hydroxid draselný; peroxidy sodíku nebo draslíku
	HS 3102 - Minerální nebo chemická hnojiva dusíkatá
	HS 3304 - Přípravky kosmetické, líčidla

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Stavební průmysl	HS 3917 - Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 7206 - Železo, ocel nelegovaná v ingotech aj. tvarech
	HS 7207 - Polotovary ze železa nebo nelegované oceli
	HS 7216 - Úhelníky, tvarovky ap., ze železa n. oceli neleg.
	HS 7219 - Výrobky ploché válc., z nerez. oceli, nad 600 mm
	HS 7223 - Dráty z oceli, nerezavějící
	HS 7304 - Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli
	HS 7307 - Příslušenství pro trouby, trubky ze železa n. ocel.
	HS 7308 - Konstrukce, části, desky, tyče aj., ze železa n. oceli
	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 7311 - Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
	HS 8414 - Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8431 - Součásti jeřábů, vozíků, ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8474 - Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
	HS 8481 - Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
Energetický průmysl	HS 8482 - Ložiska kuličková, válečková, jehlová
	HS 8402 - Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8405 - Generátory plynové, vyvíječe acetylénu ap.
	HS 8406 - Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8410 - Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8411 - Proudové motory, turbovrt. pohony a ost. plyn. turbíny
	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8502 - Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
Elektrotechnika	HS 8504 - Transformátory, el. měniče, statické indukory
	HS 8536 - Zařiz. el. k ochr., spínání obvodů, pod 1000 V, konektory pro opt. vlákna
Automobilový průmysl	HS 8527 - Rádia s možností záznamu nebo s hodinami
	HS 8529 - Části přístr. vysílacích, přijímacích, televizí
	HS 8703 - Osobní auta aj. motor. vozidla pro přepravu osob
Obranný průmysl	HS 8704 - Motorová vozidla pro přepravu nákladu
	HS 8708 - Části, součásti a přísl. motor. vozidel čísel 8701 až 8705
Zábava a volný čas	HS 9306 - Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9503 - Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, hračky, modely, puzzle
	HS 9018 - Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9019 - Přístroje pro mechanoterapii, masážní, dýchací aj.
	HS 9020 - Přístroje dýchací ostatní, masky plynové
	HS 9021 - Ortopedické pomůcky, přístr. pro nedoslýchavé aj.
HS 9022 - Přístroje rentgenové aj. používající záření	
HS 9027 - Přístr. pro rozbory fyz., chem. aj., mikrotomy	

Kuba

Kubánská ekonomika rostla v letech 2000–2013 v průměru 4 % ročně. V roce 2016 poklesl HDP o 0,9 %. Míra inflace v roce 2014 činila 5,3 % a i nadále se očekává její pokles. V zemi žije přes 11 mil. obyvatel a můžeme sledovat každoroční růst přibližně o 0,1 %, přičemž HDP na obyvatele činil 6 051 USD v roce 2011 a v roce 2013 dokonce 6 789 USD. Nezaměstnanost se v období 2005–2009 držela pod 2,0 %, poté se mírně zvýšila až na téměř 4,0 %. V roce 2014 dosáhla hodnoty 3,3 %. Údaje o běžném účtu nejsou k dispozici stejně tak jako spolehlivé údaje o aktuálním stavu ekonomiky.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	1,3	4,0	- 0,9	-	-	-
HDP/obyv. (USD)	-	-	-	-	-	-
Míra inflace (%)	5,3	-	-	-	-	-
Nezaměstnanost (%)	3,3	-	-	-	-	-
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-	-	-	-	-	-
Populace (mil.)	11,4	-	-	-	-	-
Konkurenceschopnost	-	-	-	-	-	-
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	7/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ EU v současnosti nejedná s Kubou o žádnou obchodní dohodu. Vztahy EU a Kuby se od prosince 2016 řídí Dohodou o politickém dialogu a spolupráci, která řeší celé spektrum vztahů včetně rozvojové spolupráce, a která nahradila Společnou pozici z roku 1996.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Kuba nevyskytuje a dle OECD je stupeň exportního rizika 7/7.

Vývoz ČR na Kubu 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
1107	Slad, i pražený	146 240	33,7	98 124	49,0
402	Mléko, smetana zahuštěná, slazená	43 826	10,1	4 943	786,6
8410	Turbíny, kola vodní, regulátory	39 726	9,2	5 453	628,5
8711	Motocykly, jízdní kola s motorem, přívěs. vozíky	36 867	8,5	48 836	-24,5
4011	Pneumatiky nové z pryže	29 005	6,7	36 780	-21,1
8714	Části, součásti motocyklů, kol, invalid. vozíků	20 760	4,8	36 782	-43,6
8413	Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	15 031	3,5	9 508	58,1
8421	Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění	13 043	3,0	1 861	600,9
9031	Stroje, přístroje, nástroje měřící, kontrolní, jinde. neuv.	11 163	2,6	13 126	-15,0
1004	Oves	10 254	2,4	-	-
Celkem TOP10		365 915	84,4	255 413	43,3
Celkem vývoz		433 438		691 813	-37,3

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Kubu 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2208	Ethylalkohol nedenat. pod 80 %, destiláty, likéry	82 340	65,3	72 352	13,8
2402	Doutníky, doutničky, cigarety z tabáku, náhražek	35 199	27,9	40 652	-13,4
3002	Krev lidská, živočišná, antiséra, látky očkovací	2 504	2,0	2 286	9,5
901	Káva, i pražená, dekofeinovaná, slupky, náhražky	1 950	1,5	1 278	52,6
1701	Cukr třtinový, řepný, sacharóza chemicky čistá	1 900	1,5	-	-
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	602	0,5	-	-
302	Ryby čerstvé, chlazené, kromě filé aj. rybího masa	550	0,4	29	1 796,6
9031	Stroje, přístroje, nástroje měřící, kontrolní, jinde. neuv.	325	0,3	17	1 811,8
803	Banány vč. plentejnů; čerstvé, sušené	318	0,3	-	-
7208	Výr. ze železa n. oceli nad 600mm, válc. za tepla	149	0,1	-	-
Celkem TOP10		125 837	99,8	116 614	7,9
Celkem dovoz		126 128		120 322	4,8

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Přes mírné zlepšení v podobě povolení soukromých taxi (jež se však potýkají s nedostatkem pohonných hmot) je situace v sektoru dopravní infrastruktury na Kubě mimořádně špatná. Kromě bídneho stavu silniční sítě je problémem i nedostatek vozů, způsobený jednak nízkou likviditou a jednak skutečností, že soukromé osoby i zahraniční společnosti si nový automobil mohou koupit pouze s přírážkovou daní ve výši 800 %. Vláda si nicméně uvědomuje potřebu modernizace dopravní infrastruktury v přímé návaznosti na snahy o zvyšování kapacit v oblasti cestovního ruchu, tudíž dochází k nákupu vozů pro půjčovny aut a snahu o zlepšení kvality komunikací v turisticky frekventovaných oblastech.

V oblasti městské hromadné dopravy jsou pak zajišťované služby naprosto nedostatečné. V této souvislosti je na roky 2018-2022 připravována licitace na dodávky celkem 12 až 13 tis. autobusů (polovina autokary pro cestovní ruch, druhá polovina pro městskou hromadnou dopravu) v hodnotě cca 100 až 150 mil. USD ročně.

► Energetický průmysl

96 % výroby elektřiny je na Kubě realizováno spalováním fosilních paliv, především sirnaté ropy, a to v tepelných elektrárnách sovětské a československé provenience. Kuba se dlouhodobě potýká s chronickým energetickým deficitem a modernizace elektráren je pro zajištění rozvoje naprosto nezbytná. Perspektivní je pak i celá zastaralá a ztrátová rozvodná síť. Potřeba modernizace vzhledem k původu stávajících elektráren představuje velmi významnou příležitost pro český průmysl. Nemalý objem prostředků bude v následujícím období směřován do opravy elektrárny Felton (představující za běžných podmínek 22 % kubánské výrobní kapacity), jejíž blok byl významně poničen následkem nehody v říjnu 2016.

Zajímavou příležitostí se stávají rovněž obnovitelné zdroje energie. Kubánská vláda plánuje urychlit svůj původní úmysl do roku 2030 generovat 24 % elektrické energie z obnovitelných zdrojů. Identifikována byla potřeba 2 140 MW, přičemž je v plánu například 13 větrných parků či výroba elektřiny z biomasy v objemu 770 MW ročně.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Kuba dováží 80 % veškerých potravin a píce pro zvířata, což se stoupajícími cenami na světových trzích vyvíjí čím dál vyšší tlak na centrální plánování. V roce 2008 nastartované zavádění drobného soukromého hospodaření neefektivní zemědělskou výrobu neakcelerovalo a Kuba akutně potřebuje modernizovat výrobu, zpracování a skladování potravin. Zvyšování potravinové soběstačnosti je kubánskou vládou označováno za otázku národní bezpečnosti a investice do této oblasti jsou deklarovány za jedny z prioritních.

V zemědělské výrobě a přepravě jsou ve velkém měřítku stále využívána tažná zvířata, většina používaných traktorů jsou dosluhující zbytky sovětských a československých dodávek ze 70. let. Potřeba jejich modernizace, ať už prostřednictvím dodávek náhradních dílů a servisu nebo nákupem zcela nových strojů, vytváří nezanedbatelnou exportní příležitost.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský sektor	HS 0402 - Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 1001 - Pšenice a souřež
	HS 1107 - Slad, i pražený
	HS 2203 - Pivo ze sladu
	HS 8418 - Chladničky, boxy mrazicí aj., čerpadla tepelná
	HS 8432 - Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8438 - Stroje pro potravinářství
	HS 8701 - Traktory a tahače
	HS 8706 - Chassis traktorů, motor. vozidel osob., nákl. aj.
	HS 8707 - Karosérie motor. vozidel, traktorů, vč. kabin
	HS 8708 - Části, součásti a přísl. motor. vozidel čísel 8701 až 8705
	Energetický průmysl
HS 8406 - Turbiny na páru vodní nebo jinou	
HS 8410 - Turbiny, kola vodní, regulátory	
HS 8501 - Elektrické motory a generátory	
HS 8502 - Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče	
HS 8504 - Transformátory, el. měniče, statické indukory	
HS 8535 - Zařízení el. k ochraně, spínání obvodů, nad 1000 V	
HS 8536 - Zařiz. el. k ochr., spínání obvodů, pod 1000 V, konektory pro opt. vlákna	
HS 8537 - Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	
HS 8538 - Části přístr. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.	
Dopravní průmysl a infrastruktura	CPA 42 - Inženýrské stavby a jejich výstavba
	CPA 49 - Pozemní a potrubní doprava
	CPA 71 - Architektonické a inženýrské služby, technické zkoušky a analýzy
Automobilový průmysl	HS 8702 - Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8703 - Osobní auta aj. motor. vozidla pro přepravu osob
	HS 8704 - Motorová vozidla pro přepravu nákladu
	HS 8708 - Části, součásti a přísl. motor. vozidel čísel 8701 až 8705

Exportní financování

EGAP na Kubě v minulých deseti letech pojistil 214 případů v hodnotě 4 mld. CZK. Největší zájem měli klienti pojišťovny o pojištění vývozního odběratelského úvěru. S podporou pojištění od EGAP firmy nejčastěji vyvážely suroviny živočišného a rostlinného původu či stroje a zařízení k výrobě energie. Kuba bývala až do roku 2008 jedním z nejlepších dlužníků EGAP. Ekonomická situace země a paralelní přírodní katastrofy následně situaci rychle změnily. Novou výzvu ve vzájemné spolupráci se EGAP podařilo vyřešit a nastavit speciální podmínky, za kterých se podpora vzájemného obchodu nezastavila a pokračuje dodnes. V posledním období provádí vedení Kuby pozitivní reformní kroky v politické i ekonomické oblasti. Kuba by se tak do budoucna mohla stát pro české vývozce ještě atraktivnějším trhem.

Mexiko

Po recesi z roku 2009 rostla meziročně ekonomika Mexika v rozmezí 4-5 %. V roce 2013 však došlo ke zpomalení tempa růstu a rok 2016 vykázal meziroční přírůstek pouze ve výši 2,1 %. Podobné tempo růstu se dle predikce MMF očekává i v budoucnu. Míra inflace se dlouhodobě pohybuje na nízkých hodnotách (okolo 4 %) a v roce 2016 byla na úrovni 2,8 %. V zemi žije přes 123 mil. obyvatel a populace by se měla i v následujících letech dále rozšiřovat. HDP na obyvatele přesahuje 9 tis. USD a nezaměstnanost v zemi se pohybuje mezi 3-4 %. Běžný účet platební bilance Mexika je dlouhodobě deficitní a v roce 2016 vykázal schodek ve výši 29 mld. USD.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	2,2	2,5	2,1	2,3	2,6	2,9
HDP/obyv. (USD)	10 844	9 452	8 699	9 102	9 480	9 932
Míra inflace (%)	4	2,7	2,8	3,3	3	3
Nezaměstnanost (%)	4,8	4,4	4,1	3,9	3,8	3,8
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-26,2	-32,7	-29,0	-31,0	-35,5	-37,3
Populace (mil.)	119,7	121,0	122,3	123,5	124,7	125,9
Konkurenceschopnost	61/144	57/140	51/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	3/7	3/7	3/7	3/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ EU uzavřela s Mexikem dohodu o zóně volného obchodu.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Mexiko umístilo na 51. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je dlouhodobě 3/7.

Vývoz ČR do Mexika 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	5 839 478	34,7	4 632 638	26,1
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	919 486	5,5	1 149 274	-20,0
8406	Turbíny na páru vodní nebo jinou	875 053	5,2	181 711	381,6
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	462 299	2,7	363 072	27,3
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	445 530	2,6	504 571	-11,7
8414	Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	361 532	2,1	476 654	-24,2
8479	Stroje mechanické s vlastní indiv. funkcí jinde. neuv.	336 065	2,0	197 477	70,2
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	284 842	1,7	233 255	22,1
8415	Stroje, přístroje klimatizační	272 379	1,6	393 372	-30,8
3926	Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů	267 255	1,6	312 371	-14,4
Celkem TOP10		10 063 919	59,8	8 444 395	19,2
Celkem vývoz		16 822 226		16 253 191	3,5

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Mexika 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8532	Elektrické kondenzátory, pevné, otočné nebo dolaďovací	2 361 566	18,7	2 605 962	-9,4
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	1 618 361	12,8	1 482 009	9,2
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	636 441	5,0	701 074	-9,2
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	609 241	4,8	566 617	7,5
9001	Vlákna optická ap., čočky, hranoly aj. nezasazené	513 321	4,1	482 202	6,5
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	509 904	4,0	685 559	-25,6
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	463 398	3,7	550 075	-15,8
9018	Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.	376 642	3,0	336 241	12,0
1302	Šťávy, výtažky rostlin, pektiny ap. slizy ostat.	353 758	2,8	292 427	21,0
8525	Přístroje vysílací pro rozhlas, televizi apod., kamery	253 852	2,0	390 027	-34,9
Celkem TOP10		7 696 484	60,8	8 092 193	-4,9
Celkem dovoz		12 656 687		13 004 931	-2,7

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Mexiko je 8. největším výrobcem automobilů na světě. Většina produkce míří do USA. Na mexickém trhu jsou zastoupeny všechny světové značky. České firmy, především výrobci náhradních dílů, se se svými produkty dostávají do Mexika nejčastěji prostřednictvím nadnárodních společností. Konkrétní položky jsou výrobky chemického průmyslu (např. mazadla, rozpouštědla apod.); výrobky průmyslu plastů a gumárenského průmyslu (těsnění, technická pryž, klínové řemeny, pogumované textilie, pneumatiky atd.).

► Civilní letecký průmysl

Mexiko patří k předním producentům na světě. V roce 2012 bylo v sektoru registrováno více než 270 firem. Ve městě Querétaro vznikl letecký cluster. Konkrétní položky jsou náhradní díly, výrobky chemického průmyslu (např. mazadla, rozpouštědla apod.), výrobky průmyslu plastů (těsnění, technická pryž, pogumované textilie atd.), mechanické stroje, měřicí zařízení atd.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Sektor se díky strukturálním reformám otevřel zahraničnímu kapitálu, na zisku z důlní by se měly podílet i municipality a komunity, na jejichž území se těží. Konkrétní položky – těžební zařízení, mechanické stroje, čerpadla, generátory, zdvihací zařízení, výrobky z kovů, měřicí přístroje atd.

► Energetický průmysl

Sektor se díky strukturálním reformám otevřel zahraničnímu kapitálu a soukromým investorům. Plánem je lépe využít geografické a geologické podmínky, tj. zvýšit podíl výroby elektrické energie z obnovitelných zdrojů. Konkrétní položky jsou zařízení na výrobu elektřiny eolické, sluneční, vodní, z biomasy a díly k nim, jako měřicí přístroje, čerpadla, kotle, generátory, nádrže, atd. I přes nižší příjmy státního rozpočtu z těžby ropy, kdy byla řada projektů zpomalena (ne zrušena!) je stále zájem o hledání nových partnerů a dodavatelů, kteří nabízejí moderní výrobky a technologie.

► Chemický průmysl

Rostoucí mexická ekonomika vyžaduje široké spektrum chemických produktů s uplatněním v řadě sektorů. Konkrétní položky jsou chemikálie pro ropný, potravinářský, automobilový, těžební průmysl, zemědělství, ekologické zpracování odpadu, čištění a odsolování vody atd.

► Obranný průmysl

Zhoršující se bezpečnostní situace nutí mexickou vládu investovat více do vyzbrojování bezpečnostních složek a armády. Kromě tradičních položek je možné nabídnout i další produkty jako ochranné vesty, bezpečnostní elektronické systémy, maskovací systémy, výbušniny, pyrotechnické prostředky, mobilní buňky, tréninková a simulační zařízení, bezpečnostní bariéry atd.

► Stavební průmysl

Mexiko si uvědomuje, že nedostatečná a špatná infrastruktura brání ekonomickému růstu. Proto plánuje investice do této oblasti. Konkrétní položky – struska, okuje aj., odpad při zpracování železa a oceli, pásy dopravníkové, řemeny hnací, z kaučuku vulkan., dřevo profilované, i hoblované, broušené apod., slída zpracovaná, výrobky i na podložce, sklo lité, tažené, plavené, vrtané aj. zpracované, železo a ocel nelegovaná, v ingotech aj. tvarech, ocel legovaná ostatní, v ingotech aj. tvarech zákl., zařízení ostatní zdvihací, nakládací, manipulační, buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem, stroje ost. srovnávací ap., pluhy, frézy sněžné, stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj., tabulky, tabule břidlicové.

► Strojírenský průmysl

Rozvoji mexického průmyslu nestačí domácí produkce strojů, jsou požadovány také stroje s větší specializací. Konkrétní položky – stroje na zpracování kovů (např. obrábění, tváření, lití atd.), stroje na výrobu a zpracování plastů, stroje pro potravinářský průmysl (konzervování, zpracování masa, balení atd.)

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Reforma se v této oblasti zaměřuje především na investice v projektech vyhledávání zdrojů pitné vody a jejího uchovávání, ochrany proti povodním, revize a obnovy ohrožených přehrad a 5 tis. km pobřeží, odsolování mořské vody, zlepšení infrastruktury pro sběr, separaci, recyklaci a využití odpadu. Konkrétní položky – zařízení na uchovávání a čištění vody, odsolování vody, generátory, čerpadla, měřicí zařízení, mechanické stroje, chemické produkty (např. aktivní činidla, mazadla apod.), nádrže, nádoby a další výrobky z kovů, zařízení pro sběr, separaci, recyklaci a využití odpadu atd.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Chemický průmysl	HS 2827 - Chloridy, bromidy, jodidy a jejich oxidy a hydroxidy
	HS 2835 - Fosforany, fosforitany, fosforečnany, polyfosforečnany
	HS 2904 - Sulfo- nitro- nitrosoderiváty uhlovodíků
	HS 2921 - Sloučeniny s aminovou funkcí
	HS 2933 - Sloučeniny heterocyklické s heteroatomem dusíku ap.
	HS 3104 - Minerální nebo chemická hnojiva draselná
	HS 3210 - Barvy a laky nátěrové ost., pigmenty vodní
Energetický průmysl	HS 7309 - Nádrže, cisterny ap., ze železa a oceli nad 300 l
	HS 7506 - Desky, plechy, pásy, folie niklové
	HS 8413 - Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8414 - Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8418 - Chladničky, boxy mrazicí aj., čerpadla tepelná
	HS 8479 - Stroje mech. s vlastní indiv. funkcí j. n.
	HS 8481 - Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8503 - Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Automobilový průmysl	HS 4011 - Pneumatiky nové z pryže
	HS 4013 - Duše pryžové
	HS 5113 - Tkaniny z chlupů zvířecích hrubých a z žíní
	HS 5204 - Nitě šicí, bavlněné, upravené pro prodej
	HS 7506 - Desky, plechy, pásy, folie niklové
	HS 8484 - Těsnění kovoplastická, soubory, sestavy těsnění
	HS 8708 - Části, součásti a přísl.motor. vozidel čísel 8701 až 8705
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 4010 - Dopravníkové pásy nebo hnací řemeny
	HS 8414 - Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8428 - Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem
	HS 8430 - Stroje ost. srovnávací ap., pluhy, frézy sněžné
	HS 8474 - Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
	HS 9617 - Láhve izolační aj., nádoby vakuové, tepelně izol.
Civilní letecký průmysl	HS 7506 - Desky, plechy, pásy, folie niklové
	HS 8803 - Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání
Obranný průmysl	HS 9301 - Zbraně kromě revolverů, pistolí a sečných a bodných zbraní
	HS 9302 - Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9305 - Části a příslušenství zbraní, revolverů a pistolí
	HS 9306 - Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní
Strojírenský průmysl	HS 8438 - Stroje pro potravinářství
	HS 8459 - Obráběcí stroje pro vrtání, frézování, řezání závitů
	HS 8460 - Obráběcí stroje pro broušení, lapování, leštění ap.
	HS 8461 - Stroje k hoblování, obrábění a broušení ozub. kol
Vodohospodářský a odpadní průmysl	CPA 36 - přírodní voda; úprava a rozvod vody, obchod s vodou, prostřednictvím sítí
	CPA 38 - sběr, přeprava k likvidaci a likvidaci odpadu; zpracování odpadu k dalšímu využití
	CPA 42 - inženýrské stavby a jejich výstavba
	CPA 71 - architektonické a inženýrské služby; technické zkoušky a analýzy
Stavební průmysl	HS 2619 - Struska, okuje aj. odpad při zprac. železa a oceli
	HS 4010 - Dopravníkové pásy nebo hnací řemeny
	HS 4409 - Dřevo profilované, i hoblované, broušené ap.
	HS 6814 - Slída zpracovaná, výrobky, i na podložce
	HS 7006 - Sklo lité, tažené, plavené, vrtané aj. zpracované
	HS 7206 - Železo, ocel nelegovaná v ingotech aj. tvarech

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Stavební průmysl	HS 7224 - Ocel legovaná ost., v ingotech aj. tvarech, zákl.
	HS 8428 - Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem
	HS 8430 - Stroje ost. srovnávací ap., pluhy, frézy sněžné
	HS 8474 - Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
	HS 9610 - Tabulky, tabule břidlicové

Exportní financování

EGAP v Mexiku v minulých deseti letech pojistil 17 případů v hodnotě 99 mil. CZK. Největší zájem měli klienti pojišťovny o pojištění krátkodobého vývozního dodavatelského úvěru. S podporou pojištění od EGAP firmy nejčastěji vyvážely strojní zařízení pro speciální odvětví průmyslu. Mexiko je obrovský trh, který má pro české vývozce a EGAP významný potenciál – například v mexickém těžebním průmyslu. Přes značné rozdíly mezi jednotlivými regiony se z hlediska celkové rizikivosti teritoria jedná o jednu z mála zemí amerického kontinentu, kde se na posledním zasedání expertů OECD uvažovalo o snížení její rizikivosti. EGAP je v Mexiku připraven jednat o pojištění platebních rizik bankovních i korporátních subjektů.

Peru

V poslední dekádě se meziroční růst HDP pohyboval mezi 5 až 9 %. Výjimkou byl rok 2009, kdy růst dosáhl hodnoty 1 %. V roce 2016 dosáhl růst HDP hodnoty 3,7 % a i nadále se předpokládá stabilní růst ekonomiky okolo 4 %. Míra inflace se dlouhodobě pohybuje v rozmezí 2 až 4 %. V zemi žije přibližně 32 mil. obyvatel a HDP na obyvatele přesahuje 6 tis. USD. Nezaměstnanost se v posledních letech drží na 6 %, nicméně přes 72 % ekonomicky aktivního obyvatelstva se pohybuje v šedé ekonomice (samozásobitelství, částečné pracovní úvazky apod.). Běžný účet platební bilance země je dlouhodobě v deficitu.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	2,4	3,3	3,7	4,1	3,6	3,5
HDP/obyv. (USD)	6 584	6 168	5 727	6 052	6 368	6 679
Míra inflace (%)	3,2	3,5	3,6	2,5	2,5	2,5
Nezaměstnanost (%)	6	6	6	6	6	6
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-8,2	-8,4	-6,8	-6,1	-5,5	-5,7
Populace (mil.)	30,8	31,1	31,5	31,8	32,2	32,5
Konkurenceschopnost	65/144	69/140	67/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	3/7	3/7	3/7	3/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ EU uzavřela s Peru dohodu o zóně volného obchodu.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Peru umístilo na 67. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je dlouhodobě 3/7.

Vývoz ČR do Peru 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
5105	Vlna, chlupy zvířecí, jemné, hrubé, mykané, česané	146 081	18,0	92 245	58,4
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	65 065	8,0	62 766	3,7
8474	Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.	60 531	7,5	167	36 146,1
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	56 101	6,9	57 231	-2,0
5603	Textilie netkané i impregnované, laminované aj.	42 941	5,3	55 852	-23,1
8467	Nářadí ruční pneumatické s motorem, ne elektr.	25 849	3,2	21 198	21,9
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	25 473	3,1	20 083	26,8
8525	Přístroje vysílací pro rozhlas, televizi apod., kamery	21 396	2,6	22 883	-6,5
8803	Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání	21 061	2,6	4 539	364,0
2309	Přípravky používané k výživě zvířat	17 665	2,2	7 955	122,1
Celkem TOP10		482 163	59,4	344 919	39,8
Celkem vývoz		811 718		1 040 556	-22,0

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Peru 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
806	Hrozny vinné, čerstvé, sušené	95 996	20,1	66 533	44,3
2207	Ethylalkohol nenedatur. nad 80 %, destiláty denat.	81 702	17,1	-	-
804	Datle, fiky, ananas, avocato apod. čerstvé, sušené	77 938	16,3	41 481	87,9
5101	Vlna nemykaná, nečesaná	45 865	9,6	27 488	66,9
901	Káva, i pražená, dekofeinovaná, slupky, náhražky	31 529	6,6	60 643	-48,0
805	Plody citrusové, čerstvé, sušené	17 904	3,7	15 340	16,7
3203	Barviva rostlinného, živočišného původu	14 668	3,1	8 749	67,7
810	Ovoce ostatní, čerstvé	11 662	2,4	9 643	20,9
1008	Pohanka, proso, lesknice kanárská, obilí ostatní	7 903	1,7	6 014	31,4
1207	Semena, plody olejnaté ostatní, i drcené	7 538	1,6	3 537	113,1
Celkem TOP10		392 705	82,1	239 428	64,0
Celkem dovoz		478 073		365 236	30,9

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Dopravní průmysl a infrastruktura

V letech 2014–2016 došlo ke zpomalení investiční aktivity ve strategických odvětvích, ale i exportu a importu, přičemž za hlavní příčinu tohoto vývoje vládní týmy i organizace obchodní komunity konsensuálně identifikovaly přetrvávající velké mezery v infrastruktuře. Jejich překonání je klíčové pro reálnou integraci metropole s odlehlými regiony, snížení přepravních nákladů a též ke splnění vize země, stát se logistickým integrátorem Latinské Ameriky s regionem Asie a Tichomoří. Pozitivní předpoklady k tomu dává členství v perspektivní liberálně orientované regionální Tichomořské Alianci.

Největší potřeby na modernizaci infrastruktury spočívají v dopravě (silniční, v menší míře i železniční, rozšiřování odbavovací kapacity přístavů, výstavba a rozšiřování letišť apod.) a spojích (včetně telekomunikací a optické sítě). V národním infrastrukturním plánu byly infrastrukturní mezery vyčísleny pro období 2016–2025 na 160 mld. USD. K jejich překonání již byly některé strategické projekty zahájeny, jiné jsou v přípravné fázi a některé teprve budou formulovány v průběhu nadcházející dekády.

K největším projektům v oblasti dopravní infrastruktury patří výstavba 2. linky metra v hlavním městě Limě s rozpočtem 5,5 mld. USD. Zároveň probíhají studie proveditelnosti pro následující linky 3 a 4 (4,6 a 4,4 mld. USD). V oblasti letecké dopravy jsou připravovány investiční projekty pro rozšíření kapacity mezinárodního letiště v Limě (stavba druhé přistávací plochy a nového terminálu) a výstavbu nového letiště Chinchero pro Cusco.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Důlní průmysl je považován z hlediska přírodních podmínek i struktury národního hospodářství za tradiční sektor s největší vahou a dynamikou. Každoročně přispívá k tvorbě celkového HDP 12–15 % a zaujímá 55 % celkového exportu (19 mld. USD). Export vytěžených komodit se navíc za desetiletí 2005–2015 zdvojnásobil. Během následující dekády se očekává, že těžba přinese státu 30 % veškerých daňových příjmů, proto je na jejím rozvoji a investicích do sektoru strategický zájem, přičemž potenciál není plně vyčerpán. Peru se totiž nachází mezi 6 zeměmi s největším přírodním bohatstvím na světě.

Nejnovějším motorem peruánského těžebního průmyslu bylo otevření nového velkého dolu Las Bambas v první polovině 2016, rozšíření produkce v dole Cerro Verde a vysoké úrovně hodnoty výstupů v Toromocho a Constancia.

Ministerstvo energetiky a těžby předpokládá v období 2016–2021 investice do sektoru v objemu 58,3 mld. USD (z toho 70,5 % do těžby mědi, zbytek většinou zlato a železo). Pokud jde o měď, 3 z 5 největších měděných dolů na světě se po plném uvedení nových projektů do provozu budou nacházet právě v Peru (zbylé dva v Chile).

Zvláště dynamickým subsektorem je v Peru plynářský průmysl v souvislosti s realizovaným mega-projektem jižního plynovodu z naleziště Camisea na jih do přístavu Ilo o délce 1 tis. km s odhadovanými náklady až 10 mld. USD. V roce 2017 došlo v souvislosti s velkým korupčním skandálem (brazilská firma Odebrecht) k téměř ročnímu přerušení realizace projektu, neboť se hledá nový klíčový investor. Jelikož naleziště zemního plynu, zejména v regionu Cusco, nejsou dosud plně prozkoumána, budou průzkum zdrojů i rozšiřování těžebních kapacit v daných lokalitách též předmětem investic. Taktéž jsou rozšiřovány kapacity pro zkapalnění zemního plynu. Po velkém zařízení na jihu od Limy s kapacitou 18 mil. m³ má být v letech 2017–2018 zprovozněno na severu země menší zařízení s budoucí kapacitou až 680 tis. m³.

Naopak ropu musí Peru dovážet. Domácí produkce v důsledku nízké rentability i havárií poklesla v roce 2016 o 33 %. Peru se snaží podpořit větší využití zemního plynu, kterého má přebytek, namísto ropy, a to i v osobní automobilové dopravě, kde bude nutné vybudovat příslušnou infrastrukturu.

► Energetický průmysl

V Peru je perspektivní spíše elektrifikace, příp. autonomní energetické celky do odlehlých oblastí než nové elektrárny pro veřejnou elektrickou síť vzhledem k dlouhodobému značnému přebytku elektrické energie v páteřních sítích.

Peruánská energetika se vyznačuje převisem nabídky nad domácí spotřebou. Kromě dokončení rozpracovaných projektů vodních a tepelných (plynových) elektráren a modernizace zastaralých energetických zařízení instalovaných před dekádami je hlavní výzvou zajistit kvalitní přenosovou soustavu pro export i rozvoj domácích a energeticky náročných průmyslových odvětví (např. metalurgie v návaznosti na těžbu kovů).

Kromě již probíhajících projektů dálkových vedení o napětí 500 kV, resp. 220 kV státní investiční agentura Proinversión plánuje posílit přenosovou soustavu do roku 2020 o vedení Mantaro–Nueva Yanango, Nueva Yanango–Nuevo Huánuco a další vedení v celkové hodnotě 1,1 mld. USD. Plány počítají s vybudováním několika rozvodných a transformačních stanic. Posílení přepravy elektrické energie do sousedního Chile si vyžádá investice ve výši 725 mil. USD a do Ekvádoru 400 mil. USD.

K pokrytí důlních aktivit i k zajištění životních potřeb v geograficky odlehlých komunitách se hledají řešení na bázi autonomních zdrojů elektrické energie, což vytváří perspektivy pro technologie, které tyto zdroje dokážou využít.

K rozšíření využití obnovitelných zdrojů vláda pravidelně vypisuje veřejné dražby s cílovými kvótami. Ty jsou zaměřeny konkrétně na solární, geotermální energetiku a malé vodní elektrárny do 20 MW.

Další dražby nejsou v nejbližší době vyloučeny. Na druhou stranu, Peru se v současné době potýká s přebytkem elektrické energie (o 50 %), nicméně situace by se mohla v horizontu 3–4 let stabilizovat v návaznosti na růst HDP, rozvoj průmyslové výroby a dokončení nových projektů v oblasti těžby kovů (tj. poroste poptávka) a vybudování přenosové soustavy pro export do sousedního Chile. Příležitosti pro uplatnění technologií, které by využily obnovitelné zdroje (malá vodní energetika, větrná, solární a geotermální zdroje) vyplývají z mezer v elektrifikaci odlehlých oblastí, které se nachází mimo veřejnou elektrickou síť.

Nově je též prozkoumávána možnost zpracování biomasy vzhledem k jistému potenciálu. Peru totiž disponuje zbytky v lesnictví a dřevozpracujícím průmyslu, které byly vyčísleny na 35 tis. tun ropného ekvivalentu za rok a odpadem v rámci pěstování a zpracování cukrové třtiny (celkem 1,2 mil. t. ropného ekvivalentu za rok).

► Obranný průmysl

Bezpečnost je v Peru vnímána jako hlavní priorita. Realitou, zvláště ve velkých městech, zůstává vysoká pouliční kriminalita. V řadě regionů dochází k nepokojům a stávkám. Příhraniční oblasti i velká města se potýkají s nelegálním pašováním drog a souvisejícím organizovaným zločinem. Častými se staly extrémní klimatické vlivy, zahrnující záplavy a eroze. Peru se navíc nachází v tektonickém pásmu. Do zajištění fyzické a průmyslové bezpečnosti i nákupu prostředků pro reakci na mimořádné události dlouhodobě směřují rozsáhlé soukromé i veřejné investice s tendencí růstu s tím, jak se rozšiřuje střední třída a společnost vnímá daná rizika stále vážněji. Zatím nenasycený je též trh v oblasti zabezpečovacích a kamerových systémů pro objekty. V roce 2015 dosáhl velikosti 20 mil. USD a roste průměrným tempem 15–20 % za rok. Přes rostoucí obavy a rizika je zatím jen 1 % domácností vybaveno touto technikou.

Peru se snaží modernizovat svůj vojenský letecký park jednak k zajištění efektivnější ochrany svého území včetně protidrogového boje (bezpečnostní koridor VRAEM s dlouhodobou vojenskou a policejní přítomností) a civilní ochrany (nasazení vrtulníků apod.), ale též k poskytnutí adekvátního výcviku na moderních strojích budoucím vojenským pilotům.

Peruánský letecký opravárenský závod SEMAN se v posledních pěti letech proměnil ve významné centrum oprav, modernizace a dokonce montáže letecké techniky, a to vojenské a civilní, včetně dopravních letounů. Od roku 2012 probíhá výrobní spolupráce s korejským výrobcem cvičných letounů KAI KT-1P. Vizí Peru je více využít vlastních kapacit, kvalifikovaného personálu a nalákat zahraniční investory na výrobu případných malých přepravních letadel nejen pro domácí trh, ale též pro země regionu.

► **Stavební průmysl**

Od světové finanční krize 2008–2009 vykazovalo stavebnictví s výjimkou roku 2015 pozitivní tempa růstu. V nadcházejících letech se očekává obnovení růstové dynamiky nad 3,5 %, přičemž pozitivní signály přináší rostoucí investice do rozšiřování kapacit či stavby nových cementáren, závodů na výrobu cihel či na výrobu plastových potrubí a spojů.

Maloobchod vzrostl v roce 2015 o 3,9 % a i v následujících letech se očekává více než 3% růst. Taktéž spotřeba domácností vykazovala vysokou dynamiku (3,4 % v roce 2015) a očekává se její další, více než 3,5% růst. Trendem posledních let je růst prodeje mnoha artiklů ve formálních prodejních kanálech vs. neformální trhy. Též je zatím pozorována preference ve prospěch kamenných obchodů oproti internetovým obchodům. Na tyto trendy reaguje výstavba nových nákupních center a specializovaných obchodů, a to v Limě i v regionech. V roce 2016 bylo dostavěno 6 nových nákupních center.

Stavba rezidenčních i komerčních nemovitostí, průmyslových staveb, rekreačních zařízení, veřejných staveb apod. je pak realizována díky aktuálnímu růstu disponibilního příjmu domácností, rozsáhlé soukromé i veřejné investiční aktivitě i zlepšení podmínek pro financování projektů. Peruánské stavební firmy se rozvíjí jak na domácím trhu, tak podnikají aktivity na zahraničních trzích, zejména v regionu Latinské Ameriky. Díky tomu posilují své kapacity.

Ve vztahu k zahraničí je patrná preference ve prospěch energeticky a ekonomicky efektivních a ve zvýšené míře ekologických stavebních materiálů a technologií. Ty se mohou uplatnit jak v průběhu staveb, v rámci vybavení interiérů či již při automatizaci domácí výroby stavebních materiálů.

► **Vodohospodářský a odpadní průmysl**

Ke službám dodávek upravené pitné vody má na národní úrovni přístup jen 81,9 % obyvatel. K systému odpadních vod má přístup jen 85 % obyvatel. Do tohoto sektoru směřují každoročně investice ve výši 1,2 mld. USD.

Platný všeobecný zákon o službách v oblasti odpadních vod považuje zajišťování těchto služeb v maximální kvalitě za prioritní národní zájem, přičemž hlavním cílem je zajistit zdraví obyvatel a ochranu životního prostředí. Velkým problémem v mnoha zejména amazonských regionech je znečišťování vodních zdrojů odpadem z domácností a nelegální těžbou v řekách.

Regionální vlády v důsledku decentralizace a plánů na větší rozvoj venkova nově disponují vlastními finančními zdroji pro realizaci systémů pro čištění odpadních vod. V odlehlých regionech, zejména na jihu (Puno a Cusco), ale i v centrálním pohoří And, se plánuje nejvíce takto zaměřených projektů. Do odvádění a čištění odpadních vod mají podle národních plánů směřovat v letech 2016–2018 investice v hodnotě 680 mil. USD.

Podle peruánského ministra pro bydlení, stavebnictví a odpadové hospodářství se k minimálním standardům blíží jen 3 velcí poskytovatelé služeb odvádění a čištění odpadních vod, a to Sedapal v Limě, Sedapar v Arequipě a Sedacusco v Cuscu (tj. největší města). Zbylých 47 podniků v regionech nemělo dosud kapacity a též čelí nedostatku finančních zdrojů pro vytvoření odpovídající moderní infrastruktury.

Kromě posilování lidských a finančních zdrojů na regionální úrovni se též plánuje větší využití soukromých investičních iniciativ a modelů na bázi partnerství veřejného a soukromého sektoru.

Prvním velkým připraveným projektem na základě soukromé iniciativy je čištění odpadních vod v okolí jezera Titicaca v náhorní plošině regionu Puno. Komplexní projekt zahrnující mj. 10 čističek odpadních vod bude mít pozitivní dopad na desítku komunit s celkem 1 mil. obyvatel. Rozpočet činí 450 mil. USD. Projekt má vládní garanci a koncese je udělena na 30 let.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Agrární produkty, včetně kávy, ryb a produktů na jejich bázi (rybí moučka, tuk apod.) představovaly vedle nerostných surovin v roce 2015 hlavní exportní komodity země. V nadcházejících pěti letech se očekává růst živočišné a rostlinné výroby v průměru o více než 3 % ročně, přičemž vizí je zajistit potravinovou soběstačnost, bezpečnost a obnovit exportní výkonnost.

V rámci národní rozvojové strategie byl formulován samostatný plán pro rozvoj infrastruktury pro zavlažování, který má v různých regionech zvýšit celkovou zemědělskou plochu a produktivitu. Za tímto účelem se počítá se soukromými financemi i se státní podporou v rámci sociálních programů ke snižování chudoby a marginalizace venkova. Příkladem je velký zavlažovací projekt Olmos na severu v regionu Lambayeque na základě soukromé investiční iniciativy (258 mil. USD), kdy systém nové přehrady, kanálů, 20 km transandského tunelu a potrubí umožní efektivní zavlažení dodatečných 43 500 ha půdy a přinese 40 tis. nových pracovních sil v zemědělství v následujících 4 letech, jakmile bude celá plocha oseta (zejména cukrová třtina, ale i ovoce a zelenina pro export).

Vzhledem k všeobecně nízké úrovni mechanizace v zemědělství lze v nadcházejících letech očekávat růst prodeje zemědělské techniky s tím, jak jsou formulovány vládní programy pro lepší využití zemědělské půdy. Na to má navázat též posílení potravinářské výroby a zdokonalení distribuce. V rámci tohoto procesu se očekává růst prodeje skladovacích, mrazicích a balicích technologií.

Růst kupní síly místního obyvatelstva, zaměstnanosti a trend usnadňování přístupu ke spotřebitelským úvěrům se nejvíce projevuje právě ve spotřebě potravin, v největší míře pak cukrovinek, ale i uzenin, jejichž průměrné ceny vzrostly od roku 2006 v důsledku rostoucí poptávky o 50 %. Jejich prodeje v roce 2015 dosáhly 150 mil. USD, což představuje 8% růst.

Vyšší spotřeba domácností pak též generuje poptávku po ingrediencích pro domácí výrobu. Tempo růstu spotřeby potravin v Peru patřilo v období 2012–2016 k nejvyšším v rámci Latinské Ameriky.

► **Zpracovatelský průmysl**

Perspektivní jsou zejména potravinářské technologie, v menší míře pak dřevozpracující a plastový průmysl (pro stavební materiály).

Prioritou peruánské vládní strategie pro potravinovou bezpečnost pro období 2013–2021 je rozšíření domácích výrobních kapacit v oblasti potravinářského průmyslu zaváděním inovativních a efektivních technologií. Podobné vize existují i v dalších odvětvích zpracovatelského průmyslu.

V pivovarnictví jsou trendem malé místní „řemeslné“ pivovary, které reagují na změny preferencí spotřebitelů. Odhaduje se, že v roce 2016 bylo tímto způsobem vyrobeno 1 mil. litrů piva, což je ve srovnání

s rokem 2014 nárůst na trojnásobek. Jelikož vláda plánuje usnadnit (mj. daňové) podmínky pro rozvoj tohoto segmentu na úkor dovezených značek, očekává se růst poptávky po minipivovarech.

V severních regionech (Trujillo a Lambayeque) dochází k dalšímu rozvoji v oblasti cukrovarnictví a lihovarnictví ve smyslu modernizace stávajících kapacit a investic do nových technologií. Místní firmy tak reagují na růst spotřeby cukrovinek v domácnostech i požadavky na zásobování nově otevřených specializovaných obchodů s lahůdkami.

V návaznosti na zavádění efektivních zavlažovacích technologií v zemědělství poroste agrární produkce a export. Jelikož se v případě Peru jedná o nejdynamičtější proexportně orientovaný sektor, bude nutné zvýšit přidanou hodnotu modernizací výrobních linek, ale též zlepšením distribuce. V tomto ohledu se se očekávají větší nároky na kvalitu a efektivitu skladovacích, mrazicích a balicích technologií.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 8406 - Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 7612 - Sudy, barely, plechovky ap., z hliníku, do 300 l
	HS 8413 - Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8417 - Pece průmyslové, laboratorní, neelektrické
	HS 8428 - Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8430 - Stroje ost. srovnávací ap., pluhy, frézy sněžné
	HS 8431 - Součásti jeřábů, vozíků, ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8474 - Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
	HS 8481 - Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8513 - Svítidla elektr. přenosná s vl. zdrojem energie
	HS 8705 - Motorová vozidla pro zvláštní účely
	HS 8708 - Části, součásti a přísl.motor. vozidel čísel 8701 až 8705
	HS 9026 - Přístroje k měření a kontrole průtoku, hladiny, tlaku
	HS 9028 - Plynoměry, měřiče kapalin, elektroměry
Obranný průmysl	HS 8531 - Elektrické akustické nebo vizuální signalizační přístroje
	HS 8802 - Letadla, vrtulníky, kosm. lodě vč. družic, nosné rakety
	HS 8906 - Lodě čluny ostatní, vč. válečných a záchranných
	HS 9020 - Přístroje dýchací ostatní, masky plynové
	HS 9302 - Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
HS 9304 - Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné	
Stavební průmysl	HS 2529 - Živec; leucit; nefelin a nefelinický syenit; kazivec
	HS 2621 - Strusky popely jiné včetně popela mořských chaluh
	HS 4008 - Desky, tyče ap., z kaučuku vulkanizov., ne tvrdého
	HS 4906 - Plány, výkresy pro účely stavební, průmyslové
	HS 6801 - Kostky, obrubníky, desky dlažební z kamene přír.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Stavební průmysl	HS 6808 – Desky, dlaždice ap. z vláken rostlin, slámy ap.
	HS 6811 – Zboží osinkocementové, buničito-cementové ap.
	HS 6910 – Výlevky, umyvadla, vany, bidety ap., keramické
	HS 7004 – Sklo ploché, tažené, foukané, jinak nezprac.
	HS 7006 – Sklo lité, tažené, plavené, vrtané aj. zpracované
	HS 7008 – Jednotky izolační z několika tabulí, ze skla
	HS 7011 – Baňky, trubice skleněné, otevřené, nedohotovené
	HS 7019 – Vláknata skleněná a výrobky z nich
	HS 7228 – Tyče, pruty, úhelníky, profily z oceli legov. ost.
	HS 7506 – Desky, plechy, pásy, folie niklové
	HS 7610 – Konstrukce hliníkové, části, desky, profily ap.
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 8414 – Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem
	HS 8431 – Součásti jeřábů, vozíků, ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8467 – Nářadí ruční pneumatické s motorem, ne elektr.
	HS 8468 – Stroje pro pájení, svařování a kalení
	HS 8526 – Radiolokátory ap., rádiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8530 – Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 8609 – Kontejnery pro jeden nebo více druhů dopravy
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 1107 – Slad, i pražený
	HS 1210 – Šišťice chmelové, čerstvé, sušené ap., lupulin
	HS 1514 – Olej řepkový, hořčičný, frakce, chemicky neuprav.
	HS 1704 – Cukrovinky bez kakaa (vč. bílé čokolády)
	HS 2203 – Pivo ze sladu
	HS 2303 – Zbytky škrobárenské, řízky řepné, bagasa, mláto
	HS 2306 – Pokrutiny, odpad po extrahování rostl. tuků aj.
	HS 2309 – Přípravky používané k výživě zvířat
	HS 8418 – Chladničky, boxy mrazicí aj., čerpadla tepelná
	HS 8422 – Myčky, stroje k čištění, plnění ap., lahví aj.
	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
Energetický průmysl	HS 8402 – Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8410 – Turbíny, kola vodní, regulátory
	HS 8483 – Hřídele aj. převodové, převody, kola ozubené, ap.
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8502 – Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8503 - Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.
	HS 8504 - Transformátory, el. měniče, statické indukory
	HS 8532 - Kondenzátory el. pevné, otočné, doladovací
	HS 8536 - Zařiz. el. k ochr., spínání obvodů, pod 1000 V, konektory pro opt. vlákna
	HS 8537 - Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 8538 - Části přístr. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.
	HS 8544 - Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 3917 - Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 3925 - Výrobky stavební z plastů jinde neuvedené
	HS 7610 - Konstrukce hliníkové, části, desky, profily ap.
	HS 8413 - Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8421 - Stroje na čištění a filtraci vody a plynů, odstředivky
Zpracovatelský průmysl	HS 8415 - Stroje, přístroje klimatizační
	HS 8418 - Chladničky, boxy mrazicí aj., čerpadla tepelná
	HS 8419 - Stroje ke zprac. materiálů změnou teplot
	HS 8438 - Stroje pro potravinářství
	HS 8439 - Stroje pro výrobu papíru, buničiny, kartónu ap.
	HS 8458 - Soustruhy pro obrábění kovů
	HS 8460 - Obráběcí stroje pro broušení, lapování, leštění ap.
	HS 8462 - Stroje tvářecí k opracování kovů, buchary ap.
	HS 8463 - Stroje tvářecí jiné pro opracování kovů
	HS 8465 - Stroje obráběcí na opracování dřeva, korku ap.
	HS 8477 - Stroje na zpracování kaučuku, plastů j. n.
HS 8479 - Stroje mech. s vlastní indiv. funkcí j. n.	

Spojené státy americké

Od roku 2010 vykazuje ekonomika USA mírný, ale stabilní růst, který se pohybuje v rozmezí 1,6 až 2,5 %. V roce 2016 byl růst HDP 1,6 % a podobné tempo růstu je dle MMF predikováno i do příštích let. Míra inflace je dlouhodobě nízká – v roce 2016 dosáhla hodnoty 1,2 %. V USA žije přes 326 mil. obyvatel a populace má i nadále růst. HDP na obyvatele přesahuje 59 tis. USD. Nezaměstnanost je dlouhodobě nízká a v roce 2016 činila 4,9 %. Běžný účet platební bilance USA je silně deficitní a tato nerovnováha se má i v příštích letech prohlubovat.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	2,4	2,6	1,6	2,2	2,1	1,9
HDP/obyv. (USD)	54 502	56 084	57 294	59 407	61 668	63 835
Míra inflace (%)	1,6	0,1	1,2	2,3	2,6	2,5
Nezaměstnanost (%)	6,2	5,3	4,9	4,8	4,7	4,8
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-392,1	-463,0	-469,4	-518,5	-566,9	-584,5
Populace (mil.)	319,1	321,6	324,0	326,2	328,4	330,6
Konkurenceschopnost	3/144	3/140	3/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	-	-	-	-	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Tříletá jednání o TTIP mezi USA a EU byla americkou administrativou prozatím zmražena.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), obsadilo USA 3. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik a dle OECD není exportně rizikovou zemí.

Vývoz ČR do Spojených států amerických 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8411	Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	6 027 485	7,0	6 150 517	-2,0
8413	Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	4 066 778	4,7	4 790 326	-15,1
4011	Pneumatiky nové z pryže	3 696 212	4,3	4 616 521	-19,9
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	3 529 019	4,1	3 986 157	-11,5
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	2 608 912	3,0	2 473 357	5,5
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	2 177 007	2,5	3 503 295	-37,9
7304	Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli	2 088 568	2,4	3 195 360	-34,6
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	1 991 721	2,3	1 891 174	5,3
9012	Mikroskopy jiné než optické difraktografy	1 832 102	2,1	1 999 978	-8,4
8512	Přístroje elektr. osvětlovací aj., stěrače ap.	1 717 814	2,0	1 449 534	18,5
Celkem TOP10		29 735 618	34,5	34 056 219	-12,7
Celkem vývoz		86 213 197		91 688 266	-6,0

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR ze Spojených států amerických 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	5 168 223	6,5	4 723 307	9,4
8411	Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	4 968 435	6,3	5 647 750	-12,0
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	4 027 404	5,1	4 113 890	-2,1
8802	Letadla, vrtulníky, kosm. lodě vč. družic, nosné rakety	2 568 952	3,3	1 421 037	80,8
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	2 268 751	2,9	2 940 866	-22,9
9018	Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj	1 969 075	2,5	2 279 639	-13,6
8542	Obvody integrované elektronické	1 660 638	2,1	1 492 922	11,2
3002	Krev lidská, živočišná, antiséra, látky očkovací	1 604 054	2,0	1 662 249	-3,5
8443	Stroje, přístr. pro tisk s pomůckami HS 8442 (vč. kopírek, faxů); části	1 462 222	1,9	1 200 781	21,8
4703	Buničina dřevná, nátronová, sulfátová	1 340 701	1,7	1 539 161	-12,9
Celkem TOP10		27 038 455	34,3	27 021 602	0,1
Celkem dovoz		78 909 230		79 961 825	-1,3

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Ekonomické oživení tlačí prodeje automobilů nahoru, v roce 2016 se prodalo 17,55 mil. nových vozidel, přičemž v osobní dopravě je nejrychleji rostoucím segmentem SUV. Roste domácí výroba a silný kurz dolaru podporuje dovozy nových vozů i dodávky dílů ze zahraničí. Trendem je vývoj nových vozidel na netradiční pohony s odpovídající infrastrukturou – CNG, LNG, elektřina, hybridy. Pokračuje oživení poptávky po nákladní přepravě a nákladní společnosti obnovují své vozové parky. Automobilky investují do počítačových technologií, autonomního řízení a infotainmentu a také do běžných výrobních zařízení. Na dodávky dílů mají největší šance firmy, které jsou již součástí dodavatelských řetězců, s referencemi od německých, korejských či japonských odběratelů. Celkově je však toto odvětví politicky citlivé a je nutné sledovat další vývoj legislativy, především té týkající se importu.

► Civilní letecký průmysl

Jeden z průmyslů, jehož výroba se stále drží v USA. Do Spojených států investují i zahraniční firmy (např. Airbus). Americké firmy mají nyní dostatek zakázek (GE Aviation má celosvětové objednávky za 25 mld. USD), hledají proto alternativní dodavatele a také se pojišťují proti výpadkům v dodavatelském řetězci. I prognózy růstu během dalších dvaceti let jsou optimistické (nejrychleji se očekává růst trhu s business jets a sportovními letadly. U flotil civilních proudových letadel se předpokládá růst pozvolný, v řádu 0,2 %). Časem by většina dodavatelů měla uvažovat o investici do USA, aby jejich vztahy s klienty byly ještě bližší. Po ustálení počtu používaných letadel pro osobní i komerční použití na úrovni okolo 200 tis. se neočekává během dalších pěti let výrazný nárůst nebo pokles počtu letadel v USA. Příležitost je proto hlavně v modernizaci a výměně částí letadel. Kromě velkých letadel zažívá růst i trh s bezpilotními letadly (drony). Absolutně největší použití se očekává v zemědělství, naopak pro bezpečnostní komerční služby asi nebudou v brzké době příliš využívány, protože v této oblasti panuje stále legislativní nejistota.

► Energetický průmysl

Čistá energetika (Cleantech) – díky přírodní rozmanitosti existuje v USA obrovský potenciál pro využití obnovitelných zdrojů. Problémem je však vzdálenost míst výroby a spotřeby a limitované propojení přenosových soustav. Dynamický rozvoj obnovitelných zdrojů bude pokračovat i při další politizaci sektoru, oficiální odhady počítají s nárůstem kapacit solárních a větrných elektráren o více než 50 GW během příštích pěti let. Rozvoj odvětví je tažen federální legislativou daňových odpočtů, velkou roli rovněž hrají i pobídky jednotlivých států (např. Kalifornie je v oblasti čisté energetiky jedním ze světových lídrů, s cílem snížení emisí o 80 %). Zj. díky federálním, resp. státním stimulům se postupně začal rozvíjet i sektor chytrých sítí s využitím moderních ICT technologií a technologií na uchovávání energie – jako nejperspektivnější se jeví Kalifornie, která přijala závazek vybudovat 1,325 GW skladovací kapacity do roku 2024. V oblasti výroby elektrické energie by měl rovněž pokračovat přechod od uhlí k zemnímu plynu, který vede k odstavení starých uhelných a výstavbě nových paroplynových elektráren. Domácí cena zemního plynu je na rozdíl od ropy do určité míry odštěpena od světových cen a očekává se, že cenový rozdíl bude přetrvávat. Kotle na pevná paliva těží z rostoucího stavebnictví.

► Chemický průmysl

Stále přetrvává rozdíl mezi cenami zemního plynu v USA a Evropě, resp. ve východní Asii. Nízké ceny zemního plynu v USA znamenají konkurenční výhodu zj. pro podniky, které využívají zemní plyn jakožto vstupní surovinu. Jde zj. o metan (např. výroba čpavku, hnojiv, metanolu...), a etan (výroba etylenu) resp. ostatní základní uhlovodíky. V současné době rovněž probíhá výstavba několika velkých infrastrukturních projektů zaměřených na zkapalňování zemního plynu. Roste stavební výroba a současně i poptávka po výrobcích nezatažujících životní prostředí, roste popularita „cradle-to-cradle“ certifikace. Tzv. udržitelná chemie je podporovaná vládní agenturou EPA. Automobiloví výrobci také poptávají barvy, které jsou šetrné k životnímu prostředí.

► ICT

Soupeření s Čínou či Ruskem vede k bezpečnostním hrozbám, které se stále častěji realizují v kyberprostoru. Roste sofistikovanost útoků a hrozeb, riziko si uvědomuje stále více firem. Přesun na mobilní zařízení s přístupem k platebním kartám zvyšuje poptávku po nástrojích zajišťující autenticitu uživatelů/plátců. V USA je přes 200 tis. neobsazených míst v oblasti kybernetické bezpečnosti. Kvůli nedostatku vlastních odborníků musí firmy služby outsourcovat. Jde o vládní prioritu, přičemž vláda v rozpočtu na r. 2017 žádá Kongres o vyčlenění 17 mld. USD. Firmy v oblasti kybernetické bezpečnosti se často podílí přímo na vývoji nových produktů a služeb, aby v nich již byla zabudovaná ochrana. V USA je značný nedostatek odborníků na zpracování a analýzu dat. USA nebudou mít dostatek vlastních expertů dříve než za 5 let (odhad konzultantské firmy Gartner). Internet věcí včetně konektivity automobilů či technologií smart home má šanci stát se další „velkou věcí“, která pomůže dosud stagnujícímu růstu produktivity US ekonomiky. Přesun aplikací na mobilní platformy zvyšuje poptávku po vývoji mobilních aplikací na zakázku.

► Sklářský a keramický průmysl

Roste počet nových domů, k čemuž přispívá dříve odkládané pořízení nového bydlení ze strany mladých rodin. Ekonomický růst vede k nárůstu obchodního cestování, výstavě a opravě nových hotelů a konferenčních center. Ve velkých městech je patrná poptávka po designovém sklu, také hotely kupují dražší okrasné i užitkové sklo (broušené vázy, lustry).

► Služby

Samostatnou kapitolou, která není zahrnuta v žádné statistice, je R&D spolupráce s komerční návazností. Česká republika v této oblasti nyní buduje rozsáhlou infrastrukturu a spolupráce s US R&D institucemi by mohla přispět k jejich udržitelnosti. Při navazování spolupráce mohou české subjekty společně s americkými subjekty žádat o granty z federálních institucí jako je např. National Science Foundation (ročně 7 mld. USD) či National Institute of Health (ročně až 30 mld. USD). Je nutné sledovat aktuální vývoj i co se týče jejich rozpočtu a případného rozsahu mezinárodní spolupráce. Přidanou hodnotou spolupráce s R&D institucemi je jejich úzká kooperace se soukromým sektorem a schopnost komercializovat své vědecké úspěchy. V USA se nachází velké množství špičkových pracovišť ve výzkumu a vývoji, ať už navázaných na univerzity a špičková zdravotnická zařízení, nebo zřízených a provozovaných velkými společnostmi. V roce 2015 byly do USA dovezeny přístroje v hodnotě přesahující 50 mld. USD. Z toho tvořila podpoložka měřících přístrojů cca 20 mld. USD.

► Strojírenský průmysl

USA jsou dlouhodobě druhým největším spotřebitelem obráběcích strojů na světě, avšak 65 % jejich spotřeby je kryto z dovozu. Pokračuje trend vyklizení pozic ze strany amerických firem zaměřujících se

na obráběcí stroje. Poptávka po obráběcích strojích v USA přímo odvisí od vývojových trendů v ostatních výrobních sektorech, především pak v dalším vývoji automobilového a leteckého průmyslu a produkce ostatních dopravních prostředků. V leteckém průmyslu se zintenzivňuje již dříve započatý trend návratu výroby do USA z Číny z důvodu nedostatečné kvality a zvyšujících se nákladů v Číně. V oblasti automobilové výroby jsou politické tlaky na ukončení delokalizace výroby do Mexika a její navrácení zpět do USA. Pro existující továrny v Mexiku však i nadále stroje nakupují američtí majitelé a do země je následně převážejí. Pro dovozy strojírenské techniky také hovoří silný kurz dolaru.

Americké soukromé firmy i univerzity investují hodně peněz do nových přístrojů, jak standardních, tak vyrobených na zakázku přímo pro konkrétní účel. V roce 2015 byly do USA dovezeny přístroje v hodnotě téměř 50 mld. USD (měřících přístrojů za cca 20 mld. USD, laboratorní techniky za 5 mld. USD). Rostou požadavky na zkrácení doby měření a rychlejší analýzu dat. Hodně start-upů přichází s novými analytickými metodami a využitími big data (analýzy krve, genetika, etc.). Nemají však dostatek peněz na nové přístroje. Proto si specializované služby nebo měření zadávají u velkých laboratoří, což zvyšuje jejich poptávku po přístrojovém vybavení.

Od roku 2003 roste prodej střelných zbraní, rok 2015 byl rekordní (téměř 15 mil. prodaných kusů, mezi roky 2002–2013 se prodej střelných zbraní zdvojnásobil). Tragické události či diskuze o zavedení restrikcí zpravidla vedou Američany k dalším nákupům zbraní. Zbraně jsou v USA politicky citlivá věc, proto je nutno sledovat vývoj legislativy na státní i federální úrovni.

► **Zábava a volný čas**

Geograficky koncentrováno především v Los Angeles a okolí, stále silnější je i přesah do oblasti počítačových technologií, softwaru a služeb. ICT zásadním způsobem mění filmový průmysl poslední čtyři dekády, trendem je jejich stále vyšší nasazení v oblasti počítačové grafiky resp. vizuálních efektů, animací včetně 3D a virtuální reality. Časté cestování a outdoorové aktivity podporují intenzivní používání izolačních a vakuových nádob (káva, čaj, potraviny), často v designově atraktivní podobě pro pobyt ve městě nebo sportovní aktivity.

► **Zdravotnický a farmaceutický průmysl**

Amerika do zdravotnictví investuje nejvíce na světě a náklady na zdravotní péči zde nadále rostou. Z dnešních 17 % HDP mohou do roku 2024 narůst až na 20 %. Nedostatek odborného zdravotnického personálu otevírá možnosti pro výrobky, které dokáží personál částečně zastoupit (chytrá lůžka, monitorovací zařízení, etc.). Rehabilitační pomůcky poptávají centra pro seniory (nejbohatší demografickou skupinu v USA). Zrychlený způsob života a stres zvedají poptávku po antidepresivech a lécích na vysoký cholesterol nebo cukrovku. Buněčné a molekulární biotechnologie přitahují hodně investic, protože je v nich naděje na zvýšení kvality života nebo snížení finanční náročnosti zdravotní péče.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Vybudovat vlastní značku stojí v USA na celonárodní úrovni desítky milionů dolarů. Současné nízké ceny základních potravin ale neposkytují dostatečné marže ani pro domácí výrobce potravin, pro ty zahraniční je tedy těžké vydělat na běžných potravinách. Proto je vhodné se zaměřit na speciality. Rozvíjí se trend „Healthy America“, rozšiřuje se nabídka bezlepkových a lehce stravitelných potravin, cereálií. Vývoj na maloobchodním trhu s potravinami (rozvoj sítě Aldi, plánovaný vstup Lidl v létě 2017) navíc dává šanci využít dodávek do jejich EU sítě jako referenci.

Trh potravinových doplňků a vitamínů loni dosáhl 25 mld. USD, kvůli zájmu Američanů o rychlá řešení a zdravý životní styl má růst i nadále o 1,5–2 % ročně. Na tyto preparáty se nevztahuje regulace FDA, proto je jednodušší je uvést na trh. Totéž platí pro energetické nápoje.

I přes rostoucí nasycenost trhu malé pivovary a tzv. řemeslná piva stále rostou na úkor velkých značek. Prostor pro nové malé pivovary na trhu ještě je, roste však důležitost výběru místa a zajištění vstupu do maloobchodu, protože místo v regálech obchodů se stále častěji musí získávat na úkor konkurence.

Do USA se živý dobytek – hovězí a vepřový živý dobytek – dováží pouze z Kanady a Mexika, v rámci vnitřního obchodního prostoru NAFTA (2015: z Kanady 6,4 mil. prasat; krav v roce 2015 z Mexika bylo 1,1 mil., z Kanady 837 tis.). Z Evropy se živý dobytek a vepřové nedováží vůbec, mj. z důvodu logistických problémů při dopravě velkých zvířat – ve stísněném prostoru během dlouhé přepravy dochází k úniku velkého množství živočišných plynů a tepla, zvířata potom do USA přijíždějí vyčerpaná s poškozenými očima a plícemi (problém např. australských chovatelů, kteří by chtěli do USA vyvážet ve velkém). Česká republika od roku 2010 nemá povolení vyvážet do USA masné produkty. Státní veterinární správa v roce 2016 požádala o zahájení řízení o povolení vývozu hovězího a vepřového masa do USA, tento proces může trvat do roku 2017–2018.

Američtí zemědělci mají v posledních letech velké zisky, které reinvestují do nákupů nové techniky. Růst zemědělství je vyšší než růst celé ekonomiky USA. Spojené státy jako jedna z mála vyspělých zemí stále populačně rostou, což dále zvyšuje poptávku po zemědělských produktech a tedy i technice. Na farmách v USA se nejvíce používají traktory s velkým výkonem, nad 100 kW. Suché počasí v Kalifornii ale značně snižuje úrodu a zisky kalifornského zemědělství, které je největší v USA.

USA spotřebují více řepky, než vypěstují, spotřeba navíc roste kvůli propagaci pozitivních nutričních vlastností a většímu využití v krmení zvířat. Hlavním dodavatelem těchto komodit do USA je Kanada. Kvůli problémům s dodávkami (zima, logistické potíže) se objevují nepravidelné příležitosti v dodávkách ovsu.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8502 – Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
	HS 8541 – Diody, tranzistory ap., zařízení polovodičová aj., FV články
	HS 8471 – Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.
	HS 8506 – Galvanické články a baterie
	HS 8507 – Akumulátory elektrické, vč separátorů
	HS 8471 – Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.
	HS 8411 – Proudové motory, turbovrt. pohony a ost. plyn. turbíny
	HS 0208 – Ostatní maso a jedlé droby, čerstvé, chlazené nebo zmrazené
	HS 1004 – Oves
	HS 1205 – Semena řepky olejky, i drcená
	HS 1210 – Šišťice chmelové, čerstvé, sušené ap., lupulin
	HS 1904 – Výrobky z obilovin vzniklé bobtnáním a pražením
	HS 2202 – Energetické nápoje
	HS 2203 – Pivo ze sladu
	HS 2208 – Ethylalkohol nedenat. pod 80 %, destiláty, likéry

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 2936 – Vitamínové doplňky, provitaminy, vitaminy, deriváty, směsi
	HS 7309 – Linky na výrobu a stáčení piva
	HS 8412 – Motory, pohony ostatní
	HS 8701 – Traktory a tahače
Strojírenský průmysl	HS 8403 – Kotle k ústřednímu topení, jiné
	HS 8459 – Obráběcí stroje pro vrtání, frézování, řezání závitů
	HS 8466 – Součásti strojů obráběcích, tvářecích
	HS 8458 – Soustruhy pro obrábění kovů
	HS 8468 – Stroje pro pájení, svařování a kalení
	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
Sklářský a keramický průmysl	HS 9303 – Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.
	HS 7003 – Sklo lité profilové ploché, válcované, nezprac.
	HS 7004 – Sklo ploché, tažené, foukané, jinak nezprac.
	HS 7005 – Sklo tabulové plavené, s povrchem broušeným aj.
	HS 7006 – Sklo lité, tažené, plavené, vrtané aj. zpracované
	HS 7007 – Sklo bezpečnostní tvrzené, vrstvené
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7013 – Sklo stolní do domácnosti, kuchyňské aj. zboží
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7113 – Šperky a klenoty a části, z drahých kovů nebo z kovů plát. drah. kovy
Chemický průmysl	HS 6911 – Nádobí aj., předměty pro domácnost z porcelánu
	HS 7611 – Nádrže, cisterny, kádě, z hliníku, nad 300 l
	HS 8419 – Stroje ke zprac. materiálů změnou teplot
	HS 8413 – Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8411 – Proudové motory, turbovrt. pohony a ost. plyn. turbíny
	HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8402 – Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8406 – Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 7304 – Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli
	HS 7305 – Trouby, trubky ze železa, oceli, nad 406,4 mm
	HS 7306 – Trouby, profily ap. duté, jiné, ze železa n. oceli
	HS 7307 – Příslušenství pro trouby, trubky ze železa n. ocel.
	HS 7308 – Konstrukce, části, desky, tyče aj., ze železa n. oceli
	HS 7309 – Nádrže, cisterny ap., ze železa a oceli nad 300 l
	HS 7310 – Cisterny, sudy, kádě ap., ze železa n. oceli do 300 l
	HS 7311 – Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
	HS 2901 – Uhlovodíky acyklické
HS 3901 – Polymery ethylenu v primárních formách	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Chemický průmysl	CPC 54 - Inženýrské služby
	CPA 71 - Architektonické a inženýrské služby; technické zkoušky a analýzy
	HS 3102 - Minerální nebo chemická hnojiva dusíkatá
	HS 3203 - Barviva rostlinného n. živočišného původu
	HS 2510 - Fosfáty vápenaté, hlinitovápenaté, přír. křída
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9012 - Mikroskopy jiné než optické, difraktografy
	HS 9016 - Váhy o citlivosti 5 cg a citlivější, i závaží
	HS 9018 - Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9019 - Přístroje pro mechanoterapii, masážní, dýchací aj.
	Nanotechnologie a nové materiály, biotechnologie vč. farmacie
	CPA 62 - Služby v oblasti programování a poradenství a související služby
Zábava a volný čas	CPA 63 - Zpracování dat
	HS 9617 - Láhve izolační aj., nádoby vakuové, tepelně izol.
ICT	CPA 61 - Telekomunikační služby
	CPA 62 - Služby v oblasti programování a poradenství a související služby
	CPA 63 - Informační služby
Civilní letecký průmysl	HS 8411 - Proudové motory, turbovrt. pohony a ost. plyn. turbíny
	HS 8407 - Motory píst., zážehové, spalovací, vratné, rotační
	HS 8409 - Části, součásti pro motory pístové
	HS 9014 - Busoly vč. kompasů navigačních aj. přístrojů
	HS 8803 - Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání
	HS 9503 - Drony do 25 kg
Automobilový průmysl	HS 9006 - Fotografické přístroje (drony klasifikované jako hračky)
	HS 8708 - Části, součásti a přísl. motor. vozidel čísel 8701 až 8705
	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8506 - Galvanické články a baterie
	HS 8507 - Akumulátory elektrické, vč. separátorů
	HS 8471 - Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.
Služby	HS 8409 - Části, součásti pro motory pístové
	CPA 59.12 - Postprodukce filmů, videozáznamů a televizních programů
	CPA 72 - Výzkum a vývoj

Uruguay

V letech 2015 a 2016 docházelo k poklesu růstu HDP. Konkrétně rok 2016 vykázal růst HDP pouze v symbolické výši 0,1 % (v předchozích letech se růst HDP pohyboval okolo 4 %). Do příštích let se však očekává návrat k původním prorůstovým hodnotám. V roce 2016 dosáhla míra inflace 10,2 %, ale dle predikce MMF by se měla v následujících letech míra inflace snižovat. V zemi žije dle odhadů téměř 3,5 mil. obyvatel a HDP na obyvatele překročil hranici 16 tis. USD. Nezaměstnanost se pohybuje kolem 8 %, přičemž v roce 2003 vykazovala hodnotu 17,2 %. Běžný účet platební bilance Uruguaye je mírně v deficitu.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	3,2	1	0,1	1,2	3,1	3,4
HDP/obyv. (USD)	16 813	15 547	15 864	16 908	17 836	18 860
Míra inflace (%)	8,9	8,7	10,2	8,7	8	7
Nezaměstnanost (%)	6,6	7,5	7,9	8,5	8,2	7,7
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-2,6	-1,9	-1,6	-1,8	-2,0	-2,2
Populace (mil.)	3,4	3,4	3,4	3,4	3,5	3,5
Konkurenceschopnost	80/144	73/140	73/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	3/7	3/7	3/7	3/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ EU v současné době jedná se zemí o preferenční obchodní dohodě.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Uruguay umístila na 73. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je dlouhodobě 3/7.

Vývoz ČR do Uruguaye 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
4011	Pneumatiky nové z pryže	18 116	11,7	13 731	31,9
2918	Kyseliny karboxylové s kyslíkatou funkcí	13 558	8,8	22 152	-38,8
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	8 238	5,3	8 584	-4,0
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	8 195	5,3	7 683	6,7
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	7 089	4,6	8 150	-13,0
8429	Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem	6 231	4,0	5 047	23,5
7013	Sklo stolní domáckenské, kuchyňské aj. zboží	5 410	3,5	4 880	10,9
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	5 409	3,5	7 300	-25,9
8411	Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	5 283	3,4	-	-
2939	Alkaloidy rostlinné, jejich soli, estery, deriváty aj.	5 118	3,3	7 271	-29,6
Celkem TOP10		82 647	53,5	84 798	-2,5
Celkem vývoz		154 621		622 007	-75,1

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Uruguaye 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
5101	Vlna nemykaná, nečesaná	90 615	28,2	42 771	111,9
4703	Buničina dřevná, nátronová, sulfátová	78 126	24,3	112 389	-30,5
5105	Vlna, chlupy zvířecí, jemné, hrubé, mykané, česané	71 199	22,2	74 501	-4,4
201	Maso hovězí čerstvé, chlazené	24 221	7,5	28 083	-13,8
3303	Parfémy, vody toaletní	21 783	6,8	8 817	147,1
409	Med přírodní	13 497	4,2	36 036	-62,5
805	Plody citrusové, čerstvé, sušené	13 096	4,1	16 099	-18,7
810	Ovoce ostatní, čerstvé	2 362	0,7	626	277,3
202	Maso hovězí, zmrazené	1 182	0,4	1 371	-13,8
2204	Víno z čerstvých hroznů, mošt vinný jiný	899	0,3	4	22 375,0
Celkem TOP10		316 980	98,6	320 697	-1,2
Celkem dovoz		321 319		343 931	-6,6

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Energetický průmysl

Uruguay je zemí se stále rostoucí energetickou spotřebou, jen během let 2004–2012 došlo k jejímu ztrojnásobení. Podle Strategie Národního energetického úřadu na léta 2015–2030 budou do energetiky investovány vysoké částky. V letech 2011–2015 bylo investováno 7,1 mld. USD, tj. 3 % HDP ročně (5x více než průměr zemí Latinské Ameriky). Podíl jednotlivých zdrojů elektřiny je v současné době následující: vodní 55 %, větrná 28 %, biomasa 10 %, plyn 7 %. Cílem je úplná soběstačnost země. Té má být dosaženo zvýšenou efektivitou využívání elektrické energie a navyšováním zdrojů. Hlavními zdroji by měly být obnovitelné zdroje jako větrná energie (aktuálně 1 300 MW instalovaného výkonu), biomasa (včetně kogenerace) nebo solární energie. Nepočítá se s výstavbou uhelných elektráren, zájem je i o snížení podílu plynových elektráren. Politikou státu je nedotovat žádné zdroje energie, a to ani z obnovitelných zdrojů. Současné výkupní ceny jsou 62–64 USD/MWh.

► Strojírenský průmysl

Hlavním výrobním sektorem v zemi je zemědělství, lze tedy uvažovat o exportu zemědělských strojů (traktorů) či o investicích do potravinářského průmyslu. Dále lze spatřovat růst poptávky v zemi po strojích zpracovávajících materiály změnou teplot, buldozerech, rypadlech a ostatních zdvihacích, manipulačních a nakládacích zařízeních. Z pohledu českých exportérů ještě zdaleka nebyl naplněn potenciál v této oblasti uruguayského trhu.

► Železniční a kolejová doprava

Vláda se snaží modernizovat železniční přepravu. V současné době má Uruguay 2 061 km tratí, z toho však provozuje pouhých 1 673 km. Podíl železniční přepravy na celkovém přepraveném nákladu je 6,5 %, takže je zde velký prostor pro zlepšení. Železniční svršky jsou v katastrofálním stavu, stejně tak i vozový park. Poslední nové lokomotivy koupila Uruguay v roce 1995, od té doby jsou nakupovány jen ojeté lokomotivy z Evropy, které prošly modernizací. Vagonů Uruguay koupila 287, část z nich z České republiky, proto zde máme dobré jméno. V plánu je modernizace více než 750 km tratí a zvýšení přepravního výkonu z aktuálního 1 mil. tun na 5 mil. v roce 2020. Podle Ministerstva dopravy a veřejných prací (MTO) předpokládané investice do železnic mají v příštích letech dosáhnout 570 mil. USD. Nákladní dopravu v Uruguay zajišťuje akciová společnost SLF (Sociedad Logística Ferroviaria), která funguje podle soukromého práva a vypisuje jednotlivé zakázky na dodávku nových lokomotiv, vagonů, kolejí apod. Tato společnost podléhá AFE (Administración de Ferrocarriles del Estado – Správa státních železnic). Bližší informace o AFE jsou dostupné z webových stránek www.afe.com.uy.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Železniční a kolejová doprava	HS 8606 - Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu
	HS 8607 - Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
Energetický průmysl	HS 8504 - Transformátory, el. měniče, statické indukory
	HS 8538 - Části přístr. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.
	HS 8544 - Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
	HS 8406 - Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8410 - Turbiny, kola vodní, regulátory
Strojírenský průmysl	HS 8701 - Traktory a tahače
	HS 8419 - Stroje ke zprac. materiálů změnou teplot
	HS 8428 - Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem
	HS 8438 - Stroje pro potravinářství

Přehled oborových příležitostí

ASIE

Afghánistán

V poslední dekádě dle dostupných údajů vykazoval růst HDP kolísavé hodnoty a globální finanční krize tuto zemi výrazně nepostihla. V roce 2016 dosáhl Afghánistán růstu HDP kolem 2 % a v následujících letech se očekává zrychlení tempa růstu. Míra inflace v roce 2016 dosáhla hodnoty 4,5 %. Populace v Afghánistánu se neustále zvyšuje a v roce 2016 čítala 32,7 mil. obyvatel. HDP na obyvatele se odhaduje na 562 USD a v roce 2016 činila nezaměstnanost 30 %.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	1,3	0,8	2	3,4	4,3	5,2
HDP/obyv. (USD)	651	615	562	576	602	638
Míra inflace (%)	4,7	-1,5	4,5	6	7	7
Nezaměstnanost (%)	9,1	-	30	-	-	-
Bilance běžného účtu (mld. USD)	0,5	0,9	0,8	0,2	-0,1	-0,6
Populace (mil.)	31,3	32,0	32,7	33,5	34,2	34,9
Konkurenceschopnost	-	-	-	-	-	-
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	7/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF, SB

- ▶ EU s Afghánistánem dosud nemá uzavřenou obchodní dohodu.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), Afghánistán nefiguruje a dle OECD je stupeň exportního rizika dlouhodobě na úrovni 7/7.

Vývoz ČR do Afghánistánu 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8803	Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání	60 057	50,8	-	-
8413	Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	16 598	14,0	-	-
8701	Traktory	10 150	8,6	1 006 209	-98,99
3304	Přípravky kosmetické, líčidla	5 369	4,5	4 415	21,61
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	3 696	3,1	12 122	-69,51
9405	Svítilna, reklamy, ukazatele apod. světelné	2 639	2,2	35 478	-92,56
8716	Přívěsy a návěsy, ost. vozidla bez mech. pohonu vč. částí	2 005	1,7	442 560	-99,55
8424	Přístroje mech. k stříkání ap., přístroje hasicí	1 637	1,4	-	-
8704	Motorová vozidla pro přepravu nákladu	1 563	1,3	246 860	-99,37
6403	Obuv se svrškem z usně	1 482	1,3	5	29 540,00
Celkem TOP10		105 196	89,0	1 747 649	-94,0
Celkem vývoz		118 176		154 091	-23,3

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Afghánistánu 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	2 031	21,0	-	-
504	Střeva, měchýře, žaludky, celé části, ne z ryb	1 171	12,1	8	14 537,5
6203	Obleky, saka, kalhoty, komplety ap. pánské, chlapecké	1 096	11,4	-	-
201	Maso hovězí čerstvé, chlazené	997	10,3	-	-
6204	Kostýmy, šaty, sukně, kalhoty ap., dámské a dívčí	856	8,9	-	-
7103	Drahokamy, polodrahokamy i opracované apod.	852	8,8	28	2 942,9
6109	Trička, vrchní tílka aj. náteřníky, pletené	601	6,2	-	-
6110	Pulovry, svetry, vesty apod. pletené, háčkované	252	2,6	-	-
6205	Košile pánské, chlapecké	235	2,4	-	-
6206	Halenky, košile, halenky košilové, dámské, dívčí	209	2,2	-	-
Celkem TOP10		8 300	86,0	36	22 955,6
Celkem dovoz		9 653		1 244	676,0

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Dopravní průmysl a infrastruktura

V Afghánistánu za přispění donorů (především Světové a Asijské rozvojové banky) dochází k rozvoji železniční a silniční sítě, letectví a výstavby energetických sítí (plynovody, ropovody, elektrické sítě, atd.) či rozvoji veřejné dopravy ve městech. České firmy mají možnost uplatnit své výrobky a služby v tendrech Světové banky a afghánských institucí (např. dodávky turbín, generátorů, čerpadel, kolejového materiálu, lokomotiv, vagónů, autobusů, trolejbusů a nákladních vozidel). Co se týče silniční dopravy, tak byl na konferenci RECCA V. prezentován plán na obnovu strategicky důležitého tunelu Salang a řešení dopravy v oblasti Bamyán-Dushi. Asijská rozvojová banka projekt schválila a finanční prostředky na výstavbu alokovala. Další blízkou investicí bude východně západní silniční koridor a dálniční spojení mezi Kábulem, Džalabádem a Pešávárem (KDP). Na samotný koridor je momentálně alokováno 733 mil. USD a rozšíření dálniční komunikace KDP by se mělo pohybovat kolem 120 mil. USD. Jedná se o smíšené financování vlády Afghánistánu společně s mezinárodní pomocí.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Afghánistán je nesmírně bohatý na nerostné suroviny (uhlí, měď, ropa, zemní plyn, zlato, železná ruda atd.). Důlní průmysl je proto tahounem ekonomického růstu Afghánistánu. Budování infrastruktury je plánováno s přihlédnutím na lokaci ložisek nerostného bohatství. Pro zahájení těžby budou potřeba zdvihací zařízení, stroje na těžbu a důlní technika, poté stroje na zpracování a úpravu vytěžených surovin, včetně logistické podpory.

Momentálně je největším plánovaným projektem výstavba 1 775 km dlouhého plynovodu TAPI z Turkmenistánu do Indie přes Pákistán a Afghánistán. Dle předběžných odhadů Asijské rozvojové banky se bude jednat o projekt s cenovkou kolem 7,6 mld. USD. Asijská rozvojová banka již zainteresované strany s přípravou podrobného plánu financování oslovila. V rámci implementace se počítá s masivními soukromými investicemi.

► Energetický průmysl

I přesto, že v energetické oblasti má Afghánistán značný potenciál a to zejména v oblasti budování vodních elektráren a využití alternativních zdrojů energie (sluneční, větrná apod.), Afghánistán není energeticky soběstačný a musí 2/5 elektrické energie dovážet. V nejbližší době musí zahájit budování vlastních energetických zdrojů a přenosových soustav. V této souvislosti je plánováno vybudování přenosové soustavy pro transfer přebytečné elektrické energie z Tádžikistánu a Kyrgyzstánu do Afghánistánu, projekt CASA 1000. Investice v hodnotě 1 mld. USD má být součástí společného mechanismu Světové banky, Islámské rozvojové banky, Ruské federace a potenciálních komerčních partnerů. V tomto kontextu je třeba zmínit další dva projekty a to Severovýchodní (NEPS) a Jihovýchodní (SEPS) v rámci kterých se mají vybudovat regionální přenosové soustavy. Oba projekty byly afghánskou vládou odsouhlaseny a investice se očekávají jak z řad dárcovských zemí, tak i soukromého sektoru. V dalším je třeba zmínit plán na stavbu přehrady Kokcha s hydroelektrárnou (450 MW), která má sloužit k distribuci vody a zavlažování severních oblastí země z řeky Amu Darya.

► Obranný průmysl

S odchodem spojeneckých jednotek a se změnou systému financování ozbrojených složek Afghánistánu lze počítat s možnostmi dodávek obranné techniky, výbroje a výstroje pro armádu a bezpečnostní složky. Také většina vojenských základen mise NATO se bude v nadcházejících letech proměňovat na mezinárodní a národní letiště. Příležitosti pak budou v dodávkách přístrojové a radarové techniky, bezpečnostních systémů atp.

► Sklářský a keramický průmysl

České sklo a křišťál má v Afghánistánu tradičně velice dobré jméno. Jedná se o prestižní a do budoucna perspektivní sektor. Je pravděpodobné, že v rámci budování nové infrastruktury a státních institucí se bude zvyšovat poptávka po luxusním zboží ze skla a křišťálu. Důkazem tohoto trendu je použití těchto výrobků v jednom z prezidentských paláců v Kábulu.

► Služby

V rámci realizace tzv. digitální hedvábné stezky je plánováno položení optického kabelu v délce 4 600 km. Projekt se jménem Afghan Fiber Optic Ring má za úkol rozšířit dosavadní síť optických kabelů s cílem transformace Afghánistánu v hlavní uzel internetových dat v regionu. Celý projekt je rozdělen do několika fází. První z nich je položení cca 3 100 km optického kabelu v hodnotě cca 65 mil. USD. Další oblast, která se postupně dostává do popředí, je rozvoj městské hromadné dopravy v Kábulu.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Sektor zemědělství v Afghánistánu, který je do značné míry subvencován ze zahraničí, zaměstnává až 70 % populace a podílí se 30 % na tvorbě HDP. Afghánská ekonomika byla vždy výrazně zemědělská, a to navzdory skutečnosti, že pouze 12 % z celkového množství půdy je orné a asi 6 % je v současné době zemědělsky využíváno. Zemědělská výroba je značně závislá na těžko předvídatelných proměnných (množství sněhu, objemu jarních dešťů) a proto jednou z priorit vlády je rekonstrukce a výstavba nových zavlažovacích kanálů. Signifikantní je produkce a vývoz ovoce a ořechů (granátová jablka, meruňky, hrozny, melouny a moruše). Několik provincií na severu země (Badghis a Samangan) jsou známé díky pěstování pistácií. Dále se zde pěstují brambory (Bamjan), bavlna, mandle, a šafrán. Metody a způsoby obdělávání zemědělské půdy jsou zastaralé. Hlavní příčinu spatřujeme v nízké vzdělanosti místní populace. Potenciál České republiky leží v dodávkách zemědělských strojů, budování skladovacích a zpracovatelských kapacit a zavádění moderních metod hospodaření.

► Železniční a kolejová doprava

Afghánská vláda zvažuje rozšíření železniční sítě a propojení Afghánistánu s Turkmenistánem a Tádžikistánem. Světová banka provedení projektové ideje prověřuje. Plán má být rozvržen do tří etap a má systematicky podporovat soukromé a státní subjekty v rámci rozvoje, provozu a údržby železniční dopravy.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8433 – Stroje, zařízení žací, mláticí, sekačky trávy ap.
	HS 8436 – Stroje ost. pro zemědělství, lesnictví, ap. líhně
	HS 8438 – Stroje pro potravinářství
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8602 – Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8607 – Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
	HS 8608 – Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
Civilní letecký průmysl	HS 8411 – Proudové motory, turbovrt. pohony a ost. plyn. turbíny
	HS 8413 – Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8526 – Radiolokátory ap., rádiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8805 – Ostatní letecké zařízení, katapulty ap., simulátory
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 8414 – Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8702 – Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8704 – Motorová vozidla pro přepravu nákladu
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem
	HS 8430 – Stroje ost. srovnávací ap., pluhy, frézy sněžné
	HS 8431 – Součásti jeřábů, vozíků, ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8474 – Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
	HS 8704 – Motorová vozidla pro přepravu nákladu
	HS 8708 – Části, součásti a přísl.motor. vozidel čísel 8701 až 8705
Energetický průmysl	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8503 – Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.
	HS 8507 – Akumulátory elektrické, vč separátorů
	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 8544 – Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
	CPA 42.91 – Vodní díla a jejich výstavba
Obranný průmysl	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9303 – Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.
	HS 9304 – Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
	HS 9306 – Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní
Sklářský a keramický průmysl	HS 7001 – Masivní sklo v kusech
	HS 7006 – Sklo lité, tažené, plavené, vrtané aj. zpracované
	HS 7013 – Sklo stolní do domácnosti, kuchyňské aj. zboží
	HS 9405 – Svítidla, reklamy, ukazatele ap. světelné

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LDC

Základními strategickými dokumenty pro rozvoj Afghánistánu jsou zejména Afghanistan National Development Strategy (ANDS) a Aid Management Policy (AMP), které reflektují hlavní priority afghánské vlády a rovněž implementační strategie mezinárodní donorské komunity. V konkrétních oblastech rozvoje existují tzv. National Priority Programmes (NPPs), týkající se hlavních oblastí rozvoje země: posilování míru a bezpečnosti, rozvoj lidských zdrojů, rozvoj infrastruktury, rozvoj soukromého sektoru, zemědělství a rozvoj venkova a „good governance“.

► Sektor zemědělství

Zemědělství je tradičně hlavním sektorem ekonomiky země s podílem 30 % na tvorbě HDP. Hlavním cílem rozvoje v rámci tohoto sektoru je udržitelné zvyšování zemědělské produkce a zlepšování kvality a efektivity zemědělských technik, včetně vzdělávání farmářů a podpory produkce plodin s vyšší přidanou hodnotou. V rámci sektoru zemědělství jsou rovněž řešeny otázky spojené s ochranou půdy, zavlažováním a zvyšováním odolnosti venkovských komunit vůči přírodním katastrofám a výkyvům počasí. V budoucnu by se produkty afghánského zemědělství měly stát opět rovněž významnou složkou exportu (např. čerstvé a sušené ovoce, ořechy a mandle, pšenice, rýže atd.) – v této oblasti se vláda rovněž snaží o zlepšování kvality produkce a bezpečnosti potravin prostřednictvím přijetí a implementace mezinárodních norem a standardů.

► Sektor vzdělávání

Po mnoha letech ozbrojených konfliktů usiluje afghánská vláda o stabilizaci a rozvoj systému školství na všech stupních, včetně zajištění pravidelné a bezpečné docházky pro všechny děti školního věku bez rozdílu pohlaví. Stále však přetrvávají problémy s nedostatečnou školskou infrastrukturou a slabou úrovní vzdělání pedagogických pracovníků. Klíčovou roli v systému vyššího odborného školství mají zejména zemědělské vzdělávací instituce (střední zemědělské školy), které pomáhají zlepšovat kvalitu stěžejního sektoru ekonomiky země – zemědělství. Vzdělávání a odborná příprava farmářů má významný podíl na zavádění moderních a efektivních zemědělských technik do stále nepříliš výkonného afghánského zemědělství, podporuje ale také tvorbu pracovních příležitostí i v oborech se zemědělstvím souvisejících (zpracování zemědělské produkce a výroba potravin).

► Sektor infrastruktury

Pro úspěšný ekonomický rozvoj země má budování infrastruktury klíčový význam, přičemž tato oblast patří dosud k těm nejvíce postiženým a zanedbaným součástem národního hospodářství. Přes masivní investice místní vlády a zahraničních donorů v minulých letech stále přetrvávají zásadní problémy prakticky ve všech oblastech – jde zejména o dopravní (zvláště silniční) infrastrukturu (včetně staveb a oprav mostů), dostupnost a kvalitu elektrické sítě, telekomunikace, závlahové systémy pro zemědělství atd. Propojenost jednotlivých oblastí země je dosud stále velmi slabá a místní doprava rovněž zcela nepostačuje rostoucím potřebám obyvatel a ekonomiky. Vedle přímé obnovy infrastruktury existuje také velká poptávka po kvalitních a technicky vzdělaných pracovních silách.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>

Arménie

Pozitivní makroekonomický vývoj arménské ekonomiky od počátku nového tisíciletí byl přerušen až vznikem globální finanční a hospodářské krize. Tempo ekonomického růstu se v roce 2009 snížilo o více než 14 %. V následujících letech se pak tempo růstu opět zvyšovalo a nejlepších hodnot bylo dosaženo v roce 2012 (7,1 %). V roce 2016 vykázalo hospodářství meziroční růst 3,2 %. Míra inflace v Arménii se mezi lety 2010–2015 pohybovala v hodnotách od 3–8 %. Populace Arménie čítá 3 mil. obyvatel a HDP na obyvatele je zhruba na úrovni 3 700 USD. Země dlouhodobě vykazuje vysokou nezaměstnanost, která se v posledních letech pohybuje na úrovni okolo 18 %. Běžný účet platební bilance je téměř vyrovnaný.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	3,6	3	3,2	3,4	3,7	4
HDP/obyv. (USD)	3 889	3 521	3 596	3 731	3 945	4 183
Míra inflace (%)	3	3,7	-0,5	2,5	4	4
Nezaměstnanost (%)	17,6	17,7	17,9	18	17,8	17,4
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-0,9	-0,3	-0,3	-0,3	-0,4	-0,5
Populace (mil.)	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Konkurenceschopnost	85/144	82/140	79/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	6/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF, SB

- ▶ EU má s Arménií uzavřenou PCA z roku 1999, která zahrnuje i obchodní problematiku. V roce 2013 odstoupila Arménie od podepsání Asociační dohody.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Arménie umístila na 79. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je dlouhodobě 6/7.

Vývoz ČR do Arménie 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	73 417	14,1	84 707	-13,3
8502	Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační	63 403	12,2	52 727	20,2
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	41 512	8,0	19 479	113,1
3305	Přípravky na vlasy	40 454	7,8	52 676	-23,2
8507	Akumulátory elektrické, vč separátorů	20 848	4,0	20 095	3,7
9306	Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní	19 567	3,8	1 917	920,7
9619	Hygienické vložky, tampony, dětské pleny a pod. hygien. výrobky	16 818	3,2	28 799	-41,6
7013	Sklo stolní domácké, kuchyňské aj. zboží	15 744	3,0	19 046	-17,3
8528	Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní	15 058	2,9	12 618	19,3
3401	Mýdlo a pod. výrobky, papír, plst., aj. pokryté mýdlem	12 882	2,5	21 444	-39,9
Celkem TOP10		319 703	61,3	313 508	2,0
Celkem vývoz		521 587		570 723	-8,6

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Arménie 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
7607	Fólie hliníkové o síle pod 0,2 mm	24 839	32,9	1 332	1 764,8
2208	Ethylalkohol nedenat. pod 80 %, destiláty, likéry	20 191	26,8	26 925	-25,0
7202	Feroslitiny	10 275	13,6	14 950	-31,3
2512	Moučky fosilní křemičité ap. zeminy křemičité	2 628	3,5	995	164,1
9032	Přístroje regulační n. kontrolní automatické	2 167	2,9	1 835	18,1
6802	Kameny opracované pro účely výtvarné, stavební	1 902	2,5	204	832,4
7017	Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní	1 865	2,5	1 562	19,4
6403	Obuv se svrškem z usně	1 738	2,3	-	-
9706	Starožitnosti starší než 100 let	1 385	1,8	-	-
306	Korýši živí, čerství, vaření, chlazení, zmraz., ap.	1 275	1,7	10	12 650,0
Celkem TOP10		68 265	90,5	47 813	42,8
Celkem dovoz		75 446		53 473	41,1

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Elektrotechnika

Z hlediska elektrotechniky došlo v roce 2016 k nárůstu exportu těchto položek: telefonní přístroje, ostatní přístroje k vysílání, přijímání hlasu, dat na hodnotu 1,172 mil. USD, ostatní monitory, projektory bez TV přijímače ve výši 356 tis. USD, a akumulátory elektrické ve výši 609 tis. USD. V Arménii došlo v létě 2015 k nepokojům z důvodu zvyšování cen energie a může tak růst poptávka domácností po jiných dodavatelích energie, což pro následující období roku 2016 předpokládá potenciál u obnovitelných zdrojů energie, kdy byla nyní stanovena i daňová úleva, tedy bez daní a poplatků. Sluneční i větrná energie bude tak distribuována bez jakýchkoli daní, licencí a poplatků v případě výkonu až 150 kW. V případě přebytku energie bude zapotřebí instalovat akumulátory a rezervoáry, které budou energii uchovávat. Lze předpokládat, že pro další období, či nejspíše koncem roku 2016 či 2017 bude nárůst potřeby a možného importu elektrických akumulátorů. Období se stanovuje díky nutnosti vyřadit stavební a jiná povolení na výstavby elektráren.

► Chemický průmysl

International Monetary Fund vydává každoročně ke každé zemi zprávy z hlediska významných událostí, statistiky a komparace zahraničního obchodu a možné analýzy predikce budoucího vývoje. Z hlediska zprávy o Arménii za předešlý rok 2016 je v příručce patrné, že celkový dovoz do Arménie u jednotlivých sektorů klesá, což lze potvrdit i u chemických produktů, které zahrnují jak různé chemické látky. Import chemických produktů do Arménie celkově klesl za rok 2016 na 434 tis. USD, což je 12 % pokles. Z hlediska predikce na následující období u zahraničního obchodu Arménie se uvádí, že i nadále bude pokračovat obdobný vývoj, tedy že i nadále bude celkový import spíše klesat. Nicméně u dílčích položek lze pak evidovat výrazný nárůst importu z České republiky. Jedná se zejména o přípravky na vlasy a přípravky pro ústní a zubní hygienu. U přípravků na vlasy došlo za rok 2016 k nárůstu o 22 %, tedy o 46 tis.

► Sklářský a keramický průmysl

Zajímavě se rozvíjející položka vývozu České republiky do Arménie, její růst koresponduje s růstem arménských dovozů. Rusko, se kterým Arménie úzce spolupracuje, stanovilo čtyři země, které mají nahradit export do Ruska za Turecko. Arménie sice ve výčtu těchto zemí chybí, ale představuje oblast, kde se sklářské podniky těší značné oblibě a progresi a sklářské produkty budou i předmětem exportu do Ruska, což může být i potenciál pro české exportní podniky, kdy mohou Arménii oslovit z hlediska možné kooperace při dovozu do Ruska. Sklárny se obecně v Arménii rozvíjí velmi rychle a díky uznávané kvalitě českých sklářských produktů se očekává nárůst zájmu v tomto sektoru, což potvrzuje i nárůst konkrétní položky od ledna 2016, kdy aktuálně je dovoz skleněného zboží pro domácnost, kanceláře, k výzdobě v hodnotě 650 tis. USD, kde je oproti předchozímu roku vidět pokles o 8,5 %. U neelektrických výrobků z grafitu byl zaznamenán nárůst na hodnotu 409 tis. USD.

► Strojírenský průmysl

Strojírenství představuje jednu z oblastí, které jsou preferovány při budování vztahů České republiky a Arménie. Pro následující období je významná možný export při modernizaci jaderných turbín jaderné

elektrárny v Arménii. Modernizace elektrárny v Mecamoru je naplánována na počátek roku 2017 a dále i na rok 2017, kdy se celková investice do modernizace odhaduje na výši 300 mil. USD. Aktuálně je u strojírenského průmyslu potenciální příležitostí např. v exportu: zařízení k automatickému zpracování dat, kdy doposud je o této položky průmyslu evidován nárůst o téměř 20 %, tj. na 4,968 mil. USD.

► Zpracovatelský průmysl

Průmysl v Arménii a zpracovatelský průmysl se za rok 2016 nese v duchu výroby šperků, kdy se produkce a poptávka ztrojnásobila, což by mohl být případný impuls pro české sklářské výrobce, což se ovšem zatím neprojevovalo v rámci zahraničního obchodu s Arménií. Vyšší produkce se v Arménii netýkala pouze bižuterie, ale i šperků z drahokamů, polodrahokamů a drahých kovů, kdy nárůst za rok 2016 činil 94,8 tis USD, což by Česká republika mohla využít v podobě obchodní nabídky na dovoz ozdobných a jiných balení na tyto šperky. Za rok 2016 byl evidován nárůst importu produktů z České republiky do Arménie v podobě hygienických vložek, tamponů, dětských plen a podobných hygienických výrobků, kdy aktuální statistická hodnota importu těchto výrobků činil za rok 2016 hodnotu ve výši 32,4 tis. USD.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Chemický průmysl	HS 3305 – Přípravky na vlasy
	HS 3306 – Přípravky pro ústní nebo zubní hygienu
Zpracovatelský průmysl	HS 4823 – Výrobky z buničiny, papíru, lepenky, buničité vaty
Sklářský a keramický průmysl	HS 7013 – Sklo stolní do domácnosti, kuchyňské aj. zboží
Strojírenský průmysl	HS 7308 – Konstrukce, části, desky, tyče aj., ze železa n. oceli
	HS 7318 – Šrouby, vruty, matice, podložky aj. ze železa n. oceli
	HS 7326 – Ostatní výrobky ze železa nebo oceli
Elektrotechnika	HS 8471 – Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.
	HS 8421 – Stroje na čištění a filtraci vody a plynů, odstředivky
	HS 8471 – Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.
	HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8502 – Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
	HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické indukory
	HS 8507 – Akumulátory elektrické, vč separátorů
	HS 8509 – El. přístroje pro domácnost s el. motorem, ne vysavače
	HS 8517 – Telefony ap. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jn.
	HS 8528 – Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní
	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
HS 8541 – Diody, tranzistory ap., zařízení polovodičová aj., FV články	

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LMIC

V Arménii byl zaznamenán za poslední roky velký vývoj a to zejména v infrastruktuře, zemědělství, zdravotnictví, v zajištění pitné vody, zavlažování a rozvoje venkova.

► Sektor infrastruktury

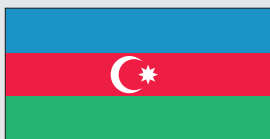
V Arménii bylo financováno celkem 319 infrastrukturních mikroprojektů, které pokrývají více než 88 komunit a kulturních center, 44 mateřských škol, 130 škol a jiné. Během posledního desetiletí tak došlo k řadě projektů a dalších finančních operací, které zajistily vytvoření nových pracovních míst a zmírnily dopady krize. Nově byly vystaveny silnice, které otevřely bránu potenciálnímu zemědělství a cestovního ruchu. Arménie vstoupila do EEU, což může mít za následek i změnu celních sazeb i na potravinářské a zemědělské produkty.

► Zpracování odpadů

Zpracování odpadů má pro Arménii klíčový význam a je její prioritou. Země produkuje každým rokem 368 618 tun MSW (městský pevný odpad), což znamená 119,8 kg na jednoho obyvatele za rok. V nedávné době se Arménii podařilo získat půjčky od mezinárodních institucí (EU NIF, EBRD, E5P) na modernizaci systému zacházení s pevným odpadem tak, aby tento odpovídal normám EU. Počítá se s tím, že v různých oblastech Arménie budou zřízeny další skládky, což rozšíří možnosti recyklace a přispěje k udržitelnému rozvoji v oblasti životního prostředí. Díky inovacím lze v oblasti zacházení s pevnými odpady dosáhnout ekonomického prospěchu. Ukládání odpadů na skládky se z hlediska udržitelnosti považuje za možnost nejméně výhodnou, jelikož v tomto případě zde nevzniká žádný další užitek. V rámci různých technologických projektů lze však pevný odpad ziskovým způsobem zužitkovat, jelikož představuje vydatný a různorodý zdroj materiálů a energie (spalování), jakožto alternativní zdroj.

Zastupitelský úřad v Jerevanu realizuje v roce 2017 malý lokální projekt „Greener Armenia through Waste Sorting“, kde v rámci projektu krajský úřad města Armavir (s 1,2 mil. obyvateli) hodlá vysvětlit učitelům všech škol v provincii výhody a úskalí třídění odpadu domácností, získat je pro třídění a prostřednictvím učitelů pak oslovit žáky a jejich rodiče k plošnému třídění odpadu. Linku na zpracování odpadů v Armaviru dodává česká firma.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>

Ázerbájdžán

Ázerbájdžán před globální finanční krizí dosahoval vysokého ekonomického růstu, například v roce 2006 činil meziroční přírůstek HDP 34,5 %. V důsledku světové ekonomické krize a poklesu cen ropy se však růst značně zbrzdil a v roce 2016 upadla země do recese (pokles HDP o 2,4 % v meziročním srovnání). Míra inflace v roce 2016 akcelerovala a dosáhla úrovně 10,2 %. Nezaměstnanost v zemi se dle oficiálních údajů drží okolo 6 %. Populace Ázerbájdžánu čítá 9,6 mil. obyvatel a HDP na obyvatele přesahuje 4 tis. USD. Běžný účet platební bilance země byl po deseti přebytkových letech v roce 2015 v mírném deficitu. Od roku 2016 je již ale opět přebytkový a toto kladné saldo by se dle odhadů MMF mělo nadále zvyšovat.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	2,8	1,1	-2,4	1,4	2,3	2,9
HDP/obyv. (USD)	8 055	5 739	3 759	4 028	4 156	4 329
Míra inflace (%)	1,4	4	10,2	8,5	4,2	4
Nezaměstnanost (%)	6	6	6	6	6	6
Bilance běžného účtu (mld. USD)	10,4	-0,2	0,3	1,2	3,6	4,1
Populace (mil.)	9,3	9,4	9,5	9,6	9,6	9,7
Konkurenceschopnost	38/144	40/140	37/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	5/7	5/7	5/7	5/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ EU se zemí zatím nemá uzavřenou žádnou dohodu o volném obchodu a Ázerbájdžán není ani členem WTO.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Ázerbájdžán umístil na 37. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je dlouhodobě 5/7.

Vývoz ČR do Ázerbájdžánu 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
7302	Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.	1 301 813	49,2	252 978	414,6
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	164 842	6,2	284 492	-42,1
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	120 718	4,6	51 051	136,5
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	100 880	3,8	27 009	273,5
8414	Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	61 747	2,3	4 577	1 249,1
7215	Tyče, pruty ostatní, ze železa, oceli nelegované	59 939	2,3	27 257	119,9
7318	Šrouby, vruty, matice, podložky aj. ze železa n. oceli	55 125	2,1	30 101	83,1
8705	Motorová vozidla pro zvláštní účely	52 458	2,0	3 849	1 262,9
9405	Svítlidla, reklamy, ukazatele apod. světelné	41 608	1,6	86 147	-51,7
7013	Sklo stolní domáckenské, kuchyňské aj. zboží	40 973	1,5	130 386	-68,6
Celkem TOP10		2 000 103	75,6	897 847	122,8
Celkem vývoz		2 646 368		2 828 095	-6,4

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Ázerbájdžánu 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2709	Oleje minerální a z nerostů živých, surové	11 635 590	98,9	25 662 600	-54,7
6305	Pytle, pytlíky k balení zboží	36 542	0,3	13 253	175,7
802	Ovoce skořápkové ost., čerstvé, sušené, loupané	27 533	0,2	20 359	35,2
8427	Vozíky stohovací, vidlicové aj., s zařiz. manipul.	19 762	0,2	-	-
8428	Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační	12 254	0,1	-	-
7112	Odpady, úlomky kovů drahých, plátovaných kovů	10 129	0,1	8 717	16,2
7801	Olovo surové (neopracované)	5 291	0,0	-	-
2009	Šťávy ovocné, zeleninové, nezkvašené, i slazené	4 315	0,0	238	1 713,0
3901	Polymery ethylen v primárních formách	2 585	0,0	-	-
5209	Tkaniny bavlněné nad 85 % nad 200 g.m ⁻²	1 911	0,0	-	-
Celkem TOP10		11 755 912	100,0	25 705 167	-54,3
Celkem dovoz		11 761 424		25 710 257	-54,3

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

Obecně lze říci, že nelehká situace, ve které se dnes ázerbájdžánská ekonomika nachází, s sebou kromě určitých komplikací přináší i řadu příležitostí pro české exportéry. Do budoucna se jako perspektivnější jeví orientace na projekty v nově deklarovaných prioritních oblastech ázerbájdžánského hospodářství. Těmito oblastmi je zemědělství a potravinářský průmysl, výroba léčiv, elektrotechniky, strojírenská výroba, spotřebního průmysl a v neposlední řadě úsporné a environmentální technologie. Lze předpokládat, že úspěchu dosáhnou zejména ti dodavatelé, kteří dokážou nabídnout určitý stupeň lokalizace výroby či transferu technologií. U takových projektů je možné rovněž očekávat i větší odolnost vůči změnám ekonomické situace v zemi.

► Automobilový průmysl

Existuje možnost dodávek vozových souprav, s čímž souvisí zvýšená potřeba nákladních automobilů. Postupně bude modernizována městská a meziměstská autobusová doprava, s tím souvisí možnost dodávek autobusů, kde čeští exportéři mohou těžit ze zkušeností s realizací kontraktu na dodávku autobusů pro potřeby Evropských her 2015. Naopak trh s osobními automobily se vlivem ekonomických problémů prakticky zastavil a jeho případné oživení lze očekávat nejdříve v příštím roce.

► Dopravní průmysl a infrastruktura

Rozvoj automobilového průmyslu podporuje hlavně výstavba nových silnic a dálnic a s tím související infrastrukturou po celé zemi.

► Elektrotechnika

S postupným útlumem stavebního boomu v Ázerbájdžánu lze registrovat i snižující se poptávku po některých typech elektromateriálu. Na druhou stranu, v současnosti probíhá proces modernizace a rozšiřování elektrické přenosové soustavy, který je spojen s výstavbou nových linií vysokého a velmi vysokého napětí, transformátorových stanic a také některých elektráren. V nejbližší době bude Ázerbájdžán rovněž nucen řešit otázku spolehlivého zabezpečení dodávek elektrické energie pro izolované osídlení v horských oblastech. Mimo to, Ministerstvo spojů a informačních technologií plánuje v nejbližších pěti letech vyměnit stávající vysílací technologii (rádio a TV) a v rámci státního programu rozvoje dálniční sítě vzroste potřeba tzv. telematiky.

► Energetický průmysl

V souvislosti s výstavbou plynovodu TANAP a přípravnými pracemi na nalezišti Šah Deniz 2 lze předpokládat zvýšenou poptávku po ocelových trubkách, komponentech kompresorových stanic a specializovaných stavebních strojích. V tomto kontextu hraje důležitou roli fakt, že ačkoli většina plynovodu TANAP povede na území Turecka, největším investorem celého projektu je ázerbájdžánský státní podnik SOCAR (58 % podíl). Možnosti uplatnění českých firem jsou samozřejmě mnohem širší, nicméně je nutno brát na vědomí neekonomické faktory, které vstupují do rozhodování o investicích v tomto sektoru.

Současně lze předpokládat, že náběh produkce naleziště Šah Deniz II na očekávanou úroveň 16 mld. m³ ročně bude postupný a zejména v prvních letech může dojít k problémům s dodávkami kontrahovaných

objemů zákazníkům. Z tohoto důvodu Ázerbájdžán plánuje do roku 2020 výrazně posílit své kapacity v oblasti alternativních zdrojů energie a tím uvolnit doplňkové objemy zemního plynu pro export.

Zvažovány jsou různé varianty, mezi jinými i projekt větrné farmy o výkonu 200 MW mezi ostrovy Pirallahi a Čilov v Kaspickém moři, který by svými parametry mohl zaujmout i některé z českých investorů. Další sférou, kde by české podnikatelské subjekty mohly v Ázerbájdžánu najít uplatnění, jsou technologie ke zvyšování efektivity využití energií a to jak v průmyslových provozech, veřejných objektech, tak i v domácnostech.

► Chemický průmysl

Evidujeme projekty na dodávky investičních celků v chemickém průmyslu v návaznosti na stavbu velkého petrochemického komplexu nedaleko hlavního města, na rekonstrukci stávajících chemiček ve městě Sumgait a rozšíření ropného terminálu Sangachal. Plánovaná investice až 6 mld. USD. SOCAR obvykle poptává firmy, které se již v minulosti podílely na výstavbě těchto kapacit. České firmy mezi nimi v minulosti byly.

► Obranný průmysl

Ázerbájdžán opakovaně deklaruje zájem o akvizice vojenského materiálu, ať již kompletních zbraňových systémů či náhradních dílů. Páteří pozemních sil i letectva je v současnosti technika ruské provenience, resp. původní sovětské systémy, modernizované ruskými či ukrajinskými specialisty. Navzdory této skutečnosti lze ze strany nejvyšších míst Ázerbájdžánu sledovat snahu o omezení závislosti na dodávkách vojenského materiálu pouze od jednoho dodavatele. Oproti Arménii, závislé v otázce bezpečnosti zcela na Rusku, disponuje Ázerbájdžán dostatečnými finančními prostředky na nákup moderních zbraňových systémů, dochází tak ke zvyšování podílu akvizic vojenského materiálu z Izraele, Turecka a Jihoafrické republiky. Navzdory tomu si Ruská federace i nadále drží výsadní postavení mezi dodavateli zbraňových systémů pro ázerbájdžánské ozbrojené síly a její pozice se zdá být neotřesitelná.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Poptáváno je zejména zařízení pro malé hydroelektrárny (podpora v rámci vládního programu 20/20). Podle ministra životního prostředí Ázerbájdžánu začíná být kladen vysoký důraz na čištění vod – čistírny odpadních vod a chemické úpravní vody, počínaje malými (od cca 1 tis. ekv. obyvatel) po velké (až 50 tis. ekv. obyvatel) a čištění kontaminovaných půd. České firmy byly vyzvány, aby připravily technologická řešení, pokud budou shledána zajímavými a předběžné ceny konkurenceschopné, je v této oblasti možnost velmi širokého uplatnění.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Prakticky veškeré zdravotnické vybavení a léky Ázerbájdžán dováží ze zahraničí. Tato skutečnost, v kombinaci s devalvací místní měny měla za následek skokové zvýšení cen medikamentů o cca. 30 % doprovázené zavedením regulovaných cen, což ve svém důsledku vedlo k odchodu některých nadnárodních farmaceutických koncernů z ázerbájdžánského trhu. Kromě toho se v roce 2017 předpokládá zahájení výstavby dvou farmaceutických závodů, pro který bude v budoucnu rovněž hledán výrobní program. Současná situace na jednu stranu představuje příležitost pro české výrobce k tomu, aby se mohli v Ázerbájdžánu etablovat, na druhou stranu je třeba zohlednit specifika působení na silně regulovaném místním trhu.

Kromě léčiv v Ázerbájdžánu existuje značný potenciál pro realizaci dodávek zdravotnického vybavení. Na státní úrovni probíhá program modernizace zdravotnických zařízení, na kterém čeští dodavatelé již v minulosti úspěšně spolupracovali. Zájem je nejen o samotné vybavení, ale rovněž o související programy zvyšování kvalifikace zdravotnického personálu. Podceňována by neměla být ani možnost rozvoje zdravotní turistiky.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Tento obor se v současné době stal jedním z prioritních na základě vládní strategie o snížení závislosti hospodářství na prodeji energetických surovin a rovněž z důvodu zvýšené poptávky po zemědělských produktech a potravinách na ruském trhu, která souvisí se zákazem dovozu tohoto zboží z USA a zemí EU. Ázerbájdžánu se poměrně daří tuto příležitost využívat, v porovnání s rokem předchozím zaznamenalo zemědělství v roce 2016 růst ve výši 3 %, ovšem k plnému využití nabízejícího se potenciálu bude nejprve nutné celý agrární sektor modernizovat. Zájem je o společné výrobní podniky, zemědělskou techniku, technologie zpracování zemědělské produkce i zařízení (přepracování živočišného odpadu na granulované hnojivo, příp. výstavba malých bioplynových stanic). Svůj potenciál mají rovněž dodávky malých pivovarů a souvisejícího vybavení.

► Železniční a kolejová doprava

Strategickým projektem, jehož financování nebylo dotčeno vlnou omezování státních investic, zůstává výstavba druhé linky železniční tratě Baku–Tbilisi–Kars. Délka této tratě na území Ázerbájdžánu bude 337 km. Stejná situace panuje i v případě tzv. Severo-j jižního koridoru, kde se plánuje výstavba železničního spojení Ázerbájdžánu s Íránem (více než 100 km). S výstavbou nových a modernizací starých železničních tratí úzce souvisí i potřeba nových lokomotiv, vagonů, traťového zabezpečení; zde ovšem čeští výrobci mohou narážet na konkurenci již etablovaných firem z Francie a USA. Kromě železničních tratí probíhá výstavba 3. trasy metra v Baku a připravuje se výstavba dalších dvou linek.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3002 – Krev lidská, živočišná, antiséra, látky očkovací
	HS 3004 – Léky odměřené, kromě krve, antisér, vaty aj.
	HS 9018 – Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 3305 – Přípravky na vlasy
	HS 3306 – Přípravky pro ústní nebo zubní hygienu
	HS 3401 – Mýdlo ap. výrobky; papír, plst aj. pokryté mýdlem ap.
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 8431 – Součásti jeřábů, vozíků, ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8479 – Stroje mech. s vlastní indiv. funkcí j. n.
Chemický průmysl	HS 3901 – Polymery ethylenu v primárních formách
	HS 3902 – Polymery propylenu, olefinů v primár. formách
	HS 8405 – Generátory plynové, vyvíječe acetylenu ap.
	HS 8421 – Stroje na čištění a filtraci vody a plynů, odstředivky

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7213 – Tyče, pruty ze železa n. oceli neleg., válc. za tepla
	HS 7304 – Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli
	HS 7308 – Konstrukce, části, desky, tyče aj., ze železa n. oceli
	HS 7318 – Šrouby, vruty, matice, podložky aj. ze železa n. oceli
Elektrotechnika	HS 8471 – Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.
	HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické indukory
	HS 8517 – Telefony ap. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jn.
	HS 8536 – Zařiz. el. k ochr., spínání obvodů, pod 1000 V, konektory pro opt. vlákna
	HS 8546 – Izolátory elektrické, z libovolného materiálu
	HS 8547 – Části izolační pro stroje, el. trubky izolační
Energetický průmysl	HS 8413 – Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8414 – Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
Automobilový průmysl	HS 8702 – Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8704 – Motorová vozidla pro přepravu nákladu
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 1107 – Slad, i pražený
	HS 8417 – Pece průmyslové, laboratorní, neelektrické
	HS 8418 – Chladničky, boxy mrazicí aj., čerpadla tepelná
	HS 8422 – Myčky, stroje k čištění, plnění ap., lahví aj.
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8438 – Stroje pro potravinářství
	HS 8417 – Pece průmyslové, laboratorní, neelektrické
	HS 8502 – Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
	HS 8503 – Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.
	CPA 39.00 – Sanační a jiné služby související s nakládáním s odpady

Exportní financování

EGAP v Ázerbájdžánu v minulých deseti letech pojistil 51 případů v hodnotě 52,1 mld. CZK. Největší zájem měli klienti pojišťovny o pojištění vývozního odběratelského úvěru. S podporou pojištění EGAP firmy nejčastěji realizovaly velké infrastrukturní projekty – rekonstrukce silnic a železnic včetně materiálového zabezpečení (kolejnice, nákladní vozy, zabezpečovací zařízení) a souvisejících služeb. Dále se vyváželo strojní zařízení pro speciální průmyslová odvětví či kovové výrobky. Zásadní pro pojištění větších zakázek je poskytnutí státní záruky. Menší krátkodobé zakázky lze realizovat se systémově důležitými místními bankami.

Bangladéš

V poslední dekádě ekonomika Bangladéše rostla téměř o 6 % ročně, což vedlo k rozvoji celé řady odvětví a rovněž ke snížení problému chudoby v zemi. Výhledově lze očekávat pokračování transformačního úsilí opírající se o stabilní ekonomický růst. Míra inflace v roce 2016 činila 6,7 %. Podobný inflační vývoj se očekává i v příštích letech. Celková populace země v roce 2016 čítala 161,5 mil. obyvatel. V Bangladéši je zaznamenáván postupný růst HDP na obyvatele, který v roce 2016 dosahoval hodnoty 1 508 USD. Bilance běžného účtu Bangladéše od roku 2016 vykazuje záporné hodnoty a tento deficit se dle predikcí MMF bude dále prohlubovat.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	6,3	6,8	6,9	6,9	7	7
HDP/obyv. (USD)	1 163	1 292	1 404	1 508	1 629	1 760
Míra inflace (%)	7	6,4	6,7	6,9	6,6	6,3
Nezaměstnanost (%)	4,3	-	-	-	-	-
Bilance běžného účtu (mld. USD)	1,7	1,5	-0,1	-1,8	-2,9	-4,2
Populace (mil.)	158,2	159,9	161,5	163,2	164,9	166,6
Konkurenceschopnost	109/144	107/140	106/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	6/7	5/7	5/7	5/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ EU se zemí zatím nemá uzavřenou žádnou dohodu o volném obchodu.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Bangladéš umístil na 106. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je aktuálně 5/7.

Vývoz ČR do Bangladéše 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
402	Mléko, smetana zahuštěná, slazená	305 856	29,4	11 829	2 485,6
8411	Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	59 246	5,7	45 356	30,6
8448	Zařízení přidavná stavů, strojů na spřádání ap.	56 486	5,4	51 630	9,4
404	Syrovátka, výrobky z mléka, zahuštěné, slazené	49 628	4,8	6 531	659,9
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	44 405	4,3	7 418	498,6
8447	Stroje, stavy pletací, stroje na výrobu tylu, ap.	36 773	3,5	20 349	80,7
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	33 775	3,2	12 857	162,7
9031	Stroje, přístroje, nástroje měřicí, kontrolní, jinde. neuv.	31 692	3,0	-	-
8402	Generátory pro výrobu vodní páry apod.	30 526	2,9	-	-
8446	Stavy tkalcovské	28 543	2,7	8 986	217,6
Celkem TOP10		676 930	65,0	164 956	310,4
Celkem vývoz		1 041 105		1 179 677	-11,7

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Bangladéše 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
6109	Trička, vrchní tílka aj. nátělníky, pletené	2 334 707	23,8	1 684 891	38,6
6203	Obleky, saka, kalhoty, komplety ap. pánské, chlapecké	2 162 807	22,1	2 008 752	7,7
6204	Kostýmy, šaty, sukně, kalhoty ap., dámské a dívčí	1 139 664	11,6	687 682	65,7
6110	Pulovry, svetry, vesty apod. pletené, háčkované	1 089 474	11,1	912 553	19,4
6104	Kostýmy, šaty, sukně ap. dámské, dívčí, pletené	476 283	4,9	285 656	66,7
6205	Košile pánské, chlapecké	328 013	3,3	238 465	37,6
6105	Košile pánské, chlapecké pletené, háčkované	248 250	2,5	186 837	32,9
6201	Svrchníky, kabáty, větrovky ap. pánské, chlapecké	227 575	2,3	209 738	8,5
6202	Svrchníky, kabáty, větrovky ap. dámské, dívčí	169 339	1,7	124 601	35,9
6206	Halenky, košile, halenky košilové, dámské, dívčí	163 400	1,7	122 398	33,5
Celkem TOP10		8 339 512	85,1	6 461 573	29,1
Celkem dovoz		9 801 456		7 546 203	29,9

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Civilní letecký průmysl**

Poptávka po letecké dopravě je daná rozlohou Bangladéše a limitovaným rozsahem železniční a silniční sítě a vytváří potřebu výstavby nových letišť, případně potřebu rozšíření či modernizace letišť stávajících. České firmy se mohou uplatnit zejména v segmentech letecké infrastruktury a zvýšení bezpečnosti letového provozu. Totéž platí o potřebě letadel, a to i letadel menších rozměrů, která jsou vyráběna i v České republice.

V první polovině roku 2015 byla realizována první dodávka tří českých letounů pro bangladéšskou armádu. K úspěchům leteckého průmyslu v regionu by mohly dále přispět dodávky tzv. mobilních letišť.

► **Energetický průmysl**

Zájem o restrukturalizaci a modernizaci energetického sektoru souvisí s potřebami zvyšující se průmyslové produkce a zároveň s tlakem na snížení devastace vlastního životního prostředí. Primární spotřebě energie dominuje zemní plyn (56 %), následuje zpracování tradiční biomasy a dalšího odpadu (24 %), ropa (16 %), uhlí (3 %), vodní energie a solární energie (1 % kombinované). Přestože je Bangladéš sedmým největším producentem zemního plynu v Asii, produkce plynu neustále klesá. Země se naopak potýká s vážnými nedostatky v oblasti dodávek zemního plynu, které způsobují opakující se výpadky elektriny. Maximální poptávka v regionu je 5 500 MW, zatímco maximální zdrojová nabídka je pouze přibližně 4 tis. MW. Méně než dvě třetiny populace mají přístup k elektrině.

Jednou z alternativ překlenutí energetické krize je uznáním potenciálu obnovitelných zdrojů energie a zvýšení úsilí o jejich využití; tím by mohl Bangladéš čelit své neustále stoupající energetické náročnosti.

Produkce elektriny je v deficitu ve srovnání s poptávkou. Celkový instalovaný výkon elektrické energie se zvýšil z 2 350 MW v roce 1990 na 5 823 MW v roce 2010 a díky zprovoznění 105 elektráren v průběhu posledních sedmi let až na současných 15 tis. MW, s roční mírou růstu 5,17 %. Nicméně elektrárny nejsou provozovány na maximální výkon kvůli nedostatku paliva. Poptávka po elektrině roste každým dnem vzhledem k růstu průmyslu a populace. Podíl off-grid solárních fotovoltaických systémů se v posledních několika letech výrazně zvýšil. Nyní kapacita solárních fotovoltaických elektrických systémů přesahuje 120 MW. Perspektivním trendem jsou solární systémy využívané v domácnostech.

Vládní program Renewable Energy Policy (REP) obsahuje cíl dosáhnout do roku 2021 energetické soběstačnosti a zabezpečit přístup k elektrině pro všechny občany do roku 2020 s cílem 10 % celkové produkce energie z obnovitelných zdrojů. Ve své výroční zprávě 2010–2011 Bangladesh Power Development Board vytyčila plán přidat dalších 24 tis. MW do roku 2021 a 39 tis. MW do roku 2030.

Za první polovinu fiskálního roku 2016–2017 se dovoz základních strojních zařízení a vybaven v sektoru energetiky zvýšil o 250 % (celkem 1,8 mld. USD).

Perspektivními obory podnikání jsou zejména dodávky zařízení pro energetiku (náhradní díly). Nabízí se možnosti zapojení českého průmyslu do činností spojených s přípravnými pracemi a následnou vlastní těžbou zemního plynu. S rozvojem těžby zemního plynu souvisí možnost dodávek zařízení pro jeho těžbu, zpracování a distribuci. V blízké budoucnosti se otevřou rovněž nové obchodní příležitosti spojené s těžbou uhlí, kde má Bangladéš přibližně stejné možnosti jako indické Západní Bengálsko, s těžbou uhlí však

teprve začíná. Energeticky Bangladéš konzultuje i přechod k jaderné energii, kde mohou české firmy uplatnit své know-how. Slušné vyhlídky se nabízejí v dodávkách solárních systémů.

► **Obranný průmysl**

Rozpočet bangladéšské armády je každoročně navyšován a poskytuje proto prostor pro dodávky vybavení zejména pro bezpečnostní složky státu. Pro rok 2015–2016 bylo ve státním rozpočtu vyčleněno 2,8 mld. USD na obranu, což je o 7 % více než v předcházejícím roce, pro rok 2016–2017 je plánován nárůst až na 3,03 mld. USD.

I pro české firmy může být výhodou, že bangladéšské orgány usilují o diverzifikaci svých partnerů pro vojenskou spolupráci a zároveň rozšíření portfolia dodavatelů v oblasti obranného průmyslu. S cílem podpořit tento proces je v současné době sjednávána dvoustranná dohoda o obranné spolupráci.

Bangladéš představuje zajímavou destinaci zejména pro vývoz vojenského speciálu, který je trvale poptáván (zejména ruční lehké palné zbraně), dále pak výrobků v oblasti sledovacích technologií a speciální elektroniky.

► **Textilní a obuvnický průmysl**

Páteří bangladéšského průmyslu je textilní průmysl. Jeho dovoz zároveň tvoří hlavní pilíř obchodní výměny mezi Českou republikou a Bangladéšem. Logický je tedy zájem na navýšení vývozu českých textilních strojů do Bangladéše, což by bylo v souladu s tradicí vzájemného obchodu v minulosti, kdy Česká republika dodala do Bangladéše řadu investičních celků a textilních strojů, a zároveň pomohlo diverzifikovat vzájemnou obchodní výměnu v tomto odvětví.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

V případě Bangladéše existuje poptávka po technologiích v potravinářském průmyslu, zejména na zpracování ovoce, zeleniny, v mlékárenském (výrobky z mléka a syrovátky) a konzervářském průmyslu, nebo technologie na zpracování nápojů. Bangladéš se potýká s nedostatkem techniky pro kvalitní a rychlé zpracování zemědělské produkce, často v důsledku klimatických podmínek přijde část zemědělské produkce nazmar. Podle vyjádření Bangladesh Investment Development Authority z prosince 2016 představuje pro investory do budoucna největší potenciál, m.j. mrazírenský průmysl.

Zemědělství se podílí na tvorbě HDP cca 17 % a Bangladéš má v mnoha ohledech ideální podmínky pro zvýšení vlastní zemědělské produkce. Extenzivní zemědělství vyžaduje větší množství umělých hnojiv a se zvyšující se spotřebou roste i poptávka po zařízeních na jejich výrobu.

► **Železniční a kolejová doprava**

Bangladéš se potýká s kontinuálním nárůstem vlastní populace, s čímž kontrastuje malá rozvinutost dopravní infrastruktury země: poptávána jsou zařízení na stavbu mostů, silnic, železnic a dodávky zařízení pro železniční dopravu a železničních komponentů. Je plánována výstavba metra v Dháce.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0401 - Mléko, smetana nezahuštěná, neslazená
	HS 1302 - Šťávy, výtažky rostlin, pektiny, slizy a ostatní
	HS 1514 - Olej řepkový, hořčičný, frakce, chemicky neuprav.
	HS 1701 - Cukr třtinový, řepný, sacharóza chemicky čistá
	HS 1704 - Cukrovinky bez kakaa (vč. bílé čokolády)
	HS 2201 - Voda, vody minerální, sodovky neslazené, led
	HS 8424 - Přístroje mech. k stříkání ap., přístroje hasicí
	HS 8438 - Stroje pro potravinářství
	HS 8474 - Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
	HS 8707 - Karosérie motor. vozidel, traktorů, vč. kabin
	HS 8708 - Části, součásti a přísl. motor. vozidel čísel 8701 až 8705
Textilní a obuvnický průmysl	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem
	HS 8439 - Stroje pro výrobu papíru, buničiny, kartónu ap.
	HS 8445 - Stroje pro přípravu vláken, spřádání aj. přízí
	HS 8448 - Zařízení přídáv. ke stavům, spřád. strojům ap.
	HS 8451 - Stroje na praní, žehlení, barvení ap., látek, přízí
	HS 8452 - Stroje šicí, nábytek, kryty, jehly aj. k strojům
Železniční doprava	HS 8604 - Vozidla pro údržbu železničních tratí
	HS 8602 - Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8603 - Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8607 - Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
	HS 8606 - Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu
Civilní letecký průmysl	HS 8526 - Radiolokátory ap., rádiové přístroje pro dálkové řízení
Energetický průmysl	HS 8401 - Reaktory, jaderné články palivové, nevyhořelé
	HS 8402 - Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8404 - Přístroje pro kotle, generátory, ústřed. topení
	HS 8406 - Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8410 - Turbiny, kola vodní, regulátory
	CPA 20.59 - Ostatní chemické výrobky j. n., vč. subdodavatelských prací
Obranný průmysl	HS 9303 - Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.
	HS 9304 - Zbraně ostatní ne sečné bodné
	HS 9306 - Bomby, granáty, miny, náboje apod. střelivo ostatní

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LDC

V Bangladéši klesá kontinuálně chudoba a zvyšuje se doba dožití. Od získání nezávislosti se zvýšily příjmy na obyvatele až o 130 % a země má dobře nakročeno ke splnění rozvojových cílů tisíciletí. V současné době probíhá Rámcový perspektivní plán Vision 2021 a v pořadí již sedmý Pětiletý plán, který je na období 2016–2020. Jejich společným cílem je dlouhodobý proces rozvoje země. Očekává se, že do roku 2021 bude válka proti chudobě vyhrána a tím se Bangladéš stane zemí se středním příjmem. Účelem těchto iniciativ je zajištění vyšších příjmů pro obyvatele a transformovat sociálně-ekonomické prostředí. Výsledkem strategií má být vzdělanější obyvatelstvo a vyšší životní úroveň Bangladéšanů. Zároveň bude zajištěna lepší ochrana před změnou klimatu a přírodními katastrofami.

► Sektor zemědělství

Mezi podporované oblasti v rozvojové spolupráci v rámci zemědělství patří v Bangladéši rozvoj technologií a výzkumu a obnova infrastruktury. Dalšími obecnými cíli vládní politiky je protipovodňová ochrana, odvodňování a zavlažování. Díky rozšiřování systémů zavlažování dochází k růstu zemědělství v zemi. Současným trendem jsou také programy umožňující přechod na alternativní způsoby hospodaření – plovoucí zahrádky, jiné plodiny a jiné techniky sklizně – které redukuje negativní dopady každoročních záplav.

► Sektor vzdělávání

V Bangladéši je zaznamenáván velký pokrok ve vzdělávání, ale také v genderové rovnosti na školách. Již více než 6 mil. dívek navštěvuje střední školy. Nevládní organizace se zaměřují na zlepšení přístupu dětí ze slumů k základnímu vzdělání, často včetně poskytnutí základní zdravotní péče a obědů pro školní děti. Vládní politika podporuje nové modely a programy na zlepšování vzdělávacích služeb, které mají za cíl rozvoj pracovních schopností.

► Sektor zdravotnictví

V zemi existuje vysoká dětská úmrtnost. Dlouhodobou prioritou Bangladéše je její snížení a zlepšení zdraví obyvatel a dostupnosti zdravotních služeb, a to zejména pro chudé. V současné době je v zemi více než 80 % dětí očkováno a 90 % dětí dostává doplňky vitamínu A. Důsledkem je snížení kojenecké a dětské úmrtnosti o více než dvě třetiny od roku 1990. Problematickou částí ve zdravotnictví je v Bangladéši podvýživa, kterou trpí více než 40 % dětí mladších pěti let.

► Sektor energetiky

Bangladéšská vláda neustále řeší spolehlivost dodávek elektřiny a zemního plynu. Proto dochází k budování energetické infrastruktury. V odlehlých vesnicích probíhá od roku 2012 instalace více domácích solárních systémů. Každý měsíc dochází k instalaci solárních panelů až u 50 tis. nových domů a obchodů ve venkovských oblastech.

► **Sektor infrastruktury**

Aby docházelo k rozvoji v soukromém sektoru, míří investice také do dopravní infrastruktury, která je v zemi nedostatečná. Její zlepšení má zajistit příznivější podnikatelské prostředí a zlepšení přístupu do škol a nemocnic. Dalším dílčím cílem je rozvoj infrastruktury na venkově, kde došlo k výstavbě až 2 500 km silnic v 21 okresech. Vláda má také v úmyslu postavit převážně ve venkovských oblastech do konce roku 2021 celkem 128 mostů.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>

Čína

Čínská ekonomika dosahovala v posledních třech dekádách rychlého ekonomického růstu. Tempo růstu HDP nad 9 % si udržela i během globální finanční krize. Ke zpomalení došlo až v roce 2012 a trend výrazně nepřesahující 6% růst HDP se očekává i v následujících letech. Míra inflace by se měla zvýšit na zhruba 2,5 %. Čína je nejlidnatější zemí světa a její populace stále dynamicky narůstá, v roce 2016 čítala 1 379 mil. obyvatel. Dynamicky roste také HDP na obyvatele, který by měl v průběhu roku 2017 překročit hodnotu 9 tis. USD. Nezaměstnanost se drží na nízké úrovni do 4,1 %. Běžný účet Číny byl v roce 2016 v přebytku 270,9 mld. USD.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	7,3	6,9	6,6	6,2	6	6
HDP/obyv. (USD)	7 719	8 141	8 261	8 929	9 767	10 695
Míra inflace (%)	2	1,4	2,1	2,3	2,4	2,6
Nezaměstnanost (%)	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1
Bilance běžného účtu (mld. USD)	277,4	330,6	270,9	200,5	185,3	170,9
Populace (mil.)	1 367,8	1 373,5	1 379,0	1 384,5	1 389,9	1 394,8
Konkurenceschopnost	28/144	28/140	28/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	2/7	2/7	2/7	2/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF, SB

- ▶ EU s Čínou jedná o Bilaterální investiční dohodu.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Čína drží na 28. pozici a stupeň exportního rizika dle OECD je aktuálně 2/7.

Vývoz ČR do Číny 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	4 493 432	9,6	4 192 772	7,2
8413	Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	2 875 945	6,1	2 262 008	27,1
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	1 988 512	4,2	1 490 220	33,4
9012	Mikroskopy jiné než optické difraktografy	1 754 061	3,7	1 601 012	9,6
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	1 583 051	3,4	1 303 058	21,5
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	1 523 469	3,2	2 438 912	-37,5
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj	1 450 116	3,1	842 479	72,1
4702	Buničina dřevná chemická, pro chem. zpracování	1 423 761	3,0	1 862 411	-23,6
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	1 112 647	2,4	798 807	39,3
8538	Části přístř. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.	1 033 221	2,2	1 332 760	-22,5
Celkem TOP10		19 238 215	41,0	18 124 439	6,1
Celkem vývoz		46 883 978		45 588 588	2,8

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Číny 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	78 369 669	18,6	98 831 269	-20,7
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	73 071 449	17,3	93 258 128	-21,6
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	30 143 730	7,1	37 081 388	-18,7
8528	Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní	17 926 697	4,2	18 172 761	-1,4
8529	Části přístř. vysílacích, přijímacích, televizí	16 740 142	4,0	13 683 750	22,3
8504	Transformátory, el. měniče, statické induktry	7 630 625	1,8	8 214 351	-7,1
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	7 007 135	1,7	6 653 692	5,3
8443	Stroje, přístř. pro tisk s pomůckami HS 8442 (vč. kopírek, faxů); části	6 248 419	1,5	6 065 254	3,0
8542	Obvody integrované elektronické	5 238 430	1,2	7 088 560	-26,1
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	5 015 165	1,2	5 594 144	-10,3
Celkem TOP10		247 391 461	58,6	294 643 297	-16,0
Celkem dovoz		422 360 186		459 133 056	-8,0

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Civilní letecký průmysl**

Letecký průmysl je bezesporu jedním z „růstových“ sektorů v Číně. Čína je jedním z nejrychleji rostoucích trhů pro civilní letectví. Ve střednědobém horizontu se očekává dvouciferný růst jako v předešlých letech a růst v průměru 7 % v následujících 20 letech. V následujících 20 letech bude Čína také potřebovat cca 5 260 letadel, většina z nich pro potřeby komerčního letectví. Součástí 13. pětiletého plánu je cíl vybudovat až 1600 letišť pro všeobecné letectví do roku 2030. Relevantními oblastmi pro Českou republiku jsou výstavba a rekonstrukce letišť (civilní – radarové systémy, pro všeobecné letectví – ucelené „A-Z“ řešení), a všeobecné letectví: A-Z řešení obecně (včetně dodávek letadel či výcviku leteckého personálu).

► **Důlní, těžební a ropný průmysl**

Čína patří mezi hlavní světová naleziště uhlí, zlata a nerostných surovin a patří mezi největší spotřebitele topného uhlí (49 %) a železné rudy (58 %). Těžební průmysl zaznamenal v posledním desetiletí rapidní růst díky rostoucí poptávce po dodávkách z energetického, výrobního a stavebního sektoru. Ačkoli v posledních několika letech Čína podporuje spíše zelený rozvoj a snižuje spotřebu uhlí, značný těžební potenciál existuje především v rozvoji hlubinné těžby. Důraz je současně kladen na bezpečnost práce, udržitelnost postupů a obnovu těžebních oblastí.

► **Energetický průmysl**

Dovoz kotlů odpovídá naplňování priorit „urbanizace“, resp. energeticky úsporných technologií, které jsou vzhledem ke zhoršujícímu se životnímu prostředí stále více vyhledávané. V posledních deseti letech se Čína stala největším spotřebitelem elektrické energie a má rozsáhlé plány na vybudování jaderné energetiky, která má v roce 2020 produkovat až 80 GW, výhledově dokonce až 400–500 GW v roce 2050, kdy by měl podíl jaderné energie činit přibližně 15 % energetického mixu. Zatímco v klasické energetice je již nyní soběstačnost téměř 100 %, s výjimkou nových technologií, v jaderné energetice je stále jistý omezený prostor pro spolupráci ve vybraných segmentech. Pro české energetické firmy, zejména jaderné, lze najít několik oblastí, ve kterých by bylo možné spolupracovat i dodávat technologie. Kromě zkušeností s technologií VVER a subdodávek do reaktorů mají české firmy zkušenosti také v oblasti jaderné bezpečnosti (nuclear safety). Zejména po havárii jaderné elektrárny Fukušima klade čínská strana na tento aspekt velký důraz. Prostor pro spolupráci se současně nabízí na jaderných projektech ve třetích zemích, a to jak v oblasti klasické energetiky, tak v oblasti jaderné energetiky.

► **ICT**

Sektor ICT je v současné době silně podporován na úrovni centrální i regionálních vlád. Některé regiony nabízejí zvláštní pobídky (např. daňové zvýhodnění) pro zahraniční investory v ICT. Dosud omezená pravidla pro investice v této oblasti se postupně uvolňují. Souvisí to se snahou Číny přeorientovat svou ekonomiku více na domácí spotřebu, služby a hi-tech průmysl. Hodnota čínského ICT sektoru v roce 2015 činila zhruba 433 mld. EUR a v příštích letech bude dynamicky narůstat. Tržby ICT sektoru v Číně od roku 2009 rostou v průměru o 14 % ročně. Hlavními prvky dalšího růstu sektoru ICT bude výstavba tzv. smart cities, trh s mobilním softwarem, Internet of Things (spotřební

výrobky propojené online), big data (skladování velkých dat) a tzv. cloud technologie. Další růst se také očekává u tzv. chytrých televizí a v souvislosti s inovacemi mobilních telefonů a jejich doplňkovými zařízeními. Dlouhodobou strategií čínské vlády na poli informací a komunikace je oprostit se od závislosti na dovozu zahraničních technologií a vytvářet vlastní. Z tohoto hlediska příležitosti pro zahraniční společnosti představuje training, expertíza a konzultace v hi-tech oblastech, případně spolupráce na vývoji. Nejméně přístupným sub-sektorem jsou telekomunikace, naopak nejvíce otevřené zahraničním firmám jsou IT služby. Zde se kromě expertíz nabízí především e-commerce a IT outsourcing, velký potenciál skýtá také plánovaná expanze čínských herních vývojářů do Evropy. Příležitostí budoucnosti je také rozvoj informační hedvábné stezky a s ní spojených oborů jako je mj. telemedicína, online vzdělávání či internet plus. Při vstupu na čínský trh je doporučeno využít obchodních klastrů a výhod, které je doprovázejí. Zároveň je třeba věnovat pozornost omezením plynoucím z vládních opatření pro zajištění informační bezpečnosti.

► Sklářský a keramický průmysl

České sklo patří k tradičním exportním položkám a v Číně je zejména známý „český křišťál“. Česká republika standardně dováží do Číny lité, válcované, plavené, broušené či jinak zpracované sklo. Obecnou prioritou jsou „luxusní a designové produkty“ včetně designových osvětlení všech typů. V této oblasti skýtá potenciál také luxusní (kvalitní) nábytkářský průmysl. Poptávka je v Číně také po hudebních nástrojích ze zahraničí (piana, kytary, housle, žesťové nástroje apod.).

► Strojírenský průmysl

Potenciál existuje v oblastech strojírenského průmyslu a technologií, které navazují na letecký, automobilový, těžební průmysl či na energetiku nebo zdravotnictví. Česká republika však zdaleka nedosahuje hodnot a objemů vývozu největších čínských dodavatelů – Německa, Japonska, Itálie, USA atd. Z České republiky se v posledních letech dovážely zejména položky – stroje protahovací, stroje obráběcí pro broušení, lapování, leštění a stroje k obrábění, broušení ozubených kol. Nyní se klíčovým slovem stávají inovace, které mají splnit cíle tzv. strategie Made in China 2025. Důležitou součástí těchto plánů je samozřejmě i moderní strojírenství. V souvislosti se snahou inovovat výrobu a přiblížit se světové špičce má Čína velký zájem o transfer technologií vyspělých evropských firem. Český strojírenský průmysl tak může svým čínským partnerům nabídnout technologie, které zemi pomohou naplnit tyto ambice. Potenciál rozvoje spolupráce však také existuje v posílení vědecké a technologické inovace nebo kooperace v oblasti výrobních kapacit.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Čína představuje třetí největší trh na světě v oblasti zdravotnictví, přestože utrácí na rozvoj zdravotnictví pouze 5 % svého HDP. Rozvoj zdravotnictví patří mezi priority čínské vlády (starost o vyšší věkové skupiny obyvatel, zlepšení zdravotnické péče ve městech i na venkově atd.), která láká do země zahraniční investice a usiluje o zvýšení podílu soukromých nemocnic. Velmi vítaný je transfer zdravotnických technologií malých a středních podniků EU (např. možnost společného podniku pro výzkum a léčbu nádorových onemocnění nebo vakcín). Stále častěji je slyšet spojení inovativní léčba, kterou je možno zacílit i na vyšší cenový segment. Investiční potenciál má také segment screeningových pracovišť, poradny zdravého životního stylu a pojišťovnické služby nabízející speciální produkty pro seniory, např. pomůcky domácí péče – pečovatelská křesla, naslouchátka, kyslíkové bomby, glukometry, měřice tuku, sofistikované masážní přístroje/pomůcky, rehabilitační a protetické pomůcky. Dováženy jsou do Číny zejména

diagnostické přístroje, ultrazvuky, rehabilitační zařízení, rentgeny, endoprotézy, ortopedické vybavení, lékařské urychlovače a zařízení pro magnetické rezonance. Většinu dovozů zajišťují společnosti typu joint-venture zahraničních a čínských investorů. Do roku 2020 plánuje vláda do odvětví zdravotnických prostředků investovat 1,7 mil. USD.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Potravinářský trh v Číně je druhý největší v Asii, rostoucí v posledních 5 letech rychlostí 30 %. Mléčné výrobky mají v Číně velký růstový potenciál. Objemově je nejvýznamnější importní položkou právě mléko a smetana, ačkoliv růst je v posledních letech signifikantní zejména u slazeného mléka a smetany, přípravků z mouky, krupice a syrovátky. Mléčné výrobky obecně spadají do velmi regulované oblasti, nejvíce pak u položky „dětská výživa“, ve které dochází ke konsolidaci čínských firem ve snaze vybudovat domácí šampiony. Jednou ze zbraní je i antimonopolní zákon, který byl použit proti zahraničním producentům a dovozcům.

České firmy se musí připravit na nejasné, poměrně složité a často se měnící dovozní předpisy (především veterinární), jejichž vyřízení může trvat v řádu let. Čínský distributor očekává od české strany dlouhodobý osobní kontakt, nemalé finanční prostředky na marketing a nízkou prodejní cenu (ačkoli je zboží poté prodáváno za mnohonásobně vyšší prémiovou cenu).

Důvěra čínského spotřebitele v čínské potravinové produkty a především dětskou výživu je vzhledem ke skandálům v minulosti v oblasti bezpečnosti potravin nízká. Přijetí „moderních“ západních stravovacích návyků přináší trend „zdravých potravin“ (na trhu je dostupná široká nabídka cereálií z řady zemí). Produkty „zaručující zdraví, štíhlost a krásu“ jsou velmi atraktivní. Zájem o vitamíny, iontové nápoje apod. zažívá boom, včetně přípravků určených pro seniory v důsledku stárnutí populace. Rovněž, ačkoli se celková spotřeba piva nepatrně snížila, vzrostla spotřeba piva dovozového.

Čínské zemědělství čelí mnoha dlouhodobým výzvám – nízké efektivitě rozdrobené výroby, špatné kvalitě potravin (především díky nadměrnému užívání pesticidů a antibiotik), vysokým ztrátám způsobeným špatným skladováním a neadekvátní vědeckou a technologickou podporou. Jedním z důsledků je masivní migrace venkovského obyvatelstva do města a stále větší závislost na dovozu potravin. Čína proto usiluje o zefektivnění zpracování potravin. V Číně se aktuálně pěstuje 4x více kusů skotu než před 20 lety, zejména kvůli zvýšené poptávce po mléčných produktech. Nabízí se jak transfer know-how pro alternativní způsob krmení, tak i spolupráce v oblasti welfare a zdraví zvířat (např. výroba či dovoz vakcín).

► **Železniční a kolejová doprava**

Čína se snaží vyvinout v tomto segmentu vlastní výrobu, nicméně stále nedosahuje požadovaných kvalit a stále existuje poptávka po dovozu vysoce kvalitních a bezpečných výrobků, včetně spolupráce v oblasti engineeringu a dalších souvisejících služeb. Z České republiky se v posledních letech dovážely zejména součásti vozidel železniční a kolejové dopravy.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0401 - Mléko, smetana nezahuštěná, neslazená
	HS 0406 - Sýry a tvaroh
	HS 1704 - Cukrovinky bez kakaá (vč. bílé čokolády)
	HS 1806 - Čokoláda, přípravky potravinářské ost. s kakaem
	HS 2201 - Voda, vody minerální, sodovky neslazené, led
	HS 2202 - Voda, vody minerální, sodovky slazené, ne šťávy
	HS 2203 - Pivo ze sladu
	HS 8422 - Myčky, stroje k čištění, plnění ap., lahví aj.
	HS 0404 - Syrovátka, výrobky z mléka zahuštěné, slazené
	HS 0402 - Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 2204 - Víno z čerstvých hroznů, vinný mošt jiný
	HS 8708 - Části, součásti a přísl.motor. vozidel čísel 8701 až 8705
Sklářský a keramický průmysl	HS 7013 - Sklo stolní do domácnosti, kuchyňské aj. zboží
	HS 7019 - Vlákná skleněná a výrobky z nich
Energetický průmysl	HS 8403 - Kotle k ústřednímu topení, jiné
	HS 8401 - Reaktory, jaderné články palivové, nevyhořelé
	HS 8413 - Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8481 - Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
Strojírenský průmysl	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem
	HS 8439 - Stroje pro výrobu papíru, buničiny, kartónu ap.
	HS 8460 - Obráběcí stroje pro broušení, lapování, leštění ap.
	HS 8461 - Stroje k hoblování, obrábění a broušení ozub. kol
	HS 8409 - Části, součásti pro motory pístové
	HS 8473 - Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat
	HS 8479 - Stroje mech. s vlastní indiv. funkcí j. n.
HS 8415 - Stroje, přístroje klimatizační	
Železniční a kolejová doprava	HS 8607 - Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
Civilní letecký průmysl	HS 8526 - Radiolokátory ap., radiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8801 - Balony, vzducholodě, kluzáky, rogala ap.
	Služby - trénink pilotů, instruktorů apod.
	HS 8517 - Telefony ap. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jn.
	HS 8803 - Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 4010 - Dopravníkové pásy nebo hnací řemeny
	HS 8414 - Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8428 - Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 2941 - Antibiotika
	HS 9010 - Přístroje pro fotolab., negatoskopy, promít. plátna
	HS 9018 - Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9012 - Mikroskopy jiné než optické, difraktografy
	HS 9401 - Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka
	HS 9031 - Stroje, přístroje, nástroje měřící, kontrolní, j. n.
	HS 9026 - Přístroje k měření a kontrole průtoku, hladiny, tlaku
Služby	CPA 37.00 - Služby související s odpadními vodami
	CPA 72.00 - Výzkum a vývoj, autorská práva

Exportní financování

EGAP pojistil do Číny v uplynulých deseti letech 61 případů v hodnotě 8,7 mld. CZK. Nejvíce využívaným produktem bylo pojištění bankovních záruk vystavených v souvislosti se získáním či plněním smlouvy o vývozu. Velký zájem měli exportéři také o pojištění předexportních úvěrů a výrobního rizika, které představuje odstoupení čínského dovozce od sjednaného kontraktu. S podporou pojištění od EGAP firmy nejčastěji vyvážely armatury, obráběcí stroje, zařízení pro elektrárny a další strojírenské výrobky – tedy spíše zboží s vyšší přidanou hodnotou. O tento typ produktů mají čínští dovozci zájem, protože běžné výrobky dokáží sami vyrobit v Číně.

Filipíny

V letech 2000–2008 dosahoval ekonomický růst Filipín v průměru 4,8 % ročně. V roce 2009 došlo ke zpomalení ekonomiky a meziroční růst HDP byl pouze ve výši 1,1 %. Od roku 2010 však filipínské hospodářství opět akcelerovalo svůj růst a v roce 2016 si meziročně polepšilo o 6,4 %. Míra inflace se v posledních letech snížila na 2 % (rok 2016), ale v následujících letech by se dle predikce MMF měla opět mírně zvýšit. V zemi žije více než 106 mil. obyvatel a HDP na obyvatele přesahuje 3 tis. USD. Nezaměstnanost se pohybuje kolem 6 % a běžný účet platební bilance Filipín je od roku 2003 v přebytku.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	6,2	5,9	6,4	6,7	6,8	6,9
HDP/obyv. (USD)	2 844	2 863	2 991	3 280	3 593	3 942
Míra inflace (%)	4,2	1,4	2	3,4	3,5	3,5
Nezaměstnanost (%)	6,8	6,3	5,9	5,7	5,6	5,5
Bilance běžného účtu (mld. USD)	10,8	8,4	5,5	4,9	4,3	3,6
Populace (mil.)	100,1	102,2	104,2	106,3	108,4	110,6
Konkurenceschopnost	52/144	47/140	57/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	3/7	3/7	3/7	3/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ EU s Filipínami jedná o dohodě o volném obchodu.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Filipíny umístily na 57. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je dlouhodobě 3/7.

Vývoz ČR na Filipíny 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8542	Obvody integrované elektronické	1 280 750	53,1	1 455 989	-12,0
9405	Svítlidla, reklamy, ukazatele apod. světelné	78 979	3,3	14 708	437,0
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	78 443	3,3	87 628	-10,5
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	72 662	3,0	75 984	-4,4
8478	Stroje a přístř. pro přípravu a zpracování tabáku	71 950	3,0	-	-
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	70 500	2,9	56 404	25,0
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	57 948	2,4	67 012	-13,5
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	54 723	2,3	61 972	-11,7
404	Syrovátka, výrobky z mléka, zahuštěné, slazené	42 167	1,7	41 825	0,8
8429	Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem	39 605	1,6	25 817	53,4
Celkem TOP10		1 847 727	76,6	1 887 339	-2,1
Celkem vývoz		2 412 269		2 477 767	-2,6

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Filipín 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	1 611 570	25,8	1 354 991	18,9
8542	Obvody integrované elektronické	683 803	10,9	754 739	-9,4
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	331 493	5,3	496 421	-33,2
9001	Vlákna optická ap., čočky, hranoly aj. nezasazené	312 249	5,0	224 549	39,1
8531	Elektrické akustické nebo vizuální signalizační přístroje	301 485	4,8	275 136	9,6
8541	Diody. tranzistory ap. zařízení polovodičová aj.	277 279	4,4	359 727	-22,9
8525	Přístroje vysílací pro rozhlas, televizi apod., kamery	256 474	4,1	111 209	130,6
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	182 324	2,9	591 785	-69,2
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	170 778	2,7	182 355	-6,3
8533	Odpory elektrické, ne odpory topné	163 024	2,6	152 675	6,8
Celkem TOP10		4 290 479	68,6	4 503 587	-4,7
Celkem dovoz		6 251 268		6 146 919	1,7

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Civilní letecký průmysl

V zemi dochází k rozsáhlé modernizaci civilních i vojenských letišť, přičemž vládní modernizační programy aktuálně pokrývají prakticky každý významnější ostrov. Vzhledem k vysoké úrovni českého průmyslu v oblasti letištního vybavení a již dosaženým obchodním úspěchům např. při prodeji pasivních sledovacích prostředků nebo námořních SD radarů do zemí v regionu, se nabízí možnost spolupráce i v této oblasti. Novou platformu pro oblast obchodu s vojenským materiálem přitom představuje nedávný podpis Statutu společného česko-filipínského výboru pro obranu. Ekonomický růst na Filipínách a integrace v rámci ASEAN také určuje nutnost navýšení přepravních kapacit filipínských letišť, které vede k nastolení jednotného integrovaného vzdušného prostoru – Asean Single Aviation Market (ASAM). Vláda i nadále pokračuje v iniciativě navýšení absorpčních kapacit v rámci civilního letectví mimo region metropole Manily. Snaha rozvinout regionální letiště formou spolupráce se soukromým sektorem je evidentní i přesto, že avizované tendry na letiště Iloilo, Bacolod, Davao, Laguindingan and Bohol momentálně stagnují. Agentura Civil Aeronautics Board dále plánuje navýšení kapacity letiště Aquino International na 40 událostí za hodinu.

► Dopravní průmysl a infrastruktura

Želízkem v ohni České republiky byly po dlouhou dobu dodávky týkající se tramvají na trati MRT3 manilské nadzemní dráhy, kde jsou vozidla české provenience provozována již od 90. let. Do budoucna lze počítat s nově vyhlášenými tendry týkajícími se jiných tratí městské veřejné dopravy se soukromým financováním anebo mimoměstské železniční infrastruktury, ke které se zjevně začínají Filipíny také přiklánět. Vláda dále připravuje projekt podzemní dráhy (metra) pro Manilu a jsou potřeba opravy tramvajových tratí v Manile (vyhlašována výběrová řízení). Vláda dále vyhlašuje rozsáhlé infrastrukturní projekty včetně staveb dálnic ať již jako přímé zakázky, tak i jako PPP projekty. Veřejné výdaje na dopravní infrastrukturu dosáhly 345,3 mld. PhP na konci roku 2015. Samotná schopnost vyplacení alokovaných prostředků se zlepšila o 25,1 %. V květnu 2016 filipínská vláda udělila 12 PPP projektů v hodnotě 197 mld. PhP. Filipínská administrativa se i nadále snaží integrovat do globálních zásobovacích řetězců formou legislativních úprav. Dne 21. července 2015 došlo k novele zákona tzv. Cabotage Law, která umožňuje přepravním lodím využití více přístavů po celé zemi a tím poskytuje přepravním firmám finančně atraktivní volby v rámci svých import/export aktivit. Administrativa prezidenta Duterteho dále plánuje vyčlenit 7 % celkového HDP jako součást socioekonomického plánu navýšení rozpočtu na infrastrukturu v rámci zrychlení implementace projektů PPP. V dlouhodobém měřítku plánuje filipínské Ministerstvo dopravy obnovení plánu na výstavbu metra ve hlavním městě Manile.

► Energetický průmysl

Energetika je jednou z priorit místní vlády a do sektoru směřují rozsáhlé státní investice (viz i státní rozpočet). Stav jak infrastruktury, tak i výrobních kapacit přitom dosud není dobrý, což nahrává rostoucím cenám na trhu a akcentu místních vlád v rámci státní energetické politiky. Filipíny jsou zemí s jednou z nejvyšších cen elektrické energie a trpí velkou mezerou v oblasti instalace nových zdrojů. Budování nových elektráren více než pokulhává v porovnání s celkovým růstem země a její ekonomiky,

stávající zařízení se blíží ke konci životnosti. V zemi přitom také stoupá environmentální povědomí a zájem o zelené zdroje energie. Od roku 2008 platí zákon o obnovitelných zdrojích (Renewable Energy Law), který zvýhodňuje projekty obnovitelné energie formou feed in tarifů, nižší spotřební daně a bezcelního dovozu technologií na stavbu obnovitelné infrastruktury. V posledních dvou a půl letech došlo k instalaci více než 1 tis. MW kapacity z obnovitelných zdrojů. Zároveň dále dochází k budování elektráren na pevná paliva, kdy uhlí má stále největší podíl na trhu (34 %). Dle ministerstva energetiky stoupla celková kapacita energetické sítě na 17 994 MW v roce 2014 a na 18 765 MW v roce 2015 (4,6 %). V září 2016 se filipínský ministr energetiky Alfonso Cusi vyjádřil pozitivně k využití jaderných elektráren vlastněných a provozovaných soukromým sektorem za pomoci dotací filipínské vlády. International Finance Corp, který je členem Světové banky, plánuje investice 161 mil. USD do tří elektráren na biomasu v oblasti Negros Occidental.

► Obranný průmysl

Na Filipínách probíhá široký modernizační program AFP Modernization Act, definovaný ve třech pětiletých cyklech Horizon 1,2,3. Program počítá s masivními investicemi do všech ozbrojených složek, včetně armády, námořnictva a letectva. Vlastní program má policie PNP a pobřežní stráž PCG (mj. očekávan tendr na hlídková letadla). Nová vláda z července 2016 dále zahájila „Filipínskou drogovou válku“, kde lze očekávat investice do policie obdobné podobným operacím např. v Mexiku. Nový prezident Duterte signalizoval jasný zájem na diverzifikaci obranných nákupů mimo tradiční USA.

Aktuální rozpočet na Horizon 1 (2012–2016) byl loni navýšen na objem ca 43,4 mld. PhP. Nový program Horizon 2 je nyní připravován novou vládou a jeho rozsah dosud není znám. V oboru se přesto nadále drží vysoká očekávání. Nový prezident Duterte podporuje diverzifikaci obchodu a jistý odklon od nákupů od USA. Diverzifikace by tak mohla přinést lepší výchozí pozici i pro dodavatele z České republiky.

Filipínské vojenské letectvo se řídí vlastním modernizačním plánem Flight Plan 2028, v předpokládaném objemu 187 mld. CZK. V jeho rámci potvrdilo zájem o rekonstrukci a výměny existujících radarových systémů tak, aby byly nově schopny pokrýt celé fragmentované souostroví a oblast Jihočínského moře. Do roku 2028 mají být instalovány další radarové stanice na v Panganiban (Camarines Norte), Balut Island, Guiuan (Samar) a Anini-y (Antique). Letectvo hodlá dále zvýšit kapacitu monitoringu území z 51–74 % na finálních 100 % mj. cestou nákupů radarových systémů, hlídkových letadel a letounů AEWCS, bitevníků i cvičných letadel, stejně jako doplnit svá vybavení o raketové systémy. Nákup hlídkových letadel připravuje i Filipínská pobřežní stráž PCG.

► Sklářský a keramický průmysl

Současný stavební boom na Filipínách vyjádřený stabilním růstem vydaných stavebních povolení přes 11 % klade stále větší nároky na kvalitu materiálů. Sklo ve stavebnictví se těší velké oblibě vzhledem ke svým ekologickým benefitům v rámci minimalizace solárního tepla a vysoké světelné prostupnosti. Mnohé kancelářské komplexy využívají skla v rámci zachování moderních standardů. Další uplatnění sklářských produktů je možné v rychle rostoucím farmaceutickém průmyslu společně s dekorativními produkty ze skla, které jsou stále více žádané vzhledem k rostoucí a bohatnoucí střední třídě. Filipíny také patří mezi největší producenty dioptrickým brýlí s pryskyřičnými skly, které jsou sice filipínské výroby, nicméně spojené s produktem dalších nástrojů a produktů ze skla. V rámci stavebního rozkvětu také roste poptávka po rozměrných sklářských instalacích jak pro soukromé rezidence, tak i nově budované hotely a kasina.

► Stavební průmysl

Plán nového prezidenta Rodrigo R. Duterteho robustně navýšit investice do infrastruktury je realizován především v oboru stavebnictví, jakožto jednoho z hlavních stimulantů rostoucí ekonomiky v rámci PPP a rozvoje venkova. Sektor stavebnictví již opustil fázi neznámého vývoje v rámci povolební situace v zemi a dle odhadů je zaznamenán růst ve stavebnictví kolem 7,5 % v roce 2016 a odhadovaných 8,9 % v roce 2017. Ratingová agentura Fitch Ratings odhaduje průměrný růst 8 % v následující dekádě. Dle filipínského statistického úřadu rostlo stavebnictví v minulých letech o 9,4 % (2015) a 7,2 % (2014). V prvním kvartále roku 2016 došlo k růstu 10,8 % zejména zásluhou veřejného sektoru, čímž došlo k 6,9 % navýšení HDP v měřeném kvartále. Současná rétorika filipínské vlády je i nadále dodržet již uzavřené smlouvy a zajistit transparentní procesy v rámci veřejných transakcí, které budou podporovat růst tohoto sektoru. Momentální alokace na stavebnictví v roce 2017 činí 890,9 mld. PhP. Projekty železniční a letecké dopravy jsou očekávanými lidry ve stavebním průmyslu a to společně s energetickými projekty a plánem radikálního odlehčení dopravní situace v hlavním městě Manila.

► Textilní a obuvnický průmysl

Dle statistického úřadu Filipín (Philippine Statistics Authority) se v roce 2015 utratilo 36,35 mld. PhP za textilní a obuvnické výrobky. V roce 2014, kdy byl HDP růst nižší (6,3 %) dosahovala tato částka 32,928 mld. PhP. V roce 2015 rostl tento perspektivní sektor o 10,2 %. Obecně lze tento trend považovat za stabilní vzhledem k rostoucí populaci, narůstající kupní síle a pravidelnému příjmu od Filipínců pracujících v zahraničí. Tyto faktory jsou dále podpořeny atraktivní legislativní úpravou. V roce 2013 filipínský kongres schválil zákon, jenž podporuje lokální textilní produkty nikoliv z hlediska materiálu, ale designu. Dle předběžných odhadů má textilní a obuvnický průmysl dosáhnout průměrný růst 9,1 % a s celkovým obratem 4,5 mld. USD do roku 2019.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Celkový stav odpadového hospodářství vyžaduje modernizaci a vláda do oboru směřuje značné investice. Se 100 mil. obyvatel rostou nároky v oblasti urbanizace. Filipíny se každoročně potýkají s rozsáhlými záplavami a snaží se omezit jejich ničivost budováním zadržovacích nádrží a regulováním toků. Souvisejícími tématy jsou zdroje pitné voda a čištění odpadních vod. Z minulosti existují na Filipínách funkční projekty české provenience v těchto oblastech. Poptávka po kvalitních vodních zdrojích i nadále stoupá s předpokládanou domácí spotřebou 7,43 mld. m³ do roku 2025. Největší spotřeba je dlouhodobě evidována v rámci průmyslu (72,97 mld. PhP do roku 2025) a zemědělství (4,99 mld. PhP do roku 2025). Probíhající efekty klimatických změn a časté přírodní katastrofy vyžadují zlepšení vodního hospodářství a sofistikovaná protipovodňová opatření. V návaznosti na rozvojové aktivity Světové banky má filipínské Ministerstvo veřejných prací dokončit protipovodňový plán po oblast Manily v podobě 11 projektů v hodnotě 350 mld. PhP do roku 2035.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

V zemi pokračuje růst střední třídy a demografický vývoj nahrává stavbě nových nemocnic a vybavování starých (letos země dosáhla počtu 100 mil. obyvatel). Prudce rostou soukromé investice. V této oblasti bezpochybně existuje značný potenciál, spolu s růstem kvality života roste na Filipínách i tato oblast. Špička sektoru (velké nemocnice v Manile) je přitom na úrovni zcela srovnatelné s Českou republikou. Zdravotnictví funguje v zásadě na čistě tržní bázi, Filipínci jsou zvyklí platit za své zdraví velmi vysoké

částky, povolání lékaře patří k nejlépe placeným. Filipíny také očekávají strmý růst ve využití informačních technologií a řízení obchodních procesů ve zdravotnictví, kdy se očekává růst tohoto segmentu ze 170,47 mld. USD v roce 2016 na 276,79 mld. USD v roce 2021. Hlavními faktory v tomto ohledu jsou konsolidace mezi plátcí a poskytovateli, telemedicína, robotika, automatizace procesů, nové možnosti účtovacích modelů. Stoupající ekonomika a zvyšující se životní standart má za důsledek narůstající poptávku po kvalitní zdravotní péči. Dále pokračují investice největších soukromých filipínských konglomerátů do sektoru zdravotnictví. Jedna z největších investičních společností Ayala Group společně s Mercado group plánují otevření čtyř až pěti klinik ročně pod značkou QualiMed do konce roku 2020. Do dvou let má být také hotova první nemocnice investiční skupiny Villar Group.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Pivo patří na Filipínách k nejoblíbenějším alkoholickým nápojům, trh je však prozatím ovládnut hlavním místním pivovarem San Miguel. Na trhu však i přesto působí známé zahraniční značky a zákazníci jsou za importované zboží ochotni zaplatit vyšší cenu. V zemi se nárazově dostává na trh i drobný objem reexportovaného českého piva.

Řadě zemí EU se aktuálně daří na Filipínách prosazovat s exportem potravin, včetně masných a mléčných výrobků a sýrů. Česká republika má kromě toho v zemi tradici v dodávkách vybavení pro cukrovary a strojů na zpracování tabáku. V roce 2015 činil podíl potravin a nápojů 40 % spotřebních výdajů domácností s průměrným růstem 6,2 %. Filipíny také zažívají rapidní expanzi supermarketů spojenou s poklesem tradičních forem prodeje potravin, jako jsou místní trhy. Velké potravinové řetězce neustále expandují. V období 2011–2014 bylo otevřeno přes 210 velkých a 97 malých supermarketů. Agentura FDA (Food and Drug Agency) spadající pod Ministerstvo zdravotnictví zavedla v roce 2016 jednotné požadavky a postupy na vydání licence formou elektronického portálu (FDA electronic portal). I přesto, že došlo ke komputelizaci licenčního procesu, jsou stále velice časté případy, kdy registrace trvá více než avizovaných 60 dnů. Ministerstvo zemědělství plánuje investice v hodnotě 49 mil. PhP na obnovu a podporu pěstování kakaa na ostrově Mindanao a další 4 miliardy v roce 2017 na navýšení rozpočtu Národní agentury pro zavlažování. V současné době probíhá pod hlavičkou filipínského Ministerstva zemědělství speciální program SAAD (Social Area for Agricultural Development). Program se soustředí na 10 prioritních provincií (Východní Samar, Severní Samar, Západní Samar, Negros Oriental, Zamboanga del Norte, Sarangani, Severní Cotabato, Maguindanao, Lanao del Sur a Apayo). Program SAAD alokuje přes 100 mil. PhP (cca. 50 mil. CZK) na projekty zdrojů obživy pro filipínský venkov. SAAD má potenciál pozvednout nejméně provincie a zavést technologie, které budou efektivní a zároveň šetrné k životnímu prostředí, jehož ochrana je i nadále prioritou pro resort zemědělství. V rámci programu SAAD lze vést diskuzi o možném dovozu českých zemědělských strojů a technologií. Dále vzniká koncept modelových farem, které jsou budovány v jednotlivých provinciích za účelem konkrétní pomoci, ale zároveň slouží jako předváděcí prostor pro jednotlivé technologie a stroje. V podobné struktuře jsou již zapojeny korejské a japonské firmy.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Obranný průmysl	HS 8526 - Radiolokátory ap., radiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 9302 - Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9303 - Zbraně střelné, zaříz. využívající výbuchu ost.
	HS 9306 - Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní
Energetický průmysl	HS 2507 - Kaolin, jíly kaolinitické, jiné, i kalcinované
	HS 2618 - Struska granulovaná z výroby železa, oceli
	HS 2704 - Koks, polokoks z uhlí černého, hnědého, rašeliny
	HS 3206 - Barviva ost., výrobky anorg., použ. jako luminofor
	HS 3901 - Polymery ethylenu v primárních formách
	HS 8402 - Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8403 - Kotle k ústřednímu topení, jiné
	HS 8406 - Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 7322 - Radiátory, ohříváče ap., části, ze železa, oceli
	HS 7321 - Kamna, vařiče aj., pro domácn., ze železa n. oceli
	HS 7311 - Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
	HS 8402 - Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8406 - Turbiny na páru vodní nebo jinou
	Zdravotnický a farmaceutický průmysl
HS 2916 - Kyseliny monokarboxylové acyklické, nenasycené	
HS 2925 - Sloučeniny s karboximidovou iminovou funkcí	
HS 2941 - Antibiotika	
HS 2942 - Sloučeniny organické ostatní	
HS 9020 - Přístroje dýchací ostatní, masky plynové	
HS 8417 - Pece průmyslové, laboratorní, neelektrické	
HS 8713 - Vozíky pro invalidy i s motorem aj. pohonem	
HS 9022 - Přístroje rentgenové aj. používající záření	
HS 7017 - Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní	
HS 7017 - Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní	
HS 7017 - Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní	
HS 30- Výrobky farmaceutické	
HS 3006 - Zboží farmaceutické jiné	
HS 4014 - Výrobky zdravot., farmaceut. z kaučuku vulkaniz.	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8421 – Stroje na čištění a filtraci vody a plynů, odstředivky
	HS 8421 – Stroje na čištění a filtraci vody a plynů, odstředivky
	HS 8421 – Stroje na čištění a filtraci vody a plynů, odstředivky
	HS 7310 – Cisterny, sudy, kádě ap., ze železa n. oceli do 300 l
	HS 7309 – Nádrže, cisterny ap., ze železa a oceli nad 300 l
	HS 9002 – Čočky, hranoly, zrcadla aj. články opt., zasazené
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0103 – Živý vepřový dobytek
	HS 0401 – Mléko, smetana nezahuštěná, neslazená
	HS 1109 – Lepek pšeničný, i sušený
	HS 1213 – Sláma, plevy nezprac., řezané, mleté ap.
	HS 1514 – Olej řepkový, hořčičný, frakce, chemicky neuprav.
	HS 2209 – Ocet stolní, náhražky z kyseliny octové
	HS 2302 – Otruby, výrobky mlýnské vedlejší aj. zbytky
	HS 8434 – Dojící stroje a mlékárenské stroje a zařízení
	HS 8438 – Stroje pro potravinářství
	HS 5105 – Vlna, chlupy zvířecí, jemné, hrubé, mykané, česané
HS 8445 – Stroje pro přípravu vláken, spřádání aj. přízí	
Civilní letecký průmysl	HS 8526 – Radiolokátory ap., radiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8526 – Radiolokátory ap., radiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8805 – Ostatní letecké zařízení, katapulty ap., simulátory
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 8706 – Chassis traktorů, motor. vozidel osob., nákl. aj.
	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 6306 – Plachty nepromok. lodní, stínící ap., stany, kempinkové výrobky aj.
	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem
Textilní a obuvnický průmysl	HS 5106 – Příze vlněná, mykaná, neupravená pro prodej
	HS 5204 – Nitě šicí, bavlněné, upravené pro prodej
	HS 5208 – Tkaniny bavlněné nad 85 %, do 200 g.m ⁻²
	HS 5309 – Tkaniny lněné
	HS 5603 – Textilie netkané i impregnované, laminované aj.
	HS 5906 – Textilie pogumované jiné
HS 5907 – Textilie jinak povrstvené ap., plátno malované	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Textilní a obuvnický průmysl	HS 6303 – Záclony, závěsy, rolety, draperie záclonové aj.
	HS 6404 – Obuv se svrškem z textil. materiálů
	HS 6501 – Šišáky, formy kloboukové nezformované z plsti
	HS 8444 – Stroje k tvarování, stříhání ap., textilních mat.
	HS 8448 – Zařízení přidav. ke stavům, spřád. strojům ap.
	HS 4417 – Dřevěné nástroje, obruby, násady, formy, kopyta
Sklářský a keramický průmysl	HS 6911 – Nádobí aj., předměty pro domácnost z porcelánu
	HS 7002 – Sklo ve tvaru kuliček, trubic ap. nezprac.
	HS 7006 – Sklo lité, tažené, plavené, vrtané aj. zpracované
	HS 7007 – Sklo bezpečnostní tvrzené, vrstvené
	HS 7008 – Jednotky izolační z několika tabulí, ze skla
	HS 7013 – Sklo stolní do domácnosti, kuchyňské aj. zboží
	HS 7015 – Skla hodinová, brýlová, korekční, dutá ap., koule
	HS 7016 – Dlaždice, desky, kameny, cihly, tašky aj. skleněné
	HS 7019 – Vlákná skleněná a výrobky z nich
	HS 6814 – Slída zpracovaná, výrobky, i na podložce
Stavební průmysl	HS 7206 – Železo, ocel nelegovaná v ingotech aj. tvarech
	HS 7214 – Tyče, pruty jiné ze železa, oceli nelegované
	HS 7217 – Dráty ze železa n. oceli, nelegované
	HS 7223 – Dráty z oceli, nerezavějící
	HS 7310 – Cisterny, sudy, kádě ap., ze železa n. oceli do 300 l
	HS 7314 – Tkaniny, rošty, pletiva z drátu, ze železa, oceli
	HS 7612 – Sudy, barely, plechovky ap., z hliníku, do 300 l
	HS 7806 – Ostatní výrobky z olova
	HS 8205 – Nástroje ruční j. n., svěráky, kovadliny ap.
	HS 8210 – Zařízení mechanická, ručně poháněná do 10 kg
	HS 8547 – Části izolační pro stroje, el. trubky izolační
	HS 8468 – Stroje pro pájení, svařování a kalení
	HS 8467 – Nářadí ruční pneumatické s motorem, ne elektr.
	HS 6801 – Kostky, obrubníky, desky dlažební z kamene přír.
	HS 4412 – Překližky, desky dýhované ap. vrstvené dřevo

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LMIC

Filipíny jsou jednou z nejdynamičtějších ekonomik ve východní Asii, se zdravou ekonomikou a celosvětově konkurenceschopnou pracovní silou. Za poslední dekádu činil růst v průměru přes 5 %, což je výrazně více než dříve, navzdory celosvětovému zpomalení. Za růstem stojí zejména efektivní výkon vládních programů a vysoký výkon nezemědělských oborů. Podařilo se snížit chudobu. Pro další rozvoj jsou nutné investice do lidského i fyzického kapitálu, stejně jako pokračování v dobrých reformách (např. vlastnická práva, zjednodušení podnikatelského prostředí, veřejná infrastruktura či sociální služby).

► Sektor zemědělství

Zemědělství potřebuje investice, které se vláda snaží podporovat. Potenciál skýtá také agroturistika. K podpoře zemědělství slouží např. Philippine Rural Development Project s rozpočtem více než 0,5 mld. USD. V jeho rámci Mindanao Rural Development Program (MRDP) Phase II podporuje zemědělství a obecně rozvoj venkovských oblastí v jižních Filipínách – program měl za cíl zvýšit příjem benefitujících domácností o 20 % a povedlo se docílit úctyhodných 36 %. Cílem projektů je zvýšit příjmy venkova, zemědělské a rybářské produktivity a zlepšit přístup na trh v celé zemi. V rámci projektu vznikají nástroje pro informační a komunikační technologie, směrem k modernímu, a vůči klimatu odolnému sektoru zemědělství a rybolovu.

► Sektor vody a sanitační

Filipíny pracují na zlepšení distribuce a kvality pitné vody, na jejím čištění a institucionalizaci integrovaného řízení vodních zdrojů. Za poslední dvě dekády prošly Filipíny velkým pokrokem v distribuci vody a rozšířily též kanalizace a čističky odpadních vod. Klesla cena vody, ztráty při distribuci i průjmy způsobené nekvalitní vodou. Na zlepšení zavlažování se podílí Participatory Irrigation Development Project, který podporuje zlepšování 58 závlahových systémů v celé zemi. Od začátku roku 2011 k dnešnímu dni projekt zrenovoval a modernizoval zavlažovací infrastrukturu na 85 tis. hektarech půdy sloužící více než 160 tis. zemědělcům a jejich rodinám.

► Sektor vzdělávání

Vláda se snaží vylepšit primárně základní vzdělání, speciálně pro znevýhodněné děti. K tomu slouží i Learning, Equity and Accountability Program Support s alokovanou částkou 300 mil. USD. Projekt také podporuje snahy o znovuoživení profesního rozvoje učitelů, a poskytují rozsáhlé školení v oblasti jazyků v raném věku, čtenářské a matematické gramotnosti pro všechny ředitele a alespoň jednoho učitele v každé cílové oblasti. Projekt také pomáhá rozvíjet monitoring výkonu učitelů.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>

Gruzie

V novém tisíciletí vykazovala ekonomika Gruzie vysoké hodnoty růstu HDP (mezi 5 a 12 %). Výjimkami byly roky 2001 (1,9 %), 2008 (2,3 %), 2009 (-3,8 %) a rok 2013, kdy se HDP meziročně zvýšil o 3,4 %. V roce 2016 vzrostl HDP o 3,4 % a výhledově by se měl meziroční růst HDP držet kolem 5 %. Mezi lety 2011 a 2013 došlo k zásadnímu poklesu míry inflace z 8,5 % na -0,5 %. Ta však vlivem zmenšení přílivu zahraničních valut v roce 2015 stoupla na 4 % a v příštích letech by se měla pohybovat v rozmezí 3 až 4 %. V zemi žije 3,7 mil. obyvatel a HDP na obyvatele v roce 2016 činil 3 908 USD. Nezaměstnanost se v posledních letech drží okolo 12 až 14 %. Běžný účet je dlouhodobě v mírném deficitu.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	4,6	2,8	3,4	5,2	5,3	5
HDP/obyv. (USD)	4 428	3 754	3 908	4 254	4 661	5 067
Míra inflace (%)	3,1	4	2,6	3,6	3,5	3
Nezaměstnanost (%)	12,4	12	-	-	-	-
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-0,9	-1,8	-1,6	-1,8	-1,9	-1,9
Populace (mil.)	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7
Konkurenceschopnost	69/144	66/140	59/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	6/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Asociační dohoda s EU zahrnující zónu volného obchodu vstoupila plně v platnost dne 1. července 2016.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Gruzie umístila na 59. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je aktuálně 6/7.

Vývoz ČR do Gruzie 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8438	Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.	239 786	12,3	11 845	1 924,4
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	177 599	9,1	19 309	819,8
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	173 457	8,9	107 705	61,0
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	168 069	8,6	47 741	252,0
3305	Přípravky na vlasy	100 659	5,1	114 036	-11,7
9619	Hygienické vložky, tampony, dětské pleny a pod. hygien. výrobky	75 437	3,9	62 561	20,6
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	65 498	3,3	63 276	3,5
8507	Akumulátory elektrické, vč separátorů	55 632	2,8	49 084	13,3
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	38 519	2,0	38 788	-0,7
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	32 671	1,7	20 128	62,3
Celkem TOP10		1 127 327	57,6	534 473	110,9
Celkem vývoz		1 956 718		1 538 219	27,2

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Gruzie 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
802	Ovoce skořápkové ost., čerstvé, sušené, loupané	377 442	67,9	448 109	-15,8
7112	Odpady, úlomky kovů drahých, plátovaných kovů	35 231	6,3	12 626	179,0
2008	Ovoce, ořechy aj., části rostlin jn	13 903	2,5	17 477	-20,4
1106	Mouka, krupice, z luštěnin, manioku ap. ovoce aj.	13 813	2,5	17 649	-21,7
8422	Myčky, stroje k čištění, plnění ap., lahví aj.	10 897	2,0	62	17 475,8
7601	Hliník surový (neopracovaný)	9 026	1,6	-	-
2204	Víno z čerstvých hroznů, mošt vinný jiný	8 377	1,5	2 140	291,4
6109	Trička, vrchní tílka aj. nátělníky, pletené	7 897	1,4	6 714	17,6
7310	Cisterny, sudy, kádě ap. ze železa n. oceli do 300 l	7 090	1,3	8 139	-12,9
2820	Oxidy manganu	6 667	1,2	3 674	81,5
Celkem TOP10		490 343	88,2	516 590	-5,1
Celkem dovoz		555 742		600 154	-7,4

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Zvyšující se koupěschopnost obyvatelstva (převážně v Tbilisi) má za důsledek poptávku po zahraničních vozech. Automobily českého exportu jsou v zemi vnímány především jako auta pro policii a státní instituce. Přesto však existuje prostor pro úspěch českých automobilů i mezi širokou veřejností z důvodu vysoké kvality a přiměřené ceny. Bude tedy záležet pouze na exportní politice a místní reklamě.

Gruzie nenabízí žádné možnosti pro uplatnění dodavatelských firem v automobilovém průmyslu, neboť se v zemi nenachází žádný výrobní závod automobilů.

Velké možnosti jsou v oblasti vývozu nákladních vozidel. Stáří v Gruzii používaných nákladních aut často dosahuje i 60 let a více. Vzhledem k různým tendrům (často financovaným zahraničními donory) jsou poptávána i speciální vozidla (sanitky, hasičské vozy atd.).

► Dopravní průmysl a infrastruktura

Vláda v roce 2016 představila program zásadního zlepšení silnic v horských regionech. Vzhledem k těžkým místním podmínkám bude zapotřebí v určitých úsecích know-how zahraničních firem, což se bezesporu bude týkat i staveb tunelů, kde mají české firmy co nabídnout.

Plánované jsou investice do obnovy infrastruktury Gruzínských železnic, která je velmi zastaralá a vyžaduje investice do kolejového svršku, zabezpečovacího zařízení, prostorů pro cestující atd.

Snahou vlády je též postupně obnovit vozový park Gruzínských železnic (nákladní i osobní přepravy). V současnosti běží tendr na dodávku nových lokomotiv a v brzké době lze očekávat další podobné.

Očekávané jsou též tendry různých měst na obnovu a zkapacitnění veřejné dopravy. V krátkodobém horizontu se bude jednat o dodávky autobusů/elektrobuses, v dlouhodobém horizontu o obnovu trolejbusové nebo tramvajové dopravy.

► Elektrotechnika

Nulová výroba elektrotechnických přístrojů v Gruzii má za následek dovoz veškerého elektrotechnického spotřebního zboží. Silně etablované jsou značky turecké následované značkami německými. Se zlepšující se ekonomickou situací střední třídy bude bezesporu stoupat také zájem o tento druh zboží. Potenciál pro české výrobky v zemi je, neboť mohou nabídnout dobrou kvalitu za nižší cenu než německé firmy.

► Energetický průmysl

Gruzie v posledních letech masivně investuje do rozvoje sítě vodních elektráren s cílem stát se do konce desetiletí čistým vývozcem elektrické energie. Existuje celá řada projektů na výstavbu nových elektráren v rozsahu od malých vodních elektráren s výkonem několika desítek MW až po elektrárny s instalovaným výkonem několika set MW.

V roce 2010 byl založen Fond na podporu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů (GEDF), který na podzim 2016 pomohl postavit první větrný park v zemi. Bylo zpracováno několik studií proveditelnosti na stavbu rozsáhlých větrných parků převážně ve střední Gruzii, jejichž celková instalovaná kapacita může činit až 1500 MW. Na regionální úrovni se gruzínská vláda snaží o maximální propojení přenosových soustav. V plánu je postavení nového vysokonapěťového spojení s Ruskem, Tureckem a Arménií.

► Chemický průmysl

Většina produktů chemického průmyslu se do země dováží z Turecka. V zemi stále chybí například velkokapacitní továrny na výrobu čisticích prostředků. Vzhledem k postupně stoupající koupěschopnosti obyvatel a expanzi zahraničních obchodních řetězců lze předpokládat rostoucí poptávku po těchto výrobcích. Snahou vlády je v tomto odvětví získat zahraniční investice na založení výrobních závodů na gruzínském území.

► Kovožpracovatelský průmysl

Vzhledem k nedostatku místní produkce existuje velký potenciál pro české firmy, které mají v Gruzii pozitivní jméno.

► Sklářský a keramický průmysl

Malá kapacita výrobních závodů skleněných výrobků (především lahví), zvyšující se spotřeba a vývoz alkoholických nápojů (pivo, víno) a absence systému vracení použitých lahví představuje vysoký potenciál pro investice do sklářského průmyslu v zemi. Poptávka bude nepochybně po celých výrobních celcích. České dekorativní sklo má v Gruzii velmi dobré jméno. S rostoucí se koupěschopností obyvatel lze očekávat větší poptávku po okrasném sklu.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

V místních lékárnách jsou k dostání léky převážně pocházející či určené pro postsovětský prostor. Místní obyvatelstvo má větší důvěru k medikamentům pocházejícím ze Západu.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Zemědělství Gruzie, stejně jak potravinářský průmysl, je značně nerozvinuté. Ačkoliv je v zemědělském sektoru zaměstnáno více než 50 % všech pracujících, není země potravinově soběstačná, neboť místní zemědělství je velmi neefektivní. Často se jedná o samozásobující se zemědělce hospodařící na několika hektarech půdy, kteří nejsou kvůli absenci techniky konkurenceschopní. Část zemědělské produkce se tak dováží z Turecka.

Vláda v roce 2015 vyhlásila program „Produce in Georgia“, v rámci kterého mohou firmy investující do zemědělského sektoru získat finanční pobídky. Vzhledem ke geografické vzdálenosti a transportním nákladům je menší potenciál ve vývozu z České republiky prvotně nezpracovaných zemědělských surovin – jako např. zrna. Možnosti jsou naopak ve vývozu hotových výrobků do Gruzie s vyšší přidanou hodnotou – jako například různé polotovary, energetické tyčinky apod. Zároveň lze v souvislosti se snahou vlády o zefektivnění zemědělského sektoru očekávat poptávku po ušlechtilých plemenech skotu a dalších hospodářských zvířatech.

Projekt „Produce in Georgia“ předpokládá i zpracovávání zemědělské produkce, proto bude v nejbližších letech jistě stoupat poptávka i po průmyslových celcích pro potravinářský průmysl.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský sektor	HS 0106 - Ostatní živá zvířata
	HS 1514 - Olej řepkový, hořčičný, frakce, chemicky neuprav.
	HS 2209 - Ocet stolní, náhražky z kyseliny octové
	HS 2303 - Zbytky škrobárenské, řízky řepné, bagasa, mláto
	HS 2402 - Doutníky, doutníčky, cigarety z tabáku, náhražek
Chemický průmysl	HS 2844 - Radioaktivní chemické prvky a izotopy a směsi
	HS 2916 - Kyseliny monokarboxylové acyklické, nenasycené
	HS 2925 - Sloučeniny s karboximidovou iminovou funkcí
	HS 2933 - Sloučeniny heterocyklické s heteroatomem dusíku ap.
	HS 2939 - Alkaloidy rostlinné, jejich soli, estery, deriváty aj.
	HS 3606 - Ferocer aj. slitiny pyroforické aj. výr. hořlavé
	HS 3809 - Přípravky k úpravě povrchu, apretování ap. výr.
	HS 3823 - Tech. monokarb. mast. kyseliny; kyselé oleje z raf.; tech. mast. alk.
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 2941 - Antibiotika
	HS 3003 - Léky neodměřené, kromě krve, antisér, vaty aj.
Zpracovatelský průmysl	HS 4202 - Kufry, aktovky, brašny, pouzdra, kazety, vaky ap.
	HS 4412 - Překližky, desky dýhované ap. vrstvené dřevo
	HS 4414 - Rámy dřevěné, na obrazy zrcadla ap. předměty
	HS 4418 - Výrobky stavebního truhlářství, tesařství ap. ze dřeva
	HS 4702 - Buničina dřevná chemická, pro chem. zpracování
	HS 4804 - Papír aj., nenatíraný, ne k popisování, ne k hyg. účelům
	HS 4808 - Papír, karton, lepenka zvlněné, krepované ap.
	HS 9004 - Brýle (korekční, ochranné aj.) ap. výrobky
	HS 9020 - Přístroje dýchací ostatní, masky plynové
	HS 9201 - Klavíry aj. strunné nástroje s klaviaturou
	HS 9402 - Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
	HS 9606 - Knoflíky, formy na knoflíky, polotovary
	HS 9610 - Tabulky, tabule břídicové
	HS 9611 - Razítka, pečetítka, číslačky ap., ruční sázítka
	Textilní a obuvnický průmysl
HS 5407 - Tkaniny z příze, z hedvábí syntetického	
HS 5505 - Odpad z vláken chemických	
HS 5509 - Příze z vláken střížových chemických	
HS 5810 - Výšivky v metráži pásech nebo jako motivy	
HS 5906 - Textilie pogumované jiné	
HS 6301 - Přikrývky, koberečky cestovní	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
	HS 6404 - Obuv se svrškem z textil. materiálů
Sklářský a keramický průmysl	HS 7017 - Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
	HS 7104 - Drahokamy, polodrahokamy umělé, rekonstituované
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7106 - Stříbro surové i ve formě polotovarů, prachu
	HS 7229 - Dráty z oceli legované, ostatní
	HS 7309 - Nádrže, cisterny ap., ze železa a oceli nad 300 l
	HS 7319 - Jehly, jehlice, špendlíky ap., ze železa n. oceli
	HS 8101 - Wolfram, výrobky z něj, odpady, šrot
	HS 8307 - Hadice z kovů obecných i s příslušenstvím
	HS 8309 - Zátky, kapsle víka plomby aj. z kovů obecných
	HS 8402 - Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
Elektrotechnika	HS 8411 - Proudové motory, turbovrt. pohony a ost. plyn. turbíny
	HS 8418 - Chladničky, boxy mrazicí aj., čerpadla tepelná
	HS 8445 - Stroje pro přípravu vláken, spřádání aj. přízí
	HS 8448 - Zařízení přidav. ke stavům, spřád. strojům ap.
	HS 8457 - Obráběcí centra, stroje obráběcí stavebnicové
	HS 8460 - Obráběcí stroje pro broušení, lapování, leštění ap.
	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8510 - Holící strojky, stříhací strojky na vlasy s el. motorem
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 8609 - Kontejnery pro jeden nebo více druhů dopravy
	HS 8707 - Karosérie motor. vozidel, traktorů, vč. kabin
	HS 8708 - Části, součásti a přísl. motor. vozidel čísel 8701 až 8705
	HS 8907 - Plavidla ostatní, prámy, kesony, nádrže, bóje aj.

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: MDC

Střednědobá strategie rozvoje Georgia 2020 si klade obecné a konkrétní cíle sociálního ekonomického rozvoje země. Mezi tři strategické priority gruzínské vlády, které dokument zmiňuje, patří podpora konkurenceschopnosti soukromého sektoru (podnikatelské prostředí, inovace/technologie, export a dopravní infrastruktura), rozvoj lidských zdrojů (zdravotnictví a sociální asistence) a dostupnost finančních zdrojů (investice a bankovníctví). Gruzie vstupuje do režimu DCFTA a ratifikované asociační dohody s EU.

► Sektor zemědělství

Strategie rozvoje sektoru je formulovaná ve Strategii rozvoje venkova Gruzie 2015–2020. Jistý rozvojový potenciál mají české zemědělské technologie na plnění cílů vládního programu podpory kooperativního hospodaření a efektivity zemědělství. V rámci projektů Zahraniční rozvojové spolupráce České republiky v Gruzii existuje několik styčných ploch s programem podpory kooperativů.

Gruzie může být obdobně atraktivní v oblasti organické zemědělské produkci jako Moldavsko. V Gruzii je možné vykupovat produkci v organické kvalitě za cenu konvenčních produktů. Pro případné společné podniky se sídlem v Gruzii je otevřený ruský trh, který po uvalení sankcí na Turecko, Ukrajinu, Moldavsko, členské země EU není nasycený. Nezanedbatelný potenciál mají i zpracovatelské technologie, například v pivovarnictví. Lze uvažovat o zřízení poboček CZ certifikačních laboratoří.

► Sektor zdravotnictví

Dostupnost kvalitní zdravotní péče je jedna z nejvyšších priorit vlády, zmíněná ve výše uvedené strategii Georgia 2020. Vedle dlouhodobé a systémové přítomnosti Zahraniční rozvojové spolupráce České republiky v sektoru zdravotnictví připravuje Česká rozvojová agentura nový projekt zaměřený na řízení kvality – akreditace zdravotnických zařízení. Na výsledky projektu budou moci navázat partnerství čeští a gruzínští komerční poskytovatelé zdravotnických služeb v rámci plánované kultivace prostředí podnikání v tomto sektoru a zvyšování standardů.

Další možnost podnikatelské spolupráce je vybavování poskytovatelů první lékařské pomoci (sanitek, letecké první pomoci, aj.). Díky rozvoji turismu v Gruzii je potřeba zajišťovat včasnou pomoc v odlehlých regionech a místní trh nebyl schopný saturovat poptávku České rozvojové agentury po vybavení záchranné služby.

► Sociální infrastruktura

Sociální asistence je další vysoká priorita gruzínské vlády. Z podstaty tohoto sektoru je adekvátní poskytovat české know-how (např. zavádění výhod pro tělesně postižené osoby) nebo financování pilotních grassroot projektů. Určitý potenciál pro podnikatelsko-rozvojová partnerství mohou být úpravy (schoďišťové výtahy, veřejná doprava, osobní automobily) pro potřeby vozíčkářů.

► Prevence katastrof

V rámci sektoru lze uplatňovat české know-how a pokročilé (IT) technologie. V současnosti je např. DTB operující s CZ software WinZPV podstatný zdroj hydrologických dat pro provoz vodních elektráren.

► Státní správa a občanská společnost

Současné zaměření projektů Zahraniční rozvojové spolupráce České republiky dává možnost partnerství v oblasti poskytování vzdělávání samospráv a čerpání evropských fondů.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>

Hongkong

V letech 2000–2010 se hodnoty růstu HDP pohybovaly mezi 6,5–8,7 %. Výjimkou bylo období let 2001–2003 (průměr růstu HDP 1,8 %) a roky 2008 (2,1 %) a 2009 (–2,5 %). Od roku 2011 se pak tempo růstu zpomalilo. Ani v roce 2016 k přílišnému růstu ekonomiky, tažené především rostoucí domácí poptávkou, nedošlo a růst činil 1,4 %. V roce 2011 činila míra inflace 5,3 %, což představuje nejvyšší hodnotu v novém tisíciletí. V roce 2016 klesla dále na 2,5 %. V letošním roce by se měli její hodnoty pohybovat na úrovni 2,6 %. V zemi žije přes 7 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele v roce 2016 dosáhl 42 963 USD. Nezaměstnanost se v roce 2016 držela na nízkých 3,2 %. Běžný účet je v přebytku 8,9 mld. USD.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	2,7	2,4	1,4	1,9	2,8	3,2
HDP/obyv. (USD)	40 078	42 295	42 963	44 094	46 072	48 167
Míra inflace (%)	4,4	3	2,5	2,6	2,7	2,8
Nezaměstnanost (%)	3,3	3,3	3,2	3,1	3	3
Bilance běžného účtu (mld. USD)	3,8	9,6	8,9	9,5	10,9	11,6
Populace (mil.)	7,3	7,3	7,4	7,4	7,4	7,5
Konkurenceschopnost	7/144	7/140	7/138	–	–	–
Exportní riziko OECD	1/7	1/7	1/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ EU v současnosti nejedná s Hongkongem o žádné preferenční obchodní dohodě.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), obsazuje Hongkong stabilně 7. pozici. Exportní riziko dle OECD je 1/7.

Vývoz ČR do Hongkongu 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8532	Elektrické kondenzátory, pevné, otočné nebo dolaďovací	1 596 697	23,1	1 844 321	-13,4
8542	Obvody integrované elektronické	585 943	8,5	957 586	-38,8
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	464 555	6,7	683 339	-32,0
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	437 497	6,3	308 153	42,0
7018	Perly, imitace perel, drahokamů ap. ze skla	426 485	6,2	545 989	-21,9
8504	Transformátory, el. měniče, statické induktry	286 294	4,1	311 113	-8,0
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	268 230	3,9	358 822	-25,2
7003	Sklo lité profilové ploché, válcované, nezprac.	187 680	2,7	-	-
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	156 690	2,3	150 332	4,2
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	136 677	2,0	93 688	45,9
Celkem TOP10		4 546 748	65,8	5 253 343	-13,5
Celkem vývoz		6 908 282		7 908 462	-12,6

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Hongkongu 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	2 332 856	57,6	2 527 083	-7,7
8501	Elektrické motory a generátory	450 495	11,1	151 437	197,5
9102	Hodinky náramkové, kapesní ap. jiné, vč. stopek	80 917	2,0	81 272	-0,4
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	69 305	1,7	45 026	53,9
8504	Transformátory, el. měniče, statické induktry	58 130	1,4	33 574	73,1
7018	Perly, imitace perel, drahokamů ap. ze skla	42 753	1,1	76 827	-44,4
8534	Tištěné obvody	41 576	1,0	45 260	-8,1
8542	Obvody integrované elektronické	33 371	0,8	30 899	8,0
9018	Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj	32 939	0,8	6 799	384,5
7616	Výrobky ostatní z hliníku	29 611	0,7	11 316	161,7
Celkem TOP10		3 171 953	78,3	3 009 493	5,4
Celkem dovoz		4 050 616		4 303 064	-5,9

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Civilní letecký průmysl**

Byla zahájena stavba třetí ranveje a rozvoj Terminálu 2, projekt má být dokončen v roce 2023, celková investice je odhadována na 150 mld. HKD (465 mld. CZK). Projekt bude kromě stavebních prací samotné ranveje a terminálu vyžadovat také rozšíření odbavovacích systémů, úpravy v bezpečnostních systémech, včetně kontroly leteckého provozu.

► **Dopravní průmysl a infrastruktura**

Probíhá nebo se chystá výstavba řady infrastrukturních projektů, např. mostu Hong Kong–Zhuhai–Macao, tunelu Tuen Mun–Chek Lap Kok Link a návazného dálničního obchvatu, logistického centra Tuen Mun, tunelu Tseung Kwan O–Lam Tin a dopravní infrastruktury v Central Kowloon (poslední dva projekty budou dokončeny v roce 2021). Celkem se nyní realizuje výstavba dálnic o délce 70 km v hodnotě 147 mld. HKD (455 mld. CZK).

► **Energetický průmysl**

Spotřeba elektrické energie je v Hongkongu jedna z nejvyšších na světě a místní nabídka nepostačí k pokrytí poptávky po elektřině. Hongkong se postupně snaží nebýt tolik závislý na dodávkách elektrické energie a podporuje například výrobu z obnovitelných zdrojů (větrná, solární energie) nebo se snaží najít způsoby využití odpadní energie. Roste také poptávka po zvyšování (v současnosti velmi špatné) energetické účinnosti budov, ať už stávajících nebo nové výstavby.

► **Chemický průmysl**

Vzhledem k vývoji poptávky jsou potencionální položkou importu v dané oblasti zejména chemicky zušlechtené prvky pro elektroniku.

► **Kovozpracovatelský průmysl**

Panuje dlouhodobá rostoucí poptávka po nové výstavbě bytů, kanceláří a dalších veřejných zařízení. Například do roku 2024 bude postaven na ostrově Lantau kancelářský a obytný komplex Tung Chung o rozloze 1 mil. m², do roku 2031 bude vybudováno satelitní město New Town v North East New Territories s 38 tis. pracovními příležitostmi.

► **Nábytkářský průmysl**

Odbytové možnosti souvisí s novou výstavbou bytových a kancelářských komplexů i výstavbou hotelů.

► **Sklářský a keramický průmysl**

Výrobky českého sklářského průmyslu se stále více uplatňují formou velkých projektů jako jsou velko- rozměrové lustry, skleněné sošky a architektonické prvky. Vysoká kupní síla obyvatel Hongkongu a oblíbenost města jako nákupního centra ze strany movitých občanů Číny, vytváří šance pro české firmy v segmentu značkového spotřebního zboží, např. luxusního skla, skleněné bižuterie, nábytku atd.

► Služby

Hongkong je globálním finančním centrem a sídlem tisíců mezinárodních společností, které zde založily své celosvětové nebo regionální centrály. Tyto entity jsou středem pozornosti počítačových hackerů. Poptávka po informačních technologiích a zejména v oblasti kybernetické bezpečnosti a finančních technologiích (FinTech) v Hongkongu prudce roste.

► Strojírenský průmysl

S rychlým stavebním rozvojem v Hongkongu souvisí zvýšená poptávka po strojírenském vybavení, jako jsou např. stroje ke zpracování materiálů a k obrábění kovů, zdvihací zařízení, součásti jeřábů, stavební stroje apod. Blízkost průmyslových center v deltě Perlové řeky a smlouva CEPA o těsnějším ekonomickém partnerství Hongkongu a Číny vč. bezcelního obchodu u vybraných komodit, vytváří další možnosti vývozu strojírenské produkce do teritoria.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Prudký ekonomický rozvoj jižní Číny v posledním desetiletí s sebou přináší potřebu ochrany životního prostředí, které bylo vlivem průmyslové výroby značně poškozeno. Úřady začínají postupně zavádět legislativní opatření, která umožňují postihnout znečišťovatelů. Místní podniky zaměřené na ochranu životního prostředí hledají zahraniční technologie v odvětví odpadového hospodářství, čištění odpadních vod, úspory energií, znečištění ovzduší a odhlučnění. Hongkong má ve výstavbě první spalovnu městského odpadu a recyklace spojená s využitím odpadu jako obnovitelného zdroje energie jsou vládní prioritou. Šanci mají rovněž firmy vyrábějící měřicí přístroje a příslušenství.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Oblast zdravotnictví patří jednoznačně mezi priority hongkongské vlády a tomu odpovídá i podíl vládních výdajů do zdravotnictví, který činí cca 17 % z celkového ročního rozpočtu. V hodnotovém vyjádření to bylo v roce 2016 celkem 57 mld. HKD (180 mld. CZK) a za posledních 10 roků jde o nárůst o 90 %. V letech 2015–16 byla vynaložena na vybavení státních nemocnic a klinik 1 mld. HKD (3,1 mld. CZK). Během příštích 10 let chce vláda do zdravotnictví investovat 200 mld. HKD (620 mld. CZK) vč. výstavby nových a rekonstrukce stávajících nemocnic. Zveřejněný desetiletý plán rozvoje nemocnic plánuje výstavbu nové nemocnice Kai Tak a rozšíření či obnovu dalších deseti, což vytváří potřebu 5 tis. nových nemocničních lůžek a 94 operačních sálů. S ohledem na rychle stárnoucí populaci si vláda stanovila jako hlavní dlouhodobé cíle další zkvalitňování a rozšiřování poskytovaných zdravotních služeb a zařízení. Potencionálními exportními položkami jsou zdravotnické, lékařské, stomatologické nebo veterinární nástroje a přístroje, lékařský chirurgický a stomatologický nábytek, lůžka s mechanickým zařízením aj.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Zemědělství v Hongkongu je limitované, dováží se 95 % zemědělských produktů. Hongkong dováží sušené mléko, maso a masné výrobky (uzeniny). Prostor je rovněž pro biopotraviny a zdravou výživu. Odstranění cla na dovoz vína a piva v roce 2008 (dříve 40 %, resp. 20 %) zlepšuje možnost dodávek na vyspělý spotřebitelský trh Hongkongu a zároveň reexportu do dalších zemí regionu. Vládní, ale i soukromé subjekty, postupně z Hongkongu budují centrum obchodu s vínem nejen pro čínský trh, ale pro celou prudce rostoucí oblast jihovýchodní Asie. Potenciál se jeví rovněž ve strojích na průmyslové zpracování nápojů, např. pivovary.

► Železniční a kolejová doprava

Probíhá či plánuje se realizace několika infrastrukturních projektů (např. rychlodráha Guangzhou-Shenzhen-Hong Kong Express Rail Link, stavba nových linek metra South Island Line, North Island Line, West Kowloon Culture District, Shatin-Central Link aj.). V současné době je ve výstavbě 53 km železnic/kolejové dopravy s 12 stanicemi v hodnotě 100 mld. HKD (310 mld. CZK). V plánu výstavby je 35 km kolejové dopravy s 18 stanicemi v hodnotě 147 mld. HKD (460 mld. CZK).

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Civilní letecký průmysl	HS 8802 – Letadla, vrtulníky, kosm. lodě vč. družic, nosné rakety
	HS 8803 – Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání
	HS 8526 – Radiolokátory ap., rádiové přístroje pro dálkové řízení
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem
	HS 8530 – Přístroje elektrické pro řízení dopravy
Energetický průmysl	HS 7311 – Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
	HS 8411 – Proudové motory, turbovrt. pohony a ost. plyn. turbíny
Chemický průmysl	HS 2508 – Jíly, ostatní kyanit ap. jíly šamotové, dinasové
	HS 3818 – Prvky chemické, zušlechtné pro elektroniku
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7301 – Štětovice ze železa, oceli, profily aj., svařované
	HS 7305 – Trouby, trubky ze železa, oceli, nad 406,4 mm
	HS 7308 – Konstrukce, části, desky, tyče aj., ze železa n. oceli
Nábytkářský průmysl	HS 9403 – Nábytek ostatní, části, součásti
Sklářský a keramický průmysl	HS 7001 – Masivní sklo v kusech
	HS 7010 – Demižóny, láhve, baňky, lékovky, víčka aj. ze skla
	HS 7008 – Jednotky izolační z několika tabulí, ze skla
	HS 7017 – Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
	HS 9405 – Svítidla, reklamy, ukazatele ap. světelné
Služby	CPA 63 – Informační služby
Strojírenský průmysl	HS 8419 – Stroje ke zprac. materiálů změnou teplot
	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8431 – Součásti jeřábů, vozíků, ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8444 – Stroje k tvarování, stříhání ap., textilních mat.
	HS 8457 – Obráběcí centra, stroje obráběcí stavebnicové
	HS 8458 – Soustruhy pro obrábění kovů
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8416 – Hořáky pro topeniště, rošty, příkladací zařiz.
	HS 8421 – Stroje na čištění a filtraci vody a plynů, odstředivky

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3005 - Vata, gáza, obinadla ap. zboží
	HS 9018 - Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9022 - Přístroje rentgenové aj. používající záření
	HS 9401 - Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka
	HS 9402 - Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0208 - Ostatní maso a jedlé droby, čerstvé, chlazené nebo zmrazené
	HS 0401 - Mléko, smetana nezahuštěná, neslazená
	HS 0402 - Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 0404 - Syrovátka, výrobky z mléka zahuštěné, slazené
	HS 1601 - Uzenky, salámy a podobné výrobky z masa, drobů, krve atd.
	HS 1602 - Přípravky, konzervy jiné, z masa, drobů, krve
	HS 1704 - Cukrovinky bez kakaa (vč. bílé čokolády)
	HS 1902 - Těstoviny, i vařené nadívané a jinak upravené
	HS 2201 - Voda, vody minerální, sodovky neslazené, led
	HS 2203 - Pivo ze sladu
	HS 2204 - Víno z čerstvých hroznů, vinný mošt jiný
	HS 8438 - Stroje pro potravinářství
	Železniční a kolejová doprava
HS 8603 - Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem	
HS 8604 - Vozidla pro údržbu železničních tratí	
HS 8606 - Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu	
HS 8607 - Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel	
HS 8609 - Kontejnery pro jeden nebo více druhů dopravy	

Indie

Indie je nejrychleji rostoucí velkou ekonomikou. V posledních letech se růst HDP pohybuje v rozmezí 7 až 8 % ročně a dle predikcí MMF by měl tento trend pokračovat i v následujících letech. V roce 2013 činila míra inflace 9,4 %, poté však v roce 2014 klesla a drží se okolo 5 %. V zemi žije dle odhadů přes 1 300 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele v roce 2016 dosáhl 1 719 USD. Hodnoty nezaměstnanosti se pohybují velmi nízko, okolo 4 % a běžný účet Indie je deficitní.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	7,2	7,6	7,6	7,6	7,7	7,8
HDP/obyv. (USD)	1 601	1 604	1 719	1 852	2 005	2 189
Míra inflace (%)	5,9	4,9	5,5	5,2	5,3	5,2
Nezaměstnanost (%)	3,6	-	-	-	-	-
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-26,8	-22,1	-32,0	-49,2	-58,9	-64,1
Populace (mil.)	1 275,9	1 292,7	1 309,7	1 326,9	1 344,4	1 362,1
Konkurenceschopnost	71/144	55/140	39/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	3/7	3/7	3/7	3/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ EU jedná s Indií od roku 2007 o uzavření dohody o volném obchodu.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Indie umístila na 39. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je 3/7.

Vývoz ČR do Indie 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	2 302 342	15,2	2 052 630	12,2
8407	Motory píst., zážehové, spalovací, vratné, rotační	1 079 441	7,1	756 130	42,8
8704	Motorová vozidla pro přepravu nákladu	595 016	3,9	257 706	130,9
8448	Zařízení přídatná stavů, strojů na spřádání ap.	573 911	3,8	404 799	41,8
8479	Stroje mechanické s vlastní indiv. funkcí jinde. neuv.	512 899	3,4	50 856	908,5
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	498 577	3,3	369 389	35,0
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	332 547	2,2	429 849	-22,6
2934	Sloučeniny heterocyklické ostatní	312 175	2,1	523 825	-40,4
8413	Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	306 975	2,0	224 145	37,0
8409	Části, součásti pro motory pístové	297 238	2,0	200 921	47,9
Celkem TOP10		6 811 121	45,1	5 270 250	29,2
Celkem vývoz		15 114 887		13 306 120	13,6

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Indie 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	1 785 176	10,2	1 717 844	3,9
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	1 249 203	7,1	1 195 351	4,5
6403	Obuv se svrškem z usně	639 121	3,7	617 810	3,4
8412	Motory pohony ostatní	548 569	3,1	527 521	4,0
6109	Trička, vrchní tílka aj. nátělníky, pletené	490 266	2,8	318 310	54,0
8504	Transformátory, el. měniče, statické induktry	488 030	2,8	457 888	6,6
7304	Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli	436 224	2,5	503 392	-13,3
6205	Košile pánské, chlapecké	379 784	2,2	183 948	106,5
2933	Sloučeniny heterocyklické s heteroatomem dusíku apod.	333 983	1,9	386 087	-13,5
2934	Sloučeniny heterocyklické ostatní	331 722	1,9	564 997	-41,3
Celkem TOP10		6 682 078	38,2	6 473 148	3,2
Celkem dovoz		17 493 121		16 233 337	7,8

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Indie je jedním z největších výrobců vozidel na světě. Ve finančním roce 2015–2016 bylo v Indii vyrobeno 23,96 mil. vozidel. Z toho 80 % připadlo na jednostopá vozidla. Podíl dvoustopých vozidel na přepravu osob dosáhl 14 % celkové výroby. Podíl tříkolek a nákladních vozidel činil shodně 3 %. Celkově se meziročně produkce zvýšila o 2,58 %, podstatně rychleji však rostl segment automobilů, který si meziročně připsal zvýšení objemu produkce o 7,24 %. Příležitosti pro české firmy spočívají v alespoň částečné výrobě (montáži) osobních i nákladních vozidel včetně traktorů, ale také ve výrobě automobilových komponentů s indickými partnery v rámci společných podniků.

► Civilní letecký průmysl

Poptávka po letecké dopravě daná rozlohou indického subkontinentu a zlepšující se životní úroveň dynamicky stoupá. Tím vzniká tlak na výstavbu nových letišť, modernizaci a zvyšování kapacity letišť stávajících. V Indii funguje více než 400 letišť. V největších městech (Bengalúru, Dillí, Hajdarábadu, Kočínu a Mumbaí) jsou letiště provozována soukromými společnostmi a zejména tato letiště prošla nebo procházejí modernizací. Plánuje se výstavba nových letišť v Goa, Ahmedabadu, Trivandru a Sikkimu. Velké množství letišť však prakticky není nevyužíváno. Letišťům scházejí moderní radarové a navigační systémy k řízení leteckého provozu. Zvyšující se poptávka po letecké dopravě se promítá i do potřeby rozšiřování letadlového parku včetně letadel s nižší přepravní kapacitou, která jsou vyráběna v České republice a hodí se pro provoz v odlehlých oblastech. Počet vnitrostátních letenek prodaných ve finančním roce 2014–2015 dosáhl 70 mil. Nová vládní politika rozvoje letecké dopravy chce vytvořit takové podmínky, aby se počet letenek zvýšil na 300 mil. v roce 2022 a dokonce 500 mil. v roce 2027. Indie se celkovým počtem prodaných letenek řadí mezi deset největších trhů na světě a má vizi stát se součástí vedoucí trojice pomyslného žebříčku. Údržba a oprava letadel se musí provádět v zahraničí, domácí servisní kapacita není dostatečná. Příležitosti mají české firmy v doprovodných službách, včetně školení pilotů a dispečerů letového provozu. Šanci mají rovněž dodavatelé dílů a komponent včetně motorů pro letecký průmysl.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Pokud jde o těžební průmysl, příležitosti jsou především v těžbě uhlí. Přestože má Indie jedny z největších zásob uhlí na světě, musí uhlí dovážet. Ve fiskálním roce 2015–2016 bylo v Indii vytěženo 640 mil. tun uhlí a vláda ve spolupráci se státní společností Coal India usiluje o to, aby bylo možné do roku 2019–2020 zvýšit celkovou těžbu na 1 mld. tun ročně. Produktivita těžby je v důsledku absence moderních technologií zatím relativně nízká. Převažuje povrchová těžba s podílem 93 % z celkového objemu. V hlubinné těžbě, která by se měla do budoucna více rozvíjet, mají české strojírenské firmy výhodu, protože disponují technologiemi, jejichž zavádění do praxe je v Indii teprve na začátku.

► Energetický průmysl

Nedostatek elektrické energie v určitých oblastech a časté výpadky v dodávce proudu představují zásadní překážku rozvoje indické ekonomiky. Zlepšující se životní úroveň obyvatelstva a vládou podporovaný růst průmyslové výroby v rámci konceptu Make in India bude nadále zvyšovat poptávku po elektřině.

Velká očekávání jsou spojována s obnovitelnými zdroji energie a s jadernou energetikou. V plánu je obrovské navýšení kapacity solárních elektráren (z 5 tis. MW na 100 tis. MW instalovaného výkonu) a také větrných elektráren (o více než 60 tis. MW instalovaného výkonu). Počítá se s rozvojem biomasy a také lepším využitím vodního potenciálu včetně přečerpávacích vodních elektráren. Instalovaný výkon jaderných elektráren by se měl do roku 2022 více než zdvojnásobit na 13,5 tis MW a za dalších deset let by měl dosáhnout 63 tis. MW. Vedle výstavby vlastních indických reaktorů se počítá s dodávkami elektrárenských bloků z Ruska, USA a Francie. Čeští dodavatelé budou moci využít výhod znalosti zahraničních technologií a skutečnosti, že mohou nabídnout kompatibilní řešení.

► Chemický průmysl

Spotřeba chemických výrobků na hlavu je v Indii hluboko pod světovým průměrem. Dovoz chemikálií je relativně málo zatížený cly. Šance na indickém trhu vidí i zahraniční investoři. Podle analýzy společnosti Tata by měla výroba chemikálií v Indii do roku 2019 díky průměrnému devítiprocentnímu růstu překročit hranici 200 mld. USD. Poroste například spotřeba léčiv a s rozvojem intenzivního zemědělství také používání chemických hnojiv a agrochemických produktů. V českém vývozu se tradičně prosazují některé chemikálie, které jsou určené pro další průmyslové zpracování, například v elektrotechnickém průmyslu.

► ICT

Indický ICT sektor patří k nejdynamičtěji se rozvíjejícím sektorům indické ekonomiky a hraje důležitou roli při její transformaci. Potenciál potvrzuje přítomnost klíčových globálních společností v Indii, kterou charakterizuje mimo jiné vysoký příliv zahraničních investic (17,6 mld. USD v období 2000–2015). Indie se stala globálním centrem poskytování sdílených služeb, ale také vývoje počítačových programů. Přestože Indie patří k zemím s nejvyšším počtem obyvatel s připojením k internetu, má zatím ještě stále velké rezervy v rozvoji vysokorychlostních sítí, v digitalizaci služeb a digitální gramotnosti. Vláda proto připravila program Digital India, který si vyžádá investice v řádech desítek miliard USD v následujících pěti letech.

► Kovožpracovatelský průmysl

V českém vývozu se prosazuje ocel a výrobky z oceli. Indie nadále dováží významné množství nástrojové oceli, protože domácí výroba nedosahuje takového objemu, aby stačila pokrýt poptávku po tomto druhu oceli v různých oblastech průmyslové výroby. Indická vláda v tomto směru dokonce projevila zájem o převod českých technologií výroby nástrojové oceli. S úspěchem se na indickém trhu prosazovaly v uplynulém období také například ocelové nádoby na plyn.

► Obranný průmysl

Indie je největším dovozcem zbraní na světě. Stále se jí nedaří obrátit převahu objemu dovozů zbraní a vojenské techniky nad domácí výrobou vyjádřenou poměrem 7:3. Příležitost k uplatnění budou mít špičkové české technologie, které se prosazují celosvětově – například radiolokátory. Stejně tak mají šanci české firmy s nabídkou modernizace techniky ruské provenience. Politické ambice Indie budou udržovat tlak na posilování bojeschopnosti a tím i na vyšší výdaje na nákup techniky. Indie usiluje o diverzifikaci dodavatelů (mezi standardní patří Rusko, Izrael, Velká Británie, Francie atd.). Velmi dynamicky se rozvíjí spolupráce s obranným průmyslem USA. Indická vláda do značné míry liberalizovala příliv přímých zahraničních investic do domácího obranného průmyslu a zrychlila vydávání povolení na zbrojní

výrobu soukromým firmám s cílem podnitit vytváření společných podniků zabývajících se výrobou zbraní a vojenské techniky a podpořit přísun moderních zahraničních technologií. Zároveň však v nové koncepci nákupní politiky vláda prosazuje vyšší podíl domácí přidané hodnoty v rámci iniciativy Make in India.

► Sklářský a keramický průmysl

České sklářské firmy v posledních letech věnují indickému trhu velkou pozornost. Zvyšující se životní úroveň střední příjmové třídy stimuluje poptávku po kvalitnějších dekorativních výrobcích ze skla. Výstavba reprezentativních rezidenčních komplexů, nákupních center, luxusních hotelů a nových letištních hal pak představuje šanci pro velkoprostorové sklářské instalace. Na indickém trhu se prosazují i skleněné komponenty na oděvech a skleněná bižuterie pocházející z českých skláren.

► Služby

Indický trh nabízí celou řadu zajímavých obchodních a investičních příležitostí v jednotlivých sektorech služeb. Ve finančních službách je tento prostor již nyní využíván. K dalším perspektivním oblastem patří zejména cestovní ruch a dopravní služby, zejména v letectví. Velký potenciál má přijímání studentů na české vysoké školy. Indii patří jedno z předních míst v počtu studentů/samoplátců odcházejících studovat do zahraničí (tradičně do Velké Británie, ale nově také ve velké míře do USA, Kanady, Austrálie atd.). Česká republika může nabídnout indickým studentům studium v angličtině, především pokud jde o lékařství, chemii, zemědělství, ekonomii a technické obory.

► Strojírenský průmysl

České strojírenství se může opřít o dlouholetou tradici dodávek do Indie a velice dobré jméno především u obráběcích strojů. Indické státní podniky potřebují modernizovat vybavení svých strojírenských provozů a posílit konkurenceschopnost ve vztahu k dovozu. Dynamicky rostou nové kapacity vytvářené soukromým sektorem, jež budou mít perspektivně dominantní postavení. Výrazným znakem uplynulého období byla skutečnost, že se strojírenské firmy začaly opět prosazovat na indickém trhu a to nejen jako dodavatelé, ale také výrobní spoluprací a prostřednictvím zakládání společných podniků.

► Textilní průmysl

V Indii naleznou uplatnění příze pro další průmyslové využití v textilním, ale také například v papírenském průmyslu. K výrobkům z příze, které se do Indie z České republiky vyvážejí, patří i provazy a lana. O indický trh se aktivně zajímají i čeští výrobci oděvů patřících do vyššího cenového segmentu.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Indie musí věnovat větší pozornost projektům ochrany životního prostředí i vodohospodářství. Problémem je nedostatek financování a nedodržování zákonů. Vláda vyhlásila dva velké programy s potenciálem pro uplatnění dodávek českých firem – projekt oživení řeky Gangy, která je velmi znečištěná a projekt „Smart Cities“, který bude řešit infrastrukturu v celkem 100 vybraných indických městech se všemi návaznostmi na inženýrské sítě, kanalizaci, vodní hospodářství a ochranu životního prostředí. Šanci mají české firmy nabízející inteligentní řešení v oblasti řízení a regulace městské dopravy, zavádění ekologicky čistých pohonů, zavádění inteligentních sítí a podpory řízení městských služeb k efektivnímu využívání energií a přírodních zdrojů (vody), podpory využití obnovitelných zdrojů energie, systémů inteligentního řízení veřejného osvětlení a monitorování a diagnostikování poruch v městské infrastruktuře. Jedná se o jednu

z klíčových priorit centrální vlády, jakož i vlády jednotlivých svazových států, na jejíž implementaci jsou vynakládány značné prostředky z veřejných rozpočtů, a jejichž prostřednictvím se má zvýšit kvalita života ve městech.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Výdaje na zdravotnictví v Indii mají stoupající tendenci. Existuje prostor pro české výrobce nemocničního vybavení a zdravotnické elektroniky. S rostoucí kupní silou indické střední třídy roste v Indii počet soukromých nemocnic a klinik, které potřebují moderní lékařské přístroje. Současně se indický zdravotnický průmysl snaží o zavedení vlastní výroby a kopírování dovážených produktů.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Zemědělství je stále velmi významným sektorem indického hospodářství. Podílí se 14,5 % na tvorbě HDP a zaměstnává téměř polovinu ekonomicky aktivního obyvatelstva. Vláda usiluje o zajištění zavlažování rozsáhlých ploch a o úsporné zacházení s vodou. Zvyšuje se také prodej umělých hnojiv a použití mechanizace, především traktorů a dalších zemědělských strojů s cílem maximalizovat výnosy na hektar a minimalizovat ztráty.

Potravinářství se může v Indii vzhledem k rostoucímu počtu obyvatelstva opřít o rostoucí poptávku. Zlepšující se životní úroveň se promítá do změny spotřebitelských vzorců a větší šanci tak mají západní potraviny. Na trhu se ve větší míře uplatňují například cereálie, a to i na bázi ovesných vloček. Poptávka je po kvalitním bílém máku, který se pěstuje v České republice a má uplatnění mimo jiné jako příměs do indického koření. Indie dováží celou řadu potravin. Zvyšuje se i zájem o racionální zdravou výživu – např. alternativní sladidla, jako je melasa.

Pivo patří v Indii po whisky k nejoblíbenějším alkoholickým nápojům a produkce piva každým rokem rychle roste. Indické pivovary produkují pivo „mild“ (4–5 % alkoholu) a „strong“ (6–8 % alkoholu), které se prodává nejčastěji v 650 ml lahvích. Clo na dovoz piva představuje 100 % hodnoty zboží, proto jdou velké nadnárodní pivovarnické skupiny raději cestou vaření piva přímo v Indii. Potenciál pro prodej českého piva v Indii není malý, neboť existuje poměrně slušné povědomí o České republice jako pivní velmoci a Indům české pivo chutná. S rostoucí spotřebou piva mají šanci čeští producenti chmele.

► Zpracovatelský průmysl

Konkrétně jde především o dřevozpracující a papírenský průmysl. Dřevo jako surovina má v Indii stále mnohem širší uplatnění než v průmyslově vyspělých zemích. Je důležitým materiálem v celé řadě oborů od výroby nábytku až po stavebnictví. Zpracování dřeva má vazbu i na papírenský průmysl, který má před sebou velmi dobrou perspektivu, protože spotřeba papíru na obyvatele je v Indii hluboce pod průměrem vyspělejších zemí. Dominantním zdrojem energie je v Indii uhlí. Indie má sice jedny z největších zásob uhlí na světě, ale toto uhlí je nekvalitní a není koksovatelné. Indie proto dováží koks.

► Železniční a kolejová doprava

Indie se intenzivně věnuje rozvoji meziměstské a městské dopravy, která zdaleka nestačí pokrýt poptávku. Výstavba metra probíhá nebo se plánuje v řadě indických metropolí. Zvažují se nové trolejbusové či tramvajové linky. Indické železnice potřebují zásadní modernizaci, novou infrastrukturu, zvýšení bezpečnosti při současném zvýšení rychlosti, obnovu a zásadní doplnění vozového parku, zlepšení uživatelského komfortu a zvýšení přepravní kapacity. V následujících letech má být stávající délka 114 tis. kilometrů

železnic navýšena na 138 tis. kilometrů. Počet denně přepravených osob se má zvýšit z 21 na 30 mil. a roční objem přepraveného nákladu z 1 na 1,5 mld. tun. Celkový objem vynaložených finančních prostředků je plánován na 140 mld. USD, velkou část z nich pak budou tvořit soukromé investice. Podílet se budou i zahraniční partneři, jako v případě rychlodráhy mezi Mumbaí a Ahmedabadem, jejíž výstavbu bude z více než 80 procent úvěrovat Japonsko. Příležitosti mají české firmy v dodávkách vlastních řešení, v subdodávkách s místními nebo zahraničními partnery i ve výrobě v rámci společných podniků v Indii. Všeobecně je problémem velkých indických měst znečištění ovzduší, na němž nesou z velké části vinu naftové motory. Kvůli nařízení nejvyššího soudu musí indická železnice reagovat na to, že lokomotivy s naftovými motory mají omezený vstup do velkých měst.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8406 – Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8411 – Proudové motory, turbovrt. pohony a ost. plyn. turbíny
	HS 8402 – Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
Chemický průmysl	HS 4702 – Buničina dřevná chemická, pro chem. zpracování
	HS 2808 – Kyselina dusičná, směs kyseliny sirové a dusičné
	HS 2916 – Kyseliny monokarboxylové acyklické, nenasycené
	HS 3818 – Prvky chemické, zušlechtěné pro elektroniku
	HS 3823 – Tech. monokarb. mast. kyseliny; kyselé oleje z raf.; tech. mast. alk.
Strojírenský průmysl	HS 8426 – Jeřáby sloupové, otočné, pojízdné; lanové vozíky
	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem
	HS 8455 – Válcovací stolice a válcovací tratě na kovy a jejich válce
	HS 8457 – Obráběcí centra, stroje obráběcí stavebnicové
	HS 8458 – Soustruhy pro obrábění kovů
	HS 8459 – Obráběcí stroje pro vrtání, frézování, řezání závitů
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 9999 – Těžební zařízení
ICT	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9018 – Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 2203 – Pivo ze sladu
	HS 0105 – Drůbež
	HS 1004 – Oves
	HS 1008 – Pohanka, proso, lesknice kanárská, obilí, ostatní
	HS 1106 – Mouka, krupice, z luštěnin, manioku ap. ovoce aj.
	HS 1109 – Lepek pšeničný, i sušený

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 1210 – Šišťice chmelové, čerstvé, sušené ap., lupulin
	HS 2209 – Ocet stolní, náhražky z kyseliny octové
	HS 2303 – Zbytky škrobárenské, rízky řepné, bagasa, mláto
Obranný průmysl	HS 8710 – Tanky a jiná obrněná motorová vozidla
	HS 9301 – Zbraně kromě revolverů, pistolí a sečných a bodných zbraní
	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8413 – Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8421 – Stroje na čištění a filtraci vody a plynů, odstředivky
	CPA 37 – Služby související s odpadními vodami
Sklářský a keramický průmysl	HS 7013 – Sklo stolní do domácnosti, kuchyňské aj. zboží
	HS 7018 – Perly, imitace perel, drahokamů ap., ze skla
Zpracovatelský průmysl	HS 2713 – Koks, živice, petrolejové aj. zbytky olejů
	HS 4408 – Dýhy, lišty na překližky ap., rozřezané, loupané, i hoblované
	HS 4702 – Buničina dřevná chemická, pro chem. zpracování
	HS 4806 – Papír pergamenový, pauzovací aj. hlazené papíry
	HS 4812 – Bloky, desky filtrační, z buničiny papírenské
	HS 4907 – Znamky, tiskopisy, šekové bankovky, akcie ap.
Textilní a obuvnický průmysl	HS 5407 – Tkaniny z příze, z hedvábí syntetického
	HS 5509 – Příze z vláken střížových chemických
	HS 5607 – Motouzy, šňůry, provazy, lana i splétané ap.
Automobilový průmysl	HS 8703 – Osobní auta aj. motor. vozidla pro přepravu osob
	HS 8702 – Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8704 – Motorová vozidla pro přepravu nákladu
	HS 8706 – Chassis traktorů, motor. vozidel osob., nákl. aj.
Železniční a kolejová doprava	HS 8601 – Lokomotivy, lokotraktory
	HS 8606 – Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu
Civilní letecký průmysl	HS 8802 – Letadla, vrtulníky, kosm. lodě vč. družic, nosné rakety
	HS 8526 – Radiolokátory ap., rádiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8411 – Proudové motory, turbovrt. pohony a ost. plyn. turbíny
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7214 – Tyče, pruty jiné ze železa, oceli nelegované
	HS 7227 – Tyče, pruty válc. za tepla, z oceli legované ost.
	HS 7228 – Tyče, pruty, úhelníky, profily z oceli legov. ost.
	HS 7305 – Trouby, trubky ze železa, oceli, nad 406,4 mm
	HS 7311 – Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
Služby	CPA 85.42 – Služby v oblasti terciárního vzdělávání

Exportní financování

EGAP v Indii v minulých deseti letech pojistil 58 případů v hodnotě 34,5 mld. CZK. S podporou pojištění od EGAP firmy nejčastěji vyvážely strojní zařízení pro speciální průmyslová odvětví. Indie je dlouhodobě politicky i ekonomicky stabilní zemí se značným potenciálem pro české vývozce. Klienti EGAP sice využívají především pojištění bankovních záruk vystavených v souvislosti se získáním či plněním smlouvy o vývozu českým vývozcem, nicméně pojistit lze i platební rizika významných indických bank.

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LMIC

Indie prošla zemědělskou revolucí, která změnila národ z chronické závislosti na dovozu obilí do celosvětové zemědělské mocnosti, která je nyní čistým vývozcem potravin. Průměrná délka života se více než zdvojnásobila, míra gramotnosti zečtyřnásobila, hygienické podmínky se zlepšily a objevila se početná střední třída. Indie je nyní domovem celosvětově uznávané společnosti léčiv a oceli a informačních a kosmických technologií a má rostoucí hlas na mezinárodní scéně, který je více v souladu s její obrovskou velikostí a potenciálem. Indie bude brzy mít největší a nejmladší pracovní sílu, jakou kdy svět viděl. Země je uprostřed masivní vlny urbanizace, kdy se každoročně asi 10 mil. lidí přesouvají do měst při hledání pracovních míst a příležitostí. To je největší migrace mezi venkovem a městy tohoto století. Růst a rozvoj indického hospodářství je naprosto klíčový pro snižování globální chudoby. Přestože se mezi roky 2005–2010 podařilo 53 mil. Indů vymanit z chudoby, stále je v Indii 400 mil. obyvatel pod hranicí chudoby, což tvoří třetinu z celosvětového počtu chudých. V Indii je mnoho rozdílů (genderové, společenské, regionální...), se kterými se budu muset vypořádat.

► Sektor infrastruktury

Indie má vysokou potřebu investic do infrastruktury. Třetina venkovských obyvatel nemá přístup k silnicím průjezdným za každého počasí. Pouze jedna z pěti národních dálnic je čtyřproudá. Přístavy a letiště mají nedostatečnou kapacitu. Vlaky jezdí velmi pomalu. Odhaduje se, že 300 mil. lidí nejsou připojeni k národní elektrické rozvodné síti, a ti, kteří jsou, tak musí čelit častým výpadkům proudu. Výrobní odvětví, které má zásadní význam pro vytváření pracovních míst, zůstává malé a nedostatečné. Masivní infrastrukturní potřeby Indie nemůžou být řešeny pouze prostřednictvím veřejných investic. Strategie se proto musí zaměřit na zlepšení veřejných i soukromých investic do infrastruktury. Například energetika mající zásadní význam pro hospodářský růst bude muset zvýšit spolehlivost výroby, přenosu a distribuce. Pulzující výrobní sektor, zejména malé a střední podniky, které mají zásadní význam pro vytváření pracovních míst, budou vyžadovat reformu pracovního práva a lepší přístup k půdě a financím. Indie provedla mnoho investic do vodohospodářské infrastruktury, nicméně mnoho dalších investic má stále před sebou.

► Sektor vzdělávání

Podpora vyšší úrovně vzdělání a kvalifikace bude mít zásadní význam pro podporu prosperity v rychle se globalizujícím světě. Nicméně zatímco základní vzdělání bylo z velké části univerzální, studijní výsledky zůstávají nízké. Méně než 10 % populace v produktivním věku má ukončené středoškolské vzdělání. Příliš mnoho absolventů středních škol nemá znalosti a dovednosti odpovídající dnešnímu měnícímu se trhu práce. Na podporu zlepšení kvality středních škol běží projekt MP Higher Education Quality Improvement. Více než 98 % indických dětí má nyní přístup k základní škole do 1 km od svého domova. Důraz je nyní kladen na zlepšení kvality výuky a udržení dětí ve škole. Výzvou je zajistit, aby více dětí mělo přístup ke středoškolskému vzdělání. Moderní je také duální vzdělávání, jež se nyní v Indii hojně rozšiřuje.

► Sektor zdravotnictví

Zlepšení zdravotní péče je velmi důležité. Ačkoli se zlepšila indické zdravotní ukazatele, úmrtnost matek a dětí zůstávají vysoké. V některých státech jsou srovnatelné s těmi v nejchudších zemích světa. Zejména se to týká výživy indických dětí, jejichž blaho určí rozsah indické tolik očekávané demografické dividendy; v současné době drtivá většina (40 % neboli 217 mil.) podvyživených dětí na světě jsou v Indii. Indie má největší břemeno tuberkulózy (TBC) na světě. Odhaduje se, že je 2,2 mil. nových případů TBC v Indii ročně, což představuje čtvrtinu celosvětového problému. Problém řeší skrze národní TB control program, který diagnostikoval, léčil a zachránil milióny životů.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>

Indonésie

V novém tisíciletí rostla indonéská ekonomika stabilně (průměrně 5 % ročně). V roce 2016 vykazoval růst HDP hodnotu 4,9 %. Míra inflace v roce 2014 vzrostla na 6,4 %. Stejnou hodnotu si Indonésie držela i v roce 2015, v roce 2016 však míra inflace poklesla na 3,7 %. V zemi žije dle odhadů více než 260 mil. obyvatel a HDP na obyvatele je přibližně 3 800 USD. Nezaměstnanost se v posledních letech pohybuje okolo 6 %. Běžný účet je od roku 2012 v deficitu a v roce 2016 vykázal hodnotu -21,3 mld. USD.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	5	4,8	4,9	5,3	5,5	5,8
HDP/obyv. (USD)	3 532	3 362	3 636	3 871	4 130	4 376
Míra inflace (%)	6,4	6,4	3,7	4,2	4,4	4,3
Nezaměstnanost (%)	5,9	6,2	5,6	5,7	5,6	5,5
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-27,5	-17,7	-21,3	-23,7	-26,7	-27,2
Populace (mil.)	252,2	255,5	258,8	262,2	265,6	269,1
Konkurenceschopnost	34/144	37/140	41/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	3/7	3/7	3/7	3/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MME, OECD, WEF

- ▶ EU s Indonésií jedná o podobě preferenční obchodní dohody.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Indonésie umístila na 41. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je 3/7.

Vývoz ČR do Indonésie 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
4702	Buničina dřevná chemická, pro chem. zpracování	1 674 080	45,0	1 639 481	2,1
9304	Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné	218 242	5,9	13 455	1 522,0
8526	Radiolokátory apod., rádiové přístroje pro dálkové řízení	191 229	5,1	36	531 091,7
2921	Sloučeniny s aminovou funkcí	127 455	3,4	121 088	5,3
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	107 973	2,9	79 491	35,8
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj	89 115	2,4	271 234	-67,1
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	88 319	2,4	109 391	-19,3
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	84 927	2,3	67 623	25,6
4804	Papír aj., nenatíraný, ne k popisování, ne k hyg. účelům	72 887	2,0	106 025	-31,3
8705	Motorová vozidla pro zvláštní účely	65 295	1,8	-	-
Celkem TOP10		2 719 522	73,0	2 407 824	12,9
Celkem vývoz		3 723 780		3 220 571	15,6

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Indonésie 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8510	Strojky holicí na stříhání vlasů s motorem el.	1 358 336	17,8	50 556	2 586,8
4001	Kaučuk přírodní, balata, guataperča, guajal, apod.	566 684	7,4	703 071	-19,4
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	483 081	6,3	769 456	-37,2
6403	Obuv se svrškem z usně	365 942	4,8	421 255	-13,1
6404	Obuv se svrškem z materiálů textilních	357 135	4,7	261 812	36,4
8443	Stroje, přístř. pro tisk s pomůckami HS 8442 (vč. kopírek, faxů); části	240 054	3,1	193 616	24,0
8501	Elektrické motory a generátory	232 620	3,1	218 954	6,2
6402	Obuv ostatní z kaučuku, plastů	170 349	2,2	153 724	10,8
8532	Elektrické kondenzátory, pevné, otočné nebo dolaďovací	155 691	2,0	178 140	-12,6
6201	Svrchníky, kabáty, větrovky ap. pánské, chlapecké	150 930	2,0	135 221	11,6
Celkem TOP10		4 080 822	53,5	3 085 805	32,2
Celkem dovoz		7 623 176		6 456 216	18,1

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Civilní letecký průmysl**

Stav dopravní infrastruktury poskytuje příležitosti relevantním zařízením pro urychlení výstavby a modernizace. Vzhledem k růstu letecké dopravy je technická úroveň současného vybavení letišť nízká. Existují možnosti jak přímých dodávek konečným zákazníkům, tak prostřednictvím subdodavatelů. V Indonésii je v současné době 600 letišť a přistávacích ploch, z čehož 233 je vlastněno a provozováno státem. Většina funkčních letišť má v současné době přetíženou kapacitu o 200 až 300 %. Rovněž se počítá s obnovou a navyšováním kapacit několika desítek letišť stávajících. Vzhledem k růstu objemu letecké dopravy, plánuje vláda další navyšování investic do letištní infrastruktury a bezpečnosti leteckého provozu. Značný potenciál mají rovněž dodávky software pro řízení leteckého provozu a malých letounů jak pro osobní, tak nákladní dopravu. Letiště Soekarno Hatta v Jakartě patří co do počtu odbavených pasažérů mezi nejexponovanější letiště na světě, a to zejména díky velkému vytížení v rámci vnitrostátní dopravy.

► **Dopravní průmysl a infrastruktura**

Dopravní infrastruktura země potřebuje rozsáhlou modernizaci prakticky ve všech oblastech – silnice, železnice, letiště, městská doprava. Spolu s růstem ekonomiky a životní úrovně obyvatel se nejen navýšily počty automobilů a motocyklů, ale také jasně ukázala poddimenzovanost infrastruktury. Ve snaze řešit situaci probíhá v zemi řada projektů na celostátní i lokální úrovni. V letech 2015–2019 by měla proběhnout výstavba tzv. trans sumaterského železničního koridoru o délce 2 168 km. Na program dne je též plán obnovy železnic a vozového parku státní železniční společnosti Kereta Api. Řešení prakticky krizové situace městské hromadné dopravy je jednou z hlavních priorit současného vedení hlavního města. V nadcházejících 5 letech by měla být v Jakartě vybudována jak trasa metra, tak vnitřní městský okruh nadzemní kolejové dopravy. Potřebný je rovněž systém na výběr elektronického jízdného.

► **Energetický průmysl**

Vláda prezidenta Joka Widoda vyhlásila ambiciózní plán navýšení energetické produkce v letech 2015–2020 o 35 tis. MW. Neméně ambiciózním cílem je podíl 23 % z celkového objemu v zemi vyrobené energie z obnovitelných zdrojů v roce 2025. Nemalý podíl by měly tvořit i vodní elektrárny, tedy oblast s tradičně silným know-how českých firem, zejména co se týče malých vodních elektráren (MVE). Součástí podpory obnovitelných zdrojů jsou i státní garance týkající se výkupu a cen elektrické energie. V současnosti způsobila značný rozruch mezi investory v této oblasti nová legislativa, která do budoucna limituje poskytované výhody pouze na projekty mimo centrální ostrov Jáva. Hlavním zdrojem elektrické energie budou v Indonésii i nadále tepelné elektrárny, protože země disponuje značnými zásobami relativně kvalitního uhlí. Průběžně jsou vypisovány tendry na výstavbu nových elektráren formou EPC (European Political Cooperation) stejně tak jako formou IPP (Individual Partnership Programme). České firmy mohou najít uplatnění v obou těchto modelech.

► **Obranný průmysl**

Obranný rozpočet země v posledních letech roste v souvislosti s koncepcí současné vlády, usilující o modernizaci armády. V roce 2016 dosáhl částky 8,28 mld. USD. V poměru těchto výdajů k HDP patří Indonésie i nadále v rámci regionu spíše k podprůměru. Plán současné vlády je navýšit postupně v nadcházejících

5 letech podíl výdajů na obranu na 1,5 % HDP a dosáhnout tak v roce 2019 obranného rozpočtu kolem 20 mld. USD. Vláda si je vědoma relativní zaostalosti ve výzbroji indonéské armády v porovnání s nejbližšími sousedy (Malajsie a Singapur) a hodlá tento problém řešit zásadní obnovou a rozšířením armádní výzbroje a výstroje. Zařízení české provenience má v zemi dobré jméno a tradici, na kterou lze navázat.

► Vodohospodářství a odpadní průmysl

Současný stav odpadového hospodářství není uspokojivý. Státní politika životního prostředí a vývoj urbanizace podporují konkurenceschopnou nabídku českých firem. Vláda připravuje pobídky pro získávání energie z odpadů. Připravují se plány na přeměnu odpadů v energii zejména ve velkých městských aglomeracích. Potenciálně zajímavé pro české exportéry jsou např. možnosti dodávek čističek odpadních vod, kompostáčnických zařízení či bioplynových stanic. Schází rovněž technologie na zpracování odpadů nebo pro výstavbu a údržbu kanalizací.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Ke klíčovým charakteristikám patří dynamický demografický vývoj, růst střední třídy, zavedení všeobecného zdravotního pojištění od 1. ledna 2014, růst státních a zejména pak soukromých investic do zdravotnictví. Zatímco v roce 2004 bylo v Indonésii 1 246 nemocnic, poslední dostupné údaje již hovoří o počtu 2554 nemocnic v zemi, z toho 882 je státních. Růst počtu nemocnic a zdravotnických zařízení se ještě zintenzivnil po zavedení všeobecné zdravotní péče. Poměr nemocničních lůžek k počtu obyvatel je i nadále hluboko pod průměrem v rozvinutých zemích. 80 % veškerého zdravotnického a laboratorního zařízení používaného v Indonésii pochází z dovozu.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Civilní letecký průmysl	HS 8526 - Radiolokátory ap., radiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8527 - Rádía s možností záznamu nebo s hodinami
	HS 8529 - Části přístr. vysílacích, přijímacích, televizí
	HS 8538 - Části přístr. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.
	HS 8802 - Letadla, vrtulníky, kosm. lodě vč. družic, nosné rakety
	HS 8805 - Ostatní letecké zařízení, katapulty ap., simulátory
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9014 - Busoly vč. kompasů navigačních aj. přístrojů
	HS 7017 - Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
	HS 8802 - Malé dopravní letouny
	HS 9012 - Mikroskopy jiné než optické, difraktografy
	HS 9018 - Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9022 - Přístroje rentgenové aj. používající záření
Energetický průmysl	HS 9401 - Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka
	HS 9402 - Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
	HS 8402 - Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8406 - Turbiny na páru vodní nebo jinou

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8411 – Proudové motory, turbovrt. pohony a ost. plyn. turbíny
	HS 8413 – Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8414 – Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8503 – Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.
	HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické induktry
Obranný průmysl	HS 5603 – Textilie netkané i impregnované, laminované aj.
	HS 8526 – Radiolokátory ap., radiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8527 – Rádía s možností záznamu nebo s hodinami
	HS 8704 – Motorová vozidla pro přepravu nákladu
	HS 8803 – Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání
	HS 9303 – Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.
Železniční a kolejová doprava	HS 7202 – Feroslitiny
	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8602 – Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8603 – Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8606 – Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu
	HS 8607 – Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
	HS 8608 – Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
Automobilový průmysl	HS 8539 – Žárovky, výbojky el. ultrafial., infra., obloukovky
	HS 8605 – Železniční vozy osobní, zavazadlové, pošt. aj., bez pohonu
	HS 8607 – Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
	HS 8702 – Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8703 – Osobní auta aj. motor. vozidla pro přepravu osob
	HS 8704 – Motorová vozidla pro přepravu nákladu

Exportní financování

EGAP v Indonésii v minulých deseti letech pojistil 11 případů v hodnotě 1,1 mld. CZK. S podporou pojištění od EGAP firmy nejčastěji vyvážely stroje a zařízení k výrobě energie. Indonésie je stabilní zemí se značným potenciálem. Klienti EGAP poptávají především pojištění bankovních záruk vystavených v souvislosti se získáním či plněním smlouvy o vývozu českým vývozcem. EGAP má ale pozitivní zkušenosti i s pojištěním menších zakázek v korporátním sektoru. Doporučit lze spolupráci s bankovním sektorem, u kterého navzdory zpomalení růstu ekonomiky a tlakům na kvalitu bankovních aktiv lze očekávat stabilní vývoj.

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LMIC

Indonésie je různorodým státem s mnoha ostrovy a více než 300 etnickými skupinami. V posledních dvou dekáдах zaznamenala působivý ekonomický růst. Hrubý národní příjem na osobu se zvýšil z 560 USD v roce 2000 na 3 630 USD v roce 2014. Indonésie je 4. nejlidnatější stát světa a podle parity kupní síly 10. největší světová ekonomika. Od roku 1999 zredukovala chudobu na méně než polovinu a aktuálně spadá pod hranici chudoby 11,2 % populace. Rozvoj Indonésie probíhá v rámci 20letého rozvojového plánu pro období 2005–2025. Ten je rozdělen do střednědobých 5letých plánů a každý má své priority. Těmi jsou do roku 2020 infrastruktura, zdravotnictví a školství.

► Sektor vodohospodářství

Zajištění pitné vody, kanalizace a čištění vody je stále problém. Přístup k hygienickým toaletám mají pouze dvě třetiny obyvatel. Vznikl program The National Rural Water Supply and Sanitation Project (PAMSIMAS) pro spolupráci mezi centrální vládou a komunitami. Program je aktivní ve 32 provinciích a obecně považován za nejefektivnější možnost pro rozšiřování přístupu k pitné vodě a hygienickým službám. Je na něj alokováno přes 1 mld. USD. Měl by zlepšit situaci obyvatel ve třiceti tis. vesnic.

► Sektor energetiky

Indonésie má ambiciózní plán pro zvýšení energetické produkce do roku 2020 o 35 tis. MW. Téměř čtvrtina vyrobené energie do roku 2025 by měla pocházet z obnovitelných zdrojů. Na podporu indonéské energetiky běží např. program Indonesia Energy Sector DPL. Indonésie provedla reformu dlouhodobých energetických dotací, které umožňují více investic do programů majících přímý vliv na chudé obyvatelstvo.

► Sektor infrastruktury

Infrastruktura je definována jako jedna z priorit současného pětiletého plánu rozvoje Indonésie. Do infrastruktury se v uplynulém období hodně investovalo, což přispělo k obdivuhodnému rozvoji Indonésie. Přesto je potřeba ještě mnoho dalších investic. Indonésie se skládá z více než 500 autonomních samospráv, které administrují infrastrukturální projekty a zodpovídají za ně. Vznikl velký projekt The Local Government Decentralized Project, který má přispět k efektivnímu řízení investic do infrastruktury se zaměřením na zvýšení zodpovědnosti a transparentnosti.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>

Irák

Ekonomika Iráku byla výrazně ovlivněna válečnými konflikty z počátku tisíciletí. Po propadu hospodářství z let 2000–2002, vykázala ekonomika růst HDP ve výši 81,8 % a 53,4 % v letech 2003 a 2004. Poté do roku 2012 činil růst HDP v průměru 6,2 % ročně. V letech 2014 a 2015 však po delším období růstu došlo k recesi. V letošním roce je predikován velmi slabý růst HDP ve výši 0,5 %. Míra inflace by se i v příštích letech měla stabilně držet okolo 2 %. V zemi žije 37 mil. obyvatel a HDP na obyvatele je přibližně 4 600 USD. V zemi je vykazována nezaměstnanost okolo 16 %. Běžný účet platební bilance byl v roce 2016 v deficitu ve výši 16,9 mld. USD.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	-0,4	-2,4	10,3	0,5	0,7	2
HDP/obyv. (USD)	6 492	4 696	4 334	4 692	4 854	5 036
Míra inflace (%)	2,2	1,4	2	2	2	2
Nezaměstnanost (%)	16,4	-	-	-	-	-
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-1,7	-11,8	-16,9	-6,2	-10,5	-4,7
Populace (mil.)	34,3	35,2	36,1	37,0	37,9	38,9
Konkurenceschopnost	-	-	-	-	-	-
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	7/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ V současné době EU nejedná s Irákem o žádné preferenční obchodní dohodě.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), Irák nefiguruje a stupeň exportního rizika dle OECD je dlouhodobě 7/7.

Vývoz ČR do Iráku 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2402	Doutníky, doutníčky, cigarety z tabáku, náhražek	1 179 760	38,1	1 188 459	-0,7
8802	Letadla, vrtulníky, kosmické lodě vč. družic, nosné rakety	575 057	18,6	285 668	101,3
9304	Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné	265 263	8,6	597 359	-55,6
4804	Papír aj., nenatíraný, ne k popisování, ne k hyg. účelům	143 313	4,6	22 193	545,8
7308	Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli	78 865	2,5	79 912	-1,3
9619	Hygienické vložky, tampony, dětské pleny a pod. hygien. výrobky	73 610	2,4	14 200	418,4
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj	66 534	2,1	4 787	1 289,9
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	59 796	1,9	18 302	226,7
9405	Svítilna, reklamy, ukazatele apod. světelné	56 879	1,8	59 141	-3,8
8419	Stroje ke zpracování materiálů změnou teplot	45 233	1,5	53 981	-16,2
Celkem TOP10		2 544 310	82,1	2 324 002	9,5
Celkem vývoz		3 098 268		3 160 172	-2,0

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Iráku 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
9619	Hygienické vložky, tampony, dětské pleny a pod. hygien. výrobky	8 006	81,7	-	-
804	Datle, fíky, ananas, avocato apod. čerstvé, sušené	741	7,6	-	-
8528	Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní	324	3,3	5	6 380,0
8483	Hřídele aj. převodové, převody, kola ozubené, ap.	226	2,3	-	-
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	152	1,6	636	-76,1
6307	Výrobky zhotovené jiné vč šablon stříhových	145	1,5	-	-
8803	Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání	46	0,5	-	-
6303	Záclony závěsy rolety draperie záclonové aj	24	0,2	-	-
8206	Soubory 2 a více ks ručního náradí pro prodej	24	0,2	-	-
8529	Části přístr. vysílacích, přijímacích, televizí	18	0,2	-	-
Celkem TOP10		9 706	99,0	641	1 414,2
Celkem dovoz		9 803		19 833	-50,6

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Byla zaznamenána poptávka po osobních i užitkových vozech zejména v oblasti Basry.

► Energetický průmysl

V oblasti energetiky se jedná především o rafinerie a elektrárny. Jde o stavbu nových investičních celků, nebo o rozšiřování kapacity stávajících investičních celků. V případě rafinerií se uvažuje po osvobození území o rehabilitaci rafinerií a o stavbě nové rafinerie v Basře, která by měla mít stejnou kapacitu nebo větší, než stávající rafinerie v Šuajba (500 mil. USD). Tento záměr na stavbu rafinerie byl schválen ministerstvem ropy a měl by být schválen i vládou. Dále se uvažuje o rozšiřování kapacity menších rafinerií ve městech Amara, Samawa, Nasiríje (rozšíření kapacity v každém uvedeném případě představuje částku 100 mil. USD). Rozšiřování kapacity u malých rafinerií v Regionu iráckého Kurdistánu (RIK) připadá v úvahu u rafinerie Nokan Group (100 mil. USD), Kirkuk (100 mil. USD). V případě elektráren je před podpisem výstavba paroplynového cyklu pro elektrárnu Khormala (300 mil. USD).

► Obranný průmysl

V oblasti obranného průmyslu existuje poptávka po různých typech munice a bojové techniky včetně tanků, děl, bojových vozidel. Možnost expandovat v tomto sektoru byla posílena nákupy z irácké strany v posledních letech. V současné době je také konzultována s iráckým ministerstvem obrany a průmyslu možnost vývozu investičního celku – továrny na výrobu munice a uvažuje se o jedné továrně na výrobu munice pro Bagdád (300 mil. EUR) a druhé pro Erbil (300 mil. EUR).

► Služby

Pro české firmy jsou šance v dodávkách cementáren (Karbala – 200 mil. USD, Sulaimania – 200 mil. USD, obojí dodávka investičního celku).

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

V souvislosti s trváním ozbrojeného konfliktu vyvstává potřeba dodávek přístrojů a zdravotního materiálu.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Z potravinářských výrobků bude dobré posílit vývoz vajec, která se stala tradičním vývozním artiklem, a dalších potravin, např. mléka.

► Zpracovatelský průmysl

Zvýšená poptávka po dodávkách cigaret a papíru a kartonu stále trvá a lze s ní počítat i do budoucna.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Obranný průmysl	HS 3602 - Výbušniny připravené, ne práškové výmětné
	HS 9303 - Zbraně střelné, zaříz. využívající výbuchu ost.
	HS 9306 - Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní
Energetický průmysl	HS 7321 - Kamna, vařiče aj., pro domácn., ze železa n. oceli
	HS 8402 - Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8406 - Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8414 - Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8481 - Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 8537 - Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 2941 - Antibiotika
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3004 - Léky odměřené, kromě krve, antisér, vaty aj.
	HS 9018 - Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 0401 - Mléko, smetana nezahuštěná, neslazená
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0402 - Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 0407 - Vejce ve skořápkách čerstvá, konzerv., vařená
	HS 2402 - Doutníky, doutníčky, cigarety z tabáku, náhražek
Zpracovatelský průmysl	HS 4804 - Papír aj., nenatíraný, ne k popisování, ne k hyg. účelům
	HS 4811 - Papír, karton, vata buničitá, aj., natřené plasty
	HS 8703 - Osobní auta aj. motor. vozidla pro přepravu osob
Automobilový průmysl	CPA 41 - Budovy a výstavba budov
Služby	CPA 42 - Inženýrské stavby a jejich výstavba

Írán

V letech 2000-2007 rostla íránská ekonomika v průměru o 5,6 % ročně. V následujících dvou letech ekonomika výrazněji zpomalila (v roce 2009 byl růst HDP 2,3 %). Rok 2010 se vyrovnal předkrizovým hodnotám, avšak poté ekonomika opět zpomalila a v letech 2012 a 2013 se země dostala do recese. Nyní se růst HDP pohybuje okolo 4 %. Míra inflace v posledních letech výrazně klesla oproti roku 2013 (34,7 %) a v roce 2016 činila 7,4 %. Nadále se očekává její postupné snižování. V zemi žije přes 81 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele se pohybuje kolem 5 tis. USD. Nezaměstnanost v roce 2016 mírně vzrostla na 11,3 %. Běžný účet je v přebytku.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	4,3	0,4	4,5	4,1	4,1	4,2
HDP/obyv. (USD)	5 287	4 908	5 124	5 383	5 721	6 075
Míra inflace (%)	15,6	11,9	7,4	7,2	6,2	5,7
Nezaměstnanost (%)	10,6	10,8	11,3	11,2	11,1	10,9
Bilance běžného účtu (mld. USD)	15,9	8,2	17,2	14,6	14,6	16,2
Populace (mil.)	78,5	79,5	80,5	81,4	82,4	83,3
Konkurenceschopnost	83/144	74/140	76/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	6/7	6/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MME, OECD, WEF

- ▶ V současnosti EU nejedná s Íránem o žádné preferenční obchodní dohodě.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Konžská demokratická republika umístila na 76. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je 6/7.

Vývoz ČR do Íránu 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
7013	Sklo stolní domácí, kuchyňské aj. zboží	241 679	16,5	145 876	65,7
2843	Kovy drahé, v koloid. stavu, sloučeniny, amalgamy	110 486	7,6	21 440	415,3
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	86 120	5,9	22 905	276,0
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	70 934	4,8	50 505	40,4
2507	Kaolin, jíly kaolinitické, jiné, i kalcinované	54 405	3,7	24 748	119,8
2710	Oleje minerální a z nerostů živočišných, ne surové	50 533	3,5	105 013	-51,9
3815	Iniciátory, urychlovače reakce, př. katalytické	41 527	2,8	-	-
8501	Elektrické motory a generátory	39 344	2,7	5 560	607,6
8445	Stroje pro přípravu vláken, spřádání aj. přízí	36 281	2,5	-	-
8701	Traktory	32 919	2,2	23 843	38,1
Celkem TOP10		764 228	52,2	399 890	91,1
Celkem vývoz		1 463 084		933 201	56,8

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Íránu 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
802	Ovoce skořápkové ost., čerstvé, sušené, loupané	67 778	29,0	91 133	-25,6
806	Hrozny vinné, čerstvé, sušené	49 614	21,3	68 704	-27,8
804	Datle, fíky, ananas, avocato apod. čerstvé, sušené	17 789	7,6	12 033	47,8
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	16 399	7,0	364	4 405,2
3901	Polymery ethyleny v primárních formách	16 289	7,0	1 544	955,0
7202	Feroslitiny	6 566	2,8	3 430	91,4
2008	Ovoce, ořechy aj., části rostlin jn	6 456	2,8	10 254	-37,0
7228	Tyče, pruty, úhelníky, profily z oceli legov. ost.	6 108	2,6	6 207	-1,6
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	6 005	2,6	85 285	-93,0
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	3 264	1,4	17	19 100,0
Celkem TOP10		196 268	84,1	278 971	-29,6
Celkem dovoz		233 425		330 406	-29,4

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilová doprava

Ačkoliv dochází k opětovnému návratu na íránský trh osobních vozů značek společnosti PSA Peugeot Citroën (podíl na celoíránském trhu 5,2 %), poslední statistické údaje poukazují na dominanci dovozu čínských vozů (9,3 % trhu). Dále jsou zastoupeny korejské automobilky (3,7 %), japonské vozy (1,4 %). Německým značkám převážně Mercedes a Porsche patří 0,4 % trhu. Vlastní íránská produkce pokrývá 79,5 % trhu a jedná se především o vozy společnosti Iran Khodro (spolupráce s již zmíněnými francouzskými značkami), dále Saipa Group a Kerman Motor. S ohledem na velké znečištění životního prostředí, převážně ve velkých městech jako je Teherán, Mašhad, Esfahán, Šíráz, se už např. v Teheránu objevilo prvních 200 vozů taxislužby značky Toyota Camry 2015 s hybridním pohonem. Silné tlaky jsou i na výměnu vozů městské hromadné dopravy v těchto městech s přechodem na alternativní pohon. Jen v Teheránu je třeba obměnit cca 45 % ze současných 6 500 autobusů a dokoupit více jak 2 500 dalších vozů. Celkové infrastrukturní náklady jsou odhadovány na 600 mil. USD. Další alternativu pak představuje využití tramvajové dopravy.

► Civilní letecký průmysl

Důležitou oblastí s aktuálními příležitostmi pro české výrobce či dodavatele je i letecká doprava. Dle závěrů mezinárodního fóra „Iran airports, aviation development forum“ z I. pol. tohoto roku vyplynula potřeba modernizace všech 64 letišť (14 z nich jsou velká letiště s 85 % podílem na přepravě pasažérů). Na letištích bude nutné provést jejich rozšíření včetně výstavby nových terminálů. Celkové investice do modernizace a výstavby letišť se v nejbližších pěti letech odhadují na 5–6 mld. USD. Bude třeba nakoupit 400–600 letadel, z čehož cca 160 letadel bude s kapacitou min. 250 pasažérů, zbytek budou dopravní letadla střední a malá. Není tajemství, že ze současného leteckého parku v počtu 273 civilních letadel je kolem 40 % strojů neschopných provozu.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Na území Íránu se nachází 322 dolů, ve 257 z nich je prováděna těžba. Odhadované zásoby železné rudy v Íránu jsou 4,6 mld. t, z čehož je kolem 60 %, tedy 2,8 mld. t, s obsahem železa vyšším jak 51 %. Produkce těchto dolů do roku 2014 dosáhla 54 Mt železné rudy, ačkoliv kapacita dolů je až 82,8 Mt. Potřeba do roku 2025 je cca 154 Mt. Írán má velké zásoby kvalitního uhlí (potvrzené zásoby 1075 Mt), které se na mnoha místech dá dokonce těžit povrchově. Tyto zásoby leží zatím téměř nedotčené. Roční těžba je nyní cca 2 Mt., z toho více jak 800 tis. tun představuje koksovateľné uhlí. Strategické zásoby ropy země se odhadují na 711 mld. barelů s výtěžností kolem 25 %. V Íránu se nachází 358 rezervoárů, včetně 195 dosud ne zcela prozkoumaných polí. Nutné investice do ropného průmyslu jsou (dle pětiletého rozvojového plánu 2016–2020) odhadovány na 180 mld. USD, z čehož 100 mld. USD je nutno investovat do ropného průzkumu a produkce a zbývajících 80 mld. USD do rafinace a distribuce přírodního plynu. V rámci tohoto plánu by se měla provést studie celkem 36 vytipovaných projektů, z nichž pak 15 získá prioritu pro další rozvoj. Investice do těchto 15 projektů by měly být v rozsahu 450–500 mil. USD.

► Elektrotechnika

Trh s elektronikou v loňském roce dosáhl obratu 20 mld. USD. Hlavními požadovanými komoditami jsou ploché televizory, smartphony a tablety. Astronomicky rostoucí poptávka po této komoditě předpokládá nárůst objemu trhu s touto komoditou během příštích dvou na cca 80 mld. USD. Z potřeb pro domácnost mohou české firmy stavět na povědomí o české kvalitě zejm. při dodávkách komponent pro domácí spotřebiče.

► Energetický průmysl

Celkový plánovaný nárůst výroby el. energie by měl do roku 2025 dosáhnout 120 tis. MW. Výroba elektrické energie dosáhla dle dostupných údajů za rok 2015 přes 282 tis. MWh. Podíl obnovitelných zdrojů na celkové výrobě je zanedbatelný – 0,05 % solární elektrárny, 0,01 % bioplyn, 0,16 % větrné elektrárny (údaje z roku 2013). Írán má mít výrobní potenciál kolem 40 tis. MW z obnovitelných zdrojů, z čehož je v zóně návratnosti finančních prostředků cca 15 tis. MW.

► Chemický průmysl

Oblast chemického průmyslu je poznamenána pokračujícím nedostatkem výrobních kapacit. Potřebná kapacita výroby polymerních materiálů je odhadována na 12 mil. t. (do roku 2021). V plánu je mj. dostavba tří závodů na výrobu polyetylénu (do roku 2017). Země vzhledem ke své poloze nabízí také možnost proniknout na okolní doposud uzavřené trhy (Irák, Afghánistán, Pákistán) s několika sty miliony spotřebitelů.

► ICT

V současné době již není možné úplně blokovat rozvoj moderních IT technologií. Jedním z klíčových úkolů současné vlády je boj s kybernetickou kriminalitou a rozvoj IT sektoru ve směru jednotné informační brány.

► Kovožpracovatelský průmysl

Oblast zpracování kovů a růst trhu s cennými kovy je do budoucna perspektivním sektorem pro spolupráci českých a íránských firem za využití místních rozsáhlých kapacit. Je potřeba zohlednit, že některé položky spadající pod tento sektor, jsou doposud na sankčním seznamu Rady EU č. 1263/2012.

► Sklářský a keramický průmysl

České sklo a křišťál mají v zemi skvělou pověst. Dobrého jména je ve sklářství možné využít i v oblasti průmyslových výrobků, včetně těch s vysokou přidanou hodnotou.

► Služby

Revitalizaci či restart po uvolnění sankčního režimu zažívá od počátku zejm. oblast služeb, a to především v bankovním a finančním sektoru. Zde po dlouhé době dochází k mezinárodní výměně SWIFT kódů a k zakládání poboček íránských bank v zahraničí. To by mělo mít za následek zlepšení platební morálky, odstranění problémů s finančními transfery a využití komplexnějších finančních nástrojů (akreditivy apod.) a jejich pojišťování.

► Stavební průmysl

Stavební sektor a k tomu tolik potřebný cementárenský průmysl prochází v posledních dvou letech hlubokou recesí. Při poklesu exportu cementu, především do Iráku (převážně díky velmi silné konkurenci z Turecka) o téměř 30 %, došlo ke krachu mnoha malých cementáren. I ve stavebním segmentu jsou české firmy zastoupeny a dodávky pro výstavbu v průmyslovém i civilním sektoru tvoří významnou část českého vývozu do Iránu. Jako zajímavou ale technologicky zatím ještě ne zcela pokrytou oblastí se jeví rekonstrukce historických památek.

► Strojírenský průmysl

Jednou z priorit v průmyslovém sektoru je po ukončení sankčního režimu navrácení „původního lesku“ více než 7 500 malým a středním strojírenským podnikům. Velký důraz je kladen i na obnovení exportních schopností závodů na zpracování oceli a mědi.

► Textilní a obuvnický průmysl

Modernizace starších tkalcovských stavů, dodávky náhradních dílů a prezentace nových moderních (a ve srovnání s čínskou konkurencí kvalitních) zařízení by mohly postupně vést k obnovení dřívějších pozic v této tradiční české komoditě.

► Vodohospodářství, odpadní průmysl

Írán je zemí s historicky velkou závislostí na kvalitním managementu vodních zdrojů. V posledních letech se však stále více prokazuje nedostatečně dořešený systém zadržování a distribuce vody z oblastí srážkově bohatších do oblastí chudších. Velkým problémem je nejen fluktuující úroveň srážek v různých oblastech Íránu, ale i obecné plýtvání a neefektivní využívání vodních zdrojů. Pro srovnání – obnovitelné zásoby sladké vody klesly od roku 1982 z 3 070 m³ na 1 644 m³ na osobu v roce 2015. Budování soustavy přehrad a retenčních nádrží tedy bude v dlouhodobějším časovém horizontu jednou ze zásadních oblastí, na kterou se íránské úřady budou muset zaměřit, pokud chtějí předejít postupnému kompletnímu vyčerpání vodních zdrojů a nástupu dlouhých měsíců bez dostatečného zásobování vodou.

Přehrady a nádrže budou také využívány při výrobě elektrické energie. Prostor se tedy otevírá i v oblasti dodávek vodních turbín a souvisejících systémů a zařízení.

Vzhledem k rostoucímu počtu obyvatel zejména ve větších městech Írán plánuje budovat nové čistírny odpadních vod a navyšovat kapacity stávajících. Přечиštěná voda má být následně použita také pro účely zavlažování zemědělských ploch, jež jsou největším spotřebitelem užitkové vody (90 %).

Náklady na „výrobu“ 1 m³ pitné vody v současné době dosahují 1 USD, zatímco v rozvinutých zemích tato částka nepřevyšuje 0,11 USD.

Průměrná čtyřčlenná teheránská rodina ročně vyprodukuje 1 t odpadu. V hlavním městě s 12–14 mil. obyvateli je k dispozici pouze jedna (!) spalovna komunálního a průmyslového odpadu. V loňském roce bylo na výstavbu nových moderních spaloven odpadu jen pro hlavní město vyčleněno 23 mil. USD, zatím ale bez rozhodnutí o budování nových kapacit.

► Zábava a volný čas

Dochází k výraznému nárůstu poptávky po vybavení pro cyklistiku (převážně horská kola), turistiku (trekingová výbava) a lyžování (lyže, snowboardy). Je však zapotřebí mít na paměti čínskou konkurenci a vsadit spíše na vysoce kvalitní výrobky.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Íránský farmaceutický průmysl je z 97 % soběstačný. Dováží se však téměř 30 % všech základních surovin pro domácí výrobu léků, jako jsou např. monoklonální protilátky, imunologické reagentie a další. Prakticky všechny produkty na trhu jsou generická léčiva. Země plánuje posílit kapacity k jejich produkci, přičemž novou produkci by bylo možné exportovat na obrovský trh, který představují okolní lidnaté země.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

V zemědělském sektoru je nutné zvýšit výnosy z půdy pomocí umělých hnojiv a zavést energeticky méně náročný systém zavlažování. Pokračuje růst poptávky po zemědělských strojích – zejm. pro obdělávání půdy a pro sklizeň rýže.

Z důvodu otevírání se země i díky pokračující výstavbě nových nákupních center (Hypestar) roste poptávka po západních potravinách. Kromě tradičních komodit se zde české výrobky mohou prosadit i ve specializovaném segmentu jako jsou potraviny pro diabetiky, nutriční a bezlepková dieta apod.

► Zpracovatelský průmysl

Domácí zdroje surovin a polotovarů potřebných pro zpracovatelský průmysl jsou nedostatečné, stejně jako kapacity produkovat finální produkty i případně jejich importu. I v dohledné budoucnosti tak bude dovoz jedinou možností pokrytí domácí spotřeby. V řadě segmentů však panuje velká konkurence z blízkého zahraničí.

► Železniční a kolejová doprava

Úkolem íránských drah do roku 2025 je navýšení podílu železniční přepravy (ve srovnání s celkovou vnitrostátní přepravou) ze současných 4 % na 18 % v osobní dopravě a z 10 % na 30 % v nákladní dopravě. K tomu je nutno připočítat plán rozšířit kapacity pokládkou 9 tis. km nových kolejí (k současným 10,5 tis. km – z toho je dnes cca 5 tis. km v rekonstrukci). Zamýšlené investice ve výši 8 mld. USD přitom mají kromě výstavby a modernizace koridorů pokrýt elektrifikaci cca 6 tis. km tratí a nákup cca 200 elektrických lokomotiv.

Českým dodavatelům by se v této souvislosti mohly otevřít i možnosti role subdodavatele pro železniční projekty v okolních zemích, se kterými Írán může na budování dopravních sítí spolupracovat (např. Irák, Ázerbájdžán).

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Civilní letecký průmysl	HS 8407 - Letecké motory
	HS 8526 - Radiolokátory ap., rádiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8531 - Elektrické akustické nebo vizuální signalizační přístroje
	HS 8803 - Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání
	HS 9014 - Busoly vč. kompasů navigačních aj. přístrojů
	HS 8805 - Ostatní letecké zařízení, katapulty ap., simulátory
Železniční a kolejová doprava	HS 8530 - Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 8602 - Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8603 - Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8604 - Vozidla pro údržbu železničních tratí
	HS 8605 - Železniční vozy osobní, zavazadlové, pošt. aj., bez pohonu
	HS 8608 - Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
	HS 8606 - Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu
	HS 8607 - Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
	HS 8608 - Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
	HS 8609 - Kontejnery pro jeden nebo více druhů dopravy
Automobilová doprava	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8503 - Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.
	HS 8407 - Motory píst., zážehové, spalovací, vratné, rotační
	HS 8408 - Motory pístové, vznětové s vnitřním spalováním
	HS 8409 - Části, součásti pro motory pístové
	HS 8412 - Motory, pohony ostatní
	HS 8512 - El. přístroje osvětlovací nebo signalizační, stěrače ap.
	HS 8530 - Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 8702 - Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8703 - Osobní auta aj. motor. vozidla pro přepravu osob
	HS 8704 - Motorová vozidla pro přepravu nákladu
	HS 8705 - Motorová vozidla pro zvláštní účely
	HS 8708 - Části, součásti a přísl. motor. vozidel čísel 8701 až 8705
HS 9029 - Otáčkoměry, taxametry, krokoměry, tachometry ap.	
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 3825 - Odpady j. n.; komunální, splašky, z chem. a příbuz. průmyslu ap.
	HS 8410 - Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8413 - Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8481 - Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Elektrotechnika	HS 8502 – Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
	HS 8511 – El. zapalovací nebo spouštěcí příst. a zař. pro motory
	HS 8535 – Zařiz. el. k ochraně, spínání obvodů, nad 1000 V
	HS 8536 – Zařiz. el. k ochr., spínání obvodů, pod 1000 V, konekt. pro opt. vlák.
	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 8541 – Diody, tranzistory ap., zařízení polovodičová aj., FV články
	HS 9031 – Stroje, přístroje, nástroje měřicí, kontrolní, j. n.
	HS 9032 – Automatické regulační nebo kontrolní přístroje a zařízení
	HS 9011 – Mikroskopy optické sdružené
	HS 8417 – Pece průmyslové, laboratorní, neelektrické
	HS 8418 – Chladničky, boxy mrazicí aj., čerpadla tepelná
	HS 8512 – El. přístroje osvětlovací nebo signalizační, stěrače ap.
	HS 8545 – Elektrody, kartáčky uhlíkové, uhlíky
Strojírenský průmysl	HS 8457 – Obráběcí centra, stroje obráběcí stavebnicové
	HS 8414 – Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8415 – Stroje, přístroje klimatizační
	HS 8430 – Stroje ost. srovnávací ap., pluhy, frézy sněžné
	HS 8431 – Součásti jeřábů, vozíků, ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8438 – Stroje pro potravinářství
	HS 8445 – Stroje pro přípravu vláken, spřádání aj. přízí
	HS 8448 – Zařízení přidav. ke stavům, spřád. strojům ap.
	HS 8455 – Válcovací stolice a válcovací tratě na kovy a jejich válce
	HS 8458 – Soustruhy pro obrábění kovů
	HS 8462 – Stroje tvářecí k opracování kovů, buchary ap.
	HS 8463 – Stroje tvářecí jiné pro opracování kovů
	HS 8471 – Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.
	HS 8474 – Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
	HS 8482 – Ložiska kuličková, válečková, jehlová
	HS 8483 – Hřídele aj. převodové, převody, kola ozubené, ap.
	HS 8479 – Stroje mech. s vlastní indiv. funkcí j. n.
	HS 8502 – Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 1209 – Semena, plody, výtrusy k výsevu
	HS 1514 – Olej řepkový, hořčičný, frakce, chemicky neuprav.
	HS 8701 – Traktory a tahače
	HS 8706 – Chassis traktorů, motor. vozidel osob., nákl. aj.
	HS 8707 – Karosérie motor. vozidel, traktorů, vč. kabin
	HS 8716 – Přívěsy a návěsy, ost. vozidla bez mech. pohonu vč. částí
	HS 0901 – Káva, i pražená, dekofeinovaná, slupky, náhražky
Chemický průmysl	HS 2916 – Kyseliny monokarboxylové acyklické, nenasycené
	HS 2921 – Sloučeniny s aminovou funkcí
	HS 3206 – Barviva ost., výrobky anorg., použ. jako luminofor
	HS 3215 – Tiskařské barvy, inkousty, tuše, i tuhé
	HS 3903 – Polymery styrenu v primárních formách
	HS 4008 – Desky, tyče ap., z kaučuku vulkanizov., ne tvrdého
	HS 7311 – Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7206 – Železo, ocel nelegovaná v ingotech aj. tvarech
	HS 7213 – Tyče, pruty ze železa n. oceli neleg., válc. za tepla
	HS 7229 – Dráty z oceli legované, ostatní
	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 7314 – Tkaniny, rošty, pletiva z drátu, ze železa, oceli
	HS 7322 – Radiátory, ohříváče ap., části, ze železa, oceli
	HS 7612 – Sudy, barely, plechovky ap., z hliníku, do 300 l
Stavební průmysl	HS 3925 – Výrobky stavební z plastů jinde neuvedené
	HS 8427 – Vozíky stohovací, vidlicové aj., s manipul. zař.
	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem
Zpracovatelský průmysl	HS 4802 – Papír, karton, lepenka k popisování
	HS 4407 – Dřevo rozřezané, štípané, loupané, i hoblov. ap., > 6mm
	HS 4804 – Papír aj., nenatíraný, ne k popisování, ne k hyg. účelům
	HS 8465 – Stroje obráběcí na opracování dřeva, korku ap.
Sklářský a keramický průmysl	HS 7017 – Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
	HS 7010 – Demižóny, láhve, baňky, lékovky, víčka aj. ze skla
	HS 7019 – Vlákná skleněná a výrobky z nich
	HS 7020 – Zboží skleněné ostatní
Služby	HS 4906 – Plány, výkresy pro účely stavební, průmyslové

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8402 – Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8403 – Kotle k ústřednímu topení, jiné
	HS 8406 – Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8430 – Stroje ost. srovnávací ap., pluhy, frézy sněžné
	HS 9026 – Přístroje k měření a kontrole průtoku, hladiny, tlaku
	HS 9032 – Automatické regulační nebo kontrolní přístroje a zařízení
Textilní a obuvnický průmysl	HS 8446 – Stavby tkalcovské
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 2843 – Kovy drahé, v koloid. stavu, sloučeniny, amalgamy
	HS 2941 – Antibiotika
	HS 3006 – Zboží farmaceutické jiné
	HS 3304 – Přípravky kosmetické, líčidla
ICT	HS 8544 – Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
	HS 8517 – Telefony ap. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jn.
Zábava a volný čas	HS 4820 – Výrobky školní, kancel., papírnické, z papíru ap.
	HS 9503 – Tríkolky, kolob., kočárky pro panenky, hračky, modely, puzzle
	HS 9506 – Lyže, lyžařské potřeby, potřeby pro atletiku aj. sporty

Exportní financování

EGAP v Íránu v minulých deseti letech pojistil 10 případů v hodnotě 534 mil. CZK. Největší zájem měli klienti pojišťovny o pojištění bankovních záruk vystavených v souvislosti se získáním či plněním smlouvy o vývozu. S podporou pojištění od EGAP firmy nejčastěji vyvážely strojní zařízení pro speciální odvětví průmyslu a kovové výrobky. EGAP měl s pojišťováním v Íránu dlouhodobě výborné zkušenosti, a to až do uvalení sankcí EU. Vývozci by měli zejména věnovat pozornost vývoji politické situace v zemi a souvisejícím revizím sankčních opatření. Íránský bankovní sektor byl dlouhodobě kvůli sankcím a vyřazením z mezinárodního platebního systému SWIFT izolován. Nicméně po efektivním zapojení do systému SWIFT pravděpodobně bude možné spolupracovat s některými bankami.

Izrael

Izrael dlouhodobě vykazuje stabilní růst HDP v rozmezí 2 až 4 %. Míra inflace v zemi se v letech 2015 a 2016 pohybovala v záporných hodnotách, ale dle predikce MMF by měla od letošního roku nastartovat svůj růst. V zemi žije 8,5 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele přesáhl 36 tis. USD v roce 2016. Nezaměstnanost se v posledních letech drží na rekordně nízkých hodnotách okolo 5 %. Běžný účet je dlouhodobě přebytkový a v roce 2016 vykázal hodnotu 9,5 mld. USD.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	3,2	2,5	2,8	3	2,9	3
HDP/obyv. (USD)	37 599	35 743	36 557	37 778	38 812	39 981
Míra inflace (%)	0,5	-0,6	-0,6	0,8	1,6	2
Nezaměstnanost (%)	6	5,2	5,2	5,2	5,2	5,2
Bilance běžného účtu (mld. USD)	12,5	13,9	9,5	9,5	8,8	8,4
Populace (mil.)	8,2	8,4	8,5	8,7	8,8	9,0
Konkurenceschopnost	27/144	27/140	24/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	-	-	-	-	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF, BOI

- ▶ EU a Izrael mezi sebou uzavřeli v roce 1995 dohodu o volném obchodu.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Izrael umístila na 24. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik a dle OECD není exportně rizikovou zemí.

Vývoz ČR do Izraele 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	13 444 439	56,9	8 448 470	59,1
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	3 032 020	12,8	2 588 907	17,1
1701	Cukr třtinový, řepný, sacharosa chemicky čistá	362 054	1,5	173 875	108,2
9031	Stroje, přístroje, nástroje měřicí, kontrolní, jinde. neuv.	351 207	1,5	255 637	37,4
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	268 096	1,1	137 732	94,7
8443	Stroje, přístř. pro tisk s pomůckami HS 8442 (vč. kopírek, faxů); části	243 854	1,0	195 036	25,0
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	213 426	0,9	471 640	-54,7
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	206 344	0,9	134 524	53,4
2918	Kyseliny karboxylové s kyslíkatou funkcí	189 492	0,8	225 802	-16,1
8429	Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem	188 209	0,8	203 604	-7,6
Celkem TOP10		18 499 141	78,3	12 835 227	44,1
Celkem vývoz		23 626 140		17 210 343	37,3

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Izraele 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	711 132	12,0	171 485	314,7
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	452 327	7,6	408 162	10,8
3808	Insekticidy, herbicidy, fungicidy, a pod. přípravky	314 068	5,3	400 296	-21,5
8209	Destičky, tyčinky, hroty, ap. z cermentů, karbidů	282 904	4,8	291 216	-2,9
8534	Tištěné obvody	268 113	4,5	274 564	-2,3
9018	Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.	177 281	3,0	120 369	47,3
2922	Aminosloučeniny s kyslíkatou funkcí	170 486	2,9	173 922	-2,0
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	161 052	2,7	96 056	67,7
8443	Stroje, přístř. pro tisk s pomůckami HS 8442 (vč. kopírek, faxů); části	144 772	2,4	179 793	-19,5
2933	Sloučeniny heterocyklické s heteroatomem dusíku apod.	127 915	2,2	56 236	127,5
Celkem TOP10		2 810 050	47,4	2 172 099	29,4
Celkem dovoz		5 922 450		5 427 214	9,1

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Českému exportu automobilů do Izraele se daří. Statistika dovozů motorových vozidel do Izraele za rok 2016 poskytuje nevšední obrázek. Tradiční automobilové velmoci, jakými jsou Německo, Spojené státy a Francie, které před několika lety dominovaly zdejšímu trhu s osobními motorovými vozidly, byly z předních pozic zcela vytlačeny Českou republikou, Tureckem, Slovenskem a Maďarskem. Vozidla vyrobená v České republice a na Slovensku představují nyní téměř čtvrtinu izraelského automobilového trhu.

► Energetický průmysl

Nerostné bohatství Izraele doposud spočívalo v solích z Mrtvého moře (např. uhličitán draselný, chlorid hořečnatý a fosforečnany, které jsou zpracovávány do fosfátových hnojiv).

První potvrzené zásoby zemního plynu v izraelské výlučné ekonomické zóně ve Středozemním moři se datují do roku 1999. V roce 2004 začala komerční těžba plynu ze dvou nalezišť (Noa a Mari B) u Aškelonu, jejichž souhrnná kapacita je 40 mld. m³. Úspěšné průzkumné vrty 85 km, resp. 130 km západně od Haify v lokalitách Tamar (2009) a Leviatan (2010), v hloubce cca 1 500–1 900 m pod mořským dnem, potvrdily zásoby zemního plynu o objemu až 800 mld. m³ (roční spotřeba Izraele i České republiky je cca na úrovni 8,5 mld. m³). Tímto se Levantská pánev zařadila mezi největší světová pobřežní naleziště zemního plynu a z Izraele rázem učinila potenciálně významného vývozce této komodity.

V okolí byly mezičasem potvrzeny další menší ložiska Tanin (30 mld. m³) a Kariš (20 mld. m³), který částečně zasahuje do výsostných vod Libanonu. V lednu 2016 byl skupinou izraelských těžařů Isramco a Modiin Energy oznámen další rozsáhlý nález v lokalitě 75 km jižně od Tamiru. Seizmická 3D analýza potvrdila 40% pravděpodobnost ložiska o objemu 250 mld. m³ zemního plynu v sektorech Daniel East/West. Kapacita ložiska Tamar, z něhož probíhá těžba od roku 2013, dokáže z 98 % uspokojit domácí poptávku. Zahájení těžby zemního plynu z ložiska Tamar se promítlo zejména do výroby elektrické energie. Zatímco v roce 2010 zajišťovaly paroplynové elektrárny výrobu 40 % silové elektřiny v Izraeli, v roce 2015 se jednalo již o více než polovinu. Toto číslo by do roku 2030 mělo vzrůst na 80 %.

Z uvedených důvodů patří energetický sektor z pohledu investičních a obchodních příležitostí mezi nejperspektivnější. Jedná se zejména o výrobní i rozvodné/distribuční části, transformátory, zařízení pro generování elektrické energie (turbíny, kotle, chladičové věže), zařízení a technologie pro těžbu, skladování, zpracování a přepravu zemního plynu, výstavba a dodávky zařízení a komponentů (roury, armatury, kompresory). Investovat se perspektivně bude do rozvodných technologií, zařízení na zpracování plynu (CNG, možná zkapalnění) či jeho uskladňování. U uvedených položek lze spatřit stejnou charakteristiku: růst poptávky po těchto položkách se prolíná s českými kompetencemi a nenaplněným exportním potenciálem na izraelském trhu.

► Chemický průmysl

Chemický průmysl včetně příbuzných oborů papírenské, plastové a kaučukové výroby je stále perspektivním odvětvím pro české producenty. Ačkoliv v Izraeli existují silní výrobci, nedokáží z místní produkce pokrýt kompletní domácí poptávku. Čeští výrobci mohou tento potenciál využít.

► ICT

Izrael je bezesporu technologická velmoc. V přepočtu na počet obyvatel je v Izraeli ve srovnání s USA dvojnásobek investic rizikového kapitálu; oproti evropskému průměru dokonce téměř 50 násobek (byť Velká Británie a Německo se začínají na Izrael v některých parametrech dotahovat). Krom toho, že Izrael má největší podíl investic na jednotku HDP a počet obyvatel, 97 % těchto finančních prostředků pochází přímo či nepřímo ze zahraničí.

Izraelskému technologickému sektoru se v roce 2016 podařilo získat rekordních 4,8 mld. USD soukromých investic. V roce 2015 to pro srovnání bylo 4,3 mld. USD, 3,4 mld. USD v 2014 a 2,4 mld. USD v 2013, resp. 1,9 mld. USD v roce 2012. V březnu 2017 byla oznámená historicky největší akvizice izraelské technologické firmy. Jednalo se o převzetí MobilEye americkou společností Intel za 15,3 mld. USD. Částečně i díky konstantnímu přílivu rizikového kapitálu vzniká v Izraeli více technologických startupů než v kterékoliv zemi EU. Je to dáno jak celkovým přístupem k inovacím, tak i relativně nízkou averzí zdejších podnikatelů k riziku.

V Izraeli mají vývojové centrum (často jediné mimo Spojené státy) společnosti Apple, Amazon, AppliedMaterials, Cisco Systems, eBay, EMC, Facebook, Google, Hewlett-Packard, IBM, Intel, Microsoft, Motorola, SanDisk a další. Největší zahraniční investor – Intel – v Haifě, Jeruzalémě, Petach Tikvě, Jakumu a v Kirjat Gat zaměstnává přes 10 tis. zaměstnanců, z nichž 60 % pracuje ve výzkumu a vývoji. Naopak, na americké burze cenných papírů převážně technologických firem NASDAQ jsou obchodovány akcie 105 izraelských hi-tech firem (k uvedenému číslu je nutné přičíst dalších 83 firem, jejichž akcie byly z trhu staženy zpravidla z důvodu akvizice). Pro srovnání, francouzských firem je na NASDAQu 14, německých 8, českých 0. Na telavivské burze jsou emitovány akcie 545 společností s celkovou tržní hodnotou přesahující 250 mld. USD.

► Obranný průmysl

Izrael byl od vzniku státu nucený obhájit svou existenci v několika válkách se sousedy. Embargo na dovoz zbraní přimělo Izraelce hledat a vyvíjet vlastní technologická řešení. Výsledkem je vyspělý obranný průmysl, který je jedním z pilířů exportně zaměřené ekonomiky. V objemu vývozu obranných a bezpečnostních technologií dnes Izrael šlape na paty Německu a Francii.

Pro české výrobce je spolupráce s izraelským zbrojním průmyslem velkou výzvou. Mimo v současnosti realizovaných subdodávkách je další možností spolupráce na třetích trzích, kde se jedna či druhá strana z různých důvodů obtížně prosazuje.

Izrael současně patří mezi největší dovozce vojenského materiálu. Roční rozpočet izraelské armády v současnosti přesahuje 17 mld. USD, z čehož 3 mld. USD (cca. 18 %) představuje přímá podpora Spojených států. Tato pomoc bude od roku 2018 navýšená na 3,8 mld. USD ročně; současně ale bude izraelské vládě uloženo utratit tyto prostředky za nákup obranných a bezpečnostních technologií amerických výrobců. Z uvedeného důvodu lze očekávat, že Izrael v horizontu tří let postupně navýší dovoz vojenské techniky z aktuálních 2,8 mld. USD až na téměř dvojnásobek (po dovozu nerostných surovin se jedná již nyní o nejvýznamnější dovozní položku) a další bezpečnostní technologie nevojenského charakteru za 550 mil. USD.

Exportní potenciál pro české výrobce je tudíž enormní. Hlavní vývozní položky vojenského materiálu z České republiky do Izraele tvoří vozidla (38 %), zobrazovací průzkumná zařízení (32 %), velkorážové zbraně (11 %) a technologie (5 %). České firmy mohou navázat s izraelskými subjekty strategická partnerství, jak při vývoji nových komplexních obranných systémů, tak v přístupu na třetí trhy, na nichž má

jedna ze stran silnější postavení. Spolupráce se špičkovými izraelskými firmami nezřídka posouvá české firmy na vyšší technologickou úroveň a tím posiluje jejich mezinárodní konkurenceschopnost.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Izrael je země velikosti Slovinska, z níž dvě třetiny pokrývá poušť a polopoušť. Toto nehostinné prostředí prakticky bez infrastruktury proměnili Izraelci v průběhu tří generací v prosperující a sebevědomou ekonomiku. Nedostatek srážek, vodních zdrojů a orné půdy přiměl izraelské zemědělce hledat inovativní řešení k zajištění potřeb rychle rostoucí populace (za 68 let existence Státu Izrael počet obyvatel vzrostl desetinásobně). Izraeli dnes patří světový prim jak v odsolování mořské vody (země je průkopníkem v desalinaci reverzní osmózou), tak ve zpracování odpadních vod (86 % splašků je zpracováno a později využito zejména v zemědělství). Výsledkem je nejen zajištění potravinové soběstačnosti, ale i úspěšný export mnoha zemědělských komodit. V odpadním průmyslu naopak Izrael za EU pokulhává a je zde zejména v oblasti recyklace odpadu perspektiva k česko-izraelské spolupráci.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Izraelské zdravotnictví patří v mezinárodním srovnání (nákladů a výkonů k HDP) mezi nejvýkonnější (4. místo za Hong Kongem, Singapurem a Japonskem). Obor přírodních věd a biotechnologie patří nyní v Izraeli beze sporu k nejrychleji rostoucím. V současnosti zde působí přes tisíc biotechnologických a farmaceutických společností. Obrat izraelského exportu léčiv a specializovaných zdravotnických zařízení přesahuje 7 mld. USD ročně. Z pětadvaceti celosvětově nejúspěšnějších léků, které byly vyvinuty v průběhu posledního desetiletí, bylo sedm úplně či z velké části vyvinuto v Izraeli. Uvedené úspěchy by nebyly možné bez vysoké technické úrovně izraelských univerzit. Země je v poměru investic do vědy a výzkumu k HDP (4,6 %) dlouhodobým světovým premiantem. Není to ale pouhý statistický ukazatel. Na rozdíl od České republiky, drtivá většina investic do R&D v Izraeli přichází ze soukromého sektoru.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Od 1. ledna 2010 je v platnosti Agrární dohoda, kterou uzavřely EU a Izrael. Na jejím základě byl výrazně usnadněn obchod zemědělskými komoditami, který je v mnoha položkách již zcela volný, bezcelní. S ohledem a relativní sílu IL zemědělství v porovnání s Českou republikou lze předpokládat, že z dohody by mohly těžit zejména CZ dovozci a spotřebitelé. Izrael je na dovozu potravinářských výrobků do značné míry závislý, ročně importuje potraviny a nápoje za 4,5 mld. USD, náš podíl na těchto dovozech činí 12,5 mil. USD, tzn. pouze cca 0,3 %.

Hlavními vývozci potravin do Izraele i nadále zůstávají země EU. Potenciál pro české výrobce zde proto bezesporu existuje a to nejenom ve vybraných položkách. K žádosti o dovozní licenci musí certifikovaný importér doložit tzv. košer (kašrut) certifikát – potvrzení o způsobilosti podle židovského náboženského práva. Získání košer osvědčení ale nepředstavuje v naprosté většině případů žádný problém, zkušený místní importér dokáže českého výrobce na certifikaci náležitě připravit. Na druhé straně se s košer certifikací pojí administrativní a někdy i technologické náklady, které zejména v případě menších zakázek mohou vývozy neúměrně prodražit. Dovážet je sice možné (s výjimkou masných výrobků) i „nekošer“ potraviny, tento segment je ale marginální, představuje asi jenom 5–10 % trhu, a je pro izraelského dovozce nezajímavý. Certifikaci českých výrobců zajišťuje v naprosté většině případů Rabinát pražské židovské obce.

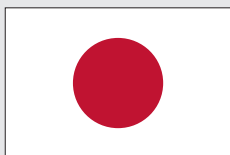
► Železniční a kolejová doprava

Vzhledem k neexistenci významných ocelářských provozů v Izraeli je trh výrazně dovozní. Totéž platí pro dodávky dopravních prostředků (kromě osobních automobilů, např. lokomotivy, vagóny, tramvaje, autobusy) a navazujících komponentů (kolejnic, signalizačního zařízení). Izrael hodlá v příštích letech elektrifikovat železnici. Není příliš pravděpodobné, že by české firmy mohly vyhrávat celé tendry, to je spíše doména domácích subjektů, zejména pokud jde o stavební práce. Mohou se však podílet na subdodávkách typu hloubení tunelů (v Izraeli v zásadě není firma, která by větší projekty tohoto typu zvládala), dodávky kolejnic, nových vlaků atd.

Rozvoj a modernizace dopravní, zejména železniční infrastruktury nabízí pro české průmyslové podniky významné exportní příležitosti. V letech 2015 a 2016 proběhly tendry Izraelských železnic na elektrifikaci 450 km tratí, dodávku 62 lokomotiv. V současnosti probíhá tendr na dodání 55 dvojpodlažních příměstských elektrických jednotek, které budou obsluhovat nově budovanou trať Tel Aviv – Jeruzalém. Po dlouhých přípravách byla v loňském roce zahájena výstavba první z osmi linek rychlodráhy (light rail) pro širší telavivskou aglomeraci. Celková délka rychlodráhy by po dokončení měla dosahovat 170 km.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0406 – Sýry a tvaroh
	HS 1107 – Slad, i pražený
	HS 1514 – Olej řepkový, hořčičný, frakce, chemicky neuprav.
	HS 1701 – Cukr třtinový, řepný, sacharóza chemicky čistá
	HS 1704 – Cukrovinky bez kakaá (vč. bílé čokolády)
	HS 1806 – Čokoláda, přípravky potravinářské ost. s kakaem
	HS 1904 – Výrobky z obilovin vzniklé bobtnáním a pražením
	HS 1905 – Zboží pekařské, pečivo, oplatky, rýžový papír
	HS 2007 – Zavařeniny, želé, kaše ovocné aj., pasty slazené
	HS 2203 – Pivo ze sladu
	HS 2208 – Ethylalkohol nedenat. pod 80 %, destiláty, likéry
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3004 – Léky odměřené, kromě krve, antisér, vaty aj.
	HS 3005 – Vata, gáza, obinadla ap. zboží
	HS 9018 – Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9019 – Přístroje pro mechanoterapii, masážní, dýchací aj.
	HS 9021 – Ortopedické pomůcky, přístr. pro nedoslýchavé aj.
	HS 9022 – Přístroje rentgenové aj. používající záření
	CPA 72 – Výzkum a vývoj, autorská práva
Chemický průmysl	HS 3804 – Odpadní louhy z výroby dřevné buničiny
	HS 3808 – Insekticidy, herbicidy, fungicidy ap. přípravky
	HS 3809 – Přípravky k úpravě povrchu, apretování ap. výr.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Chemický průmysl	HS 3818 – Prvky chemické, zušlechtěné pro elektroniku
	HS 5504 – Vlákná střížová umělá, nemykaná, nečesaná
	HS 5509 – Příze z vláken střížových chemických
Strojírenský průmysl	HS 8419 – Stroje ke zprac. materiálů změnou teplot
	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem
	HS 8479 – Stroje mech. s vlastní indiv. funkcí j. n.
Energetický průmysl	HS 7311 – Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
	HS 7613 – Hliníkové nádoby na stlačený nebo zkapalněný plyn
	HS 8402 – Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8404 – Přístroje pro kotle, generátory, ústřed. topení
	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8411 – Proudové motory, turbovrt. pohony a ost. plyn. turbíny
	HS 8413 – Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8502 – Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
	HS 8503 – Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.
	HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické induktory
HS 8505 – Elektromagnety aj., zaříz. upínací s magnety ap.	
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 7304 – Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli
	HS 8602 – Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8603 – Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8606 – Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu
	HS 8607 – Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
	HS 8608 – Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
Obranný průmysl	HS 8526 – Radiolokátory ap., rádiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8704 – Motorová vozidla pro přepravu nákladu
	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9306 – Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní
ICT	CPA 61 – Telekomunikační služby
	CPA 62 – Služby v oblasti programování a poradenství a související služby
Vodohospodářský a odpadní průmysl	CPA 37 – Služby související s odpadními vodami
	CPA 38 – Sběr, přípr. k likvidaci a likv. odpadu; zprac. odpadu k dalšímu využití
	CPA 39 – Sanační a jiné služby související s nakládáním s odpady

Japonsko

Japonská ekonomika dlouhodobě vykazuje velmi nízký ekonomický růst, který se od nového tisíciletí drží okolo 1 %. V letech 2008, 2009 a 2011 se dokonce hospodářství propadlo do recese a i nyní se Japonsko potýká s velmi slabým ekonomickým růstem. Japonsko se dlouhodobě potýká s deflací a usiluje o dosažení inflačního cíle ve výši 2 %. Jen za posledních deset let však Japonsko 5x vykazovalo záporné hodnoty míry inflace. V zemi žije přes 126 mil. obyvatel a populace se trvale snižuje. HDP na obyvatele v letošním roce přesáhne hodnotu 40 tis. USD. Nezaměstnanost se dlouhodobě drží okolo 3 %. Běžný účet platební bilance Japonska je dlouhodobě vysoce přebytkový a v roce 2016 dosáhl hodnoty 176,1 mld. USD.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	0	0,5	0,5	0,6	0,5	0,7
HDP/obyv. (USD)	36 151	32 479	37 304	40 408	41 551	43 045
Míra inflace (%)	2,8	0,8	-0,2	0,5	0,6	1,1
Nezaměstnanost (%)	3,6	3,4	3,2	3,2	3,2	3,2
Bilance běžného účtu (mld. USD)	36,5	135,6	176,1	171,0	174,6	170,5
Populace (mil.)	127,1	127,0	126,8	126,4	125,9	125,3
Konkurenceschopnost	6/144	6/140	8/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	-	-	-	-	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ EU v současné době jedná s Japonskem o zóně volného obchodu.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Japonsko umístilo na 8. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik a dle OECD není exportně rizikovou zemí.

Vývoz ČR do Japonska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	5 389 116	23,9	3 834 591	40,5
7112	Odpady, úlomky kovů drahých, plátovaných kovy	2 921 386	13,0	2 592 239	12,7
8408	Motory pístové, vznětové s vnitřním spalováním	1 695 815	7,5	2 428 893	-30,2
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	919 935	4,1	974 763	-5,6
2309	Přípravky používané k výživě zvířat	752 170	3,3	711 322	5,7
8413	Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	657 829	2,9	496 340	32,5
8409	Části, součásti pro motory pístové	637 155	2,8	847 633	-24,8
9012	Mikroskopy jiné než optické difraktografy	603 768	2,7	327 989	84,1
4407	Dřevo rozřezané, štípané, loupané, i hoblov. apod., > 6mm	561 292	2,5	578 086	-2,9
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	408 115	1,8	801 368	-49,1
Celkem TOP10		14 546 581	64,5	13 593 224	7,0
Celkem vývoz		22 544 952		21 287 008	5,9

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Japonska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8443	Stroje, přístř. pro tisk s pomůckami HS 8442 (vč. kopírek, faxů); části	7 247 444	12,1	7 972 774	-9,1
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	5 540 946	9,3	3 699 077	49,8
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	2 315 096	3,9	2 064 210	12,2
8501	Elektrické motory a generátory	2 175 694	3,6	2 533 312	-14,1
8542	Obvody integrované elektronické	1 481 852	2,5	1 926 758	-23,1
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	1 410 730	2,4	1 416 215	-0,4
8541	Diody. tranzistory ap. zařízení polovodičová aj.	1 393 463	2,3	1 014 763	37,3
8511	Elektrické zapalovací nebo spouštěcí přístroje a zařízení pro motory	1 357 906	2,3	962 637	41,1
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj	1 313 612	2,2	850 330	54,5
9018	Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj	1 210 687	2,0	1 163 797	4,0
Celkem TOP10		25 447 430	42,6	23 603 873	7,8
Celkem dovoz		59 726 848		55 352 989	7,9

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Civilní letecký průmysl**

Japonské firmy nepokrývají výrobu středních letadel, která jsou poptávána pro potřeby několika státních institucí (např. pobřežní stráž). Poptávaný je také software pro řízení letového provozu, který Česká republika již do Japonska vyváží.

► **Energetický průmysl**

Ve vládní energetické koncepci, vyhlášené japonskou vládou v dubnu 2014, je formulován požadavek akcelerace rozvoje obnovitelných energií, což může představovat exportní příležitosti pro firmy z České republiky. Japonsko má velmi omezené surovinové zdroje. Vzhledem k hornatému terénu a velkému počtu řek a kanálů je ideálním místem pro rozvoj malých a středních hydroelektráren (budoucí výstavba 2,7 tis. elektráren s kapacitou až 45 mil. MWh).

Vzhledem k odstraňování důsledků havárie ve Fukušimě, které potrvá několik desítek let, existuje také velká poptávka po technologiích na odstraňování jaderné kontaminace.

► **ICT**

Jako ve všech ostatních vyspělých ekonomikách, i v případě Japonska platí, že míra využití informačních technologií ve společnosti je velmi vysoká. Uplatnění českých IT technologií při zajišťování kybernetické bezpečnosti, zpracování velkého množství dat, řízení provozu nebo při monitoringu sítí má velký růstový potenciál.

► **Obranný průmysl**

V říjnu 2015 zahájila v Japonsku činnost nová státní vyzbrojovací komise. V důsledku změn v geopolitickém rozložení sil v Asii reinterpretuje Japonsko svou „pacifistickou“ ústavu a zásadně posiluje výdaje na obranu. Je to počátek příležitostí pro mezinárodní obchod s vojenskou technikou. Pro Českou republiku se otevírají příležitosti především v oblasti radiolokačních a radiosondážních přístrojů (radary), ale i v dalších oblastech obrany.

► **Sklářský a keramický průmysl**

České sklo (stolní sklo a lustry) má v Japonsku dlouholetou tradici a zároveň velký růstový potenciál. Poptávanými výrobky mohou být například stolní, kuchyňské, toaletní, kancelářské skleněné výrobky; skleněné výrobky pro vnitřní výzdobu nebo pro podobné účely; skleněné perly; imitace perel; imitace drahokamů nebo polodrahokamů a podobné drobné skleněné ozdobné zboží a výrobky.

► **Strojírenský průmysl**

Strojírenské výrobky patří k tradičním položkám vývozu do Japonska. Zároveň se zvyšuje poptávka po nových technologiích v této oblasti.

Japonsko je dlouhodobě na špici světového vývoje v oblasti využívání automatizace. Demografické problémy, dostatek finančních prostředků, snaha o zvýšení produktivity práce a tradiční japonská záliba v nových technologiích vytvářejí ideální prostředí pro „robotickou revoluci“, kterou japonská vláda vytýčila

v roce 2015 s cílem udělat z Japonska oficiální velmoc robotiky. K jednotlivým cílům akčního plánu patří například výrazné rozšíření „Smart Factories“ (plně robotizovaných továren) nebo 30 % pokrytí japonských domácností tzv. domácími roboty do roku 2020. Spolupráce Japonska s Německem v této progresivní oblasti, stejně jako čím dál více se rozvíjející přímé kontakty českých výzkumných a technologických pracovišť s japonskými partnery, nabízejí široké uplatnění pro české firmy z tohoto i z návazných oborů.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Stárnoucí populace a pověstná japonská dlouhověkost kladou značné nároky na zdravotní péči. V současné době jsou pro zahraniční investory zajímavé investice do sektoru zdravotnické techniky. V roce 2014 oznámil premiér Abe vznik šesti speciálních ekonomických zón rozdělených podle odvětví, přičemž v aglomeraci města Osaka se budou v novém režimu zkoušet inovace v oblasti zdravotnictví.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Japonsko je největším dovozcem potravin na světě, přestože potravinářský průmysl Japonska vykazuje nejmenší podíl výroby v zahraničí. Japonsko dováží 60 % svých potravin v hodnotě 62 mld. USD ročně. Z České republiky se do Japonska vyváží zejména slad, chmel, čokoláda, krmivo pro psy a kočky, pivo nebo víno, existuje však rostoucí poptávka i po dalších komoditách jako jsou mléčné či masné výrobky. V roce 2016 došlo k narovnání daně, která dosud motivovala zákazníky k upřednostňování pivních nápojů před klasickým pivem (spotřeba piva tak dlouhodobě klesala, zatímco u daňově zvýhodněných pivních nápojů narůstala). Ročně se do Japonska doveze asi 42 mil. litrů piva, z toho cca 5 mil. litrů z Německa a 5 mil. litrů z Belgie. Z České republiky se dováží cca 250 tis. litrů ročně.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0203 – Maso vepřové, čerstvé, chlazené n. zmrazené
	HS 0402 – Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 1104 – Obilná zrna jinak zpracovaná (ne rýže), klíčky
	HS 1107 – Slad, i pražený
	HS 1210 – Šišťice chmelové, čerstvé, sušené ap., lupulin
	HS 1602 – Přípravky, konzervy jiné, z masa, drobů, krve
	HS 1806 – Čokoláda, přípravky potravinářské ost. s kakaem
	HS 2203 – Pivo ze sladu
	HS 2204 – Víno z čerstvých hroznů, vinný mošt jiný
	HS 2309 – Přípravky používané k výživě zvířat
Civilní letecký průmysl	HS 8802 – Letadla, vrtulníky, kosm. lodě vč. družic, nosné rakety

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8402 – Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8403 – Kotle k ústřednímu topení, jiné
	HS 8404 – Přístroje pro kotle, generátory, ústřed. topení
	HS 8406 – Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8409 – Části, součásti pro motory pístové
	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8413 – Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8414 – Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	CPA 38.12 – Nebezpečný odpad; sběr a přeprava nebezpečného odpadu
Sklářský a keramický průmysl	HS 7013 – Sklo stolní do domácnosti, kuchyňské aj. zboží
	HS 7018 – Perly, imitace perel, drahokamů ap., ze skla
Strojírenský průmysl	HS 8438 – Stroje pro potravinářství
	HS 8444 – Stroje k tvarování, stříhání ap., textilních mat.
	HS 8457 – Obráběcí centra, stroje obráběcí stavebnicové
	HS 8458 – Soustruhy pro obrábění kovů
Obranný průmysl	HS 8526 – Radiolokátory ap., radiové přístroje pro dálkové řízení
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3005 – Vata, gáza, obinadla ap. zboží
	HS 9402 – Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.

Jemen

V případě Jemenu se jedná u většiny ukazatelů pouze o odhady. V posledním období byla ekonomika ovlivněna válečným konfliktem, což v roce 2015 v meziročním srovnání znamenalo propad HDP o téměř 30 %. Od letošního roku je dle MMF predikováno opětovné nastartování ekonomického růstu země. Ekonomiku v roce 2015 také postihla vysoká míra inflace, která dosáhla téměř 30 %. V zemi žije 30 mil. obyvatel a HDP na obyvatele činí zhruba 1 300 USD. Nezaměstnanost se pohybuje kolem 17 % a bilance běžného účtu je mírně deficitní.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	-0,2	-28,1	-4,2	12,6	7,9	5,4
HDP/obyv. (USD)	1 574	1 334	1 075	1 245	1 356	1 432
Míra inflace (%)	8,2	39,4	5	18	14	10
Nezaměstnanost (%)	17,4	-	-	-	-	-
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-0,7	-2,1	-1,9	-1,1	-1,1	-1,5
Populace (mil.)	27,5	28,3	29,1	30,0	30,8	31,6
Konkurenceschopnost	145/148	142/144	138/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	7/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ EU neuzavřela s Jemenem žádnou obchodní dohodu.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Jemen umístil na 138. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je dlouhodobě 7/7.

Vývoz ČR do Jemenu 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	3 851	47,2	805	378,4
3006	Zboží farmaceutické jiné	1 051	12,9	-	-
8701	Traktory	503	6,2	-	-
3906	Polymery akrylové, v primárních formách	418	5,1	-	-
9619	Hygienické vložky, tampony, dětské pleny a pod. hygien. výrobky	393	4,8	185	112,4
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	290	3,6	79	267,1
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	276	3,4	21	1 214,3
9609	Tužky, tuhy jiné, pastely, ugle, křídly kreslicí	239	2,9	-	-
3824	nutno otextovat	198	2,4	-	-
3506	Klihy připravené aj lepidla připravená	191	2,3	-	-
Celkem TOP10		7 410	90,7	1 090	579,8
Celkem vývoz		8 167		13 396	-39,0

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Jemenu 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
901	Káva, i pražená, dekofeinovaná, slupky, náhražky	45	91,8	51,0	-11,8
8542	Obvody integrované elektronické	4	8,2	-	-
8541	Diody. tranzistory ap. zařízení polovodičová aj.	0	0,0	-	-
Celkem TOP10		49	100,0	51	-3,9
Celkem dovoz		49		707	-93,1

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

▶ **Důlní, těžební a ropný průmysl**

Pro jemenskou ekonomiku je významný ropný průmysl, těžba zemního plynu a nerostných surovin. Potenciál mají stroje pro těžbu nebo různá čerpadla, kompresory apod. Narůstá zájem o buldozery, srovnávače, rypadla.

▶ **Energetický průmysl**

V současné době by mělo docházet k obnově energetické infrastruktury a realizace energetických projektů. Výroba elektrické energie v tepelných elektrárnách a dieselelektrárnách nestačí pokrýt celkovou poptávku. Možnosti se naskýtají v dodávkách rozličných stavebních materiálů a v technologických dodávkách pro energetiku.

▶ **Obranný průmysl**

Vzhledem k permanentnímu boji s Al Kajdou potřebují jemenské ozbrojené složky neustále doplňování zbraní a munice (lehké i těžší). Příležitosti jsou dále v dodávkách náhradních dílů pro techniku sovětské provenience, dodávkách radarové techniky a poskytování technické pomoci, včetně lékařských prověrek jemenských pilotů v České republice.

▶ **Stavební průmysl**

V současné době by mělo docházet především k obnově poničené infrastruktury. Na poli větších projektů, které byly zatím přerušeny, ale do budoucna skýtají velký potenciál, existují možnosti dodávek pro stavební projekty financované jemenskou vládou, soukromým sektorem nebo skupinou Světové banky. Jedná se například o projekty v oblastech cementárenství a dále vodní zařízení – přehrady, nádrže a zavlažovací zařízení, výstavby letišť a heliportů a technologických dodávek pro tyto celky (např. řízení letového provozu, osvětlení ranvejí, přibližovací radary apod.). Vláda věnuje také značnou pozornost výstavbě silnic, relevantní přístroje nebo materiály jsou tedy velmi perspektivní.

▶ **Strojírenský průmysl**

Jemenský průmysl není příliš rozvinutý, tradici má stále drobný textilní průmysl (tkaní a barvení látek pro místní kroje, výroba rohoží a Kelimů). Potrvá zájem o stroje sloužící k praní, žehlení a taky různé technické vybavení.

▶ **Zdravotnický a farmaceutický průmysl**

Jemenské nemocnice (civilní i vojenské) potřebují výraznou obnovu svého zastaralého zařízení, financování bude poskytnuto zejména z prostředků mnohostranné rozvojové pomoci. Roste poptávka po různých lékařských sedadlech a lůžkách.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Obranný průmysl	HS 8526 – Radiolokátory ap., radiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 9303 – Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.
	HS 9304 – Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
	HS 9306 – Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní
Stavební průmysl	HS 4403 – Dřevo surové i odkorněné bez dřevní běli, mízy
	HS 4418 – Výrobky stavebního truhlářství, tesařství ap. ze dřeva
	HS 6910 – Výlevky, umyvadla, vany, bidety ap., keramické
	HS 7217 – Dráty ze železa n. oceli, nelegované
	HS 7228 – Tyče, pruty, úhelníky, profily z oceli legov. ost.
	HS 7318 – Šrouby, vruty, matice, podložky aj. ze železa n. oceli
	HS 8311 – Dráty, tyčky aj. k pájení, sváření, z kovů
Energetický průmysl	HS 8411 – Proudové motory, turbovrt. pohony a ost. plyn. turbíny
	HS 8467 – Nářadí ruční pneumatické s motorem, ne elektr.
	HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické indukory
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 7017 – Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
	HS 9401 – Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka
	HS 9402 – Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
Strojírenský průmysl	HS 8443 – Tiskařské stroje, vč. kopírek ap., vč. částí
	HS 8445 – Stroje pro přípravu vláken, spřádání aj. přízí
	HS 8446 – Stavy tkalcovské
	HS 8451 – Stroje na praní, žehlení, barvení ap., látek, přízí
	HS 8452 – Stroje šicí, nábytek, kryty, jehly aj. k strojům
	HS 8477 – Stroje na zpracování kaučuku, plastů j. n.
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 8414 – Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LDC

Jemen je rozvojová agrární země. Přestože byla v 80. letech objevena ropa, která skýtá potenciál do budoucna, průmysl se rozvíjí pouze v Adenu. V zemi chybí železniční i silniční síť. Silnic s pevným povrchem je jen pár na západě. Sociální péče a školství jsou na velice nízké úrovni.

Od září 2014 je Jemen zásadně poznamenán válečným konfliktem mezi sunitskou vládou a šíitskými povstalci. K tomu je konflikt komplikován přítomností bojovníků z mnoha islamistických radikálních organizací. Konflikt se významně odráží v ekonomice: v roce 2015 pokleslo HDP zhruba o 28 %, byly narušeny ekonomické aktivity, pozastavena těžba ropy a plynu, a byly poničena infrastruktura. Situace vyústila v humanitární katastrofu: tisíce mrtvých, desetitisíce zraněných, 2,5 mil. vnitřně přesídlených obyvatel. V případě nastolení míru je Jemen trhem s mnoha příležitostmi, do ukončení s mnoha riziky.

► Sektor infrastruktury

V současnosti trpí Jemen kritickým nedostatkem všeho, zejména základních potřeb jako jsou potraviny a léky a musí být dováženy do Jemenu v rámci humanitární pomoci.

Konsorcium světových organizací jako OSN, EU, Světová banka se dynamicky pustilo do vyhodnocování poškození a potřeb s cílem urychlit přípravu plného postkonfliktního programu obnovy, až pro něj nastane čas. Rekonstrukce poválečného Jemenu se bude odehrávat ve spolupráci s regionálními a mezinárodními partnery. Připravuje se nová strategie Country Engagement Note, která by měla být hotova ve druhé polovině roku 2016, a jejím cílem je definovat přechod k míru a stabilitě, připravit se na zotavení z konfliktu a vyrovnání se s ekonomickými a sociálními následky. Poválečné investice budou směřovat zejména do dopravní infrastruktury, energetiky, vodohospodářství a kanalizací.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>

Jordánsko

Ekonomika v Jordánsku rostla v letech 2000–2009 v průměru o 6,5 % ročně. Poté došlo k jejímu zpomalení a růst HDP se v posledních letech pohybuje mezi 2 a 3 %. V roce 2016 činil růst HDP dle odhadu Mezinárodního měnového fondu 2,8 %. V dalších letech se očekává postupné zrychlování ekonomiky. V letech 2015 a 2016 dosahovala míra inflace záporných hodnot, ale od letošního roku by měla opět začít narůstat a pohybovat se v rozmezí 2–3 %. V zemi žije 7,7 mil. obyvatel a HDP na obyvatele přesahuje 5 tis. USD. Nezaměstnanost činí přibližně 13 %. Běžný účet je dlouhodobě v deficitu.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	3,1	2,4	2,8	3,3	3,7	4
HDP/obyv. (USD)	4 838	4 947	5 092	5 293	5 553	5 849
Míra inflace (%)	2,9	-0,9	-0,5	2,3	2,5	2,5
Nezaměstnanost (%)	11,9	13,1	-	-	-	-
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-2,4	-3,4	-3,6	-3,7	-3,3	-2,9
Populace (mil.)	7,4	7,6	7,7	7,9	8,0	8,1
Konkurenceschopnost	64/144	64/140	63/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	5/7	5/7	5/7	5/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ EU uzavřela s Jordánskem preferenční obchodní dohodu.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Jordánsko umístilo na 74. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik a stupeň exportního rizika dle OECD je dlouhodobě 5/7.

Vývoz ČR do Jordánska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8704	Motorová vozidla pro přepravu nákladu	608 806	43,2	51 807	1 075,1
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	179 418	12,7	-	-
4804	Papír aj., nenatíraný, ne k popisování, ne k hyg. účelům	61 993	4,4	72 238	-14,2
8701	Traktory	51 787	3,7	63 151	-18,0
9304	Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné	43 935	3,1	-	-
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	42 453	3,0	41 385	2,6
9619	Hygienické vložky, tampony, dětské pleny a pod. hygien. výrobky	31 324	2,2	7 481	318,7
7308	Konstrukce, části , desky, tyče aj. ze železa n. oceli	30 105	2,1	3 361	795,7
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	24 074	1,7	-	-
3206	Barviva ost. , výrobky anorg. , použ. jako luminofor	21 311	1,5	18 884	12,9
Celkem TOP10		1 095 206	77,6	258 307	324,0
Celkem vývoz		1 410 880		858 060	64,4

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Jordánska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
7112	Odpady, úlomky kovů drahých, plátovaných kovů	2 330	16,6	11 459	-79,7
9619	Hygienické vložky, tampony, dětské pleny a pod. hygien. výrobky	2 212	15,8	-	-
3801	Grafit umělý, koloidní, semikoloidní, přípravky	1 509	10,8	624	141,8
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	986	7,0	921	7,1
3926	Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů	971	6,9	507	91,5
6109	Trička, vrchní tílka aj. nátělníky, pletené	785	5,6	674	16,5
3307	Přípravky holicí, toaletní, kosmetické apod., jinde neuv.	671	4,8	444	51,1
2403	Výrobky, náhražky tabákové, tab. výtažky, trestí	651	4,6	277	135,0
6110	Pulovry, svetry, vesty apod. pletené, háčkované	568	4,0	280	102,9
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	451	3,2	289	56,1
Celkem TOP10		11 134	79,3	15 475	-28,1
Celkem dovoz		14 033		21 995	-36,2

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

U osobních motorových vozidel a jejich částí a součástí byla zaznamenána zvyšující se poptávka na místním trhu. Tyto položky patří mezi tradiční vývozní artikly České republiky, na místním trhu však doposud nenaplnily svůj exportní potenciál.

► Energetický průmysl

Vzhledem k rostoucí spotřebě elektrické energie, nedostatku přírodních zdrojů a vysoké závislosti na dovozu energie se Jordánsko rozhodlo vybudovat atomovou elektrárnu o dvou reaktorech s celkovým výkonem 2 tis. MW. Král Abdulláh II. vybral k vybudování zdroje ruskou společností Atomstrojexport, která nabídla záruku finální ceny a je ochotna krýt část investičních nákladů. Uvedení do provozu elektrárny se předpokládá v letech 2021–2023. Představitelé Atomstrojexportu prohlásili, že do svých subdodávek zapojí i české firmy, které jsou v současné době s Atomstrojexportem již v kontaktu.

Další oblastí v tomto sektoru je solární energetika. Jordánsko plánuje posílit v energetickém mixu podíl solární energetiky, v roce 2020 by mělo být instalováno 600 MW solárního výkonu. Pro daný záměr existuje již legislativní a institucionální struktura. Investice se uskutečňují na úrovni státu i v soukromé oblasti.

► Kovo zpracovatelský průmysl

Jordánsko pokrývá z větší části vlastní potřebu malého průmyslu na regionální a komunitní úrovni. K tomu potřebuje dílčí dodávky materiálů a jednoduchých přístrojů či nářadí pro kovoobráběcí průmysl. Další související výrobky jsou čerpadla (zejména vody) a elektrotechnický materiál.

► Obranný průmysl

Jordánsko plní v regionu úlohu stabilizující země a z tohoto hlediska promyšleně buduje svůj zbrojní potenciál. Země má stálý zájem o zbrojní techniku a materiály pro výzbroj armády a skýtá zajímavý prostor pro český obranný průmysl.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Potenciální oblastí pro uplatnění českých firem by mohla být zařízení pro vodohospodářské účely (čističky odpadních vod, zavlažovací systémy, čerpadla, trubky, pryžové hadice).

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Jordánsko má vyspělé zdravotnictví, zejména v oblasti privátního sektoru a vojenských nemocnic. Zdravotnictví a farmaceutický průmysl představují cca 8,5 % HDP. Tento podíl je udržován také zdravotní turistikou z okolních zemí, kterou Jordánsko svou lékařskou kapacitou a infrastrukturou zabezpečuje. Pro české firmy se tak nabízejí možnosti dodávat nejen léčiva, ale i různý zdravotnický materiál a techniku.

► Železniční a kolejová doprava

Přestože má Jordánsko ambiciózní plány na propojení saúdskoarabské železniční sítě přes své území s železniční infrastrukturou u Středozemního moře, Světová banka avizovala, že do doby trvání syrského

konfliktu je vynaložení jakýchkoliv investičních prostředků pro daný účel nerentabilní. Čína jedná s Jordánskem o svém vstupu do modernizace železničního sektoru při poskytnutí investice řádově 2,75 mld. USD, existuje možnost subdodávek.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8401 – Reaktory, jaderné články palivové, nevyhořelé
	CPA 38 – Sběr, přípr. k likvidaci a likv. odpadu; zprac. odpadu k dalšímu využití
	HS 9026 – Přístroje k měření a kontrole průtoku, hladiny, tlaku
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8421 – Stroje na čištění a filtraci vody a plynů, odstředivky
Automobilový průmysl	HS 8507 – Akumulátory elektrické, vč separátorů
	HS 8512 – El. přístroje osvětlovací nebo signalizační, stěrače ap.
	HS 8708 – Části, součásti a přísl.motor. vozidel čísel 8701 až 8705
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7213 – Tyče, pruty ze železa n. oceli neleg., válc. za tepla
	HS 8413 – Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
Obranný průmysl	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9303 – Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.
	HS 9304 – Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
	HS 9305 – Části a příslušenství zbraní, revolverů a pistolí
	HS 8706 – Chassis traktorů, motor. vozidel osob., nákl. aj.
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3001 – Žlázy aj. k organoterapeutickým účelům, výtažky
	HS 3003 – Léky neodměřené, kromě krve, antisér, vaty aj.
	HS 3005 – Vata, gáza, obinadla ap. zboží
	HS 7017 – Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
	HS 9018 – Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9402 – Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.

Katar

V letech 2002–2011 rostla ekonomika země v průměru o 12,8 % ročně. Poté došlo ke zpomalení ekonomického růstu a v roce 2016 činil růst HDP pouze 2,6 %. V dalších letech se dle predikce MMF očekávají obdobně nízké hodnoty růstu. Po deflaci z let 2009 a 2010 začala opět cenová hladina v zemi mírně růst a v roce 2016 dosahovala hodnoty 3 %. V zemi žije přibližně 2,7 mil. obyvatel. HDP na obyvatele se pohybuje kolem 60 tis. USD, což je výrazný pokles oproti roku 2012, ve kterém HDP na obyvatele přesahoval 103 tis. USD. Dle dostupných informací je nezaměstnanost v zemi velmi nízká. Běžný účet platební bilance země byl dlouhodobě vysoce přebytkový, v roce 2016 však vykázal mírný deficit ve výši -2,9 mld. USD.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	4	3,7	2,6	3,4	3,2	2,7
HDP/obyv. (USD)	93 990	68 940	60 733	63 386	69 149	73 329
Míra inflace (%)	3,4	1,8	3	3,1	2,8	2,4
Nezaměstnanost (%)	0,3	-	-	-	-	-
Bilance běžného účtu (mld. USD)	49,4	13,8	-2,9	0,1	1,9	1,3
Populace (mil.)	2,2	2,4	2,6	2,7	2,7	2,8
Konkurenceschopnost	62/144	14/140	18/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	3/7	3/7	3/7	3/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ V současnosti by měla Evropská jednat s Katarom o konkrétní obchodní dohodě.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Katar umístil na 18. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je dlouhodobě 3/7.

Vývoz ČR do Kataru 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	517 398	20,1	160 024	223,3
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	491 619	19,1	538 151	-8,6
9405	Svítlidla, reklamy, ukazatele apod. světelné	169 581	6,6	84 091	101,7
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj	146 851	5,7	108 071	35,9
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	116 621	4,5	295 008	-60,5
7308	Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli	115 037	4,5	64 565	78,2
8429	Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem	84 705	3,3	98 629	-14,1
8528	Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní	53 967	2,1	23 130	133,3
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	50 301	2,0	21 122	138,1
8418	Chladničky, boxy mrazicí aj., čerpadla tepelná	49 829	1,9	31 221	59,6
Celkem TOP10		1 795 909	69,7	1 424 012	26,1
Celkem vývoz		2 577 059		2 244 707	14,8

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Kataru 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
7601	Hliník surový (neopracovaný)	163 767	70,4	158 595	3,3
3901	Polymery ethyleny v primárních formách	50 138	21,5	24 466	104,9
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	7 979	3,4	610	1 208,0
8479	Stroje mechanické s vlastní indiv. funkcí jinde. neuv.	2 237	1,0	48	4 560,4
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	1 830	0,8	901	103,1
4011	Pneumatiky nové z pryže	1 498	0,6	-	-
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	1 259	0,5	66	1 807,6
8431	Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.	1 152	0,5	1	115 100,0
7013	Sklo stolní domácké, kuchyňské aj. zboží	628	0,3	-	-
2710	Oleje minerální a z nerostů živičných, ne surové	459	0,2	-	-
Celkem TOP10		230 947	99,2	184 687	25,0
Celkem dovoz		232 760		204 506	13,8

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Od roku 2002 probíhá export automobilů, vyrobených v České republice a dnes tvoří přes 7 % českých exportů do Kataru (vítězství v tendru na vozy taxislužby v Doha). V budoucnu by se zde v souvislosti s plánovaným rozvojem hromadné dopravy mohly uplatnit autobusy. Potenciál mají též nákladní automobily, stavební a speciální technika (čistící a kropící vozy), náhradní díly k automobilům a pneumatiky.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Těžba a zpracování ropy a zejména plynu zůstává přes určitou diverzifikaci stěžejním ekonomickým sektorem. Státní společnost Qatar Petroleum plánuje masivní rozšíření rafinerie na výrobu zkapalněného zemního plynu v Ras Laffan. Tento petrochemický komplex se po dostavbě v roce 2018 stane největším svého druhu na světě. Plánované investice mají přesáhnout 20 mld. USD. České firmy by se mohly uplatnit subdodávkami bezešvého potrubí, armatur, ventilů, pump, kompresorů a měřicí / řídicí techniky.

► Chemický průmysl

Trh se spotřebním zbožím má i v Kataru stabilně rostoucí tendenci, což ve spojení s masivní kupní silou místních spotřebitelů vytváří potenciál pro české dodavatele. I zde je důležitější než cena výrobku jeho image, originalita a zajímavost. Potenciál zde má kosmetika (péče o pleť, make up).

► Nábytkářský průmysl

Potenciál zde mají především bytové doplňky a designový nábytek.

► Sklářský a keramický průmysl

České sklo (nápojové i dekorativní), šperky a bižuterie, bytové doplňky a umělecká díla (obrazy, sochy) představují příležitosti pro české podnikatele.

► Stavební průmysl

Po získání pořadatelsví MS světa v kopané v roce 2022 nastartoval Katar mohutný investiční boom. Do roku 2022 má být proinvestováno okolo 220 mld. USD na infrastrukturní projekty v oblasti dopravy, energetiky, vodního hospodářství a bydlení. Projekty zahrnují např. vybudování národního železničního systému včetně metra (25 mld. USD), rozšíření letiště až na kapacitu 50 mil. cestujících ročně (10 mld. USD), rozšíření kapacity přístavu (7 mld. USD), přemostění zálivu v hlavním městě (1 mld. USD). Čeští dodavatelé by se mohli uplatnit subdodávkami stavební, osvětlovací a klimatizační techniky, chladících zařízení, elektrických rozvodů, ocelových konstrukcí, osobních i nákladních výtahů, či stavebních a izolačních materiálů.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Katar pokračuje v masivních investicích do veřejného zdravotnictví s cílem dalšího rozšíření lůžkové kapacity státních nemocnic. Pro české dodavatele představuje katarský zdravotnický sektor velký potenciál. Uplatnit se mohou zejména dodavatelé zdravotnické techniky, zdravotnických materiálů a léků.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Katar dováží až 90 % potravin, přičemž jejich sortiment na zdejším trhu stále ještě zaostává za nabídkou ve vyspělých zemích. Z české produkce by uplatnění mohlo najít mléko (sušené a kondenzované), dětské výživy, nápoje a polévky v prášku, čokoláda a cukrovinky, produkty zdravé výživy, potravinové doplňky (omáčky, dochucovací přípravky) a podobně.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Stavební průmysl	HS 3925 - Výrobky stavební z plastů jinde neuvedené
	HS 6810 - Výrobky z cementu, betonu, umělého kamene
	HS 6811 - Zboží osinkocementové, buničitocementové ap.
	HS 8415 - Stroje, přístroje klimatizační
	HS 8428 - Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8431 - Součásti jeřábů, vozíků, ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8544 - Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
	HS 9405 - Svítidla, reklamy, ukazatele ap. světelné
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 6811 - Zboží osinkocementové, buničitocementové ap.
	HS 8413 - Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8414 - Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8481 - Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8708 - Části, součásti a přísl. motor. vozidel čísel 8701 až 8705
	HS 9026 - Přístroje k měření a kontrole průtoku, hladiny, tlaku
Automobilový průmysl	HS 4011 - Pneumatiky nové z pryže
	HS 8702 - Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8704 - Motorová vozidla pro přepravu nákladu
	HS 8705 - Motorová vozidla pro zvláštní účely
	HS 8716 - Přívesy a návěsy, ost. vozidla bez mech. pohonu vč. částí
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0402 - Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 0404 - Syrovátka, výrobky z mléka zahuštěné, slazené
	HS 0406 - Sýry a tvaroh
	HS 10511 - Dětské přesnídávky
	HS 0710 - Zelenina vařená, zmrazená
	HS 0712 - Zelenina sušená, drcená v prášku
	HS 0811 - Ovoce, ořechy, i vařené, zmrazené i slazené
	HS 0813 - Ovoce sušené, ne ořechy, banány, citrusy, fíky ap.
	HS 1806 - Čokoláda, přípravky potravinářské ost. s kakaem
	HS 2103 - Omáčky a přípravky pro omáčky, hořčice
	HS 2104 - Polévky a bujóny, směsi potravinových přípravků

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Sklářský a keramický průmysl	HS 7004 - Sklo ploché, tažené, foukané, jinak nezprac.
	HS 7013 - Sklo stolní do domácnosti, kuchyňské aj. zboží
	HS 7017 - Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
Chemický průmysl	HS 3304 - Přípravky kosmetické, líčidla
Textilní a obuvnický průmysl	HS 6204 - Kostýmy, šaty, sukně, kalhoty ap., dámské a dívčí
Nábytkářský průmysl	HS 9403 - Nábytek ostatní, části, součásti

Kazachstán

Od roku 2000 do roku 2007 dosahoval růst HDP v průměru 10 % ročně. Poté ekonomika výrazněji zpomalila. V letech 2010–2012 činil průměrný meziroční růst 6,6 %. Růst HDP nadále postupně klesal až na nepředpokládanou úroveň 1,2 % v roce 2015. V roce 2016 se ocitla kazašská ekonomika v recesi. Míra inflace se v posledních letech držela okolo hodnoty 6 %, ale v roce 2016 došlo k jejímu výraznému zvýšení na 13,1 %. V Kazachstánu žije přes 18 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele v roce 2013 poprvé překročil hranici 13 tis. USD. V důsledku recese ekonomiky však HDP na obyvatele v roce 2016 klesl na 7 138 USD. Úroveň nezaměstnanosti se pohybuje kolem 5 %. Bilance běžného účtu je mírně deficitní, avšak podle prognóz MMF by se bilance běžného účtu měla v následujících letech dostat do kladných čísel.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	4,3	1,2	-0,8	0,6	1,3	1,7
HDP/obyv. (USD)	13 055	10 426	7 138	8 141	8 847	9 493
Míra inflace (%)	6,7	6,5	13,1	9,3	9	8
Nezaměstnanost (%)	5	5	5	5	5	5
Bilance běžného účtu (mld. USD)	6,0	-4,4	-2,8	0,0	2,2	3,5
Populace (mil.)	17,4	17,7	17,9	18,2	18,5	18,8
Konkurenceschopnost	50/144	42/140	53/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	5/7	6/7	6/7	6/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ V lednu 2015 byla iniciována nová PCA s EU (The EU - Kazakhstan Enhanced Partnership and Cooperation Agreement).
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Kazachstán umístil na 53. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je 6/7.

Vývoz ČR do Kazachstánu 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	713 707	16,3	1 035 879	-31,1
8458	Soustruhy pro obrábění kovů	257 504	5,9	144 092	78,7
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	243 650	5,6	1 350 329	-82,0
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj	217 146	5,0	189 714	14,5
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	194 429	4,4	226 353	-14,1
8406	Turbíny na páru vodní nebo jinou	132 565	3,0	-	-
8413	Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	130 721	3,0	41 912	211,9
8433	Stroje, zařízení žací, mlátící, sekačky trávy ap.	122 934	2,8	89 819	36,9
8542	Obvody integrované elektronické	119 308	2,7	42 967	177,7
8456	Stroje obrábějící pomocí laserů, ultrazvuku apod.	115 753	2,6	-	-
Celkem TOP10		2 247 717	51,3	3 121 065	-28,0
Celkem vývoz		4 377 253		5 519 556	-20,7

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Kazachstánu 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2709	Oleje minerální a z nerostů živičných, surové	2 333 405	20,6	8 181 210	-71,5
2804	Vodík, plyny vzácné, nekovy ostatní	1 121 120	9,9	1 557 069	-28,0
7202	Feroslitiny	392 280	3,5	413 462	-5,1
6806	Vlna strusková horninová aj., vermikulit, ap.	70 247	0,6	80 969	-13,2
2835	Fosfornany, fosforitany, fosforečnany, polyfosforečnany	-	-	-	-
5201	Bavlna nemykaná, nečesaná	37 591	0,3	15 226	146,9
304	Filé aj. maso rybí, čerstvé, chlazené, zmrazené	20 607	0,2	12 554	64,1
2711	Plyn zemní a jiné uhlovodíky plynné	13 991	0,1	55 997	-75,0
8103	Tantal, výrobky z něj; odpady, šrot	11 935	0,1	123	9 603,3
1204	Semena lněná i drcená	9 890	0,1	4 932	100,5
Celkem TOP10		4 011 066	35,4	10 321 542	-61,1
Celkem dovoz		11 322 100		14 563 955	-22,3

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Energetický průmysl

Energetickou infrastrukturu lze charakterizovat v KZ jako „stárnoucí“. Její modernizace a rozvoj si budou vyžadovat velké náklady. Konkrétně u elektráren dosahuje úroveň amortizace 70 % (průměrné stáří tepelných elektráren dosahuje 28,8 let, vodních elektráren 35,7 let). Přenosová soustava je propojena nedostatečně, čímž je omezen její exportní a tranzitní potenciál. Příležitosti pro české společnosti existují v Kazachstánu v několika oblastech jako je výstavba elektráren (české společnosti zpravidla působí jako subdodavatelé) a též modernizace existujících elektráren. Dále jde o dodávky elektrotechnických výrobků, zařízení pro elektrárny, trafostanice, rozvody elektrické energie, dodávky čerpadel, speciálních ocelových trub, ventilů, filtrů apod. Možnosti existují také u rekonstrukcí a modernizací malých vodních elektráren po celém Kazachstánu a u rekonstrukce a budování nových kotelen. Důležitý je též vládní program zaměřený na energetickou efektivnost a energetické úspory. Značné příležitosti pro prezentaci českých firem v tomto oboru vyvolává účast České republiky na EXPO Astana 2017 s nosným tématem „Energie budoucnosti“.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

V Kazachstánu probíhá těžba řady surovin, např. uhlí, jehož celkové zásoby v zemi se odhadují na 35 mld. tun. Více jak 90 % zásob uhlí se nachází v severní a centrální části Kazachstánu. Prokázané zásoby plynu v Kazachstánu dosahují úrovně 2,5 trilionu m³ s tím, že celkové zásoby činí 3,3–3,7 trilionu m³. Prokázané zásoby ropy v Kazachstánu dosahují cca 30–38 mld. barelů. Odhaduje se, že „těžitelných“ je v současné době cca 10 mld. barelů ropy. V kazašském sektoru Kaspického moře se zásoby odhadují na 125 mld. barelů ropy. Těží se též železo, barevné kovy, uran atd. Těžba vyžaduje průběžné investice, což (spolu s již existujícími referencemi českých technologií a zařízení) otevírá prostor pro budoucí dodávky z České republiky.

► Obranný průmysl

Možnosti spolupráce s kazašskou stranou ve vojenské oblasti jsou soustředěné na modernizaci starých a nákupy nových letadel, na české palné zbraně (pistole, pušky, samopaly apod.), na českou optiku, dodávky nákladních vojenských vozidel apod. Silnou roli má v této oblasti stát, tj. předpokládají se intervence ze strany státní správy České republiky ve prospěch českých výrobců. Obchodní možnosti představují též nákupy vojenské techniky a munice prostřednictvím aukcí. V květnu 2016 ohlásilo kazašské ministerstvo obrany záměr dojednat kontrakty v celkové hodnotě cca. 2 mld. EUR, které budou realizovány v následujících třech letech. I přes více vektorovou politiku je v sektoru obranného průmyslu citelná dominance Ruska, což při současné mezinárodní situaci výrazně ztěžuje možnosti vývozu z České republiky.

► Stavební průmysl

Stavebnictví prožívá v Kazachstánu dlouholetý růst. V oboru je velká konkurence často relativně levných stavebních společností z blízkého zahraničí. Možnosti existují u zakázek na stavby v rámci budování tranzitního silničního koridoru (mosty, infrastruktura kolem silnice apod. při samotné výstavbě silnic/dálnic je nutné počítat se silnou konkurencí z Turecka, Číny a místní), u stavebních materiálů včetně stavební izolace, stavební techniky a technologie (vzduchotechnika, klimatizace apod.). Větší možnosti jsou v oblastech souvisejících se stavebnictvím jako je např. vybavení bytů včetně koupelen, kuchyní,

nábytku a zejména skla a porcelánu. Roste zájem o dopravní inženýrství, zejména studie s návrhy zlepšení plynulosti osobní dopravy ve městech.

► Strojírenský průmysl

Kazašská strojírenská výroba roste, za 6 let se výroba v sektoru zvýšila celkem 3x, do sektoru směřovaly i významné soukromé investice. Tento trend dále pokračuje a vytváří nové příležitosti pro české firmy. Poptávka je na trhu zejména po jednotlivých obráběcích centrech a dalších strojích a též v některých případech po realizaci větších projektů (technologických centrech), a to v rámci modernizace zpracovatelského průmyslu a obnovování strojírenské základny. Kazašská strana předpokládá vytvoření nového strojírenského závodu na výrobu komponentů pro ropný průmysl v rámci zajištění „domácího obsahu“. Kazachstán má také zájem o dodávky strojního vybavení pro nový závod též z České republiky.

Předpokládá se vytvoření „Jednotného centra pro strojírenskou výrobu“, které by se zabývalo významnou rekonstrukcí a modernizací celého sektoru strojírenství. Nyní se připravuje koncepce k vytvoření jednotného centra. Celková modernizace sektoru představuje významnou příležitost pro české strojírenské podniky.

Finanční sektor se v Kazachstánu dále rozvíjí, což vytváří nové možnosti pro finanční skupiny a banky ze zahraničí včetně České republiky pro poskytování finančních služeb v Kazachstánu.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Nové příležitosti existují v Kazachstánu v oblasti vodního hospodářství (úprava vody a její rozvody, filtry na vodu v domácnostech, čištění odpadních vod apod.). Tato problematika byla dosud spíše na okraji zájmu, což se ovšem postupně mění. Problémem je, že daná sféra patří do působnosti akimátů (obce nebo regiony), kteří jsou značně specifickými zákazníky a často se potýkají s korupčními skandály. Aktuální je též modernizace (či spíše zavádění) systémů sběru a třídění odpadů v některých kazašských městech. To ve střednědobém horizontu vytvoří poptávku po technologiích na zpracování pevných odpadů.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Příležitosti pro české společnosti existují v oblasti zdravotnictví u širokého spektra aktivit, tj. u výstavby nemocnic a zdravotnických zařízení, specializovaných zdravotnických zařízení, dodávek zdravotnického materiálu a léků, praxe špičkových lékařů z České republiky v Kazachstánu, dodávek zdravotnické techniky včetně nemocničních lůžek, operačních a gynekologických lůžek, komunikační techniky, systémů sterilizace apod. Tato oblast je úzce spojena s populární turistikou kazašských občanů do České republiky do lázní a různých rehabilitačních zařízení, což má nezanedbatelný ekonomický význam pro českou stranu. Zájem o spolupráci v oblasti lázeňské turistiky mají některé české regiony jako je Zlínský kraj a Karlovarský kraj. Zástupci České republiky a Kazachstánu podepsali v listopadu 2011 Dohodu o spolupráci v oblasti cestovního ruchu mezi Ministerstvem pro místní rozvoj a Ministerstvem cestovního ruchu Kazachstánu. V tomto sektoru existují velké možnosti růstu bilaterální spolupráce. Realizovat lze i společné výzkumné projekty ve zdravotnictví.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

V zemědělství se v Kazachstánu předpokládá dlouhodobý růst. Možnosti pro spolupráci existují u zemědělské techniky, zejména u technických plodin, osiva, chovu domácího skotu. Také u technologií na zpracování zemědělské produkce, např. pekárenského zařízení, balící techniky, linek na stáčení nápojů apod. V zemědělství a potravinářském průmyslu existují velké příležitosti pro investory. V rámci rozvoje

programu „Agrobusiness 2020“ poskytuje kazašská vláda též další podpory, jako jsou investiční dotace pro instalační a stavební práce, zemědělskou techniku a nákup strojů, kompenzace úrokové míry u úvěrů a leasingů, propáčení až 50 % hodnoty krmiv, veterinárních služeb, paliv a olejů apod. Na konci roku 2013 byl vytvořen „One Stop Shop“ ve státní společnosti KazAgro, který je zaměřen na získávání zahraničních investic v oblasti zemědělství a v potravinářském průmyslu. Investiční možnosti se objevují též na úrovni jednotlivých oblastí Kazachstánu. V posledních 2-3 letech bylo v Kazachstánu vybudováno větší množství zemědělských a potravinářských závodů (modernizace pivovarů, nové moderní sklady obilí, závody na mléčné výrobky apod.). V oblasti vývozu zemědělské a potravinářské produkce existuje prostor zejména u prémiových značek a v případě investic či licenční výroby v Rusku na zásobení trhu touto cestou.

► Železniční a kolejová doprava

Příležitosti v oblasti dopravy existují zejména u železnice a kolejových vozidel (vagóny, elektrické vlaky, tramvaje). V řadě měst (např. Almaty a Pavlodar) je potenciálem rozvoje rekonstrukce tramvajových tratí, které jsou svou infrastrukturou značně poddimenzované nebo dodávky nových tramvají. Taktéž jsou v dlouhodobé perspektivě plánovány investice do zabezpečovacích zařízení.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Strojírenský průmysl	HS 8444 – Stroje k tvarování, stříhání ap., textilních mat.
	HS 8448 – Zařízení přídav. ke stavům, spřád. strojům ap.
	HS 8453 – Stroje pro zpracování kůží, opravy obuvi aj.
	HS 8457 – Obráběcí centra, stroje obráběcí stavebnicové
	HS 8458 – Soustruhy pro obrábění kovů
	HS 8459 – Obráběcí stroje pro vrtání, frézování, řezání závitů
	HS 8460 – Obráběcí stroje pro broušení, lapování, leštění ap.
	HS 8462 – Stroje tvářecí k opracování kovů, buchary ap.
	HS 8468 – Stroje pro pájení, svařování a kalení
	HS 9023 – Nástroje, přístroje, modely, určené k předvádění
Energetický průmysl	HS 7304 – Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli
	HS 8406 – Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8403 – Kotle k ústřednímu topení, jiné
	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8413 – Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8414 – Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8421 – Stroje na čištění a filtraci vody a plynů, odstředivky
	HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
HS 8502 – Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3003 - Léky neodměřené, kromě krve, antisér, vaty aj.
	HS 3004 - Léky odměřené, kromě krve, antisér, vaty aj.
	HS 3005 - Vata, gáza, obinadla ap. zboží
	HS 3006 - Zboží farmaceutické jiné
	HS 8517 - Telefony ap. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jn.
	HS 9018 - Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9019 - Přístroje pro mechanoterapii, masážní, dýchací aj.
	HS 9022 - Přístroje rentgenové aj. používající záření
	HS 9402 - Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 3603 - Zápalky, bleskovice, roznětky, rozbušky ap.
	HS 4010 - Dopravníkové pásy nebo hnací řemeny
	HS 8412 - Motory, pohony ostatní
	HS 8419 - Stroje ke zprac. materiálů změnou teplot
	HS 8428 - Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
Železniční a kolejová doprava	HS 5911 - Textilní výrobky a zboží pro technické účely
	HS 8603 - Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8607 - Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0102 - Živý hovězí dobytek
	HS 1107 - Slad, i pražený
	HS 1205 - Semena řepky olejky, i drcená
	HS 1207 - Semena, plody olejnaté, ostatní, i drcené
	HS 1710 - Cukr řepný
	HS 1514 - Olej řepkový, hořčičný, frakce, chemicky neuprav.
	HS 1602 - Přípravky, konzervy jiné, z masa, drobbů, krve
	HS 2106 - Přípravky potravinové, jinde neuvedené ani nezahrnuté
	HS 2203 - Pivo ze sladu
	HS 2309 - Přípravky používané k výživě zvířat
	HS 7612 - Sudy, barely, plechovky ap., z hliníku, do 300 l
	HS 8422 - Myčky, stroje k čištění, plnění ap., lahví aj.
	HS 8433 - Stroje, zařízení žací, mláticí, sekačky trávy ap.
	HS 8432 - Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8438 - Stroje pro potravinářství
HS 8706 - Chassis traktorů, motor. vozidel osob., nákl. aj.	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Obranný průmysl	HS 8411 – Proudové motory, turbovrt. pohony a ost. plyn. turbíny
	HS 8801 – Balony, vzducholodě, kluzáky, rogala ap.
	HS 8802 – Letadla, vrtulníky, kosm. lodě vč. družic, nosné rakety
	HS 8804 – Padáky vč. paraglidingu ap., vč. příslušenství
	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9304 – Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
	HS 9306 – Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní
Stavební průmysl	HS 4410 – Desky třískové ap., ze dřeva a podobných materiálů
	HS 4906 – Plány, výkresy pro účely stavební, průmyslové
	HS 7003 – Sklo lité profilové ploché, válcované, nezprac.
	HS 7020 – Zboží skleněné ostatní
	HS 7301 – Štětovice ze železa, oceli, profily aj., svařované
	HS 8415 – Stroje, přístroje klimatizační
	HS 8474 – Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
	HS 8609 – Kontejnery pro jeden nebo více druhů dopravy
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8421 – Stroje na čištění a filtraci vody a plynů, odstředivky
	CPA 37 – Služby související s odpadními vodami

Exportní financování

EGAP v Kazachstánu v minulých deseti letech pojistil 31 případů v hodnotě 7,6 mld. CZK. Největší zájem měli klienti pojišťovny o pojištění vývozního odběratelského úvěru. S podporou pojištění od EGAP firmy nejčastěji vyvážely silniční vozidla či různé jedlé výrobky a přípravky. Země čelí řadě ekonomických výzev, nicméně rozsáhlé zásoby nerostných surovin stále skýtají značný potenciál pro další ekonomický rozvoj Kazachstánu. Aktuálně lze doporučit spolupráci s tamními největšími bankami a podniky generujícími devizové příjmy.

Korejská republika

Od roku 2000 do roku 2008 rostla ekonomika v průměru 4,6 % ročně. V roce 2009 se HDP zvýšil o 0,7 % a v následujícím roce o 6,5 %. Od roku 2014 se hodnoty růstu pohybují mezi 2 a 3 % a tento trend se očekává i v budoucnu. Konkrétně v roce 2016 se jednalo o 2,7 %. V roce 2016 byla míra inflace 1 % a v roce 2017 by se měla zvýšit na 1,9 %. V zemi žije přes 50 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele byl v roce 2016 téměř 28 tis. USD. Nezaměstnanost je nízká a drží se okolo 3,5 %. Běžný účet byl v roce 2016 v přebytku 101,6 mld. USD.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	3,3	2,6	2,7	3	3,1	3
HDP/obyv. (USD)	27 989	27 222	27 633	29 806	31 057	32 441
Míra inflace (%)	1,3	0,7	1	1,9	2	2
Nezaměstnanost (%)	3,5	3,6	3,6	3,3	3,3	3,3
Bilance běžného účtu (mld. USD)	84,4	105,9	101,6	89,8	89,5	92,8
Populace (mil.)	50,4	50,6	50,8	51,0	51,2	51,4
Konkurenceschopnost	26/144	26/140	26/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	-	-	-	-	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ EU uzavřela s Korejskou republikou dohodu o volném obchodu.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Korejská republika dlouhodobě drží na 26. pozici a z hlediska stupně exportního rizika dle OECD není Korejská republika hodnocena.

Vývoz ČR do Korejské republiky 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
9012	Mikroskopy jiné než optické difraktografy	1 392 228	13,0	966 092	44,1
8510	Strojky holicí na stříhání vlasů s motorem el.	894 419	8,3	695 689	28,6
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	646 019	6,0	1 319 413	-51,0
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	527 011	4,9	475 660	10,8
7326	Výrobky ostatní ze železa, oceli	341 924	3,2	380 540	-10,1
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	304 239	2,8	388 652	-21,7
4011	Pneumatiky nové z pryže	279 258	2,6	264 864	5,4
8414	Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	252 867	2,4	460 103	-45,0
8413	Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	224 437	2,1	320 339	-29,9
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	224 301	2,1	130 492	71,9
Celkem TOP10		5 086 703	47,5	5 401 844	-5,8
Celkem vývoz		10 718 120		12 420 057	-13,7

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Korejské republiky 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	25 569 904	30,2	23 827 083	7,3
8512	Přístroje elektr. osvětlovací aj., stěrače ap.	4 895 383	5,8	3 683 672	32,9
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	3 370 015	4,0	1 647 354	104,6
8526	Radiolokátory apod., radiové přístroje pro dálkové řízení	2 237 958	2,6	1 759 751	27,2
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	1 950 836	2,3	1 631 521	19,6
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	1 751 726	2,1	2 842 806	-38,4
9032	Přístroje regulační n. kontrolní automatické	1 750 130	2,1	1 442 862	21,3
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	1 706 493	2,0	1 910 520	-10,7
8408	Motory pístové, vznětové s vnitřním spalováním	1 663 184	2,0	487 599	241,1
8407	Motory píst., zážehové, spalovací, vratné, rotační	1 482 486	1,8	1 681 698	-11,8
Celkem TOP10		46 378 115	54,8	40 914 866	13,4
Celkem dovoz		84 580 586		82 387 301	2,7

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Korejská republika patří mezi nejvýznamnější světové výrobce automobilů a v objemu jejich výroby zaujímá 5. místo na světě. Pro svoji finální výrobu vyhledávají korejské výrobci dopravních prostředků dodavatele kvalitních komponentů za konkurenceschopné ceny. Pro české exportéry jsou zakázky korejských výrobců automobilů perspektivní příležitostí, neboť Česká republika má na korejském trhu pověst vyspělé průmyslové země s dlouholetou tradicí, která nabízí kvalitní výrobky za přijatelnou cenu. Na korejském trhu je též klientela, která vyhledává zahraniční značky automobilů. Nabízí se tak prostor nejen pro subdodávky komponentů a náhradních dílů, ale též pro celky.

► Energetický průmysl

Vzhledem k rostoucí průmyslové výrobě v Korejské republice roste každoročně též spotřeba elektrické energie. Korejská republika podporuje výstavbu nových energetických zdrojů i modernizaci a zvyšování výkonu stávajících. Pro české subdodavatele generátorů, turbín a dalších částí pro výstavbu elektráren se otevírají možnosti v oblasti subdodávek pro korejský trh. Další příležitostí je spolupráce s korejskými dodavateli energetických zdrojů na třetích trzích. České firmy se díky jihokorejským dodavatelům energetických zařízení mohou prosadit nejen v Korejské republice, ale též např. v Číně, Vietnamu a dalších zemích.

► Obranný průmysl

Stálá hrozba vojenské konfrontace s Korejskou lidově demokratickou republikou a s tím související potřeba modernizace armády nutí Korejskou republiku investovat nemalé prostředky do jejího vybavení. Zájem o spolupráci v oblasti obranného průmyslu projevují jak korejské představitelé, tak instituce a firmy působící v tomto oboru. Korejský obranný průmysl se velmi rychle rozvíjí a pro české firmy se nabízí možnost spolupráce v oblasti dodávek speciální techniky, případně i subdodávek pro kompletaci a finální výrobu v Korejské republice.

► Strojírenský průmysl

Exportně orientovaná ekonomika Korejské republiky vyžaduje špičkové vybavení továren a výrobních provozů. Vyspělé české strojírenské firmy, které jsou schopny konkurovat korejským firmám i další zahraniční konkurenci (Německo, Japonsko, USA aj.), mají příležitost prosadit se na korejském trhu. Mezi nejperspektivnější položky lze zařadit např. soustruhy, stroje pro obrábění, vrtání a frézování, lisy a tvářecí stroje apod. Čeští vývozci strojírenské techniky mohou využít dobrého jména české produkce a pozitivních referencí z již realizovaných obchodních případů na korejském trhu.

► Zábava a volný čas

Kulturní tradice, vysoká životní úroveň a kupní síla v Korejské republice vytvářejí předpoklady pro rozvoj průmyslu, který dodává výrobky pro zábavu a volný čas. Vzhledem k rychle se měnícím požadavkům trhu se otevírá prostor především pro inovativní firmy, které jsou schopny rychle reagovat na požadavky trhu. Mezi perspektivní položky českého exportu patří hračky, stavebnice a modely a rovněž počítačové hry. Vzhledem ke stále většímu zájmu korejské populace o sportovní vyžití se zvyšuje též poptávka po sportovním vybavení,

potřebách pro fitness, atletiku a jiné sporty apod. Velmi zajímavou oblastí pro české exportéry je rovněž korejský trh s hudebními nástroji, který se podle posledních odhadů zvyšuje ročně cca o 6-7 %.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Korejská republika importuje ročně lékařské technologie a zdravotnické vybavení za cca 3,3 mld. USD. Vzhledem k atraktivitě trhu z hlediska počtu obyvatel (50 mil.) a vysoké kupní síle obyvatelstva, je korejský trh velmi perspektivní pro české dodavatele zabývající se vývozem zdravotnického vybavení a speciální zdravotnické techniky. Uspěť mohou především výrobci, kteří nabízejí špičkovou kvalitu výrobků splňujících mezinárodní zdravotnické a bezpečnostní normy. Díky velkému zájmu a péči Korejců o svůj vzhled roste vedle nákupu lékařských přístrojů rovněž import přístrojů a nástrojů pro rehabilitaci a estetickou medicínu.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Z hlediska zemědělského a potravinářského průmyslu je pro český vývoz nejperspektivnější trh s pivem. České pivo je v Korejské republice považováno za jedno z nejlepších na světě a jeho spotřeba každoročně stoupá. Vlivem dobrého jména českého piva se zvyšuje též zájem o víno z České republiky. Určitý prostor na trhu s nápoji je rovněž pro dovoz minerálních vod. Korejský trh s minerálními vodami je však z velké části kontrolován významnými dovozci z jiných zemí a vstup na něj je finančně velmi náročný vzhledem k vysokým nákladům na reklamu a požadavkům zákazníků např. na speciální balení. Určitý prostor pro export českého potravinářského průmyslu je též v oblasti dodávek produkce živočišné výroby, především pak mléčných výrobků. Vstup na trh je však velice časově náročný a může trvat i více jak rok. Korejské Ministerstvo potravin a bezpečnosti léků (Ministry of Food and Drug Safety) požaduje od dodavatelů dovážené produkce mnoho informací, jejichž zpracování trvá řadu měsíců. Součástí schvalovacího procesu na dovoz potravin živočišného původu je i inspekce výrobních provozů u českého výrobce, kterou provádí korejská strana.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Automobilový průmysl	HS 8701 - Traktory a tahače
	HS 8708 - Části, součásti a přísl. motor. vozidel čísel 8701 až 8705
	HS 8548 - Části elektrických strojů, přístrojů, j. n.
Energetický průmysl	HS 8402 - Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8406 - Turbiny na páru vodní nebo jinou
Obranný průmysl	HS 9301 - Zbraně kromě revolverů, pistolí a sečných a bodných zbraní
	HS 9302 - Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9303 - Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.
	HS 9304 - Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
Strojírenský průmysl	HS 8458 - Soustruhy pro obrábění kovů
	HS 8459 - Obráběcí stroje pro vrtání, frézování, řezání závitů
	HS 8462 - Stroje tvářecí k opracování kovů, buchary ap.
	HS 8463 - Stroje tvářecí jiné pro opracování kovů

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zábava a volný čas	HS 9201 – Klavíry aj. strunné nástroje s klaviaturou
	HS 9503 – Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, hračky, modely, puzzle
	HS 9506 – Lyže, lyžařské potřeby, potřeby pro atletiku aj. sporty
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9018 – Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9019 – Přístroje pro mechanoterapii, masážní, dýchací aj.
	HS 9401 – Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 2201 – Voda, vody minerální, sodovky neslazené, led
	HS 2202 – Voda, vody minerální, sodovky slazené, ne šťávy
	HS 2203 – Pivo ze sladu
	HS 2204 – Víno z čerstvých hroznů, vinný mošt jiný
	HS 0402 – Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 0404 – Syrovátka, výrobky z mléka zahuštěné, slazené

Kuvajt

Od počátku nového tisíciletí až do finanční krize v roce 2009 rostla kuvajtská ekonomika velmi vysokým tempem, v průměru o 6,9 % ročně. V roce 2009 následoval propad HDP o 7,1 % a v roce následujícím o 2,4 %. Po nastartování ekonomiky v letech 2011 a 2012 začalo docházet ke zpomalování hospodářského růstu a v roce 2016 vykázal růst HDP Kuvajtu hodnotu 2,5 %. Míra inflace se pohybuje okolo 3 %. V zemi žije přes 4 mil. obyvatel a HDP na obyvatele přesahuje 28 tis. USD, což je výrazně nižší hodnota, než kterou Kuvajt vykazoval v roce 2013 (44 775 USD). V zemi je vykazována velmi nízká úroveň nezaměstnanosti ve výši 2,1 %. Běžný účet platební bilance země je i nadále přebytkový, i když mezi lety 2014 a 2015 zaznamenal výrazný pokles.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	0,6	1,1	2,5	2,6	2,6	2,8
HDP/obyv. (USD)	40 689	27 756	26 146	28 756	30 092	31 283
Míra inflace (%)	2,9	3,2	3,4	3,8	3,6	3,6
Nezaměstnanost (%)	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1
Bilance běžného účtu (mld. USD)	54,2	6,0	3,9	10,4	11,8	12,6
Populace (mil.)	4,0	4,1	4,2	4,3	4,5	4,6
Konkurenceschopnost	40/144	34/140	38/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	2/7	2/7	2/7	2/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ V současné době EU jedná s Kuvajtem o konkrétní preferenční obchodní dohodě.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Kuvajt umístil na 38. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je dlouhodobě 2/7.

Vývoz ČR do Kuvajtu 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	777 906	40,7	408 635	90,4
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	292 271	15,3	240 813	21,4
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	115 050	6,0	82 066	40,2
8429	Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem	72 620	3,8	143 377	-49,4
1701	Cukr třtinový, řepný, sacharosa chemicky čistá	67 145	3,5	152 767	-56,0
4011	Pneumatiky nové z pryže	37 144	1,9	15 191	144,5
8414	Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	32 246	1,7	37 655	-14,4
406	Sýry, tvaroh	27 538	1,4	43 013	-36,0
7304	Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli	26 628	1,4	57 013	-53,3
8411	Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	25 694	1,3	263	9 669,6
Celkem TOP10		1 474 242	77,1	1 180 793	24,9
Celkem vývoz		1 911 104		1 621 541	17,9

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Kuvajtu 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
3901	Polymery ethylenu v primárních formách	11 975	71,6	4 325	176,9
7112	Odpady, úlomky kovů drahých, plátovaných kovů	1 535	9,2	5 189	-70,4
3923	Výr. přepravy n. balení zboží, zátky ap., z plastů	1 394	8,3	-	-
8609	Kontejnery pro jeden nebo více druhů dopravy	726	4,3	148	390,5
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	476	2,8	-	-
2844	Prvky chemické, izotopy, radioaktivní směsi apod.	175	1,0	-	-
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	95	0,6	37	156,8
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	84	0,5	-	-
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	76	0,5	4	1 800,0
8415	Stroje, přístroje klimatizační	28	0,2	-	-
Celkem TOP10		16 564	99,1	9 703	70,7
Celkem dovoz		16 721		11 002	52,0

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Osobní a nákladní automobily a dopravní technika činí přes 15 % kuvajtských importů a tato položka má stále rostoucí tendenci. Zatímco české osobní automobily na zdejším trhu již zastoupeny jsou, uplatnit by se zde v budoucnu mohly autobusy, nákladní automobily, stavební a speciální technika (čistící a kropící vozy), náhradní díly k automobilům a pneumatiky.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Ropa a plyn jsou a ještě dlouho zůstanou konstantami kuvajtské ekonomiky. Vláda plánuje kontinuální zvyšování objemu těžby ropy i plynu z dnešních 2,8 mil. barelů denně až na 4 mil. barelů denně v roce 2020. Ještě rychleji má růst produkce zemního plynu. V této souvislosti se připravují projekty na rozšíření kapacity stávajících rafinérií, vybudování nových zásobníků ropy a plynu a výstavbu ropovodů a plynovodů v celkovém objemu okolo 10 mld. USD. České firmy by se mohly uplatnit subdodávkami bežešvého potrubí, armatur, ventilů, pump, kompresorů a měřicí/ řídicí techniky.

► Energetický průmysl

Kuvajt vykazuje jednu z nejvyšších spotřeb elektrické energie na obyvatele, přičemž maxim. spotřeba každoročně dosahuje v letních měsících (klimatizace). Spotřeba elektřiny se již takřka kryje s její produkcí, proto byly zahájeny práce na projektech nové elektrárny o výkonu 3 tis. MW (Northern Zour) a rozšíření kapacity stávajících dvou (Shuaiba a Subbiya) o 800–1 000 MW. Čeští dodavatelé by se mohli uplatnit např. při dodávkách přenosových kabelů, rozvaděčů či transformátorů.

► Nábytkářský průmysl

Trh se spotřebním zbožím vykazuje stabilně rostoucí tendenci, což ve spojení s masivní kupní silou místních spotřebitelů vytváří potenciál pro české dodavatele. Pro kuvajtského spotřebitele není nejdůležitějším kritériem cena, ale originalita, dojem a prestiž. Potenciál zde mají bytové doplňky, umělé květiny, umělecká díla (obrazy, sochy), hudební nástroje a designový nábytek.

► Sklářský a keramický průmysl

Trh se spotřebním zbožím vykazuje stabilně rostoucí tendenci, což ve spojení s masivní kupní silou místních spotřebitelů vytváří potenciál pro české dodavatele. Pro kuvajtského spotřebitele není nejdůležitějším kritériem cena, ale originalita, dojem a prestiž. Potenciál zde má rozhodně české sklo (nápojové i dekorativní).

► Stavební průmysl

Anoncované státem financované infrastrukturní projekty se pohybují v řádu mld. USD a mají se uskutečnit v příštích 5–15 letech. Zahrnují výstavbu metra v Kuwait city (7 mld. USD), výstavbu železniční sítě (10 mld. USD), rozšíření letiště v Kuwait City na roční kapacitu 20 mil. cestujících (6 mld. USD), výstavbu nadregionálního tranzitního přístavu Mubarak Al-Kabir (8 mld. USD) či rozšíření dálniční sítě (2 mld. USD). Vzhledem k velikosti projektů a specifčnosti místních podmínek nemají české firmy reálnou šanci se do projektů zapojit v roli generálních dodavatelů, nicméně i subdodávky stavební, osvětlovací

a klimatizační techniky, armatur, osobních i nákladních výtahů, či stavebních materiálů a nátěrových hmot mohou být zajímavé.

► Textilní a obuvnický průmysl

Trh se spotřebním zbožím vykazuje stabilně rostoucí tendenci, což ve spojení s masivní kupní silou místních spotřebitelů vytváří potenciál pro české dodavatele. Potenciál zde má rozhodně luxusní textil (šaty, krajky, lemovky, výšivky).

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Kuvajt pokračuje v masivních investicích do veřejného zdravotnictví s cílem dalšího rozšíření lůžkové kapacity státních nemocnic. Pro české dodavatele představuje kuvajtský zdravotnický sektor velký potenciál. Uplatnit se mohou zejména dodavatelé zdravotnické techniky, zdravotnických materiálů a léků. Kosmetika je také zajímavý artikl.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Přestože potraviny patří mezi nejrychleji rostoucí položky kuvajtského dovozu, jejich sortiment na zdejším trhu stále ještě zaostává za západoevropskou nabídkou. Z české produkce by uplatnění mohlo najít mléko (sušené a kondenzované), dětské výživy, nápoje a polévky v prášku, čokoláda a cukrovinky, produkty zdravé výživy, potravinové doplňky (omáčky, dochucovací přípravky) a podobně.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Stavební průmysl	HS 3925 - Výrobky stavební z plastů jinde neuvedené
	HS 6810 - Výrobky z cementu, betonu, umělého kamene
	HS 6811 - Zboží osinkocementové, buničitocementové ap.
	HS 7301 - Štětovice ze železa, oceli, profily aj., svařované
	HS 7308 - Konstrukce, části, desky, tyče aj., ze železa n. oceli
	HS 7314 - Tkaniny, rošty, pletiva z drátu, ze železa, oceli
	HS 7321 - Kamna, vařiče aj., pro domácn., ze železa n. oceli
	HS 8415 - Stroje, přístroje klimatizační
	HS 8428 - Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8431 - Součásti jeřábů, vozíků, ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8544 - Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 8413 - Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8414 - Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8481 - Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8708 - Části, součásti a přísl.motor. vozidel čísel 8701 až 8705
	HS 9026 - Přístroje k měření a kontrole průtoku, hladiny, tlaku

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8403 - Kotle k ústřednímu topení, jiné
	HS 8406 - Turbíny na páru vodní nebo jinou
	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8504 - Transformátory, el. měniče, statické indukory
	HS 8535 - Zařízení el. k ochraně, spínání obvodů, nad 1000 V
	HS 8537 - Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 8538 - Části přístr. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.
	HS 8544 - Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
	HS 9025 - Hydrometry ap., teploměry, tlakoměry, žároměry aj.
Automobilový průmysl	HS 4011 - Pneumatiky nové z pryže
	HS 8512 - El. přístroje osvětlovací nebo signalizační, stěrače ap.
	HS 8702 - Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8704 - Motorová vozidla pro přepravu nákladu
	HS 8705 - Motorová vozidla pro zvláštní účely
	HS 8708 - Části, součásti a přísl.motor. vozidel čísel 8701 až 8705
	HS 8716 - Přívesy a návěsy, ost. vozidla bez mech. pohonu vč. částí
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3003 - Léky neodměřené, kromě krve, antisér, vaty aj.
	HS 3004 - Léky odměřené, kromě krve, antisér, vaty aj.
	HS 4014 - Výrobky zdravot., farmaceut. z kaučuku vulkaniz.
	HS 7017 - Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
	HS 8419 - Stroje ke zprac. materiálů změnou teplot
	HS 9018 - Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9401 - Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka
HS 9402 - Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.	
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0402 - Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 0404 - Syrovátka, výrobky z mléka zahuštěné, slazené
	HS 0406 - Sýry a tvaroh
	HS 10511 - Dětské přesnídávky
	HS 0710 - Zelenina vařená, zmrazená
	HS 0712 - Zelenina sušená, drcená v prášku
	HS 0811 - Ovoce, ořechy, i vařené, zmrazené i slazené
	HS 0813 - Ovoce sušené, ne ořechy, banány, citrusy, fíky ap.
	HS 1806 - Čokoláda, přípravky potravinářské ost. s kakaem
	HS 2103 - Omáčky a přípravky pro omáčky, hořčice
HS 2104 - Polévky a bujóny, směsi potravinových přípravků	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Sklářský a keramický průmysl	HS 7004 - Sklo ploché, tažené, foukané, jinak nezprac.
	HS 7013 - Sklo stolní do domácnosti, kuchyňské aj. zboží
	HS 7017 - Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
	HS 7113 - Šperky, klenoty z drahých kovů n. z kovů plát. drah. kovy; části
	HS 7117 - Bižuterie umělá
Chemický průmysl	HS 3304 - Přípravky kosmetické, líčidla
Textilní a obuvnický průmysl	HS 6204 - Kostýmy, šaty, sukně, kalhoty ap., dámské a dívčí
Nábytkářský průmysl	HS 4911 - Výrobky tiskařské ostatní, vč. obrazů, rytin aj.
	HS 9403 - Nábytek ostatní, části, součásti
	HS 9406 - Stavby montované
	HS 9701 - Obrazy, malby, kresby, ručně zhotovené, koláže

Libanon

Až do roku 2010 meziroční růst HDP v Libanonu dosahoval v průměru 5,1 %. V následujících letech (vzhledem k syrskému konfliktu a související politickou i bezpečnostní nestabilitou země) ekonomika výrazně zpomalila na 2% růst v roce 2014 a 1% růst v roce 2015 a v roce 2016. Podobné hodnoty růstu HDP jsou očekávány i v následujících letech. Míra inflace se v letech 2015 a 2016 dostala do záporných hodnot, ale v následujících letech by mělo dojít k opětovnému růstu. V zemi žije přes 4,6 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele v roce 2016 činil 11 271 USD. Nezaměstnanost se dlouhodobě pohybuje na úrovni 6,4 %. Běžný účet Libanonu je v deficitu.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	2	1	1	2	2,5	3
HDP/obyv. (USD)	11 067	11 157	11 271	11 497	11 870	12 328
Míra inflace (%)	1,9	-3,7	-0,7	2	2	2
Nezaměstnanost (%)	6,4	6,4	6,4	6,4	6,4	-
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-14,0	-10,7	-10,6	-11,0	-11,4	-11,8
Populace (mil.)	4,5	4,6	4,6	4,6	4,7	4,7
Konkurenceschopnost	113/144	101/140	101/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	7/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

Údaje a odhady libanonské Central administration of statistics

- ▶ EU uzavřela s Libanonem preferenční obchodní dohodu.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Libanon umístil na 101. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je 7/7.

Vývoz ČR do Libanonu 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	215 267	13,1	282 616	-23,8
402	Mléko, smetana zahuštěná, slazená	187 521	11,4	195 344	-4,0
406	Sýry, tvaroh	136 462	8,3	164 757	-17,2
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	120 394	7,3	14 743	716,6
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	118 239	7,2	4 905	2 310,6
7013	Sklo stolní domácké, kuchyňské aj. zboží	79 656	4,8	83 983	-5,2
9619	Hygienické vložky, tampony, dětské pleny a pod. hygien. výrobky	78 689	4,8	7 818	906,5
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	58 499	3,5	13 484	333,8
1701	Cukr třtinový, řepný, sacharosa chemicky čistá	39 553	2,4	32 080	23,3
1905	Zboží pekařské, pečivo, oplatky, rýžový papír, apod.	39 274	2,4	52 181	-24,7
Celkem TOP10		1 073 554	65,1	851 911	26,0
Celkem vývoz		1 648 392		1 324 298	24,5

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Libanonu 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
9619	Hygienické vložky, tampony, dětské pleny a pod. hygien. výrobky	33 248	37,2	-	-
7112	Odpady, úlomky kovů drahých, plátovaných kovů	17 776	19,9	25 898	-31,4
3304	Přípravky kosmetické, líčidla	10 500	11,7	-	-
2401	Nezpracovaný tabák, tabákový odpad	5 079	5,7	7 499	-32,3
806	Hrozny vinné, čerstvé, sušené	2 304	2,6	-	-
2103	Přípravky pro omáčky, směsi kořenité, hořčice	2 093	2,3	2 092	0,0
3005	Vata, gáza, obinadla a pod. zboží	1 847	2,1	-	-
4001	Kaučuk přírodní, balata, guataperča, guajal, apod.	1 805	2,0	-	-
504	Střeva, měchýře, žaludky, celé části, ne z ryb	1 751	2,0	2 204	-20,6
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	1 498	1,7	1 463	2,4
Celkem TOP10		77 901	87,1	39 156	99,0
Celkem dovoz		89 459		60 727	47,3

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Energetický průmysl

Zvýšení produkce elektřiny je jednou z hlavních priorit vlády. Pozornost je soustředěna především na opravu a obnovu zastaralých elektráren, obnovu a posílení přenosové soustavy a regionálních rozvođen. Ministerstvo energetických a vodních zdrojů rovněž prezentovalo počátkem roku 2012 nový desetiletý plán hospodaření s vodou. Plán předpokládá hlavně výstavbu přehrad (včetně malých horských přehrad k zadržování vody), zavlažovací projekty, úpravy tras řek a jejich údržbu a budování vodních elektráren.

► Obranný průmysl

Perspektiva tohoto sektoru vychází ze složité bezpečnostní situace v zemi, jež diktuje bezprostřední priority, kterým se musí věnovat kromě státních bezpečnostních složek i všechny větší firmy, úřady a turistická zařízení: bezpečnostní scannery, detektory výbušnin, rušičky, přístroje k nočnímu vidění, prostředky osobní ochrany apod. V Libanonu mají rovněž letitou dobrou tradici osobní a lovecké zbraně a munice.

► Sklářský a keramický průmysl

České výrobky, zejména křišťálové lustry, mají v zemi velkou tradici a dobrý zvuk. Registrujeme celkem intenzivní obchodní spolupráci českých firem s místními prodejci a distributory. Křišťálové lustry nacházejí uplatnění v soukromých rezidencích bohatých Libanonců a jsou také redistribuovány dále do Sýrie, případně jsou přes libanonské podnikatele sjednávány kontrakty směřující zejm. do Iráckého Kurdistánu a zemí Arabského zálivu.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Libanon je zemí se silným znečištěním zdrojů podzemní vody. Údajně až 85 % všech zdrojů je znečištěno. V zemi neexistuje jediná významnější čistička odpadních vod. Významné problémy v čistotě vody vznikly z divokého zemědělství v údolí Bekáa, z neřízené činnosti kamenolomů v horách a z neřízených skládek komunálního odpadu. Budou vyhlášeny tendry i pro privátní sektor na úpravy znečištěné vody a na výstavbu přehrad. Stát se nyní soustředí ve velké míře též na sanaci oficiálních skládek.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

České firmy se zásadní měrou podílí na exportu zdravotnických lůžek do Libanonu. České produkty jsou považovány za špičkové, svou kvalitou převyšující podobné výrobky z dalších vyspělých zemí. Srovnávat se s nimi mohou nanejvýš výrobky japonské.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Mléko a mléčné výrobky představují již po několik let hlavní vývozní komoditu a objem exportu každým rokem neustále vzrůstá. Nejvýznamnějším produktem, který se z České republiky uplatňuje na libanonském trhu, je bezesporu sušené mléko. Dalšími perspektivními komoditami v mlékárenské sféře mohou být sýrařské výrobky a doplňky výživy pro sportovce (syrovátkový protein apod.).

Libanonský trh postrádá též minerálky. Další slibnou oblastí jsou komplexní potravinářská zařízení a technologie, včetně navazujících.

► **Železniční a kolejová doprava**

V zemi existují železniční tratě o celkové délce asi 200 km, využíván ale není žádný úsek. Jejich obnova je od podzimu 2011 novou prioritou libanonské vlády (v 1. fázi zřejmě úsek mezi Tripoli a syrskými hranicemi – navazuje na syrskou síť, spojení s Tureckem a Irákem). Do budoucna vláda počítá i s obnovou železničního spojení Bejrútu a Tripoli. Česká republika se o projekt rehabilitace železniční dopravy v Libanonu dlouhodobě zajímá a se státní podporou byla v minulých letech pro místní vládu vypracována studie proveditelnosti.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8402 – Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8402 – Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8403 – Kotle k ústřednímu topení, jiné
	HS 8406 – Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8602 – Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8603 – Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8608 – Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 5911 – Textilní výrobky a zboží pro technické účely
	HS 8421 – Stroje na čištění a filtraci vody a plynů, odstředivky
	Spalovny komunálního odpadu
Sklářský a keramický průmysl	HS 7013 – Sklo stolní do domácnosti, kuchyňské aj. zboží
Obranný průmysl	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9303 – Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.
	HS 9306 – Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní
	HS 9020 – Přístroje dýchací ostatní, masky plynové
	Scannery, detektory výbušnin, prostředky osobní ochrany, rušičky, přístroje k nočnímu vidění
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0402 – Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 2201 – Voda, vody minerální, sodovky neslazené, led
	HS 8438 – Stroje pro potravinářství
	HS 2309 – Přípravky používané k výživě zvířat
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9402 – Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.

Malajsie

V letech 2000–2014 se růst HDP v Malajsií pohyboval mezi 4,7 a 8,7 %. Výjimkami jsou roky 2001 (0,5 %) a 2009 (-1,5 %), kdy byla země zasažena krizemi. V roce 2016 činil ekonomický růst země 4,3 %. Dle predikce MMF by se měl hospodářský růst země i v následujících dvou letech pohybovat na úrovni mezi 4–5 %. Míra inflace se v posledních letech drží na nízkých hodnotách a v roce 2016 byl zaznamenán 2,1 % růst cenové hladiny v zemi. Populace Malajsie čítá přes 32 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele přesahuje 10 tis. USD. Nezaměstnanost se drží okolo 3 % a běžný účet platební bilance je dlouhodobě v přebytku.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	6	5	4,3	4,6	4,7	4,9
HDP/obyv. (USD)	11 009	9 501	9 546	10 426	11 483	12 667
Míra inflace (%)	3,1	2,1	2,1	3	2,9	3
Nezaměstnanost (%)	2,9	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2
Bilance běžného účtu (mld. USD)	14,8	8,9	3,6	5,0	5,6	6,3
Populace (mil.)	30,7	31,2	31,7	32,3	32,8	33,4
Konkurenceschopnost	20/144	18/140	25/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	2/7	2/7	2/7	2/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ EU a Malajsie nemají v současné době dojednání konkrétní preferenční obchodní dohodu.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Malajsie umístila na 25. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je dlouhodobě 2/7.

Vývoz ČR do Malajsie 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8542	Obvody integrované elektronické	949 554	20,9	806 021	17,8
3818	Prvky chemické, zušlechťené pro elektroniku	774 703	17,1	663 503	16,8
4011	Pneumatiky nové z pryže	288 999	6,4	332 774	-13,2
404	Syrovátka, výrobky z mléka, zahuštěné, slazené	188 566	4,2	171 907	9,7
9032	Přístroje regulační n. kontrolní automatické	151 962	3,4	121 533	25,0
8431	Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.	122 114	2,7	230 211	-47,0
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	119 901	2,6	174 358	-31,2
3603	Zápalnice, bleskovice, roznětky, rozbušky apod.	100 921	2,2	41 510	143,1
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	93 141	2,1	80 348	15,9
4804	Papír aj., nenatíraný, ne k popisování, ne k hyg. účelům	83 690	1,8	141 550	-40,9
Celkem TOP10		2 873 551	63,4	2 763 715	4,0
Celkem vývoz		4 532 593		4 579 734	-1,0

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Malajsie 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8542	Obvody integrované elektronické	6 810 686	29,0	5 358 563	27,1
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	4 512 122	19,2	6 050 092	-25,4
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	1 737 057	7,4	2 296 482	-24,4
8541	Diody, tranzistory ap. zařízení polovodičová aj.	1 548 633	6,6	1 396 724	10,9
8529	Části přístř. vysílacích, přijímacích, televizí	967 468	4,1	429 404	125,3
4001	Kaučuk přírodní, balata, guataperča, guajal, apod.	625 388	2,7	802 192	-22,0
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	584 832	2,5	471 558	24,0
7601	Hliník surový (nepracovaný)	420 777	1,8	443 331	-5,1
8443	Stroje, přístř. pro tisk s pomůckami HS 8442 (vč. kopírek, faxů); části	369 817	1,6	334 567	10,5
8532	Elektrické kondenzátory, pevné, otočné nebo doladovací	364 349	1,6	324 349	12,3
Celkem TOP10		17 941 129	76,4	17 907 262	0,2
Celkem dovoz		23 482 045		24 051 416	-2,4

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Civilní letecký průmysl**

V roce 2015 byl představen Malaysian Aerospace Industry Blueprint 2015–2030, dle kterého by se do roku 2030 měla Malajsie stát regionálním lídrem v oblasti leteckého průmyslu. Letecký průmysl v současné době generuje v Malajsi 19 mld. MYR (5,2 mld. USD) a vytváří 19 500 pracovních míst. Do roku 2030 by mělo toto číslo vzrůst na 32,5 mld. MYR (8,9 mld. USD). Malajsie má velký zájem o transfer know-how. Kromě transferu know-how (např. participace na vývoji pokročilých materiálů a designu) by Česká republika mohla do Malajsie dodávat i tradiční exportní položky v tomto oboru. Zájem je v Malajsi například o sofistikované telekomunikační systémy jak v oblasti obrany, tak s civilním využitím. Potenciál je také možné spatřovat ve výcviku pilotů, mechaniků či pracovníků ve výrobě. Další možností jsou dodávky menších dopravních letounů pro účely lokální přepravy

► **Důlní, těžební a ropný průmysl**

Malajsie je významným producentem cínu, mědi a bauxitu. Ačkoli komoditní trhy drží v posledních několika letech nízké ceny, je možné v řadě sektorů očekávat korekce, a tím také tlak na geologický průzkum a těžbu v nových lokalitách. V minulosti české firmy exportovaly součásti těžebních strojů či výbušniny. Příležitosti představují inovativní technologie geologického průzkumu, environmentálně přátelské těžební technologie či dodávky pro provozy zpracování kovů.

► **Elektrotechnika**

Pro Malajsi je elektronický a elektrotechnický průmysl klíčovým sektorem. V roce 2016 tvořily součástky pro tento průmysl 36,6 % veškerého exportu a 30 % veškerého importu. V obchodu s Českou republikou zaujímají elektronické součástky, resp. integrované obvody a jiné dlouhodobě první příčku českého exportu do Malajsie, přičemž v roce 2015 druhou největší položkou českého exportu byly chemické prvky zušlechtěné pro elektroniku. Vzhledem k cenové konkurenci v sektoru hotových výrobků z regionu, je možné hledat příležitosti pro české firmy v dodávkách nástrojů, přístrojů a dalšího vybavení pro účely použití v malajsijském elektrotechnickém průmyslu. V tomto ohledu se jeví perspektivním zejména stát Penang (malajsijské „Silicon Valley“).

► **Energetický průmysl**

Malajsie je zemí bohatou na nerostné suroviny, což odráží také její energetický mix. K prosinci 2015 disponovala Malajsie instalovanou kapacitou 20 710 MW. Téměř polovina instalované kapacity Malajsie stojí na použití plynu. Uhelne elektrárny jsou z drtivé většiny zásobovány dovozovým uhlím, pocházejícím zejména z Indonésie (71 %), Austrálie (16 %), Jihoafrické republiky (11 %) a Ruska (2 %). Vizí vlády je, aby se do roku 2020 podílely obnovitelné zdroje na generační kapacitě Malajsie z 11 %, tedy v úhrnu z 2 080 MW. V roce 2015 však celková instalovaná kapacita z obnovitelných zdrojů činila 358,23 MW.

Vedle těchto projektů klasické obnovitelné energetiky tvoří 1 065,7 MW energetické kapacity Malajsie energie vytvořená kogenerací. Hlavními zdroji jsou zemní plyn (890,5 MW), zemědělský odpad (89,5 MW), odpadní teplo z průmyslových provozů (69,5 MW) a biodiesel (16,2 MW). Současná instalovaná kapacita pro výroby energie z obnovitelných zdrojů je poměrně nízká a i přes řadu projektů se tento trend nebude výrazně měnit. Ekonomický rozvoj země zvyšuje výrazně poptávku po elektrické energii. Z tohoto důvodu

byla prodloužena životnost některých stávajících elektráren. Další prioritou do budoucna bude modernizace přenosové sítě a její integrace s ostatními státy ASEAN. Pomoc s modernizací a transfer know-how pak bude hledat především u zahraničních partnerů. Ta může být spojena s konkrétními dodávkami a technologickou spoluprací. Konkrétním projektem pak může být výstavba malých vodních elektráren, zejména ve státech Sabah a Sarawak. Na Sabahu se chystají studie proveditelnosti na celkově 17 místech s úhrnným potenciálem 430 MW. Náklady na rozvoj všech případných lokalit na Sabahu se odhadují na 845,2 mil. USD. Další navýšení poptávky po elektrické energii si lze slibovat od zvýšení podílu elektromobility. V Malajsi se do roku 2020 očekává instalace až 25 tis. nabíjecích stanic. Cílem taktéž je, aby do roku 2020 bylo na malajsijských silnicích přítomno 2 tis. elektrobusesů a přes 100 tis. elektroskútrů/elektromotocyklů. Největší příležitosti pro české firmy je možné hledat zejména v subdodávkách při výstavbě elektráren, instalaci menších energetických zařízení např. na bytových domech, či dodávkách inovativních mobilních řešení např. pro odlehle oblasti bez dodávek elektřiny nebo pro případ živelních katastrof (zejména povodně).

► Chemický průmysl

Výrobky chemického průmyslu mají potenciál zejména coby suroviny v průmyslové výrobě či v zemědělství (hnojiva). Významné příležitosti představují také subdodávky pro provozy petrochemického průmyslu, kdy v současné době je ve výstavbě nový LNG terminál a petrochemický komplex v Pengerangu ve státu Johor. Vzhledem k poklesu trhu s palmovým olejem v posledních letech budou také vítaná nová využití pro palmový olej. Více viz plasty a gumárenský průmysl.

► ICT

Malajsie se snaží zařadit mezi vyspělé ekonomiky a ICT jsou přímo definovány jako jedna z klíčových národních prioritních oblastí ekonomického transformačního programu. V Malajsi probíhá s přímou podporou vlády digitální transformace a elektronizace jednotlivých sektorů ekonomiky včetně státní správy (bezpečnostní systémy, informační systémy). Zároveň probíhá modernizace ICT infrastruktury s cílem pokrytí urbanizovaných i periferních oblastí a zabezpečení internetového připojení do roku 2020 pro 95 % malajsijské populace. Kvantifikovaným cílem pro léta 2014–2017 je růst přidané hodnoty v sektoru ICT tempem 12 % ročně. Malajsie má v tomto sektoru nejvíce zájem o strategickou spolupráci s Českou republikou a českými ICT firmami s využitím komplementarit obou našich ekonomik.

Příležitosti je možné spatřovat zejména ve vývoji mobilních aplikací (např. platba jízdného pro veřejné dopravy, dovážka jídla, hry), e-commerce či vývoje řídicích systémů infrastruktury (křižovatky). Šanci mají uživatelský přívětivé inovativní produkty.

► Kovožpracovatelský průmysl

Potenciál mají především produkty kovožpracovatelského průmyslu pro stavebnictví v souvislosti s modernizací malajsijské infrastruktury, rozvojem bytové a kancelářské výstavby, ale také v oblasti energetiky (turbíny apod.).

► Obranný průmysl

Malajsie vykazuje dlouhodobý zájem o zlepšování systémů obrany svého území, což je do značné míry motivováno geopolitickými faktory a napětím v zahraniční politice v relaci s některými sousedními státy. Na druhou stranu limitem je snižující se objem disponibilních rozpočtových prostředků (postupné snižování deficitu

veřejných financí na 0 v roce 2020, stagnující ceny ropy na světových trzích a situace komoditních trhů). Jedná se o obor, kde rozhodující postavení má vláda a bezpečnostní složky státu jakožto koncoví uživatelé.

Řada českých firem zde aktivně vystupuje prostřednictvím svých zástupců a úspěšně se uchází o veřejné zakázky. Civilní trh je omezen. Perspektivní jsou nabídky firem, jejichž produkty jsou jedinečné a inovativní. Malajsie vyjádřila zájem o diverzifikaci nabídky českých obranných a bezpečnostních technologií a doporučila navíc zvážit možnosti investiční spolupráce s využitím Malajsie jako distribučního centra pro celou Jihovýchodní Asii. Možnosti lze také spatřovat v materiálu použitelném při zvládání živelních pohrom (zejména povodní).

► **Plasty a gumárenský průmysl**

Kromě pneumatik jde především o plasty, které mají využití ve stavebnictví (např. plastové konstrukce). Zájem je však převážně o inovativní výrobky s vysokou přidanou hodnotou a o služby s tím spojené. Potenciál lze také spatřovat v transferu know-how k novým postupům a materiálům v této oblasti, zvláště nová využití palmového oleje. Další oblastí pro možné dodávky jsou nové technologie pro proozy zpracování gumy a plastů či know-how v oblasti šetrnějších výrobních procesů pro životní prostředí.

► **Sklářský a keramický průmysl**

Díky efektivním distribučním kanálům jsou české sklářské a keramické produkty dostupné běžným spotřebitelům v Malajsi. Rostoucí životní úroveň obyvatelstva zakládá zvýšenou poptávku po těchto výrobcích. Zatím málo využitou příležitostí představuje dekorativní sklářství v podobě uměleckých instalací či designových lustrů pro luxusní hotely a jiné podniky, kde má Česká republika tradičně silné postavení.

► **Služby**

Postupná liberalizace sektoru služeb ruku v ruce s vysokou penetrací Internetu a „chytrých telefonů“ umožňuje poskytování služeb v řadě perspektivních sektorů, např. vzdělávání, kurýrní služby, právní, architektonické a inženýrské služby, specializované obchody a obchodní domy či privátní zdravotní péče a telekomunikace.

► **Stavební průmysl**

Stavebnictví a budování (mj. silniční a dálniční) infrastruktury je nejrychleji rostoucím sektorem malajsijské ekonomiky (v 1. pol. 2016 růst o 8,8 %; v roce 2015 o 7,7 %). K růstu importu těchto komodit do Malajsie přispěla zejména autonomní liberalizace obchodu (snižování cel, zrušení dříve vyžadovaných povolení apod.). Největší šanci průniku na trh mají nové stavební materiály, povrchy s jedinečnými vlastnostmi, luxusní interiérové materiály, apod. Rostoucí obliba měření úspornosti budov pak otevírá příležitosti pro technologie umožňující úsporu elektrické energie, zejména pro chlazení bytů a kanceláří.

► **Textilní a obuvnický průmysl**

Malajsie se od 80. let profilovala ve výrobě oděvů pro světové značky, avšak v posledních letech posouvá svou výrobu na hodnotovém žebříčku k vlastním značkám, zejména v oblasti muslimské módy. Textilní výroba představovala v roce 2015 desátou největší položku malajsijského exportu ve výši cca 3 mld. USD. Příležitost pro české firmy představuje zejména dodávka strojů pro výrobu tkanin, ale také zpracování oděvů (praní, žehlení).

► Zábava a volný čas

V Malajsii plynule rostou mzdy a disponibilní příjmy domácností. Střední a vyšší příjmové skupiny se rozšiřují a rostou výdaje do zábavy a sportovních potřeb. K růstu poptávky po potřebách pro volnočasové aktivity přispívá i rozvoj cestovního ruchu v Malajsii. Vysoká penetrace „chytrých telefonů“ zakládá také zvýšenou oblibu herních aplikací, více viz ICT.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Existuje potenciál pro další růst exportu v této oblasti, zejména díky růstu sektoru jako celku. V Malajsii existuje jak privátní tak veřejné zdravotnictví. Chystají se další investice do rozšiřování sítě nemocnic a specializovaných klinik. Ambicí Malajsie je stát se regionálním a světovým centrem pro zdravotnickou turistiku (zejména stát Penang). Česká republika se může podílet dovozem inovativních pokročilých výrobků (nemocniční postele, křesla, pokročilé přístroje).

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Díky růstu životní úrovně obyvatel Malajsie roste i poptávka po zahraničních potravinách. Kromě tradičních výrobků (např. syrovátka) tak mají šanci se v teritoriu prosadit i cukrovinky, nealkoholické pivo či jiné potravinové přípravky. Situaci komplikují vysoké netarifní bariéry dovozu potravin (povinná halal certifikace pro masné a mléčné výrobky). Příležitosti představují též polotovary, ingredience a další přípravky pro výrobu potravin v místě. Intenzifikace zemědělství a snaha o zpracování místních potravin pak znamenají možnost exportu zemědělských strojů.

► Železniční a kolejová doprava

Železniční doprava je do budoucna v Malajsii klíčovým sektorem. Vedle masivních investic do megaprojektu výstavby systému integrované městské dopravy v hlavním městě Kuala Lumpur (dobudování stávajícího systému metra a výstavba třetí linky metra) je v plánu do roku 2026 také výstavba železniční tratě ze Singapuru do Kuala Lumpur v délce bezmála 350 km. Tato trať by se měla stát součástí čínského projektu „Nové Hedvábné stezky“ a časem být prodloužena až do Bangkoku. Dále je v plánu výstavba přes 600 km dlouhé tratě spojující západní a východní pobřeží země. Příležitosti pro české firmy zde je možné spatřovat v podobě subdodávek traťových komponent, telematických řešení, řídicích a bezpečnostních systémů či interiérové úpravy vozů.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Civilní letecký průmysl	HS 8411 – Proudové motory, turbovrt. pohony a ost. plyn. turbíny
	HS 8802 – Letadla, vrtulníky, kosm. lodě vč. družic, nosné rakety
	HS 8803 – Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání
	HS 8526 – Radiolokátory ap., rádiové přístroje pro dálkové řízení
Energetický průmysl	HS 6814 – Slída zpracovaná, výrobky, i na podložce
	HS 8403 – Kotle k ústřednímu topení, jiné
	HS 8406 – Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8412 – Motory, pohony ostatní

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8414 – Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8413 – Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8502 – Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
	HS 8541 – Diody, tranzistory ap., zařízení polovodičová aj., FV články
	HS 8307 – Hadice z kovů obecných i s příslušenstvím
Železniční a kolejová doprava	HS 8606 – Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu
	HS 8607 – Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8604 – Vozidla pro údržbu železničních tratí
	HS 8608 – Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
Obranný průmysl	HS 8710 – Tanky a jiná obrněná motorová vozidla
	HS 9301 – Zbraně kromě revolverů, pistolí a sečných a bodných zbraní
	HS 9303 – Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.
	HS 9304 – Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
	HS 9305 – Části a příslušenství zbraní, revolverů a pistolí
	HS 9306 – Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3006 – Zboží farmaceutické jiné
	HS 9006 – Fotografické přístroje a blesky
	HS 9018 – Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9022 – Přístroje rentgenové aj. používající záření
	HS 9402 – Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0404 – Syrovátka, výrobky z mléka zahuštěné, slazené
	HS 1704 – Cukrovinky bez kakaá (vč. bílé čokolády)
	HS 1806 – Čokoláda, přípravky potravinářské ost. s kakaem
	HS 1901 – Výtažek sladový, přípravky potravinářské
	HS 1904 – Výrobky z obilovin vzniklé bobtnáním a pražením
	HS 1905 – Zboží pekařské, pečivo, oplatky, rýžový papír
	HS 2101 – Výtažky, esence, koncentráty, kávy, čaje, maté ap.
	HS 2102 – Droždí aj. mikroorganismy, prášky do pečiva
	HS 2103 – Omáčky a přípravky pro omáčky, hořčice
	HS 2104 – Polévky a bujóny, směsi potravinových přípravků
	HS 2106 – Přípravky potravinové, jinde neuvedené ani nezahrnuté
	HS 2203 – Pivo ze sladu
	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem
	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8436 – Stroje ost. pro zemědělství, lesnictví, ap. líhně
	HS 8438 – Stroje pro potravinářství

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Plasty a gumárenský průmysl	HS 3901 - Polymery ethylenů v primárních formách
	HS 3903 - Polymery styrenů v primárních formách
	HS 3913 - Polymery přírodní, i modifikované j. n.
	HS 3915 - Odpady, úlomky a odřezky z plastů
	HS 3917 - Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 3925 - Výrobky stavební z plastů jinde neuvedené
	HS 3926 - Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů
	HS 4002 - Kaučuk syntetický ap. směsi s kaučukem přírod.
	HS 4011 - Pneumatiky nové z pryže
Chemický průmysl	HS 2801 - Fluór, chlór, bróm, jód
	HS 2827 - Chloridy, bromidy, jodidy a jejich oxidy a hydroxidy
	HS 2828 - Chlorany, chloritany, bromnany
	HS 2829 - Chlorečnany, bromičnany, jodičnany, chloristany
	HS 2835 - Fosfornany, fosforitany, fosforečnany, polyfosforečnany
	HS 3208 - Barvy a laky nátěrové, založené na polymerech
	HS 3209 - Barvy a laky nátěrové ost., založ na polymerech
	HS 3822 - Směsi diagnostické, laboratorní reagentie
	HS 3824 - Připravená pojidla pro licí formy nebo jádra
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7616 - Výrobky ostatní z hliníku
	HS 7213 - Tyče, pruty ze železa n. oceli neleg., válc. za tepla
	HS 7214 - Tyče, pruty jiné ze železa, oceli nelegované
	HS 7215 - Tyče, pruty ostatní, ze železa, oceli nelegované
	HS 7216 - Úhelníky, tvarovky ap., ze železa n. oceli neleg.
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7217 - Dráty ze železa n. oceli, nelegované
	HS 7219 - Výrobky ploché válc., z nerez. oceli, nad 600 mm
	HS 7220 - Výrobky ploché válc., z nerez. oceli, pod 600 mm
	HS 7221 - Tyče, pruty, válcované za tepla, z nerez. oceli
	HS 7222 - Tyče, pruty jiné, z nerez. oceli, úhelníky ap.
	HS 7223 - Dráty z oceli, nerezavějící
	HS 7227 - Tyče, pruty válc. za tepla, z oceli legované ost.
	HS 7228 - Tyče, pruty, úhelníky, profily z oceli legov. ost.
	HS 7229 - Dráty z oceli legované, ostatní
Sklářský a keramický průmysl	HS 6815 - Výrobky z kamene aj. nerostných hmot j. n.
	HS 6903 - Výrobky ostatní žárovzdorné
	HS 6905 - Tašky krytinové, nástavce trubkové, komínové aj.
	HS 6907 - Dlaždice, obkládačky ap., keramické, neglazované
	HS 6909 - Výrobky keram. pro laboratoře, chemické aj. účely

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Sklářský a keramický průmysl	HS 6910 – Výlevky, umyvadla, vany, bidety ap., keramické
	HS 6911 – Nádobí aj., předměty pro domácnost z porcelánu
	HS 7002 – Sklo ve tvaru kuliček, trubic ap. nezprac.
	HS 7003 – Sklo lité profilové ploché, válcované, nezprac.
	HS 7006 – Sklo lité, tažené, plavené, vrtané aj. zpracované
	HS 7007 – Sklo bezpečnostní tvrzené, vrstvené
	HS 7010 – Demižóny, láhve, baňky, lékovky, víčka aj. ze skla
	HS 7013 – Sklo stolní do domácnosti, kuchyňské aj. zboží
	HS 7016 – Dlaždice, desky, kameny, cihly, tašky aj. skleněné
	HS 7017 – Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
	HS 7018 – Perly, imitace perel, drahokamů ap., ze skla
	HS 7019 – Vlákná skleněná a výrobky z nich
Stavební průmysl	HS 8426 – Jeřáby sloupové, otočné, pojízdné; lanové vozíky
	HS 8431 – Součásti jeřábů, vozíků, ap., buldozerů, fréz aj.
Elektrotechnika	HS 8418 – Chladničky, boxy mrazicí aj., čerpadla tepelná
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8507 – Akumulátory elektrické, vč separátorů
	HS 8512 – El. přístroje osvětlovací nebo signalizační, stěrače ap.
	HS 8532 – Kondenzátory el. pevné, otočné, doladovací
	HS 8538 – Části přístr. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.
	HS 8544 – Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
Elektrotechnika	HS 8546 – Izolátory elektrické, z libovolného materiálu
	HS 9031 – Stroje, přístroje, nástroje měřicí, kontrolní, j. n.
	HS 8445 – Stroje pro přípravu vláken, spřádání aj. přízí
ICT	HS 8471 – Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.
Zábava a volný čas	HS 9506 – Lyže, lyžařské potřeby, potřeby pro atletiku aj. sporty
Služby	CPA 63 – Informační služby
	CPA 71 – Architektonické a inženýrské služby; technické zkoušky a analýzy
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 3601 – Výbušniny
	HS 7311 – Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
	HS 8431 – Součásti jeřábů, vozíků, ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8474 – Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
Textilní a obuvnický průmysl	HS 8451 – Stroje na praní, žehlení, barvení ap., látek, přízí
	HS 8448 – Zařízení přídav. ke stavům, spřád. strojům ap.

Mongolsko

V roce 2013 vykázala mongolská ekonomika růst HDP 11,7 %, respektive 7,8 % v roce 2014. V roce 2015 zasáhlo Mongolsko výrazné snížení růstu ekonomiky a v roce 2016 vykázala ekonomika 0 % růst HDP. Tendence klesajícího růstu HDP je dána externími i interními faktory. Klíčová je výkonnost čínské ekonomiky, kam směřuje 90 % mongolského exportu. Míra inflace v posledních letech značně kolísala a v roce 2016 vykazovala hodnotu 2,4 % (oproti 12,9 % z roku 2014). V Mongolsku žijí 3 mil. obyvatel a HDP na obyvatele dosahuje 3 700 USD. Nezaměstnanost v zemi dosahuje 8 % a bilance běžného účtu platební bilance je mírně deficitní.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	7,9	2,4	0	1	3,5	5,1
HDP/obyv. (USD)	4 169	3 946	3 704	3 656	3 783	3 998
Míra inflace (%)	12,9	5,9	2,4	6,7	5,3	6,3
Nezaměstnanost (%)	7,9	8	7,9	8	8	8
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-1,4	-0,6	-1,2	-2,1	-2,6	-2,7
Populace (mil.)	2,9	3,0	3,0	3,1	3,1	3,2
Konkurenceschopnost	98/144	104/140	102/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	6/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ EU v současnosti s Mongolskem nejedná o žádné další preferenční obchodní dohody, v platnosti je systém bezcelních tarifů pro stovky případných mongolských zbožních položek, přístup Mongolska vůči importům z EU není zdaleka reciproční.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Mongolsko umístilo na 102. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je dlouhodobě 6/7.

Vývoz ČR do Mongolska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
9619	Hygienické vložky, tampony, dětské pleny a pod. hygien. výrobky	37 662	12,5	30 258	24,5
3305	Přípravky na vlasy	32 925	10,9	49 296	-33,2
3401	Mýdlo a pod. výrobky, papír, plst', aj. pokryté mýdlem	19 574	6,5	28 372	-31,0
8538	Části přístr. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.	12 651	4,2	414	2 955,8
8521	Přístroje videofonické pro záznam, reprodukci	12 577	4,2	-	-
3306	Přípravky pro hygienu ústní, zubní, umělý chrup	9 085	3,0	10 579	-14,1
8418	Chladničky, boxy mrazicí aj., čerpadla tepelná	8 946	3,0	15	59 540,0
8212	Břítvy, strojky, čepelky holicí	6 773	2,2	8 814	-23,2
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	6 476	2,1	1 633	296,6
7322	Radiátory, ohříváče ap., části, z železa, oceli	5 851	1,9	4 668	25,3
Celkem TOP10		152 520	50,5	134 049	13,8
Celkem vývoz		301 972		282 147	7,0

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Mongolska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
6110	Pulovry, svetry, vesty apod. pletené, háčkové	1 642	27,9	1 850	-11,2
9406	Stavby montované	1 329	22,6	260	411,2
504	Střeva, měchýře, žaludky, celé části, ne z ryb	706	12,0	805	-12,3
6202	Svrchníky, kabáty, větrovky ap., dámské, dívčí	482	8,2	18	2 577,8
6205	Košile pánské, chlapecké	412	7,0	192	114,6
6206	Halenky, košile, halenky košilové, dámské, dívčí	351	6,0	164	114,0
6211	Tepláky, oděvy lyžařské, plavky, oděvy jiné	190	3,2	-	-
6117	Doplňky oděvní zhotovené ost., pletené, háčkové	188	3,2	513	-63,4
6104	Kostýmy, šaty, sukně ap. dámské, dívčí, pletené	114	1,9	90	26,7
6109	Trička, vrchní tílka aj. nátělníky, pletené	93	1,6	-	-
Celkem TOP10		5 507	93,5	3 892	41,5
Celkem dovoz		5 889		4 987	18,1

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Civilní letecký průmysl**

Na území Mongolska je 19 letišť, nově budované letiště v hlavním městě zahájí provoz v polovině roku 2018. Hovoří se o rozvoji vnitrostátní letecké přepravy díky nerozvinuté železniční a silniční síti a značným geografickým vzdálenostem. Přijala se koncepce, která má zvýšit efektivitu a zlepšit dostupnost vnitrostátní letecké dopravy. Letecké spojení hlavního města Ulánbátaru s regionálními „uzly“ (jeden na západě země, druhý na východě) bude zajišťovat velkými dopravními letadly státní dopravce MIAT. Propojení uzlů s okolními provinciemi budou zajišťovat soukromí dopravci menšími letouny. A to je příležitost i pro české výrobce. Infrastruktura mobilních letišť může být velmi zajímavým řešením pro potřeby dané místními podmínkami – např. teritoriálně značně rozptýlené provozy velkých korporací. Neřešena je též záchranná nebo požární letecká služba v hlavním městě i ve zbytku rozlehlého území (tj. včetně heliportů). Začíná se rozvíjet i segment malého civilního letectví s cílem komerční dopravy i amatérského létání (sportovní či rekreační účely). Očekává se významný růst poptávky po získání pilotních licencí, malých letounech a příslušných servisních službách, a to i pro geologický sektor včetně geologického mapování, jehož nový rozmach se po odeznění krize a předchozích problémech s vydáváním licencí opět očekává a kde již zkušenosti s českými výrobky jsou.

► **Důlní, těžební a ropný průmysl**

Pro domácí ekonomiku je klíčová těžba nerostných surovin – 25 % HDP a 80 % z celkového mongolského exportu, převážně do ČLR. Na těžbě nerostů a jejich exportu je Mongolsko v podstatě závislé. Ve střednědobé perspektivě je cílem zvýšit přidanou hodnotu v sektoru zpracování vytěžených surovin. Příležitosti pro český export skýtají tzv. megaprojekty v oblasti těžebního průmyslu – projekty Oyu Tolgoi a Tavan Tolgoi (zejména první z nich, který je již z výrazné části financován mezinárodním bankovním konsorciem), ale i menší projekty zaměřené na těžbu a zpracování např. nerudných surovin. V únoru roku 2017 schválila vláda implementaci projektu GOLD-2, který usiluje o pravidelný nárůst těžby zlata o 2-3 t/ročně s cílem dosažení roční produkce na úrovni 25 t v roce 2020. Rozvoj těžby této komodity hodlá vláda podpořit zvýhodněnými úvěry. Dosavadní povrchová těžba mědi a zlata firmou Oyu Tolgoi je od roku 2016 doplněna zahájeným budováním těžby hlubinné. Výběrová řízení na dodavatele jsou již vyhlášována. Předpokládá se rozvoj těžby velmi kvalitního černého uhlí v pánvi Tavan Tolgoi. Nutné zvýšení efektivity povrchové těžby společnosti Erdenet Mining Corporation (GOK) může přinést obchodní příležitosti – např. změnu z horizontální na vertikální způsob přepravy. Zavádění moderních postupů těžby a zpracování nerostných surovin s využitím nových, ale i repasovaných těžních zařízení, je příležitostí pro české firmy v Mongolsku.

Mongolsko nedisponuje rafinérií na zpracování ropy, i když se v zemi surová ropa těží. Ropné produkty v hodnotě převyšující 1 mld. USD ročně jsou importovány z Ruské federace a částečně z Čínské lidové republiky. Očekává se zahájení výstavby rafinerie s kapacitou 1,5 mil. t s pomocí finančních zdrojů poskytnutých Indií. České společnosti by se mohly na projektu podílet ve spolupráci indickými partnery.

► **Energetický průmysl**

Naprostá většina elektrické a tepelné energie se v Mongolsku vyrábí v tepelných elektrárnách. V malé míře jsou využívány i vodní a větrné zdroje či solární elektrárny. Celkový instalovaný výkon všech stávajících elektráren Mongolsku je nedostačující, v roce 2016 činil 1350 MW. Poptávka však převyšuje produkční schopnosti

země o 30 %. Příhraniční oblasti jsou napojeny na rozvodné sítě Ruské federace či Čínské lidové republiky. S očekávaným růstem těžebního průmyslu je třeba významně navýšit produkci el. energie. Poptávka v roce 2020 dle odhadu bude činit 2300 MW a v roce 2030 dokonce 3080 MW. V současné době se pracuje na mnoha projektech, které by umožnily energetickou soběstačnost Mongolska. Jedná se zejména o výstavbu 700 MW tepelné elektrárny v Baganuur/-u, výstavbu 450 MW tepelné elektrárny v uhelné pánvi Tavan Tolgoi či současnou vládou velmi podporovaný projekt výstavby gigantické 5,2 GWh uhelné elektrárny v pánvi Shivee Ovoo. Dlouhodobě se zvažuje výstavba 315 MW vodní elektrárny na řece Eg u mongolsko-ruské hranice. Kromě dominantní výroby el. energie z mongolského hnědého uhlí se bude rozvíjet výroba z obnovitelných zdrojů (nyní podíl cca 9 %). Již se realizuje výstavba větrných parků a fotovoltaických elektráren. Populární je vize zapojení Mongolska (exportem energie ze solárních elektráren v gobijských oblastech Mongolska do České republiky) do tzv. východoasijského gridu. S ním ovšem souvisejí také proklamované snahy o „smart“ řešení a úspory (viz dále segment Elektrotechnika), v nichž má Česká republika taktéž své příležitosti. V odlehlých částech země již dochází k individuálním příkladům instalace malých vodních elektráren.

► Elektrotechnika

V Mongolsku se očekává růst poptávky po široké škále elektrotechnických výrobků s využitím pro zajištění vytápění obytných a kancelářských prostor, k měření spotřeby el. energie domácností i velkoodběratelů, zajištění vzduchotechniky, klimatizace apod. Bude se rozvíjet i segment zabezpečovacích zařízení. V neposlední řadě se očekává poptávka po transformátorech pro segment výroby a distribuce elektrické energie.

► Kovo zpracovatelský průmysl

Zatím velmi málo rozvinutý průmyslový obor s velkým potenciálem růstu. Existuje surovinová základna a možnosti rozvoje domácí produkce, zejména zařízení využitelných v těžebním průmyslu. Diverzifikace nejen celé ekonomiky, závislé na těžbě nerostných surovin, ale např. i aktivit některých velkých těžářských podniků (např. Erdenet Mining Corporation), je pro úspěšný vývoj hospodářství země nevyhnutelné. Očekává se rozvoj výroby náhradních dílů a servis některých z těžebních zařízení. Do budoucna i jejich samotná výroba. Příležitostmi je prodej jednodušší obráběcí a tvářecí techniky, nové či repasované.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Nové zdroje pitné vody, jejich ochrana a příslušná infrastruktura pro rychle rostoucí Ulánbátar jako i pro řadu míst v provinciích jsou důležitou prioritou centrální vlády i regionálních správ. Jurtoviště na okraji hlavního města, kde žijí statisíce obyvatel, nejsou připojena na centrální vodovodní a kanalizační systém. V Ulánbátaru se připravuje modernizace zastaralé centrální čističky odpadních vod. Hlavní město potřebuje další tři menší stanice. Téměř neřešené je odpadové hospodářství (sběr, svoz, třídění a následná utilizace). Týká se tuhých komunálních odpadů, ale i nebezpečných odpadů (např. generovaných těžebním průmyslem). Příležitostmi mohou být nejen velké, centrální projekty, ale i investice z řad soukromých malých a středních firem (např. turistické kempy). To se týká i mobilních protipovodňových opatření na různých tocích (ve městech i v okolí průmyslových či rezidenčních areálů), neboť záplavy se v posledních letech vyskytují téměř pravidelně.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

V zemědělském sektoru je zaměstnáno téměř 30 % ekonomicky aktivního obyvatelstva Mongolska a na HDP se podílí cca 14 %. Živočišná výroba tvoří zhruba 70 % celkové produkce sektoru. V roce 2016 dosáhly počty

hospodářských zvířat rekordních 70 mil. ks. Ovce a kozy tvoří 90 % z celkového množství. Mongolsko se snaží o zvýšení exportu masa, zatím však většina výrobců není schopna dodržet veterinární a hygienické podmínky požadované klíčovými importními partnery – Ruskou federací a Čínou. V Mongolsku se produkuje velmi omezené množství kravského mléka, což je způsobeno extenzivní formou chovu (pastevectvím) skotu. Velké místní společnosti, často s podporou státu, se začínají zaměřovat na rozvoj intenzivní produkce mléka formou ustájení chovů. Příležitostmi pro české společnosti je budování uzavřených chovů pro mléčný a masný skot, zajištění krmných plodin a směsí, investice do veterinárně schválených výroben s kvalitními dojícími či porážecími a porcovacími technologiemi, investice do zařízení na výrobu mléčných či masných výrobků, do udíren či následně balících technologií. Rozvíjet se bude i výstavba chladírenských a mrazírenských skladů. Možné je i uplatnění zemědělské techniky pro prvovýrobu, např. traktory. Příležitosti jsou i v oblasti zavádění sanitárních, fytosanitárních a veterinárních opatření. Nové příležitosti pro uplatnění české techniky a know-how se od roku 2015 vyvíjejí díky rozvojovému projektu v oblasti lesního hospodářství, komplementárnímu k dosavadním dílčím mongolským a zahraničním iniciativám v tomto sektoru, který je i s ohledem na mitigaci klimatických změn nutnou součástí dalšího rozvoje zdejší ekonomiky.

V neposlední řadě i maloobchodní trh potravin a nápojů není zdaleka saturovaný. Z české produkce je zájem zejména o trvanlivé uzeniny, pivo, cukrovinky a cereální výrobky.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Převážná většina místních zdravotnických zařízení je nedostatečně vybavena zdravotnickou technikou a to téměř na všech úrovních péče. V Mongolsku se rozvoj zdravotnictví podporuje i z dárcovských zdrojů a jedním z projektů je např. i zajištění základní péče rodinám ze vzdálených oblastí. Kromě standardní lékařské techniky a vybavení nemocnic se budou rozvíjet služby spojené s využitím moderních technologií pro přenos dat o aktuální zdravotní kondici pacienta. Díky velkým vzdálenostem a malé hustotě osídlení budou zajímavá mobilní řešení zdravotnické péče. Místní dovozci spolupracují již také s českými producenty léčiv a farmaceutických výrobků a poptávka po rozšíření této škály také trvá.

► Železniční a kolejová doprava

Pro rozvoj mongolské ekonomiky je klíčová železniční infrastruktura. Mongolská železniční síť má délku 1 815 km a bude se rozšiřovat v několika fázích, celkově má jít až o 5 tis. km. Mongolsko má ambici dosažení 200% nárůstu ročních objemů přepraveného nákladu, jako tranzitní země mezi Ruskou federací a Čínskou lidovou republikou, do roku 2030. Výstavba nových železničních tras je v zájmu především těžařských společností, které také v řadě případů budou vystupovat jako koncesionáři/investoři. Např. koncesní projekt výstavby 547 km železniční trasy Erdenet–Ovoot mine má již uděleno stavební povolení. Na investici v celkové výši 1,3 mld. USD se bude podílet soukromý investor – těžební společnost Aspire Mining. Aktuálními projekty řešenými státní Mongolskou železnicí ve spolupráci se zahraničními partnery, je rovněž budování železničního spojení mezi Tavan Tolgoi (uhelná pánev) a Gashuun Sukhait (hranice s Čínou) v délce 267 km a trasy Khuut–Bichigt (230 km). Jedná se i o projektu železniční trasy Dalanzadgad–Sainshand (456 km). Mongolská železnice zvažuje i projekt výstavby závodu na výrobu nákladních železničních vagonů. Ulánbátarská železnice, společný mongolsko-ruský státní podnik, připravuje investiční plány v hodnotě až 4 mld. USD, které se týkají elektrifikace stávající a výstavby nové, paralelní koleje na trase Altanbulag–Zamyn-Uud. Tyto projekty jsou příležitostmi pro uplatnění české produkce a služeb – automatika, telematika, subdodávky pro budování tratí či plánovanou výrobu vagonů a servis lokomotiv, ale také související segmenty jako osvětlovací zařízení (včetně podílu na jejich místní výrobě).

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 4010 – Dopravníkové pásy nebo hnací řemeny
	HS 8207 – Vyměnitelné nástroje pro ruční nástroje a nářadí
	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem
	HS 8430 – Stroje ost. srovnávací ap., pluhy, frézy sněžné
	HS 8431 – Součásti jeřábů, vozíků, ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8474 – Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
Energetický průmysl	HS 7309 – Nádrže, cisterny ap., ze železa a oceli nad 300 l
	HS 7311 – Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
	HS 8402 – Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8403 – Kotle k ústřednímu topení, jiné
	HS 8406 – Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 9028 – Plynoměry, měřiče kapalin, elektroměry
Elektrotechnika	HS 7322 – Radiátory, ohříváče ap., části, ze železa, oceli
	HS 8413 – Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8414 – Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8415 – Stroje, přístroje klimatizační
	HS 8418 – Chladničky, boxy mrazicí aj., čerpadla tepelná
	HS 8516 – Ohříváče vody, žehličky, přístr. pro vytápění ap.
	HS 8521 – Přístroje videofonické pro záznam reprodukci
	HS 8536 – Zařiz. el. k ochr., spínání obvodů, pod 1000 V, konekt. pro opt. vlák.
	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 8538 – Části přístr. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.
	HS 9026 – Přístroje k měření a kontrole průtoku, hladiny, tlaku
HS 9032 – Automatické regulační nebo kontrolní přístroje a zařízení	
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 1107 – Slad, i pražený
	HS 2103 – Omáčky a přípravky pro omáčky, hořčice
	HS 2104 – Polévky a bujóny, směsi potravinových přípravků
	HS 2106 – Přípravky potravinové, jinde neuvedené ani nezahrnuté
	HS 2203 – Pivo ze sladu
	HS 8417 – Pece průmyslové, laboratorní, neelektrické
	HS 8424 – Přístroje mech. k stříkání ap., přístroje hasicí
	HS 8434 – Dojící stroje a mlékárenské stroje a zařízení
HS 8436 – Stroje ost. pro zemědělství, lesnictví, ap. líhně	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8437 – Stroje pro čištění, třídění ap., semen, zrní aj.
	HS 8438 – Stroje pro potravinářství
	HS 8701 – Traktory a tahače
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8421 – Stroje na čištění a filtraci vody a plynů, odstředivky
	HS 9026 – Přístroje k měření a kontrole průtoku, hladiny, tlaku
	HS 8413 – Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8414 – Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8602 – Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8603 – Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8604 – Vozidla pro údržbu železničních tratí
	HS 8606 – Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu
	HS 8607 – Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
	HS 8608 – Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
	HS 8609 – Kontejnery pro jeden nebo více druhů dopravy
Civilní letecký průmysl	HS 8409 – Části, součásti pro motory pístové
	HS 8801 – Balony, vzducholodě, kluzáky, rogala ap.
	HS 8802 – Letadla, vrtulníky, kosm. lodě vč. družic, nosné rakety
	HS 8803 – Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání
	HS 8804 – Padáky vč. paraglidingu ap., vč. příslušenství
Kovozpracovatelský průmysl	HS 8457 – Obráběcí centra, stroje obráběcí stavebnicové
	HS 8458 – Soustruhy pro obrábění kovů
	HS 8459 – Obráběcí stroje pro vrtání, frézování, řezání závitů
	HS 8461 – Stroje k hoblování, obrábění a broušení ozub. kol
	HS 8466 – Součásti strojů obráběcích, tvářecích
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9018 – Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9019 – Přístroje pro mechanoterapii, masážní, dýchací aj.
	HS 9402 – Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
	HS 3304 – Přípravky kosmetické, líčidla
	HS 3305 – Přípravky na vlasy
	HS 3306 – Přípravky pro ústní nebo zubní hygienu
	HS 8212 – Břitvy, holicí strojky a holicí čepelky
	HS 9603 – Košťata, kartáče, válečky malířské, stěrky, pryž
HS 9619 – Hygienické vložky, tampony, dětské pleny ap. hygien. výrobky	

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: rozvojová země

Mongolsko již několik let v řadě zaznamenává pozitivní postup v žebříčku Indexu lidského rozvoje, čímž se obsazením 90. pozice v roce 2014 dostalo až těsně na rozhraní středně rozvinutých a vysoce rozvinutých států světa (v kategoriích WB krátce „upper-middle income developing“, od roku 2016 opět „lower-middle income developing country“). I přes tento ukazatel ve stejném období v Mongolsku zůstávalo v průměru 21,6 % obyvatel pod hranicí chudoby.

Mongolská vláda má již od roku 2007 zpracovanou národní rozvojovou strategii země Millenium development goals – based comprehensive national development strategy of Mongolia na roky 2007–2021 a nově na ni navazující strategii Sustainable development vision – 2030 na roky 2016–2030, ve které se definují strategické cíle a kroky k socioekonomickému rozvoji Mongolska.

► Sektor zemědělství a lesnictví

Hlavními cíli rozvoje v zemědělství je především jeho udržitelnost a soběstačnost, soustavné snižování výskytu dobytčích nemocí, zlepšování veterinární péče, snaha o zvýšení užitkovosti skotu a přechod z extenzivního na intenzivní hospodaření. Dále zvýšení živočišné (především masné a mléčné) a rostlinné produkce pomocí zavlažování půdy a biotechnologií s cílem pokrytí domácí poptávky a následného vývozu těchto produktů. V souvislosti s tím je jedním z cílů mongolské vlády také rozvoj potravinářského průmyslu, zvýšení jeho konkurenceschopnosti a zlepšení zásobování potravinami na domácím trhu.

► Sektor ochrany životního prostředí

Ochrana životního prostředí je v Mongolsku velmi sledovaným tématem v souvislosti s rozsáhlou těžbou nerostných surovin. Cílem mongolské vlády, i když zatím často jen na papíře, je tedy nalézt v této oblasti ekologickou rovnováhu, především zlepšit rehabilitaci těžbou zasažených území a nastavit jednotné standardy pro těžbařské technologie, a tím limitovat degradaci životního prostředí.

► Sektor voda a sanitace

Cílem mongolské vlády je zajištění stabilního zásobování obyvatel pitnou vodou a ochrana vodních zdrojů proti znečišťování. Do roku 2030 by mělo být nejméně 60 % vodních zdrojů vědecky prozkoumáno a chráněno a měly by být vytvořeny hydrologické mapy zachycující vodní zdroje na 30 % mongolského území. Mongolská rozvojová strategie zahrnuje také zajištění dostatečného množství vodních zdrojů pro velké městské aglomerace a pro těžební průmysl. Realizace kvalitních hydrogeologických průzkumů v oblastech s plánovanou těžbou by mohla být dobrou příležitostí i pro české subjekty.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>

Myanmar

Dle údajů MMF dosahoval meziroční růst HDP v průměru 12,9 % v letech 2000–2007. Poté došlo v roce 2008 k rapidnímu snížení ekonomické dynamiky země a přírůstek HDP byl pouze ve výši 3,6 %. V následujících letech se růst ekonomiky ustálil okolo 8 % a tyto hodnoty jsou očekávány i v následujících dvou letech. V poslední dekádě byla míra inflace v rámci meziročního srovnání často velmi odlišná. Např. v roce 2010 činila 8,2 %, v roce 2013 2,7 % a v roce 2015 11,4 %. V budoucnu by se měla míra inflace pohybovat mezi 7–9 %. V zemi dle odhadů žije přes 52 mil. obyvatel a HDP na obyvatele přesahuje 1 400 USD. Nezaměstnanost je odhadována na 4 % a běžný účet platební bilance je od roku 2007 deficitu.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	8,7	7	8,1	7,7	7,8	7,6
HDP/obyv. (USD)	1 279	1 213	1 307	1 439	1 583	1 738
Míra inflace (%)	5,9	11,4	9,8	9	7,7	7,4
Nezaměstnanost (%)	4	4	4	4	4	4
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-3,7	-4,9	-5,7	-6,1	-6,0	-6,6
Populace (mil.)	51,4	51,8	52,3	52,6	53,0	53,4
Konkurenceschopnost	134/144	131/140	-	-	-	-
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	7/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ EU jedná s Myanmarem o charakteru preferenční dohody.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Myanmar od loňského roku nevyskytuje. Stupeň exportního rizika dle OECD je dlouhodobě 7/7.

Vývoz ČR do Myanmaru 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2106	Přípravky potravinové, jinde neuvedené ani nezahrnuté	25 218	31,7	20 651	22,1
8429	Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem	10 025	12,6	-	-
2837	Kyanidy, kyanid-oxidy a kyanidy komplexní	-	-	-	-
8701	Traktory	7 129	9,0	-	-
8479	Stroje mechanické s vlastní indiv. funkcí jinde. neuv.	5 221	6,6	-	-
8422	Myčky, stroje k čištění, plnění ap., lahví aj.	3 870	4,9	-	-
2202	Voda, vody minerální, sodovky slazené, ne šťávy	3 754	4,7	-	-
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	3 315	4,2	14 565	-77,2
8406	Turbíny na páru vodní nebo jinou	3 285	4,1	-	-
8504	Transformátory, el. měniče, statické induktry	2 943	3,7	19	15 389,5
Celkem TOP10		64 760	81,5	35 235	83,8
Celkem vývoz		79 488		66 741	19,1

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Myanmaru 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
6110	Pulovry, svetry, vesty apod. pletené, háčkované	124 830	21,6	37 607	231,9
6202	Svrchníky, kabáty, větrovky ap., dámské, dívčí	77 418	13,4	13 694	465,3
1006	Rýže	61 304	10,6	73 310	-16,4
6204	Kostýmy, šaty, sukně, kalhoty ap., dámské a dívčí	38 663	6,7	18 707	106,7
6201	Svrchníky, kabáty, větrovky ap. pánské, chlapecké	30 992	5,4	5 441	469,6
6104	Kostýmy, šaty, sukně ap. dámské, dívčí, pletené	22 616	3,9	6 513	247,2
8518	Mikrofony, reproduktory, sluchátka, zesilovače	21 116	3,6	8 140	159,4
6109	Trička, vrchní tílka aj. nátělníky, pletené	19 939	3,4	9 265	115,2
6402	Obuv ostatní z kaučuku, plastů	16 884	2,9	7 505	125,0
6211	Tepláky, oděvy lyžařské, plavky, oděvy jiné	16 496	2,8	2 179	657,0
Celkem TOP10		430 258	74,3	182 361	135,9
Celkem dovoz		579 080		242 178	139,1

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Civilní letecký průmysl**

Země zaznamenává výrazný nárůst leteckého provozu. Významné procento země nebude ani ve střednědobém horizontu dostupné jinak než letecky. V posledních letech došlo k nárůstu přeletů o 7 %, domácí letecká doprava vrostla o 23 %, mezinárodní doprava zaznamenává roční růst 6,6 %. Tyto trendy s sebou přinášejí zvýšené nároky na zaostalou leteckou infrastrukturu, kapacitní a technické možnosti řízení leteckého provozu, včetně nutnosti zajistit optimalizaci tras, rozšířit síť radarů, upgrade přenosu dat, satelitní navigace a celkové harmonizace s globálními systémy. Zvýšení bezpečnosti a kapacity leteckého prostoru země je nutnou podmínkou. Vláda plánuje rozšíření sítě mezinárodních (Hanthawaddy) i regionálních letišť a modernizaci stávajících (Yangon, Mandalay).

► **Dopravní průmysl a infrastruktura**

Vláda zaměřuje pozornost na rozvoj zanedbané dopravní infrastruktury, který je jednou z podmínek širšího ekonomického rozvoje země. Myanmar plánuje v tomto směru velké projekty, včetně rozšíření silniční a železniční sítě a nových letišť a přístavů. Podle analýz se očekává, že automobilový trh poroste do roku 2019 ročně (CAGR – Compound Annual Growth Rate) o 7,8 % (včetně poptávky po autosoučástkách) díky rostoucí ekonomice, rozvoji infrastruktury a růstu příjmů.

► **Energetický průmysl**

Elektrifikace patří mezi hlavní úkoly vlády. Elektřina je dostupná pouze pro 30 % populace, ve venkovských oblastech jen 6 %. Časté výpadky a nestabilita proudu obtěžují obyvatelstvo a komplikují rozvoj průmyslu. Vláda plánuje zvýšit kapacitu výroby elektřiny do roku 2030 na 20 tis. MW, ze stávajících 4 tis. MW. Mimo rozsáhlých zásob zemního plynu, doposud hlavně na vývoz, má Myanmar významný potenciál vodní energie, okolo 100 tis. MW, z čehož cca 40 tis. MW již bylo identifikováno jako realizovatelné. V této souvislosti největší potenciál mají malé vodní elektrárny s kapacitou menší než 10 MW.

► **Služby**

Rychle se měnící telekomunikační prostředí v Myanmaru (vstup 2 mobilních operátorů Ooredoo a Telenor na trh v roce 2014 a významná modernizace státní MPT japonskými technologiemi) vytváří široké příležitosti pro obchodníky se spotřebním zbožím, zajištění digitálního věku přes mobilní platformy, internetové reklamy a sociální média. Doposud výrazně převládající hotovostní operace budou ustupovat MPOS (mobile point of sale) řešením. Vyhledky mobilních služeb v Myanmaru zvýší maloobchodní a platební zkušenosti spotřebitelů. Rozvoj mobilního internetu, dalších telekomunikačních služeb a s tím spojených aplikací považují někteří analytici za nadcházející „průmyslovou revoluci 21. století“ a významnou hybnou sílu rozvoje ekonomiky země.

Cestovní ruch zažívá rozvoj od zahájení reformních kroků vlády v roce 2011. V roce 2015 se předpokládá, že navštíví Myanmar 5 mil. turistů, a e-visa systém zavedený v roce 2014 posunuje tuto hranici stále ještě dále.

► Stavební průmysl

Rostoucí poptávka po bytových jednotkách, komerčních prostorách, urbanizace velkých měst, stejně jako stavební aktivity spojené s turismem a snaha vyplnit infrastrukturní mezery by měla pomoci stavebnímu sektoru Myanmaru udržet si dosavadní vysoký růst. Stavební průmysl sklízí plody rozjíždějícího se hospodářského růstu Myanmaru, podpořen rostoucím zájmem mezinárodních investorů a rostoucí podnikatelskou důvěrou. Ve stavebnictví se očekává roční růst nejméně 6 % v průběhu příštích 5 let. Hodnota stavebního průmyslu je odhadována na 3 mld. USD, z čehož rezidenční segment tvoří polovinu.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Zdravotnictví je stále na nízké úrovni, odhaduje se, že tři čtvrtiny občanů Myanmaru mají velmi omezený přístup k základní zdravotní péči. S výhledem růstu kupní síly v Myanmaru lze očekávat, že se počet soukromých nemocnic a specializovaných klinik zvýší, tak jako potřeba jejich vybavení moderními lékařskými přístroji. Existuje zde prostor pro české výrobce nemocničního vybavení a zdravotnické techniky. Vhodným rámcem pro rozvoj spolupráce v oblasti restrukturalizace a modernizace zdravotní péče a možnosti českých dodavatelů v oblasti zdravotnictví je Ujednání mezi Ministerstvem zahraničních věcí České republiky a Ministerstvem zahraničních věcí Myanmaru o spolupráci v oblasti zdravotnictví a lékařské vědy, podepsané v prosinci 2013. Vláda si navíc uvědomuje důležitost tohoto sektoru, a rozpočet na zdravotnictví vzrostl mnohonásobně.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Zemědělství je dominantním sektorem myanmarského hospodářství. Vláda upřednostňuje zemědělství zejména proto, že tvoří 45 % HDP, zaměstnává většinu pracovních sil (70 %) a generuje 30 % exportu. Přes svůj enormní potenciál zemědělství v posledních 50 letech zaostávalo. V současné době je v zemědělství zisk na hlavu cca 200 USD/rok, což je polovina až třetina v porovnání s jinými zeměmi regionu. Myanmar má hojné přírodní zdroje – úrodnou půdu a vodní zdroje, které poskytují příhodné podmínky pro rozvoj agrobiznisu a domácí výroby potravin. Geopoliticky dobře situovaná země mezi Čínou a Indií, dvěma největšími spotřebiteli jídla a nápojů na světě, a přístup ke zbytku jihovýchodní Asie poskytuje významný potenciál. Místní výroba potravin a obchod s nimi je klíčový pro celkový ekonomický vývoj země s ohledem na podíl zemědělství na HDP. Rozvoj úrovně zpracování potravin, udržení jejich nutriční hodnoty, vysoké kvality a bezpečnosti a dodržování standardů vyžaduje zavedení nových technologií. Myanmar si klade za cíl obnovit zastaralé přístroje a zmechanizovat zpracování zemědělských plodin (především traktory a další stroje).

Pivo je jedním z nejoblíbenějších alkoholických nápojů a s více než 80 % dospělé populace, kteří pijí pivo, je tu stále obrovská šance pro další pivovary se zkušeností nejen na rozvíjejících se trzích. Prodej piva v MM vzrostl o 14 % na 265 mil. USD mezi roky 2009 a 2013 a podle předpovědi dosáhne 675 mil. USD do roku 2018. Největší evropské pivovary Carlsberg a Heineken již potenciálu Myanmaru/Barmy naplno využívají.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8402 - Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8406 - Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8410 - Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8413 - Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8414 - Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	CPA 27 - Elektrická zařízení, vč. subdodavatelských prací
	CPA 42.22 - Inženýrské sítě pro elektřinu a telekomunikace a jejich výstavba
Stavební průmysl	HS 2522 - Vápno nehašené, hašené, hydraulické
	HS 3206 - Barviva ost., výrobky anorg., použ. jako luminofor
	HS 3210 - Barvy a laky nátěrové ost., pigmenty vodní
	HS 6810 - Výrobky z cementu, betonu, umělého kamene
	HS 7002 - Sklo ve tvaru kuliček, trubic ap. nezprac.
	HS 7003 - Sklo lité profilové ploché, válcované, nezprac.
	HS 7004 - Sklo ploché, tažené, foukané, jinak nezprac.
	HS 7006 - Sklo lité, tažené, plavené, vrtané aj. zpracované
	HS 7007 - Sklo bezpečnostní tvrzené, vrstvené
	HS 7008 - Jednotky izolační z několika tabulí, ze skla
	HS 7016 - Dlaždice, desky, kameny, cihly, tašky aj. skleněné
	HS 7019 - Vlákná skleněná a výrobky z nich
	HS 7213 - Tyče, pruty ze železa n. oceli neleg., válc. za tepla
	HS 7214 - Tyče, pruty jiné ze železa, oceli nelegované
	HS 7217 - Dráty ze železa n. oceli, nelegované
	HS 7224 - Ocel legovaná ost., v ingotech aj. tvarech, zákl.
	HS 7227 - Tyče, pruty válc. za tepla, z oceli legované ost.
	HS 7228 - Tyče, pruty, úhelníky, profily z oceli legov. ost.
	HS 7229 - Dráty z oceli legované, ostatní
	CPA 42.21 - Inženýrské sítě pro kapaliny a plyny a jejich výstavba
Civilní letecký průmysl	HS 8526 - Radiolokátory ap., rádiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8527 - Rádía s možností záznamu nebo s hodinami
	HS 8528 - Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní
	HS 8530 - Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 8801 - Balony, vzducholodě, kluzáky, rogala ap.
	HS 8803 - Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání
	HS 8804 - Padáky vč. paraglidingu ap., vč. příslušenství
HS 8805 - Ostatní letecké zařízení, katapulty ap., simulátory	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0401 - Mléko, smetana nezahuštěná, neslazená
	HS 0402 - Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 0403 - Podmáslí, mléko, smetana kyselá, jogurt, kefir
	HS 0404 - Surovátka, výrobky z mléka zahuštěné, slazené
	HS 1514 - Olej řepkový, hořčičný, frakce, chemicky neuprav.
	HS 1701 - Cukr třtinový, řepný, sacharóza chemicky čistá
	HS 2201 - Voda, vody minerální, sodovky neslazené, led
	HS 2203 - Pivo ze sladu
	HS 8432 - Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8437 - Stroje pro čištění, třídění ap., semen, zrní aj.
	HS 8438 - Stroje pro potravinářství
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3003 - Léky neodměřené, kromě krve, antiseptika, vaty aj.
	HS 3005 - Vata, gáza, obinadla ap. zboží
	HS 3006 - Zboží farmaceutické jiné
	HS 3307 - Přípravky holicí, toaletní, kosmetické ap.
	HS 9018 - Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9022 - Přístroje rentgenové aj. používající záření
	HS 9401 - Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka
HS 9402 - Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.	
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 7302 - Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8603 - Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	CPA 30 - Ostatní dopravní prostředky a zařízení, vč. souvisejících služeb a prací
	CPA 42 - Inženýrské stavby a jejich výstavba
	CPA 61 - Telekomunikační služby
Služby	CPA 62 - Služby v oblasti programování a poradenství a související služby
	CPA 55 - Ubytovací služby
	CPA 79 - Služby cest. agentur a kancelářů a jiné rezervační a související služby
	CPA 09.10 - Podpůrné služby při těžbě ropy a zemního plynu
	CPA 08 - Ostatní těžba a dobývání nerostných surovin
	CPA 72 - Výzkum a vývoj, autorská práva

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LDC

Myanmar prochází od roku 2011 fundamentálními politickými a ekonomickými reformami. V posledních letech došlo k dramatickému nárůstu politických a občanských svobod a k výraznému snížení ozbrojených konfliktů. Myanmar má jednu z nejnižších populačních hustot v regionu. Má úrodnou zemi se zemědělským potenciálem a bohaté zásoby přírodních zdrojů – oboje dosud nepříliš využité. Stejně tak může pro svůj rozvoj využít výhodnou polohu mezi Čínou a Indií. Nejméně rozvinuté jsou především venkovské oblasti. Myanmar má nejnižší průměrnou dobu dožití a druhou nejvyšší míru kojenecké a dětské úmrtnosti ze zemí ASEAN. Pouze necelá třetina obyvatel má přístup k elektřině, hustota silniční sítě je velmi nízká (220 km na 1 tis. km²). Pokrytí mobilní sítí je na 20 %, avšak dramaticky se zvyšuje.

► Sektor infrastruktury

Barmská infrastruktura je obecně málo rozvinutá ve všech odvětvích. Investice a rozvoj čekají infrastrukturu zejména telekomunikační, energetickou, dopravní, vodní, technickou a bankovní. Od června 2015 běží projekt Myanmar's National Community-Driven Development, na nějž je alokováno 0,5 mld. USD. Cílem projektu je podpořit drobnou infrastrukturu, kterou komunity nejvíce potřebují (mosty, silnice, zdravotní střediska, školy). Tento projekt už zlepšil život zhruba milionu obyvatel a měl by mít dopad na dalších 7 mil. Dalším příkladem z mnoha infrastrukturních projektů je National Electrification Project, který by měl zásadním způsobem zlepšit energetickou infrastrukturu a zajistit elektrickou energii občanům. Plán počítá s investicemi ve výši 6 mld. USD v průběhu příštích 15 let. Zatímco dnes nemá přístup k elektřině 84 % domácností, ambiciózní projekt chce do roku 2030 zajistit univerzální přístup k elektřině. Rychlý rozvoj právě probíhá v oblasti informačních a komunikačních technologií, který bude potřebovat ještě mnoho infrastrukturálních investic.

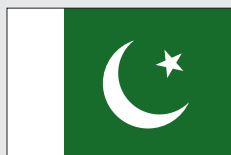
► Sektor bankovníctví

Barmě kriticky chybí investice a finanční zdroje. Finanční zdroje potřebují jak domácnosti – v Barmě žije třetina obyvatel v pod hranici chudoby – tak firmy, které se po půl století diktatury mohou nadechnout k rozvoji. Na poli půjček domácnostem se nabízí inspirace od úspěšné Grameen Bank ze sousední Bangladéše oceněné Nobelovou cenou míru za boj proti chudobě, která se mj. zaměřila na mikroúvěry. Investice potřebují i firmy, které získávají dynamiku, mají dostatek pracovní síly, ale postrádají technologie a kapitál. Tržní bankovní soustava a finanční trhy jsou teprve na začátku vývoje.

► Sektor zemědělství

Přestože pod britskou správou byla Barma druhou nejbohatší zemí v regionu, po experimentech ve 2. polovině minulého století se propadla mezi nejméně rozvinuté. V současnosti výrazněji převládá zemědělství nad průmyslovou výrobou. Jedním z projektů je Agricultural Development Support s alokovanou částkou 100 mil. USD a trvajícím do roku 2022, s primárním cílem zlepšení venkovských služeb a infrastruktury. Zemědělství potřebuje zlepšit přístup na trhy, ke službám, finančním zdrojům či elektřině, ale také ochránit před povodněmi či výkyvy cen produktů.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>

Pákistán

V letech 2000–2008 rostla ekonomika země v průměru o 5,2 % ročně. V roce 2009 došlo k výraznému zpomalení růstu HDP na hodnotu 0,4 %. Od roku 2010 již však opět dochází k urychlování ekonomiky a v roce 2016 byl vykázán růst HDP ve výši 4,7 %. Tento růstový trend by měl dle MMF pokračovat i v následujících letech. V roce 2009 vystoupala míra inflace na 19,6 %, od té doby však kontinuálně klesá a v roce 2016 byla na úrovni 2,9 %. V zemi žije přes 196 mil. obyvatel a HDP na obyvatele se pohybuje okolo 1 400 USD. Nezaměstnanost se drží na 6 % a běžný účet platební bilance je mírně v deficitu.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	4,1	4	4,7	5	5,2	5,5
HDP/obyv. (USD)	1 312	1 428	-	-	-	-
Míra inflace (%)	8,6	4,5	2,9	5,2	5	5
Nezaměstnanost (%)	6	5,9	6	6	6,1	6,1
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-3,1	-2,6	-	-	-	-
Populace (mil.)	186,2	189,9	193,0	196,2	199,4	202,7
Konkurenceschopnost	129/144	126/140	122/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	7/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MME, OECD, WEF

- ▶ EU v současnosti nejedná s Pákistánem o žádné obchodní dohodě.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Pákistán umístil na 122. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je dlouhodobě 7/7.

Vývoz ČR do Pákistánu 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8479	Stroje mechanické s vlastní indiv. funkcí jinde. neuv.	198 635	11,2	52 905	275,5
7308	Konstrukce, části , desky, tyče aj. ze železa n. oceli	154 079	8,7	147	104 715,6
4804	Papír aj., nenatíraný, ne k popisování, ne k hyg. účelům	124 302	7,0	155 170	-19,9
4407	Dřevo rozřezané, štípané, loupané, i hoblov. apod., > 6mm	120 796	6,8	44 680	170,4
9304	Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné	85 686	4,8	25 461	236,5
9026	Přístroje měření kontroly průtoku tlaku aj.	66 847	3,8	3 754	1 680,7
8543	Stroje, přístroje elektr. s funkcí individuální jinde neuv.	56 212	3,2	1 616	3 378,5
8429	Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem	54 929	3,1	1 839	2 886,9
404	Syrovátka, výrobky z mléka, zahuštěné, slazené	47 653	2,7	71 525	-33,4
8466	Části a součásti strojů obráběcích, tvářecích	43 788	2,5	765	5 623,9
Celkem TOP10		952 927	53,6	357 862	166,3
Celkem vývoz		1 778 092		1 264 096	40,7

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Pákistánu 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
6203	Obleky, saka, kalhoty, komplety ap. pánské, chlapecké	846 900	24,5	541 822	56,3
6302	Prádlo ložní, stolní, toaletní, kuchyňské	412 271	11,9	343 830	19,9
4203	Oděvy doplňky oděvní z usně přírodní kompozit	300 882	8,7	319 172	-5,7
6204	Kostýmy, šaty, sukně, kalhoty ap., dámské a dívčí	260 365	7,5	185 611	40,3
5208	Tkaniny bavlněné nad 85 % do 200 g.m ⁻²	185 289	5,4	202 780	-8,6
9018	Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj	172 934	5,0	178 171	-2,9
6116	Rukavice prstové, palcové, bez prstů, pletené	117 117	3,4	118 417	-1,1
3907	Polyacetal pryskyřice ap., v primárních formách	105 715	3,1	110 014	-3,9
6115	Kalhoty punčochové, punčochy, ponožky ap., pletené, háčkované	103 821	3,0	64 419	61,2
6109	Trička, vrchní tílka aj. nátělníky, pletené	98 748	2,9	53 780	83,6
Celkem TOP10		2 604 042	75,5	2 118 016	22,9
Celkem dovoz		3 450 542		2 874 509	20,0

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Chemický průmysl

Chemický průmysl se podílí téměř 15 % na tvorbě HDP. Výroba hnojiv a zejména močoviny představuje nejrychleji rostoucí sektor pákistánského průmyslu. Bylo zde postaveno 9 výrobních závodů (1DAP, 3NP, 3SSP, 2CAN, 1NPK) s celkovou výrobou 8 965 tis. tun ročně. Závody však vyrábí jen na 65 % instalované kapacity z důvodů nedostatku plynu. Výroba hnojiv je 2. největším spotřebitelem plynu po energetice. Výpadky plynu způsobují kromě snížení produkce také zvýšení ceny za vyrobenou tunu hnojiva. Největší exportní potenciál v tomto segmentu mají základní suroviny nezbytné pro výrobu hnojiv, louhy, silice a polymery. Velký potenciál mají i chemické barvy a barviva, následně používaná v textilním průmyslu, nejdůležitějším sektoru pákistánské ekonomiky. Dále je nedostatek nitroderivátů a karboxy imidových sloučenin.

Samostatnou, velmi perspektivní exportní komoditou je buničina na výrobu celulózy. Jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole, v Pákistánu je dřeva at' stavebního, nebo pro chemický, anebo nábytkářský průmysl nedostatek. Buničina již dnes představuje jednu z 5 nejvýznamnějších položek českého exportu do Pákistánu.

Z důvodu technologicky zastaralé, nekvalitní a kapacitně nedostačující místní výroby představují výrobky papírenského průmyslu, jako je toaletní papír, ubrousky, utěrky, atd., již dnes největší položku českého exportu do Pákistánu. Vzhledem k rostoucímu počtu obyvatelstva a hlavně rostoucí střední třídě zaznamenává poptávka po uvedených komoditách každoročně výrazný nárůst.

► Energetický průmysl

Zařízení pro energetiku považujeme za primární oborovou příležitost pro české firmy v Pákistánu. Pákistánská ekonomika má hluboké strukturální problémy, infrastruktura a primárně energetika jsou v katastrofálním stavu, celková instalovaná energetická kapacita je pouhých 21 GW. Pro srovnání celková instalovaná energetická kapacita v České republice představuje cca 15 GW, přitom Česká republika má 10 mil. obyvatel a Pákistán má přes 200 mil. obyvatel. Při distribuci a přenosu elektrické energie dochází ke ztrátám ve výši 20 % z důvodu zastaralé a špatně udržované infrastruktury. Vládní plány energetického rozvoje Pákistánu na období let 2014–2020 předpokládají instalaci dalších 8 tis. MW výkonu ve formě tepelných a vodních elektráren a 2 tis. MW ve formě jaderných elektráren. Díky těmto plánům se před českými firmami otevírají v pákistánském energetickém sektoru velké možnosti. Čeští resp. českoslovenští vývozcí zboží investičního charakteru jsou cenově i technologicky konkurenceschopní a mají zde historicky velmi dobré jméno, podpořené referencemi z postavených a bezproblémově fungujících elektráren Balloki a Muridke (kombinovaný cyklus), Muzaffargarh a Guddu (spalování uhlí) a Mangla (vodní elektrárna).

Je ovšem nezbytné si uvědomit, že pákistánská strana primárně láká zahraniční investory, nikoliv pouze dodavatele technologií na komerční bázi.

Kromě spolupráce se státním zákazníkem, společností Water and Power Development Board WAPDA (Pozn.: místní ČEZ) se otevírají i možnosti spolupráce se soukromými subjekty, tzv. Independent Power Producers IPP. Spolupráce se soukromými subjekty může zjednodušit problém financování, protože se většinou jedná o bonitní subjekty s dostatkem finančních zdrojů, pro které by použití standardního komerčního financování ve formě buyer's credit nemuselo být problémem.

Samozřejmě nezbytnou součástí podpory českých exportérů musí být zájem českých finančních institucí ČEB a EGAP o financování energetických projektů v Pákistánu

Velký potenciál mají alternativní zdroje na výrobu sluneční a větrné energie. V Pákistánu je přes 300 slunečních dní v roce a pobřežní pás jižní provincie Sindh se vyznačuje silnými a stabilními větry. Problémem je, jak ukázala současnost, nereálná tarifní politika státní distribuční energetické společnosti NEPRA. V rámci Čínsko-pákistánského ekonomického koridoru CPEC budovaný 1 tis. MW solární park Quaid-e-Azam po svém dokončení ukázal, že stanovený tarif nepokrývá ani výrobní náklady. Operátor solárního parku jej zatím nespustil do provozu a podal žalobu na pákistánský stát. Soudní proces s největší pravděpodobností neskončí do konce roku 2017. Až do uzavření probíhajícího soudního procesu jsou pozastaveny veškeré další investice do solární energetiky v Pákistánu.

Podobně nereálné jsou tarify stanovené NEPRA na výkup větrné elektrické energie v pobřežním pásu provincie Sindh, proto výstavba větrných parků zatím vůbec nezačala. Na stejný problém narazily i české firmy.

► Kovožpracovatelský průmysl

Spíše nežli podporu exportu kusových zásilek, i když v případech výrobků s vysokou technologickou náročností zpracování se může jednat o velmi lukrativní zakázky, navrhujeme podporu sektoru výroby železa, oceli a výrobků z nich ve formě vývozu investičních celků. Pákistán má rozsáhlou základnu výroby železa a oceli, tyto podniky se ovšem potýkají s technologickou zastaralostí výrobních procesů a značnou opotřebeností zařízení. Existují zde proto rozsáhlé možnosti dodávek investičních celků, jak ve formě nových technologických jednotek, tak ve formě méně finančně náročných rekonstrukcí stávajících výrobních provozů.

Samozřejmě, podobně jako v energetickém sektoru, nezbytnou součástí podpory českých exportérů v tomto segmentu musí být zájem českých finančních institucí ČEB a EGAP o financování investičních projektů v Pákistánu.

► Obranný průmysl

Samostatnou kapitolu představuje podpora exportu speciálu. Obranně-bezpečnostní sektor identifikujeme jako nejperspektivnější oblast, ve které se mohou české firmy v Pákistánu angažovat. Česká republika se může stát významným partnerem při diverzifikaci dodavatelů vojenských technologií pro pákistánské ozbrojené síly. Existují zde velké možnosti dodávek ručních palných zbraní, munice, radarů, letounů, výzbroje pro boj s terorismem. Obrovský potenciál má tzv. zboží dvojího užití, válcovací stolice, lisy, obráběcí stroje, meteorologické radary, detektory, kontrolní a měřicí zařízení. V obranně-bezpečnostním sektoru kromě dodávek pro pákistánské ozbrojené síly mají značný potenciál i komerční dodávky zbraní a munice pro civilní sektor.

► Stavební průmysl

Stavebnictví a bytová výstavba vytváří 2,5 % HDP a zaměstnává cca 7 % pracovních sil. Vzhledem k počtu obyvatel (200 mil. obyvatel, 5 % každoroční přírůstek obyvatelstva), vzniká každoročně požadavek na 600 tis. nových bytových jednotek, reálný přírůstek však činí pouze 300 tis. Velký stavební boom je zvláště markantní v hlavním městě Islámábádu, bytová zástavba expanduje již daleko za hranice města, kde vzniká řada satelitních rezidenčních městeček, do jejichž výstavby investují Pákistánci žijící dlouhodobě v zahraničí. Tyto faktory představují výraznou poptávku po stavebních materiálech, kterou místní

průmysl není schopen nasytit. Největší exportní potenciál mají dlaždice, obkladačky, výrobky z cementu, průmyslového skla, atd. Nezanedbatelnou komoditou je rovněž stavební dříví.

► Strojírenský průmysl

Primárně se jedná o kovoobráběcí stroje, které mají v Pákistánu historicky velmi dobré jméno. České strojírenské firmy si v zemi udržují svoje distribuční sítě až do současné doby. V Pákistánu je dodnes primárním zdrojem obživy obyvatelstva středověké zemědělství, pakistánská vláda má velké plány na podporu místního průmyslu, to otevírá možnosti dodávek strojírenských zařízení i pro české dodavatele. Tito ovšem musí být připraveni na konkurenční boj s dodávkami levných a méně kvalitních strojů čínské výroby. Čeští výrobci musí mít připraveny kvalitní prezentace a musí být připraveni dodat prototypy bezplatně. Specifickou komoditou jsou kovoobráběcí a textilní stroje, kde české firmy dodávají ze svých poboček v Číně stroje původně české provenience.

► Textilní a obuvnický průmysl

U textilního a obuvnického průmyslu, který je nosným sektorem pákistánské ekonomiky s 30% podílem na tvorbě HDP, dochází k obdobně paradoxní situaci jako je tomu u zemědělského a potravinářského průmyslu, a to, že z důvodu primitivní a zastaralé domácí výroby musí Pákistán dovážet veškeré zboží vyšší kvality. Exportní potenciál má textilní a obuvnické zboží střední a vyšší kvality se zaměřením na střední třídu obyvatelstva.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Navzdory skutečnosti, že Pákistán má rozsáhlý zemědělský sektor, který zaměstnává třetinu obyvatel (70 mil.) a na tvorbě HDP se podílí téměř 40 %, konkrétně 21 % - zemědělství a 17,5 % - potravinářský průmysl, je produkce značně primitivní a omezuje se pouze na pěstování a zpracování rýže a tropického ovoce (hlavně mango a citrusy). Většina potravinářského zboží denní spotřeby se dováží ze zahraničí, a to hlavně z Číny. Velký exportní potenciál v tomto segmentu mají mléčné výrobky, hlavně syrovátka a sušené mléko, dále obilí, pohanka, mouka, potravinářské tuky a kyselina octová. Ve vzájemné obchodní výměně s Českou republikou potravinářské výrobky vykazují rostoucí objemy, a to hlavně sušené mléko, které je již dnes mezi 10 největšími exportními komoditami. Samostatnou kapitolu představuje krmivo pro zemědělská zvířata, další velmi perspektivní segment.

► Zpracovatelský průmysl

Zpracovatelský průmysl se v Pákistánu potýká s nedostatkem základních surovin, a to jednak z důvodu jejich nedostatku v zemi, nebo z důvodu neschopnosti místního průmyslu existující suroviny vytěžit a zpracovat. Největší exportní potenciál má koks, jehož nedostatek výrazně pociťují místní ocelárny, dále je nedostatek kaolinu, olovnatých rud a strusky k výrobě železa.

Samostatnou, velmi perspektivní exportní komoditou je dřevo. Teritorium Pákistánu pokrývají většinou polopouště, dřeva ať stavebního, nebo pro chemický, anebo nábytkářský průmysl je nedostatek. Dřevo již dnes představuje jednu z 5 nejvýznamnějších položek českého exportu do Pákistánu. Díky současnému i předpokládanému trendu přísnější kontroly afhánsko-pákistánské hranice rapidně ubylo objemu pašovaného dříví a jeho cena v Pákistánu výrazně stoupá).

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8402 – Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 1008 – Pohanka, proso, lesknice kanárská, obilí, ostatní
	HS 1106 – Mouka, krupice, z luštěnin, manioku ap. ovoce aj.
	HS 1107 – Slad, i pražený
	HS 1109 – Lepek pšeničný, i sušený
	HS 1505 – Tuk z ovčí vlny a tukové látky, z něj lanolin
	HS 2209 – Ocet stolní, náhražky z kyseliny octové
	HS 2309 – Přípravky používané k výživě zvířat
Zpracovatelský průmysl	HS 2507 – Kaolin, jíly kaolinitické, jiné, i kalcinované
	HS 2607 – Olovnaté rudy a koncentráty
	HS 2618 – Struska granulovaná z výroby železa, oceli
	HS 2620 – Struska, popel, zbytky obsahující kov, sloučeniny kovů
Chemický průmysl	HS 2704 – Koks, polokoks z uhlí černého, hnědého, rašeliny
	HS 2904 – Sulfo- nitro- nitrosoderiváty uhlovodíků
	HS 2925 – Sloučeniny s karboximidovou iminovou funkcí
	HS 3215 – Tiskařské barvy, inkousty, tuše, i tuhé
	HS 3407 – Pasty modelovací dětské, zubolékařské
	HS 3602 – Výbušniny připravené, ne práškové výmětné
	HS 3606 – Ferocer aj. slitiny pyroforické aj. výr. hořlavé
	HS 3804 – Odpadní louhy z výroby dřevné buničiny
	HS 3805 – Silice terpentýnová, borová, sulfátová aj.
	HS 3809 – Přípravky k úpravě povrchu, apretování ap. výr.
	HS 3823 – Techn. monokarb. mastné kyseliny; kyselé oleje z rafinace; tech. mastné alkoholy
	HS 3901 – Polymery ethylenu v primárních formách
	HS 3913 – Polymery přírodní, i modifikované j. n.
	HS 4401 – Dřevo palivové, štěpky, třísky, piliny dřevěné
	HS 4403 – Dřevo surové i odkorněné bez dřevní běli, mízy
	HS 4407 – Dřevo rozřezané, štípané, loupané, i hoblov. ap., > 6mm
	HS 4418 – Výrobky stavebního truhlářství, tesařství ap. ze dřeva
	HS 4702 – Buničina dřevná chemická, pro chem. zpracování
	HS 4705 – Buničina dřevná, polochemická
	HS 4808 – Papír, karton, lepenka zvlněné, krepované ap.
HS 4812 – Bloky, desky filtrační, z buničiny papírenské	
HS 4818 – Papír toal., kapesníky, ručníky aj. z papíru ap.	
HS 4822 – Dutinky, cívky, potáče aj. výztuže z papíru ap.	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Textilní a obuvnický průmysl	HS 5112 - Tkaniny z příze vlněné česané z chlupů jemných
	HS 5309 - Tkaniny lněné
	HS 5407 - Tkaniny z příze, z hedvábí syntetického
	HS 5603 - Textilie netkané i impregnované, laminované aj.
	HS 5607 - Motouzy, šňůry, provazy, lana i splétané ap.
	HS 5901 - Textilie povrstvené, plátno malířské ztužené
	HS 6404 - Obuv se svrškem z textil. materiálů
	HS 6501 - Šišáky, formy kloboukové nezformované z plsti
Stavební průmysl	HS 6801 - Kostky, obrubníky, desky dlažební z kamene přír.
	HS 6810 - Výrobky z cementu, betonu, umělého kamene
	HS 6811 - Zboží osinkocementové, buničito cementové ap.
	HS 6813 - Materiál třecí, výrobky z něho
	HS 6814 - Slída zpracovaná, výrobky, i na podložce
	HS 6903 - Výrobky ostatní žárovzdorné
	HS 6907 - Dlaždice, obkládačky ap., keramické, neglazované
	HS 6908 - Dlaždice, obkládačky ap., keramické, glazované
	HS 6911 - Nádobí aj., předměty pro domácnost z porcelánu
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7106 - Stříbro surové i ve formě polotovarů, prachu
	HS 7204 - Odpad a šrot ze železa nebo oceli i přetavený v ingotech
	HS 7223 - Dráty z oceli, nerezavějící
	HS 7224 - Ocel legovaná ost., v ingotech aj. tvarech, zákl.
	HS 7229 - Dráty z oceli legované, ostatní
	HS 7309 - Nádrže, cisterny ap., ze železa a oceli nad 300 l
	HS 7310 - Cisterny, sudy, kádě ap., ze železa n. oceli do 300 l
	HS 7314 - Tkaniny, rošty, pletiva z drátu, ze železa, oceli
	HS 7315 - Řetězy, řetízky, jejich části, ze železa, oceli
	HS 7319 - Jehly, jehlice, špendlíky ap., ze železa n. oceli
	HS 7325 - Ostatní výrobky lité ze železa n. oceli
	HS 7610 - Konstrukce hliníkové, části, desky, profily ap.
	HS 7612 - Sudy, barely, plechovky ap., z hliníku, do 300 l
	HS 7616 - Výrobky ostatní z hliníku
	HS 8001 - Cín surový (neopracovaný)
HS 8101 - Wolfram, výrobky z něj, odpady, šrot	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8403 - Kotle k ústřednímu topení, jiné
	HS 8410 - Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8411 - Proudové motory, turbovrt. pohony a ost. plyn. turbíny
Strojírenský průmysl	HS 8413 - Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8419 - Stroje ke zprac. materiálů změnou teplot
	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem
	HS 8445 - Stroje pro přípravu vláken, spřádání aj. přízí
	HS 8451 - Stroje na praní, žehlení, barvení ap., látek, přízí
	HS 8452 - Stroje šicí, nábytek, kryty, jehly aj. k strojům
	HS 8453 - Stroje pro zpracování kůží, opravy obuvi aj.
	HS 8455 - Válcovací stolice a válcovací tratě na kovy a jejich válce
	HS 8457 - Obráběcí centra, stroje obráběcí stavebnicové
	HS 8467 - Nářadí ruční pneumatické s motorem, ne elektr.
	HS 8468 - Stroje pro pájení, svařování a kalení
	HS 8471 - Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.
	HS 8474 - Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8502 - Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
HS 8507 - Akumulátory elektrické, vč separátorů	
Obranný průmysl	HS 9305 - Části a příslušenství zbraní, revolverů a pistolí

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LMIC

Pákistán má velký rozvojový potenciál. Země se nachází na křižovatce Jižní Asie, Střední Asie, Číny a Blízkého Východu. Může se tak stát strategickou obchodní křižovatkou. Rostoucí podíl pákistánské populace v produktivním věku poskytuje zemi potenciál demografické dividendy, ale také kritickou výzvu, aby byly poskytovány adekvátní služby a zvýšila se zaměstnanost. Pákistán čelí významným ekonomickým, správním a bezpečnostním výzvám k dosažení trvalého rozvoje. Přetrvávání konfliktu v příhraničních oblastech a ohrožení bezpečnosti v zemi ovlivňuje všechny aspekty života v Pákistánu a klade překážky jejímu rozvoji.

► Sektor vzdělávání

Během posledních deseti let Pákistán vyvinul značné úsilí při zlepšování přístupu ke vzdělání prostřednictvím řady reformních iniciativ v čele s provinčními vládami. Přesto situace ve školství není stále dobrá. Přístup ke vzdělání zůstává na nízké úrovni a míra dokončení základního vzdělávání patří k nejnižším

na světě. V roce 2013 byly veřejné výdaje na vzdělávání na úrovni 2,1 % HDP, což se odráží na špatné kvalitě výuky, výsledcích vzdělávání a nedostatečné infrastruktuře.

► **Sektor životního prostředí**

Pákistán je často sužován přírodními katastrofami, jakými jsou zemětřesení a povodně. Pákistánská vláda se snaží zvýšit odolnost země vůči těmto živelným katastrofám zaváděním preventivních opatření (protipovodňová opatření, systém včasných varování při zemětřesení apod.), zlepšením systému bezpečnostního řízení země v případě těchto katastrof a zvyšováním krizových kapacit.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>

Palestina

(Palestinská autonomní území)

Palestinskou ekonomiku aktuálně tvoří dvě geograficky i politicky oddělená, a v řadě ohledů specifická, teritoria Západního břehu Jordánu a pásma Gazy. Růst HDP v roce 2016 dle PCBS dosáhl 3,2 % a HDP na obyvatele se pohybuje okolo 2 700 USD. Míra inflace se drží mezi 1–2 %. Nezaměstnanost v roce 2016 dosáhla 27 % a populace Palestinských autonomních území (PAÚ) čítá 4,75 mil. obyvatel (2,9 mil. na Západním břehu a 1,85 mil. v Gaze).

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	7,4	0,6	3,2	3,2	3,5	3,6
HDP/obyv. (USD)	2 992	2 977	2 661	2 732	2 698	2 677
Míra inflace (%)	1,7	1,7	1	2	1	1,9
Nezaměstnanost (%)	23,4	26,9	27	28	29	29
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-2 383	-2 149	-1 712	-	-	-
Populace (mil.)	-	4,5	4,7	4,8	4,9	5
Konkurenceschopnost	-	-	-	-	-	-
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	7/7	-	-

Odhad PCBS

Zdroj: PCBS, MMF, OECD, WEF

- ▶ Palestina není v ratingu konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), hodnocena.
- ▶ Stupeň exportního rizika dle OECD je 7/7.

Vývoz ČR do Palestiny 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	368 456	96,4	50 043	636,3
8422	Myčky, stroje k čištění, plnění aj., lahví aj.	3 593	0,9	-	-
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	2 368	0,6	1 896	24,9
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.	1 599	0,4	2 218	-27,9
7321	Kamna kotle vařiče aj. plynové ze železa n. oceli	795	0,2	1 352	-41,2
4813	Papír cigaretový, i řezaný, ve tvaru složek ap.	786	0,2	-	-
402	Mléko, smetana zahuštěná, slazená	784	0,2	832	-5,8
8512	Přístroje elektr. osvětlovací aj., stěrače ap.	628	0,2	642	-2,2
7007	Sklo bezpečnostní tvrzené, vrstvené	414	0,1	96	331,3
8210	Zařízení mechanická, ručně poháněná, do 10 kg	320	0,1	-	-
Celkem TOP10		379 743	99,4	57 079	565,3
Celkem vývoz		382 129		89 372	327,6

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Palestiny 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
810	Ovoce ostatní, čerstvé	264	0,1	-	-
6404	Obuv se svrškem z materiálů textilních	131	0,0	-	-
6403	Obuv se svrškem z usně	126	0,0	93	35,5
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	1	0,0	-	-
Celkem TOP10		522	0,1	93	461,3
Celkem dovoz		522		1 115	-53,2

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Na území Palestiny neprobíhá výroba ani montáž osobních ani užitkových vozů ani jiných dopravních prostředků. Výlučným způsobem dopravy je pozemní silniční doprava (není přítomna železnice ani městská/příměstská kolejová doprava). Systém veřejné dopravy je postaven na příměstských taxi a minibusích a meziměstských autobusech (včetně autobusů pro dopravu turistů).

Osobní automobilová doprava je primárním způsobem přepravy osob. Vozový park je průběžně obnoven a vedle nových vozů představuje významný trh rovněž segment použitých vozů. Poptávány jsou lehce použité vozy ze zemí EU. Populární jsou vozy s naftovými motory. Poptávány jsou dále pneumatiky a další příslušenství pro osobní i užitkové vozy.

► Energetický průmysl

Výroba a distribuce elektrické energie představuje klíčový sektor, ve kterém plánuje Palestina ve střednědobém horizontu vybudovat vlastní produkční kapacity, které umožní snížit závislost na dovozech elektrické energie z Izraele. Západní břeh je v současnosti bez významné výrobní kapacity (pouze dvě solární elektrárny o výkonu menším než 1 MW). Spotřeba odpovídající instalovanému výkonu 950 MW je zajišťována dodávkami z Izraele. V pásmu Gazy pracuje jediná elektrárna s kombinovaným plynovým cyklem (vzhledem k nedostupnosti plynu byla upravena pro spalování nafty za redukováného výkonu 65 MW). Existující potřeba elektrické energie je odhadována na 410 MW, ale dodáván je pouze ekvivalent výkonu 210 MW (včetně dodávek z Izraele).

Ve dlouhodobém horizontu je cílem zvýšení výrobních kapacit ze současných 65 MW na 1600 MW. Ve fázi příprav se nachází rekonstrukce elektrárny v Gaze a výstavba elektrárny na Západním břehu (v Dženínu na severu Západního břehu, paroplynový kombinovaný cyklus o instalovaném výkonu 440 MW v ceně cca 600 mil. USD). Investorem a provozovatelem elektrárny bude Palestine Power Generation Company (PPGC). Vypsání tendru na generálního dodavatele se očekává do konce roku 2016.

Jako významný doplňkový zdroj elektrické energie slouží obnovitelné zdroje. V současnosti dochází k rychlému rozvoji v oblasti solární (fotovoltaické) energetiky. Do roku 2020 se plánuje zprovoznění obnovitelných zdrojů energie o celkovém instalovaném výkonu 130 MW. Palestiňští investoři v této souvislosti poptávají využitelné solární technologie a zahraniční know-how. Je plánována výstavba 10 solárních parků o celkové kapacitě 100 MW a instalace dalších 35 MW na průmyslové, rezidenční a veřejné budovy. Paralelně existuje ze strany palestinských investorů také zájem o technologie pro výrobu energie z biomasy a na bázi bioplynu. Vládní sektor plánuje rovněž modernizaci a racionalizaci rozvodné sítě, vybudování vedení vysokého napětí a moderních transformačních stanic. Poptávány jsou dále technologie pro zpracování odpadu (komunální, zemědělský) na energii (koncept waste to energy), včetně například spaloven komunálního odpadu.

► Stavební průmysl

Stavebnictví je dlouhodobě dynamicky rostoucím sektorem a současně významným exportním odvětvím. Problémem stavebního sektoru je silná závislost na dovozu stavebních materiálů (ročně 1,5 mil. tun cementu, 300 tis. tun oceli a 255 tis. tun písku), především z Izraele. Ve střednědobém plánu (2018) je výstavba první cementárny v Palestině.

Jako přechodné řešení do doby vybudování cementárny je plánována výstavba kulového mlýnu na přípravu cementu z dovezeného polotovaru (slinek) v Hebronu s výrobní kapacitou až 1 mil. tuny cementu.

Významným exportním odvětvím je těžba a zpracování kamene (především obkladového, ročně 2,4 mil. tun) a výroba šterku (ročně 6,7 mil. tun). Kontinuálně jsou ze strany soukromého sektoru poptávány technologie pro zpracování kamene a nově rovněž moderní technologie k výrobě stavebních hmot recyklací odpadního materiálu.

Přetrvávající stavební boom (výstavba bytů i komerčních objektů) vytváří rovněž kontinuální poptávku po dalších kategoriích stavebního materiálu (stavební dřevo, ocelové armatury, okna, dveře, zárubně, klimatizační jednotky, sanita aj.)

► Strojírenský průmysl

Kontinuálně existuje poptávka po strojním zařízení a technologiích využitelných v dalších průmyslových oborech (nábytkářský průmysl, výroba plastů a čisticích prostředků). Poptávány jsou rovněž použité stroje a průmyslová zařízení, barvy a laky a některé průmyslové suroviny.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Zpracování zemědělských produktů a výroba potravin představují méně rozvinuté sektory. Přes úsilí o dosažení soběstačnosti při výrobě potravin jsou potraviny masivně dováženy, především z Izraele. Palestinské výrobní kapacity nejsou schopny z hlediska kvantity ani kvality dostatečně pokrýt domácí poptávku a v některých segmentech je palestinský trh téměř výlučně závislý na importech.

Vedle snahy o navýšení domácích výrobních kapacit je zřetelné úsilí o diverzifikaci importů. Poptávány jsou produkty „evropské“ jakosti za kompetitivní ceny. Dílčím problémem zůstává značná fragmentizace palestinského trhu s potravinami a absence velkých dodavatelských řetězců.

Lokální palestiniští výrobci projevují zájem o moderní potravinářské technologie a strojní zařízení, včetně plnicí/balící/obalové techniky a suroviny pro domácí potravinářskou výrobu (mouka, mléko, tuky a oleje).

Příležitostně se objevují poptávky po moderních zemědělských technologiích, především pro živočišnou výrobu (chov kuřat, skotu).

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8402 – Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8406 – Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8544 – Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
	HS 8535 – Zařízení el. k ochraně, spínání obvodů, nad 1000 V
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
Stavební průmysl	HS 4407 – Dřevo rozřezané, štípané, loupané, i hoblov. ap., > 6mm
	HS 4409 – Dřevo profilované, i hoblované, broušené ap.
	HS 4418 – Výrobky stavebního truhlářství, tesařství ap. ze dřeva
Stavební průmysl	HS 8464 – Obráběcí stroje pro opracování kamene, keramiky, ap.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0401 – Mléko, smetana nezahuštěná, neslazená
	HS 0402 – Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 0404 – Syrovátka, výrobky z mléka zahuštěné, slazené
	HS 0405 – Máslo a jiné tuky a oleje získané z mléka
	HS 0406 – Sýry a tvaroh
	HS 1105 – Mouka, krupice, prášek, vločky, granule a pelety z brambor
	HS 1107 – Slad, i pražený
	HS 1207 – Semena, plody olejnaté, ostatní, i drcené
	HS 1210 – Šišťice chmelové, čerstvé, sušené ap., lupulin
	HS 1512 – Slunečn., světlicový, bavlník. olej a frakce, též rafin., chem. neupr.
	HS 1514 – Olej řepkový, hořčičný, frakce, chemicky neuprav.
	HS 1517 – Margarín; jedlé směsi ze živ. nebo rostl. tuků, olejů, frakcí
	HS 1701 – Cukr třtinový, řepný, sacharóza chemicky čistá
	HS 1806 – Čokoláda, přípravky potravinářské ost. s kakaem
	HS 1905 – Zboží pekařské, pečivo, oplatky, rýžový papír
	HS 2009 – Šťávy ovocné, zeleninové, nezkvašené, i slazené
	HS 2007 – Zavařeniny, želé, kaše ovocné aj., pasty slazené
	HS 2104 – Polévky a bujóny, směsi potravinových přípravků
	HS 2202 – Voda, vody minerální, sodovky slazené, ne šťávy
HS 2302 – Otruby, výrobky mlýnské vedlejší aj. zbytky	
HS 2309 – Přípravky používané k výživě zvířat	
Automobilový průmysl	HS 8702 – Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8703 – Osobní auta aj. motor. vozidla pro přepravu osob
	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem
Strojírenský průmysl	HS 8443 – Tiskařské stroje, vč. kopírek ap., vč. částí
	HS 8459 – Obráběcí stroje pro vrtání, frézování, řezání závitů
	HS 8443 – Tiskařské stroje, vč. kopírek ap., vč. částí

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LMI

V současné době probíhají změny, které se vztahují k rozvoji palestinských území a které byly nastar-
tované na základě dokumentu National Development Plan 2014–2016. Zde byly, jednak pojmenovává

příčiny současného nepříliš dobrého stavu palestinské ekonomiky a společnosti, jednak se pokoušel o stanovení základních parametrů pro budoucí rozvoj – k těm i nyní patří (kromě politických podmínek) zejména všestranný rozvoj ekonomiky, zvýšení přísunu investic, posilování finanční stability, zvýšení demokratické participace a zlepšení veřejných služeb. Pro období let 2017–2022 je v účinnosti nová strategie s názvem National Policy Agenda 2017–2022.

► Sektor sociální infrastruktury a služeb

Priority sociálního sektoru úzce souvisí s neutěšenou situací většiny palestinského obyvatelstva – vysoká míra nezaměstnanosti a špatná dostupnost sociálních služeb nevytvářejí dobré podmínky pro udržitelný rozvoj země a růst ekonomiky. V této oblasti se i za pomoci mezinárodní donorské komunity realizují zejména aktivity směřující k posilování lidského potenciálu – organizují se rekvalifikační kurzy, podporuje se rozvoj malého a středního podnikání a podnikají se kroky k vyššímu zapojení zejména mladých lidí a žen do vzdělávacích a podnikatelských aktivit.

► Sektor zemědělství

I přes specifické podmínky na Palestinských autonomních územích je tento sektor jednou z nejdůležitějších oblastí místní ekonomiky. Jeho rozvoj je však do značné míry limitován vnějšími faktory – nedostatek zemědělské půdy a závlahové vody, spolu s politickými překážkami při exportu zemědělských produktů, představují hlavní překážku dalšího růstu kvality i kvantity produkce. Proto jsou v rámci rozvojových priorit akcentovány ty oblasti, které mohou přinést výrazné ekonomické přínosy při relativně malých nárocích na již tak omezené zdroje – v posledních letech se podporuje zejména pěstování zeleniny a ovoce ve sklenících, a to s využitím moderních systémů závlahy a s pomocí obnovitelných zdrojů energií (fotovoltaické aplikace).

► Sektor energetiky

Tato oblast představuje dlouhodobě limitující faktor dalšího rozvoje palestinské ekonomiky – z vlastních zdrojů je nyní pokrýváno jen asi 10 % spotřeby a země je tak zcela závislá na dovozu energií (při stále rostoucí poptávce). Situaci navíc zhoršuje napětí mezi vládními úřady Západního břehu Jordánu a pásma Gazy. Vzhledem ke geografické poloze a reálným možnostem produkce elektrické energie na palestinském území se jako logickou prioritou jeví podpora obnovitelných zdrojů energie – konkrétně fotovoltaické elektrické energie. Lokální a obnovitelné zdroje elektrické energie představují jednu z hlavních priorit centrálního úřadu Palestinian Energy Authority, v jehož gesci je sektor obnovitelných zdrojů (za vydatné donorské pomoci) v posledních letech masivně rozvíjen.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>

Saúdská Arábie

V letech 2003–2008 se pohyboval meziroční růst HDP mezi 5,3–8,5 %. V následujícím roce se jednalo vlivem světové finanční krize o 1,8 %. V dalších letech se HDP vrátil na předkrizové hodnoty. V roce 2016 však vlivem poklesu ceny ropy – hlavního saúdského vývozního artiklu – na světových trzích došlo k výraznějšímu zpomalení hospodářského růstu na pouhých 1,2 %. Míra inflace v zemi byla v roce 2016 na úrovni 4 %. Populace země přesahuje 32 mil. obyvatel a HDP v roce 2016 činil 19 922 USD na 1 obyvatele. Nezaměstnanost je dlouhodobě na nízké úrovni okolo 5 %. Země vykazuje záporné hodnoty běžného účtu platební bilance.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	3,6	3,5	1,2	2	2,6	2,6
HDP/obyv. (USD)	24 499	20 583	19 922	21 100	22 224	22 895
Míra inflace (%)	2,7	2,2	4	2	4,7	2
Nezaměstnanost (%)	5,7	5	-	-	-	-
Bilance běžného účtu (mld. USD)	73,8	-53,5	-42,3	-17,7	-13,5	-9,3
Populace (mil.)	30,8	31,4	32,0	32,7	33,3	34,0
Konkurenceschopnost	24/144	25/140	29/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	2/7	2/7	2/7	2/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Již více jak 25 let jedná EU se Saudskou Arábií (resp. GCC) o konkrétní obchodní dohodě, základní překážkou jsou státní subvence na saúdském vnitřním trhu.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Konžská demokratická republika umístila na 29. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je dlouhodobě 2/7.

Vývoz ČR do Saudské Arábie 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	2 252 265	20,7	3 357 297	-32,9
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	1 870 559	17,2	2 519 074	-25,7
4911	Výrobky tiskařské ostatní, vč. obrazů, rytin aj.	756 223	6,9	57 290	1 220,0
7207	Polotovary ze železa nebo nelegované oceli	565 719	5,2	167 361	238,0
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	325 006	3,0	106 163	206,1
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj	294 519	2,7	418 761	-29,7
8429	Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem	247 136	2,3	688 114	-64,1
8414	Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	208 615	1,9	183 994	13,4
406	Sýry, tvaroh	174 934	1,6	187 066	-6,5
7224	Ocel legovaná ost. v ingotech aj. tvarech, zákl.	164 697	1,5	53 683	206,8
Celkem TOP10		6 859 673	63,0	7 738 803	-11,4
Celkem vývoz		10 882 918		14 198 965	-23,4

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR ze Saudské Arábie 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2709	Oleje minerální a z nerostů živčiých, surové	641 174	36,6	-	-
3901	Polymery ethyleny v primárních formách	522 225	29,9	554 362	-5,8
3902	Polymery propylenu olefinů v primár. formách	266 709	15,2	99 500	168,0
3920	Desky, fólie, filmy apod. z plastů, nekomb. s jinými materiály	201 997	11,5	261 503	-22,8
5503	Vlákna střižová syntetická, nemykaná, nečesaná	45 105	2,6	35 786	26,0
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	17 938	1,0	11 040	62,5
7601	Hliník surový (nepracovaný)	11 218	0,6	-	-
2905	Alkoholy acyklické, deriváty	7 393	0,4	1 186	523,4
5603	Textilie netkané i impregnované, laminované aj.	5 987	0,3	6 012	-0,4
2909	Etery, etheralkoholy, fenoly, alkoholfenoly ap.	5 387	0,3	4 316	24,8
Celkem TOP10		1 725 133	98,6	973 705	77,2
Celkem dovoz		1 749 466		1 035 404	69,0

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

S rozvojem železniční sítě probíhá i rozvoj hromadné dopravy městských aglomerací se zaměřením na kolejovou dopravu. V roce 2012 byl zahájen projekt integrované dopravy Rijádu zahrnující kombinaci 180 km metra a 600 km autobusových linek, hodnota projektu cca 25 mld. USD. Dodavatelé na projekt metra i autobusů (22 linek, 1 200 km, 6 765 zastávek) zde již byli vybráni (metro: 3 konsorcia nadnárodních firem, autobusy – pařížský dopravní podnik, v roce 2016 však prezentována spolupráce s tureckými experty vč. dodávek autobusů). V současné době je ve fázi úvah a základní přípravy dopravní řešení města Džiddy zahrnující kombinaci 108 km povrchového metra (3 linky s 208 vozy) a 750 km autobusových linek (816 autobusů), hodnota projektu cca 12 mld. USD a dopravní řešení města Mekky zahrnující 188 km lehkého metra s 88 stanicemi a 60 km autobusových linek, hodnota projektu 16 mld. USD. V roce 2014 byl schválen projekt integrované dopravy Dammamu ve výši 5 mld. USD zahrnující metro a autobusy, nebyl však zaznamenán další pokrok. S ohledem na momentální nedostatek financí je osud řady projektů nejistý, v současnosti realizované projekty se potýkají se značnými zpožděními plateb ze strany státu (9 měsíců až rok), což přináší sekundární platební neschopnost i do soukromého sektoru. Pokud však dojde ke stabilizaci saúdské ekonomiky, pak je obor jednoznačně perspektivní.

► Energetický průmysl

Spotřeba elektrické energie roste ročně o 8 %, což znamená požadavek na nově instalovaný výkon ve výši 4 tis. MW ročně (nyní 50 GW instalovaného výkonu). V příštích 10 letech je v plánu výstavba 20 nových elektráren s celkovým výkonem 24 GW v hodnotě 50 mld. USD – zatím však na tradiční paliva – ropu a zemní plyn. Vzhledem k tomu, že se na výrobu elektřiny spotřebovává cca 1/3 těžby ropy a musí tedy do roku 2032 Saúdská Arábie své kapacity ztrojnásobit, chystá se země na masivní rozvoj jaderné energetiky a obnovitelných zdrojů energií. V roce 2011 Saúdská Arábie oznámila záměr vybudovat 16 jaderných reaktorů do roku 2032, ve kterých by se mělo vyrábět až 20 % elektrické energie (25 GW instalovaného výkonu). Podle posledních zpráv jsou mezi vybranými dodavateli korejské a francouzské společnosti. V roce 2016 probíhal projekt mapování potenciálu pro obnovitelné energetické projekty solární, větrné, geotermální a biodpadní s výhledem kapacit ve výši 54 GW do roku 2032. V lednu 2017 byl pak na mezinárodní konferenci prezentován nový energetický mix Saúdské Arábie s plánovanou realizací do roku 2032. Základem budou i nadále klasické zdroje, tj. elektrárny poháněné plynem či ropou. Ty mají zajistit odhadem výkon 60 GW. Nový energetický mix koriguje plány z roku 2011 v oblasti jaderné energetiky, ta by měla mít výkon 17,6 GW. Pokud jde o jadernou energetiku, pak je dle saúdských odborných kruhů nutno vyhodnotit její využívání u těch zemí, kde je její podíl největší, jako jsou např. Francie, Jižní Korea a Finsko, a to jak z pohledu možnosti transferu technologií, tak z pohledu programů na zacházení s jaderným odpadem. Podíl solární energetiky by měl činit 41 GW, přičemž 16 GW by mělo být generováno z fotovoltaických článků, 25 GW by mělo být vyprodukováno pomocí koncentrované sluneční energie. Větrná energie by měla vyprodukovat 9 GW, z energetického využití odpadu by měly pocházet 3 GW a geotermální energie by měla dodat 1 GW. Potenciál pro Českou republiku je v dodávkách služeb a komponentů pro jaderné a solární elektrárny, v případě solárních elektráren se pozvolna probouzí i soukromý sektor. V souvislosti s tím je nutno upozornit, že firmy musejí absolvovat u státních či velkých soukromých firem předkvalifikaci na vendor list.

V Saúdské Arábii je zájem o vzájemnou spolupráci ve vědě a výzkumu, ať už je to oblast energetiky a obnovitelných zdrojů či v dalších technologicky pokročilých oblastech, např. nanotechnologii. Základním předpokladem je ovšem vzájemná spolupráce výzkumných pracovišť na mezivládní úrovni. To je dáno zejména specifickým postavením saúdských výzkumných institucí, která jsou plně v gesci státu a jako takové mohou vzájemnou spolupráci navazovat takřka výhradně s partnery odpovídajícího postavení (státní gesci výzkumné spolupráce realizuje například Německo prostřednictvím organizace GIZ (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit GmbH)).

► Obranný průmysl

Saúdská Arábie vydává ročně na obranu kolem 70 mld. USD (cca 10 % HDP) a v posledních letech roste o cca 20 % ročně. Značnou část rozpočtu tvoří nákup nové techniky (např. rámcový kontrakt s USA z roku 2011 za 65 mld. USD, se Spojeným královstvím na upgrade letounu Eurofighter a Tornádo za 15 mld. USD, či s Francií (protivzdušná obrana, rekonstrukce fregat za cca 8 mld. USD) a Německem (ochranný perimetr kolem hranic, chystaný nákup ponorek). V posledních letech se podařilo proniknout na saúdský trh i českým firmám, kterým se v minulosti vzhledem k zaběhnuté konkurenci a neexistenci historických vazeb nedařilo (vývoz speciálu v letech 2003–2009 činil v průměru pouze 0,6 mil. USD ročně). V letech 2010–2012 došlo k českému vývozu speciálu v průměru za 7 mil. USD ročně. Jedná se především o střelivo všeho druhu, výbušniny (v obou případech se jedná o dlouhodobou spolupráci), protichemické vybavení, vozidla (transfer technologie a zavedení výroby) a elektronická zařízení. V roce 2013 došlo k vývozu vzduchových pušek a pistolí za 4,5 mil. USD a výbušnin za 4 mil. USD. Vláda Saúdské Arábie usiluje o přenos technologií na výrobu zbraní, munice a vojenských dopravních prostředků do Saúdské Arábie (výhledově zabezpečení až 40 % všech nákupů). S ohledem na pokračující konflikt v Jemenu a na šířící se teroristické aktivity v regionu poptávka přetrvává a lze očekávat, že v tomto oboru v brzké době nepomine.

► Stavební průmysl

Saúdská Arábie prožívala po dlouhé období bezprecedentní stavební boom a je největším stavebním trhem v celé oblasti Středního východu. Výdaje na nové projekty vzrostly meziročně o 28 % a dosáhly historicky rekordní výše 76 mld. USD. Celková výše plánovaných projektů činí 790 mld. USD, z toho do roku 2020 mají být kontrahovány projekty za cca 500 mld. USD. Z těchto peněz je 180 mld. USD vyčleněno na výstavbu 4 mil. bytů, 133 mld. USD půjde na energetické projekty, 53 mld. USD do projektů vodního hospodářství a 16 mld. USD na výstavbu nemocnic a zdravotních zařízení. Desítky miliard jsou též vyčleněny na projekty dopravní infrastruktury (metro Rijád, Mekka, Džidda, cca 2 tis. km nových železničních tratí, tisíce km nových silnic, nová dopravní řešení velkých měst, rekonstrukce letišť a rozšiřování přístavů). K jistému útlumu stavebního boomeru došlo v 2016 zejména s ohledem na klesající cenu ropy. Je známo, že některé projekty byly již pozdrženy či úplně odloženy ad acta a platební morálka se v oboru citelně zhoršila (viz výše). Český export stavebních materiálů a strojů činí cca 50 mil. USD ročně, včetně výrobků ze skla a osvětlovací techniky cca 60 mil. USD. Potenciál je u řady výrobků stavební mechanizace, materiálů a služeb, zejména v oblasti výstavby nízkoenergetických a ekologických staveb, které budou do budoucna nutným trendem. V Saúdské Arábii platí obecně, že výrobky z místní produkce (která je zatím sporadická) mají přednost před dovozem. Jednou ze zajímavých příležitostí mohou být architektonické služby, většina projektů se totiž realizuje se zahraničními architektonickými kancelářemi. Pobočky českých firem, které v této oblasti působily přímo v Saúdské Arábii, však svou činnost utlumily. Jednání v této se odehrávají převážně v Evropě – jako perspektivní lze označit např. participaci

na interiérovém designu a následných dodávkách specifickým vybavením ve spolupráci s význačnými evropskými architektonickými studii.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Česká republika může Saúdské Arábii nabídnout technologie na zavlažování zemědělské půdy, čištění odpadních vod a odsolování vody, neboť je výrobcem mnoha vyspělých technologií a má v této oblasti řadu firem, které mají zkušenosti s mezinárodní spoluprací. Vodní a odpadní zdroje jsou téměř plně v gesci státních koncernů, kde je nutná předkvalifikace, resp. municipalit, kde je klíčovou otázkou financování projektů (BOT, BOOT). Dle nové vládní nomenklatury je vodohospodářství v gesci ministerstva životního prostředí, vodních zdrojů a zemědělství.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

V současnosti je Saúdská Arábie největším trhem na zdravotní produkty a zdravotní služby v celé blízkovýchodní oblasti. Jen trh s farmaceutickými výrobky je odhadován na 3,5 mld. USD a činí 60 % trhu GCC. Předpokládá se, že všechny tři segmenty zdravotnického průmyslu, tedy trh léčiv, zdravotnické techniky i zdravotnických služeb, poroste v dlouhodobém horizontu tempem převyšujícím 10 % ročně. Saúdský veřejný sektor se na poptávce podílí 40 %, zbytek tvoří soukromé nemocnice a domácnosti. Trh je z 85 % závislý na dovozech, v místě se vyrábějí zejména generická léčiva a jednoduchá zdravotní technika a spotřební materiál (pouze cca 15 % poptávky). Poptávka po zdravotní péči výrazně roste s ohledem na vysoký růst populace (přírůstek 3 % ročně), prodlužování délky života (v současnosti 74 let), vysoký výskyt civilizačních chorob (diabetes, obezita, pohybové ústrojí apod.) a přibývání starších osob potřebujících zvýšenou zdravotní péči. Počet osob nad 60 let se má v příštích 15 letech zvýšit ze současného 1 mil. na 2,5 mil. (přírůstek cca 9 % ročně). Vláda má v plánu do roku 2020 současnou kapacitu lůžek zdvojnásobit, což představuje výstavbu nemocnic s celkovou kapacitou cca 60 tis. lůžek. Ve státním rozpočtu na rok 2014 činí výdaje na zdravotnictví druhou nejvyšší položku (29 mld. USD, 12,6 % podíl na celkových výdajích, nárůst o 8 % oproti roku 2013). Nové projekty v této oblasti zahrnují výstavbu 2 zdravotních měst, 11 nových nemocnic a 11 zdravotních středisek a uvedení do provozu 132 rozpracovaných projektů. Sociální projekty zahrnují výstavbu 20 nových sportovních středisek (podle zpráv z druhé poloviny roku 2015 v souvislosti s nízkou cenou ropy a tím i nižšími rozpočtovými příjmy rozvoj prozatím utlumen) a 16 sociálních a rehabilitačních středisek včetně nově otevřené problematiky léčby drogové závislosti. Kromě výstavby nových nemocnic se Saúdská Arábie soustřeďuje též na zlepšení primární péče, kde současný počet 2 tis. středisek se má v příštích pěti letech zvýšit na 3 tis. I nadále navzdory saúdizaci přetrvává zájem o český zdravotnický personál, zejm. zdravotní sestry a fyzioterapeuty, v posledním roce však zájem poněkud ochabl v souvislosti s nutností omezit výdaje zdravotnických zařízení a „západní“ personál je stále více nahrazován personálem z Asie. Současně jsou rázně omezovány dříve běžné benefity zdravotnického personálu. S celkovou situací v saúdské zdravotnictví souvisí i zájem o výstavbu nových specializovaných – zejména privátních – rehabilitačních středisek s českou účastí (know-how).

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Saúdská Arábie je největším dovozcem potravin a zemědělských výrobků zemí Rady pro spolupráci arabských zemí v Zálivu (GCC) s počtem obyvatel 1,5 x větším než je celkový počet obyvatel pěti zemí GCC (Spojené arabské emiráty, Kuvajt, Katar, Omán a Bahrajn). Počet obyvatel v Saúdské Arábii je odhadován na zhruba 31 mil. (z toho je více než 20 mil. Saúďů a přes 10 mil. cizinců s dlouhodobým pobytem)

a očekává se, že dosáhne 40 mil. v roce 2025. I když produkce zemědělství v nominálním vyjádření vzrostla od roku 2009 do roku 2014, její podíl k celkovému HDP klesl z 2,8 % v roce 2009 na 1,9 % v roce 2014. Podíl pracovníků v sektoru zemědělství včetně živočišné výroby a chovu ryb představuje asi 4 % v rámci celého národního hospodářství.

Saúdská Arábie dováží zhruba 70 % domácí spotřeby potravin a v roce 2014 import dosáhl ve finančním vyjádření 24,4 mld. USD. Český vývoz do Saúdské Arábie v roce 2014 dosáhl 12,8 mil. USD, v roce 2015 se snížil na cca 11,5. mil. USD (z důvodu poklesu vývozu cukru). Podle saúdských statistik dovoz z České republiky v roce 2014 činil 42,81 mld. USD, přičemž položky jako např. pšenice v hodnotě 12,0 mld. USD a cigarety za 13,37 mld. USD v českých statistikách vůbec nefigurují. Podíl českého agrárního vývozu na celkovém vývozu České republiky do Saúdské Arábie v roce 2014 činil 2,46 %.

Vzhledem k situaci, že živočišná výroba, jmenovitě chov skotu a drůbeže (pro produkci vajec i drůbežího masa) se bude dále rozvíjet s podporou státu a přitom bude silně omezena rostlinná výroba, bude pokračovat nárůst dovozů jaderných krmiv (volně ložené zboží) i krmných koncentrátů a doplňků. Čeští exportéři tradičně vyvážejí do Saúdské Arábie mléčné výrobky. Z komodit se jedná o sušené mléko odstředěné, plnotučné, je tu zájem o máslo.

Obchodní příležitosti pro české exportéry lze spatřovat v následujících oborech:

A. Vybrané potravinářské výrobky

- Potravinářské přísady, pekařské směsi, sirupy
- Mléčné výrobky - měkké sýry (Akawi, Haloumi, Jadel), přírodní polotvrdé a tvrdé sýry
- Suroviny nebo polotovary pro výrobu jídel v řetězcích rychlého stravování
- Červené maso a masné výrobky (vč. kolagenních střevek) po zrušení zákazu vývozu z České republiky
- Zpracované ovoce a zelenina, konzervované a mražené
- Sušenky, cukrářské zboží
- Nealko nápoje - přírodní minerální vody, ochucené vody bez chemických barviv

B. Volně ložené objemné komodity a krmiva - balené koncentráty

- Obilí - potravinářská pšenice, krmný ječmen (bulk cargo)
- Premixy do krmných směsí, vitaminové a minerální doplňky

C. Genetický materiál, veterinární péče

- ID prověřených býků, násadová vejce
- veterinární léčiva, vakcíny

D. Dodávky zemědělských a potravinářských technologií

- Výrobní krmných směsí, technologie ŽV (ustájení, krmení, dojení, sběr vajec)
- Rozšiřování a modernizace mlékárenských provozů, mlýnů, pekáren a jatek

► **Železniční a kolejová doprava**

V oblasti kolejových vozidel prochází Saúdská Arábie bezprecedentními změnami. V realizaci a přípravě je řada projektů v celkové hodnotě několik desítek mld. USD. K největším projektům patří saúdská část projektu Propojení železničních sítí států GCC ve výši 5 mld. USD (ve fázi přípravy), železniční spojení Rijád-Džidda (ve fázi projektu), tzv. Saudi Arabian Land Bridge (ve fázi výběru konzultanta) v hodnotě 9 mld. USD, železnice Sever-Jih (nové úseky za cca 5 mld. USD, provozu část Rijád-Buraidah-Hail), či v současnosti realizované spojení Džidda, Mekka, Medinah, Yanbu (cca 4,5 mld. USD, část již dokončena). Ačkoli z pohledu saúdského trhu oborových příležitostí je zde veliký potenciál pro české firmy,

řadě z nich se zatím vzhledem k výrazné konkurenci nepodařilo prosadit. Kromě kolejových vozidel jsou možnosti zejména v oblasti signalizačních, zabezpečovacích a komunikačních zařízení. Jedná se však převážně o projekty velkého rozsahu, které jsou přidělovány velkým mezinárodním konsorciím. Zde je ovšem stále šance pro české podniky, a to propojit se s realizátory projektů, tj. leadery konsorcií a stát se součástí konsorcia.

V roce 2012 byl zahájen projekt integrované dopravy Rijádu zahrnující kombinaci 180 km metra a 600 km autobusových linek, hodnota projektu cca 25 mld. USD. V současnosti probíhá výstavba 6 tras metra o délce 176,5 km (jak uvedeno výše, vlivem nedostatku financí je projekt výrazně zpomalen).

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Stavební průmysl	HS 2523 - Cement portlandský hlinitanový, struskový ap.
	HS 3208 - Barvy a laky nátěrové, založené na polymerech
	HS 3603 - Zápalky, bleskovice, roznětky, rozbušky ap.
	HS 3917 - Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 3920 - Desky, fólie, filmy ap. z plastů, nekomb. s jinými materiály
	HS 4418 - Výrobky stavebního truhlářství, tesařství ap. ze dřeva
	HS 6810 - Výrobky z cementu, betonu, umělého kamene
	HS 6903 - Výrobky ostatní žárovzdorné
	HS 6905 - Tašky krytinové, nástavce trubkové, komínové aj.
	HS 6907 - Dlaždice, obkládačky ap., keramické, neglazované
	HS 6908 - Dlaždice, obkládačky ap., keramické, glazované
	HS 6909 - Výrobky keram. pro laboratoře, chemické aj. účely
	HS 6910 - Výlevky, umyvadla, vany, bidety ap., keramické
	HS 6911 - Nádoby aj., předměty pro domácnost z porcelánu
	HS 7004 - Sklo ploché, tažené, foukané, jinak nezprac.
	HS 7006 - Sklo lité, tažené, plavené, vrtané aj. zpracované
	HS 7008 - Jednotky izolační z několika tabulí, ze skla
	HS 7208 - Výr. ze železa, oceli nad 600 mm, válc. za tepla
	HS 7209 - Výr. ze železa, oceli nad 600 mm, válc. za studena
	HS 7216 - Úhelníky, tvarovky ap., ze železa n. oceli neleg.
	HS 7219 - Výrobky ploché válc., z nerez. oceli, nad 600 mm
	HS 7220 - Výrobky ploché válc., z nerez. oceli, pod 600 mm
	HS 7228 - Tyče, pruty, úhelníky, profily z oceli legov. ost.
	HS 7303 - Trouby, duté profily ap., z litiny
	HS 7308 - Konstrukce, části, desky, tyče aj., ze železa n. oceli
	HS 7610 - Konstrukce hliníkové, části, desky, profily ap.
	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Stavební průmysl	HS 8467 - Nářadí ruční pneumatické s motorem, ne elektr.
	HS 9405 - Svítidla, reklamy, ukazatele ap. světelné
	HS 9406 - Stavby montované
	CPA 71 - Architektonické a inženýrské služby; technické zkoušky a analýzy
Obranný průmysl	HS 8804 - Padáky vč. paraglidingu ap., vč. příslušenství
	HS 8805 - Ostatní letecké zařízení, katapulty ap., simulátory
	HS 9301 - Zbraně kromě revolverů, pistolí a sečných a bodných zbraní
	HS 9302 - Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9304 - Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
	HS 9306 - Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní
Energetický průmysl	HS 8401 - Reaktory, jaderné články palivové, nevyhořelé
	HS 8403 - Kotle k ústřednímu topení, jiné
	HS 9028 - Plynoměry, měřiče kapalin, elektroměry
	HS 8402 - Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0102 - Živý hovězí dobytek
	HS 0201 - Maso hovězí, čerstvé, chlazené
	HS 0202 - Maso hovězí, zmrazené
	HS 0207 - Maso, droby, drůbeží jedlé, čerst., chlaz., zmraz.
	HS 0401 - Mléko, smetana nezahuštěná, neslazená
	HS 0402 - Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 0406 - Sýry a tvaroh
	HS 1001 - Pšenice a souřež
	HS 1003 - Ječmen
	HS 1005 - Kukuřice
	HS 1008 - Pohanka, proso, lesknice kanárská, obilí, ostatní
	HS 1701 - Cukr třtinový, řepný, sacharóza chemicky čistá
	HS 1704 - Cukrovinky bez kakaá (vč. bílé čokolády)
	HS 1806 - Čokoláda, přípravky potravinářské ost. s kakaem
HS 1905 - Zboží pekařské, pečivo, oplatky, rýžový papír	
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 2936 - Vitamínové doplňky, provitaminy, vitaminy, deriváty, směsi
	HS 2941 - Antibiotika
	HS 9011 - Mikroskopy optické sdružené
	HS 9012 - Mikroskopy jiné než optické, difraktografy
	HS 9018 - Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
HS 9021 - Ortopedické pomůcky, přístr. pro nedoslýchavé aj.	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9402 – Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
	CPC 931, 933 – Zdravotní péče, nemocniční služby
	CPCP 9312,93191 – Zdravotní služby, poskytované zdravotními sestrami, fyzioterapeuty a paramedickým personálem
Železniční a kolejová doprava	HS 8530 – Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 8604 – Vozidla pro údržbu železničních tratí
	HS 8605 – Železniční vozy osobní, zavazadlové, pošt. aj., bez pohonu
	HS 8606 – Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu
	HS 8607 – Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
	HS 8608 – Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
Automobilový průmysl	HS 4011 – Pneumatiky nové z pryže
	HS 8702 – Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8704 – Motorová vozidla pro přepravu nákladu
	HS 8705 – Motorová vozidla pro zvláštní účely
	HS 8708 – Části, součásti a přísl.motor. vozidel čísel 8701 až 8705

Spojené arabské emiráty

V rámci Blízkého východu patří Spojené arabské emiráty mezi země vykazující stabilní a relativně vysoký růst HDP. Od roku 2000 až do roku 2008 rostlo hospodářství země v průměru o 6,2 % ročně a země se úspěšně zotavila ze světové finanční krize z let 2008–9. Pád cen ropy koncem roku 2014 však způsobil opětovné zpomalení hospodářského růstu a v roce 2016 byl vykázán růst HDP pouze ve výši 2,3 %. Míra inflace v roce 2016 byla na úrovni 3,6 % a v následujících letech by měla mírně poklesnout. V zemi žije dle odhadů přes 10 mil. obyvatel, přičemž HDP na jednoho obyvatele přesahuje 40 tis. USD. Nezaměstnanost v zemi se drží na nízké úrovni okolo 4 %. Bilance běžného účtu je dlouhodobě přebytková, i když v posledních letech byl tento přebytek výrazně redukován (z hodnoty 74,1 mld. USD v roce 2013 na hodnotu 12,3 mld. USD v roce 2015).

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	3,1	4	2,3	2,5	3,1	3,4
HDP/obyv. (USD)	43 213	38 650	38 050	40 198	41 687	43 113
Míra inflace (%)	2,3	4,1	3,6	3,1	3,2	3,3
Nezaměstnanost (%)	4,2	4,2	-	-	-	-
Bilance běžného účtu (mld. USD)	40,3	12,3	4,2	13,0	12,9	10,0
Populace (mil.)	9,3	9,6	9,9	10,1	10,4	10,7
Konkurenceschopnost	12/144	17/140	16/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	2/7	2/7	2/7	2/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ EU jedná o Dohodě o volném obchodu s Radou pro spolupráci arabských zemí v Zálivu (GCC).
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Spojené arabské emiráty umístily na 16. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je dlouhodobě 2/7.

Vývoz ČR do Spojených arabských emirátů 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	4 089 290	21,1	3 645 153	12,2
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	1 859 644	9,6	4 311 971	-56,9
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	1 639 473	8,4	643 113	154,9
8525	Přístroje vysílací pro rozhlas, televizi apod., kamery	953 719	4,9	776 329	22,8
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	839 321	4,3	898 149	-6,5
9304	Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné	616 505	3,2	72 085	755,2
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	518 075	2,7	316 736	63,6
8529	Části přístř. vysílacích, přijímacích, televizí	505 424	2,6	385 052	31,3
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	472 896	2,4	524 534	-9,8
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	385 858	2,0	268 882	43,5
Celkem TOP10		11 880 205	61,2	12 879 107	-7,8
Celkem vývoz		19 416 487		19 949 076	-2,7

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR ze Spojených arabských emirátů 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
7601	Hliník surový (neopracovaný)	1 270 665	62,7	1 563 875	-18,7
8451	Stroje na praní, žehlení, barvení ap. látek, přízí	93 613	4,6	56 062	67,0
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	85 680	4,2	13 583	530,8
3902	Polymery propylenu olefinů v primár. formách	60 405	3,0	37 573	60,8
8529	Části přístř. vysílacích, přijímacích, televizí	41 840	2,1	2 324	1 700,3
3907	Polyacetyly pryskyřice a pod. v primárních formách	39 594	2,0	39	101 423,1
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	33 686	1,7	15 257	120,8
902	Čaj	31 598	1,6	39 749	-20,5
3303	Parfémy, vody toaletní	28 478	1,4	16 421	73,4
8507	Akumulátory elektrické, vč separátorů	23 853	1,2	2 830	742,9
Celkem TOP10		1 709 412	84,4	1 747 713	-2,2
Celkem dovoz		2 025 293		2 190 881	-7,6

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Automobilový trh Spojených arabských emirátů je 2. největší v GCC a roste tempem cca 6 % ročně, souběžně s růstem populace a zvyšováním celkové životní úrovně. S posílením USD (na který je pevně fixován kurz AED) o cca 20 % v roce 2015 oproti EUR se zlevnily ceny automobilů dovážených z Evropy. To se projevilo mimo jiné i několikanásobným růstem českého vývozu osobních automobilů. Roste zejména trh s menšími vozy, které se staly dostupnější pro osoby s nižšími příjmy. Budování infrastruktury spojené s EXPO 2020 v Dubaji zvýšilo poptávku po vozidlech nákladní přepravy. Země je též regionálním centrem obchodu s ojetými vozidly a náhradními díly.

► Elektrotechnika

Vizí Spojených arabských emirátů je vybudování tzv. Smart Society založené na internetových aplikacích (e-government, městská doprava, zdravotnictví, bytové služby, chytré budovy, atd.) Do roku 2018 vláda počítá s tím, že 80 % uživatelů vládních (veřejných) služeb bude využívat chytré mobilní aplikace. Kromě toho mají Spojené arabské emiráty ambice stát se jednou z několika zemí s vesmírným programem a v červenci roku 2014 vyhlásily program mise na Mars v roce 2021. Investice do vesmírných technologií (telekomunikační satelity) v současnosti dosáhly celkem 4 mld. USD.

► Energetický průmysl

Plán ministerstva energetiky Spojených arabských emirátů předpokládá zvýšení instalovaného výkonu ze současných 29 GW na 40 GW do roku 2021, z čehož by 14 % mělo být pokryto jadernou energií, 5 % čistým uhlím a 5 % obnovitelnými zdroji (zejména solární technologie), zbylých 76 % budou tvořit stávající plynové elektrárny, které tvoří nyní 98 % instalovaného výkonu. Spotřeba energie roste každoročně o 9 % a v přepočtu na jednoho obyvatele činí dvojnásobek světového průměru. Do roku 2021 je v plánu výstavba 7 nových elektráren (1x jádro, 2x čisté uhlí, 2x waste to energy, 2x solár). Stávající plynové kapacity se již rozšiřovat nebudou, nové kapacity budou jen z oblasti čistých energií (jádro, čisté uhlí, solár, biomasa), jejichž podíl se má zvýšit ze současných 2 % na 24 % v roce 2020 a dále až na 50 % v roce 2050. Dubai v roce 2015 povolila maloodběratelům vlastní solární zdroje. v plánu je přeměna stávajících distribučních sítí na tzv. Smart Grids.

► Chemický průmysl

Technologické dodávky pro tento obor jsou považovány za strategické a drží si je zejména silné společnosti starých EU zemí a americké společnosti. Možnosti pro naše firmy spočívají spíše v subdodávkách materiálu (trubky, nádrže, chemikálie, speciální osvětlení do výbušného prostředí) a doplňkových službách (elektroinstalace).

► Obranný průmysl

Spojené arabské emiráty se výrazně zapojily do boje proti terorismu a to jak uvnitř, tak i navenek. To spolu s obavou z možného ozbrojeného konfliktu s Íránem způsobuje zvyšování výdajů na zbrojení (v roce 2015 se výdaje na obranu zdvojnásobily a dovoz zbraní v tomto roce činil 3,13 mld. USD). Možnosti jsou

v dodávkách radarové techniky, komunikační techniky, lehkých zbraní a munice, kterou země výrazně spotřebovává na bojištích v Jemenu.

► Sklářský a keramický průmysl

Skleněné zboží patří mezi nejvýznamnější položky českého exportu a jeho vývoz neustále roste. Příležitosti růstu jsou zejména v oblasti designových svítidel pro hotely, vládní budovy, obchodní centra a královské paláce, kde si české firmy vybudovaly významné reference. Potenciál mají i dodávky surovin pro výrobu tabulového skla, která spolu s výrobou hliníku a oceli má patřit ke strategickým odvětvím neropného průmyslu.

► Služby

V roce 2013 vydali občané Spojených arabských emirátů za léčbu v zahraničí celkem 60 mld. USD – jedná se především o USA, Velkou Británii, Německo, a Švýcarsko. Česká republika nabízí stejně kvalitní lékařskou a následnou péči za mnohem příznivějších cenových podmínek. Další perspektivní oblastí služeb jsou softwarové služby v oblasti ICT (mobilní aplikace, různá softwarová řešení, procesní aplikace), které se rozvíjejí souběžně s přechodem na tzv. „smart society“, dále architektonické, designové a inženýrské služby.

► Stavební průmysl

Nízké ceny ropy v roce 2015 a 2016 způsobily odklad některých velkých projektů a stagnaci ve stavebnictví, kde i řada velkých místních stavebních firem zaznamenala za rok 2015 ztráty. Oživení a nový stavební boom má však přinést příprava EXPO 2020, která bude představovat nejen výstavbu samotného výstavního areálu, ale zejména výstavbu doprovodných logistických, ubytovacích, nákupních a zábavných středisek s náklady ve výši 7 mld. USD. Firma EMAAR (developer současné největší budovy světa Burj Khalifa s výškou 828 m) vyhlásil např. výstavbu nové nejvyšší budovy Dubai Creek Tower s výškou více jak 1 tis. m, která se má být symbolicky spojena s EXPO 2020 podobně jako Eiffelova věž s EXPO 1889 v Paříži. Budova si vyžádá investici ve výši 1 mld. USD. Samotný areál EXPO 2020 má být součástí nové městské a logistické aglomerace tzv. Dubai South (dříve Dubai Central) s kapacitou 1 mil. obyvatel. Ta má vzniknout v okolí největšího letiště světa Al Maktoum International Airport, které po svém dokončení v roce 2020 má mít 5 ranvejí, kapacitu zaparkování 160 letadel a kapacitu přepravy 220 mil. cestujících a 16 mil. tun nákladu ročně. Kolem letiště má vzniknout logistické zázemí napojené železnicí na přístavní terminál Jebel Ali. Záměrem vlády je vytvoření leteckého hubu a překladiště pro spojení Evropy, Asie a Severní Ameriky s Afrikou. Zóna, která se bude rozkládat na 140 km² má zajistit cca 700 tis. pracovních příležitostí a bydlení pro 1 mil. obyvatel. Součástí Dubai South bude i nový výstavní areál, kde se bude konat nejen EXPO 2020, ale kam se přesunou i výstavní aktivity ze současného výstaviště World Trade Center, které se nachází v centru Dubaje. Projekt si vyžádá náklady ve výši 32 mld. USD. Rozvíjí se i místní výroba stavebních hmot.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Investice do zdravotnictví patří k prioritám střednědobého vládního programu. Nejde však jen o zvýšení kvality lékařské péče a vybavení nemocnic, ale též o výstavbu nových s ohledem na růst populace ve výši cca 5 % ročně (cca 0,5 mil. obyv./ročně). Do roku 2020 tak má dojít ke zvýšení celkové kapacity z dnešních 12 na 14 tis. lůžek). V roce 2015 investice do zdravotnictví činily 8 mld. USD (2 % HDP).

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Predikce reálného hospodářského růstu ve výši 3,6 % ročně do roku 2020 spolu s predikcí růstu populace o cca 5 % ročně dává předpoklady k pokračování růstu spotřeby potravin, která vykazuje v posledních letech průměrný roční růst kolem 6 %. Vzhledem k omezeným kapacitám místní výroby (v současnosti země produkuje pouze 15 % své celkové spotřeby potravin) se dá předpokládat, že růst dovozu bude pokračovat nejméně ve výši 6 % ročně. Dovoz potravin v přepočtu na jednoho obyvatele patří mezi nejvyšší na světě. Souběžně s dovozem potravin rostou i investice do místního potravinářského průmyslu, jehož podíl na celkovém průmyslu (vytvářejícím 15 % HDP) činí 31 %. V posledních letech dochází vlivem vládní kampaně za zdravý životní styl k růstu spotřeby potravin zdravé výživy, což se mimo jiné projevilo i na výrazném nárůstu českého vývozu cereálií. Certifikace Halal je zatím požadována pouze na masné výrobky, rozšíření tohoto standardu na ostatní potraviny a celý hodnotový řetězec je ve výhledu.

► Železniční a kolejová doprava

Železnice: V rámci projektu panarabské železnice (propojení států GCC) se postupně realizuje její emirátská část, tzv. Etihad Railways v celkové délce 1200 km. První fáze v délce 240 km (propojení sulfurových nalezišť Shah na jihu emirátu Abu Dhabi s průmyslovou zónou Ruwais na pobřeží byla uvedena do provozu v roce 2015). Druhá fáze bude spojovat hraniční město Al Ghweifat (západní hranice se Saúdskou Arábií) s hraničním městem Al Ain (hranice s Ománem) a bude mít napojení přístavů v Abu Dhabi a Dubaji, její délka činí 628 km². K realizaci této fáze by mělo dojít až v roce 2018. Třetí fáze v délce 280 km dále napojí emiráty Sharja, Ras Al Khaima a Fujairah (zatím bez časového horizontu realizace). Vzhledem k velké konkurenci, podmínce formální přítomnosti v teritoriu a místním referencím jsou možnosti účasti českých firem jako členů konsorcií omezené. České firmy se však mohou napojit na budoucí vítěze jako subdodavatelé.

Městská kolejová doprava: 1. Rozšíření stávajícího metra v Dubaji o 15 km (prodloužení červené linky až do prostor budoucího výstaviště Expo 2020) bylo v roce 2016 uděleno konsorciu firem Alstom/Thales/Acciona/Gulenmack. 2. Projekt metra a tramvajové dopravy v Abu Dhabi, kde byla dokončena v roce 2015 studie španělskou firmou SENER. Vypsání prekvalifikace se očekává v 1. polovině roku 2017 a tendru v roce 2018.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Automobilový průmysl	HS 8702 – Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8703 – Osobní auta aj. motor. vozidla pro přepravu osob
	HS 8706 – Chassis traktorů, motor. vozidel osob., nákl. aj.
	HS 8708 – Části, součásti a přísl. motor. vozidel čísel 8701 až 8705
	HS 8507 – Akumulátory elektrické, vč. separátorů
Energetický průmysl	HS 8411 – Proudové motory, turbovrt. pohony a ost. plyn. turbíny
	HS 8402 – Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické induktoři
	HS 8512 – El. přístroje osvětlovací nebo signalizační, stěrače ap.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti	
Energetický průmysl	HS 8532 – Kondenzátory el. pevné, otočné, doladovací	
	HS 8536 – Zařiz. el. k ochr., spínání obvodů, pod 1000 V, konekt. pro opt. vlák.	
	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	
	HS 8538 – Části přístr. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.	
	HS 8544 – Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	
Chemický průmysl	HS 2808 – Kyselina dusičná, směs kyseliny sírové a dusičné	
	HS 3402 – Prostředky povrchově aktivní, prací, čisticí aj.	
	HS 3913 – Polymery přírodní, i modifikované j. n.	
	HS 7304 – Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli	
	HS 7309 – Nádrže, cisterny ap., ze železa a oceli nad 300 l	
	HS 7612 – Sudy, barely, plechovky ap., z hliníku, do 300 l	
	HS 8414 – Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.	
Stavební průmysl	HS 2618 – Struska granulovaná z výroby železa, oceli	
	HS 3917 – Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	
	HS 4403 – Dřevo surové i odkorněné bez dřevní běli, mízy	
	HS 4405 – Vlňa dřevěná, moučka dřevitá	
	HS 4418 – Výrobky stavebního truhlářství, tesařství ap. ze dřeva	
	HS 6814 – Slída zpracovaná, výrobky, i na podložce	
	HS 6910 – Výlevky, umyvadla, vany, bidety ap., keramické	
	HS 7206 – Železo, ocel nelegovaná v ingotech aj. tvarech	
	HS 7213 – Tyče, pruty ze železa n. oceli neleg., válc. za tepla	
	HS 7217 – Dráty ze železa n. oceli, nelegované	
	HS 7227 – Tyče, pruty válc. za tepla, z oceli legované ost.	
	HS 7228 – Tyče, pruty, úhelníky, profily z oceli legov. ost.	
	HS 7318 – Šrouby, vruty, matice, podložky aj. ze železa n. oceli	
	HS 8311 – Dráty, tyčky aj. k pájení, sváření, z kovů	
	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem	
	HS 8467 – Nářadí ruční pneumatické s motorem, ne elektr.	
	HS 9406 – Stavby montované	
	Elektrotechnika	HS 8415 – Stroje, přístroje klimatizační
		HS 8471 – Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.
HS 8517 – Telefony ap. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jn.		
HS 8523 – Disky, pásky aj. média pro záz. zvuku, obrazu ap., ne HS 37		
HS 8525 – Přístroje vysílací pro rozhlas, televizi ap., kamery		

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Elektrotechnika	HS 8528 – Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní
	HS 8540 – Elektrody a trubice se studenou katodou
	HS 8542 – Obvody integrované elektronické
Sklářský a keramický průmysl	HS 2529 – Živec; leucit; nefelin a nefelinický syenit; kazivec
	HS 7013 – Sklo stolní do domácnosti, kuchyňské aj. zboží
	HS 7018 – Perly, imitace perel, drahokamů ap., ze skla
	HS 8460 – Obráběcí stroje pro broušení, lapování, leštění ap.
	HS 9405 – Svítidla, reklamy, ukazatele ap. světelné
	HS 0402 – Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 0406 – Sýry a tvaroh
	HS 1109 – Lepek pšeničný, i sušený
	HS 1701 – Cukr třtinový, řepný, sacharóza chemicky čistá
	HS 1704 – Cukrovinky bez kakaa (vč. bílé čokolády)
	HS 1806 – Čokoláda, přípravky potravinářské ost. s kakaem
	HS 1904 – Výrobky z obilovin vzniklé bobtnáním a pražením
	HS 1905 – Zboží pekařské, pečivo, oplatky, rýžový papír
	HS 2201 – Voda, vody minerální, sodovky neslazené, led
	HS 2209 – Ocet stolní, náhražky z kyseliny octové
	HS 2302 – Otruby, výrobky mlýnské vedlejší aj. zbytky
	HS 2303 – Zbytky škrobárenské, řízky řepné, bagasa, mláto
	HS 2309 – Přípravky používané k výživě zvířat
	HS 8438 – Stroje pro potravinářství
	HS 8418 – Chladničky, boxy mrazicí aj., čerpadla tepelná
Obranný průmysl	HS 3603 – Zápalky, bleskovice, roznětky, rozbušky ap.
	HS 3606 – Ferocer aj. slitiny pyroforické aj. výr. hořlavé
	HS 8526 – Radiolokátory ap., radiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8805 – Ostatní letecké zařízení, katapulty ap., simulátory
	HS 9303 – Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.
	HS 9304 – Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
	HS 9306 – Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní
HS 8303 – Skříně ap. pancéř., kufry aj. bezpečnostní, z kovů	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 - Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8603 - Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8608 - Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
	HS 7017 - Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
	HS 8514 - Pece elektr. průmyslové, laboratorní ap. zařiz.
	HS 9401 - Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka
	HS 9402 - Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
Služby	HS 8712 - Jízdní kola a jiná kola bez motoru
	HS 9004 - Brýle (korekční, ochranné aj.) ap. výrobky
	HS 9023 - Nástroje, přístroje, modely, určené k předvádění
	HS 9608 - Pera, popisovače, rydla, tužky patent., násadky ap.
	HS 9609 - Tužky, tuhy jiné, pastely, uhle, křídly kreslicí
	HS 9617 - Láhve izolační aj., nádoby vakuové, tepelně izol.
	CPA 62 - Ostatní služby v oblasti informačních technologií a počítačů
	CPA 61 - Služby související s pevnými telekomunikačními sítěmi
	CPA 71 - Architektonické a inženýrské služby; technické zkoušky a analýzy
	CPA 86 - Zdravotní péče

Srí Lanka

Ekonomika Srí Lanky roste nepřetržitě od roku 2001 v průměru o 6 % ročně. V roce 2016 byl vykázán růst HDP ve výši 5 % a dle predikce MMF by měl tento trend pokračovat i v následujících letech. Míra inflace prudce klesla mezi lety 2013 a 2015, kdy tempo růstu cen zpomalilo z 6,9 % na 0,9 %. V roce 2016 již ale byla míra inflace na 4,1 %. V zemi žije přes 21 mil. obyvatel a HDP na obyvatele se pohybuje okolo 4 tis. USD. Nezaměstnanost je na úrovni 4 %. Běžný účet platební bilance země je dlouhodobě v mírném deficitu.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	4,9	4,8	5	5	5	5,2
HDP/obyv. (USD)	3 574	3 849	3 870	4 095	4 405	4 718
Míra inflace (%)	3,3	0,9	4,1	5,3	5,1	5
Nezaměstnanost (%)	4	4	4	4	4	4
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-2,0	-2,0	-1,2	-2,5	-2,9	-3,3
Populace (mil.)	21,0	21,1	21,3	21,4	21,5	21,7
Konkurenceschopnost	73/144	68/140	71/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	6/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ V současné době EU nejedná se Srí Lankou o žádné preferenční obchodní dohody.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Srí Lanka umístila na 71. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je dlouhodobě 6/7.

Vývoz ČR na Srí Lanku 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
1701	Cukr třtinový, řepný, sacharóza chemicky čistá	105 385	28,5	-	-
4002	Kaučuk syntetický ap. směsi s kaučukem přírod.	47 293	12,8	49 484	-4,4
8526	Radiolokátory apod., rádiové přístroje pro dálkové řízení	27 380	7,4	158	17 229,1
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	26 122	7,1	47 314	-44,8
8429	Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem	23 424	6,3	10 507	122,9
1107	Slad, i pražený	17 320	4,7	53 069	-67,4
8538	Části přístř. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.	10 615	2,9	1 116	851,2
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	8 740	2,4	4 397	98,8
6501	Šišáky, formy kloboukové nezformované, z plsti	-	-	-	-
8414	Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	7 159	1,9	1 593	349,4
Celkem TOP10		273 438	73,9	167 638	63,1
Celkem vývoz		370 256		287 895	28,6

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR ze Srí Lanky 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
6116	Rukavice prstové, palcové, bez prstů, pletené	131 021	10,4	98 236	33,4
6109	Trička, vrchní tílka aj. nátělníky, pletené	111 817	8,9	73 601	51,9
6212	Podprsenky, korzety, podvazky, šle ap., i pletené	99 019	7,8	84 667	17,0
6108	Kombiné, pyžama, kalhotky ap., dámské, dívčí, pletené	81 509	6,5	77 080	5,7
4015	Výrobky, oděvní doplňky z kaučuku vulkaniz.	63 059	5,0	38 460	64,0
6204	Kostýmy, šaty, sukně, kalhoty ap., dámské a dívčí	61 754	4,9	102 721	-39,9
6104	Kostýmy, šaty, sukně ap. dámské, dívčí, pletené	60 605	4,8	52 517	15,4
4016	Výrobky ostatní z kaučuku vulkaniz., ne tvrdého	52 505	4,2	62 002	-15,3
902	Čaj	48 273	3,8	55 223	-12,6
8431	Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.	47 163	3,7	59 923	-21,3
Celkem TOP10		756 725	60,0	704 430	7,4
Celkem dovoz		1 261 391		1 156 608	9,1

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Civilní letecký průmysl

Srí Lanka má 14 letišť, z nichž největší je mezinárodní letiště v Kolombu a Matale. Řada letišť potřebuje modernizaci s cílem zajistit lepší komfort rostoucímu počtu turistů. Vláda má v úmyslu ze Srí Lanky v nejbližších letech vybudovat letecký dopravní uzel regionu. Pro české firmy je perspektivní oblastí účast na modernizaci či budování letišť, dále dodávky mobilních letišť, radarů či malých dopravních letadel.

► Energetický průmysl

Elektrická energie na Srí Lance je vyráběna v tepelných elektrárnách (71 %, ropa, biomasa a v malé míře uhlí) a vodních elektrárnách (8,5 %). Spotřeba elektřiny roste o téměř 10 % ročně a zvětšuje se tak deficit mezi výrobou a spotřebou. Další zdroje, jako jsou geotermální a jaderná energie, využívání břidlic a rašeliny, solární energie nebo energie z vln nejsou užívány v národní rozvodné síti.

Vláda přijala Národní energetickou politiku a strategii, která má za cíl do roku 2025 vyrábět 10 % elektrické energie z alternativních zdrojů. Srí Lanka má proto zájem na projektech týkajících se obnovitelných zdrojů energie, prioritní jsou zejména projekty modernizace hydroelektráren, což má napomoci ochraně životního prostředí na ostrově. Podle Sri Lanka Sustainable Energy Authority roste poptávka po energii stálým tempem a je poháněna především zvyšující se životní úroveň obyvatel. Trend ukazuje na cca 3 % ročního tempa růstu, což ukazuje na zdvojnásobení současné celkové poptávky do roku 2046.

Elektrárenský sektor je ovládán státními institucemi sektoru, konkrétně Ceylon Electricity Board (CEB) a Lanka Electricity Company (Pvt) Ltd (LECO). Regulační struktura pro všechna odvětví infrastruktury, včetně odvětví elektřiny a ropy, je představována Public Utilities Commission of Sri Lanka (PUCSL).

LPG průmysl je ve vlastnictví soukromého sektoru s výjimkou asi 15 % z celkové dodávky LPG ze strany státního Ceylon Petroleum Corporation (CEYPETCO), který je v současné době jediným hráčem v ropném zpracovatelském průmyslu. CEYPETCO soutěží s Lanka Indian Oil Company (Lanka IOC) v distribuci ropy. Vstup dalších subjektů byl dočasně pozastaven vládou kvůli nedostatku očekávaných výhod pro místní spotřebitele prostřednictvím liberalizace a privatizace části navazujícího zpracovatelského ropného průmyslu.

Hydroenergie je nejstarším a nejdůležitějším zdrojem elektrické energie na Srí Lance, která se na celkovém objemu podílí téměř 60 %. Momentálně je v provozu deset velkých vodních elektráren, největší z nich je Victoria Dam. Vláda Srí Lanky v současné době pracuje nejen na dalším rozvoji a investicích do velkých vodních děl, ale vydává i povolení pro malá vodní díla pro soukromý sektor a projekty do celkové instalované kapacity 10 MW. Tepelné elektrárny tvoří cca 40 % celkové kapacity výroby elektrické energie. Hlavními zdroji jsou diesel a nafta nebo uhlí. Norocholai uhelná elektrárna (300 MW) je v současnosti jediná uhelná elektrárna v zemi, která byla uvedena do provozu v roce 2011. Do budoucna je plánována výstavba druhé a třetí celkem 900 MW fáze Norocholai (Norocholai Lakwijaya Coal Power Plant), která byla spuštěna v září 2014 s financováním China Exim Bank. Vláda také připravuje projekt Sampur Coal Power Station v Trincomalee, který by měl být spuštěn v roce 2017. Srí Lanka nemá žádnou domácí produkci uhlí. Uhlí je dodáváno skrze státní Lanka Coal (Pvt) Ltd. Do budoucna plánovanými projekty jsou:

- Sampur Power Station – 500 MW uhelná elektrárna v Trincomalee, joint venture mezi National Thermal Power Corporation (NTPC) a Ceylon Electricity Board.

- Lakwijaya Power Plant – v současnosti uhelná elektrárna v Puttalam, Severovýchodní provincie. Třetí fáze elektrárny je plánována ke spuštění ve 2017/2018. Čínská Exim Bank poskytla financování ve výši 455 mil USD pro první fázi a 891 mil USD pro druhou a třetí fázi výstavby elektrárny.

Jaderná energie – Ceylon Electricity Board (CEB) zařadila 600 MW jadernou elektrárnu do dlouhodobého plánu rozvoje energetiky do roku 2031.

Ministerstvo pro energetiku vydalo v roce 2015 ambiciózní plán poskytnout přístup k elektřině každému občanovi a do roku 2030 dosáhnout plné energetické soběstačnosti. Dalšími cíli jsou redukování spotřeby ropy zejména v dopravním sektoru o 5 % nebo podpora alternativních způsobů dopravy (např. elektrobuses) do roku 2020.

Cílem nové energetické strategie je dosáhnout rovnováhy mezi energetickou poptávkou a produkcí z dlouhodobého hlediska a zároveň obojí skloubit se zvyšujícím se ekonomickým rozvojem země. Desetiletý plán také míří na zvýšení možností investic ve srílanském energetickém sektoru také prostřednictvím dluhopisů, public-private partnerships a dalších finančních instrumentů a snížit produkci CO₂ o 5 % do 2025.

České firmy se mohou uplatnit v oblasti výstavby, rekonstrukce a modernizace vodních děl a v nových, rychle se rozvíjejících technologiích, např. v solární energetice. V těchto oblastech stále chybí potřebné know-how a je pocíťována silná potřeba zahraničních partnerů a školení vlastních expertů v zahraničí.

► **Plasty a gumárenský průmysl**

Na Srí Lance je rozvinuté pěstování kaučukovníku a zpracování kaučuku. Kaučuk je třetí nejdůležitější plantážní plodinou. Vzhledem k rozvinutému gumárenskému průmyslu mají na Srí Lance potenciál syntetický kaučuk, kterého Srí Lanka ročně doveze 10 tis. tun, a další gumárenské výrobky.

► **Vodohospodářský a odpadní průmysl**

Ostrov má zájem o dodání technologií k úpravě vody a zpracování odpadu, zajišťování provozu skládek, produkci alternativních zdrojů energie jako je např. bioplyn (viz výše). Vláda plánuje projekty v oblasti vybudování integrovaného zařízení skládajícího se z třídírny odpadu a bioplynové stanice.

► **Strojírenský průmysl**

Srí Lanka intenzivně buduje svůj průmysl, kde probíhají snahy o liberalizaci a deregulaci trhu provázené rozsáhlou privatizací státních podniků. Srí Lanka není dosud schopná řadu produktů vyrábět a musí je dovážet.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Zemědělství a zpracování potravin patří mezi vysoce dotované oblasti srílanské ekonomiky. V případě Srí Lanky existuje poptávka po technologiích v potravinářském průmyslu (který roste rychlostí 8 % ročně), např. na zpracování cukrové třtiny, které musí Srí Lanka dosud 95 % dovážet z Indie. Země hodlá snížit svoji závislost na dovozu cukru a dosáhnout plného pokrytí své potřeby domácí produkcí, což by vládě ušetřilo až 24 mil. USD ročně, které platí Indii za dodávky cukru. United Nations World Food Programme (WFP) společně s vládou spustili v únoru 2017 „National Strategic Review on Food Security and Nutrition – Toward Zero“. WFP a vláda plánují rozšíření potravinových programů zaměřených na podporu farmářů a venkovských komunit. Podle odhadů bylo v roce 2016 kolem 1 mil. obyvatel Srí Lanky postiženo suchem a kolem 480 tis. potřebuje potravinovou pomoc.

► Železniční a kolejová doprava

Železniční a silniční doprava má na Srí Lance značné rezervy. Celková síť železnic měří 1 447 km, vláda nyní přistupuje k postupné modernizaci komunikací s tím, že kromě obecných benefitů pro ekonomiku LK, je rozvoj komunikací klíčový i pro rozvoj sektoru služeb a má také nepopíratelný politický rozměr zejména u projektů, které spojují sever a jih ostrova. Vláda v prosinci 2016 zveřejnila priority v oblasti dopravní infrastruktury v roce 2017. Hodlá vyvinout příměstský kolejový systém směřující z okrajů Kolomba do centra (light railway system), vybudovat dvě nové komunikace (mezi New Kelani Bridge a Athurugiriya a mezi Kelani Bridge a kolombským přístavem), zefektivnit městskou autobusovou dopravu a modernizovat a rozšířit železniční tratě směřující do Kolomba.

Asijská rozvojová banka má vypisovat velké tendry v oblasti zabezpečení železničních přejezdů a modernizace železničních dopravních cest. Pro české firmy jsou perspektivní především dodávky dodávky konvertovaných diesellových lokomotiv a dalších železničních komponentů a náhradních dílů, nakupovaných v současné době především v Německu a Rakousku.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Plasty a gumárenský průmysl	HS 3402 - Prostředky povrchově aktivní, prací, čisticí aj.
	HS 3917 - Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 4002 - Kaučuk syntetický ap. směsi s kaučukem přírod.
Strojírenský průmysl	HS 7214 - Tyče, pruty jiné ze železa, oceli nelegované
	HS 7308 - Konstrukce, části, desky, tyče aj., ze železa n. oceli
	HS 7326 - Ostatní výrobky ze železa nebo oceli
	HS 8212 - Břítvy, holicí strojky a holicí čepelky
Energetický průmysl	HS 8406 - Turbíny na páru vodní nebo jinou
	HS 8413 - Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8414 - Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8507 - Akumulátory elektrické, vč separátorů
	HS 8537 - Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 1701 - Cukr třtinový, řepný, sacharóza chemicky čistá
	HS 8438 - Stroje pro potravinářství
Železniční a kolejová doprava	HS 8603 - Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8606 - Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu
	HS 8607 - Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
Civilní letecký průmysl	HS 8526 - Radiolokátory ap., rádiové přístroje pro dálkové řízení
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 9880 - Úpravy pitné vody, čističky odpadních vod ap.
	HS 3825 - Odpady j. n.; komunální, splašky, z chem. a příbuz. průmyslu ap.

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LMIC

Srí Lanka se zaměřuje na dlouhodobý a strategický rozvoj s cílem dostat se mezi země vyšší střední třídy. Klíčové úkoly pro další rozvoj zahrnují investice, včetně investic do lidského kapitálu. Dále posílení role soukromého sektoru, včetně zajištění vhodného prostředí pro zvýšení produktivity a exportu. Hospodářství Srí Lanky patří mezi nejrychleji rostoucí v jižní Asii. Mezi lety 2002 a 2013 rostlo v průměru o 6,3 % ročně. HDP se zvýšil mezi lety 2000 a 2013 z 859 USD na 3256 USD. Růst v průběhu posledních pěti let byl umožněn díky mírové dividendě plynoucí z úsilí o rekonstrukci a zvýšenou spotřebu. Udržení vysokého tempa ekonomického růstu i do budoucna bude vyžadovat strukturální reformy, které stimulují růst produktivity a ekonomickou diverzifikaci napříč sektory, poháněný technologiemi a inovacemi a vstupem na nové trhy.

► Sektor infrastruktury

Srí Lanka potřebuje mnoho investic do infrastruktury, ať už dopravní, vodohospodářské či městské. Na podporu dodávek pitné vody a čištění odpadních vod je zaměřen LK Water Supply and Sanitation Improvement Project, ve kterém je na 5 let alokováno téměř 200 mil. USD. Srí Lanka také podporuje městskou infrastrukturu a snaží se strategicky rozvíjet důležitá města. Projekt The Metro Colombo Urban Development se věnoval hlavnímu městu Kolombu a měl odstranit překážky bránící ekonomickému rozvoji, jako je nedostatečná infrastruktura, nedostatek služeb či výrazná náchylnost k povodním. Ale i v dalších městech je podporována infrastruktura, vodohospodářství, městská zeleň, veřejná doprava či odvodňovací systémy.

► Sektor zdravotnictví

Srí Lanka chce zlepšit standardy systému veřejného zdravotnictví. Chce lépe reagovat na výzvy podvýživy a nepřenosných nemocí. Zdravotnictví je podporováno velkým projektem Second Health Sector Development. V rámci projektu se buduje nová zdravotnická infrastruktura, zavádějí inovace a monitorují výsledky. Další projekt ve zdravotnictví Local Level Nutrition Interventions pomáhá řešit výživové problémy znovu usídlené populace v severní provincii. Průzkumy již naznačují zlepšení ve výživě, a to prostřednictvím příkrmování těhotných a kojících matek, kojenců a malých dětí a to prostřednictvím komunitních výživových aktivit k posílení zdravotní a nutriční změny v chování.

► Sektor životního prostředí

Srí Lanka investuje vysoké částky do sektoru životního prostředí, mj. i do boje se změnou klimatu či do ochrany před přírodními katastrofami, např. před tsunami. V reakci na ničivé tsunami z roku 2004 Srí Lanka investovala do krizové připravenosti, řízení a schopnosti reakce, protože potřebuje komplexnější přístup k řízení rizik katastrof. V důsledku rozpoznání sociálních a ekonomických dopadů souvisejících s riziky změny klimatu se vláda nedávno rozhodla udělat svoji prioritou z posílení odolnosti země vůči přírodním katastrofám a změnám klimatu. Na tuto deklaraci navázal program Catastrophe Deferred Draw-Down Option (CAT-DDO) zahrnující investice posílení odolnosti země vůči přírodním katastrofám a změnám klimatu.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>

Tádžikistán

Růst HDP v zemi se dlouhodobě drží okolo 6 % a dle predikcí MMF by měl tento trend pokračovat i v následujících letech. Míra inflace se pohybuje okolo 6 % bez větších výkyvů. V zemi žije přibližně 8,7 mil. obyvatel, přičemž v dalších letech se očekává nárůst počtu obyvatel až na 9 mil. HDP na obyvatele se pohybuje okolo 800 USD a v minulých letech docházelo k poklesu této hodnoty v důsledku rychlého růstu populace Tádžikistánu. Nezaměstnanost se v posledních letech snižuje a v roce 2015 činila 10,9 %. Běžný účet platební bilance je mírně deficitní.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	6,7	6	6	4,5	5	5,5
HDP/obyv. (USD)	1 113	922	764	775	801	845
Míra inflace (%)	6,1	5,8	6,3	7,3	6	6
Nezaměstnanost (%)	11,2	10,9	-	-	-	-
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-0,3	-0,5	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Populace (mil.)	8,3	8,5	8,7	8,8	9,0	9,2
Konkurenceschopnost	-	80/144	77/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	7/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ V současné době EU se zemí nejedná o žádných obchodních dohodách.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Tádžikistán umístil na 77. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je dlouhodobě 7/7.

Vývoz ČR do Tádžikistánu 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8451	Stroje na praní, žehlení, barvení ap. látek, přízí	22 965	21,3	-	-
3920	Desky, fólie, filmy apod. z plastů, nekomb. s jinými materiály	12 972	12,0	17 345	-25,2
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	11 279	10,5	2 719	314,8
6806	Vlna strusková horninová aj., vermikulit, ap.	9 097	8,4	68	13 277,9
3305	Přípravky na vlasy	6 336	5,9	9 316	-32,0
8212	Břitvy, strojky, čepelky holicí	6 309	5,8	7 154	-11,8
9405	Svítlidla, reklamy, ukazatele apod. světelné	6 007	5,6	1 553	286,8
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	4 317	4,0	16 687	-74,1
8507	Akumulátory elektrické, vč separátorů	3 439	3,2	3 343	2,9
402	Mléko, smetana zahuštěná, slazená	2 291	2,1	-	-
Celkem TOP10		85 012	78,8	58 185	46,1
Celkem vývoz		107 887		150 763	-28,4

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Tádžikistánu 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8110	Antimon výrobky z něj odpady šrot	7 194	48,1	-	-
5205	Příze bavlněná nad 85 %, neupravená pro prodej	2 908	19,5	-	-
5201	Bavlna nemykaná, nečesaná	2 454	16,4	28 047	-91,3
8529	Části přístř. vysílacích, přijímacích, televizí	1 197	8,0	799	49,8
8479	Stroje mechanické s vlastní indiv. funkcí jinde. neuv.	636	4,3	-	-
8415	Stroje, přístroje klimatizační	163	1,1	82	98,8
8504	Transformátory, el. měniče, statické indukory	113	0,8	-	-
8206	Soubory 2 a více ks ručního náradí pro prodej	72	0,5	-	-
813	Ovoce sušené, ne ořechy, banány, citrusy, fíky ap.	50	0,3	3 540	-98,6
7307	Příslušenství pro trouby, trubky ze železa n. ocel.	42	0,3	77	-45,5
Celkem TOP10		14 829	99,2	32 545	-54,4
Celkem dovoz		14 946		32 864	-54,5

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Dopravní průmysl a infrastruktura

Rozvoj dopravní infrastruktury a veřejné dopravy je jednou z vládních priorit. Přípravované investiční projekty jsou zaměřené zejména na výstavbu a modernizaci silniční sítě zajišťující propojení jak složitě dostupných regionů Tádžikistánu, tak i tranzitního propojení směrem s Afghánistánem a Čínou. Realizace Programu rozvoje dopravní infrastruktury na období 2010–2025 v hodnotě 3 mld. USD počítá s rekonstrukcí magistrál a vnitrostátních silnic, s modernizací železničního vozového parku (zvýšení nákladní přepravy), s výstavbou nových letištních terminálů a modernizací řízení letového provozu.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Nová naleziště plynu vytvářejí perspektivu pro další průzkum a přípravu těžby této důležité energetické suroviny. Pokud jde o těžbu ropy, je zde předpoklad zahájení opětovné těžby na dřívějších nalezištích, která nebyla úplně vytěžena. Podle státního programu rozvoje těžebního průmyslu a zpracování zlata, stříbra a uhlí se realizují projekty se zahraničními investory.

► Energetický průmysl

V souladu s programem podpory rozvoje obnovitelných zdrojů energie a výstavby malých vodních elektráren na období 2016–2020 probíhá a dále se připravuje postupná rekonstrukce, modernizace a dostavba vodních elektráren a systémů vodních přehrad, čemuž odpovídá i potřeba dostavby a modernizace přenosových soustav a distribučních sítí. Za hlavní prioritu je považována výstavba Rogunské vodní elektrárny. Počítá se i s rekonstrukcí a modernizací vodních elektráren Golovnaja a Karakumskaja a rovněž s výstavbou rozvodné a přenosové soustavy s objemem investic v řádu 3 mld. USD. V rámci diverzifikace vodní energetiky se zamýšlí i výstavba malých vodních děl po celém Tádžikistánu.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Rozvoji zemědělské výroby je věnována stále větší pozornost. Implementace programu rozvoje chovu čistokrevného dobytka na období 2016–2020 počítá se zvyšováním počtu chovných zvířat, zlepšováním kvality genofondu hovězího dobytka, zvyšováním produktivity při výrobě základních výstupů živočišné výroby, zejména mléka s využitím nových technologií. V rostlinné výrobě lze pozorovat snahu o zkvalitnění sběru a zpracování ovoce. Je snaha rovněž o zvýšení přidané hodnoty u potravinářských výrobků, což je vidět např. ve výrobě kvalitních ovocných šťáv a džusů z místních surovin. Vhodnou platformu pro rozvoj zemědělského a potravinářského průmyslu v Tádžikistánu vytvářejí svobodné ekonomické zóny poskytující řadu daňových úlev a jiných výhod investorům do uvedeného odvětví. Mezi nejvýznamnější lze zařadit svobodné zóny Sughd, Daugara, Iškošim a Panč.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0102 – Živý hovězí dobytek
	HS 8422 – Myčky, stroje k čištění, plnění ap., lahví aj.
	HS 8433 – Stroje, zařízení žací, mláticí, sekačky trávy ap.
	HS 8434 – Dojicí stroje a mlékárenské stroje a zařízení
	HS 8435 – Lisy, drtiče, ap.; stroje pro výrobu vín, moštů, ap.
	HS 8436 – Stroje ost. pro zemědělství, lesnictví, ap. líhně
	HS 8438 – Stroje pro potravinářství
Energetický průmysl	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8412 – Motory, pohony ostatní
	HS 8413 – Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8503 – Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.
	HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické induktry
	HS 8536 – Zařiz. el. k ochr., spínání obvodů, pod 1000 V, konekt. pro opt. vlák.
	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 8538 – Části přístř. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.
	HS 8544 – Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
	HS 8546 – Izolátory elektrické, z libovolného materiálu
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 8517 – Telefony ap. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jn.
	HS 8529 – Části přístř. vysílacích, přijímacích, televizí
	HS 8530 – Přístroje elektrické pro řízení dopravy
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 7304 – Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli
	HS 7307 – Příslušenství pro trouby, trubky ze železa n. ocel.
	HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LIC

Tádžikistán je silně závislý na Rusku a jeho vyspělost, životní úroveň a celková hospodářská situace do jisté míry kopíruje vývoj v Rusku. Nová ruská legislativa z roku 2015 omezila zasilání remitencí z Ruska do Tádžikistánu, které jsou pro Tádžikistán významné. Očekává se značné zpomalení ekonomického růstu ve střednědobém horizontu – zatímco se v poslední dekádě dařilo zredukovat chudobu a ekonomicky růst, tyto úspěchy jsou nyní v ohrožení. Nicméně je důležité, že Tádžikistán na situaci reaguje, provádí zdravou makroekonomickou politiku, strukturální reformy a investuje do kvalitních veřejných služeb. Současná situace by měla být vnímána jako příležitost reformovat ekonomiku a aktivovat nové

motory růstu – podpořit soukromé investice a vývoz – a současně generovat více a lépe placených pracovních míst v zemi. Míra chudoby v Tádžikistánu se v období let 1999–2014 snížila z 80 % na 31,3 %, což je jeden z celosvětově nejlepších výsledků. Největšími překážkami pro další rozvoj je nedostatečná infrastruktura a neefektivní a zkorumpovaná státní správa.

► Sektor zemědělství

Tádžické zemědělství tvoří 20 % HDP a 53 % zaměstnanosti, čímž nabízí pevný základ pro ekonomický rozvoj. Vláda Tádžikistánu deklaruje silný závazek k reformnímu programu zemědělství. Konkrétně jde především o zrychlenou pozemkovou reformu, svobodu zemědělského podnikání, lepší přístup k finančním prostředkům a zvýšenou diverzifikaci zemědělství. Cílem je, aby investice do zemědělství byly ziskovější a výhodnější zejména pro vývoz skrze zlepšení přístupu na trhy, posílení vlastnických práv zemědělců, zlepšení přístupů k úvěrům a umožnění větší míry samostatnosti a vlastního rozhodování. Nedávný růst vývozu zemědělských produktů naznačuje potenciál pro růst v oblasti zpracování zemědělských produktů (včetně skladování ovoce a zeleniny).

► Sektor energetiky

Tádžikistán nedokáže zejména kvůli nerozvinuté distribuční síti uspokojit poptávku po elektřině, což přináší očekávání dalších investic do tohoto sektoru. Celoplošné zajištění dodávek poptávané energie všem potenciálním odběratelům je nejenom důležitým předpokladem pro vytvoření příznivého prostředí pro soukromé podniky, ale i pro snížení chudoby a zajištění lepších životních podmínek. Nedostatečné a nespolehlivé dodávky energie jsou podle místních i zahraničních podnikatelů hlavními překážkami rozvoje Tádžikistánu. V zimním období trpí přibližně 70 % populace rozsáhlými výpadky elektřiny. Nedostatek se značně zvýšil od roku 2009, kdy byla tádžická přenosová síť oddělena od Central Asia Power System a byl zastaven obchod s energiemi se státy střední Asie. Nedostatek elektřiny v zimním období se odhaduje na minimálně 2 tis. GWh, což představuje asi 20 % poptávky po zimní elektřině.

► Sektor infrastruktury

Tádžikistán potřebuje transformovat zejména energetickou infrastrukturu, ale i infrastrukturu dopravní, komunikační, vodohospodářskou, bankovní a informační. Tádžikistán potřebuje posílit regionální konektivitu s cílem zlepšit přístup země k regionálním trhům a ke globálním informacím a poznatkům. Za účelem lepšího silničního propojení Tádžikistánu se rozbíhá projekt Central Asia Road Links – Tajikistan. Rovněž se realizuje řada projektů zaměřených na zlepšení přístupu k pitné vodě pro obyvatelstvo a způsobu nakládání s odpadními vodami.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>

Thajsko

V poslední dekádě se meziroční růst HDP pohyboval v rozmezí 5 až 8 %. V současné době se však růst HDP snížil na hodnotu okolo 3 %. Výjimku tvořilo zpomalení thajské ekonomiky v roce 2014. V roce 2015 se Thajsko propadlo do krátkodobé deflace, avšak v příštích letech by se měla míra inflace pohybovat okolo 2 %. V zemi žije téměř 70 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele v roce 2016 činil zhruba 5 700 USD. Nezaměstnanost je v zemi velmi nízká a drží se pod 1 %. Běžný účet platební bilance je od roku 2014 přebytkový.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	0,8	2,8	3,2	3,3	3,1	3
HDP/obyv. (USD)	5 889	5 742	5 662	5 842	6 033	6 303
Míra inflace (%)	1,9	-0,9	0,3	1,6	1,9	2,1
Nezaměstnanost (%)	0,8	0,9	0,8	0,7	0,7	0,7
Bilance běžného účtu (mld. USD)	15,4	31,0	37,7	31,0	24,5	20,2
Populace (mil.)	68,7	68,8	69,0	69,1	69,2	69,3
Konkurenceschopnost	31/144	32/140	34/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	3/7	3/7	3/7	3/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ EU a ASEAN již zahájily jednání o zóně volného obchodu v roce 2007. S Thajskem byla pak jednání zahájena v roce 2013.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Thajsko umístilo na 34. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je dlouhodobě 3/7.

Vývoz ČR do Thajska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	506 882	14,3	495 749	2,2
7104	Drahokamy, polodrahokamy umělé, rekonstituované	245 967	6,9	239 574	2,7
8406	Turbíny na páru vodní nebo jinou	154 806	4,4	569 510	-72,8
4804	Papír aj., nenatíraný, ne k popisování, ne k hyg. účelům	136 634	3,9	78 364	74,4
4811	Papír, karton, vata buničitá, aj., natřené plasty	99 212	2,8	4 833	1 952,8
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	96 874	2,7	185 083	-47,7
402	Mléko, smetana zahuštěná, slazená	92 835	2,6	142 698	-34,9
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj	89 816	2,5	54 770	64,0
8534	Tištěné obvody	83 521	2,4	73 622	13,4
1107	Slad, i pražený	82 065	2,3	-	-
Celkem TOP10		1 588 612	44,9	1 844 203	-13,9
Celkem vývoz		3 541 278		3 994 060	-11,3

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Thajska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	10 997 344	36,6	12 038 646	-8,6
8415	Stroje, přístroje klimatizační	1 549 924	5,2	1 110 270	39,6
9001	Vlákna optická ap., čočky, hranoly aj. nezasazené	1 186 232	3,9	894 930	32,6
8525	Přístroje vysílací pro rozhlas, televizi apod., kamery	957 286	3,2	1 002 832	-4,5
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	806 386	2,7	842 311	-4,3
5402	Příze z hedvábí syntetického monofil., do 67 dtex	698 398	2,3	517 376	35,0
8501	Elektrické motory a generátory	675 234	2,2	696 981	-3,1
7113	Šperky a klenoty a části, z drahých kovů nebo z kovů plátovaných drahými kovy	637 503	2,1	358 828	77,7
8542	Obvody integrované elektronické	628 479	2,1	651 519	-3,5
8414	Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	567 200	1,9	351 096	61,6
Celkem TOP10		18 703 986	62,2	18 464 789	1,3
Celkem dovoz		30 072 664		29 252 794	2,8

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Civilní letecký průmysl**

Thajsko obdobně jako další asijské země zažívá boom rozvoje letecké dopravy. Kromě dodávek pro řízení leteckého provozu a radiové techniky zde existují příležitosti i pro dodávky menších cvičných i dopravních letadel. Poptávka se může výhledově zvýšit i pro malá a střední letadla a ultralighty. S rozvojem sektoru souvisí i rostoucí poptávka po navigačních a souvisejících elektronických přístrojích. Potenciál představují i vládní plány rozvoje, vč. výstavby nových a modernizace stávajících letišť na mezinárodní, provinční i místní úrovni.

► **Energetický průmysl**

Přestože se plánuje výstavba několika nových energetických zdrojů na uhlí, stále se posiluje význam využití zemního plynu a alternativních energií. V této oblasti mají největší potenciál biomasa, bioplyn a zpracování odpadů, dále solární elektrárny, ethanol a voda. V roce 2015 byl schválen nový národní plán rozvoje energetiky, který má být v platnosti do roku 2036. Do roku 2036 má dojít k výraznému snížení závislosti na zemním plynu (max. 40 % oproti současným 65 % v celkovém mixu), a to zvýšením objemu alternativních zdrojů, protože se plánují také investice do kapacit spojených s LNG (vč. skladovacích, regasifikačních a generačních). Výrazné posílení svých portfolií (především obnovitelných zdrojů) připravují v Thajsku a dalších zemích i soukromí investoři. Totéž platí pro oblast malých a velmi malých výrobců energie. Dále se počítá se zvýšením dovozu čisté energie z okolních zemí, což znamená nutnost postupné modernizace a rozšíření kapacit přenosové soustavy a napojení na okolní státy (především Laos). Státní společnost EGAT, která vlastní méně než polovinu instalovaného výkonu v Thajsku, plánuje v období 2015–2020 investovat cca 300 mld. THB. Výrazné investice v řádu stovek miliard THB se plánují i do rozvodných a distribučních sítí.

► **Kovozpracovatelský průmysl**

V souvislosti s prudkým rozvojem dopravní infrastruktury a energetické soustavy v souladu s národními rozvojovými plány souvisí potřeba dodávek kvalitních vstupů (materiálů), především pak kvalitní oceli, tlakových nádob apod.

► **Obranný průmysl**

V rámci vládního plánu modernizace „Modernisation Plan: Vision 2026“ čeká v nejbližších letech thajské ozbrojené síly řada akvizic. Kromě tradiční oblasti cvičných letounů příležitosti existují také pro výrobce trenažerů, pasivních a aktivních radarů, ručních zbraní a střeliva a další obranné a bezpečnostní techniky. Thajské ozbrojené složky v rámci svých nákupů preferují princip diverzifikace dodavatelů z různých zemí.

► **Vodohospodářský a odpadní průmysl**

Zemi sužují záplavy, které si čas od času vyžádají rozsáhlé investice do protipovodňových opatření. Jejich výše se odhaduje na cca 8 mld. USD. Budou se dále rozšiřovat investice do výroby a distribuce pitné i průmyslové vody, čistíren odpadních vod, čerpadel a mobilních úpraven vod. Budou se zvyšovat i nároky na technologie pro výstavbu a údržbu kanalizací a jiné odpadové infrastruktury.

Roste potřeba budování spaloven komunálního odpadu, včetně řešení rostoucího objemu odpadu ze zemědělství a jeho následného využití. Do budoucna lze očekávat i pod tlakem veřejného mínění větší příklon k likvidaci způsobem šetrným k životnímu prostředí. Recyklace a zapojení odpadového hospodářství do širšího konceptu dalšího využití (hnojiva, energie) bude hrát důležitější roli než doposud. Hlavními hráči na tomto poli budou místní samosprávy, ale i soukromé podniky, které budou reagovat na společenskou poptávku.

► Sklářský a keramický průmysl

České křišťálové sklo má v Thajsku své stálé zákazníky. S růstem životní úrovně se otevírá i prostor pro další luxusní výrobky ze skla (lustry, bižuterie apod.).

► Strojírenský průmysl

Veškerý strojírenský sortiment, ve kterém jsou české výrobky na světové špičce a jsou schopny konkurovat nejenom předním evropským výrobcům, ale zejména japonským a korejským. Thajsko plánuje dále zvyšovat kapacitu pro domácí výrobu automobilů a motocyklů – tyto a další průmyslové sektory patří mezi prioritní v rámci vládní politiky „Thailand 4.0“.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Thajské zdravotnictví se dynamicky rozvíjí. Vedle zdravotní péče o domácí obyvatelstvo se Thajsko stalo významnou zdravotní destinací nejen pro okolní asijské země, ale i pro pacienty ze vzdálenějších teritorií, především oblasti Blízkého východu. Poptávané budou kromě farmaceutických výrobků také různé druhy zařízení pro nemocnice (lůžka, vozíky, diagnostické přístroje, zdravotnický materiál aj.). Opět se jedná o jednu z vládních prioritních oblastí rozvoje.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Thajsko patří mezi tradiční odběratele sušeného mléka. Vzhledem k měnícím se spotřebním vzorcům domácností je možné očekávat nárůst spotřeby dalších mlékárenských výrobků (jogurty, sýry, mléčné nápoje). V zemi dále roste spotřeba masných výrobků a potřeba zajistit dostatečně stabilní dodávky jak zpracovaného masa, tak zajištění vlastních (domácích) chovů. Roste poptávka po obilovinách v důsledku stoupající spotřeby pečiva. Existuje prostor pro uplatnění našich zemědělsko-zpracovatelských a potravinářských technologií a zařízení.

► Železniční a kolejová doprava

Thajská vláda klade velký důraz na vybudování dopravní infrastruktury s velkým podílem investic na železniční dopravu. Jedná se především o budování nových resp. zdvojení tratí stávajících v délce minimálně 4 tis. km. Počítá se s postupným převáděním nákladní dopravy ze silnic na železnice, včetně posílení mezistátních spojů. Očekává se také zvýšená poptávka po zabezpečovacích elektronických zařízeních. Železniční koridory ve směru sever-jih a východ-západ mají být budovány především s investičním zapojením čínských a japonských partnerů. Pro české vývozce se však potenciálně otevírá prostor navazujících kooperačních projektů se společnostmi z těchto zemí, případně pro kooperaci s místními investory. Obdobné platí pro rozvoj příměstských linek a systému metra a nadzemní dráhy v Bangkoku a jeho okolí, které v následujících letech čeká rychlý rozvoj. Ve městech Chiang Mai, Khon Kaen, na ostrově Phuket nebo na východním pobřeží se připravují projekty na výstavbu tramvajových linek či příměstských drah.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0105 - Drůbež
	HS 1003 - Ječmen
	HS 1205 - Semena řepky olejky, i drcená
	HS 1514 - Olej řepkový, hořčičný, frakce, chemicky neuprav.
	HS 1522 - Degras, zbytky po zpracování tuků, vosků
	HS 2303 - Zbytky škrobárenské, řízky řepné, bagasa, mláto
	HS 2403 - Výrobky, náhražky tabákové, tab. výtažky, trestí
	HS 0402 - Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 0404 - Syrovátka, výrobky z mléka zahuštěné, slazené
Sklářský a keramický průmysl	HS 7003 - Sklo lité profilové ploché, válcované, nezprac.
	HS 7004 - Sklo ploché, tažené, foukané, jinak nezprac.
	HS 7008 - Jednotky izolační z několika tabulí, ze skla
	HS 7013 - Sklo stolní do domácnosti, kuchyňské aj. zboží
	HS 7015 - Skla hodinová, brýlová, korekční, dutá ap., koule
	HS 7018 - Perly, imitace perel, drahokamů ap., ze skla
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7224 - Ocel legovaná ost., v ingotech aj. tvarech, zákl.
	HS 7309 - Nádrže, cisterny ap., ze železa a oceli nad 300 l
	HS 8101 - Wolfram, výrobky z něj, odpady, šrot
Strojírenský průmysl	HS 8419 - Stroje ke zprac. materiálů změnou teplot
	HS 8457 - Obráběcí centra, stroje obráběcí stavebnicové
	HS 8458 - Soustruhy pro obrábění kovů
	HS 8459 - Obráběcí stroje pro vrtání, frézování, řezání závitů
	HS 8462 - Stroje tvářecí k opracování kovů, buchary ap.
	HS 8463 - Stroje tvářecí jiné pro opracování kovů
	HS 8465 - Stroje obráběcí na opracování dřeva, korku ap.
HS 8479 - Stroje mech. s vlastní indiv. funkcí j. n.	
Civilní letecký průmysl	HS 8526 - Radiolokátory ap., radiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8805 - Ostatní letecké zařízení, katapulty ap., simulátory
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 2941 - Antibiotika
	HS 3006 - Zboží farmaceutické jiné
	HS 9401 - Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka
Obranný průmysl	HS 9302 - Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9303 - Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.
	HS 9306 - Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8607 – Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
	HS 8608 – Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
Energetický průmysl	HS 7311 – Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
	HS 7321 – Kamna, vařiče aj., pro domácn., ze železa n. oceli
	HS 8402 – Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8406 – Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8413 – Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8414 – Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8503 – Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.
HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické indukory	
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8414 – Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8421 – Stroje na čištění a filtraci vody a plynů, odstředivky
	HS 8479 – Stroje mechanické s vlastní individ. funkcí jinde neuv.

Tchaj-wan

Od roku 2002 do roku 2007 se pohyboval meziroční růst HDP v rozmezí 3 až 6 %. V roce 2008 se jednalo o růst 0,7 % a v roce 2009 -1,8 %. Region se z krize rychle dostal a v roce 2010 dosáhl meziročního růstu HDP 10,8 %. V následujících letech však opět došlo ke zpomalení růstu ekonomiky a v roce 2016 dosáhl růst HDP 1 %. Míra inflace se dlouhodobě drží na nízkých hodnotách okolo 1 % a v roce 2015 zaznamenal Tchaj-wan dokonce mírnou deflaci. V zemi žije přibližně 23 mil. obyvatel a HDP na obyvatele je téměř 23 tis. USD. Nezaměstnanost se pohybuje okolo 4 %. Běžný účet platební bilance země je dlouhodobě přebytkový.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	3,9	0,6	1	1,7	1,9	2,2
HDP/obyv. (USD)	22 619	22 263	22 044	22 684	23 201	23 929
Míra inflace (%)	1,2	-0,3	1,1	1,1	1,3	1,5
Nezaměstnanost (%)	4	3,8	3,9	4	4	3,9
Bilance běžného účtu (mld. USD)	63,8	76,2	77,9	76,9	77,3	79,0
Populace (mil.)	23,4	23,5	23,6	23,6	23,7	23,7
Konkurenceschopnost	12/142	14/144	14/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	1/7	1/7	1/7	1/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ EU neuzavřela s Tchaj-wanem žádnou obchodní dohodu.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Tchaj-wan umístil na 14. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je dlouhodobě 1/7.

Vývoz ČR na Tchaj-wan 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	1 543 544	32,7	1 067 012	44,7
9012	Mikroskopy jiné než optické difraktografy	682 623	14,4	883 758	-22,8
8411	Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	308 060	6,5	100 630	206,1
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	266 254	5,6	417 892	-36,3
4011	Pneumatiky nové z pryže	228 394	4,8	217 259	5,1
8529	Části přistr. vysílacích, přijímacích, televizí	111 643	2,4	7 114	1 469,3
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	103 499	2,2	458 819	-77,4
9304	Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné	101 876	2,2	55 971	82,0
8460	Stroje obráběcí pro broušení, lapování, leštění ap.	87 170	1,8	110 012	-20,8
8414	Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	76 752	1,6	129 639	-40,8
Celkem TOP10		3 509 815	74,3	3 448 106	1,8
Celkem vývoz		4 726 936		5 050 553	-6,4

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Tchaj-wanu 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8542	Obvody integrované elektronické	2 355 481	10,3	2 163 567	8,9
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	1 680 681	7,4	1 790 570	-6,1
8541	Diody. tranzistory ap. zařízení polovodičová aj.	1 513 927	6,6	1 401 316	8,0
8528	Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní	1 502 988	6,6	372 095	303,9
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	1 234 921	5,4	1 939 636	-36,3
7318	Šrouby, vruty, matice, podložky aj. ze železa n. oceli	910 625	4,0	941 487	-3,3
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	843 383	3,7	1 242 960	-32,1
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	706 309	3,1	589 918	19,7
8712	Jízdní kola a jiná kola bez motoru	586 927	2,6	601 592	-2,4
8714	Části, součásti motocyklů, kol, invalid. vozíků	526 862	2,3	498 212	5,8
Celkem TOP10		11 862 104	52,1	11 541 353	2,8
Celkem dovoz		22 786 889		21 999 576	3,6

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

Pro české firmy je na Tchaj-wanu prostor pro spolupráci v pěti inovativních průmyslových oblastech, které si tchajwanská vláda vytyčila jako prioritní na další období. Cíl toho plánu je zvýšit průmyslovou konkurenceschopnost a zvýšit firemní zisky a zároveň navýšit mzdy vč. stimulační zaměstnanosti. Tchaj-wan usiluje o modernizaci a transformaci své ekonomiky. Oblasti, které k tomu mají přispět, jsou zelené technologie, biotechnologie, chytré strojírenství, národní obrana a vznik asijského Silicon Valley.

► Dopravní průmysl a infrastruktura

Tchajwanské úřady oznámily 12 prioritních veřejných stavebních projektů s celkovým rozpočtem ve výši 78,5 mld. EUR v následujících 8 letech. Hlavní prioritou do roku 2030 je vytvořit rychlou a účinnou dopravní síť na ostrově, včetně: vybudování nových linek metra; rozšíření vysokorychlostních železničních stanic či modernizace tradičních železnic na Tchaj-wanu.

Konkrétně: Taipei City plánuje projekty zaměřené na výstavbu nových linek metra a rozšíření dalších linek v Taipei, New Taipei City a Taichung City. Dále jsou zde plány pro modernizaci městských kolejových drah ve městě Taoyuan a Kaohsiung, údržba světelných signalizačních zařízení na tradičních železnicích či výstavba 3 nových stanic pro vysokorychlostní železnice.

Tchajwanské úřady oznámily řadu rozsáhlých projektů ve veřejné infrastruktuře, které přinesou příležitosti v průběhu příštích 8 let.

Příležitosti pro české firmy: inženýrské poradenství; světelná signalizace; výstavba a konstrukce stanic a kolejové částky a součástky.

Mezi hlavní projekty, do kterých se české firmy mohou zapojit, patří:

- rychlé přepravy sítě v hlavních městech
- modernizace hlavních železničních tratí
- výstavba přístavu a ekologického parku ve městě Kaohsiung
- budování Asijsko-pacifického námořního a letecko-logistického centra ve městě Taichung
- stavba Taoyuan International Air City
- regenerace/obnova měst a revitalizace venkova na Tchaj-wanu
- výstavba široké kanalizační sítě po ostrově

► Energetický průmysl

Ochrana životního prostředí a energetické zdroje, včetně přenosové soustavy, jsou zásadním tématem jak na politické scéně, tak i pro veřejnost. Vláda má v úmyslu vytvořit inovační ekosystém v oblasti zelené energetiky tím, že spojí příslušná průmyslová odvětví, jako je například přesné strojírenství, Internet of Things, kompozitní materiály či ICT. Tchajwanská vláda tedy podporuje „zelené“, inovativní technologie ve všech oborech s ohledem na ochranu životního prostředí a to i vzhledem ke své téměř stoprocentní závislosti na dovozu energetických surovin. Výrazná podpora je soustředována nejen na obnovitelné, ekologicky šetrné energetické zdroje, ale také na modernizaci a efektivní řízení přenosových energetických soustav. Například čistá energie v současné době představuje asi 2 % z celkové energie vyrobené na Tchaj-wanu. Ropa a benzín spolu s uhlím zůstávají i nadále hlavními zdroji energie (cca 78 % celkové vygenerované energie) na Tchaj-wanu. Do roku 2025 by obnovitelné zdroje energie měly tvořit minimálně 15 % (tedy cca 8450 MW by mělo být vyrobeno z čistých zdrojů energie).

Tchaj-wan plánuje posílit svou kapacitu větrné energie z 530 MW na 4,2 GW do roku 2030 v rámci Plánu obnovitelných zdrojů energie pod záštitou Ministerstva hospodářství. Od tohoto plánu se očekává, že vygeneruje až 13 mld. EUR pro tchajwanské výrobce zařízení a jejich dodavatele komponentů.

Dále se nabízí příležitosti například v opravě, modernizaci a údržbě stávající infrastruktury ve větrné a solární energii či biopalivech.

Dalším cílem tchajwanské vlády je zásadně snížit emise oxidu uhličitého do roku 2025. Tento vládní program zahrnuje dva přístupy – i) rozvoj obnovitelných zdrojů energie vč. instalace 3 GW větrných kapacit na pobřeží a ii) rozvoj a schopnost získat a využít energii z mořského přílivu a odlivu. Co se týče ochrany životního prostředí, Tchaj-wan patří mezi nejhustěji obydlené ostrovní státy na světě. Tchajwanské úřady plánují vynaložit kolem 16 mil. EUR ročně na boj proti znečištění půdy a podzemních vod. Tato částka by se měla zdvojnásobit během příštích let i v závislosti na další investice ze soukromého sektoru. Tchaj-wan aktivně hledá partnery se zkušenostmi v této oblasti v rámci mezinárodního společenství. Tchajwanský úřad pro ochranu životního prostředí se zaměřuje na 5 hlavních oblastí: podpora udržitelnosti; snižování emisí oxidu uhličitého; recyklace; odstranění znečištění; podpora zdravého a udržitelného životního stylu.

Příležitosti pro české firmy: zelená energie; dodávky, renovace a rekonstrukce energetických bloků tepelných elektráren; dodávky kompletních technologických zařízení vodních elektráren; dodávky kogeneračních jednotek; chytré měření; vodík a palivové články; elektromobily; možnost navázání spolupráce v rámci vědy a výzkumu v oblasti jaderné energetiky.

► Obranný průmysl

Jedním z pěti pilířů vládního programu je rovněž posílení národní obrany s cílem zvýšení soběstačnosti a konkurenceschopnosti obranného průmyslu na Tchaj-wanu. V nejbližších letech vláda usiluje o rozšíření domácí nabídky modernizací průmyslových a vojenských technologií. Zároveň má zájem o mezinárodní vojenskou spolupráci. České firmy zde mohou uspět zejména v oblasti dodávek monitorovacích, přehledových radarů a pasivních monitorovacích systému. Velké příležitosti se nabízejí v oblasti dodávek cvičných proudových letounů nebo malých dopravních letadel. Zajímavým vývozním artiklem můžou být i systémy na ostrahu hranic (Border Surveillance and Monitoring Systems) nebo City Monitoring Systems.

► Strojírenský průmysl

Strojírenství je významným pilířem ekonomiky Tchaj-wanu, který se řadí mezi 3. největšího vývozce strojírenských výrobků na světě po Německu a Japonsku (na export jde 75 % produkce).

Vývoz z České republiky (kód celního sazebníku 82 až 90) představovala v největší míře auta os. aj., vozidla motorová pro přepravu osob a mikroskopy jiné než optické difraktografy. Celkový objem vývozu byl za cca 3,5 mld. CZK. Svým objemem tedy dovoz do České republiky téměř pětkrát převyšoval vývoz. Pro české výrobce jsou perspektivní zejména výrobky a zařízení přesného strojírenství, oblast telematiky a dopravně technologické celky.

Příležitosti pro české firmy: dopravní prostředky – motorové lokomotivy, elektrické lokomotivy, nákladní automobily, autobusy; logistika – těžká pozemní a námořní zařízení, skladovací technika, zvedací, manipulační a dopravníková zařízení, nákladní a speciální výtahy a obráběcí stroje.

► Služby

Již přes 20 let hraje tchajwanský průmysl informačních a komunikačních technologií významnou roli na celosvětovém trhu. Na Tchaj-wanu sídlí společnosti, které jsou největšími světovými dodavateli

přenosných počítačů, tabletů, základních desek a LCD monitorů na bázi tekutých krystalů. K nejvíce prodávaným zařízením tchajwanského původu patří mobilní telefony, síťové komponenty, zařízení GPS, DSL, routery, ethernetové přepínače, zařízení bluetooth, IP telefony a analogové modemy. Výrobci v oblasti ICT mají především zájem o kvalitní inovativní technologie a technologické celky, včetně specifických hardwarových komponentů. Trh se v tomto oboru soustředí nově také na cloudové technologie a vysokokapacitní datová úložiště.

Příležitosti pro české firmy jsou v oblastech cloud computingu, či vytváření softwarových aplikací pro mobilní zařízení.

Tchaj-wan podobně jako Česká republika usiluje o rozvoj inovativní znalostní ekonomiky. V budoucnu by se proto měl biotechnologický (BT) průmysl na Tchaj-wanu svým významem vyrovnat tradičnímu zpracovatelskému průmyslu v oblasti ICT. Dlouholetým cílem země je 3% podíl v oblasti BT na celosvětovém trhu. Tchajwanská vláda spatřuje jako nejperspektivnější BT obor lékařství (farmaceutika, rostlinná medicína, speciální lékařské nástroje a zdravotní péče).

Příležitosti pro české firmy: inovativní technologie – biotechnologie (celky pro zpracování zemědělských produktů a vývoj adaptabilních zemědělských produktů); investice v oblasti nových způsobů dávkování; vývoj léčiv na bázi bílkovin; produkty živočišného a rostlinného původu; přenašeče velkých farmaceutik klinické testy a ve vývoji nových léčiv a bioinformatiky.

Nanotechnologie zažívají na Tchaj-wanu v posledních letech velký boom – specializovaná zdravotnická zařízení, elektronické přístroje typu počítačů či komunikátorů, oblečení, různé měřicí přístroje v zemědělství apod. Nanotechnologie jsou podporovány prostřednictvím specializovaných vládních programů. Elektronické výrobky, komunikátory, zobrazovače, počítače apod. jsou na Tchaj-wanu všeobecně velmi populární, a to nejen mezi mladší populací, nýbrž také u starších obyvatel. Proto se tchaj-wanské firmy rovněž velmi zajímají o využití nově nabytých poznatků v oblasti nanoelektroniky a nanooptoelektroniky.

Co se týče kreativního odvětví, tchajwanské úřady oznámily řadu projektů v oblasti kulturního a tvůrčího odvětví. Například jen Grand Palace Museum Expansion Project má odhadovaný rozpočet ve výši 762 mil. EUR do roku 2024.

Hlavní příležitosti pro české exportéry jsou v architektonickém designu, poradenských službách, ve školení tvůrčích talentů apod.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Tchaj-wan má jeden z nejvyšších podílů co se týče výdajů na obyvatele v severovýchodní Asii v potravinářství. Nicméně tamější obyvatelstvo disponuje poměrně vysokými disponibilními příjmy a má k dispozici celkem širokou škálu zdravých, kvalitních a prémiových potravin a nápojů. I přesto, že místní potravinářský a zpracovatelský průmysl relativně funguje, Tchaj-wan zůstává závislým na dovozu ze zahraničí, především z USA, Brazílie, Austrálie, Thajska a Nového Zélandu (pozn. jen z 33 % si je Tchaj-wan soběstačný).

Příležitosti pro české firmy: inovativní technologie – biotechnologie (celky pro zpracování zemědělských produktů a vývoj adaptabilních zemědělských produktů); dodávky traktorů či dodávky zemědělské techniky.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8502 – Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
	HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické induktory
	HS 8411 – Proudové motory, turbovrt. pohony a ost. plyn. turbíny
	HS 8413 – Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8471 – Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.
	CPA 33 – Opravy, údržba a instalace strojů a zařízení
	CPA 38 – Sběr, přípr. k likvidaci a likv. odpadu; zprac. odpadu k dalšímu využití
	CPA 72.1 – Výzkum a vývoj v oblasti přírodních a technických věd
	CPA 71.12.13 – Inženýrské služby týkající se energetických projektů
Strojírenský průmysl	HS 8414 – Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8460 – Obráběcí stroje pro broušení, lapování, leštění ap.
	HS 8473 – Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat
	HS 8479 – Stroje mech. s vlastní indiv. funkcí j. n.
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8517 – Telefony ap. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jn.
	HS 8703 – Osobní auta aj. motor. vozidla pro přepravu osob
	HS 9012 – Mikroskopy jiné než optické, difraktografy
	HS 9025 – Hydrometry ap., teploměry, tlakoměry, žároměry aj.
	HS 9026 – Přístroje k měření a kontrole průtoku, hladiny, tlaku
	HS 9027 – Přístr. pro rozborů fyz., chem. aj., mikrotomy
	HS 9030 – Osciloskopy aj. přístroje měření el. veličin, záření
	HS 9031 – Stroje, přístroje, nástroje měřicí, kontrolní, j. n.
Obranný průmysl	HS 8526 – Radiolokátory ap., radiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8802 – Letadla, vrtulníky, kosm. lodě vč. družic, nosné rakety
	CPA 52.23 – Ostatní služby související s leteckou dopravou
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 8512 – El. přístroje osvětlovací nebo signalizační, stěrače ap.
	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8431 – Součásti jeřábů, vozíků, ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8460 – Obráběcí stroje pro broušení, lapování, leštění ap.
	HS 8462 – Stroje tvářecí k opracování kovů, buchary ap.
	HS 8466 – Součásti strojů obráběcích, tvářecích
	HS 8601 – Lokomotivy, lokotraktory
	HS 8602 – Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8603 – Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
HS 8606 – Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 8607 – Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
	CPA 42.12 – Železnice a podzemní dráhy a jejich výstavba
	CPA 71 – Architektonické a inženýrské služby; technické zkoušky a analýzy
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 1704 – Cukrovinky bez kakaá (vč. bílé čokolády)
	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8438 – Stroje pro potravinářství
	HS 8701 – Traktory a tahače
	HS 8708 – Části, součásti a přísl.motor. vozidel čísel 8701 až 8705
Služby	CPA 62 – Služby v oblasti programování a poradenství a související služby
	CPA 71.1. – Architektonické a inženýrské služby a související technické porad.
	CPA 72.11 – Výzkum a vývoj v oblasti biotechnologií
	CPA 72.19 – Výzkum a vývoj v oblasti ostatních přírodních a technických věd
	CPA 85.52 – Služby v oblasti uměleckého vzdělávání

Turecko

Turecká ekonomika navzdory regionální situaci a jisté domácí nestabilitě vykazuje nadále pozitivní ekonomické hodnoty. V roce 2016 vykázala růst HDP ve výši 3,3 % a predikce MMF ukazují kontinuální růst ekonomiky v rozmezí 3 až 4 %. Míra inflace se dlouhodobě pohybuje okolo 8 %. V zemi žije přes 79 mil. obyvatel a HDP na obyvatele přesahuje hodnotu 9 tis. USD. Nezaměstnanost v Turecku se pohybuje kolem 10 % a běžný účet je dlouhodobě ve výrazném deficitu.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	3	4	3,3	3	3,2	3,3
HDP/obyv. (USD)	10 329	9 186	9 317	9 647	10 080	10 588
Míra inflace (%)	8,9	7,7	8,4	8,2	6,8	6,7
Nezaměstnanost (%)	9,9	10,3	10,2	10,2	10	10
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-43,6	-32,2	-32,1	-43,1	-45,7	-45,9
Populace (mil.)	77,3	78,2	79,0	79,8	80,6	81,3
Konkurenceschopnost	45/144	51/140	55/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	4/7	4/7	4/7	-	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MME, OECD, WEF

- ▶ EU spolu s Tureckem vytváří celní unii, což společně s poměrně širokým uznáváním evropských certifikací vytváří dobré podmínky pro vstup na trh.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Turecko umístilo na 55. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je dlouhodobě 4/7.

Vývoz ČR do Turecka 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	15 377 673	28,9	13 219 593	16,3
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	3 871 118	7,3	3 649 282	6,1
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	3 447 982	6,5	3 307 692	4,2
8421	Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění	2 485 526	4,7	1 327 801	87,2
8413	Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	1 610 105	3,0	1 164 338	38,3
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	1 255 178	2,4	940 054	33,5
8415	Stroje, přístroje klimatizační	1 234 854	2,3	954 664	29,3
102	Dobytěk hovězí živý	962 282	1,8	866 113	11,1
8414	Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	785 199	1,5	628 889	24,9
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj	611 138	1,1	468 602	30,4
Celkem TOP10		31 641 055	59,4	26 527 028	19,3
Celkem vývoz		53 292 551		47 092 082	13,2

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Turecka 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	3 900 783	11,2	2 457 106	58,8
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	2 213 867	6,3	2 001 795	10,6
6109	Trička, vrchní tílka aj. nátělníky, pletené	1 166 340	3,3	693 840	68,1
8704	Motorová vozidla pro přepravu nákladu	998 466	2,9	922 390	8,2
6203	Obleky, saka, kalhoty, komplety ap. pánské, chlapecké	943 407	2,7	882 671	6,9
9401	Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka	914 690	2,6	334 420	173,5
8702	Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu	865 903	2,5	563 178	53,8
2106	Přípravky potravinové, jinde neuvedené ani nezahrnuté	851 408	2,4	808 447	5,3
8413	Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	815 232	2,3	301 176	170,7
6204	Kostýmy, šaty, sukně, kalhoty ap., dámské a dívčí	710 216	2,0	726 585	-2,3
Celkem TOP10		13 380 312	38,3	9 691 608	38,1
Celkem dovoz		34 920 690		30 938 444	12,9

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Důležitou položkou turecké průmyslové výroby jsou automobily a jejich příslušenství. Tento sektor také zůstává největší a stále rostoucí položkou vzájemného obchodu. Turecký trh je v tomto segmentu 6. největší v Evropě. Toto odvětví se podílelo v roce 2014 na celkovém exportu země cca 23 mld. USD. V letošním roce se očekává další růst, počet vyrobených vozů v Turecku by měl dosáhnout přibližně 1,3 mil. kusů. Vládní investiční pobídky jsou součástí širší strategie snižování závislosti na importu v důležitých sektorech a současně snahou o vylepšení tradičně záporné obchodní bilance. Systém vládních pobídek již přilákal na místní trh mnoho světových producentů, kteří zde umisťují svou výrobu (Renault, Fiat, Mercedes, Ford). Například společnost Toyota oznámila v lednu 2016 investici v řádu 366 mil. USD na výstavbu nového závodu na výrobu motorů. Mercedes Benz pak oznámil zdvojnásobit svou výrobu nákladních vozidel v Turecku, přičemž do rozšíření své haly plánuje investovat 113 mil. EUR. Expanze tohoto sektoru na místním trhu představuje pro české exportéry příležitosti v subdodavatelské struktuře. Na tureckém subdodavatelském trhu je velká řada firem hlavně v oblasti Bursa, Kocaeli, Manisa, Izmir, Istanbul a Adana.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Turecko má poměrně značné nerostné bohatství, kterého začalo intenzivněji využívat až v souvislosti s průmyslovým rozvojem země a budováním dopravní sítě. Přední místa ve světě zaujímá v těžbě chromové rudy, manganové rudy a mědi. Dále se těží wolfram, kobalt, molybden, mramor, antimon, síra, černé uhlí, lignit a uran. Na Turecko připadá 25 % celosvětových zásob rtuti. Dobývací technologie jsou v Turecku často zastaralé a vyžadují modernizaci.

Česká důlní technika a expertíza v oblasti zabezpečení a provozu hlubinných dolů, která splňuje vysoké technické normy EU, se na tureckém trhu může dobře uplatnit. Přechodné období na platnost normy ATEX v Turecku končí k 1. 1. 2019, což zvyšuje poptávku po účinném a spolehlivém zařízení. S ohledem na státní podporu těžby lignitu jako domácího zdroje (dotace na pracovní místa, zvažovaná garance výkupní ceny) má sektor i přes závazky v oblasti ochrany klimatu v nejbližších letech perspektivu.

Domácí technologie přitom stále nedosahují parametrů výrobců důlních a těžebních zařízení ze zemí EU. Vzniklý prostor pro zahraniční dodavatele má silný potenciál, jak dokazují úspěchy českých firem v této oblasti, je však nutné počítat s velkou konkurencí. Přestože investiční nálady byly obecně v posledním období ekonomickým vývojem utlumeny, tak v tomto odvětví nedochází k žádné stagnaci, nadále se realizují energetické projekty a jsou vyhlašovány nové tendry spojené s dobýváním domácích surovin. Mnohdy turecký investor je současně držitelem licence nejen na výstavbu elektrárny, ale i přilehlého dolu (licence jsou oddělené). S ohledem na pokračující budování a údržbu strategických plynovodů a produktovodů (např. TANAP) se nabízí i příležitosti pro české dodavatele armatur a ventilů.

► Energetický průmysl

Turecko s ohledem k růstu své ekonomiky a populace patří v rámci OECD k zemím s růstem poptávky po elektrické energii, přičemž v současné době je 6. největším trhem s elektrickou energií v Evropě. Turecko stále trápí poměrně časté výpadky elektrického proudu. Turecko chystá modernizovat až 85 %

své rozvodné sítě, přičemž na tento projekt plánuje investovat částku 6 mld. USD v průběhu příštích pěti let. V této oblasti existuje příležitost i pro české dodavatele.

Z českého pohledu jsou slibné zejména rekonstrukce a subdodávky pro konvenční zdroje elektrické energie, tj. tepelné elektrárny s využitím místního nízkokalorického lignitu, ale též zdroje počítající s importovaným černým uhlím. V Turecku proběhla rozsáhlá privatizace státních elektráren. Elektrárny, které byly doposud privatizovány, jsou především tepelné uhelné elektrárny, jejichž stáří je přes dvacet let. Zastaralost těchto elektráren a jejich energetická účinnost jsou pro nové majitele problémem, který je nutné řešit. V privatizačních podmínkách je navíc nezbytnost modernizace a rehabilitace elektráren přímo definována. Jednou z privatizovaných elektráren je elektrárna Soma v provincii Manisa. Tato elektrárna představuje doposud jednu z největších referencí českého energetického strojírenství v Turecku vůbec. Naprostá většina zařízení byla vyrobena v Československu. Elektrárna má 6 bloků po 165 MW. Počátkem roku 2015 byla tato elektrárna privatizována společností Konya Seker, která nyní vypisuje tendry na její rekonstrukci. Tato společnost získala mimo jiné před 2 lety elektrárny Kangal 457 MW.

Dalšími elektrárnami, které byly v minulých letech privatizovány, jsou: Seytomer (600 MW), Orhaneli (210 MW), Tuncbilek (365 MW), Yatagan (630 MW), Catalazi (300 MW), Kemerköy (630 MW) a Yeniköy (420 MW). Privatizace těchto elektráren se zúčastnily víceméně stejné firmy. Devět výše zmíněných elektráren má čtyři nové vlastníky. Kromě Konya Seker byly úspěšnými firmami Celikler, IC Ictas a Bereket Enerji.

Důležitou částí energetické koncepce Turecka jsou obnovitelné zdroje energie. Stranou zájmu českých vývozců by neměly zůstat projekty na výstavbu malých i velkých vodních elektráren.

Cílový stav v roce 2023 stran tureckého energetického mixu je následující: 30 % plyn, 30 % uhlí a lignit, 30 % obnovitelné zdroje a 10 % jádro. Stát klade důraz na využívání místních zdrojů a podporuje místní uhelné projekty z nízkokalorického lignitu. Uhlí (z velké části lignit) je jedinou energetickou surovinou, kterou Turecko ve velkém měřítku má. Schodek platební bilance je z velké části tvořen právě energetickými surovinami (z dovozového plynu se v roce 2015 vyrobilo až 38 % elektrické energie). Tento trend se Turecko snaží zvrátit a podpořit výstavbu energetických projektů z vlastních zdrojů.

Na solárním trhu je šance pro české investory. Z dalších obnovitelných zdrojů energie stojí za povšimnutí rozvoj energie z biomasy (většina zdrojů je bioplynových), které se začínají budovat ve větším měřítku a které české firmy dokážou postavit na klíč. Tento trh se do budoucna bude rozvíjet s tím, že turečtí investoři (často municipality nebo přímo větší stavební firmy) logicky preferují dodávku stavební části domácími dodavateli. Silný růst kolem 30 % ročně v posledních pěti letech vykazuje i větrná energetika, do níž zatím čeští výrobci komponenty nedodávají. Systém „feed in tarif“ více podporuje domácí producenty komponent, kteří však zatím nejsou konkurenceschopní vůči velkým mezinárodním dodavatelům. Posledním odvětvím, které stojí za zmínku, je výstavba spaloven. V Turecku se staví první spalovny komunálního odpadu a trh v této oblasti rychle dále poroste. Pro české firmy existuje prostor pro účast na tenderech v „menších“ městech, které velikostí odpovídají Praze či Brnu. Účast českých firem ale může být limitovaná tím, že se tyto projekty zatím realizují jako PPP projekty, kde investor je současně spojen či identický s dodavatelem technologie. Větší prostor proto existuje u investic menšího rozsahu, jako jsou bioplynové stanice, kde je investorem místní firma nebo municipalita.

Pokračující růst stavebnictví nabízí příležitosti pro dodávky kotlů k ústřednímu i individuálnímu topení a souvisejících zařízení.

► Obranný průmysl

Podmínky v odvětví obranného průmyslu určuje současný silný rozvoj domácí výroby – Turecko investuje nemalé prostředky do domácího obranného průmyslu a domácí produkce je často zvýhodňována před zahraniční. Tento sektor je perspektivní, zejména pro české dodavatele lehkých ručních zbraní, technologicky unikátních subkomponent (např. CBRN ochrana), obráběcích strojů a výrobních technologií těžkého strojírenství. Turecko nejenže disponuje jednou z největších armád v NATO, ale obranný průmysl jako takový představuje pro současnou vládu strategický obor, zasahující do mnoha disciplín průmyslových odvětví (CNC stroje, těžké strojírenství, zkušebnictví a testování). Turecký trh může být z pohledu českých subjektů perspektivní např. v oblasti prostředků protichemické a radiační ochrany. Stranou zájmu nemohou zůstat výrobky pro záchranné systémy. V souvislosti s možnou výstavbou jaderné elektrárny je potřeba vytvořit bezpečnostní a záchranný systém. V něm je možno spatřovat další šanci pro uplatnění českých firem.

► Strojírenský průmysl

V této oblasti existuje dobrý potenciál pro export obráběcích strojů do Turecka, který je dán rychlým růstem domácí výroby v oblasti obranného, automobilového a dopravně-strojírenského průmyslu, který má vysoké exportní ambice a tedy i nároky na kvalitu. V tomto sektoru jde o komplementaritu, kdy české firmy vynikají právě v oblasti obráběcích strojů, kdežto turecké firmy pak jsou konkurenceschopnější a lepší v lisování, řezání materiálu plazmou či vysekávání plechu. Turecko a Česká republika se z hlediska výroby obráběcích a tvářecích strojů více méně doplňují. Česká republika je lepší v přesném obrábění, Turecko má kvalitní výrobce lisů. Cena lisovacích nástrojů, postupových nástrojů je v Turecku vysoká (výrobci musí dovážet více legované oceli a cena nástrojů se značně prodražuje). V tomto segmentu spatřujeme také příležitost pro export vysoce přesných technologií obrábění, soustružení, frézování.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Rozvíjející se turecký trh reflektuje na požadavky spojené s aplikací nových technologií, jež nabízí vyšší účinnost a jsou více šetrné k životnímu prostředí. Velký zájem je o aplikaci těchto technologií do výrobní praxe v potravinářském, sanačním a zemědělském sektoru. Zvláštní zřetel si zasluhuje i vodohospodářský sektor. S růstem životní úrovně u turecké společnosti v posledních letech je spojeno i postupné zkvalitňování života v odlehlých regionech země. Na zvýšenou poptávku po energiích a dodávkách pitné vody reaguje stát zaváděním nových environmentálních technologií. Státní investice směřují do výstavby čističek odpadních vod (ČOV), úpraven vody, vodovodů, výstavby kanalizačních systémů a spaloven. U zemědělských výrobců je identifikovaný zájem o aplikaci technologických inovací směřujících k ekonomickému růstu a zvýšení konkurenceschopnosti. Jedná se zejména o postupy zpracování biologického odpadu (bio-stanice, kompostárny). Výstavba čističek je z velké části realizována tureckými stavebními firmami, tyto nicméně nejsou nositeli potřebných technologií, které nakupují v zahraničí. Konkurence v tomto odvětví je však velmi silná a v zemi působí zavedení dodavatelé (vč. zahraničních). Stavby největších ČOV jsou realizovány z přístupových fondů IPA (v Turecku jsou stále města přes 100 tis. obyvatel, které nemají ČOV).

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Obchodně-investiční příležitosti v oblasti zdravotnictví a kvality života v Turecku jsou díky dynamickému demografickému vývoji, převažující mladé populaci a zanedbatelného úbytku produktivní části populace (de facto nejnižšího ze zemí OECD) soustředěny především do těchto sub segmentů. Turecký trh

s farmaceutickými produkty dosáhl hodnoty 16,86 mld. TL (přibližně 7,5 mld. USD), což zařadilo Turecko na šesté místo v Evropě. Turecko vynaložilo na zdravotní péči v loňském roce přibližně 39 mld. USD, soukromý sektor pak v loňském roce zaplatil za zdravotní péči 9 mld. USD. Generika v tomto segmentu pak tvořila 37 % (pozn.: meziroční růst o 7,5 %) v tržbách (2,8 mld. USD). Domácí farmaceutické produkty tvořily pouze 41,9 % z celkového objemu. Současně roste tlak vlády na lokalizaci zahraničních výrobců, který je aktuálně v některých případech léčiv (55 položek v březnu 2017) vynucován i omezením jejich proplácení ze strany státní pojišťovny. Vyšší šance zahraničních výrobců uspět s kvalitním, ale dražším produktem je především v soukromých nemocnicích.

Stát vytváří výhodné investiční podmínky pro realizaci velkých projektů (nemocnice, zdravotnická zařízení).

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Přibližně třetina celého území státu je zemědělsky obdělávána a využívána. Turecko je soběstačné ve všech základních zemědělských produktech (obiloviny, ovoce, zelenina, cukrová řepa, olejniny), část produkce se vyváží. Nutno však podotknout, že Turecko trpí výraznou inflací u potravin, která v březnu 2017 přesáhla meziročně 10 %. Významný je chov drůbeže, ovcí, koz a hovězího dobytka. Živočišná výroba se zaměřuje hlavně na kozy a ovce. Exportní příležitosti, při správné akvizici, představují potravinářské technologie v oblasti zařízení pro mlékárny, pekárny a jatka, konzervárny, mražené potraviny a „ready-to-eat meals“. Turecko je potravinářským gigantom. V dodávkách většiny produktů je soběstačné. Na potravinářském trhu se mohou uplatnit i výrobky pro bezlepkovou dietu (nejsou běžně dostupné, jak je tomu v Evropě). Dále tu dochází k růstu trhu tzv. zdravých potravin, např. poptávka po cereálních výrobcích je silná. Domácí producenti hovězího masa nestačí saturovat rostoucí domácí poptávku, což vede k nárůstu cen komodity. Vývoz skotu všeho druhu (jalovice, býci na výkrm i porážku) rychle roste od roku 2015 po odstranění některých veterinárních překážek. Turecko je největším dovozcem v Evropě. Průměrná spotřeba masa na osobu je 15 kg. Prostor pro české producenty existuje i v oblasti veterinárních léčiv, vakcinací, krmných směsí a produktů či služeb souvisejících s podporou domácího chovu.

► Železniční a kolejová doprava

Železnice v Turecku se těší období významných a trvalých investic, zejména do vysokorychlostních tratí, do nákladní železniční dopravy a s tím souvisejících logistických a distribučních řešení. Investice směřují také do projektů městské osobní železniční dopravy ve velkých tureckých městech. Turecká vláda hodlá dát do rozvoje železniční dopravy celkem 45 mld. USD do roku 2035 (z toho 23,5 mld. USD v období 2013 až 2023). Ambiciózní plány počítají s výstavbou 13 tis. km nových železničních cest do roku 2023. Tento cíl zahrnuje výstavbu 3 500 km vysokorychlostních tratí, 8 500 km rychlostních tratí a 1 tis. km konvenčních železničních tratí. Vedle toho státem vlastněná společnost TCDD (Turecké státní železnice) hodlá v daném období obnovit tratě o délce cca 4 tis. km. Každý rok směřuje cca 30 % z vládního rozpočtu do projektů dopravní infrastruktury.

Aktuální situace v sektoru vytváří podmínky pro participaci zahraničních subjektů a českých firem. Rozšiřování vysokorychlostní sítě bude vyžadovat podstatné investice do vozového parku. TCDD plánuje nákup 106 vysokorychlostních vlaků do roku 2023, vedle toho je zpracovávána studie na dodávku 80 vlaků na základě dohody o transferu technologií. Pro české vývozce by mohly být zajímavé projekty na rozšíření příměstské železniční dopravy, metra a tramvajových linek. Uspět mohou i čeští výrobci kolejových vozidel v souvislosti s projekty na modernizaci vozového parku (boom se očekává v nákupu lokomotiv),

light-rail, dodávek pro železniční a kolejovou infrastrukturu, komunikačních a zabezpečovacích systémů a dodávek komponentů pro domácí, silně se rozvíjející, železniční průmysl a domácí výrobce tramvají a vozů metra (Tulomsaş, Tüvasaş, Bozankaya, Durmazlar).

Pro české exportéry jsou zajímavé projekty spojené s elektrifikací železničních koridorů, výstavbou kolejové infrastruktury, signalizací a bezpečnostních systémů.

Ve snaze snížit enormní výdaje za pohonné hmoty u městských autobusů, usilují města o přestavbu městských autobusů využívajících dieselové agregáty na CNG. Na tento záměr automaticky navazuje potřeba výstavby CNG plnicích stanic a tendery na nákup CNG autobusů.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8402 - Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8403 - Kotle k ústřednímu topení, jiné
	HS 8404 - Přístroje pro kotle, generátory, ústřed. topení
	HS 8406 - Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8410 - Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8502 - Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
	HS 8503 - Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.
	HS 8504 - Transformátory, el. měniče, statické induktry
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 - Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8530 - Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 8603 - Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8606 - Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu
	HS 8607 - Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 4010 - Dopravníkové pásy nebo hnací řemeny
	HS 8414 - Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8428 - Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem
	HS 8430 - Stroje ost. srovnávací ap., pluhy, frézy sněžné
Strojírenský průmysl	HS 8474 - Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
	HS 8419 - Stroje ke zprac. materiálů změnou teplot
	HS 8458 - Soustruhy pro obrábění kovů
	HS 8459 - Obráběcí stroje pro vrtání, frézování, řezání závitů
	HS 8460 - Obráběcí stroje pro broušení, lapování, leštění ap.
HS 8462 - Stroje tvářecí k opracování kovů, buchary ap.	
HS 8466 - Součásti strojů obráběcích, tvářecích	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Automobilový průmysl	HS 4011 - Pneumatiky nové z pryže
	HS 8703 - Osobní auta aj. motor. vozidla pro přepravu osob
	HS 8704 - Motorová vozidla pro přepravu nákladu
	HS 8707 - Karosérie motor. vozidel, traktorů, vč. kabin
	HS 8708 - Části, součásti a přísl. motor. vozidel čísel 8701 až 8705
	HS 8716 - Přívěsy a návěsy, ost. vozidla bez mech. pohonu vč. částí
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8414 - Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8421 - Stroje na čištění a filtraci vody a plynů, odstředivky
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8421 - Stroje na čištění a filtraci vody a plynů, odstředivky
	HS 8422 - Myčky, stroje k čištění, plnění ap., lahví aj.
	HS 8438 - Stroje pro potravinářství
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3006 - Zboží farmaceutické jiné
	HS 3003 - Léky neodměřené, kromě krve, antisept., vaty aj.
	HS 3004 - Léky odměřené, kromě krve, antisept., vaty aj.
	HS 9018 - Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9019 - Přístroje pro mechanoterapii, masážní, dýchací aj.
	HS 9402 - Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
Obranný průmysl	HS 9302 - Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9303 - Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.
	HS 9304 - Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
	HS 9305 - Části a příslušenství zbraní, revolverů a pistolí

Exportní financování

EGAP v Turecku v minulých deseti letech pojistil 42 případů v hodnotě 42,8 mld. CZK. Největší zájem měli klienti pojišťovny o pojištění bankovních záruk vystavených v souvislosti se získáním či plněním smlouvy o vývozu. S podporou pojištění od EGAP firmy nejčastěji vyvážely stroje a zařízení k výrobě energie. Lákadlem Turecka pro české exportéry je jeho velká a geograficky blízká ekonomika. Spolupracovat mohou s místními bankami i podniky. Je potřeba sledovat aktuální makroekonomický vývoj Turecka. U dlouhodobějších transakcí se doporučuje ošetření kursových rizik.

Turkmenistán

V letech 2001–2008 rostla ekonomika v průměru o 15 % ročně. V roce 2009 pak došlo ke zpomalení růstu ekonomiky na 6,1 %. V roce 2016 vykázal růst HDP 5,4 % a v obdobných hodnotách by se měla ekonomika pohybovat i v následujících letech. Po poměrně značných výkyvech se míra inflace v posledních letech ustálila na 5 až 6 %. Dle odhadů v zemi žije přes 5,5 mil. obyvatel a HDP na obyvatele se pohybuje okolo 7 tis. USD. Nezaměstnanost v posledních letech mírně klesla a v roce 2014 činila 10,5 %. Běžný účet platební bilance Turkmenistánu je dlouhodobě deficitní.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	10,3	6,5	5,4	5,4	5,5	6,1
HDP/obyv. (USD)	8 699	6 655	6 694	7 144	7 504	7 896
Míra inflace (%)	6	6,4	5,5	5	5,2	5,8
Nezaměstnanost (%)	10,5	-	-	-	-	-
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-3,5	-3,7	-6,8	-7,1	-6,2	-4,8
Populace (mil.)	5,3	5,4	5,5	5,5	5,6	5,7
Konkurenceschopnost	-	-	-	-	-	-
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	6/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ V současné době EU se zemí nejedná o žádných obchodních dohodách.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), Turkmenistán nefiguruje a stupeň exportního rizika dle OECD je dlouhodobě 6/7.

Vývoz ČR do Turkmenistánu 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8414	Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	136 930	22,9	559	24 395,5
8525	Přístroje vysílací pro rozhlas, televizi apod., kamery	69 698	11,7	11 660	497,8
8406	Turbíny na páru vodní nebo jinou	62 623	10,5	1 466	4 171,7
7301	Štětovice ze železa, oceli, profily aj., svařované	48 979	8,2	5 204	841,2
9304	Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné	41 858	7,0	12 419	237,0
3808	Insekticidy, herbicidy, fungicidy, a pod. přípravky	18 671	3,1	-	-
9402	Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.	16 493	2,8	18 718	-11,9
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	15 789	2,6	21 740	-27,4
8415	Stroje, přístroje klimatizační	14 310	2,4	1 170	1 123,1
4011	Pneumatiky nové z pryže	13 065	2,2	11 389	14,7
Celkem TOP10		438 416	73,4	84 325	419,9
Celkem vývoz		597 586		515 318	16,0

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Turkmenistánu 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
5208	Tkaniny bavlněné nad 85 % do 200 g.m ⁻²	9 505	63,5	0	-
5205	Příze bavlněná nad 85 %, neupravená pro prodej	2 146	14,3	1 976	8,6
6302	Prádlo ložní, stolní, toaletní, kuchyňské	1 682	11,2	3 715	-54,7
6203	Obleky, saka, kalhoty, komplety ap. pánské, chlapecké	963	6,4	1 527	-36,9
3902	Polymery propylenu olefinů v primár. formách	628	4,2	-	-
6204	Kostýmy, šaty, sukně, kalhoty ap., dámské a dívčí	17	0,1	-	-
6103	Obleky, saka, kalhoty ap. pánské, chlapec., pletené	16	0,1	-	-
6110	Pulovry, svetry, vesty apod. pletené, háčkované	11	0,1	-	-
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	5	0,0	1	400,0
8542	Obvody integrované elektronické	2	0,0	-	-
Celkem TOP10		14 975	100,0	7 219	107,4
Celkem dovoz		14 979		7 244	106,8

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Dopravní průmysl a infrastruktura

Turkmenistán se stále více stává významnou tranzitní zemí v mezinárodní dopravě. Jde především o severojižní dopravní koridor umožňující přístup z Kazachstánu přes území Turkmenistánu do Iránu. Dílčí hodnota předmětného projektu představuje na území Turkmenistánu přibližně 170 mil. USD, z čehož 125 mil. USD by mělo být profinancováno ze zdrojů Asijské rozvojové banky a zbytek na úkor státního rozpočtu. Významnou roli hraje výstavba intermodálních logistických center, a to zejména v návaznosti na budování přístavů na pobřeží Kaspického moře, přičemž v současné době za nejvýznamnější projekt je považována výstavba „Turkmenbashi International Sea Port“ a s tím spojeného rozšiřování námořní a říční obchodní flotily Turkmenistánu. Probíhá postupná rekonstrukce existujících a výstavba nových letištních terminálů a zprovoznování zařízení určených k řízení letového provozu.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Turkmenistán disponuje jedněmi z největších zásob zemního plynu ve světě. Výstavba a modernizace systému těžby a tranzitu této suroviny vytváří možnosti pro zahraniční dodavatele potřebných technologií. Podle programu rozvoje ropného a plynárenského průmyslu do roku 2030 lze očekávat implementaci investic pro zvyšování těžby zemního plynu, a to zejména na nalezišti Galkynyš na jihovýchodě země. Především kontrakty s Čínou vytvářejí předpoklad pro další růst exportu zemního plynu a tím i pro další nákupy investičních zařízení a služeb za účelem modernizace tohoto odvětví. Hlavní důraz v této oblasti je kladen na zpracování uhlovodíků, výrobu benzínu, nafty a maziv.

► Energetický průmysl

Turkmenistán vyrábí v současné době 21 TWh elektrické energie ročně, z čehož 3 TWh se vyváží zejména do Iránu. Národní strategie rozvoje energetického sektoru Turkmenistánu do roku 2020 počítá s dosažením roční produkce 48 TWh, z čehož vývoz by měl představovat 13 TWh. Kromě výstavby a modernizace elektráren s paroplynovým cyklem je na pořadu dne zejména výstavba a modernizace vysokonapěťových přenosových sítí. Hodnota celkových investic do rozvoje energetiky je v současné době odhadována na 5 mld. USD.

► Obranný průmysl

Probíhá postupná modernizace armádních a bezpečnostních složek v souvislosti s posilováním vnější a vnitřní bezpečnosti země. Možné dodávky se mohou odehrávat zejména v rovině technologicky náročnějších systémů používaných jednotlivými druhy pozemních vojsk a protivzdušné obrany.

► Textilní a obuvnický průmysl

Turkmenistán je jedním z největších světových vývozců bavlny. Je kladen důraz na modernizaci a zvýšení kapacity zpracování bavlny, výroby bavlněné příze, látek a textilních výrobků. Realizace programu rozvoje textilního průmyslu a obchodu Turkmenistánu do roku 2020 předpokládá podporu modernizace textilních závodů s cílem zvýšení výroby textilních výrobků a koberců, což bude vyžadovat investice v hodnotě 2 mld. USD. V důsledku uvedení do provozu nových textilních podniků by mělo dojít ke zvýšení zpracovatelské kapacity tohoto odvětví na 300 tis. tun bavlněného vlákna ročně.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Dopravní průmysl	HS 8471 - Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.
	HS 8517 - Telefony ap. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jn.
	HS 8528 - Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní
	HS 8529 - Části přístř. vysílacích, přijímacích, televizí
	HS 8530 - Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 8531 - Elektrické akustické nebo vizuální signalizační přístroje
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 7304 - Trouby, duté profily ap., bežešvé, ze železa, oceli
	HS 7305 - Trouby, trubky ze železa, oceli, nad 406,4 mm
	HS 7306 - Trouby, profily ap. duté, jiné, ze železa n. oceli
	HS 7307 - Příslušenství pro trouby, trubky ze železa n. ocel.
	HS 7311 - Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
	HS 8414 - Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8481 - Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
Energetický průmysl	HS 8402 - Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8406 - Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8419 - Stroje ke zprac. materiálů změnou teplot
	HS 8535 - Zařízení el. k ochraně, spínání obvodů, nad 1000 V
	HS 8536 - Zařiz. el. k ochr., spínání obvodů, pod 1000 V, konekt. pro opt. vlák.
	HS 8537 - Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 8538 - Části přístř. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.
	HS 8544 - Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
Obranný průmysl	HS 9302 - Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9303 - Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.
	HS 9304 - Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
	HS 9306 - Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní
Textilní a obuvnický průmysl	HS 8444 - Stroje k tvarování, stříhání ap., textilních mat.
	HS 8445 - Stroje pro přípravu vláken, spřádání aj. přízí
	HS 8452 - Stroje šicí, nábytek, kryty, jehly aj. k strojům

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LMIC

Dlouhodobý vysoký růst turkmenské ekonomiky vedl k postupnému zvyšování úrovně příjmů a přesunul zemi do skupiny zemí vyšší střední třídy. Turkmenská ekonomika zůstává relativně odolná vůči globálním nejistotám. Sociální indikátory ukázaly zlepšení kvality života obyvatel, které je úměrné ekonomické výkonnosti země. Vládní národní socioekonomický rozvojový program pro roky 2011–2030 a National Rural Development Program se zaměřují na inkluzivní ekonomický růst a zároveň ochranu ekonomické nezávislosti, modernizaci národní infrastruktury a podpory přímých zahraničních investic.

► Sektor vody a sanitace

Turkmenistán chce inicializovat technicky a finančně udržitelné změny v oblasti vodohospodářství. Turkmenistán se zaměřuje na 4 hlavní složky: 1. Zlepšení zásobování vodou, rozšíření a opravení vodohospodářské sítě, výměna a obnova materiálu. Dílčími komponenty jsou: oprava a výměna pouliční svodů a instalace nových kohoutků; zařízení ke snížení ztráty vody a nákladů na provoz a údržbu, zlepšení kvality vody. 2. Zlepšení hygieny a zdraví. Zlepšení úrovně sanitárních zařízení a hygienické praxe díky odstranění latrín a instalaci zařízení pro mytí rukou ve školách a na trzích s využitím komunitních přístupů; financování nákupu vozidel a zařízení; podpora zdraví a vzdělávání v oblasti hygieny; zlepšení sledování kvality vody a hygieny. 3. Posílení vodohospodářských institucí. 4. Zefektivnění projektového managementu.

► Sektor zemědělství

Zemědělství je druhým největším sektorem ekonomie Turkmenistánu s 26 % HDP. Ve venkovských oblastech žije více než polovina obyvatel. S přispěním státu vznikl projekt na renovaci a modernizaci farmářského vybavení a strojů. Pravdou ale je, že investice do tohoto sektoru ze strany státu jsou příliš malé. EU asistuje v tomto případě zejména v oblasti vědy a výzkumu a podpory vzdělávání místních farmářů.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>

Uzbekistán

Dle dostupných údajů lze v Uzbekistánu sledovat v poslední dekádě stabilní ekonomický růst, který se pohybuje v rozmezí 6 až 8 %. Konkrétně v roce 2016 dosáhl růst HDP hodnoty 6 %. Míra inflace vykazuje hodnotu 8,4 %. V zemi dle odhadů žije přes 31 mil. obyvatel a HDP/obyv. přesahuje 2 100 USD. Nezaměstnanost v zemi je kolem 11 % a běžný účet Uzbekistánu je vyrovnaný.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	8,1	8	6	6	6	6
HDP/obyv. (USD)	2 064	2 115	2 131	2 117	2 207	2 305
Míra inflace (%)	9,1	8,5	8,4	9,6	9,7	10
Nezaměstnanost (%)	10,8	10,6	-	-	-	-
Bilance běžného účtu (mld. USD)	0,5	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1
Populace (mil.)	30,6	31,0	31,3	31,7	32,1	32,5
Konkurenceschopnost	-	-	-	-	-	-
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	6/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ EU neuzavřela se zemí žádnou obchodní dohodu.
- ▶ Uzbekistán nefiguruje v žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF) a exportní riziko dle OECD je dlouhodobě 6/7.

Vývoz ČR do Uzbekistánu 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	270 546	16,1	3 241,0	8 247,6
8421	Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění	257 635	15,3	7 892,0	3 164,5
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	153 449	9,1	194 371,0	-21,1
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	79 350	4,7	8 214,0	866,0
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	56 916	3,4	31 556,0	80,4
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj	55 285	3,3	96 860,0	-42,9
8422	Myčky, stroje k čištění, plnění ap., lahví aj.	51 724	3,1	52 486,0	-1,5
7013	Sklo stolní domáckenské, kuchyňské aj. zboží	50 703	3,0	37 846,0	34,0
8415	Stroje, přístroje klimatizační	48 459	2,9	1 594,0	2 940,1
8413	Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	43 266	2,6	54 234,0	-20,2
Celkem TOP10		1 067 333	63,4	488 294	118,6
Celkem vývoz		1 683 493		1 520 146	10,7

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Uzbekistánu 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
5208	Tkaniny bavlněné nad 85 % do 200 g.m ⁻²	61 950	49,9	67 082	-7,7
5201	Bavlna nemykaná, nečesaná	14 880	12,0	19 315	-23,0
5205	Příze bavlněná nad 85 %, neupravená pro prodej	10 846	8,7	21 914	-50,5
8102	Molybden výrobky z něj, odpady, šrot	5 210	4,2	-	-
6204	Kostýmy, šaty, sukně, kalhoty ap., dámské a dívčí	5 041	4,1	-	-
806	Hrozny vinné, čerstvé, sušené	4 729	3,8	6 326	-25,2
6109	Trička, vrchní tílka aj. nátělníky, pletené	3 392	2,7	477	611,1
813	Ovoce sušené, ne ořechy, banány, citrusy, filky ap.	2 874	2,3	2 561	12,2
6104	Kostýmy, šaty, sukně ap. dámské, dívčí, pletené	2 622	2,1	-	-
5209	Tkaniny bavlněné nad 85 % nad 200 g.m ⁻²	1 810	1,5	1 616	12,0
Celkem TOP10		113 354	91,4	119 291	-5,0
Celkem dovoz		124 038		127 859	-3,0

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Dopravní průmysl a infrastruktura

Rozvoj dopravní infrastruktury a veřejné dopravy Uzbekistánu patří mezi vládní priority. Implementace Programu rozvoje a modernizace inženýrské a dopravní infrastruktury na období 2016–2020 počítá s rekonstrukcí, modernizací a výstavbou více než 1200 km silnic a dálnic. Program kromě běžných stavebních prací zahrnuje zavádění moderních telematických systémů zejména na dálničních úsecích a na silnicích 1. třídy a stejně tak v rámci probíhající modernizace městské dopravní infrastruktury i v hlavním městě Taškentu a v dalších větších městech. Na celostátní úrovni se postupně realizuje plán modernizace infrastruktury a řízení železniční dopravy (včetně získávání know-how pro zefektivnění mezinárodní železniční přepravy) a letového provozu.

► Energetický průmysl

Monopolním hráčem na trhu a tudíž i jediným potenciálním partnerem je státní energetická společnost Uzbekenergo, jejíž program modernizace a diverzifikace výroby na období 2015–2019 počítá s realizací více než 30 projektů v celkové hodnotě více než 9 mld. USD. Uskutečňuje se výstavba nových energetických bloků s paroplynovým cyklem o celkovém výkonu 3 GW a rovněž rekonstrukce a modernizace malých a středních vodních elektráren s cílem zvýšení výrobní kapacity na 14 MW. Probíhá výstavba a modernizace přenosových soustav a distribučních sítí, včetně transformátorových stanic, řídicích center atp., přičemž hlavní roli v tomto sehrávají a budou sehrávat mezinárodní uskupení finančních, inženýringových, dodavatelských a výrobních subjektů.

► Obranný průmysl

Probíhá postupná modernizace všech úrovní armádních a bezpečnostních složek v souvislosti s posilováním vnější a vnitřní bezpečnosti země. Škála probíhajících a budoucích možných dodávek je poměrně široká, tj. od výzbroje a výstroje armádního mužstva a příslušníků bezpečnostních služeb až po technologicky náročné systémy používané jednotlivými druhy pozemních vojsk a letectva (komponenty a náhradní díly pro dříve dodanou leteckou techniku, navigační systémy atp.).

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Současný vládní program počítá s rozsáhlou modernizací nemocnic a diagnostických center, což předpokládá postupný růst nákupů zdravotnického nábytku a techniky. Vládní program počítá s postupným rozšiřováním sortimentu farmaceutické produkce na základě patentů a licencí zahraničních firem (výroba ampulí, injekčních roztoků, suspenzí a tablet).

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Rozvoji zemědělské výroby a potravinářskému průmyslu vláda věnuje stále větší pozornost. Je patrná tendence zvyšování produktivity při výrobě základních výstupů živočišné výroby s využitím nových technologií a rovněž formou zlepšování kvality genofondu hovězího dobytka. Program strukturálních reforem, modernizace a diverzifikace zemědělské výroby na období 2015–2019 kromě jiného počítá se zvýšením stavu hovězího dobytka ke konci plánovaného období na 20 mil. kusů, přičemž roční produkce mléka

by měla dosáhnout 12 mil. tun. V rostlinné výrobě vývoj směřuje ke zkvalitňování sběru a zpracování ovoce a zeleniny.

V souladu s plánem rozvoje potravinářského průmyslu na období 2016–2020 probíhá postupná modernizace potravinářských podniků s cílem zvyšování přidané hodnoty jejich produkce, což je vidět např. v pekařském průmyslu, ve výrobě masných výrobků, zavařenin, kvalitních ovocných šťáv a džusů. Existuje zde proto značný potenciál růstu vývozu potravinářských technologií, a to zejména zařízení pro pekárny, masokombináty, sodovkárny a technologie pro skladování potravin.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0102 – Živý hovězí dobytek
	HS 2302 – Otruby, výrobky mlýnské vedlejší aj. zbytky
	HS 2304 – Pokrutiny odpad po extrahování sojového oleje
	HS 8417 – Pece průmyslové, laboratorní, neelektrické
	HS 8434 – Dojící stroje a mlékárenské stroje a zařízení
	HS 8435 – Lisy, drtiče, ap.; stroje pro výrobu vín, moštů, ap.
	HS 8436 – Stroje ost. pro zemědělství, lesnictví, ap. líhně
	HS 8438 – Stroje pro potravinářství
	HS 8514 – Pece elektr. průmyslové, laboratorní ap. zařiz.
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 8517 – Telefony ap. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jn.
	HS 8529 – Části přístř. vysílacích, přijímacích, televizí
	HS 8530 – Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 8608 – Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
Obranný průmysl	HS 8803 – Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání
	HS 8804 – Padáky vč. paraglidingu ap., vč. příslušenství
	HS 8805 – Ostatní letecké zařízení, katapulty ap., simulátory
	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9303 – Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.
	HS 9304 – Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
	HS 9306 – Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní
Energetický průmysl	HS 8402 – Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8406 – Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8419 – Stroje ke zprac. materiálů změnou teplot
	HS 8535 – Zařízení el. k ochraně, spínání obvodů, nad 1000 V
	HS 8536 – Zařiz. el. k ochr., spínání obvodů, pod 1000 V, konekt. pro opt. vlák.
	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8538 – Části přístr. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.
	HS 8544 – Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3004 – Léky odměřené, kromě krve, antisér, vaty aj.
	HS 7017 – Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
	HS 9012 – Mikroskopy jiné než optické, difraktografy
	HS 9018 – Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9019 – Přístroje pro mechanoterapii, masážní, dýchací aj.
	HS 9021 – Ortopedické pomůcky, přístr. pro nedoslýchavé aj.
	HS 9027 – Přístr. pro rozborů fyz., chem. aj., mikrotomy
	HS 9031 – Stroje, přístroje, nástroje měřicí, kontrolní, j. n.
	HS 9033 – Části strojů optických, měřicích, lékař. ap., j. n.

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LMIC

Uzbekistán za posledních deset let zažil poměrně výrazný ekonomický růst, a to zejména díky příznivým obchodním podmínkám pro jeho hlavní vývozní komodity jako je měď, zlato, zemní plyn a bavlna. Dále díky makroekonomickému řízení vlády a omezené účasti na mezinárodních finančních trzích, která jej ochránila od světového hospodářského útlumu. Přesto nebude budoucnost této země bezproblémová. Země se musí vypořádat s kombinací rizikových faktorů, např. se zhoršující se bezpečnostní situací v sousedním Afghánistánu a rovněž s řešením regionálních otázek souvisejících zejména s řízením a využíváním přeshraničních energetických a vodních zdrojů. Uzbekistán musí vyvinout úsilí k minimalizaci zranitelnosti svého hospodářství vůči možným vnějším šokům, které ovlivňují ceny komodit a očekávaný příliv přímých zahraničních investic a zahraničních úvěrů na financování velkých veřejných investičních programů.

► Sektor vody a sanitační

V Uzbekistánu probíhá „Aral Sea Basin Program Drainage, Irrigation and Wetlands Improvement Project“, jehož cílem je zlepšení odvodnění, zavlažování a zlepšení mokřadů. V celé zemi, zejména v povodí řeky Amudarja, je půda slaná a drenážní systémy jsou nedostatečné. Technologie, která se v zemi nejčastěji používá, vede k nadměrné hladině spodní vody a přítomnosti soli v půdním profilu. Projekt si klade za cíl zvýšit produktivitu v zavlažovaném zemědělství, zaměstnanost a příjmy v Karakalpakstánu, jednom z nejchudších regionů ve Střední Asii, dále pak zlepšit kvalitu vody v řece Amudarja skrze bezpečnou likvidaci odpadních vod, zvýšit kvalitu mokřadů, budovat instituce pro zlepšení vodního hospodářství a pro provoz a údržbu závlahových a odvodňovacích systémů a podpořit udržitelné zavlažované zemědělství. Hladina spodní vody byla snížena na přijatelnou úroveň v 90 % oblasti projektu a daří se odsolovat zavlažované pozemky. Dříve nepoužitelná půda je nyní použitelná pro zemědělství, pomáhá vytvářet pracovní místa

a příjmy v této oblasti. Uzbecké vysoce decentralizované komunální služby trpí nedostatečnými investicemi a odkládanou údržbou. To má negativní dopad na infrastrukturu, která se díky své zastaralosti stává neefektivní. Kanalizační systémy v Buchaře a Samarkandu jsou více než 40 let staré a bude nutné je brzy vyměnit. Na to reaguje „Bukhara and Samarkhand Sewerage Project“, který si klade za cíl snížit znečištění odpadních vod a jeho dopady na životní prostředí a zvýšit účinnost a udržitelnost nakládání s odpadními vodami v těchto městech. Toho bude dosaženo prostřednictvím obnovy vybraných úseků kanalizace, rozšířením kanalizace do v současnosti nepřípojených centrálních historických částí, instalací energeticky úsporných zařízení (zejména na přečerpávacích stanicích odpadních vod) a zvýšením kapacity vodních inženýrských sítí.

► Sektor zemědělství

Zde existuje snaha země o zvýšení produktivity, ziskovosti a finanční a environmentální udržitelnosti. „Rural Enterprise Support Project - Phase II“ má za cíl podpořit zemědělce a zemědělské podniky v sedmi krajích (v nichž žije asi 65 % obyvatel země) a zlepšit zavlažovací systém obnovou infrastruktury určené k zavlažování a odvodňování a vytvořením sdružení uživatelů vody. Finanční prostředky, určené k nákupu zemědělských strojů, zařízení na zpracování, balení, vybavení a materiál obdrželo doposud v rámci projektu 370 zemědělských podniků. V rámci projektu jsou podporovány investice do výsadby ovocných stromů, chovu drůbeže, rybolovu a živočišné výroby. Celkem 36 300 zemědělců bylo proškoleny v oblasti ochrany plodin proti škůdcům, rozvoje živočišné výroby a přípravy podnikatelských plánů.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>

Vietnam

Vietnam se řadí mezi země, které v poslední dekádě vykazovaly stabilní růst ekonomiky. V roce 2016 činil růst HDP 6,1 %. Inflace poklesla v roce 2015 na 0,6 %, což je nejnižší úroveň za posledních 10 let, ale nyní se pohybuje v rozmezí 3 až 4 %. V zemi žije zhruba 93,6 mil. obyvatel a HDP na obyvatele přesahuje 2 300 USD. Nezaměstnanost se dle dostupných údajů pohybuje mírně nad 2 %. Běžný účet platební bilance Vietnamu je téměř vyrovnaný.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	6	6,7	6,1	6,2	6,2	6,2
HDP/obyv. (USD)	2 049	2 088	2 164	2 307	2 476	2 661
Míra inflace (%)	4,1	0,6	2	3,6	3,9	4
Nezaměstnanost (%)	2,1	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4
Bilance běžného účtu (mld. USD)	9,5	0,9	0,8	0,2	0,4	0,9
Populace (mil.)	90,7	91,7	92,6	93,6	94,6	95,6
Konkurenceschopnost	68/144	56/140	60/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	5/7	5/7	5/7	5/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ V roce 2018 vstoupí v platnost Dohoda o volném obchodu mezi Evropskou unií a Vietnamem.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Vietnam umístil na 60. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je dlouhodobě 5/7.

Vývoz ČR do Vietnamu 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	188 760	8,2	125 838	50,0
3101	Hnojiva živočišná nebo rostlinná	148 845	6,5	160 207	-7,1
3915	Odpady, úlomky a odřezky z plastů	85 863	3,7	48 455	77,2
8532	Elektrické kondenzátory, pevné, otočné nebo doladovací	80 373	3,5	58 504	37,4
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	80 107	3,5	113 371	-29,3
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	74 887	3,3	84 267	-11,1
9304	Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné	67 313	2,9	61 815	8,9
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	60 755	2,6	31 523	92,7
3920	Desky, fólie, filmy apod. z plastů, nekomb. s jinými materiály	57 534	2,5	6 797	746,5
4104	Kůže vyčiněné dobytka hovězího, koní aj. lichok.	56 204	2,4	132 992	-57,7
Celkem TOP10		900 641	39,3	823 769	9,3
Celkem vývoz		2 294 303		2 381 947	-3,7

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Vietnamu 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	4 625 106	25,1	5 240 145	-11,7
6404	Obuv se svrškem z materiálů textilních	1 786 017	9,7	896 052	99,3
8542	Obvody integrované elektronické	1 756 393	9,5	682 347	157,4
6403	Obuv se svrškem z usně	1 456 648	7,9	1 173 137	24,2
6402	Obuv ostatní z kaučuku, plastů	779 340	4,2	675 641	15,3
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	645 718	3,5	770 226	-16,2
2825	Hydrazin, hydroxylamin, soli, zásady, anorg. apod.	-	-	-	-
4202	Kufry, aktovky, brašny, pouzdra, kazety, vaky apod.	465 779	2,5	335 628	38,8
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	370 656	2,0	827 343	-55,2
8518	Mikrofony, reproduktory, sluchátka, zesilovače	320 746	1,7	132 091	142,8
Celkem TOP10		12 206 403	66,2	10 732 610	13,7
Celkem dovoz		18 435 008		15 930 671	15,7

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Rozvoj automobilového průmyslu ve Vietnamu je v posledních letech velmi bouřlivý. V roce 2016 se v zemi prodalo 304 tis. automobilových prostředků (osobní, nákladní vozy a autobusy), což je nárůst o 25 % oproti předchozímu roku (55 % tvořily osobní vozy, zbytek nákladní a autobusy). Rychlý růst prodeje by měl pokračovat i v dalších letech. V roce 2020 se celkové prodeje odhadují na 400 tis. automobilů a v roce 2035 dokonce na 1,5 mil. automobilů. Tento trend odpovídá rychlému růstu populace Vietnamu, která v roce 2017 dosáhne 95 mil. obyvatel a její kupní síla dynamicky roste.

Současné vysoké celní zatížení a vysoká spotřební daň na osobní vozy neumožňuje masívnější expanzi evropských výrobců automobilů ve Vietnamu. Tato situace se dramaticky změní v roce 2018, kdy vstoupí v platnost dohoda o volném obchodu mezi EU a Vietnamem. U malých a středních vozů, kde nyní ve Vietnamu dovozní clo činí 70–78 %, bude do 10 let sníženo na nulu, u vyšší kubatury vozů nad 3 litry do 9 let, u nákladních vozů (nyní clo 65 %) bude clo eliminováno do 10 let. Náhradní díly pro automobily budou mít progresivnější postup a clo bude zrušeno do 7 let.

► Civilní letecký průmysl

Vietnamské ozbrojené složky mají zájem o letouny, které je možné využít v civilní letecké dopravě při dopravě na blízké ostrovy nebo na provinční letiště, která nemají dostatečně dlouhou ranvej. Zájem je i o ultralighty, které požadují letecké školy a zájem má i privátní sféra. Bohužel soukromé osoby provozovat letadla ještě nemohou. V souvislosti s plánovanou výstavbou 20 nových provinčních letišť je možnost dodávek zařízení pro kontrolu letového provozu, osvětlení ranvejí, simulátorů apod.

► Dopravní průmysl a infrastruktura

Pro období 2016–20 Ministerstvo dopravy Vietnamu schválilo projekty pro jednotlivé segmenty dopravy v hodnotě 50 mld. USD. Podle hlavního plánu rozvoje silniční dopravy ve Vietnamu bude do roku 2020 postaveno 20 dálnic s celkovou délkou 5 900 km. Vietnamská velká města mají nedostatečně řešenu otázku veřejné dopravy, proto se potýkají s dopravními zácpami. Příležitost pro české dodavatele tramvajů, metra, autobusů či trolejbusů.

V Ho Či Minově Městě probíhá výstavba nového metra. První linka systému sedmi podzemních linek o celkové délce 123,7 km má být dokončena v roce 2020. Podle stejného plánu mají být do roku 2020 vystavěny i tři jednokolejné nadzemní linky o celkové délce 37 km. Celkový rozpočet projektu je odhadován na 12 mld. USD. Výstavba jednotlivých linek a jejich součástí je financována separátně z různých zdrojů, především prostřednictvím Oficiální rozvojové spolupráce (ODA) a soft loans, poskytnutých zahraničními dárci. Financování a výstavba jednotlivých linek je rozdělena do „balíčků“ (např. linka 1 jich obsahuje 5). Na realizaci různých balíčků se podílí např. německá GEV, Sumitomo Corporation, Hitachi, Alstom, Siemens, konsorcium Shimizu-Meada aj. Příležitosti pro české výrobce lze spatřovat zejména v případné realizaci subdodávek pro kontraktory, kteří již byli vybráni pro stavbu jednotlivých linek, resp. stanic či dodávky vozového parku atd., nebo se o tyto zakázky teprve ucházejí (např. Linka 1 je realizována Joint Venture Sumitomo-Cienco, donorem je Japan Investment Cooperation Agency; Linka 2 bude financována 3 institucemi, a to německou KfW, ADB a EIB. V tomto projektu bude Siemens dodavatelem vozů metra.

Vzhledem ke značně zastaralému vozovému parku dopravních podniků v Hanoji a Ho Či Minově Městě je plánována rozsáhlá obměna většiny používaných autobusů. Rostoucí poptávku po nových autobusech lze očekávat i s postupným zaváděním systému rychlé autobusové dopravy BRT v Hanoji a Ho Či Minově Městě. Po vstupu v platnost Dohody o volném obchodu (FTA) mezi EU a Vietnamem v roce 2018 se podstatně zvýší vývozní příležitosti i pro české výrobce autobusů.

► **Důlní, těžební a ropný průmysl**

Vietnam má bohaté a rozmanité zásoby nerostných surovin, zahrnující skupinu paliv (ropa, uhlí); rudy železa, chromu, titanu, manganu; minerály neželezných kovů (bauxit, cín, měď, olovo, zinek, antimon, molybden); skupinu vzácných minerálů (zlato, drahé kameny); minerály pro chemické a průmyslové využití (apatit, kaolin, sklářské písky) a skupinu nerostů pro výrobu stavebních materiálů (vápenec, stavební kámen, dlažební kostky).

Vládní energetická strategie na léta 2016–2030 („Power Masterplan VII“) počítá s nárůstem podílu uhlí na výrobě elektrické energie. Zejména v severních oblastech Vietnamu bude využíváno převážně uhlí vytěžené z domácích zásob. Řada českých firem disponuje stroji, zařízeními i originálními technologiemi na těžbu uhlí, jeho dopravu, měření kvality apod., z nichž některé již do Vietnamu tradičně dodávají. Kromě toho mají velký exportní potenciál také zařízení pro těžbu vápence a sklářské technologie k využití bohatých ložisek sklářských písků.

► **Elektrotechnika**

Vietnam v souvislosti s plánovaným hospodářským růstem rozvíjí i progresivní obory, jako je elektrotechnický průmysl. Proto existuje poptávka po pecích na výrobu křemíkových materiálů; roste požadavek i na další vyspělé technologie ve výzkumu a vývoji a stát přijal opatření k jejich dovozu za zvýhodněných podmínek. Význam vývozu tohoto oboru souvisí zejména s aktivitami nadnárodních společností, které působí v obou zemích a realizují dodávky uzlů, dílů mezi svými výrobny v České republice a Vietnamu.

Pokud jde o vodiče a kabely, exportní příležitost představují především některé speciální typy kabelů pro využití např. při stavbě lodí, kabely zpomalující hoření používané v dolech a ostatní kabely pro extrémní podmínky, které se vyskytují např. v jaderné energetice nebo ropném průmyslu, nebo kabely pro rozvod vysokého napětí 110 kV. Ostatní typy vodičů a kabelů jsou vyráběny na domácím trhu.

► **Energetický průmysl**

Vietnam plánuje celé spektrum nových energetických celků – tepelné, jaderné elektrárny a elektrárny využívající obnovitelné zdroje (voda, vítr, biomasa, spalování odpadu a výroba energie). Energetická strategie na léta 2016–2030 počítá s nárůstem celkové instalované kapacity ze současných 34 GW (2016) na 75 GW v roce 2020 a 135 GW v roce 2030, což bude vyžadovat investice do výroby a rozvodu elektřiny v celkové hodnotě 148 mld. USD. Zhruba 40 mld. USD bude investováno v letech 2016–2020, z toho 75 % do výroby energie a zbytek do distribuce, ve stejném poměru bude investováno i zbylých 108 mld. USD mezi lety 2020–2030. V energetickém mixu dojde ke zvýraznění podílu tepelných elektráren (zejména uhelných). Podíl uhelných elektráren v energetickém mixu vzroste ze současných 34 % na 53 % v roce 2030 a podíl plynových elektráren na 17 %. Přestože jsou plánovány další masivní investice do obnovitelných zdrojů energie, jejich celkový podíl na energetickém mixu v roce 2030 dosáhne jen 23 %. Připravuje se výstavba dvou jaderných elektráren, které pokryjí 6 % energetických potřeb. Do roku 2030 se postaví 13 300 km linek vysokého napětí 500 kV a 26 500 km linek 220 kV.

Nová vládní strategie rozvoje obnovitelných zdrojů energie do roku 2050 se v první etapě do roku 2030 soustředí na budování nezávislých zdrojů ve venkovských oblastech a na jejich připojení do energetické sítě. V druhé etapě do roku 2050 dojde ke koncentraci zdrojů a využívání potenciálu obnovitelných zdrojů v pokročilých technologiích. Proces bude podporován výzkumem a vývojem i transferem technologií v oboru a aplikací nových druhů obnovitelných zdrojů. České firmy mají značný potenciál v tomto odvětví, např. ve výrobě a exportu malých vodních elektráren, dále mají know-how na produkci kogeneračních jednotek využívajících jako palivo biomasu nebo odpad, úspěšně vyváží větrné elektrárny a mohou zúročit své zkušenosti, získané díky nedávnému boomu solárních systémů na českém trhu.

► Chemický průmysl

Chemický průmysl není ve Vietnamu příliš rozvinutý a Vietnam proto musí většinu produktů chemického průmyslu dovážet. Vietnam ročně dováží chemikálie a chemické výrobky za zhruba 6,5 mld. USD, plastické hmoty a výrobky z nich za 9,5 mld. USD. Přestože má Vietnam v provozu 2 rafinerie ropy a další staví, návazná výroba polymerů a dalších chemických výrobků není dostačující a v hojné míře jsou tyto komodity dováženy, mj. i z České republiky. Velké vývozní příležitosti nabízí také rozsáhlý sektor agrochemie, kde Vietnam pokrývá dovozem 70 % své spotřeby močoviny a 100 % spotřeby fosfátů.

Prioritou Vládní Strategie průmyslového rozvoje do roku 2025, s výhledem do roku 2035, je rozvoj základní chemie, petrochemie, výroba technických plastů a gumy; po roce 2025 bude upřednostňován rozvoj farmaceutického průmyslu. Strategie také počítá se zpřísněním opatření na ochranu životního prostředí v chemickém průmyslu a s rozsáhlými investicemi do vzdělání a technologií pro zavedení standardů pro znečištění vody a emise.

► ICT

Sektor informačních technologií je ve Vietnamu prudce rostoucím odvětvím a stává se odvětvím klíčovým. Jeho rozvoj je vládní prioritou a systém vládních politik a strategií pokrývá všechny sektory ICT. Příležitosti pro české firmy se nabízejí např. v oblasti rozvoje e-governmentu a v dalších oblastech definovaných v Novém národním programu pro rozvoj IT aplikací ve státní správě do roku 2020. Ve Vietnamu vzrůstá poptávka po službách českých firem v oblasti ICT a současně je zájem českých firem o pronikání na místní trh. Konkrétně je zájem o různé aplikace v energetice nebo vojenství.

► Nábytkářský průmysl

Více než 80 % prodaného nábytku ve Vietnamu pochází z dovozu. Dle marketingových statistik představuje v posledních letech nábytek dovezený ze zemí EU 40 % celkového dovozu nábytku do Vietnamu. Při velikosti trhu s téměř 95 mil. obyvatel a setrvalém ekonomickém růstu je Vietnam slibným trhem i pro české nábytkáře. Vzrůstá poptávka zejména po luxusním interiérovém nábytku. Vietnam je také velkým dovozcem materiálu pro nábytkářský průmysl. Ročně doveze 70–80 % své spotřeby dřeva v nábytkářském sektoru.

► Obranný průmysl

Vývoz speciálu (radary, palné zbraně, munice) tvoří velmi významnou část českého exportu do Vietnamu. Kromě uvedených komodit má Vietnam zájem o české тренаžéry pro pěchotu a letecké simulátory. České firmy se chtějí účastnit i generálních oprav letadel používaných vietnamským letectvem. Vietnam současně potřebuje modernizovat starou ruskou techniku (radary, tanky apod.). Vedení vietnamské armády se snaží diverzifikovat dodavatele obranné techniky, což dává příležitost i pro české firmy. Výhodou je i řada vysoce postavených vojenských odborníků, kteří v minulosti studovali v České republice.

► Sklářský a keramický průmysl

České sklo má v zemi stále věhlas, dováží se broušené i lisované domácí. Podle statistik za r. 2016 byla tato položka na 12. místě v českém exportu do Vietnamu s hodnotou překračující 2 mil. USD. Současně s ohledem na místní zdroje nerostných surovin a zejména sklářských písků je evidován zájem o dovoz českých sklářských technologií. Sklářský průmysl ve Vietnamu vyrábí téměř všechny druhy běžného skla, ale nedostává se mu technologií a dovedností pro výrobu špičkových skleněných výrobků. Proto lze nové příležitosti pro české firmy spatřovat zejména v segmentu luxusního designového skla, které se ve Vietnamu nevyrábí.

► Služby

Technické a inženýrské služby dodávané českými firmami lze očekávat v souvislosti s realizací velkých energetických celků, kdy české firmy nebudou v pozici dodavatelů technologií, ale budou pomáhat vietnamským partnerům v rámci technické a inženýrské pomoci. Dalšími perspektivními službami pro vietnamský trh jsou geologické a projektové služby a v poslední době je patrný narůstající význam finančních a bankovních služeb.

► Stavební průmysl

Perspektivní obor zejména z pohledu velkého přírodního bohatství Vietnamu, kde se nachází vápence, železné rudy, bauxit aj. Ve Vietnamu je velká poptávka po technologiích na zpracování nerostů a výrobu stavebních hmot; jako exportní komodita připadají v úvahu cementárny, kaolinky, drtičky kamene, technologie na výrobu cihel apod. Další perspektivní položkou jsou jeřáby. Plánuje se modernizace a výstavba nových mořských přístavů.

► Strojírenský průmysl

Vietnamské státní podniky mají zastaralou strojní základnu a je plánována její obměna. Jako perspektivní se jeví i dodávky do nových privátních závodů budovaných vietnamskými podnikateli a zahraničními investory. Ve Vietnamu je velká poptávka po obráběcích strojích, zájem je i o kompletní linky pro potravinářský průmysl, balící stroje apod. Vietnam v roce 2016 dovezl stroje a zařízení v hodnotě 28,4 mld. USD.

► Textilní a obuvnický průmysl

Vietnam je stále tradiční výrobce textilu a oděvů, které patří mezi nejdůležitější exportní komodity. Tradice dodávek českých textilních strojů stále trvá a je předpoklad dalších vývozu. Přetrvává zájem o přízi a papír. Podle údajů Vietnam Textile and Apparel Association působí v současné době v textilním a oděvním průmyslu asi 3700 podniků, z toho ve výrobě oděvů 70 %, ve výrobě látek 17 % a 4 % v barvení tkanin. Vietnamské podniky v textilním odvětví mají naléhavou potřebu obnovy strojního zařízení a nových technologií, stejně jako hledání nových materiálů kvůli požadavkům nadcházejících obchodních dohod, jichž je Vietnam členem. Většina současných strojů a technologií byla dovezena z Číny.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Podle statistik OSN je Vietnam ve skupině zemí, které mají nedostatek čisté vody a mají řadu zdrojů znečištění životního prostředí. V zemi chybí efektivní odpadové hospodářství, je čištěno jen 10 % odpadní vody (v průmyslu jen 4 %), 40-70 % populace nemá kanalizaci, jejíž dobudování si vyžádá do roku 2025 zhruba 8,3 mld. USD. Vietnamský průmysl denně vyprodukuje 7 mil. tun tuhého odpadu a domácnosti dokonce 23 mil. tun.

Sběr odpadu ve městě dosahuje 82 % a na venkově jen 50 %. Jen 53 % nemocnic zpracovává nebezpečný odpad bezpečným způsobem. Téměř veškerý komunální odpad je ukládán na skládky. V současné době existuje v zemi 458 skládek odpadu, ale 337 z nich nemá potřebnou pozemní separaci ani přiměřené vrchní zakrytí a nesplňuje tak hygienické normy. Pouze ve velkých městech jsou stávající skládky s využitím zahraniční pomoci postupně modernizovány a vybavovány nejnovějšími technologiemi, nicméně stále existuje naléhavá potřeba výstavby dalších čistíček zejména komunálních odpadních vod a zařízení na likvidaci tuhého komunálního odpadu.

Vodohospodářská zařízení jako úpravní pitné vody, čističky odpadních vod, zařízení na odsolování a další úpravu vody atp. jsou velmi perspektivní komodity vývozu do Vietnamu. Vietnam nedosahuje mezinárodních standardů v oblasti životního prostředí, vláda přijala koncepční materiály, ale chybí finanční prostředky. Každoroční záplavy zapříčiňují ohromné škody nejen na majetku. Protipovodňové zařízení, zátarasy jsou žádanou položkou ve Vietnamu. Potenciální exportní komoditou jsou i spalovny městského odpadu.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Vietnam je trh s obrovským potenciálem pro odbyt farmaceutických výrobků, zdravotnických prostředků a zdravotnické techniky. V zemi existuje nenasycená poptávka u léků (v místě se vyrábí jen 50 % spotřeby), navíc výroba vyspělé zdravotnické techniky je jen v začátcích. V roce 2016 počet nemocnic vzrostl na 1 063 (z toho 12 % soukromých). S ohledem na velkou populaci Vietnamu (95 mil.) se jedná o nedostatečné počty, obsazenost lůžek je na 200 %. Výdaje na zdravotnictví rostou. V roce 2002 činily 4,4 % HDP, v roce 2016 již 8 % HDP. Státní výdaje na obyvatele vzrostly z 370 tis. VND (cca 400 CZK) v roce 2007 na 2 mil. VND (2 tis. CZK) na obyvatele v současné době. V roce 2016 dosáhl trh s farmaceutickými výrobky objemu 5,4 mld. USD s průměrným ročním přírůstkem okolo 19 %. V roce 2016 byly dovezeny farmaceutické výrobky a materiál za 3 mld. USD. Výroba zdravotnických zařízení a hi-tech medicínských řešení není příliš rozvinuta. Celková velikost trhu zdravotnických zařízení je ve Vietnamu odhadována na 1 mld. USD, z toho 90 % pochází z dovozu. Kromě vybavení nemocnic, resp. zdravotnických prostředků obecně a farmaceutických výrobků představují obchodní příležitosti pro české firmy např. i o dodávky zdravotnických informačních systémů, transfer technologií, nebo vzdělávací a školicí programy pro různé úrovně vietnamského zdravotnictví.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Zemědělství zaměstnává 47 % obyvatel, modernizace a mechanizace zemědělství je jednou z priorit země. Je zde poptávka po technologiích pro zpracování cukrové třtiny (mlýnice, energetické jednotky) a chemikáliích pro výrobu cukru. Další perspektivní položkou jsou technologie pro ustájení skotu a prasat nebo zavlažovací systémy. Vietnam ročně dováží mléko a mléčné výrobky za 1 mld. USD. Z mléčných výrobků je perspektiva vývozu sušeného mléka a syrovátky a dále se objevují poptávky po českém ovoci. Potravinářské výrobky podléhají přísným schvalovacím procesům. Česká republika je na seznamu schválených zemí k dovozu potravin rostlinného původu, ale každá jednotlivá položka musí projít dodatečným schválením ministerstva zemědělství (Department of Plant Protection). Další významnou dovozní položkou Vietnamu je hnojivo a krmivo pro zvířata. Většinu potravinářských komodit Vietnam vyváží v nezpracované podobě, proto vláda hledá možnosti k produkci potravinářských výrobků s vyšší přidanou hodnotou. V zemi existuje poptávka po konzervárnách, linkách na zpracování masa, ryb a korýšů, je zájem o související balící stroje a v neposlední řadě stále trvá poptávka po pivovarech. V zemi existují stovky malých pivovarů i několik velkých vč. zahraničních investic. Spotřeba piva neustále roste s ročním přírůstkem 6,5 %, Vietnam je v růstu spotřeby piva na prvním místě v jihovýchodní Asii. Existuje již probíhající vývoz českých pivovarnických technologií do Vietnamu, ale lze očekávat další nárůst tohoto vývozu.

► Zpracovatelský průmysl

S rychlým růstem vietnamské populace a jejího disponibilního příjmu lze očekávat růst poptávky po spotřebních produktech. V tomto segmentu se ve Vietnamu velmi dobře daří českým hračkám. Čeští výrobci také každoročně vyvážejí do Vietnamu poměrně velké objemy svítidel; souvisí se stavebním bojem a perspektivou dalšího rozvoje bytové a kancelářské výstavby.

► Železniční a kolejová doprava

Vietnam potřebuje modernizovat železniční svršky i vozový park (vagony, lokomotivy). Lze proto očekávat trvalý nárůst poptávky po lokomotivách, kolejových vozech, součástech vozidel nebo po materiálu. S velkými investicemi do železniční dopravy počítá i vládní strategie pro rozvoj vietnamské železnice do roku 2020 s výhledem do roku 2050. Plánované investice jsou zaměřeny především na modernizaci a rekonstrukci stávajících železnic. Mimo jiné je plánována vysokorychlostní trať z Hanoje do Ho Či Minova Města v délce 1 555 km s rozchodem 1 435 mm. Stavba prvního úseku železnice by měla být zahájena v roce 2020 a již dnes svůj zájem o účast na projektu projevuje např. Siemens a další firmy.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0401 - Mléko, smetana nezahuštěná, neslazená
	HS 0402 - Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 0403 - Podmáslí, mléko, smetana kyselá, jogurt, kefir
	HS 0404 - Syrovátka, výrobky z mléka zahuštěné, slazené
	HS 0511 - Výrobky živočišného původu j. n., mrtvá zvířata nejedlá
	HS 1107 - Slad, i pražený
	HS 1210 - Šišťice chmelové, čerstvé, sušené ap., lupulin
	HS 2203 - Pivo ze sladu
	HS 2309 - Přípravky používané k výživě zvířat
	HS 3101 - Hnojiva živočišná nebo rostlinná
	HS 4104 - Kůže vyčiněné hovězí, koňské aj. lichokopyt.
	HS 8414 - Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8438 - Stroje pro potravinářství
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 7311 - Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
	HS 8474 - Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
Energetický průmysl	HS 8402 - Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8406 - Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8414 - Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8502 - Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
	HS 8504 - Transformátory, el. měniče, statické induktory
Civilní letecký průmysl	HS 8544 - Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
	HS 8411 - Proudové motory, turbovrt. pohony a ost. plyn. turbíny
	HS 8801 - Balony, vzducholodě, kluzáky, rogala ap.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Obranný průmysl	HS 8526 - Radiolokátory ap., radiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 9302 - Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9304 - Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 - Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8530 - Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 8602 - Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8603 - Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8604 - Vozidla pro údržbu železničních tratí
Automobilový průmysl	HS 8607 - Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
	HS 8702 - Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8703 - Osobní auta aj. motor. vozidla pro přepravu osob
Textilní a obuvnický průmysl	HS 8708 - Části, součásti a přísl.motor. vozidel čísel 8701 až 8705
	HS 5911 - Textilní výrobky a zboží pro technické účely
	HS 8445 - Stroje pro přípravu vláken, spřádání aj. přízí
	HS 8448 - Zařízení přidav. ke stavům, spřád. strojům ap.
	HS 8451 - Stroje na praní, žehlení, barvení ap., látek, přízí
	HS 8452 - Stroje šicí, nábytek, kryty, jehly aj. k strojům
Sklářský a keramický průmysl	HS 8453 - Stroje pro zpracování kůží, opravy obuvi aj.
	HS 7007 - Sklo bezpečnostní tvrzené, vrstvené
	HS 7008 - Jednotky izolační z několika tabulí, ze skla
	HS 7013 - Sklo stolní do domácnosti, kuchyňské aj. zboží
	HS 7017 - Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8419 - Stroje ke zprac. materiálů změnou teplot
	HS 8413 - Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8414 - Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8421 - Stroje na čištění a filtraci vody a plynů, odstředivky
Elektrotechnika	HS 8503 - Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.
	HS 8415 - Stroje, přístroje klimatizační
	HS 8515 - Přístroje pro pájení, svařování, laserové aj.
	HS 8517 - Telefony ap. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jn.
	HS 8529 - Části přístř. vysílacích, přijímacích, televizí
	HS 8536 - Zařiz. el. k ochr., spínání obvodů, pod 1000 V, konekt. pro opt. vlák.
	HS 8538 - Části přístř. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Stavební průmysl	HS 4403 – Dřevo surové i odkorněné bez dřevní běli, mízy
	HS 4407 – Dřevo rozřezané, štípané, loupané, i hoblov. ap., > 6mm
	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem
	HS 8431 – Součásti jeřábů, vozíků, ap., buldozerů, fréz aj.
Chemický průmysl	HS 3206 – Barviva ost., výrobky anorg., použ. jako luminofor
	HS 3917 – Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 3926 – Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů
	HS 6909 – Výrobky keram. pro laboratoře, chemické aj. účely
Strojírenský průmysl	HS 8207 – Vyměnitelné nástroje pro ruční nástroje a nářadí
	HS 8208 – Nože, destičky břitové, pro stroje, zařízení
	HS 8455 – Válcovací stolice a válcovací tratě na kovy a jejich válce
	HS 8457 – Obráběcí centra, stroje obráběcí stavebnicové
	HS 8458 – Soustruhy pro obrábění kovů
	HS 8459 – Obráběcí stroje pro vrtání, frézování, řezání závitů
	HS 8461 – Stroje k hoblování, obrábění a broušení ozub. kol
	HS 8462 – Stroje tvářecí k opracování kovů, buchary ap.
	HS 8467 – Nářadí ruční pneumatické s motorem, ne elektr.
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3002 – Krev lidská, živočišná, antiséra, látky očkovací
	HS 3004 – Léky odměřené, kromě krve, antisér, vaty aj.
	HS 9018 – Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9402 – Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
Nábytkářský průmysl	HS 4408 – Dýhy, lišty na překližky ap., rozřezané, loupané, i hoblované
	HS 9403 – Nábytek ostatní, části, součásti
Zpracovatelský průmysl	HS 4804 – Papír aj., nenatíraný, ne k popisování, ne k hyg. účelům
	HS 4818 – Papír toal., kapesníky, ručníky aj. z papíru ap.
	HS 4911 – Výrobky tiskařské ostatní, vč. obrazů, rytin aj.
	HS 9503 – Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, hračky, modely, puzzle
	HS 9405 – Svítidla, reklamy, ukazatele ap. světelné
	HS 9609 – Tužky, tuhy jiné, pastely, uhle, křídly kreslicí
Služby	CPA 42 – Inženýrské stavby a jejich výstavba
	CPA 62 – Služby v oblasti programování a poradenství a související služby
	CPA 63 – Informační služby
	CPA 64 – Finanční služby
	CPA 71 – Architektonické a inženýrské služby; technické zkoušky a analýzy

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LMIC

Vietnam zažil rozvojový úspěch. Politické a ekonomické reformy (Đôi Moi) zahájené v roce 1986 transformovaly jednu z nejchudších zemí na světě, s příjmem na obyvatele cca 100 USD, do nižší střední třídy s průměrným příjmem 2100 USD v roce 2016. Růst vietnamského HDP na osobu patřil mezi nejrychlejší na světě, od roku 1990 v průměru 5,5 % ročně. Sociální výsledky se významně zlepšily plošně. Podíl lidí žijících v extrémní chudobě dnes klesl z více než 50 procent na počátku roku 1990 na současná 3 %. Nejenom příjmy jsou vyšší, ale vietnamská populace je vzdělanější a dožívá se vyššího věku než většina zemí s podobným příjmem na osobu. Přístup k základní infrastruktuře se také výrazně zlepšil. Elektrikální je nyní k dispozici pro téměř všechny domácnosti (až do roku 1993 byla k dispozici pro méně než polovinu obyvatel). Přístup k čisté vodě a moderní kanalizaci vzrostl z méně než 50 % všech domácností na více než 90 %. Vietnamská Socio-Economic Development Strategy (SEDS) 2011–2020 klade důraz na strukturální reformy, udržitelnost životního prostředí, sociální spravedlnost, a vznikající problémy makroekonomické stability.

► Sektor zemědělství

Zemědělství stále tvoří téměř polovinu pracovních sil. V zemědělství je výrazně nižší produktivita práce než v sektoru průmyslu a služeb. Budoucí zisky ze strukturální transformace by mohly být značné. Transformace ze státního do soukromého vlastnictví ekonomiky je ještě méně pokročilá. Stát má stále příliš velký vliv na přidělování pozemků a kapitálu, což vede k ekonomické neefektivnosti. Úprava role státu na podporu konkurenčního soukromého sektoru pod vedením tržní ekonomiky zůstává velkou příležitostí. Na podporu transformace zemědělství běží velký projekt Sustainable Agriculture Transformation Project.

► Sektor vody a sanitace

Přístup k čisté vodě a moderní kanalizaci vzrostl z méně než 50 % všech domácností v roce 1990 na více než 90 % v současnosti. Stále však existují obrovské rozdíly v přístupu k čisté vodě ve venkovských oblastech a ve městech. Zatímco na venkově má přístup k čisté vodě zhruba 80 % domácností ve velkých městech je to 96 %. Mezi roky 2005 a 2013 Red River Delta Rural Water Supply and Sanitation Project umožnil přístup k čisté vodě téměř 1,3 mil. lidí ve čtyřech provinciích prostřednictvím komunitního přístupu. Domácnosti získaly přístup k půjčkám s nízkým úrokem na výstavbu nebo sanaci více než 48 tis. hygienických toalet a hygienických zařízení, čímž se zvýšil podíl domácností s hygienickými toaletami z 25 % na 87 %. Vietnam chce i nadále v těchto projektech pokračovat.

► Sektor infrastruktury

Přístup k elektrické síti má nyní 95 % obyvatel. Každý den za posledních deset let bylo 9 tis. lidí poprvé připojeno k elektrické síti ve Vietnamu. Vietnam ztrojnásobil svoji kapacitu výroby energie z 12 tis. MW v roce 2005 na 38 tis. MW v roce 2016. V rámci Second Rural Energy Project více než 2,7 mil. lidí v některých z nejchudších oblastí Vietnamu získalo přístup k elektrické síti, že 555 327 domácností bylo připojeno do národní elektrické sítě. Více než 90 procent obyvatel je nyní propojeno silnicemi sjízdnými za každého

počasí. Third Rural Transport project, realizovaný ve 33 provinciích propojil jedny z nejtěžších horských oblastí severního Vietnamu. Vietnam dává průměrně 4,5 % HDP do silniční infrastruktury, což vytváří prostor pro růst ekonomiky a pozvedá zbývající obyvatelstvo z chudoby. To dává prostor na návazné infrastrukturní projekty.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>

Přehled oborových
příležitostí

AUSTRÁLIE A OCEÁNIE

Austrálie

V poslední dekádě hodnoty hospodářského růstu Austrálie fluktovaly v rozmezí od 2 % do 4,5 % a pod toto rozmezí ekonomika země spadla v roce 2009 s růstem HDP 1,5 %. V roce 2016 dosahovala Austrálie hospodářského růstu ve výši 2,9 %. V roce 2016 byla míra inflace 1,3 %. Celková populace Austrálie v roce 2016 byla odhadem 24,4 mil. obyvatel a očekává se mírný růst. HDP na obyvatele činil v roce 2016 téměř 52 tis. USD. Nezaměstnanost v zemi v roce 2016 byla na hodnotě 5,7 %. Bilance běžného účtu země byla v roce 2016 -43,9 mld. USD.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	2,7	2,4	2,9	2,7	2,9	3
HDP/obyv. (USD)	61 166	51 181	51 593	54 236	56 127	58 343
Míra inflace (%)	2,5	1,5	1,3	2,1	2,4	2,5
Nezaměstnanost (%)	6,1	6,1	5,7	5,7	5,6	5,5
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-42,6	-58,0	-43,9	-52,9	-57,7	-60,1
Populace (mil.)	23,6	23,9	24,4	24,8	25,2	25,6
Konkurenceschopnost	22/144	21/140	22/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	-	-	-	-	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF, SB

- ▶ EU nemá s Austrálií uzavřenou dohodu o volném obchodu, ale obě strany mají o uzavření dohody zájem a probíhají první negociace.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), obsadila Austrálie 22. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik a dle OECD není exportně rizikovou zemí.

Vývoz ČR do Austrálie 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	4 632 141	44,5	7 086 701	-34,6
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	551 918	5,3	3 063 778	-82,0
8411	Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	278 841	2,7	227 770	22,4
8429	Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem	223 786	2,1	179 842	24,4
8525	Přístroje vysílací pro rozhlas, televizi apod., kamery	163 894	1,6	4 732	3 363,5
4407	Dřevo rozřezané, štípané, loupané, i hoblov. apod., > 6mm	157 571	1,5	287 734	-45,2
8421	Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění	156 457	1,5	157 962	-1,0
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	147 061	1,4	86 803	69,4
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	137 551	1,3	192 618	-28,6
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	123 744	1,2	97 854	26,5
Celkem TOP10		6 572 964	63,1	11 385 794	-42,3
Celkem vývoz		10 413 364		14 961 190	-30,4

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Austrálie 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
5101	Vlna nemykaná, nečesaná	2 312 756	63,2	2 448 026	-5,5
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	250 393	6,8	295 024	-15,1
201	Maso hovězí čerstvé, chlazené	171 646	4,7	66 552	157,9
7118	Mince	105 134	2,9	103 872	1,2
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	75 517	2,1	71 786	5,2
9019	Přístr. pro mechanoterapii, masážní, dýchací aj.	70 264	1,9	43 460	61,7
2204	Víno z čerstvých hroznů, mošt vinný jiný	65 909	1,8	76 542	-13,9
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	52 012	1,4	69 659	-
8477	Stroje na zpracování kaučuku, plastů jinde. neuv.	36 684	1,0	37 684	-2,7
9022	Přístroje rentgenové aj. používající záření	33 134	0,9	1 414	2 243,3
Celkem TOP10		3 173 449	86,8	3 214 019	-1,3
Celkem dovoz		3 656 821		3 748 320	-2,4

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Důlní a těžební průmysl**

Jedním z nejdůležitějších, bohatství generujících a exportně nejvýkonnějších odvětví v Austrálii je průmysl těžební, v němž je zaměstnáno téměř 220 tis. pracovníků. Austrálie je významným světovým exportérem celé řady nerostných surovin (bauxit, železná ruda, hliník, zlato, stříbro, uhlí, nikl, zemní plyn, surová ropa). Základnou těžebnímu průmyslu je Západní Austrálie (45 % celkového objemu), významná je však též těžba v Queenslandu (23 %) a Novém Jižním Walesu (16 %). V současné době je sice již těžební průmysl za fází největšího boomu, nicméně dle odhadů by měl do roku 2020 i nadále stoupat, a to o 6 % ročně. Nové doly, zejména na strategické suroviny, se otevírají v Jižní Austrálii a v Severním teritoriu. Významný potenciál do budoucna mají ložiska plynu v uhelných pánvích na severovýchodě země ve státě Queensland. Jedná se o Coal Seam Gas (CSG) a břidlicový plyn. V roce 2020 by mohla být Austrálie největším vývozcem zkapalněného zemního plynu.

► **Energetický průmysl**

Austrálie má největší světové zásoby uranu, velké zásoby uhlí a zemního plynu, a to jak konvenčního, tak i břidlicového. Austrálie je devátým největším světovým producentem energie, což představuje zhruba 2,4 % světové výroby energie. Austrálie je v současné době jedním z největších světových vývozců uhlí a uranu a je čtvrtým největším vývozcem zkapalněného zemního plynu (LNG). Austrálie má různorodé obnovitelné zdroje energie (vítr, sluneční energie, geotermální energie, energie vodní a bioenergie). Celková spotřeba energie stoupá se zvyšujícím se počtem obyvatel a rozvojem ekonomiky. AU je dvacátým největším světovým konzumentem energie a je na 15. místě pokud se jedná o spotřebu energie per capita. Cílem vlády je do roku 2020 snížit emise skleníkových plynů v energetickém sektoru a vyprodukovat 20 % energie z obnovitelných zdrojů (tzv. Renewable Energy Target). Energetika generuje 5–7 % HDP, je v ní zaměstnáno 170 tis. lidí a na exportu vydělá 71,5 mld. AUD. Australian Energy Market Operator (AEMO) předpokládá, že poptávka po energii se bude v nejbližších třech letech zvyšovat o cca 1,8 % ročně.

► **Kovozpracovatelský průmysl**

V Austrálii se nacházejí největší zásoby železné rudy na světě (přes 50 mld. tun), přičemž 90 % těchto zásob se nachází v Západní Austrálii. Z tohoto důvodu je zde rozvinutý ocelářský průmysl. V zemi se kromě železa těží také měď, zlato, nikl, mangan, hořčík nebo zinek. Tyto kovy jsou rovněž zpracovávány na území Austrálie.

► **Obranný průmysl**

V souladu s Bílou knihou obrany 2016, která představuje komplexní dlouhodobý plán v oblasti obrany s předpokládaným výhledem až do roku 2035, a s investičním plánem, který určuje vládní strategii v oblasti financování obrany, výdaje na obranu by ve finančním roce 2020–2021 měly dosáhnout 2 % HDP (tj. 42,4 mld. AUD). Austrálie je tradičně na 12.–13. místě na světě ve výši výdajů na obranu. Během 10 let, tj. do roku 2026, by se nové investice do obrany měly vyšplhat na částku 195 mld. AUD.

► **Stavební průmysl**

Stavební průmysl v Austrálii je perspektivním sektorem, a to jak v rezidenční, tak i v nerezidenční výstavbě. Po mírném útlumu v roce 2014 a začátkem roku 2015 je opět možné sledovat vzestupnou tendenci, která je patrná zejména v Novém Jižním Walesu a Victorii. Australská vláda má investice do infrastruktury jako jednu ze svých priorit. V největších městských aglomeracích v Sydney a Melbourne trvale rostou ceny nemovitostí i nájmu a stoupají také ceny stavebních materiálů.

► **Textilní a obuvnický průmysl**

V oblasti textilního průmyslu import převyšuje export zhruba trojnásobně. Země vyváží zejména vlnu a bavlnu a výrobky z těchto materiálů, dováží se naopak textil a obuv, přičemž většina textilního zboží je importována z asijských zemí. Tradiční originální česká textilní výroba má šanci zaujmout vzhledem ke své unikátnosti (např. klobouky).

► **Vodohospodářský a odpadní průmysl**

Austrálie, která má i přes nedostatek vodních zdrojů v některých částech země rozvinutou vodohospodářskou strukturu, pokračuje v budování zavlažovacích systémů, přehrad, desalinačních zařízení atd. Hlavními výzvami pro australské vodohospodáře je rostoucí poptávka, klimatické změny (větší sucha v jižních částech) a populační růst. S tím jsou spojené úkoly jako zlepšení účinnosti procesů díky novým technologiím a inovacím, údržba a rozšíření infrastruktury a zajištění bezpečných zdrojů pitné vody.

► **Zdravotnický a farmaceutický průmysl**

Austrálie je 12. největším trhem se zdravotní péčí. Mezi nejrychleji se rozšiřující chronickou nemoc v zemi se řadí cukrovka, která je diagnostikována u zhruba 100 tis. nových pacientů ročně. Mezi závažná onemocnění se řadí rovněž rakovina kůže, astma a chronická srdeční onemocnění. Z demografického hlediska má Austrálie stárnoucí populaci, což klade zvýšené nároky na výdaje do zdravotnictví. Podle statistického úřadu se do roku 2031 zdvojnásobí počet osob starších 85 let. Za poslední dekádu se rozpočet do zdravotnictví a starobní péče v Austrálii více než zdvojnásobil. Trh zdravotnických technologií v Austrálii je závislý na dovozu, přestože se na trhu vyskytují místní výrobci a dodavatelé.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Australské zemědělství je velmi dobře rozvinuté, zemědělská produkce i potraviny jsou kvalitní a mají ve světě velmi dobré jméno, velká část produkce jde na vývoz – zejména do Asie, ale i USA a EU. Nejvíce se vyváží obilí, vlna, maso, mléko a mléčné výrobky a nápoje. V zemědělském a potravinářském průmyslu je zaměstnáno přes 500 tis. lidí. Importují se zejména nealkoholické nápoje a sirupy, alkoholické nápoje, cukrovinky a tuky a oleje.

► **Zpracovatelský průmysl**

Zpracovatelský průmysl zaměstnává na 900 tis. lidí. Největší podíl ve zpracovatelském průmyslu má výroba potravinářských výrobků, výroba strojů a zařízení a výroba kovů. V rámci importu jsou nejvýznamnějšími položkami stroje a zařízení, dopravní prostředky, chemické látky a přípravy a textilie.

► **Železniční a kolejová doprava**

V celosvětovém měřítku je Austrálie lídrem v nákladní železniční přepravě, má sedmou nejdelší železniční trať na světě (40 tis. km). Většina železniční infrastruktury je ve vlastnictví australské vlády, jednotlivými dopravci jsou ale soukromé společnosti. Nové technologie jako vlaky bez strojvedoucích, nové druhy oceli pro železnici, vyšší nápravová nosnost nebo zvýšená bezpečnost jsou vítané. V dlouhodobém horizontu se očekává nárůst objemu nákladní železniční dopravy na dvojnásobek do roku 2030 a trojnásobek do roku 2050. Na poli osobní přepravy železnice zaznamenává dynamický růst. Ve výhledu dalších 20 let se očekává růst o 40 %. Výsledkem těchto předpokladů je potřeba investic do kolejové dopravy, kde například po dobu dalších 20 let bude nutné každý rok uvést do provozu 300 nových železničních vagonů pro osobní přepravu. Rozvíjí se rovněž lehká kolejová doprava v jednotlivých městech a mnohá australská města (Sydney, Canberra, Perth, Hobart a další) jsou v různých stádiích plánování tramvajových linek. Vybudování dosud chybějící vysokorychlostní železniční trati, která by měla spojit Brisbane, Sydney, Canberru a Melbourne je zatím plánováno až na rok 2035. Uvažuje se také o vybudování spojení mezi Brisbane a Melbourne bez průjezdu Sydney, které by urychlilo dopravu o 7 hodin a zkrátilo cestu o 170 km. Do roku 2030 by se měla o 50 % zvýšit velkoobjemová nákladní námořní doprava a stoupá také počet cestujících v námořní dopravě.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zpracovatelský průmysl	HS 2925 – Sloučeniny s karboximidovou iminovou funkcí
	HS 4405 – Vlňa dřevěná, moučka dřevitá
	HS 4415 – Dřevěné bedny, bedničky, klece, bubny, palety ap. ze dřeva
	HS 4812 – Bloky, desky filtrační, z buničiny papírenské
	HS 4907 – Známky, tiskopisy, šekové bankovky, akcie ap.
	HS 7010 – Demižóny, láhve, baňky, lékovky, víčka aj. ze skla
	HS 8419 – Stroje ke zprac. materiálů změnou teplot
	HS 9616 – Rozprašovače, toaletní labutěnky, pudrovátka
Obranný průmysl	HS 9305 – Části a příslušenství zbraní, revolverů a pistolí
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8602 – Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8603 – Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8606 – Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu
	HS 8607 – Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
	HS 8609 – Kontejnery pro jeden nebo více druhů dopravy
	HS 8803 – Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání
	HS 8805 – Ostatní letecké zařízení, katapulty ap., simulátory
	HS 8801 – Balony, vzducholodě, kluzáky, rogala ap.
Textilní a obuvnický průmysl	HS 4301 – Kožešiny surové, ne kůže surové hovězí, ovčí ap.
	HS 5212 – Ostatní bavlněné tkaniny
	HS 5805 – Tapiserie ručně tkané, pracované jehlou, goblén
	HS 6502 – Šišáky, formy kloboukové splétané, nezformované
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9402 – Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 1008 – Pohanka, proso, lesknice kanárská, obilí, ostatní
	HS 1905 – Zboží pekařské, pečivo, oplatky, rýžový papír
	HS 2203 – Pivo ze sladu
	HS 2303 – Zbytky škrobárenské, rízky řepné, bagasa, mláto
	HS 8434 – Dojící stroje a mlékárenské stroje a zařízení
Energetický průmysl	HS 8402 – Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8406 – Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7106 – Stříbro surové i ve formě polotovarů, prachu
	HS 8007 – Ostatní výrobky z cínu

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Stavební průmysl	HS 2507 – Kaolin, jíly kaolinitické, jiné, i kalcinované
	HS 2517 – Oblázky, štěrky, kámen, pazourek, makadam. zrna, drť
	HS 2618 – Struska granulovaná z výroby železa, oceli
	HS 2714 – Živice, asphalt, přírodní břidlice, písky živičné
	HS 3210 – Barvy a laky nátěrové ost., pigmenty vodní
	HS 3804 – Odpadní louhy z výroby dřevné buničiny
	HS 3922 – Vany, koupací sprchy, umyvadla ap. výr. z plastů
	HS 4418 – Výrobky stavebního truhlářství, tesařství ap. ze dřeva
	HS 6810 – Výrobky z cementu, betonu, umělého kamene
	HS 6907 – Dlaždice, obkládačky ap., keramické, neglazované
	HS 6908 – Dlaždice, obkládačky ap., keramické, glazované
	HS 6910 – Výlevky, umyvadla, vany, bidety ap., keramické
	HS 7006 – Sklo lité, tažené, plavené, vrtané aj. zpracované
	HS 7610 – Konstrukce hliníkové, části, desky, profily ap.
	HS 8307 – Hadice z kovů obecných i s příslušenstvím
	HS 8484 – Těsnění kovoplastická, soubory, sestavy těsnění
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8414 – Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8413 – Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8484 – Těsnění kovoplastická, soubory, sestavy těsnění
HS 9025 – Hydrometry ap., teploměry, tlakoměry, žároměry aj.	
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 8413 – Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8414 – Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8419 – Stroje ke zprac. materiálů změnou teplot
	HS 8425 – Kladkostroje, zařiz. zdvihací, výtahy, rumpály ap.
	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8431 – Součásti jeřábů, vozíků, ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8474 – Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
	HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
HS 8544 – Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	

Nový Zéland

V letech 2000–2007 rostla ekonomika v průměru 3,7 % ročně. V dalších dvou letech dosahoval růst HDP záporných hodnot (–0,8 a –1,4 %). Po krizi se jednalo o průměrný růst HDP o 2–3 %. V zemi žije 4,7 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele přesáhl 38 tis. USD v roce 2016. Nezaměstnanost se dlouhodobě drží okolo 5 %. Běžný účet je dlouhodobě v deficitu.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	3	3	2,8	2,7	2,6	2,5
HDP/obyv. (USD)	43 470	37 066	38 066	40 596	42 271	44 121
Míra inflace (%)	1,2	0,3	0,7	1,6	2	2
Nezaměstnanost (%)	5,4	5,4	5,3	5,5	5,3	5,5
Bilance běžného účtu (mld. USD)	–6,2	–5,6	–5,4	–6,8	–7,8	–8,6
Populace (mil.)	4,6	4,6	4,7	4,8	4,8	4,8
Konkurenceschopnost	17/144	16/140	13/138	–	–	–
Exportní riziko OECD	–	–	–	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- EU a Nový Zéland mají zájem o uzavření dohody o volném obchodu. V současné době byly započaty negociace.
- V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Nový Zéland umístil na 13. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik a dle OECD není exportně rizikovou zemí.

Vývoz ČR na Nový Zéland 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	1 000 462	51,9	736 051	35,9
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	67 095	3,5	385 941	-82,6
8429	Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem	62 002	3,2	30 308	104,6
8309	Zátky, kapsle víka plomby aj. z kovů obecných	37 376	1,9	35 401	5,6
8432	Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.	37 058	1,9	36 090	2,7
3603	Zápalnice, bleskovice, roznětky, rozbušky apod.	33 053	1,7	22 585	46,3
8535	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, > 1000 V	25 657	1,3	15 406	66,5
8438	Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.	24 332	1,3	5 602	334,3
7326	Výrobky ostatní ze železa, oceli	23 480	1,2	11 749	99,8
4011	Pneumatiky nové z pryže	23 185	1,2	19 114	21,3
Celkem TOP10		1 333 700	69,2	1 298 247	2,7
Celkem vývoz		1 926 118		2 015 963	-4,5

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Nového Zélandu 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
5101	Vlna nemykaná, nečesaná	362 963	50,7	427 985	-15,2
8433	Stroje, zařízení žací, mláticí, sekačky trávy ap.	75 421	10,5	90 079	-16,3
2301	Moučka apod. z masa, drobů, ryb apod., nepoživatel.	51 594	7,2	46 691	10,5
202	Maso hovězí, zmrazené	34 768	4,9	35 395	-1,8
204	Maso skopové, kozí, čerstvé, chlazené, zmrazené	33 013	4,6	40 335	-18,2
5105	Vlna, chlupy zvířecí, jemné, hrubé, mykané, česané	23 926	3,3	16 344	46,4
2204	Víno z čerstvých hroznů, mošt vinný jiný	16 191	2,3	17 666	-8,3
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	8 539	1,2	6 123	39,5
8483	Hřídele aj. převodové, převody, kola ozubené, ap.	7 587	1,1	7 907	-4,0
3926	Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů	4 958	0,7	3 569	38,9
Celkem TOP10		618 960	86,4	692 094	-10,6
Celkem dovoz		716 471		823 319	-13,0

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Civilní letecký průmysl**

Vzhledem k odlehlosti je letecká doprava na Novém Zélandu velmi důležitá. Země má vlastní leteckou společnost Air New Zealand, kromě níž lety realizuje dalších 21 leteckých společností. S rostoucím cestovním ruchem a stoupajícím počtem turistů je stále větší objem letecké dopravy v rámci osobní přepravy. Vzduchem je také přepravováno na 15 % exportovaného zboží.

► **Energetický průmysl**

Nový Zéland je poměrně bohatý na suroviny, nicméně 2/3 energie je generováno z obnovitelných zdrojů (zejména vodní, větrné a geotermální elektrárny). Využívána je také solární energie a bioenergie. Na Severním ostrově se nacházejí i ložiska zemního plynu a ropy. Na Jižním ostrově se těží uhlí, které jde ze 40 % na export. Na Novém Zélandu se nacházejí také velká ložiska zlata a stříbra. Nová vládní strategie v oblasti energetiky je obsažena v desetiletém energetickém plánu, který pokrývá období do roku 2021 a jehož prioritami jsou zejména snížení spotřeby energie, důraz na obnovitelné zdroje energie, energetická bezpečnost a diverzifikace. Cílem vlády je do roku 2025 zajistit, aby dodávky energie z obnovitelných zdrojů činily 90 %.

► **Chemický průmysl**

Chemický průmysl nepatří mezi klíčová odvětví, vyrábějí se zde chemikálie pro zemědělství a další průmyslové obory, kosmetické výrobky, mýdla a parfémy, lubrikační i fungicidní látky, barviva a pigmenty.

► **Kovozpracovatelský průmysl**

V oblasti kovozpracovatelského průmyslu se Nový Zéland věnuje zejména zpracování železné rudy. Největším podnikem v této oblasti je New Zealand Steel, který byl založen v roce 1960.

► **Obranný průmysl**

Novozélandská Bílá kniha obrany 2016 navrhuje 15letý plán modernizace armády za téměř 20 mld. NZD. Investiční patnáctiletý plán má obrannému průmyslu zabezpečit jistotu financování do roku 2030. V rámci modernizace armády počítá Bílá kniha se zlepšením v oblastech jak vzdušné, tak i námořní a pozemní obrany. V této souvislosti chystá obměnu stávajících strategických i taktických letadel, námořních fregat a tankerů, hlídkových plavidel i vybavení pro speciální armádní jednotky a zbraní. Dále plánuje zvýšení výdajů na kybernetickou bezpečnost a vojenskou rozvědku.

► **Stavební průmysl**

Po útlumu v době finanční krize prožívá aktuálně novozélandské stavebnictví velký rozvoj, kdy rezidenční i nerezidenční výstavba roste meziročně o desítky procent. V roce 2016 došlo také meziročně k nejvyššímu nárůstu počtu obyvatelstva (o 2,1 %), což přináší nutnost další rezidenční i nerezidenční výstavby. Nový návrh rozpočtu na fiskální rok 2016–2017 předpokládá investice do infrastruktury ve výši 236 mil. NZD a do roku 2020 ve výši 697,6 mil. NZD. Jedná se např. o projekty nových silnic a železnic, rozšíření letiště v Aucklandu nebo výstavbu stadionu a dalších sportovních zařízení v Christchurch

a v regionu Canterbury. Nebývalý rozvoj cestovního ruchu vede také k rozvoji výstavby nových hotelových komplexů a ubytovacích zařízení. Novozélandské ministerstvo pro obchod, investice a zaměstnanost uvádí, že v nejbližších 10 letech bude nutné vzhledem k očekávanému přílivu zahraničních turistů vybudovat dalších nejméně 26 hotelových komplexů v nejnavštěvovanějších turistických destinacích.

► Strojírenský průmysl

Strojírenský průmysl patří v současné době mezi rychleji rostoucí průmyslová odvětví, nicméně vzhledem k tomu, že nejdynamičtějším sektorem ekonomiky jsou služby, které mají 70% podíl na HDP a tvoří 75 % vývozu, není podíl strojírenské výroby v ekonomice nijak markantní a import průmyslových výrobků převyšuje export zhruba 4x.

► Textilní a obuvnický průmysl

V textilním průmyslu, který je soustředěn zejména kolem největších měst, je zaměstnáno na 15 tis. osob v cca 2 tis. firem, které vyrábí oděvy, látky i obuv. Nový Zéland se věnuje ve velké míře také zpracování vlny a výrobě koberců (významnými firmami v této oblasti jsou např. Cavalier Bremworth nebo Feltex).

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Největším bohatstvím země je úrodná zemědělská půda a celoročně mírné podnebí vhodné pro pastevectví. Nový Zéland je významným světovým producentem a vývozcem mléka a mléčných výrobků, hovězího a skopového masa, ovoce a vlny. Dalším důležitým sektorem je sadařství (kiwi, jablka) a vinařství, rybolov a lesnictví. Nový Zéland chce vyvážet více zpracovaných výrobků s přidanou hodnotou. Potenciál má proto vývoz českých zemědělských strojů a linek do zpracovatelského průmyslu. V produkci obilovin je země soběstačná ze 70 %, 30 % obilovin importuje.

► Železniční a kolejová doprava

Novozélandské železnice KiwiRail mají v současné době 4 tis. km železniční tratí a zaměstnávají kolem 4 tis. pracovníků. Příměstská železniční doprava funguje v Aucklandu a ve Wellingtonu. Po železnici je přepravováno zhruba 15 % zboží (cca 900 vlakových souprav týdně) a je předpoklad, že tento objem bude do budoucna stoupat, a to zejména u železničních tratí, které vedou k důležitým přístavům.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 1003 - Ječmen
	HS 1004 - Oves
	HS 1207 - Semena, plody olejnaté, ostatní, i drcené
	HS 2203 - Pivo ze sladu
	HS 2303 - Zbytky škrobárenské, rýžky řepné, bagasa, mláto
	HS 2306 - Pokrutiny, odpad po extrahování rostl. tuků aj.
	HS 8438 - Stroje pro potravinářství

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Stavební průmysl	HS 2508 - Jíly, ostatní kyanit ap. jíly šamotové, dinasové
	HS 2621 - Strusky popely jiné včetně popela mořských chaluh
	HS 3210 - Barvy a laky nátěrové ost., pigmenty vodní
	HS 3804 - Odpadní louhy z výroby dřevné buničiny
	HS 4413 - Dřevo tzv. zhutněné ve tvaru špalků, prken
	HS 5909 - Hadice ap. textilie trubkové i s armaturou
	HS 6801 - Kostky, obrubníky, desky dlažební z kamene přír.
	HS 6810 - Výrobky z cementu, betonu, umělého kamene
	HS 6903 - Výrobky ostatní žárovzdorné
	HS 6904 - Cihly, kameny, podlahové tvarovky nosné
	HS 6908 - Dlaždice, obkladačky ap., keramické, glazované
	HS 7004 - Sklo ploché, tažené, foukané, jinak nezprac.
	HS 7006 - Sklo lité, tažené, plavené, vrtané aj. zpracované
	HS 7308 - Konstrukce, části, desky, tyče aj., ze železa n. oceli
	HS 8428 - Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
HS 8907 - Plavidla ostatní, prámy, kesony, nádrže, bóje aj.	
Energetický průmysl	HS 2713 - Koks, živice, petrolejové aj. zbytky olejů
	HS 7311 - Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
	HS 7322 - Radiátory, ohříváče ap., části, ze železa, oceli
	HS 7402 - Měď nerafinovaná, anody pro rafinaci
Chemický průmysl	HS 8402 - Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 2827 - Chloridy, bromidy, jodidy a jejich oxidy a hydroxidy
	HS 2904 - Sulfo- nitro- nitrosoderiváty uhlovodíků
	HS 2942 - Sloučeniny organické ostatní
	HS 3818 - Prvky chemické, zušlechťené pro elektroniku
Kovozpracovatelský průmysl	HS 3901 - Polymery ethylenu v primárních formách
	HS 7325 - Ostatní výrobky lité ze železa n. oceli
	HS 7806 - Ostatní výrobky z olova
Strojírenský průmysl	HS 8307 - Hadice z kovů obecných i s příslušenstvím
	HS 8417 - Pece průmyslové, laboratorní, neelektrické
	HS 8457 - Obráběcí centra, stroje obráběcí stavebnicové
Železniční a kolejová doprava	HS 8514 - Pece elektr. průmyslové, laboratorní ap. zaříz.
	HS 8603 - Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8607 - Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Obranný průmysl	HS 8805 - Ostatní letecké zařízení, katapulty ap., simulátory
	HS 9305 - Části a příslušenství zbraní, revolverů a pistolí
Civilní letecký průmysl	HS 8411 - Proudové motory, turbovrt. pohony a ost. plyn. turbíny
	HS 8801 - Balony, vzducholodě, kluzáky, rogalá ap.
Textilní průmysl	HS 5204 - Nitě šicí, bavlněné, upravené pro prodej

Přehled oborových příležitostí

EVROPA

Albánie

V posledních dvou desetiletích udělala Albánie obrovský pokrok při vytváření důvěryhodné pluralitní demokracie a tržní ekonomiky. Od nového tisíciletí růst HDP postupně klesal a v roce 2012 dosahoval hodnoty 1,1 %. Přesto byla Albánie před globální finanční krizí jednou z nejrychleji rostoucích ekonomik v Evropě. V roce 2016 je růst HDP odhadován na 3,4 %. Míra inflace v roce 2016 byla 1,1 %. Celková populace v zemi zůstává stabilně na 2,9 mil. obyvatel a HDP na jednoho obyvatele se dle odhadů MMF pohybuje na úrovni 4 210 USD. V zemi je dlouhodobě poměrně vysoké procento nezaměstnanosti na úrovni okolo 17 %. Běžný účet je dlouhodobě deficitní.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	1,8	2,8	3,4	3,7	4,1	4,1
HDP/obyv. (USD)	4 575	3 946	4 210	4 471	4 786	5 159
Míra inflace (%)	1,6	1,9	1,1	2,2	2,6	3
Nezaměstnanost (%)	17,5	17,1	16,9	16,6	16,4	16,1
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-1,7	-1,3	-1,6	-1,8	-1,8	-1,7
Populace (mil.)	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9
Konkurenceschopnost	97/144	93/140	80/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	6/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF, SB

- ▶ EU má s Albánií uzavřenou preferenční obchodní dohodu.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), si Albánie dlouhodobě polepšuje a v roce 2016 se umístila na 80. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je aktuálně 5/7.

Vývoz ČR do Albánie 2016 (2015),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	472 253	37,6	208 455	126,5
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	74 383	5,9	133 670	-44,4
2402	Doutníky, doutníčky, cigarety z tabáku, náhražek	70 867	5,6	39 874	77,7
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	66 314	5,3	11 350	484,3
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj	47 262	3,8	14 125	234,6
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	46 791	3,7	5 939	687,9
8410	Turbíny, kola vodní, regulátory	42 456	3,4	40 793	4,1
7326	Výrobky ostatní ze železa, oceli	40 204	3,2	11 100	262,2
3809	Přípravky k úpravě povrchu, apretování a pod. výr.	37 962	3,0	34 955	8,6
6004	Pletené nebo háčkové textilie o šířce převyšující 30 cm, obsahující 5 % a více elast. příze	25 144	2,0	29 556	-14,9
Celkem TOP10		923 636	73,5	529 817	74,3
Celkem vývoz		1 256 895		794 819	58,1

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Albánie 2016 (2015),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	123 346	28,8	11 726	951,9
6403	Obuv se svrškem z usně	63 844	14,9	71 969	-11,3
2716	Energie elektrická	63 664	14,9	5 608	1 035,2
6107	Spodky, pyžama, župany, ap. pánské, chlapec., pletené	28 179	6,6	32 887	-14,3
6109	Trička, vrchní tílka aj. nátělníky, pletené	24 767	5,8	23 474	5,5
6108	Kombiné, pyžama, kalhotky ap., dámské, dívčí, pletené	23 183	5,4	23 134	0,2
1211	Rostliny, plody aj. pro parfumerii, lékařství ap.	14 332	3,3	12 248	17,0
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	13 818	3,2	3	460 500,0
6203	Obleky, saka, kalhoty, komplety ap. pánské, chlapecké	11 423	2,7	4 390	160,2
7202	Feroslitiny	7 300	1,7	7 044	3,6
Celkem TOP10		373 856	87,2	192 483	94,2
Celkem dovoz		428 552		226 206	89,5

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Dopravní průmysl a infrastruktura

Albánské železnice předložily do parlamentu návrh zákona, který cílí na revitalizaci a otevření sektoru drah. Návrh se zaměřuje na rozvoj albánské železniční sítě a zlepšení její bezpečnosti. Vychází z národní strategie zacílené na posílení efektivnosti sektoru a jeho integraci do regionální i transevropské železniční sítě. Prioritou je zejména kvalitní spojení mezi albánskými přístavy v Durrësu, Vloře a Shëngjinu. Dále pak zejména zlepšení přeshraničního železničního spojení s Černou Horou, jediného železničního přeshraničního spojení, které má Albánie se sousedními státy. V dlouhodobějším výhledu se plánuje vybudovat železniční spojení z albánského Durrësu do makedonského Skopje jako části albánsko-makedonsko-bulharského koridoru. První stavbou v rámci revitalizace albánských železnic bude rekonstrukce a dostavba nové části železničního spojení Tirana–Durrës. Těndr na tuto stavbu bude během první poloviny roku 2017. Náklady na realizaci záměru jsou odhadovány na 82 mil. EUR. Z celkových nákladů bude 44 % hradit Evropská banka pro obnovu a rozvoj, zbytek albánská vláda. Albánské železnice rovněž plánují opravy a modernizace lokomotiv české provenience.

► Stavební průmysl

Stavebnictví očekává zakázky při realizaci infrastrukturálních projektů v oblasti dopravy (silnice, železnice), energetiky (zahájena stavba plynovodu TAP, v dalších letech bude navazovat plynofikace země, plánuje se a připravuje výstavba a rekonstrukce vodních elektráren) a životního prostředí (odpadové hospodářství, vodovody, odstranění ekologických zátěží). Aktuálně jsou příležitostmi pro české firmy v oboru dodávky materiálu pro bytovou výstavbu. Zdrojem financí pro výstavbu rodinných domů jsou finanční prostředky zasílané Albánci pracujícími v zahraničí – tzv. remitence.

► Textilní a obuvnický průmysl

Oděvní a obuvnický průmysl je dynamicky se rozvíjejícím odvětvím albánské ekonomiky a zaměstnává více jak 100 tis. lidí. Finální produkty jsou významným vývozním artiklem a odvětví se na exportu podílí více než 30 % a tento podíl dále roste (35 % v roce 2015), což zařazuje toto odvětví na první místo v albánských exportech dle finančního objemu. Vláda podporuje rozvoj odvětví daňovými úlevami a podporou investic. Cílem těchto opatření je nejen udržet zaměstnanost v odvětví, ale i přilákat další zahraniční firmy a investory. Expanze zejména textilního průmyslu v Albánii poněkud naráží na nedostatek kvalifikované pracovní síly, která je potřebná pro udržení kvality výroby. České firmy, které jsou nebo mohou být dodavatelem surovin a hlavně polotovarů pro toto odvětví, mají příležitost pro zvýšení objemu dodávek, popř. pro vstup na albánský trh.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Prioritou albánské vlády je i zemědělství, a to především z důvodů vysokého počtu práceschopného obyvatelstva působícího v tomto oboru (kolem 45 %). V Albánii jsou přítomné převážně malé rodinné farmy, kterých je na 350 tis. Země má předpoklady pro rozsáhlou produkci biopotravin převážně v ovocnářském a zelinářském sektoru. V hornatých oblastech Albánie, kterých je více než 75 %, je významná i živočišná výroba. Charakter zemědělské výroby v Albánii bude upřednostňovat spíše malou zemědělskou techniku

(traktory menší výkonové řady, malé zemědělské stroje). Do začátku 90. let minulého století bylo bývalé Československo jedním z největších dodavatelů zemědělských strojů do Albánie. Další rozvoj zemědělství dává opětovnou šanci dodávkám české zemědělské techniky. Albánie se v červnu 2014 stala kandidátskou zemí pro vstup do EU, a proto bude muset přizpůsobit svou dotační politiku v tomto odvětví zemědělské politiky EU, a to i navzdory svým omezeným finančním zdrojům. Albánská vláda podepsala v srpnu 2016 s Evropskou bankou pro obnovu a rozvoj a komerčními bankami dohodu o Albánském garančním fondu pro podporu agrárního sektoru a rozvoj venkova s cílem odblokovat úvěrování investic do zemědělského podnikání. V Garančním fondu je 300 mil. EUR pro příští 3 roky. Fond má sloužit k podpoře poskytování zvýhodněných úvěrů albánským zemědělcům komerčními bankami – k pokrytí větší části úroků z úvěrů. Úvěry jsou určeny nejen větším agropodnikům (skleníky, sběrná místa zemědělské produkce, vodní hospodářství, zpracovatelské linky), ale bankami mají být poskytovány i zvýhodněné mikroúvěry drobným farmářům. Vláda usiluje o to, aby banky ještě do konce jejího volebního období v roce 2017 poskytl zemědělcům úvěry ve výši 50 mil. EUR.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 3809 – Přípravky k úpravě povrchu, apretování ap. výr.
	HS 1003 – Ječmen
	HS 1214 – Pícniny, kořeny pícninové, aglomerované
	HS 7305 – Trouby, trubky ze železa, oceli, nad 406,4 mm
	HS 8307 – Hadice z kovů obecných i s příslušenstvím
	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8433 – Stroje, zařízení žací, mlátičí, sekačky trávy ap.
	HS 8461 – Stroje k hoblování, obrábění a broušení ozub. kol
	HS 8701 – Traktory a tahače
Textilní a obuvnický průmysl	HS 2902 – Uhlovodíky cyklické
	HS 5212 – Ostatní bavlněné tkaniny
	HS 5508 – Nit šicí z vláken střížových chemických
	HS 8208 – Nože, destičky břitové, pro stroje, zařízení
	HS 8444 – Stroje k tvarování, stříhání ap., textilních mat.
	HS 8452 – Stroje šicí, nábytek, kryty, jehly aj. k strojům
Stavební průmysl	HS 8453 – Stroje pro zpracování kůží, opravy obuvi aj.
	HS 4403 – Dřevo surové i odkorněné bez dřevní bělí, mízy
	HS 6907 – Dlaždice, obkládačky ap., keramické, neglazované
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 6911 – Nádobí aj., předměty pro domácnost z porcelánu
	HS 8476 – Automaty prodejní a na rozměňování mincí
	HS 8607 – Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
	HS 8608 – Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení

Belgie

Belgie před globální finanční krizí dosahovala růstu HDP 2,5 % ročně. Krize ekonomiku Belgie poměrně silně zasáhla. Po krizi sice přišlo oživení ekonomiky s růstem HDP 2,3 % v roce 2010, nicméně v dalších letech došlo opět k poklesu, který vedl až ke stagnaci belgické ekonomiky. V roce 2013 došlo k relativnímu oživení ekonomiky s růstem HDP 1,3 % a tento slabý růst je vykazován i nyní. Míra inflace v roce 2016 byla 2,1 %. Celková populace Belgie čítá 11,3 mil. obyvatel a toto číslo má v příštích letech mírně růst. HDP na jednoho obyvatele v roce 2016 činil 41 491 USD. Nezaměstnanost v zemi v roce 2016 dosahovala hodnoty 8,4 %. Bilance běžného účtu Belgie je od roku 2016 pozitivní a dosáhl hodnoty 0,6 mld. USD. V následujících letech by se toto pozitivní saldo mělo nadále navyšovat.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	1,3	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
HDP/obyv. (USD)	47 490	40 529	41 491	42 662	43 671	44 762
Míra inflace (%)	0,5	0,6	2,1	1,6	1,7	1,6
Nezaměstnanost (%)	8,6	8,5	8,4	8,3	8,2	8,1
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-1,1	-0,2	0,6	1,9	4,4	6,3
Populace (mil.)	11,2	11,2	11,3	11,5	11,6	11,7
Konkurenceschopnost	18/144	19/140	17/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	-	-	-	-	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF, SB

- ▶ Belgie je součástí vnitřního trhu EU.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Belgie umístila na 17. pozici a dle OECD není rizikovou zemí.

Vývoz ČR do Belgie 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	15 399 321	16,9	15 290 347	0,7
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	9 488 016	10,4	9 243 339	2,6
8415	Stroje, přístroje klimatizační	5 321 486	5,9	5 085 725	4,6
9401	Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka	2 690 896	3,0	2 975 353	-9,6
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	2 670 838	2,9	2 610 077	2,3
8411	Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	2 474 850	2,7	27 820	8 795,9
8212	Břítvy, strojky, čepelky holicí	2 462 016	2,7	1 883 375	30,7
4011	Pneumatiky nové z pryže	1 715 178	1,9	1 360 540	26,1
3005	Vata, gáza, obinadla a pod. zboží	1 698 447	1,9	1 445 233	17,5
8421	Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění	1 413 963	1,6	1 069 446	32,2
Celkem TOP10		45 335 011	49,9	40 991 255	10,6
Celkem vývoz		90 911 408		87 675 964	3,7

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Belgie 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8701	Traktory	2 855 155	5,0	2 956 485	-3,4
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	2 204 847	3,9	3 510 175	-37,2
3002	Krev lidská, živočišná, antiséra, látky očkovací	2 139 959	3,8	2 211 021	-3,2
3901	Polymery ethyleny v primárních formách	1 679 307	3,0	1 673 180	0,4
3902	Polymery propylenu olefinů v primár. formách	1 599 567	2,8	1 462 296	9,4
7219	Výrobky ploché válc., z nerez. oceli, nad 600 mm	1 378 590	2,4	875 080	57,5
7225	Výrobky ploché válc., z nerez. oceli, pod 600 mm	1 348 115	2,4	1 113 595	21,1
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	1 340 547	2,4	1 286 213	4,2
2710	Oleje minerální a z nerostů živičných, ne surové	1 299 574	2,3	548 653	136,9
203	Maso vepřové čerstvé, chlazené, zmrazené	1 272 213	2,2	1 197 669	6,2
Celkem TOP10		17 117 874	30,1	16 834 367	1,7
Celkem dovoz		56 872 387		55 788 187	1,9

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Energetický průmysl

Vzhledem k problémům s technickým stavem jaderných elektráren a závazkem vlády opustit jadernou energii do roku 2025 dochází v energetice k postupné konverzi směrem k obnovitelným zdrojům, především k vyššímu využití větrných elektráren. V roce 2016 byla zahájena výstavba čtvrtého off-shore větrného parku v hodnotě několika set mil. EUR. Plánuje se výrazné navýšení kapacity skladování LNG v přístavu Zeebrugge, který by se měl stát jedním z klíčových zásobníků LNG dováženého z Jamalu pro západní Evropu. V roce 2019 by měla být zahájena výstavba největší evropské nádrže LPG s objemem 135 tis. m² v přístavu v Antverpách. Celková konverze energetiky znamená příležitosti pro dodávky zařízení pro větrné a plynové elektrárny, návazné infrastruktury i pro budoucí ekonomiku odstavování jaderných elektráren. Zároveň Belgie investuje do udržitelných a inovativních projektů v oblasti energetiky, což by mohlo být rovněž příležitostí pro české firmy a výzkumná pracoviště.

► Chemický průmysl

Chemický průmysl patří v Belgii k tradičně silným odvětvím. Z hlediska českých kompetencí a poptávky na místním trhu se může jednat především o dřevěnou buničinu pro chemický průmysl. Vzhledem k silnému postavení Belgie jako logistického uzlu chemického průmyslu by belgické přístavy mohly poskytnout českým exportérům řadu komparativních výhod pro dovoz i vývoz.

► Kovožpracovatelský průmysl

V kovožpracovatelském průmyslu je zájem především o výrobky z oceli. Zaznamenána byla i poptávka po přesném řezání kovů. Možnosti v kovožpracovatelském průmyslu úzce souvisí s růstem stavebního průmyslu v Belgii. Staví se nové budovy a probíhá rekonstrukce řady silničních tunelů. V současné době je např. ve výstavbě nová nemocnice v Bruselu u stanice metra Delta, v přípravné fázi jsou velké urbanistické projekty v Bruselu v oblasti Tour & Taxi.

► Obranný průmysl

V kontextu zvýšené bezpečnostní hrozby v Belgii po útocích v březnu 2016 byly významně navýšeny vládní výdaje na vybavení bezpečnostních složek. Boj proti terorismu a potírání radikalismu se staly dlouhodobou prioritou. Díky tomu narůstá belgická poptávka po zboží v bezpečnostním sektoru. Nabízí se tedy příležitosti pro české firmy, které vyrábí např. neprůstřelné vesty, skla, zabezpečené dopravní prostředky, komunikační prostředky, výzbroj a výstroj.

► Strojírenský průmysl

Obráběcí stroje mají v Belgii potenciál pro uplatnění např. v železniční dopravě – úprava kolejnic, řezné nástroje, speciální obráběcí stroje. Výrazný je potenciál odbytu zdvihacích zařízení, který souvisí jak s významným postavením stavebnictví a dopravy v ekonomice, tak s tím, že všechny belgické přístavy (Antverpy, Ghent i Zeebrugge) plánují expandovat svoji infrastrukturu a budování nových kapacit intermodální dopravy. V Antverpách jde mj. o nově plánovaný terminál Saeftinghe jehož výstavba by měla probíhat v letech 2018–2020.

► **Textilní a obuvnický průmysl**

V rámci dovozu do Belgie má textilní průmysl dlouhodobě své důležité místo. Přestože hlavní dovozci textilu nejsou z EU, tak dodávka textilních doplňků jako jsou výšivky, záclony a krajky by mohla být pro české výrobce zajímavá.

► **Zábava a volný čas**

Poptávka po drobnostech pro zábavu a volný čas souvisí s ekonomickou prosperitou. Belgičané rádi cestují a pečují o sebe. Nabízí se tedy konkrétně možnost dodávání cestovních souprav pro osobní hygienu, pro ženy i řada doplňků k líčení. Investice do pohodlí či péče o tělo bude mít v rozvinutých zemích vždy své místo.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Belgický potravinářský průmysl je významným a rostoucím sektorem ekonomiky. Dle výroční zprávy sektorové organizace Fevia představují potravinářské firmy 28 % průmyslových podniků Belgie. Největší kategorií potravinářského průmyslu je segment nápojů a mléčných výrobků. Výzvou pro české exportéry jsou vysoké mzdové náklady a vysoké náklady na energie v Belgii, což může skýtat pro český export značnou konkurenční výhodu.

► **Zpracovatelský průmysl**

Belgie se soustředí na výrobu produktů s přidanou hodnotou, a proto dovoz produktů pro další zpracování bude pro tuto ekonomiku vždy důležitý. Vzhledem k silnému postavení potravinářského průmyslu pro belgickou ekonomiku se tak konkrétně nabízí prostor pro dodávání dřevěných beden, klecí a palet, ale i dřeva jako takového. Byla zaznamenána i poptávka po tiskovinách, speciálních papírech či košťatech a malířských štětkách.

► **Železniční a kolejová doprava**

Belgie je díky řadě přístavů (Antverpy, Ghent, Zeebrugge i nizozemskému Rotterdamu) významným logistickým a tranzitním uzlem, přes který prochází velká část evropského importu a exportu. S tím souvisí značné příležitosti v oblasti budování a modernizace dopravních cest. Státem podporovaným trendem je podpora zelené dopravy a posilování železniční dopravy. Pro české firmy skýtají příležitosti opravy tratí a modernizace železniční sítě. Belgie do této oblasti investuje značné prostředky a velkou část materiálů a zařízení dováží. Oblastí, která má velký potenciál jsou kolejová vozidla, vč. tramvají. Potenciál skýtá rozšiřování přístavu v Antverpách a plánovaná výstavba železničního koridoru. V samotném přístavu jde o železniční tunel pod řekou Scheldou (Liefkenshoek-tunnel). Novým perspektivním projektem je terminál Saeftinghe o plánované výměře 1070 ha. Výstavba se plánuje na roky 2018–2020. V roce 2016 bylo zahájeno přímé železniční spojení pro nákladní dopravu mezi Antverpami a Českou republikou, což může značně usnadnit jakoukoli další spolupráci.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Chemický průmysl	HS 2607 - Olovnaté rudy a koncentráty
	HS 2850 - Hydroxidy, nitridy, azidy, silicidy, boridy
	HS 3804 - Odpadní louhy z výroby dřevné buničiny
	HS 4705 - Buničina dřevná, polochemická
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0401 - Mléko, smetana nezahuštěná, neslazená
	HS 1503 - Stearin olej z vepřového sádla, oleostearin a jiné
Železniční a kolejová doprava	HS 8602 - Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8606 - Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 8901 - Lodě pro dopravu osobní, nákladní, turistické
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7227 - Tyče, pruty válc. za tepla, z oceli legované ost.
	HS 7301 - Štětovice ze železa, oceli, profily aj., svařované
	HS 8007 - Ostatní výrobky z cínu
	HS 8101 - Wolfram, výrobky z něj, odpady, šrot
Strojírenský průmysl	HS 8452 - Stroje šicí, nábytek, kryty, jehly aj. k strojům
	HS 8457 - Obráběcí centra, stroje obráběcí stavebnicové
	HS 8476 - Automaty prodejní a na rozměňování mincí
Zábava a volný čas	HS 9004 - Brýle (korekční, ochranné aj.) ap. výrobky
	HS 9605 - Soupravy cest. pro os. toaletu, čištění obuvi ap.
	HS 9616 - Rozprašovače, toaletní labutěnky, pudrovátka
Energetický průmysl	HS 8467 - Nářadí ruční pneumatické s motorem, ne elektr.
	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8503 - Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.
	HS 8502 - Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
Textilní a obuvnický průmysl	HS 8504 - Transformátory, el. měniče, statické indukory
	HS 5810 - Výšivky v metráži pásů nebo jako motivy
Zpracovatelský průmysl	HS 6502 - Šišáky, formy kloboukové splétané, nezformované
	HS 4403 - Dřevo surové i odkorněné bez dřevní běli, mízy
	HS 4415 - Dřevěné bedny, bedničky, klece, bubny, palety ap. ze dřeva
	HS 4806 - Papír pergamenový, pauzovací aj. hlazené papíry
	HS 4907 - Znamky, tiskopisy, šekové bankovky, akcie ap.
	HS 9603 - Košťata, kartáče, válečky malířské, stěrky, pryž

Bělorusko

V období od roku 2001 do roku 2008 HDP Běloruska rostl průměrně o 8 % ročně. Tento růst zpomalil v důsledku globální ekonomické krize. V roce 2015 byl zaznamenán, v souvislosti s poklesem ruské ekonomiky, pokles HDP Běloruska o 3,9 %. Dle predikcí MMF by se běloruské ekonomice mělo povést znovu nastartovat svůj ekonomický růst v roce 2018. Míra inflace v zemi se v roce 2016 odhadovala na 12,7 % a i přes klesající trend zůstává nadále vysoká. Populace Běloruska čítá 9,5 mil. obyvatel a HDP na obyvatele po roce 2015 výrazně kleslo na 5 092 USD. Nezaměstnanost v zemi je vykazována okolo 1,5 %. Bilance běžného účtu Běloruska je dlouhodobě deficitní a v roce 2016 vykazovala hodnotu -2,4 mld. USD.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	1,7	-3,9	-3	-0,5	0,5	1
HDP/obyv. (USD)	8 038	5 749	5 092	5 266	5 507	5 755
Míra inflace (%)	18,1	13,5	12,7	12	9,7	9,3
Nezaměstnanost (%)	0,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-5,2	-2,1	-2,4	-2,4	-2,3	-2,3
Populace (mil.)	9,5	9,5	9,5	9,4	9,4	9,3
Konkurenceschopnost	-	-	-	-	-	-
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	7/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Na konci roku 2009 vypršela bilaterální dohoda EU a Běloruska o obchodu s textilními výrobky. Vzhledem k vytvoření celní unie Ruska, Kazachstánu a Běloruska, v současné době Bělorusko nevidí možnost rozšíření dohody.
- ▶ Bělorusko nefiguruje v žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF) a stupeň exportního rizika dle OECD je 7/7.

Vývoz ČR do Běloruska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	569 608	12,1	653 811	-12,9
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	483 127	10,2	306 404	57,7
8419	Stroje ke zpracování materiálů změnou teplot	335 645	7,1	186 510	80,0
8413	Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	202 439	4,3	279 406	-27,5
8542	Obvody integrované elektronické	134 891	2,9	96 937	39,2
8530	Přístroje elektrické pro řízení dopravy	123 968	2,6	330 153	-62,5
7607	Fólie hliníkové o síle pod 0,2 mm	109 058	2,3	118 065	-7,6
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	102 144	2,2	109 488	-6,7
8507	Akumulátory elektrické, vč separátorů	94 231	2,0	58 022	62,4
8421	Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění	84 740	1,8	119 426	-29,0
Celkem TOP10		2 239 851	47,5	2 258 222	-0,8
Celkem vývoz		4 714 322		6 282 729	-25,0

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Běloruska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2710	Oleje minerální a z nerostů živých, ne surové	658 676	20,7	1 076 827	-38,8
7312	Lana, kabely, pásy aj., splétané ze železa n. oceli	346 516	10,9	437 147	-20,7
7217	Dráty ze železa n. oceli nelegované	200 854	6,3	227 775	-11,8
5402	Příze z hedvábí syntického monofil do 67 dtex	156 448	4,9	187 617	-16,6
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	144 395	4,5	185 344	-22,1
4403	Dřevo surové i odkorněné bez dřevní běli, mízy	139 828	4,4	208 994	-33,1
7610	Konstrukce hliníkové, části, desky, profily apod.	130 722	4,1	133 616	-2,2
4407	Dřevo rozřezané, štípané, loupané, i hoblov. apod., > 6mm	88 311	2,8	36 136	144,4
6807	Výrobky z asfaltu nebo podobných materiálů	79 849	2,5	63 848	25,1
7317	Hřebíky, cvočky, připínáčky apod. ze železa n. oceli	69 964	2,2	74 973	-6,7
Celkem TOP10		2 015 563	63,5	2 632 277	-23,4
Celkem dovoz		3 176 456		3 827 833	-17,0

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Energetický průmysl

Růst energetické nezávislosti a diverzifikace dodavatelů je strategickým cílem pro běloruskou vládu v nadcházejících letech, pokud se jedná o rozvoj energetického potenciálu země do roku 2020. Bělorusko plánuje v nadcházejících letech snížit podíl Ruska ve svých dovozech energie z 90 % na 70 %. Nejvýrazněji vláda plánuje snížit podíl plynu na výrobě elektrické a tepelné energie, a to ze současných 90 % na 50 %. Stoupající náklady na zabezpečení tohoto zdroje paliva a dlouhodobě zacílená strategie Ruska, zaměřená na snížení tranzitu energetických zdrojů přes území postsovětských států, znamenají, že se výstavba jaderné elektrárny stane v krátké době hospodářskou prioritou pro další fungování ekonomiky Běloruska. Napomoci by měla i snaha více využívat domácích (vč. obnovitelných) zdrojů energie. Klíčovým slovem se stává tzv. zelená energetika. Snaha o větší energetickou soběstačnost a absence vlastního energetického strojírenství představuje šanci pro české firmy v oblasti dodávek zařízení pro vodní elektrárny, větrné elektrárny a malé elektrárny na místní suroviny (biomasa, rašelina). Zvyšuje se poptávka po energeticky efektivních a úsporných technologiích, zejména v komunálním sektoru (potenciál u dodávek elektrických kotelen). V tomto vysoce konkurenčním prostředí je však třeba mít vždy na paměti i sílu zahraniční konkurence, zejména z Itálie a Německa.

► Strojírenský průmysl

Česká republika by se primárně měla soustředit na obory, které generují běloruské ekonomice významné valutové příjmy, z tohoto pohledu se jedná o petrochemický průmysl – běloruské státní podniky v oblasti těžby, zpracování surovin (ropa, plyn), distributory ropy a podniky chemického průmyslu. Strojírenská produkce, tzn. dodávky technologických celků a modernizace průmyslových závodů, zde jsou příležitosti pro české dodavatele odůvodněné v řadě případů dlouholetou zkušeností.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Významnou prioritou běloruské vlády je podpora zemědělství a potravinářského průmyslu (vzrostl v roce 2016 o 3,4 %). V agrárním sektoru se jedná o zaměření na výstavbu, resp. rekonstrukci farem, vepřinů a modernizaci zpracovatelského průmyslu (v mlékárenství, masném průmyslu, cukr, řepka). Zejména chov zvířat (farmy, vepřiny) a následná produkce vepřového masa patří v současnosti mezi priority běloruské vládní politiky v souvislosti s nenaplněností ruského trhu po zavedení sankcí. Chov a zpracování hovězího i vepřového masa má stále značné rezervy – rostoucí spotřeba masných výrobků (zejména do Ruské federace, kam směřuje více jak 97 % běloruského vývozu masa a masné produkce) dává předpoklad pro další navyšování, resp. modernizaci stávajících výrobních kapacit (např. porážecí linky). Investice mají směřovat zejména do zařízení na výrobu klobás, ale i do skladovacích prostorů a chladících kompresorových zařízení. Živočišná výroba a na ni navazující zpracovatelský průmysl patří ke stěžejním perspektivním oborům, které jsou běloruským státem finančně podporovány. Příznivá situace se však může změnit s ohledem na mimořádně nízkou geografickou diverzifikaci dodávek základních druhů zboží, kdy prakticky u všech skupin zboží dominuje Rusko, které v současné době aktivně provádí politiku substituce dovozu potravin. Zajímavou příležitostí pro české dodavatele představují možné dodávky moderní obalové techniky a obalových materiálů.

► Železniční a kolejová doprava

V dopravní infrastruktuře, která souvisí i s běloruským vládním Programem rozvoje logistického systému země, je příležitost v nabídce kolejové techniky (komponentů, tj. podvozky, kola, generátory, sedací soupravy apod.). Dovoz může být z běloruské strany podmíněn částečnou lokalizací výroby. Bělorusko si již nyní osvojuje vlastní výrobu podvozků a dalších komponentů, tudíž se prostor pro české exportéry zřejmě bude zužovat.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8406 - Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8419 - Stroje ke zprac. materiálů změnou teplot
Železniční a kolejová doprava	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8607 - Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
Strojírenský průmysl	HS 8431 - Součásti jeřábů, vozíků, ap., buldozerů, fréz aj.
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8434 - Dojící stroje a mlékárenské stroje a zařízení
	HS 8438 - Stroje pro potravinářství

Exportní financování

EGAP v Bělorusku v minulých deseti letech pojistil 225 případů v hodnotě 17 mld. CZK. Největší zájem měli klienti pojišťovny o pojištění vývozního odběratelského úvěru. S podporou pojištění EGAP firmy nejčastěji vyvážely strojní zařízení pro speciální průmyslová odvětví např. pro potravinářský průmysl, zemědělství, výrobu papíru, petrochemický průmysl. Zásadní pro pojištění větších zakázek je účast (jako dlužníka nebo ručitele) systémově důležité, státem vlastněné banky či poskytnutí státní záruky. Z hlediska ekonomického vývoje se doporučuje intenzivní monitoring pokroků vlády při realizaci avizovaných ekonomických reforem, které jsou základním předpokladem úspěšnosti dlouhodobějších kontraktů.

Bosna a Hercegovina

Bosna a Hercegovina dosahovala v předkrizovém období stabilního ekonomického růstu nad 5,5 % HDP. Globální finanční krize ale ekonomiku země poměrně výrazně zasáhla. Od roku 2015 se však hodnoty růstu HDP pohybují okolo 3 % a i v následujících letech je očekáván poměrně stabilní ekonomický růst. Bosna a Hercegovina se v posledních letech potýkala s deflací a v roce 2016 se jednalo o hodnotu -0,7 %. Od letošního roku jsou však předpokládány kladné hodnoty. Populaci Bosny a Hercegoviny tvoří 3,9 mil. obyvatel. HDP na obyvatele v roce 2016 činil podle MMF 4 289 USD a dle odhadů se v tomto ukazateli očekává další růst. Země se potýká s vysokou mírou nezaměstnanosti, která v roce 2016 dosáhla hodnoty 25,4 %. Země dlouhodobě vykazuje deficit běžného účtu.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	1,1	3,2	3	3,2	3,7	3,9
HDP/obyv. (USD)	4 785	4 140	4 289	4 507	4 765	5 064
Míra inflace (%)	-0,9	-1	-0,7	0,5	1,2	1,6
Nezaměstnanost (%)	27,5	27,7	25,4	25,2	25,1	25
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-1,4	-0,9	-0,8	-1,0	-1,0	-1,0
Populace (mil.)	3,9	3,9	3,9	3,8	3,8	3,8
Konkurenceschopnost	88/148	111/140	107/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	7/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF, SB

- ▶ EU má s Bosnou a Hercegovinou uzavřenou Dohodu o stabilizaci a přidružení (platnost od 1. 6. 2015).
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Bosna a Hercegovina umístila na 107. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je aktuálně 7/7.

Vývoz ČR do Bosny a Hercegoviny 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	962 314	28,6	712 402	35,1
8530	Přístroje elektrické pro řízení dopravy	127 315	3,8	-	-
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	101 493	3,0	113 617	-10,7
7409	Desky, plechy, pásy měděné o síle nad 0,15 mm	99 558	3,0	76 162	30,7
2106	Přípravky potravinové, jinde neuvedené ani nezahrnuté	80 404	2,4	80 237	0,2
2701	Uhlí černé, brikety, bulety ap. z uhlí černého	78 085	2,3	50 514	54,6
5903	Textilie impregnované, povrstvené ap. plasty	71 877	2,1	71 622	0,4
7308	Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli	69 775	2,1	56 594	23,3
2708	Smola, koks smolný z dehtu černouhelného aj.	-	-	-	-
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	63 739	1,9	63 648	0,1
Celkem TOP10		1 654 560	49,1	1 224 796	35,1
Celkem vývoz		3 369 135		2 970 754	13,4

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Bosny a Hercegoviny 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2836	Uhličitany, peroxouhličitany apod.	321 189	20,3	253 685	26,6
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	146 611	9,3	177 629	-17,5
8548	Části elektrických strojů, přístrojů, jinde. neuv.	121 286	7,7	97 904	23,9
2601	Koncentráty železné rudy, výpražky kyzové	93 666	5,9	103 386	-9,4
2706	Dehet černouhelný, hnědouhelný, rašelinový aj.	-	-	-	-
2716	Energie elektrická	76 632	4,9	174 379	-56,1
2842	Soli kyselin, peroxokyselin, anorganické ostat.	70 074	4,4	49 983	40,2
6403	Obuv se svrškem z usně	66 753	4,2	59 305	12,6
7601	Hliník surový (nepracovaný)	66 104	4,2	23 830	177,4
8421	Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění	53 890	3,4	106 046	-49,2
Celkem TOP10		1 016 205	64,3	1 046 147	-2,9
Celkem dovoz		1 579 641		1 517 520	4,1

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Podle expertů se rok 2016 stal přelomovým rokem, kdy se zastavil pokles prodejů osobních automobilů, který trval od roku 2008, a začala expanze. V letech 2016–2020 se očekává růst prodejů nových vozů o 10–15 % ročně. V uplynulých třech letech se vývoz osobních automobilů z České republiky do Bosny a Hercegoviny zvyšoval. Vývoz v roce 2013 činil 15 mil. EUR, v roce 2014 byl 17 mil. EUR a v roce 2015 se zvýšil na 26 mil. EUR. Tento trend, navzdory celkovému útlumu prodejů v daném období, by se proto měl v následujících letech ještě zvýraznit. Zatímco v roce 2014 tvořil export automobilů 16 % z celkového českého vývozu do Bosny a Hercegoviny, v roce 2015 to již bylo více než 23 %. České automobily mají v posledních několika letech největší podíl z prodejů nových vozů (cca 20 %).

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Těžební společnosti jsou většinou ve státním vlastnictví a kvůli nedostatečným investicím v minulých 20 letech je jejich technologické i strojové vybavení zastaralé a nevyhovující. Doly potřebují nutně nové těžební stroje, dopravní zařízení a moderní systémy řízení, které sníží náklady a zvýší bezpečnost práce. Na území Bosny a Hercegoviny se nachází hospodářsky významná ložiska železa, manganu, niklu, kobaltu, chromu, olova, zinku, antimonu a bauxitu. Z hlediska objemu těžby je ale nejdůležitější hnědé uhlí (geologické rezervy se odhadují na 684 mil. tun). Dále se těží kamenná sůl, lignit a vysokoprocentní vápenec pro výrobu stavebních hmot. Probíhá také průzkum ložisek zemního plynu a ropy. Existuje reálná poptávka těžebních společností po důlních strojích a zařízeních, tažných lokomotivách, průmyslových výbušninách apod.

► Energetický průmysl

Energetická infrastruktura ve všech oblastech (s výjimkou obnovitelných zdrojů energie a nedávno modernizovaných rafinérií ropy) je zastaralá a nevyhovující po stránce technické, bezpečnostní i po stránce energetické účinnosti. Uhelne elektrárny jsou na samé hranici životnosti a je nutná výstavba nových moderních bloků. Státní energetické firmy (Elektroprivreda BiH, Elektroprivreda Republike Srpske a Elektroprivreda HZ HB) mají v plánu investovat 2–3 mld. EUR do sanace zastaralých tepelných a vodních elektráren a do výstavby nových. Největší prioritou je výstavba bloku 7 elektrárny Tuzla, který bude největší poválečnou investicí v Bosně a Hercegovině v hodnotě 722 mil. EUR. Přípravné práce začnou na jaře 2017. Dále se jedná o blok 8 v elektrárně Kakanj a blok 1 v Banovići. Investice do každé z těchto elektráren se pohybují okolo cca 600 mil. EUR. Elektroprivreda BiH plánuje dále výstavbu 8 nových vodních elektráren a kaskády malých elektráren na Neretvě. Republika srbská v Bosně a Hercegovině začala pracovat na svém záměru vybudovat kaskádu vodních elektráren na řece Drině. Vše směřuje ke splnění cíle vlády Bosny a Hercegoviny, kterým je zvýšit podíl obnovitelných zdrojů energie na celkové výrobě na 40 % do roku 2020.

Teplárny ze 70. a 80. let 20. století jsou většinou neefektivní a jejich provoz je drahý. V plánu je vybudovat 40 nových energeticky účinnějších tepláren s kogeneračními jednotkami na dřevní biomasu v hodnotě 150 mil. EUR. Plány na výstavbu obnovitelných zdrojů energie v letech 2017–2019 počítají

s 15 malými vodními elektrárnami s výkonem 24 MW a v hodnotě 104 mil. EUR. V uplynulých dvou letech bylo postaveno 12 těchto elektráren o instalovaném výkonu 16 MW.

V roce 2015 byl schválen Dlouholetý plán rozvoje infrastruktury přenosové sítě (2015–2024), který předpokládá posílení existujících a stavbu nových objektů přenosové sítě (transformační stanice, vedení vysokého napětí, interkonektory, rekonstrukce vysokonapěťových a středněnapěťových zařízení) v hodnotě přesahující 420 mil. EUR. Tyto plány jsou v souladu s budoucí spotřebou, rozvojem výroby i s rozvojem těchto systémů v sousedních zemích.

► **Stavební průmysl**

Dopravní strategie pro roky 2016–2030, schválená v červenci 2016, odstranila poslední překážku, která dosud bránila Bosně a Hercegovině čerpat finanční prostředky z fondů EU. Podle Ministerstva dopravy a komunikací jsou aktuálně k dispozici finanční prostředky ve výši 130 mil. EUR k okamžitému použití na výstavbu silniční infrastruktury. Dalších 71 mil. EUR poskytne Evropská banka pro obnovu a rozvoj (úvěrová dohoda byla podepsaná v červenci 2016) na opravu silnic poškozených povodněmi z roku 2014. Zmíněná strategie stanovuje základní priority rozvoje v oblasti dopravní infrastruktury v Bosně a Hercegovině, přičemž nejdůležitější infrastrukturní stavbou je dálniční koridor spojující sever a jih země (celkem 340 km) tvořící součást panevropské dálnice spojující Budapešť s chorvatským přístavem Ploče. Zatím bylo zprovozněno cca 90 km této dálnice za 1,8 mld. EUR. Aktuálně má Bosna a Hercegovina k dispozici 934 mil. EUR od mezinárodních finančních institucí. Do roku 2020 má za cíl postavit dalších 84 km dálnice.

► **Vodohospodářský a odpadní průmysl**

V posledních několika letech začaly vznikat plány na výstavbu čističek odpadních vod (ČOV) a kanalizací jak pro větší města, tak i pro menší obce a vesnice. Některé z těchto projektů se úspěšně realizovaly, např. ČOV Sarajevo, ČOV Konjic, ČOV Ljubuški a další. Mnoho projektů je v realizaci – např. Mostar, Bijeljina, Bosanski Petrovac, Bihać, Široki Brijeg, Čitluk atd. Obvykle se jedná o tendry v hodnotě 1–15 mil. EUR, podle velikosti ČOV a navazující kanalizace. Financování obvykle zajišťuje Evropská banka pro obnovu a rozvoj, Světová banka, EU nebo zahraniční donoři včetně České rozvojové agentury. S postupnou integrací Bosny a Hercegoviny do EU se očekává, že porostou nároky na výstavbu ČOV i v dalších městech a vesnicích. Vzhledem k malému počtu dobře fungujících ČOV spatřujeme do budoucna pro jejich výstavbu velký potenciál.

► **Železniční a kolejová doprava**

Bosna a Hercegovina má zastaralou železniční infrastrukturu a zastaralý vozový park, které je třeba modernizovat. Modernizace se týká celé páteřní železniční trati vedoucí podél budovaného panevropského dálničního koridoru. Celostátní Rámcová dopravní strategie pro období 2016–2030, schválená v červenci 2016, umožní mj. čerpat finanční prostředky z fondů EU a dalších finančních institucí. EU přislíbila v rámci rozvoje interkonektivity v regionu západního Balkánu 1 mld. EUR do roku 2020.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 3602 - Výbušniny připravené, ne práškové výmětné
	HS 3603 - Zápalky, bleskovice, roznětky, rozbušky ap.
	HS 8428 - Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem
	HS 8602 - Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
Energetický průmysl	HS 8402 - Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8406 - Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8410 - Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8413 - Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8415 - Stroje, přístroje klimatizační
	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem
	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8504 - Transformátory, el. měniče, statické indukory
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 3917 - Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 8413 - Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8414 - Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8421 - Stroje na čištění a filtraci vody a plynů, odstředivky
	HS 8481 - Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 9031 - Stroje, přístroje, nástroje měřicí, kontrolní, j. n.
Automobilový průmysl	HS 8701 - Traktory a tahače
	HS 8703 - Auta os. aj. motorová vozidla pro přepravu osob
Železniční a kolejová doprava	HS 8606 - Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu
	HS 8607 - Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
	HS 8608 - Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
Stavební průmysl	HS 5407 - Tkaniny z příze, z hedvábí syntetického
	HS 6908 - Dlaždice, obkladačky ap., keramické, glazované
	HS 7213 - Tyče, pruty ze železa n. oceli neleg., válc. za tepla
	HS 7214 - Tyče, pruty jiné ze železa, oceli nelegované
	HS 7216 - Úhelníky, tvarovky ap., ze železa n. oceli neleg.
	HS 7217 - Dráty ze železa n. oceli, nelegované
	HS 7308 - Konstrukce, části, desky, tyče aj., ze železa n. oceli
	HS 7318 - Šrouby, vruty, matice, podložky aj. ze železa n. oceli
	HS 7409 - Desky, plechy, pásy měděné o síle nad 0,15 mm
	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem
	HS 8547 - Části izolační pro stroje, el. trubky izolační

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: HDC

Ačkoli patří Bosna a Hercegovina do zemí s vysokým stupněm lidského rozvoje, zůstává stále jedním z nejméně rozvinutých států Evropy. Obecnými cíli země, které jsou zmiňovány v pracovních dokumentech a návrzích jsou vytváření makroekonomické stability, konkurenceschopnosti, zaměstnanosti, udržitelného rozvoje a podpora evropské integrace.

► Sektor zemědělství

Zemědělství tvoří cca 8 % HDP Bosny a Hercegoviny. Vládní politika se v tomto sektoru soustřeďuje především na zajištění standardizace a certifikace zemědělských produktů, což umožní jejich export na evropský trh. Mezi nejsilnější sektory v rámci zemědělské produkce patří produkce mléka a mléčných výrobků, produkce zeleniny, masa a kukuřice. Rozvoj rurálních oblastí Bosny a Hercegoviny je jedním z cílů obou entit v rámci naplňování strategických plánů rozvoje zemědělství, vodohospodářství a lesnictví.

► Sektor vody a sanitace

V sektoru vody a sanitace trpí Bosna a Hercegovina nedostatkem čistíren odpadních vod (ČOV), které před rokem 1992 nebyly vůbec vystavěny, anebo byly poničeny v důsledku válečného konfliktu. V řadě měst rovněž chybí kanalizační systémy a systémy zásobování kvalitní pitnou vodou. V rámci postupné integrace Bosny a Hercegoviny do EU lze očekávat stoupající poptávku po výstavbě komplexních systému kanalizací a ČOV. Přenos českého know-how a technologií je již realizován v rámci bilaterální rozvojové pomoci.

► Sektor energetiky

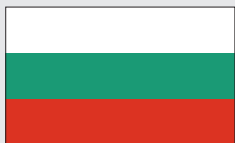
V rámci udržitelných zdrojů energie existuje v Bosně a Hercegovině značný potenciál pro výrobu energie z biomasy a to zvláště v rurálních oblastech, ve kterých je koncentrován dřevozpracovatelský průmysl. Jižní Hercegovina rovněž disponuje vhodnými podmínkami pro výrobu energie na solární bázi. V současnosti rovněž existují plány na výstavbu či rozšíření následujících tepelných elektráren: Tuzla 7, Kakanj 8, Banovići 1, Stanari, Gacko 2, Ugljevik 3, Banja Luka.

► Sektor státní správy a občanské společnosti

Sektor státní správy a občanské společnosti je dlouhodobě orientován na evropskou integraci. Ze strany vládních institucí na všech úrovních tak existuje poptávka po přenosu evropských standardů a norem. Struktury místních samospráv mají zájem o přenos know-how v oblasti čerpání prostředků z fondů předvstupní pomoci.

Nevládní organizace se zabývají především dodržováním lidských práv, integrací marginalizovaných skupin do společnosti a činností spojenou s překonáváním následků válečného konfliktu.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>

Bulharsko

Země dlouhodobě vykazuje stabilní růst HDP, který byl přerušen pouze v roce 2009 (propad HDP o více než 4 %) v rozmezí 2 až 8 %. V pokrizovém období však dynamika ekonomického růstu značně zpomalila a nyní se pohybuje meziroční růst HDP na úrovni okolo 3 %. Mezi lety 2014–2016 postihla Bulharsko deflace, od letošního roku by však, dle predikcí MME, mělo opět docházet k růstu cenové hladiny v zemi. V zemi žije 7,1 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele přesahuje 7 400 USD. Nezaměstnanost se postupně snižuje a v roce 2016 byla na úrovni 8,2 %. Běžný účet platební bilance země je téměř vyrovnaný.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	1,5	3	3	2,8	2,5	2,5
HDP/obyv. (USD)	7 875	6 843	7 091	7 445	7 837	8 283
Míra inflace (%)	-1,6	-1,1	-1,6	0,6	1,6	1,9
Nezaměstnanost (%)	11,5	9,2	8,2	7,1	6,9	6,7
Bilance běžného účtu (mld. USD)	0,5	0,7	0,4	0,0	-0,2	-0,3
Populace (mil.)	7,2	7,2	7,1	7,1	7,0	7,0
Konkurenceschopnost	51/140	50/144	54/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	4/7	4/7	3/7	3/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MME, OECD, WEF, SB

- ▶ Bulharsko je součástí vnitřního trhu EU.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Bulharsko umístilo na 54. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je 3/7.

Vývoz ČR do Bulharska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	2 481 110	13,0	2 987 352	-16,9
1514	Olej řepkový, hořčičný, frakce, chemicky neuprav.	2 070 212	10,8	456 403	353,6
5105	Vlna, chlupy zvířecí, jemné, hrubé, mykané, česané	864 223	4,5	908 202	-4,8
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	527 158	2,8	119 557	340,9
9304	Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné	463 425	2,4	745 691	-37,9
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	427 927	2,2	436 272	-1,9
3926	Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů	356 300	1,9	356 041	0,1
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	315 044	1,6	318 387	-1,0
8538	Části přistr. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.	300 905	1,6	464 038	-35,2
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	286 300	1,5	248 737	15,1
Celkem TOP10		8 092 604	42,3	7 040 680	14,9
Celkem vývoz		19 134 127		19 742 138	-3,1

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Bulharska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	867 492	9,4	962 164	-9,8
9401	Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka	857 327	9,3	580 566	47,7
8538	Části přistr. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.	801 037	8,7	194 433	312,0
8532	Elektrické kondenzátory, pevné, otočné nebo doladovací	453 759	4,9	-	-
7208	Výr. ze železa, oceli nad 600mm, válc. za tepla	414 123	4,5	196 985	110,2
7322	Radiátory, ohříváče ap., části, z železa, oceli	336 566	3,6	248 391	35,5
7013	Sklo stolní domácké, kuchyňské aj. zboží	298 405	3,2	-	-
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	232 158	2,5	-	-
6810	Výrobky z cementu, betonu, umělého kamene	194 264	2,1	97 108	100,0
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	173 100	1,9	9 970	1 636,2
Celkem TOP10		4 628 231	50,2	2 289 617	102,1
Celkem dovoz		9 228 607		7 913 730	16,6

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Se zvyšováním koupěschopnosti obyvatel roste počet prodaných nových automobilů (růst o cca 8 % v roce 2016). Tento trh je však zatím relativně velmi slabý (cca 25 tis. prodaných nových vozů v roce 2016). Vzhledem k vysokému průměrnému stáří automobilového parku je vysoká poptávka po náhradních dílech. Bulharské instituce se snaží o podporu rozvoje automobilového průmyslu v zemi, i když spíše v oblasti kooperace s velkými evropskými producenty aut formou subdodávek. Objem zahraničních investic do výroby autodílů v zemi se rychle zvyšuje. V zemi se kompletují pouze automobily čínského výrobce Great Wall.

► ICT

V Bulharsku se rychle zvyšuje podíl sektoru outsourcingu na výkonu ekonomiky a stává se zemí s jeho nejvyšším podílem na HDP v rámci EU (do roku 2020 by dle Bulharské outsourcingové asociace měl tento podíl představovat 6 % HDP). V návaznosti na to se zvyšují dovozy počítačů a jejich periferií, hardwaru, softwaru, telekomunikačních zařízení apod.

► Textilní a obuvnický průmysl

Bulharsko má rozvinutý textilní průmysl, zejména šití oděvů. Naopak na rozdíl od České republiky nemá dostatečné kapacity pro výrobu látek. Perspektivní je i český vývoz hotové konfekce v některých segmentech, které dostatečně nepokrývá domácí výroba. Odbyt konfekce se bude zvyšovat díky rostoucí spotřebě domácností.

► Stavební průmysl

Stavebnictví se po krizi po roce 2008 opět dostává do růstu. Staví se zejména rezidenční objekty, infrastruktura (sofijské metro, další úseky dálnic, rekonstrukce silnic a železnic, komunální infrastruktura). Předpokládá se pokračování ambiciózního programu renovace panelových budov, na nějž bylo v roce 2016 vyčleněno cca 1 mld. EUR. Část projektů bude financována z programů EU.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

V zemi v posledních letech strmě roste výše mezd (5–10 % p.a.), z toho v posledních třech letech souběžně s přetrvávající deflací, t.j. významně se zvyšuje koupěschopnost obyvatel, i když ve srovnání se zeměmi v rámci EU jsou mzdy i po tomto nárůstu velmi nízké. S mírným zpožděním dochází rovněž ke zvyšování maloobchodních tržeb, nejprve se to projevilo u zboží krátkodobé a později i dlouhodobé spotřeby. Tento trend se udrží minimálně i v roce 2017 (předpokládaný růst mezd ve výši 6–8 % při inflaci – která se v posledních měsících vrátila a období deflace skončilo – pod 1 %).

Zároveň dochází ke změně chování spotřebitelů v oblasti nákupu potravin, která je způsobena zejména postupným zvyšováním tržního podílu řetězců (Lidl, Kaufland, Billa atd.) a s tím spojenými dovozy potravin, které na bulharském trhu nebyly obvyklé a postupně si získávají důvěru spotřebitelů (např. jogurty, tvarohy, sušenky, trvanlivé smetany, šlehačky atd.).

Perspektivní je i trh s pivem. V roce 2016 představoval prodej cca 5,6 mil. hl piva a nárůst o několik procent proti roku 2015. Pro rok 2017 se předpokládá opět mírný růst, zejména jako důsledek zvýšené

koupěschopnosti, ale i předpokládaného solidního nárůstu počtu turistů, zejména v letní sezoně. Zvyšuje se podíl nových typů piva, např. craft.

Rychle se rozvíjí zemědělská výroba, dochází k intenzivní obměně strojového parku. Větší důraz, včetně financování z fondů EU (2,9 mld. EUR v OP Rozvoj venkova), je kladen na rostlinnou výrobu (země se postupně stává významným vývozcem pšenice).

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Státní výdaje na zdravotnictví se pro rok 2017 navýšily o 7 %. V zemi je však mimořádně vysoký podíl samotných pacientů na celkových výdajích ve zdravotnictví, který činí až 36 %, veřejné zdravotní pojištění pokrývá 59 % a soukromé pojišťovny 5 %. Rychle roste soukromý sektor, který tvoří 31 % podíl na trhu se zdravotnickými službami. Bulharsko nabízí dobré příležitosti pro modernizaci vybavení nemocnic ve veřejném i soukromém sektoru.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 3917 – Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 0102 – Živý hovězí dobytek
	HS 0401 – Mléko, smetana nezahuštěná, neslazená
	HS 0402 – Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 1905 – Zboží pekařské, pečivo, oplatky, rýžový papír
	HS 2203 – Pivo ze sladu
	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8701 – Traktory a tahače
	HS 8438 – Stroje pro potravinářství
Automobilový průmysl	HS 4011 – Pneumatiky nové z pryže
	HS 8507 – Akumulátory elektrické, vč separátorů
	HS 8703 – Osobní auta aj. motor. vozidla pro přepravu osob
	HS 8708 – Části, součásti a přísl. motor. vozidel čísel 8701 až 8705
ICT	HS 8471 – Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.
	HS 8473 – Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat
	HS 8517 – Telefony ap. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jn.
	HS 8523 – Disky, pásky aj. média pro záz. zvuku, obrazu ap., ne HS 37
Textilní a obuvnický průmysl	HS 8528 – Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní
	HS 5105 – Vlno, chlupy zvířecí, jemné, hrubé, mykané, česané
	HS 5407 – Tkaniny z příze, z hedvábí syntetického
	HS 5903 – Textilie impregnované, povrstvené ap. plasty
	HS 6203 – Obleky, saka, kalhoty, komplety ap. pánské, chlapecké
HS 6201 – Svrchníky, kabáty, větrovky ap. pánské, chlapecké	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Stavební průmysl	HS 6910 - Výlevky, umyvadla, vany, bidety ap., keramické
	HS 7211 - Výr. ze železa n. oceli pod 600 mm, neplát. nepokov.
	HS 7605 - Dráty hliníkové
	HS 8415 - Stroje, přístroje klimatizační
	HS 4410 - Desky třískové ap., ze dřeva a podobných materiálů
	HS 3917 - Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 3926 - Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3003 - Léky neodměřené, kromě krve, antisept., vaty aj.
	HS 3004 - Léky odměřené, kromě krve, antisept., vaty aj.
	HS 9018 - Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9019 - Přístroje pro mechanoterapii, masážní, dýchací aj.
	HS 9021 - Ortopedické pomůcky, přístr. pro nedoslýchavé aj.

Exportní financování

EGAP v Bulharsku v minulých deseti letech pojistil 45 případů v hodnotě 9,8 mld CZK. Největší zájem měli klienti pojišťovny o pojištění vývozního odběratelského úvěru. S podporou pojištění od EGAP firmy nejčastěji vyvážely stroje a zařízení k výrobě energie a silniční vozidla. V Bulharsku EGAP pojišťuje bankovní i korporátní riziko. Pokud bude v zemi i nadále pokračovat pozitivní ekonomický vývoj, je pravděpodobné, že by v roce 2017 mohlo být Bulharsko přeřazeno do méně rizikové kategorie v rámci OECD kategorizace zemí dle vývozních úvěrových rizik. Tím by došlo ke snížení pojistných sazeb a pojištění by tak zlevnilo.

Černá Hora

Růst ekonomiky Černé Hory zrychloval ze 1,1 % (2001) až na 10,7 % (2007). Od roku 2008 do roku 2014 docházelo ke snižování tempa růstu ekonomiky, avšak od roku 2015 je pozorována opětovná akcelerace růstu. Po deflaci z roku 2014 se míra inflace v Černé Hoře pohybuje okolo 1 %. V zemi žije přibližně 600 tis. obyvatel a dle odhadů přesáhlo HDP na obyvatele 7 tis. USD. V Černé Hoře je vysoký stupeň nezaměstnanosti, který Světová banka odhaduje na 19 % za rok 2015. Běžný účet platební bilance Černé Hory je mírně deficitní.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	1,8	3,2	5,1	3,6	2,4	3,9
HDP/obyv. (USD)	7 390	6 409	6 809	7 144	7 447	7 917
Míra inflace (%)	-0,7	1,6	0,5	1,3	1,6	1,8
Nezaměstnanost (%)	18,0	19,1	-	-	-	-
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-0,7	-0,4	-0,4	-0,5	-0,5	-0,5
Populace (mil.)	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Konkurenceschopnost	67/144	70/140	82/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	6/7	7/7	7/7	7/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, SB, OECD, WEF

Odhad Světové banky

- ▶ EU uzavřela s Černou Horou dohodu o zóně volného obchodu.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), obsadila Černá Hora 82. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je 7/7.

Vývoz ČR do Černé Hory 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	881 089	76,7	849 286	3,7
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	43 508	3,8	38 080	14,3
2708	Smola, koks smolný z dehtu černouhelného aj.	-	-	-	-
8507	Akumulátory elektrické, vč separátorů	14 473	1,3	16 278	-11,1
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	12 460	1,1	10 972	13,6
8516	Ohřívače vody, žehličky, přístr. pro vytápění ap.	10 132	0,9	11 874	-14,7
2203	Pivo ze sladu	9 689	0,8	5 143	88,4
8528	Monitory, projektoři bez TV; přijímače televizní	7 722	0,7	1 806	327,6
8538	Části přístr. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.	7 684	0,7	2 436	215,4
8474	Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.	6 868	0,6	143	4 702,8
Celkem TOP10		993 625	86,5	936 018	6,2
Celkem vývoz		1 148 194		1 102 858	4,1

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Černé Hory 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2606	Koncentráty hliníkové rudy	24 554	48,0	30 075	-18,4
7228	Tyče, pruty, úhelníky, profily z oceli legov. ost.	9 309	18,2	8 771	6,1
7215	Tyče, pruty ostatní, ze železa, oceli nelegované	3 308	6,5	13 839	-76,1
7310	Cisterny, sudy, kádě apod. z železa, oceli do 300l	2 728	5,3	3 237	-15,7
2804	Vodík, plyny vzácné, nekovy ostatní	2 424	4,7	-	-
7214	Tyče, pruty jiné ze železa, oceli nelegované	2 043	4,0	1 486	37,5
7308	Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli	1 819	3,6	-	-
7610	Konstrukce hliníkové, části, desky, profily apod.	1 149	2,2	-	-
2204	Víno z čerstvých hroznů, mošt vinný jiný	1 011	2,0	542	86,5
7616	Výrobky ostatní z hliníku	903	1,8	489	84,7
Celkem TOP10		49 248	96,3	58 439	-15,7
Celkem dovoz		51 164		70 444	-27,4

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Důlní, těžební a ropný průmysl**

Vláda by v následujících letech chtěla výrazně zvýšit využití dostupných nerostných zdrojů revitalizací či rozšiřováním stávajících a otevřením nových dolů (např. lokalita Maoče).

► **Energetický průmysl**

Pokračuje výstavba nových a rekonstrukce stávajících energetických zdrojů. Byly zahájeny přípravné, projektové práce výstavby druhého bloku tepelné elektrárny Pljevlja. Přípravují, staví i spouštějí se do provozu malé vodní elektrárny, solární i větrné elektrárny. V rámci své energetické strategie se Černá Hora chce stát vývozcem elektrického proudu (v roce 2016 proběhla pokládka energetického kabelu mezi Černou Horou a jižní Itálií). Hlavní prioritu zde pro Českou republiku představuje získání státní zakázky na výstavbu II. bloku tepelné elektrárny Pljevlja, což představuje realizaci projektu ve výši 325 mil. EUR. Průběžně probíhala a probíhají jednání o způsobu financování této náročné akce (EGAP, ČEB, případná spoluúčast i dalších bankovních institucí). Realizace výstavby této zakázky usnadní účast na výběrovém řízení plánovaného otevření povrchového uhelného dolu Maoče (hnědé uhlí/lignit), což rovněž představuje perspektivní státní zakázku ve výši stovek mil. EUR. V oblasti již zahájené výstavby malých vodních elektráren se uvažuje i o pokračování vypracování evidence potencionálních příležitostí výstavby vodních elektráren (Katastr malých vodních elektráren o výkonu 1–10 MW) a opodstatněná by byla i aktivní účast na poli větrných elektráren či využívání solární energie, kde má Černá Hora bohatý potenciál. Plynofikaci lze zvažovat především z hlediska dlouhodobější perspektivy. Plynofikace bude záviset na dalším vývoji očekávané výstavby jadransko-jónského plynovodu (TAP), hledání nafty a plynu v Jaderském moři a dalších významných projektech ve spojení s uvažovaným napojením na TAP atd., výraznější příležitosti pro české firmy by v této oblasti mohly pravděpodobně nastat spíše až v oblasti terciálních rozvodů.

► **Služby**

Potenciál je především v oblasti cestovního ruchu. Na tuto skutečnost upozorňují především statistiky Černé Hory, přičemž cestovní ruch (cca 17 % HDP) je důležitý generátor růstu ekonomiky a současně představuje její nejperspektivnější část. Zajímavou by mohla být spoluúčast na připravovaných projektech kancelářských a obchodních prostor, zdravotních zařízení, komunální infrastruktury, sportovních (hlavně lyžařských) rekreačních a zábavních areálů atd.

► **Vodohospodářský a odpadní průmysl**

Vzhledem ke značnému výrobnímu potenciálu pro dřevní štěpku a pelety (a v souvislosti s vysokými cenami plynu a nerozvinutou plynovodní infrastrukturou) začínají být v Černé Hoře velmi populární kotle na biomasu (výroba tepla, elektrické energie). Během několika let se očekává značný boom kotlů na biomasu, zvláště pokud se podaří vytvořit funkční trh s dřevěným palivem. V rámci rozvojových projektů dochází v některých městech Černé Hory k projektování nových čističek odpadních vod (ČOV), k renovaci stávajících ČOV a budování kanalizačních a odpadních sítí. Projekty na výstavbu ČOV a odpadové infrastruktury jsou v současné době téměř plně závislé na prostředcích ze zahraniční rozvojové pomoci (bilaterální projekty, IPA II). S postupnou integrací Černé Hory do EU porostou nároky na výstavbu ČOV ve městech

i na vesnicích. Dnes je v celé Černé Hoře jen několik málo fungujících ČOV. Do budoucna proto spatřujeme pro jejich výstavbu velký potenciál. Lokální ČOV chybí i v přímoří (oblasti turistického ruchu). Další možnosti se z perspektivního hlediska otevírají v oblasti zvažované rekultivace odkaliště / úložné nádrže nedaleko hliníkárenského kombinátu KAP (Kombinat aluminijuma Podgorica).

► **Železniční a kolejová doprava**

Budování a rekonstrukce dopravní infrastruktury s důrazem na spojení dálniční a železniční na trase Bělehrad–Podgorica–Bar; prioritu v oblasti dopravní železniční infrastruktury představuje modernizace železničního uzlu Podgorica. Jedná se o realizaci projektu, resp. uskutečnění perspektivně připravované státní zakázky ve výši 10 mil. EUR. Realizace tohoto projektu může z hlediska dlouhodobější perspektivy umožnit i účast na zvažované modernizaci hlavní železniční trati/koridoru na trase Bar–Podgorica–Brodarevo–Bělehrad, případně i další výhledově plánovanou výstavbu nové železniční trati Bijelo Polje–Maoče (povrchový hnědohelný důl cca 25 km od tepelné elektrárny Pljevlja) či zvažovaná železniční trasa Bijelo Polje–Kosovo. V souvislosti s připravovanou výstavbou dálnice Bar–Podgorica–Boljare (hraniční přechod Černá Hora–Srbsko a dále směr Bělehrad, realizaci projektu získalo čínské konsorcium) lze usilovat i o nové příležitosti pro podniky z České republiky v oblasti silničního stavitelství a silniční infrastruktury, obdobně jako v sousedním Chorvatsku). Výstavba dálnice spojující Černou Horu a Srbsko představuje zakázku překračující 800 mil. EUR. Stavba této dálnice byla zahájena v květnu 2016.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 7311 - Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
	HS 8402 - Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8410 - Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8413 - Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8414 - Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8503 - Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.
	HS 8504 - Transformátory, el. měniče, statické indukory
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 8459 - Obráběcí stroje pro vrtání, frézování, řezání závitů
	HS 8431 - Součásti jeřábů, vozíků, ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8481 - Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 - Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8530 - Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 8608 - Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8402 - Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8410 - Turbiny, kola vodní, regulátory
Sklářský a keramický průmysl	HS 6911 - Nádoby aj., předměty pro domácnost z porcelánu
Služby	CPA 79.10 - Služby cestovních agentur a kanceláří

Dánsko

Dánsko vykazuje dlouhodobě slabý, ale stabilní růst HDP v rozmezí 1 až 2 % ročně. Pro letošní rok prognózuje MMF růst HDP ve výši 1,4 %. Míra inflace vykazuje velmi nízké hodnoty, které by se však v průběhu příštích let měly také mírně zvedat. Celková populace v Dánsku je 5,7 mil. obyvatel. HDP na obyvatele v roce 2016 dosahoval 53 243 USD. Nezaměstnanost v zemi se v letech 2014–2016 pohybovala kolem 6 % a běžný účet Dánska je dlouhodobě přebytkový. V roce 2016 zaznamenal hodnotu 20,3 mld. USD.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	1,3	1	1	1,4	1,7	1,8
HDP/obyv. (USD)	61 508	52 139	53 243	55 154	57 017	59 226
Míra inflace (%)	0,6	0,5	0,4	1,1	1,4	1,8
Nezaměstnanost (%)	6,5	6,2	6	5,8	5,8	5,7
Bilance běžného účtu (mld. USD)	26,7	20,7	20,3	20,8	20,8	21,0
Populace (mil.)	5,6	5,7	5,7	5,7	5,7	5,8
Konkurenceschopnost	15/148	12/140	12/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	-	-	-	-	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF, SB

- ▶ Dánsko je součástí vnitřního trhu EU.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Dánsko umístilo na 12. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik a dle OECD není exportně rizikovou zemí.

Vývoz ČR do Dánska 2016 (2015),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	9 047 851	23,3	7 642 464	18,4
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	7 199 854	18,5	7 115 677	1,2
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	1 586 021	4,1	1 778 128	-10,8
8528	Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní	1 518 515	3,9	1 808 298	-16,0
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	1 076 512	2,8	370 366	190,7
3923	Výr. přepravy n. balení zboží, zátky ap., z plastů	822 916	2,1	762 082	8,0
7326	Výrobky ostatní ze železa, oceli	765 392	2,0	588 662	30,0
8518	Mikrofony, reproduktory, sluchátka, zesilovače	609 493	1,6	748 656	-18,6
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	560 383	1,4	761 040	-26,4
6811	Zboží osinkocementové, buničito cementové apod.	493 008	1,3	461 098	6,9
Celkem TOP10		23 679 945	61,0	22 036 471	7,5
Celkem vývoz		38 843 357		36 632 280	6,0

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Dánska 2016 (2015),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	3 860 814	20,5	4 320 854	-10,6
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	2 388 794	12,7	1 922 560	24,3
3002	Krev lidská, živočišná, antiséra, látky očkovací	880 679	4,7	772 165	14,1
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	468 463	2,5	321 676	45,6
7608	Trouby, trubky hliníkové	429 823	2,3	599 894	-28,4
8538	Části přístr. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.	370 125	2,0	337 755	9,6
7604	Tyče, pruty, profily hliníkové	355 107	1,9	354 082	0,3
3920	Desky, fólie, filmy apod. z plastů, nekomb. s jinými materiály	264 082	1,4	203 170	30,0
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj	249 351	1,3	226 263	10,2
7208	Výr. ze železa, oceli nad 600 mm, válc. za tepla	231 047	1,2	493 845	-53,2
Celkem TOP10		9 498 285	50,4	9 552 264	-0,6
Celkem dovoz		18 846 243		19 643 824	-4,1

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Energetický průmysl

V Dánsku byla zahájena rozsáhlá modernizace energetické sítě a výroby s cílem zvýšit energetickou účinnost a podíl obnovitelných zdrojů (Energy Agreement 2020, ekologická energetika). Spotřeba energie přitom činí cca 90,5 mil. GJ. Celková hodnota investic státního i soukromého sektoru je proto odhadována v řádu několika desítek mld. CZK. Česká republika má v Dánsku velmi dobré reference z úspěšné realizace řady energetických projektů (elektrárny, teplárny, spalovny atd.). Naše firmy mají proto mimořádnou šanci zúčastnit se na další výstavbě a modernizaci místní energetické sítě, a to především prostřednictvím technologických dodávek – turbín, generátorů, transformátorů, úpraven vod, potrubních systémů a nádrží, tepelných izolací atd.

► Obranný průmysl

V současné době dánské ministerstvo obrany, ministerstvo vnitra, policie i bezpečnostní služby zahájily přípravu na obměně výzbroje a zejména střelných zbraní. Konkrétně se jedná o pistole, pušky, automatické zbraně, atd. Nyní probíhá sbírání informací s cílem získat různé modely a značky zbraní a poté vyhodnotit vlastní zadání. Zbraně jsou určeny pro místní podmínky, ale i pro příslušníky zahraničních misí. Celkový objem veřejných tendrů se odhaduje na 25 mld. CZK).

Dalším potencionálním trhem je Grónsko, autonomní území Dánska, kde střelné resp. střelecké zbraně patří k základní vybavenosti místních obyvatel. Objem exportu do Grónska výrazně v této komoditě stoupá.

► Stavební průmysl

V rámci rozsáhlých developerských projektů, nebo jako subdodávky. Např. pro největší investiční evropský dopravní projekt – Femern Belt, dopravního spojení Dánska a Německa prostřednictvím nejdelšího a nejhlubšího podmořského tunelu kombinujícího vlakovou a automobilovou dopravu. Hodnota investice činí cca 190 mld. CZK (dokončení v roce 2028). Zároveň dojde k dalšímu infrastrukturnímu rozvoji Dánska – výstavba železničních tratí, komunikací, stavby mostů a terminálů, výstavba nemocnic, budování developerských a průmyslových parků, logistických center atd. Celkem se jedná o 430 projektů plánovaných do roku 2020, jejichž hodnota by mohla dosáhnout až 1 240 mld. CZK.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Dánský trh zemědělských strojů patří v poměru k velikosti země k největším v Evropě. Silně je zde rozvinutá rostlinná i živočišná výroba. Z celkové plochy Dánska je obděláváno cca 69 % (2,6 mil. ha). V současné době je zde cca 45 tis. zemědělských farem, přičemž výrazně dominují zejména malé farmy do 30 ha (celkový počet traktorů proto přesahuje 100 tis. ks). Dynamicky se rozvíjí i ekologické zemědělství. Pro české výrobce se tak nabízejí obchodní příležitosti především v dodávkách zemědělské techniky (traktory, secí stroje, pluhy, návěsy), ev. subdodávek a náhradních dílů na již dodané zemědělské stroje. Celková hodnota hrubých investic v dánském zemědělském sektoru činí více než 30 mld. CZK.

► Železniční doprava

V současné době probíhá v Dánsku rozsáhlý investiční plán (Togfonden) na modernizaci železniční infrastruktury (včetně obnovy vozového parku), který patří k největším dopravním investicím v novodobé historii

země. Objem investic přesahuje 100 mld. CZK. Zároveň ve velkých dánských městech (Kodaň, Aarhus, Aalborg, Odense) je plánována výstavba tratí LRV (Light Rail Vehicles) systémů, přičemž některá výběrová řízení již byla zahájena v roce 2016. Dánské státní dráhy (DSB) i státní/komunální podniky odpovědné za realizaci projektů poptávají vlaky, lokomotivy, vagony, tramvaje atd. Realizace proběhne v letech 2018–2021.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Železniční a kolejová doprava	HS 8603 - Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8607 - Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
Energetický průmysl	HS 7309 - Nádrže, cisterny ap., ze železa a oceli nad 300 l
	HS 8402 - Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8405 - Generátory plynové, vyvíječe acetylenu ap.
	HS 8406 - Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8409 - Části, součásti pro motory pístové
	HS 8411 - Proudové motory, turbovrt. pohony a ost. plyn. turbíny
	HS 8414 - Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8507 - Akumulátory elektrické, vč separátorů
	HS 8433 - Stroje, zařízení žací, mláticí, sekačky trávy ap.
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8434 - Dojící stroje a mlékárenské stroje a zařízení
	HS 8706 - Chassis traktorů, motor. vozidel osob., nákl. aj.
	HS 8708 - Části, součásti a přísl. motor. vozidel čísel 8701 až 8705
	HS 8526 - Radiolokátory ap., rádiové přístroje pro dálkové řízení
Obranný průmysl	HS 9302 - Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9303 - Zbraně střelné, zaříz. využívající výbuchu ost.
	HS 4408 - Dýhy, lišty na překližky ap., rozřezané, loupané, i hoblované
Stavební průmysl	HS 4409 - Dřevo profilované, i hoblované, broušené ap.
	HS 5909 - Hadice ap. textilie trubkové i s armaturou
	HS 6810 - Výrobky z cementu, betonu, umělého kamene
	HS 6813 - Materiál třecí, výrobky z něho
	HS 6815 - Výrobky z kamene aj. nerostných hmot j. n.
	HS 6907 - Dlaždice, obkládačky ap., keramické, neglazované
	HS 7003 - Sklo lité profilové ploché, válcované, nezprac.
	HS 7206 - Železo, ocel nelegovaná v ingotech aj. tvarech
	HS 7213 - Tyče, pruty ze železa n. oceli neleg., válc. za tepla
	HS 7217 - Dráty ze železa n. oceli, nelegované
	HS 7301 - Štětovice ze železa, oceli, profily aj., svařované
	HS 8544 - Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.

Estonsko

Estonská ekonomika rostla v letech 2000–2007 v průměru 8 % ročně. V letech 2008 a 2009 sice došlo k propadu HDP o 5,3 %, resp. o 14,7 %, v následujících letech však již ekonomika opět rostla. Rok 2016 vykázal růst HDP o 1,5 %. Dle prognóz pro příští roky by však HDP mělo růst až o 3 % ročně. Míra inflace je v zemi dlouhodobě velmi nízká a v roce 2016 byla na úrovni 0,5 %. V zemi žije 1,3 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele v roce 2016 dosáhlo 17 896 USD. Nezaměstnanost v roce 2016 činila 5,6 %, což je nejnižší hodnota od roku 2008. Bilance běžného účtu je téměř vyrovnaná a v příštích letech by měla být, dle prognózy MMF, mírně deficitní.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	2,9	1,1	1,5	2,5	2,9	3,1
HDP/obyv. (USD)	20 160	17 288	17 896	18 798	19 841	21 034
Míra inflace (%)	0,5	0,1	0,5	1,4	1,8	2
Nezaměstnanost (%)	7,4	6,1	5,6	5,5	5,4	5,3
Bilance běžného účtu (mld. USD)	0,3	0,5	0,1	0,0	-0,2	-0,3
Populace (mil.)	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
Konkurenceschopnost	29/144	30/140	30/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	-	-	-	-	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Estonsko je součástí vnitřního trhu EU.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Estonsko umístilo na 30. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik a dle OECD není exportně rizikovou zemí.

Vývoz ČR do Estonska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	1 249 115	20,0	1 040 631	20,0
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	229 358	3,7	239 328	-4,2
8526	Radiolokátory apod., radiové přístroje pro dálkové řízení	209 342	3,4	1 233	16 878,3
8702	Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu	190 877	3,1	156 963	21,6
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	184 698	3,0	108 991	69,5
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	157 859	2,5	133 875	17,9
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	140 347	2,3	143 213	-2,0
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	138 133	2,2	138 532	-0,3
8542	Obvody integrované elektronické	111 202	1,8	23 774	367,7
9405	Svítilna, reklamy, ukazatele apod. světelné	102 010	1,6	65 001	56,9
Celkem TOP10		2 712 941	43,5	2 051 541	32,2
Celkem vývoz		6 230 074		5 940 473	4,9

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Estonska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	387 675	17,8	66	587 286,4
5402	Příze z hedvábí syntického monofil do 67 dtex	261 286	12,0	216 063	20,9
5604	Kaučuk. nitě ap. pokryté textilem	190 443	8,8	-	-
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	125 685	5,8	95 234	32,0
5704	Koberce aj krytiny podlahové z plsti nevšívané	119 086	5,5	144 782	-17,7
9406	Stavby montované	85 895	4,0	65 251	31,6
9403	Nábytek ostatní, části, součásti	85 266	3,9	67 329	26,6
4804	Papír aj., nenatíraný, ne k popisování, ne k hyg. účelům	70 127	3,2	88 922	-21,1
4407	Dřevorozřezané, štípané, loupané, i hoblov. apod., > 6mm	56 246	2,6	33 024	70,3
4409	Dřevo profilované, i hoblované, broušené apod.	52 006	2,4	50 522	2,9
Celkem TOP10		1 433 715	66,0	761 193	88,4
Celkem dovoz		2 173 669		1 533 427	41,8

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Dopravní průmysl a infrastruktura

Dopravní sektor nabízí českým firmám spoustu možností. Především jde o plánovanou výstavbu centrálního terminálu pro osobní dopravu v Tallinnu. Jedná se o vybudování hlavního vlakového nádraží pro mezinárodní i vnitrostátní spoje a hlavního uzlu městské a příměstské dopravy (terminál městských a příměstských autobusů a po prodloužení tramvajové trasy možná i tramvajové depo). Terminál by měl stát v bezprostřední blízkosti tallinského letiště.

► Elektrotechnika

Poptávka na místním trhu roste u holicích strojků na vlasy. Je to tradiční český výrobek, avšak na estonský trh se zatím nevyváží.

► Energetický průmysl

V Estonsku se jedná o klíčový sektor. Strategickým úkolem je zajištění energetické nezávislosti na Rusku a efektivní propojení s evropským energetickým trhem. Sektor energetiky nabízí českým firmám velké možnosti. Potenciál pro české energetické firmy vidíme v blízké výstavbě Balticconnectoru (plynové propojení mezi Estonskem a Finskem) a v plánované výstavbě větrných elektráren na západě a severovýchodě Estonska. Dále se pak nabízí stále zvažovaný projekt modernizace vysokonapěťových sítí z ruských na evropské standardy. V nich mohou české firmy využít komparativní výhodu oproti domácím firmám ve znalosti a zkušenostech s evropskými standardy. V budoucnu by měla rovněž začít výstavba LNG terminálu z velké části financovaného z peněz EU.

► Chemický průmysl

Jednou z hlavních částí estonského chemického průmyslu, který zde má dlouhou tradici, je zpracování živičné břidlice na břidlicovou ropu. Zpracování živičných břidlic je stále poměrně neekologické a lze předpokládat, že sektor bude procházet restrukturalizací, která může nabídnout i možnosti k uplatnění českých firem.

► Sklářský a keramický průmysl

U výrobků ze skla (imitace perel, drahokamů apod.) dochází ke zvýšení poptávky na místním trhu. Tyto položky jsou tradičním českým vývozním artiklem, avšak ve větší míře se na estonský trh z České republiky nevyváží.

► Stavební průmysl

Další perspektivní oblastí je zateplování domů, kde Estonsko plánuje do roku 2020 využít cca 100 mil. EUR z Evropského strukturálního fondu na renovaci bytových domů. Vypsání jednotlivých tendrů je naplánováno na podzim 2016 a rok 2017.

► Textilní a obuvnický průmysl

U vlněné příze i obuvi roste poptávka. Jsou to tradiční české výrobky, avšak na estonský trh se ve větší míře nevyváží.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Společnosti ve zdravotnické sféře jsou v Estonsku velmi otevřeny jakékoliv zahraniční spolupráci, zejm. v oblastech personalizované medicíny, klinických testů, výzkumu rakoviny, biotechnologie a zdravotní turistiky.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Na estonském trhu má své pevné místo české pivo, které se vyskytuje ve všech estonských supermarketech i většině restaurací. Rovněž velmi úspěšná je produkce vlastního piva, která je rozdělena mezi dva hlavní producenty A. Le Coq a Saku. V poslední době tato oblast zažila určitý boom, kdy na estonský trh vstoupilo mnoho minipivovarů, které se těší oblibě u zákazníků, a předpokládá se, že tento trh i nadále poroste. Vidíme zde proto potenciál pro dodávky českého chmelu pro výrobu piva.

► Železniční a kolejová doprava

Toto odvětví se v Estonsku jeví jako perspektivní díky projektu Rail Baltika, tj. výstavbě nové železniční tratě evropských standardů z Tallinnu do Rigy, Kaunasu a Varšavy. Na projekt bylo vyčleněno jen ve víceletém finančním rámci EU cca 3 mld. eur. Přes některá zpoždění v minulosti by se měl projekt v blízké době rozběhnout. Díky evropským standardům (rozchod 1 435 mm i evropské technické normy) se kterými mají estonské firmy minimální zkušenost (převládají ruské standardy a široký rozchod 1 520 mm), by měly mít české firmy na trhu výhodu. Potenciál se nabízí zvláště pro firmy, které mají zkušenost s European Rail Traffic Management System.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0410 - Jedlé výrobky živočišného původu
	HS 1008 - Pohanka, proso, lesknice kanárská, obilí, ostatní
	HS 1210 - Šišťice chmelové, čerstvé, sušené ap., lupulin
	HS 1701 - Cukr třtinový, řepný, sacharóza chemicky čistá
	HS 8474 - Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
	HS 7612 - Sudy, barely, plechovky ap., z hliníku, do 300 l
Chemický průmysl	HS 2707 - Olej, produkty destilace vysokotepečných dehtů
	HS 2844 - Radioaktivní chemické prvky a izotopy a směsi
	HS 3606 - Ferocer aj. slitiny pyroforické aj. výr. hořlavé
	HS 3804 - Odpadní louhy z výroby dřevné buničiny
	HS 3805 - Silice terpentýnová, borová, sulfátová aj.
	HS 3913 - Polymery přírodní, i modifikované j. n.
	HS 7110 - Platina surová i ve formě polotovarů, prachu
HS 4009 - Trouby, hadice aj., z kaučuku vulkan., ne tvrdého	
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 4013 - Duše pryžové

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Textilní a obuvnický průmysl	HS 5107 – Příze vlněná, česaná, neupravená pro prodej
	HS 5109 – Příze z vlny n. jemných zvířecích chlupů, upravená
	HS 5113 – Tkaniny z chlupů zvířecích hrubých a z žíní
	HS 5805 – Tapiserie ručně tkané, pracované jehlou, goblén
	HS 5911 – Textilní výrobky a zboží pro technické účely
	HS 6310 – Hadry nové, použité; odpady šňůr, lan ap. výrobky
	HS 6404 – Obuv se svrškem z textil. materiálů
	HS 6502 – Šišáky, formy kloboukové splétané, nezformované
Stavební průmysl	HS 6801 – Kostky, obrubníky, desky dlažební z kamene přír.
	HS 4906 – Plány, výkresy pro účely stavební, průmyslové
	HS 6811 – Zboží osinkocementové, buničito cementové ap.
	HS 7304 – Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli
	HS 8303 – Skříně ap. pancéř., kufry aj. bezpečnostní, z kovů
Sklářský a keramický průmysl	HS 7018 – Perly, imitace perel, drahokamů ap., ze skla
Energetický průmysl	HS 7506 – Desky, plechy, pásy, folie niklové
	HS 7806 – Ostatní výrobky z olova
	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8411 – Proudové motory, turbovrt. pohony a ost. plyn. turbíny
	HS 7217 – Dráty ze železa n. oceli, nelegované
	HS 8413 – Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
Elektrotechnika	HS 8510 – Holící strojky, stříhací strojky na vlasy s el. motorem
	HS 8519 – Přístroje pro záznam, reprodukci zvuku
	HS 8536 – Zařiz. el. k ochr., spínání obvodů, pod 1000 V, konektory pro opt. vlákna
	HS 8540 – Elektrody a trubice se studenou katodou
Železniční a kolejová doprava	HS 8602 – Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8603 – Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 2941 – Antibiotika

Finsko

V letech 2000–2007 se pohyboval meziroční růst HDP v rozmezí 1,7–5,6 %. V roce 2009 se vlivem krize HDP propadlo o 8,3 %. Následující dva roky byl růst HDP 3,0 a 2,6 %. Ze záporných hodnot se HDP dostal až v roce 2015, kdy konečně vzrostl o 0,2 %. Dle predikce MMF by měl mírný růst HDP pokračovat i v následujících letech. V roce 2016 došlo po ročním poklesu míry inflace k jejímu opětovnému růstu ve výši 0,4 % a očekává se růst i v následujících letech. V zemi žije 5,5 mil. obyvatel, HDP na obyvatele činil v roce 2016 odhadem 43 492 USD. Nezaměstnanost se v posledních letech zvýšila na hodnoty nad 9 %, ale další růst predikován není. Bilance běžného účtu je od roku 2016 mírně přebytkový.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	-0,7	0,2	0,9	1,1	1,3	1,5
HDP/obyv. (USD)	50 061	42 414	43 492	44 852	46 123	47 744
Míra inflace (%)	1,2	-0,2	0,4	1,2	1,6	1,9
Nezaměstnanost (%)	8,7	9,3	9,1	8,9	8,5	8
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-4,3	-2,6	0,3	0,2	0,5	0,2
Populace (mil.)	5,5	5,5	5,5	5,5	5,6	5,6
Konkurenceschopnost	4/144	8/140	10/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	-	-	-	-	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Finsko patří do vnitřního trhu EU.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Finsko umístilo na 10. pozici a dle OECD není exportně rizikovou zemí.

Vývoz ČR do Finska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	5 097 639	24,8	4 475 297	13,9
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	1 099 097	5,4	1 129 998	-2,7
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	668 276	3,3	939 575	-28,9
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	587 219	2,9	565 200	3,9
8542	Obvody integrované elektronické	579 842	2,8	567 551	2,2
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	559 117	2,7	555 648	0,6
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	513 520	2,5	599 320	-14,3
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	457 600	2,2	631 927	-27,6
8431	Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.	455 251	2,2	422 170	7,8
7326	Výrobky ostatní ze železa, oceli	365 914	1,8	293 449	24,7
Celkem TOP10		10 383 475	50,6	10 180 135	2,0
Celkem vývoz		20 528 711		20 168 285	1,8

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Finska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
4810	Papír, karton ap., natírané kaolínem aj., barvené	970 635	10,7	907 156	7,0
4703	Buničina dřevná, nátrónová, sulfátová	583 546	6,4	472 583	23,5
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	393 314	4,3	298 158	31,9
8532	Elektrické kondenzátory, pevné, otočné nebo doladovací	320 125	3,5	311 567	2,7
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	301 414	3,3	396 890	-24,1
3902	Polymery propylenu olefinů v primár. formách	258 910	2,9	161 301	60,5
8504	Transformátory, el. měniče, statické induktry	247 691	2,7	272 148	-9,0
7219	Výrobky ploché válc., z nerez. oceli, nad 600 mm	235 515	2,6	454 350	-48,2
4823	Papíry, kartony, lepenky, vata buničitá ap.	198 710	2,2	196 183	1,3
4011	Pneumatiky nové z pryže	192 772	2,1	469 133	-58,9
Celkem TOP10		3 702 632	40,8	3 939 469	-6,0
Celkem dovoz		9 077 025		10 092 261	-10,1

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Dopravní průmysl a infrastruktura

Evropská komise stanovila v červenci 2016 členským státům EU národní limity pro snížení emisí skleníkových plynů v oblasti dopravy, zemědělství a bydlení. Dle uvedeného nařízení musí Finsko v letech 2021–2030 zredukovat emise v těchto sektorech až o 39 %. Přes dlouhodobě aktivní přístup Finska znamená požadavek na tak významné snížení emisí pro oblast dopravy velkou výzvu. Velké vzdálenosti způsobují, že se značná část energií v zemi spotřebovává právě v sektoru dopravy. K dosažení předepsaného emisního cíle tak bude muset tento sektor projít poměrně výraznou strukturální i technickou změnou, což otevírá možnosti pro české exportéry – vláda se hodlá zaměřit na podporu ekologičtější hromadné dopravy osob (dálkové i městské, podpora železnic), nutností bude i výrazná obměna vozového parku (plynový a elektrický pohon vozidel či motory na biopaliva – zde se počítá se zvýšením podílu biosměsí v palivech až na 40 %).

► Energetický průmysl

Finsko postrádá jakékoliv domácí zdroje fosilních paliv a musí tak veškerou ropu, zemní plyn a uhlí dovážet. Závislost na dovozech (většinou z Ruska), požadavky EU a Kjótského protokolu v oblasti snižování emisí i silné environmentální cítění jsou hlavními příčinami toho, že Finsko intenzivně usiluje o využívání obnovitelných zdrojů energie (biomasa, hydroenergie, větrná a solární energie, tepelná čerpadla) a o rozvoj jaderné energetiky. Cílem vlády je dosažení „carbon-free“ energetického mixu do roku 2050 – již v roce 2020 by měly obnovitelné zdroje zajišťovat 38 % energetických potřeb země, v roce 2030 by měl tento podíl dosáhnout již 50 %. Kromě tradičního využívání biomasy hodlá finská vláda výrazně podporovat rozvoj „větrné“ energie (do roku 2030 částkou cca 3 mld. EUR) i pokročilých solárních systémů. Očekává se další rozšíření využívání tepelných čerpadel, a to jak pro nové budovy, tak i při rekonstrukci stávajících objektů. Jejich počet má vzrůst ze současných cca 700 tis. jednotek až na 1 mil. kusů v roce 2020 (roční potřeba okolo 60 tis. ks). Kromě dodávek pro sektor „obnovitelných energií“ existují exportní příležitosti i v dalších oblastech energetiky. Finsko má v roce 2018 zahájit výstavbu prvního bloku nové jaderné elektrárny Hanhikivi, modernizacemi prochází řada uhelných a vodních elektráren i elektrická přenosová infrastruktura.

► Plasty a gumárenský průmysl

Finský chemický průmysl jako celek momentálně nezažívá své nejlepší období. Zatímco v roce 2013 byl největším exportním sektorem s 25 % podílem na celkovém vývozu země, během dvou let, do roku 2015, následoval propad o téměř čtvrtinu na 19 %. Hodnota exportu chemických výrobků (10,1 mld. EUR) se snížila pod hodnotu importu (10,5 mld. EUR). V mnohem lepší kondici je však sektor plastů a gumárenských výrobků, jenž s hodnotou dovozu cca 2 mld. EUR (2015) zaujímá v rámci chemického průmyslu téměř 20% podíl. Poptávka po plastech v primárních formách i po plastových a gumárenských výrobcích nekopíruje negativní trend chemického průmyslu a v posledních letech naopak stále mírně stoupá.

► Strojírenský průmysl

Strojírnoství tvoří jeden z pilířů finské ekonomiky, podílí se téměř čtvrtinou na celkové průmyslové výrobě země – v roce 2014 měl tento sektor obrát 27,1 mld. EUR. Jako jeden z mála oborů zaznamenal strojírenský průmysl i v období současných exportních problémů Finska v roce 2015 nárůst vývozu o 4 % a vygeneroval přes 31 % exportních příjmů země. Dovozy v roce 2015 stouply dokonce o 8 %. Nejúspěšnější finské produkty pocházejí z oblasti stavby lodí, motorů pro lodě a pro elektrárny, stroje na výrobu buničiny a papíru, stroje na zpracování kamene a minerálů, výtahy, zvedací zařízení a jeřáby, stroje a technologické linky pro zemědělství a lesnictví. Nejčastěji poptávané produkty od finských strojírenských firem jsou subdodávky z oblasti metalurgie, přesného obrábění a svařovaných kovových konstrukcí.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Vysoce kvalitní a technologicky sofistikované lékařské vybavení má ve Finsku tržní potenciál. Finský trh se zdravotnickými technologiemi zaznamenal v posledních letech silný růst. Import zaznamenává v posledních letech stabilní růst (cca o 4 % ročně). V roce 2015 byla parlamentem schválena nová strategie zdravotní péče ve státním sektoru (cca 75 % výkonů), jejímž cílem je vyrovnat její kvalitu s péčí v soukromých zařízeních. Strategie mj. počítá s rozšířením zdravotnických kapacit či výraznými investicemi do nového zdravotnického vybavení. Dovoz léčiv představuje téměř 4 % celkového finského importu, v roce 2015 země dovezla farmaka v hodnotě více než 2 mld. EUR (meziročně 8% nárůst).

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Každoroční nárůst útrat za potraviny a nápoje činí okolo 4 %. Finsko není v tomto sektoru soběstačné, např. v roce 2015 dovezlo potraviny za více než 3,7 mld. EUR, což je nárůst o více než 3 % oproti roku 2014. Vzhledem ke stabilnímu rozvoji trhu tak příležitost pro české exportéry nepředstavuje pouze tradiční a dlouhodobě úspěšná potravinářská komodita – pivo, ale i další produkty (mléčné výrobky, cukrovinky, chmel, semena, luštěniny, tabák, krmiva pro domácí zvířata atd.).

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0403 – Podmáslí, mléko, smetana kyselá, jogurt, kefir
	HS 0713 – Luštěniny suché vyluštěné i loupané, drcené
	HS 1106 – Mouka, krupice, z luštěnin, manioku ap. ovoce aj.
	HS 1207 – Semena, plody olejnaté, ostatní, i drcené
	HS 1210 – Šišťice chmelové, čerstvé, sušené ap., lupulin
	HS 1905 – Zboží pekařské, pečivo, oplatky, rýžový papír
	HS 2203 – Pivo ze sladu
	HS 2309 – Přípravky používané k výživě zvířat
	HS 2402 – Doutníky, doutníčky, cigarety z tabáku, náhražek
	HS 2403 – Výrobky, náhražky tabákové, tab. výtahy, trestí

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3002 – Krev lidská, živočišná, antiséra, látky očkovací
	HS 3004 – Léky odměřené, kromě krve, antisér, vaty aj.
	HS 3005 – Vata, gáza, obinadla ap. zboží
	HS 9402 – Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
Plasty a gumárenský průmysl	HS 3206 – Barviva ost., výrobky anorg., použ. jako luminofor
	HS 3215 – Tiskařské barvy, inkousty, tuše, i tuhé
	HS 3906 – Polymery akrylové, v primárních formách
	HS 3907 – Polyacetaly, pryskyřice ap., v primárních formách
	HS 3917 – Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 3923 – Výr. přepravy n. balení zboží, zátky ap., z plastů
	HS 4009 – Trouby, hadice aj., z kaučuku vulkan., ne tvrdého
	HS 4011 – Pneumatiky nové z pryže
Strojírenský průmysl	HS 7214 – Tyče, pruty jiné ze železa, oceli nelegované
	HS 7217 – Dráty ze železa n. oceli, nelegované
	HS 7308 – Konstrukce, části, desky, tyče aj., ze železa n. oceli
	HS 7325 – Ostatní výrobky lité ze železa n. oceli
	HS 8412 – Motory, pohony ostatní
	HS 8413 – Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8431 – Součásti jeřábů, vozíků, ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8434 – Dojící stroje a mlékárenské stroje a zařízení
	HS 8445 – Stroje pro přípravu vláken, spřádání aj. přízí
HS 8457 – Obráběcí centra, stroje obráběcí stavebnicové	
Automobilový průmysl a Železniční a kolejová doprava	HS 8601 – Lokomotivy, lokotraktory
	HS 8603 – Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8702 – Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8703 – Osobní auta aj. motor. vozidla pro přepravu osob
	HS 8704 – Motorová vozidla pro přepravu nákladu
Energetický průmysl	HS 8406 – Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8418 – Chladničky, boxy mrazicí aj., čerpadla tepelná
	HS 8419 – Stroje ke zprac. materiálů změnou teplot
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8502 – Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
	HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické indukory
HS 8544 – Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	

Francie

Od recese francouzského hospodářství z roku 2009 vykazuje tempo růst HDP nízké hodnoty, konkrétně se v roce 2016 jednalo o 1,3 % a podobný trend lze očekávat i v dalších letech. Míra inflace ve Francii se v posledních 4 letech pohybovala, podobně jako v dalších evropských zemích, pod jedním procentem a nezaměstnanost se dlouhodobě drží mezi 9-10 %. V roce 2016 žilo ve Francii 64,6 mil. obyvatel a HDP na obyvatele ve stejném období dosahoval zhruba 38 tis. USD.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	0,6	1,3	1,3	1,3	1,6	1,7
HDP/obyv. (USD)	44 445	37 653	38 537	39 621	40 661	41 878
Míra inflace (%)	0,6	0,1	0,3	1	1,1	1,3
Nezaměstnanost (%)	10,3	10,4	9,8	9,6	9,3	9
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-30,3	-4,8	-11,5	-9,7	-8,3	-3,6
Populace (mil.)	64,0	64,3	64,6	64,9	65,2	65,5
Konkurenceschopnost	23/144	22/140	21/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	-	-	-	-	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF, SB

- ▶ Francie je součástí vnitřního trhu EU.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Francie umístila na 21. pozici a dle OECD není exportně rizikovou zemí.

Vývoz ČR do Francie 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	26 427 481	13,1	22 312 682	18,4
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	21 343 877	10,6	21 661 913	-1,5
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	13 058 281	6,5	13 144 413	-0,7
8702	Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu	5 599 532	2,8	5 838 501	-4,1
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	5 067 777	2,5	4 329 164	17,1
8528	Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní	4 145 947	2,1	3 530 680	17,4
8415	Stroje, přístroje klimatizační	3 935 286	1,9	3 762 611	4,6
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	3 712 478	1,8	4 675 211	-20,6
8512	Přístroje elektr. osvětlovací aj., stěrače ap.	3 370 323	1,7	2 827 536	19,2
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	3 193 527	1,6	3 330 980	-4,1
Celkem TOP10		89 854 509	44,4	85 413 691	5,2
Celkem vývoz		202 237 738		194 466 079	4,0

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Francie 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	9 921 355	9,3	8 180 400	21,3
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	7 855 435	7,4	7 019 772	11,9
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	5 841 066	5,5	4 658 167	25,4
3303	Parfémy, vody toaletní	3 559 039	3,4	3 140 672	13,3
8704	Motorová vozidla pro přepravu nákladu	1 700 714	1,6	1 116 777	52,3
8701	Traktory	1 458 509	1,4	1 501 626	-2,9
3808	Insekticidy, herbicidy, fungicidy, a pod. přípravky	1 358 801	1,3	1 512 985	-10,2
7210	Výr. z železa, oceli, nad 600 mm, plátované, pokov.	1 346 261	1,3	1 716 752	-21,6
8803	Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků prolétání	1 319 343	1,2	1 047 666	25,9
3304	Přípravky kosmetické, líčidla	1 303 293	1,2	1 175 651	10,9
Celkem TOP10		35 663 816	33,6	31 070 468	14,8
Celkem dovoz		106 198 401		101 442 963	4,7

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Automobilový sektor se stal v roce 2016 tahounem průmyslové výroby ve Francii a rostoucí počet registrací nových vozů ve Francii naznačuje, že po poklesu v první polovině dekády bude růst i v následujících 2 letech. Poptávka po zahraničních subdodávkách do automobilového průmyslu rostla v roce 2016 osmiprocentním tempem a automobilový průmysl byl tak nejdynamičtěji rostoucím odvětvím z hlediska subdodávek obecně. Obdobně dynamický trend pokračuje i v roce 2017.

Koncern PSA plánuje do roku 2020 přechod na novou generaci modulárních platforem, hodlá navýšit podíl subdodávek (ze současných 60 %) a změnit dodavatelský systém. V této souvislosti se otevírá příležitost pro české firmy zapojit se do nově vznikajícího řetězce subdodavatelů pro PSA a navázat nová partnerství s francouzskými strojírenskými firmami v tomto oboru. Novinkou, která může zamíchat kartami na evropském trhu automobilových subdodávek, je koupě automobilky Opel koncernem PSA začátkem roku 2017.

► Civilní letecký průmysl

Čeští subdodavatelé mají příležitost spolupracovat s koncernem Airbus, který po oživení civilní letecké dopravy v roce 2014, dosáhl v roce 2015 rekordních výsledků s 850 objednávkami na nové stroje. Koncern uskutečnil v roce 2016 reorganizaci řízení a zeštíhlení administrativního aparátu a do roku 2019 plánuje provést revizi své dodavatelské sítě a získat nové subdodavatele s cenově dostupnějšími řešeními. Očekávaná restrukturalizace z důvodu snižování nákladů civilní divize Dassault Aviation v roce 2017 je rovněž příležitostí pro outsourcing vybraných výrobních aktivit firmy do České republiky.

Francie je nejvýznamnějším evropským hráčem v kosmickém odvětví s financováním této oblasti v rozsahu 2,2 mld. EUR ročně, z toho 863 mil. EUR tvoří příspěvek Francie do programů ESA. Francouzský kosmický průmysl má roční obrát 6,4 mld. EUR. Efektivním základem spolupráce v kosmickém průmyslu je Smlouvy o spolupráci v oblasti průzkumu a využívání kosmického prostoru k mírovým účelům. Ta otevírá cestu ke spolupráci českých firem s velkými francouzskými prvokontraktory v rámci programů ESA, programů EU (Horizont 2020) a na tendry, které vypisuje Evropské kosmické centrum na Guyaně. Prioritou Francie v následujících letech je vývoj a provoz nosných raket Ariane. Na podzim 2016 proto započal projekt vývoje nové generace motorů pro tyto rakety, na jejímž vývoji budou výrazně participovat evropské firmy.

► Energetický průmysl

Nejdynamičtějším odvětvím francouzské energetiky je od roku 2015 sektor obnovitelných zdrojů energie, přestože v energetickém mixu Francie hraje pořád druhořadou roli. Francii se daří naplňovat stanovené cíle energetické tranzice produkovat v roce 2020 až 23 % energie z obnovitelných zdrojů. V praxi se toto úsilí promítá do ambiciózních plánů zejm. na výstavbu parků větrných elektráren. V roce 2017 tak Francie např. realizuje tendr na zřízení větrných farem na atlantickém pobřeží v provincii Charente-Maritime poblíž Île d'Oléron. Koncern EDF plánuje zvýšit celosvětovou výrobu energie z obnovitelných zdrojů energie z nyníšších 28 GW instalovaného výkonu na 50 GW v roce 2030. Každoroční investice EDF do nových kapacit mají dosahovat 2-2,5 mld. EUR. Koncem roku 2016 EDF vyhlásil tendr na výstavbu 3 mořských parků větrných elektráren, každý s výkonem 1,5 GW. Neméně zajímavou oblastí je klasická a jaderná energetika. Pohlčení

výrobních kapacit firmy Areva společností EDF v roce 2017 a související tlak na snižování nákladů slibuje potenciál pro nákup výrobků a služeb českých firem ze strany francouzského koncernu.

► **Obranný průmysl**

Zvýšená bezpečnostní rizika vedou Francii k postupnému navyšování rozpočtů branně-bezpečnostních složek. Koncem roku 2015 oznámil francouzský prezident plán na komplexní přezbrojení policie a dalších bezpečnostních složek a nákup nové techniky pro armádu. Významnou položkou nákupů se mají stát ruční palné zbraně a střelivo, výstroj, radary a detektory. Armádní rozpočet a utrácení na nové zbraně má kontinuálně růst až do roku 2020 ze současných 32 mld. EUR na výsledných 41 mld. EUR. Na podpoře zvýšení rozpočtů bezpečnostních a obranných složek státu existuje ve Francii shoda napříč politickým spektrem. Lze proto očekávat, že poptávka po výrobcích obranného průmyslu bude pokračovat i po volebním roce 2017.

► **Plasty a gumárenský průmysl**

Od roku 2013 roste francouzský trh s kompozitními materiály 8% tempem. Kompozity, které byly v minulosti doménou převážně leteckého průmyslu, nacházejí uplatnění i v dalších oborech, jako energetika a doprava. Podle statistik mezinárodního veletrhu subdodavatelů MIDEST byla v letech 2015 a 2016 poptávka po zahraničních plastových výrobcích ze strany francouzských firem nejdynamičtější ze všech odvětví. Vysoký růst si má odvětví zachovat i v následujících letech z důvodu změn ve výrobních procesech a prosazování stále většího množství kompozitních materiálů v průmyslových výrobcích.

V letech 2017–2018 jsou ve Francii naplánovány investice ve výši 450–500 mil. EUR do kapacit vývoje a výroby kompozitů – kromě francouzských, amerických a japonských firem vkládá prostředky do vědy a výzkumu v této oblasti i francouzský stát prostřednictvím místních klastrů zaměřených na nové materiály.

► **Textilní a obuvnický průmysl**

Z celého odvětví byl v posledních letech nejdynamičtější sektor technických textilií. Zatímco v roce 2010 tvořil jen čtvrtinu celkového trhu s textiliemi, v roce 2017 dosáhne podle prognóz 45 %. Poptávka po technických textiliích stagnuje ve stavebnictví. Tahouny každoročního 4% růstu odvětví jsou ve Francii průmysl a doprava. Na místním trhu mají šanci prosadit se zejména technický textil a speciální tkaniny, které přesahují do dalších odvětví (např. automobilový letecký průmysl, stavebniny aj.).

► **Zdravotnický a farmaceutický průmysl**

Francouzský farmaceutický průmysl zůstává jedním z nejvýznamnějších na světě. Vývojové trendy v oblasti a světová konkurence donutily francouzské firmy vypracovat restrukturalizační plány, které mají zvýšit konkurenceschopnost francouzského farmaceutického průmyslu. Součástí plánu je i revize obchodních partnerů pro subdodávky pro výrobu léčiv, resp. přenos některých částí výroby do levnějších evropských zemí. České firmy mají příležitost se i nadále prosadit dodávkami pro francouzské nemocnice prostřednictvím tendrů a státních nákupčích agentur.

► **Zpracovatelský průmysl**

Francouzská ekonomika je v posledních letech tažena spotřebou domácností, což je i hlavní důvod toho, že poptávka po luxusním zboží nebyla výrazněji poznamenána posledními lety hospodářské stagnace. Z hlediska náročnosti a vysoké konkurence na trhu má ve Francii šanci prosadit se pouze spotřební zboží s vysokou přidanou hodnotou, kvalitním designem a, v čím dál větší míře, zakázkově vyrobené.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Automobilový průmysl	HS 3917 – Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 4011 – Pneumatiky nové z pryže
	HS 7007 – Sklo bezpečnostní tvrzené, vrstvené
	HS 7308 – Konstrukce, části, desky, tyče aj., ze železa n. oceli
	HS 7315 – Řetězy, řetízky, jejich části, ze železa, oceli
	HS 7325 – Ostatní výrobky lité ze železa n. oceli
	HS 7610 – Konstrukce hliníkové, části, desky, profily ap.
	HS 8702 – Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8703 – Osobní auta aj. motor. vozidla pro přepravu osob
	HS 8707 – Karosérie motor. vozidel, traktorů, vč. kabin
	HS 8708 – Části, součásti a přísl. motor. vozidel čísel 8701 až 8705
Civilní letecký průmysl	HS 8801 – Balony, vzducholodě, kluzáky, rogala ap.
	HS 8411 – Proudové motory, turbovrt. pohony a ost. plyn. turbíny
	HS 8803 – Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání
	HS 8804 – Padáky vč. paraglidingu ap., vč. příslušenství
Obranný průmysl	HS 9301 – Zbraně kromě revolverů, pistolí a sečných a bodných zbraní
	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9303 – Zbraně střelné, zaříz. využívající výbuchu ost.
	HS 9304 – Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
	HS 9305 – Části a příslušenství zbraní, revolverů a pistolí
	HS 9306 – Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní
Zpracovatelský průmysl	HS 1522 – Degras, zbytky po zpracování tuků, vosků
	HS 2529 – Živec; leucit; nefelin a nefelinický syenit; kazivec
	HS 4401 – Dřevo palivové, štěpky, třísky, piliny dřevěné
	HS 4705 – Buničina dřevná, polochemická
	HS 7101 – Perly pravé i opracované, tříděné, netříděné ap. od.
	HS 7005 – Sklo tabulové plavené, s povrchem broušeným aj.
	HS 7006 – Sklo lité, tažené, plavené, vrtané aj. zpracované
	HS 7013 – Sklo stolní do domácnosti, kuchyňské aj. zboží
	HS 7020 – Zboží skleněné ostatní
	HS 7101 – Perly pravé i opracované, tříděné, netříděné ap. od.
	HS 7103 – Drahokamy, polodrahokamy i opracované ap.
HS 7104 – Drahokamy, polodrahokamy umělé, rekonstituované	
HS 7106 – Stříbro surové i ve formě polotovarů, prachu	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zpracovatelský průmysl	HS 7110 – Platina surová i ve formě polotovarů, prachu
	HS 7115 – Ostatní výrobky z drahých kovů nebo kovů plát. drahými kovy
	HS 7206 – Železo, ocel nelegovaná v ingotech aj. tvarech
	HS 8001 – Cín surový (neopracovaný)
	HS 9601 – Slonovina, rohovina, želvovina, korály ap. látky, výrobky z nich
Energetický průmysl	HS 8401 – Reaktory, jaderné články palivové, nevyhořelé
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8502 – Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 0510 – Ambra šedá, kastoreum, cibet a pižmo; žluč, žlázy aj.
	HS 3005 – Vata, gáza, obinadla ap. zboží
	HS 3006 – Zboží farmaceutické jiné
	HS 7017 – Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
	HS 9018 – Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9401 – Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka
Textilní a obuvnický průmysl	HS 5901 – Textilie povrstvené, plátno malířské ztužené
	HS 5903 – Textilie impregnované, povrstvené ap. plasty
	HS 5906 – Textilie pogumované jiné
	HS 5907 – Textilie jinak povrstvené ap., plátno malované
	HS 5909 – Hadice ap. textilie trubkové i s armaturou
	HS 5911 – Textilní výrobky a zboží pro technické účely
	HS 6501 – Šišáky, formy kloboukové nezformované z plsti
Plasty a gumárenský průmysl	HS 3911 – Pryskyřice ropné, kumaron-indenové, polysulfidy
	HS 3906 – Polymery akrylové, v primárních formách
	HS 3907 – Polyacetyly, pryskyřice ap., v primárních formách
	HS 3916 – Monofily přes 1 mm. pruty, tyčinky ap. z plastů
	HS 3917 – Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 3918 – Krytiny podlahové, obklady stěn, stropů, z plastů
	HS 3919 – Desky, folie, filmy ap., samolepicí, z plastů
	HS 3920 – Desky, fólie, filmy ap. z plastů, nekomb. s jinými materiály
	HS 3921 – Desky, listy, folie, filmy, pruhy ap. ost., z plastů
	HS 3925 – Výrobky stavební z plastů jinde neuvedené
HS 3926 – Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů	

Chorvatsko

Od roku 2015 vykazuje chorvatská ekonomika mírný růst HDP, který v roce 2016 dosáhl 1,9 %. Podle odhadu MMF by mělo i v následujících letech docházet k pozvolnému růstu ekonomiky. Míra inflace by se měla od letošního roku dostat do kladných hodnot. Nezaměstnanost se postupně snižuje a v roce 2016 byla na úrovni 16,4 %. Celková populace v Chorvatsku čítá 4,2 mil. obyvatel a HDP na obyvatele přesáhlo 12 tis. EUR. Běžný účet je mírně pozitivní, s hodnotou 1,5 mld. USD.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	-0,4	1,6	1,9	2,1	2,2	2,3
HDP/obyv. (USD)	13 490	11 573	11 858	12 293	12 834	13 491
Míra inflace (%)	-0,2	-0,5	-1	0,8	1,7	1,9
Nezaměstnanost (%)	17,1	16,9	16,4	15,9	15,4	15
Bilance běžného účtu (mld. USD)	0,5	2,6	1,5	1,1	0,8	0,4
Populace (mil.)	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
Konkurenceschopnost	77/144	77/140	74/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	5/7	5/7	5/7	5/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF, SB

- ▶ Chorvatsko je součástí vnitřního trhu EU.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Chorvatsko umístilo na 74. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je 5/7.

Vývoz ČR do Chorvatska 2016 (2015),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	2 007 498	16,8	1 945 249	3,2
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	546 120	4,6	201 103	171,6
3402	Prostředky povrchově aktivní prací, čistící aj.	418 478	3,5	467 294	-10,4
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	405 548	3,4	407 178	-0,4
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	359 147	3,0	410 371	-12,5
4011	Pneumatiky nové z pryže	250 873	2,1	94 546	165,3
9619	Hygienické vložky, tampony, dětské pleny a pod. hygien. výrobky	213 293	1,8	264 245	-19,3
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	165 481	1,4	150 939	9,6
8542	Obvody integrované elektronické	155 879	1,3	133 066	17,1
1905	Zboží pekařské, pečivo, oplatky, rýžový papír, apod.	142 171	1,2	165 172	-13,9
Celkem TOP10		4 664 488	38,9	4 239 163	10,0
Celkem vývoz		11 981 357		11 653 571	2,8

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Chorvatska 2016 (2015),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	762 930	22,2	660 498	15,5
8504	Transformátory, el. měniče, statické induktry	301 099	8,8	174 517	72,5
9401	Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka	120 010	3,5	45 107	166,1
4205	Výrobky ostatní z usně přírodní, kompozitní	116 011	3,4	98 336	18,0
3907	Polyacetyly pryskyřice a pod. v primárních formách	100 686	2,9	84 436	19,2
4403	Dřevo surové i odkorněné bez dřevní běli, mízy	100 506	2,9	82 064	22,5
8302	Úchytky, kování, věšáky, háčky ap. z kovů obec.	90 840	2,6	86 319	5,2
7606	Desky, plechy ap., hliníkové o síle nad 0,2 mm	82 200	2,4	12 333	566,5
8480	Rámy, základny, formovací modely pro formy aj.	62 528	1,8	98 515	-36,5
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	60 726	1,8	23	263 926,1
Celkem TOP10		1 797 536	52,4	1 342 148	33,9
Celkem dovoz		3 431 844		3 118 812	10,0

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilová doprava

Jedná se zejména o dodávky osobních automobilů. V úvahu také přicházejí dodávky motorových vozidel pro veřejnou osobní dopravu, například tramvají nebo jejich komponentů (Zagreb, Osijek) a dále dodávky zemědělských strojů a traktorů. Další možností jsou dodávky dílů, poskytování poradenství a servisu.

► Dopravní průmysl a infrastruktura

Je možné navazovat na reference z již realizovaných zakázek výstavby úseků silnic, železničních tratí, tunelů a mostů. Chorvatské ministerstvo dopravy obdrželo v červenci 2016 z Bruselu 297 mil. EUR na výstavbu druhé koleje železniční trati Križevci–Koprivnice–maďarská hranice. Dále se připravují projekty výstavby dopravních železničních koridorů, které by spojily další části země, a projekty spojené s výstavbou Pelješského mostu, zejména jeho obslužných komunikací. Rozbíhá se celková modernizace lokální železniční infrastruktury. Tento sektor skýtá velké šance pro české firmy, z nichž některé mají vybudované dobré vztahy díky již uskutečněným projektům (Subterra, Metrostav, OHL ŽS, Zakládání staveb, AŽD, SUDOP). V návaznosti na výstavbu koridorů se přistupuje k modernizaci nádraží, letišť, přístavů a přístavních dopravních uzlů. S výstavbou a modernizací infrastruktury souvisí možnosti zpracování projektů, dodávky zabezpečovacích zařízení a dalších vyspělých technologií pro dopravní systémy.

► Energetický průmysl

Chorvatsko zajišťuje přibližně 80 % elektrické energie z vlastních zdrojů. Zbývající část realizuje dovozy zejména z Maďarska, Slovinska a Bosny a Hercegoviny. Strategické plány v rozvoji energetiky zřejmě nebudou realizovány vzhledem ke zprovoznění nových tepelných elektráren. Preferuje se rozvoj obnovitelných zdrojů energie, z nichž by země chtěla do roku 2020 získávat přibližně 20 % energie. Díky přírodním možnostem je možné vybírat z alternativních zdrojů jako je voda, vítr, solární energie, geotermální energie, biomasa. V Chorvatsku jsou upřednostňovány, díky tarifní politice státu, zdroje na spalování biomasy a zdroje výroby energie z malých vodních elektráren. Možnosti dodávek pro české firmy jsou také v plynářském sektoru. Zelenou totiž dostala výstavba LNG terminálu na Krku, probíhá realizace a modernizace stávající sítě produktovodů a lokálních (městských) sítí. Rovněž se plánuje realizace napojení plynovodu IAP na TAP, kde by Chorvatsko mohlo být jedním z lídrů konsorcia. Další obchodní smlouvy by bylo možné získat při rekonstrukcích a modernizacích městských a regionálních tepláren, průmyslových elektráren, plynojemů a lokálních zásobníků paliv.

► Chemický průmysl

Stále se zvyšuje vývoz toaletních a kosmetických přípravků, silic, vonných látek, pracích prášků, čistících a leštících přípravků a různých chemikálií pro další chemickou výrobu. Významnou a perspektivní položku představují dodávky hnojiv vzhledem k nedostačujícím a zastaralým výrobním kapacitám v teritoriu. Významnou položky vývozu představují také léčiva a farmaceutické výrobky.

► Plasty a gumárenský průmysl

Narůstají požadavky na dodávky pneumatik a plastových výrobků v prvotních i neprvotních formách. Také kožená obuv a další kožené výrobky patří k tradičním vývozním položkám.

► Služby

České firmy se uplatňují ve službách spojených s turistikou a cestováním, s ubytováním a servisem v restauracích a při rozvoji trajektové námořní dopravy (přístavy Rijeka, Zadar, Trogir, Split, Ploče). Díle modernizují mariny pro rekreační lodní sporty, investují do výstavby vodních parků (např. Aquacolors Park v Poreči) a hotelových komplexů (Costabella resort). Dochází k rozvoji služeb cestovních kanceláří, provozovatelů zájezdů, turistických průvodců a pomocných služeb spojených s námořní dopravou. Významné jsou také dodávky pro vybavení ubytovacích kapacit hotelů, popřípadě investice do renovací ubytovacích kapacit pro zlepšení ubytovacích služeb.

► Strojírenský průmysl

Možnosti spočívají hlavně v dodávkách tradičních českých strojírenských výrobků, jejichž renomé je veliké, jako jsou osobní automobily, traktory, ale i v možnostech dodávek technologií pro potravinářský průmysl. Možnosti pro české firmy jsou také v subdodávkách pro místní výrobu kolejových vozidel, tramvají, příměstských vlaků a autobusů. U kolejových vozidel je možnost spolupráce buď v kooperační výrobě či převzetí části výroby nebo v kompletních dodávkách a modernizaci, např. starších tramvají české výroby. Velký potenciál tkví v komoditách, jako jsou malá letadla, hydroplány a subdodávky pro lodní průmysl. Příležitosti lze najít i v dodávkách strojů a zařízení pro farmaceutický průmysl, dřevozpracující průmysl, elektrotechnický průmysl, telekomunikační průmysl atp.

► Vodohospodářství a odpadní průmysl

Tato oblast poskytuje českým firmám velmi zajímavé dodávkové možnosti především z důvodu ochrany pobřeží a tím pádem možnost účasti na ekologických projektech. Mnohá města a sdružení obcí nutně musejí modernizovat vodohospodářské sítě. Jedná se především o dodávky úpraven a čističek odpadních vod. Financování těchto projektů je realizováno ze strukturálních fondů EU a doplňováno financováním ze státního rozpočtu, rozpočtu měst a obcí, rozpočtu Evropské banky pro obnovu a rozvoj apod. Konkrétní příležitosti se prolínají i s dalšími obory, zejména s dodávkami zařízení pro obnovitelné zdroje energie. Potenciál mají i dodávky pro odpadové hospodářství a spalovny odpadu.

► Zábava a volný čas

Velký potenciál vidíme v dodávkách sportovních potřeb, sportovního vybavení škol, hřišť a tělocvičen, sportovních klubů a tělovýchovných zařízení vysokých škol.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Řada nemocnic a dalších zdravotnických zařízení vyžaduje modernizaci, což se projevuje zvýšenými poptávkami v tomto oboru. Přípravuje se výstavba nové nemocnice v Pule a modernizace a rozšíření nemocnic v Záhřebu, Splitu, Osijeku, Bjelovaru a dalších městech. Exportní potenciál přinášejí i možnosti dodávek zařízení pro specializovaná pracoviště jako jsou oční kliniky, gynekologicko-porodnické, zubní, kosmetické a chirurgické laboratoře. Spolupráce ve farmaceutickém průmyslu je perspektivní zejména ve vývoji a testování léků. V úvahu připadá i vývoz speciálních léčiv. Zaznamenáváme také výrazný zájem v oblasti rozvoje balneologických zařízení a zájem o spolupráci v oblasti lázeňství všeobecně. Mnohé projekty by měly být podpořeny spolufinancováním z fondů EU.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Chorvatský potravinářský průmysl má širokou základnu. Po vstupu země do EU se rozšířily možnosti přímých dodávek i možnosti kooperace na místním trhu. Šance pro dodávky českých firem jsou zejména v dodávkách pro privátní značky obchodních řetězců nebo subdodávky pro zpracovatelský průmysl. Z konkrétních příležitostí je třeba zmínit dodávky mléka (zejména sušeného) a smetany vzhledem k omezeným kapacitám chorvatských mlékárenských závodů. Další položku možného vývozu tvoří šťávy a výtažky z rostlin jako komponenty pro nápojový průmysl. Pro realizaci dodávek nápojů je na trhu velmi silná místní konkurence. Uzeniny a další masné výrobky představují další vývozní potenciál, i když omezený vzhledem k silné místní konkurenci. Exportní příležitosti jsou v bio-potravinách (např. müsli, cereálie) a obecně v sortimentu zdravé výživy. Trvalý zájem je o dodávky ochucovadel, kečupů, omáček apod. Na chorvatském trhu by se mohli uplatnit i někteří menší a střední vývozci piva. V poslední době zaznamenáváme zvýšenou poptávku po krutím a kuřecím mase. Zajímavou položkou jsou sladkovodní živé ryby. Zájem je také o dodávky surovin, jako je sója a kukuřice pro výrobu polotovarů a krmných směsí. Na trhu si také získávají místo luxusní potraviny, určené hlavně k obohacení trhu. Jedná se o sortiment cukrovinek, lahůdek atp. Vzhledem k tomu, že na chorvatském trhu figuruje jediný výrobce hnojiv, nabízí se možnost jejich vývozu z České republiky. Zajímavá je také možnost vývozu strojů, které lze využít při zemědělské výrobě. Stín na tento obor vrhají současné finanční potíže společnosti Agrokor, která je největší privátní společností v Chorvatsku. Agrokor vlastní i největší maloobchodní řetězec Konzum, který se může potýkat s určitými dovozními opatřeními.

► Zpracovatelský průmysl

Mezi položky, o které je na chorvatském trhu trvalý zájem, patří sklářské výrobky, tiskařské výrobky, zrcadla a dřevěné rámy na obrazy, bižuterie, výrobky ze stříbra a zlata, kovové výrobky apod. Zájem o tyto výrobky se bude zvětšovat ve vazbě na zvyšující se kupní sílu obyvatelstva.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0301 – Živé ryby
	HS 0401 – Mléko, smetana nezahuštěná, neslazená
	HS 0402 – Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 1003 – Ječmen
	HS 1302 – Šťávy, výtažky rostlin, pektiny, slizy a ostatní
	HS 1601 – Uzenky, salámy a podobné výrobky z masa, drobů, krve atd.
	HS 1704 – Cukrovinky bez kakaa (vč. bílé čokolády)
	HS 2203 – Pivo ze sladu
	HS 2621 – Strusky popely jiné včetně popela mořských chaluž
	HS 3101 – Hnojiva živočišná nebo rostlinná
	HS 4405 – Vlna dřevěná, moučka dřevitá
HS 8437 – Stroje pro čištění, třídění ap., semen, zrní aj.	
Vodohospodářství, odpadní průmysl	HS 3825 – Odpady j. n.; komunální, splašky, z chem. a příbuz. průmyslu ap.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Vodohospodářství, odpadní průmysl	HS 8414 – Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8421 – Stroje na čištění a filtraci vody a plynů, odstředivky
	HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8484 – Těsnění kovoplastická, soubory, sestavy těsnění
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8502 – Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
	HS 8507 – Akumulátory elektrické, vč. separátorů
Automobilová doprava	HS 8701 – Traktory a tahače
	HS 8702 – Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8703 – Osobní auta aj. motor. vozidla pro přepravu osob
	HS 8704 – Motorová vozidla pro přepravu nákladu
	HS 8705 – Motorová vozidla pro zvláštní účely
	HS 8707 – Karosérie motor. vozidel, traktorů, vč. kabin
	HS 9029 – Otáčkoměry, taxametry, krokoměry, tachometry ap.
Strojírenský průmysl	HS 8438 – Stroje pro potravinářství
	HS 8444 – Stroje k tvarování, stříhání ap., textilních mat.
	HS 8445 – Stroje pro přípravu vláken, spřádání aj. přízí
	HS 8451 – Stroje na praní, žehlení, barvení ap., látek, přízí
	HS 8453 – Stroje pro zpracování kůží, opravy obuvi aj.
	HS 8460 – Obráběcí stroje pro broušení, lapování, leštění ap.
	HS 8467 – Nářadí ruční pneumatické s motorem, ne elektr.
HS 8512 – El. přístroje osvětlovací nebo signalizační, stěrače ap.	
Energetický průmysl	HS 7311 – Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
	HS 8402 – Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8406 – Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8413 – Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8414 – Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8503 – Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.
HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické induktory	
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8530 – Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 8603 – Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8607 – Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
	HS 8608 – Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
	HS 8905 – Lodě majákové požární; plovoucí bagry, jeřáby

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9018 – Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9019 – Přístroje pro mechanoterapii, masážní, dýchací aj.
	HS 9020 – Přístroje dýchací ostatní, masky plynové
	HS 3005 – Vata, gáza, obinadla ap. zboží
	HS 9012 – Mikroskopy jiné než optické, difraktografy
	HS 9022 – Přístroje rentgenové aj. používající záření
Chemický průmysl	HS 3307 – Přípravky holicí, toaletní, kosmetické ap.
	HS 2925 – Sloučeniny s karboximidovou iminovou funkcí
	HS 3601 – Výbušniny
	HS 3805 – Silice terpentýnová, borová, sulfátová aj.
	HS 7110 – Platina surová i ve formě polotovarů, prachu
Plasty a gumárenský průmysl	HS 4011 – Pneumatiky nové z pryže
Zpracovatelský průmysl	HS 4911 – Výrobky tiskařské ostatní, vč. obrazů, rytin aj.
	HS 4414 – Rámy dřevěné, na obrazy zrcadla ap. předměty
	HS 5103 – Odpad z vlny nebo z jemných nebo hrubých zvířecích chlupů
	HS 5509 – Příze z vláken střížových chemických
	HS 5805 – Tapiserie ručně tkané, pracované jehlou, goblén
	HS 5810 – Výšivky v metráži pásech nebo jako motivy
	HS 5907 – Textilie jinak povrstvené ap., plátno malované
	HS 6811 – Zboží osinkocementové, buničitoementové ap.
	HS 6815 – Výrobky z kamene aj. nerostných hmot j. n.
	HS 7011 – Baňky, trubice skleněné, otevřené, nedohotovené
	HS 7018 – Perly, imitace perel, drahokamů ap., ze skla
	HS 7111 – Kovy obecné, stříbro, zlato, plátované platinou
	HS 7115 – Ostatní výrobky z drahých kovů nebo kovů plát. drahými kovy
	HS 6602 – Hole i sedací biče, bičiky jezdecké ap. výrobky
Zábava a volný čas	HS 9503 – Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, hračky, modely, puzzle
	HS 9504 – Potřeby pro společen. a video hry, herní stoly a zař.
	HS 9506 – Lyže, lyžařské potřeby, potřeby pro atletiku aj. sporty
Služby	CPA 50 – Vodní doprava
	CPA 55 – Ubytovací služby
	CPA 56 – Stravovací služby
	CPA 79 – Služby cest. agentur a kanceláří a jiné rezervační a související služby
	CPA 37.00 – Služby související s odpadními vodami

Irsko

V letech 2000-2007 rostla ekonomika Irska v průměru o 5 % ročně. Od roku 2008 do roku 2010 se Irsko nacházelo v recesi, přičemž v roce 2009 se jednalo o pokles HDP - 6,4 %. V roce 2011 dosáhl růst HDP 2,8 %. Poté ekonomika znovu zpomalila a v roce 2013 se zvýšil HDP pouze o 1,4 %. V roce 2015 došlo k velkému růstu HDP o 26,3 %, nicméně dle odhadů MMF by mělo postupně docházet ke snižování růstu až k 3 %. Míra inflace v roce 2016 byla 0,3 %. V dalších letech by měla její hodnota mírně růst. V zemi žije 4,7 mil. obyvatel a HDP na obyvatele přesahuje 69 tis. USD. Hodnoty nezaměstnanosti postupně klesají a v roce 2016 se nezaměstnanost pohybovala okolo 8 %. Běžný účet Irska je dlouhodobě v přebytku.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	8,5	26,3	4,9	3,2	3,1	2,8
HDP/obyv. (USD)	55 595	61 206	65 871	69 119	72 120	75 209
Míra inflace (%)	0,3	0	0,3	1,2	1,4	1,8
Nezaměstnanost (%)	11,3	9,5	8,3	7,7	7,2	6,8
Bilance běžného účtu (mld. USD)	4,3	29,0	29,1	29,8	30,2	31,7
Populace (mil.)	4,6	4,6	4,7	4,7	4,8	4,8
Konkurenceschopnost	25/144	24/140	23/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	-	-	-	-	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Irsko je součástí vnitřního trhu EU.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Irsko umístilo na 23. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik a dle OECD není exportně rizikovou zemí.

Vývoz ČR do Irska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	6 750 760	41,7	5 769 131	17,0
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	1 415 866	8,7	1 236 421	14,5
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	1 310 441	8,1	2 687 320	-51,2
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	816 485	5,0	507 766	60,8
8542	Obvody integrované elektronické	735 247	4,5	563 972	30,4
8414	Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	698 819	4,3	351 178	99,0
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	370 358	2,3	192 969	91,9
8412	Motory pohony ostatní	225 600	1,4	215 404	4,7
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	203 802	1,3	102 502	98,8
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	177 317	1,1	173 744	-
Celkem TOP10		12 704 695	78,4	11 800 407	7,7
Celkem vývoz		16 203 633		15 059 172	7,6

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Irska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	8 433 035	27,7	8 357 647	0,9
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	6 394 645	21,0	5 537 323	15,5
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	4 177 461	13,7	3 398 874	22,9
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	1 308 696	4,3	1 078 892	21,3
8534	Tištěné obvody	823 778	2,7	723 750	13,8
8443	Stroje, přístr. pro tisk s pomůckami HS 8442 (vč. kopírek, faxů); části	625 080	2,1	354 605	76,3
3002	Krev lidská, živočišná, antiséra, látky očkovací	582 348	1,9	776 121	-25,0
3302	Směsi vonných látek	573 868	1,9	509 806	12,6
2208	Ethylalkohol nedenat. pod 80 %, destiláty, likéry	551 473	1,8	442 837	24,5
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	442 712	1,5	291 734	51,8
Celkem TOP10		23 913 096	78,4	21 471 589	11,4
Celkem dovoz		30 488 534		29 370 241	3,8

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilová doprava

Za roku 2016 se prodej aut v Irsku meziročně zvýšil o 17,5 %. Česká auta jsou na ostrově ceněnou komoditou. Za poslední tři roky došlo v Irsku (převážně u maloročníků) ke zvýšení nákupů nových i již užívaných traktorů (především z Velké Británie). Kategorie zemědělských strojů a jejich součástí rozhodně patří mezi zajímavé obchodní příležitosti.

► Energetický průmysl

Obnovitelné zdroje energie patří v Irsku k hodně diskutovaným tématům. Irsko se zavázalo vyrábět z obnovitelných zdrojů nejméně 16 % veškeré energie spotřebované v roce 2020. K tomuto datu by mělo 40 % veškeré elektřiny, 12 % tepla a 10 % paliva v dopravě pocházet z obnovitelných zdrojů. Vládní cíl pokrývat 40 % spotřebované elektrické energie z obnovitelných zdrojů do roku 2020 je jeden z nejambicióznějších na světě. V poměrně konzervativní irské společnosti nemá výstavba větrných elektráren zdaleka takovou popularitu jako například těžba rašeliny. Země má takřka ideální podmínky pro využití offshorové energie a její podíl stále roste, i když pomalu. Až 20% každoroční růst za poslední roky lze sledovat na poli biomasy. V této souvislosti lze odhadovat zvýšenou poptávku po komoditách spojených s obnovitelnými zdroji energie, stejně tak jako po zařízeních na zpracování biomasy. Potenciál mají reaktory, kotle, přístroje, mechanické nástroje aj.

► Nábytkářský průmysl

Nábytek zaznamenává na irském trhu po letech hospodářské krize (drahé bydlení, nesplacitelné hypotéky atp.) opět pozvolný nárůst (okolo 5 % ročně), který by čeští exportéři mohli využít.

► Plasty a gumárenský průmysl

Trouby, hadice a podobné exportní položky z České republiky zaznamenávají v posledních letech významný růst. Obdobně se vyvíjí také poptávka po pneumatikách. Dovozy pneumatik vzrostly o 8 %.

► Stavební průmysl

Po více než pětiletém útlumu ve stavebnictví bylo v souvislosti s lepší se ekonomickou situací země poprvé zaznamenáno výraznější oživení v oblasti výstavby nových domů a bytových jednotek, a to meziročně až o 87,4 %. Do roku 2020 by měla výstavba sociálních bytů dosáhnout 25 tis. jednotek ročně, v roce 2016 se počítá se 17 tis. jednotkami.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Dlouhodobý nárůst objemu léků v českém vývozu do Irska se kryje se stabilním růstem dovozu lékařských a farmaceutických produktů za sledované období 2012–2014. Zájem o tuto komoditu je v zemi s obrovským obratem na trhu s léčivy trvalý, přičemž od roku 2010 její import vzrostl o téměř 40 %. Čeští exportéři do Irska zaznamenali 20,5 % nárůst oproti minulému roku. Tato oblast se zdá být nadále perspektivní. Kapitálové investice do zmíněného sektoru v Irsku za posledních 10 let dosáhly 8 mld. USD.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Cukr je jednou z komodit, jejichž dovoz do Irska se za posledních pět let bezmála zdvojnásobil a totéž platí o českém dovozu této komodity do Irska. Podobná je situace na trhu s olejnatými semeny a plody. Příležitostí pro naše exportéry by mohl být i plán irského ministerstva zemědělství investovat 110 mil. EUR ročně do roku 2020 na rozvoj lesnictví, z čehož až 90 % má být využito na zalesňování a výstavbu lesních cest. Jednou z nových komodit, které by mohly na irském trhu nalézt odbyt, je také tzv. „pocitivé pivo“ (craft beer), většinou z produkce malých a středně velkých pivovarů. Podobně jako v České republice je také v Irsku patrný výrazný trend v konzumaci těchto produktů (70 % meziroční nárůst za poslední dva roky).

► Zpracovatelský průmysl

Zpracovatelský průmysl vzrostl o 7,4 % ve srovnání s rokem 2015 (Industrial Production Index). Vzhledem k vytvoření nové vládní agentury (Irish Manufacturers Association) a přidělení 10 mld. EUR by se mohl najít i prostor pro české exportéry příslušných komodit.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Automobilová doprava	HS 8701 – Traktory a tahače
	HS 8703 – Osobní auta aj. motor. vozidla pro přepravu osob
Energetický průmysl	HS 8402 – Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8403 – Kotle k ústřednímu topení, jiné
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
Nábytkářský průmysl	HS 9401 – Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka
	HS 9403 – Nábytek ostatní, části, součásti
Plasty a gumářský průmysl	HS 3917 – Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 4011 – Pneumatiky nové z pryže
Stavební průmysl	HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 1204 – Semena lněná, i drcená
	HS 1205 – Semena řepky olejky, i drcená
	HS 1207 – Semena, plody olejnaté, ostatní, i drcené
	HS 1702 – Cukry ost., sirupy cukerné, med umělý, melasy
	HS 2106 – Přípravky potravinové, jinde neuvedené ani nezahrnuté
	HS 2203 – Pivo ze sladu
	HS 8433 – Stroje, zařízení žací, mláticí, sekačky trávy ap.
HS 8708 – Části, součásti a přísl. motor. vozidel čísel 8701 až 8705	
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3004 – Léky odměřené, kromě krve, antisér, vaty aj.
Zpracovatelský průmysl	HS 7401 – Kamínek měděný, měď cementová
	HS 7402 – Měď nerafinovaná, anody pro rafinaci
	HS 7506 – Desky, plechy, pásy, folie niklové

Itálie

V novém tisíciletí země dosáhla nejvyšší hodnoty růstu HDP v roce 2000 (3,7 %), poté se do roku 2003 ekonomika postupně zpomalovala. V následujících letech se hodnoty růstu ekonomiky pohybovaly v rozmezí 1–2 %. Itálie se nacházela v recesi v letech 2008, 2009, 2012, 2013 a 2014. Od roku 2015 byl opět nastartován slabý ekonomický růst země, který se pohybuje okolo 1 %. Obdobné hodnoty by dle predikce MMF mělo italské hospodářství vykazovat i v následujících dvou letech. Míra inflace se dlouhodobě pohybuje na velmi nízkých hodnotách (v rozmezí 1–2 %) a v roce 2016 došlo v Itálii i k mírné deflaci (–0,1 %). V zemi žije okolo 61 mil. obyvatel. V roce 2016 činil HDP na obyvatele 30 tis. USD. Nezaměstnanost se vlivem ekonomických propadů zvýšila na hodnoty okolo 11 %. Běžný účet platební bilance země je od roku 2013 v přebytku.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	–0,3	0,8	0,8	0,9	1,1	0,8
HDP/obyv. (USD)	35 239	29 867	30 294	30 892	31 547	32 241
Míra inflace (%)	0,2	0,1	–0,1	0,5	0,8	1
Nezaměstnanost (%)	12,6	11,9	11,5	11,2	10,8	10,4
Bilance běžného účtu (mld. USD)	41,1	39,9	40,2	35,5	29,2	26,7
Populace (mil.)	60,8	60,8	61,2	61,4	61,6	61,8
Konkurenceschopnost	49/144	43/140	44/138	–	–	–
Exportní riziko OECD	–	–	–	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Itálie je součástí vnitřního trhu EU.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Itálie umístila na 44. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik a dle OECD není exportně rizikovou zemí.

Vývoz ČR do Itálie 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	26 111 356	15,8	20 174 982	29,4
2402	Doutníky, doutníčky, cigarety z tabáku, náhražek	11 696 575	7,1	6 807 035	71,8
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	7 250 077	4,4	5 444 318	33,2
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	6 309 754	3,8	7 315 078	-13,7
8415	Stroje, přístroje klimatizační	5 158 843	3,1	2 871 629	79,6
8528	Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní	4 060 985	2,5	3 045 903	33,3
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	3 855 719	2,3	2 491 851	54,7
4011	Pneumatiky nové z pryže	3 001 050	1,8	3 062 588	-2,0
8501	Elektrické motory a generátory	2 077 848	1,3	2 080 631	-0,1
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	1 892 552	1,1	1 746 994	8,3
Celkem TOP10		71 414 759	43,1	55 041 009	29,7
Celkem vývoz		165 609 268		143 223 366	15,6

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Itálie 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	8 857 147	6,4	7 821 368	13,2
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	5 346 951	3,9	5 088 163	5,1
8704	Motorová vozidla pro přepravu nákladu	2 826 722	2,0	3 332 121	-15,2
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.	2 740 550	2,0	2 658 800	3,1
7306	Trouby, profily ap. duté, jiné, ze železa n. oceli	2 561 761	1,9	2 783 079	-8,0
3926	Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů	1 819 673	1,3	1 498 802	21,4
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	1 668 589	1,2	1 839 514	-9,3
8422	Myčky, stroje k čištění, plnění ap., lahví aj.	1 513 205	1,1	996 313	51,9
8501	Elektrické motory a generátory	1 496 782	1,1	1 026 546	45,8
3907	Polyacetalové pryskyřice a pod. v primárních formách	1 449 083	1,0	1 581 935	-8,4
Celkem TOP10		30 280 463	21,9	28 626 641	5,8
Celkem dovoz		138 418 611		130 638 273	6,0

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Tato nejvýznamnější položka českého vývozu má do budoucna šanci znovu růst. Trh s novými automobily se v Itálii dostal díky recesi na samé dno a lze očekávat oživení poptávky. To je šance i pro dodavatele automobilových součástek. Italská automobilka Fiat sice dnes vyrábí většinu své produkce mimo Itálii, ale výrobu dražších a luxusních vozů chce v Itálii ponechat. Růst by znovu mohl i vývoz autobusů, jejichž výroba se v Itálii potýká s problémy, nebo byla přesunuta do zahraničí.

Prodej osobních vozů zaznamenává v posledním období výrazný růst v souvislosti s nastartovaným ekonomickým oživením. Např. nárůst prodejů osobních vozů v posledním kvartále roku 2015 oproti stejnému období loňského roku je odhadován ve výši až 15 %. Za nejrychleji rostoucí segment se považuje SUV vozů, počítá se především s pokračováním růstu prodejů vozů vyráběných v rámci koncernu Chrysler-Fiat typu Fiat 500X či Jeep Renegade, největší šance mají jejich konkurenti.

► Civilní letecký průmysl

U doporučených položek lze spatřit stejnou charakteristiku: existence poptávky po těchto položkách se prolíná s českými kompetencemi. Perspektivní může být i spolupráce mezi českým a italským kosmickým průmyslem.

► Chemický průmysl

Od roku 2009 v této skupině výrobků dominují destilované mastné kyseliny. Pokud jde o chemické výrobky, několikanásobně vyšších objemů vývozu z České republiky bylo dosaženo například u iniciátorů a urychlovačů reakce nebo u přípravků k čištění kovových povrchů a pájení. Pravidelně jsou zaznamenávány cca 1–2 poptávky po chemických výrobcích ročně, převážně se jedná o různé kyseliny. Primárně se jedná o poptávky distributorů chemických látek, kteří dodávají dané produkty do místních laboratoří, výrobcům nátěrových hmot, či do plastikářského průmyslu. Problémem pro české společnosti v tomto sektoru (kyseliny a jiné chemické látky) je, že náklady na přepravu jsou vzhledem k nízké marži v tomto odvětví veliké.

► Kovožpracovatelský průmysl

Železo a ocel se staly významnými komoditami v obou směrech toku zboží mezi Českou republikou a Itálií. Do budoucna by vývoz z České republiky mohl růst kvůli problémům italských železáren s dodržováním norem ochrany životního prostředí. Ocel, železo, hojně využívány především ve stavebním sektoru, trpí konstantně negativním výkonem italského stavebního sektoru, v rámci něhož nicméně vláda chystá uvolnění veřejných prostředků pro realizaci významných infrastrukturních staveb. Totéž platí pro strojírenství, u kterého došlo v letech 2007–2015 kumulovaně k propadu výroby o 30 %. V souvislosti s oživením italské ekonomiky, která v roce 2015 po dvou předchozích velkých recesích zase poroste, se zlepšují též vyhlídky na oživení pro hutní výrobky (především ve strojním sektoru – kde v některých oborech rostou vývozy – a oživení se čeká i u stavebního sektoru v souvislosti s chystanými daňovými zvýhodněními, které mají přinést pobídky pro rozvoj stavebnictví).

► Sklářský a keramický průmysl

Zatímco stolní sklo v Itálii v uplynulé dekádě ztrácelo své pozice, vývoz ostatních skleněných výrobků rostl. Tradiční české dekorativní sklo se v Itálii muselo vypořádat s levnou konkurencí a změnou vkusu. Do budoucna by však mohlo zpátky své pozice znovu získávat v segmentech, v nichž může konkurovat kvalitou a originálním designem. České sklo si zachovává v Itálii stále dobré jméno. Změna vkusu je ale u Italů zřejmá a požadovány jsou především hladší linie a modernější design (především na severu země). Stabilně poptávané jsou vánoční dekorace a figurky.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Vodohospodářský sektor v Itálii vykazuje silný deficit infrastruktury ve srovnání s ostatními evropskými zeměmi. Disponuje zastaralými zařízeními (průměrné stáří 37 let), přitom zvláště na jihu je infrastruktura velmi opotřebovaná a dochází k velkým ztrátám (v některých případech údajně až 40 %). Výše potřebných investic na obnovu infrastruktury během příštích 10 let se odhaduje na 60 mld. EUR. Problematická je silná konkurence italských firem, které v letech krize stagnovaly, nicméně české firmy mohou uspět jak svými výrobky a technologiemi, tak i v případných konsorciích s místními firmami. Infrastrukturní projekty ve vodohospodářství vyžadují komplexní dodávky celé řady výrobků a navazujících služeb, rozsah zvolených výrobků a služeb definovaných podle HS respektive podle metodiky ČSÚ může být širší.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Vývoz antibiotik do Itálie sice od vstupu České republiky do EU vzrostl téměř na dvojnásobek, avšak nedosahuje zatím úrovně z konce 90. let. Navíc italský farmaceutický průmysl (i díky přítomnosti nadnárodních korporací) patří k evropské špičce a dařilo se mu navzdory recesi. Italský trh se v tomto segmentu vyznačuje velmi ostrou konkurencí a čeští výrobci léčiv s tím musejí počítat. Léky neodměřené, ne krev, antiséra apod. vata aj – jde o relativně novou položku v českém vývozu. Zřejmě se nejedná o finální výrobek, což může znamenat vývoz v rámci jedné nadnárodní korporace. Zajímavou položkou z pohledu pozitivní tendence trhu by se mohly jevit potravinové a vitamínové doplňky, jejichž poptávka na italském trhu neustále stoupá. Průměrná spotřeba vitamínu a potravinových doplňků byla v období krize 2 mld. EUR. I aktuální situace napovídá o pozitivním trendu, Italové i přes krizi považují zdraví za hlavní hodnotu.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Vývoz sladu (i praženého) se ve sledovaném období od roku 1999 dramaticky zvýšil, výše vývozu v několika posledních letech však výrazně kolísala, domníváme se proto, že za ním částečně stojí i přesuny v rámci nadnárodních společností. Roste popularita sladových piv a tomuto sektoru byl věnován i projekt ekonomické diplomacie v roce 2012 a dále v roce 2015. Potravinářský průmysl patří do skupiny tahounů italského exportu a byl relativně méně zasažen dvěma vlnami hospodářské recese v uplynulých letech. Itálie není soběstačná a cukr dováží, aby pokryla jeho spotřebu v potravinářském průmyslu. V podnikatelské misi u příležitosti státní návštěvy českého prezidenta v roce 2012 v Itálii byl mimo jiné zástupce cukrovarnické skupiny z České republiky. Vývoz českého piva se přiblížil na předkrizovou úroveň. Přesto je zde poměrně velký prostor pro další růst, příkladem může být úspěch belgických piv na italském trhu. V evropském měřítku je objem české produkce piva srovnatelný s produkcí Belgie (6., resp. 7. příčka). Avšak zatímco v žebříčku největších dovozců piva do Itálie patřila Česká republika za rok 2011 podle asociace Assobirra až 12. příčka, byla Belgie dokonce na třetím místě. V Itálii v posledních třech letech

velmi vzrostla pивní kultura a konzumace tohoto produktu se značně zvýšila. Ve velkých bohatších městech na severu Itálie je poptávka soustředěna především na pивní speciály, piva z mikropivovarů a řemeslně vyráběná piva, piva nefiltrovaná. V posledních letech se také velmi rozmnožily nové italské minipivovary a právě řemeslná výroba piva.

► **Zpracovatelský průmysl**

Spolu s chemickými surovinami jde o zboží s relativně nižší přidanou hodnotou a stupněm zpracování. Dřevo a výrobky ze dřeva Itálie do velké míry dováží. Tradičním zdrojem italských dovozů je i Česká republika .

► **Železniční a kolejová doprava**

Italské železnice připravují významnou investicí obměnit vozový park u regionálních vlaků. Rekordní tendr v celkové hodnotě 4,5 mld. EUR připravují od léta 2015 v rámci nové strategie vyhlásit Italské železnice prostřednictvím společnost Trenitalia. Předpokládaný nákup 500 vlaků bude představovat v příštích letech radikální obměnu vozového parku regionálních spojů. Současný vozový park regionálních spojů čítá několik tisíc vlaků, z nichž 60 % má odslouženo více než 25 let, 40 % z nich prošlo renovací.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 1107 - Slad, i pražený
	HS 1701 - Cukr třtinový, řepný, sacharóza chemicky čistá
	HS 2203 - Pivo ze sladu
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 2941 - Antibiotika
	HS 3003 - Léky neodměřené, kromě krve, antisér, vaty aj.
Chemický průmysl	HS 3823 - Tech. monokarb. mast. kyseliny; kyselé oleje z raf.; tech. mast. alk.
Zpracovatelský průmysl	HS 4415 - Dřevěné bedny, bedničky, klece, bubny, palety ap. ze dřeva
Sklářský a keramický průmysl	HS 7003 - Sklo lité profilové ploché, válcované, nezprac.
	HS 7006 - Sklo lité, tažené, plavené, vrtané aj. zpracované
	HS 7007 - Sklo bezpečnostní tvrzené, vrstvené
	HS 7010 - Demižóny, láhve, baňky, lékovky, víčka aj. ze skla
	HS 7013 - Sklo stolní do domácnosti, kuchyňské aj. zboží
	HS 7016 - Dlaždice, desky, kameny, cihly, tašky aj. skleněné
	HS 7018 - Perly, imitace perel, drahokamů ap., ze skla
HS 7019 - Vlákna skleněná a výrobky z nich	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7204 – Odpad a šrot ze železa nebo oceli i přetavený v ingotech
	HS 7213 – Tyče, pruty ze železa n. oceli neleg., válc. za tepla
	HS 7214 – Tyče, pruty jiné ze železa, oceli nelegované
	HS 7217 – Dráty ze železa n. oceli, nelegované
	HS 7223 – Dráty z oceli, nerezavějící
	HS 7224 – Ocel legovaná ost., v ingotech aj. tvarech, zákl.
	HS 7227 – Tyče, pruty válc. za tepla, z oceli legované ost.
	HS 7228 – Tyče, pruty, úhelníky, profily z oceli legov. ost.
	HS 8212 – Břítvy, holicí strojky a holicí čepelky
	HS 7229 – Dráty z oceli legované, ostatní
Automobilový průmysl	HS 8702 – Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8703 – Osobní auta aj. motor. vozidla pro přepravu osob
	HS 8708 – Části, součásti a přísl.motor. vozidel čísel 8701 až 8705
Civilní letecký průmysl	HS 8801 – Balony, vzducholodě, kluzáky, rogala ap.
	HS 8802 – Letadla, vrtulníky, kosm. lodě vč. družic, nosné rakety
	HS 8803 – Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání
	HS 8804 – Padáky vč. paraglidingu ap., vč. příslušenství
	HS 8805 – Ostatní letecké zařízení, katapulty ap., simulátory
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 3917 – Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 7303 – Trouby, duté profily ap., z litiny
	HS 7307 – Příslušenství pro trouby, trubky ze železa n. ocel.
	HS 7309 – Nádrže, cisterny ap., ze železa a oceli nad 300 l
Železniční a kolejová doprava	HS 8602 – Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8605 – Železniční vozy osobní, zavazadlové, pošt. aj., bez pohonu
	HS 8607 – Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel

Kosovo

V poslední dekádě se meziroční růst HDP pohyboval v rozmezí 3–4,5 %, jedinou výjimkou byl rok 2014 s meziročním růstem ve výši 1,2 %. V roce 2016 hospodářství meziročně vzrostlo o 4,1 % a obdobné hodnoty růstu jsou očekávány i v následujících letech. Kosovo se v posledních dvou letech potýkalo s deflačními tlaky, ale pro letošní rok se dle MMF předpokládá míra inflace ve výši 0,9 %. Celková populace Kosova čítá 1,8 mil. obyvatel a HDP na obyvatele se pohybuje okolo 3 tis. USD. Nezaměstnanost v zemi je na úrovni 30 % a běžný účet platební bilance je mírně deficitní.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	1,2	4	4,1	3,3	3,6	3,6
HDP/obyv. (USD)	3 093	3 277	-	-	-	-
Míra inflace (%)	0,4	-0,5	0,2	0,9	1,8	1,9
Nezaměstnanost (%)	30,0	35,3	-	-	-	-
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,7	-0,7
Populace (mil.)	1,8	1,8	-	-	-	-
Konkurenceschopnost	-	-	-	-	-	-
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	7/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: KSA, MMF, OECD, SB

- ▶ EU a Kosovo podepsaly koncem října 2015 Stabilizační a asociační dohodu, která vstoupila v platnost 1. dubna 2016.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), Kosovo nefiguruje a stupeň exportního rizika dle OECD je dlouhodobě 7/7.

Vývoz ČR do Kosova 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8702	Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu	79 036	21,4	-	-
4418	Výrobky stavebního truhlářství, tesařství apod. ze dřeva	37 015	10,0	20 182	83,4
4804	Papír aj., nenatíraný, ne k popisování, ne k hyg. účelům	21 607	5,8	16 064	34,5
0102	Dobytěk hovězí živý	16 594	4,5	36 028	-53,9
9619	Hygienické vložky, tampony, dětské pleny a pod. hygien. výrobky	15 694	4,2	8 439	86,0
8507	Akumulátory elektrické, vč separátorů	12 089	3,3	17 994	-32,8
9304	Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné	11 457	3,1	48	23 768,8
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	8 350	2,3	4 931	69,3
9012	Mikroskopy jiné než optické difraktografy	8 098	2,2	-	-
2402	Doutníky, doutníčky, cigarety z tabáku, náhražek	7 897	2,1	3 371	134,3
Celkem TOP10		217 837	58,9	107 057	103,5
Celkem vývoz		369 887		335 650	10,2

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Kosova 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
1211	Rostliny, plody aj. pro parfumerii, lékařství ap.	6 633	33,6	3 563	86,2
1806	Čokoláda, přípravky potravinářské ost, s kakaem	4 839	24,5	3 356	44,2
813	Ovoce sušené, ne ořechy, banány, citrusy, fíky ap.	4 408	22,3	2 716	62,3
811	Ovoce, ořechy i vařené, zmrazené i slazené	1 113	5,6	-	-
2204	Víno z čerstvých hroznů, mošt vinný jiný	695	3,5	2 454	-71,7
909	Semena, anýz, badyán, fenykl, kmín, koriandr aj.	691	3,5	18	3 738,9
8450	Pračky pro domácnost, prádelny i se sušičkami	383	1,9	282	35,8
6203	Obleky, saka, kalhoty, komplety ap. pánské, chlapecké	374	1,9	837	-55,3
910	Zázvor, šafrán, tymián, bobk. list, kari aj. koření	184	0,9	152	21,1
1704	Cukrovinky bez kaka (vč. bílé čokolády)	108	0,5	415	-74,0
Celkem TOP10		19 428	98,4	13 793	40,9
Celkem dovoz		19 742		16 227	21,7

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Důlní, těžební a ropný průmysl**

Výroba a servis těžebních strojů na povrchovou těžbu lignitu a hlubinnou těžbu nerostů. Na území Kosova se nacházejí významná ložiska lignitu a minerálů. Sektor hornictví a metalurgie byl za dob Jugoslávie jedním ze stěžejních sektorů v oblasti dnešního Kosova a působilo zde několik českých firem. Po válečných událostech v roce 1999 došlo k přerušení těžby a současná těžební činnost je na úrovni cca 20 % původních kapacit. Jednou z vládních priorit je obnovení těžby minerálů. Problémem jsou nedořešené vlastnické vztahy kombinátu Trepča, kterému převážná většina hlubinných dolů patří. V říjnu 2016 byl schválen zákon o kombinátu Trepča, který z kombinátu vytváří akciovou společnost Trepča JSC z 80 % ve vlastnictví státu a 20 % akcií budou vlastnit zaměstnanci. Ústavní soud potvrdil dne 31. 10. 2016 ústavnost zákona, zákon vstoupil v platnost následující den (1. 11. 2016) po podpisu prezidentem Kosova. Implementace zákona o vlastnictví akciové společnosti Trepča JSC však stále není s ohledem na výhrady srbské strany (srbských koaličních poslanců) a Srbska politicky stabilní.

► **Energetický průmysl**

Výroba a distribuce elektrické energie – Energetický sektor není v dobrém stavu. Kosovo provozuje dvě hnědouhelné elektrárny, které jsou již za hranicí životnosti. Provoz obou elektráren byl prodloužen – Kosovo A do 2017 (bude opět prodlužován) a Kosovo B do 2025, obě elektrárny budou vyžadovat rekonstrukci. V zimních energetických špičkách jsou schopny pokrýt cca 50–80 % spotřeby, zbytek musí distribuční společnost nakupovat na trhu. Ve špičkách dochází k občasným výpadkům dodávek elektrického proudu. Koncem roku 2014 bylo uzavřeno výběrové řízení na výstavbu nové elektrárny Kosovo C/New, v prosinci 2015 bylo podepsáno Memorandum o porozumění s americkým investorem Contour Global. Doladuje se rovněž finanční zajištění projektu. Následně budou zahájena výběrová řízení na jednotlivé zakázky Modernizace elektrárny Kosovo A bude řešena v roce 2017. Distribuční společnost KEDS (turecký vlastník) postupně modernizuje rozvodnou síť. Výroba elektrické energie je rovněž jednou z priorit vlády pro další období. Mezi priority se také dostávají obnovitelné zdroje elektrické energie.

Obnovitelné zdroje elektrické energie – V návaznosti na neuspokojivý stav energetického sektoru vláda Kosova připravuje za pomoci mezinárodního společenství řadu opatření na podporu produkce elektřiny z obnovitelných zdrojů – vítr, fotovoltaika, biomasa a geotermální zdroje na lokální vytápění a chlazení. Zpracován byl Národní akční plán k obnovitelným zdrojům, ve kterém si vláda Kosova stanovila velmi ambiciózní cíle na zvýšení podílu vyrobené elektřiny z obnovitelných zdrojů do roku 2020 až na 29 %. Součástí programu je rovněž důraz na zvyšování energetické efektivity.

Energetická efektivnost – Zvyšování energetické efektivity veřejných budov zařadila vláda do svého programu na snižování energetické spotřeby. Velká část veřejných budov byla postavena před více jak 20 lety a ani novější budovy (až na malé výjimky) nejsou řešeny s ohledem na energetickou efektivnost. V první fázi vláda počítá s projekty zaměřenými na státní a veřejné budovy škol, univerzit, nemocnic a úřadů.

► **Vodohospodářský a odpadní průmysl**

Výroba a distribuce pitné vody – vodárny menší a střední kapacity, rozvody pitné vody, zařízení k filtrování vody na mechanickém, chemickém, UV, biologickém a jiných principech. Nedostatek vhodných zdrojů

vody a nedostatečná kvalita pitné vody dodávané do veřejných vodovodů, včetně katastrofálního stavu samotných rozvodů vytváří potřebu aplikovat moderní technologie na její úpravu a rozvod.

Čištění odpadních vod – čističky menší a střední kapacity, technologie na údržbu kanalizací. Rovněž nedostatek čističek odpadních vod způsobuje znečištění většiny povrchových zdrojů pitné vody, včetně vodních ploch vhodných k rekreaci. Otázky životního prostředí jsou vnímány zástupci mezinárodních organizací i kosovskou veřejností jako kritické, ale oficiální představitelé dosud upřednostňovali čistě ekonomické priority. Je však možné očekávat, že se postupně stanou programovými prioritami místních zastupitelstev. Výhodu budou mít firmy, které budou v Kosovu již etablované. Několik českých firem již realizovalo své environmentální projekty v oblastech západního Balkánu, včetně Kosova. Trh není v tomto sektoru nasycen.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Výroba a zpracování potravin – linky na výrobu chlazených a konzervovaných potravin (maso, uzeniny, paštiky, ovoce, zelenina, dětská výživa). Kosovo má velice nízkou produkci vlastních potravinářských výrobků, většina produktů je dovážena, a to převážně z okolních zemí Balkánu, EU nebo Turecka. Vláda Kosova i zahraniční donoři chystají v roce 2017 výrazně navýšit své subvence do zemědělství a potravinářství. Bude se jednat zejména o podporu zahradnictví, používání kvalitní sadby/semín, stavby skleníků, zpracování zemědělské produkce a zavádění moderních potravinářských technologií (zejména balící linky).

► Železniční a kolejová doprava

Rekonstrukce stávajících a stavba nových železničních tratí je součástí plánů na rozvoj konektivity zemí západního Balkánu. Prioritním projektem v Kosovu je celková rekonstrukce severojižní železniční trasy tzv. Route 10 mezi hranicí se Srbskem a Makedonií (Leshak – Fushe Kosove – Hani i Elezit) v délce cca 150 km. Uvedený projekt je zařazen mezi prioritní akce vlády a získal finanční podporu Evropské banky pro obnovu a rozvoj. Rekonstrukční práce na jižním úseku trasy byly zahájeny koncem roku 2016.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 3917 – Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 8414 – Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8421 – Stroje na čištění a filtraci vody a plynů, odstředivky
	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 9032 – Řídicí jednotky
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8438 – Stroje pro potravinářství
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 4010 – Dopravníkové pásy nebo hnací řemeny
	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem
	HS 8431 – Součásti jeřábů, vozíků, ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Železniční a kolejová doprava	HS 8605 – Železniční vozy osobní, zavazadlové, pošt. aj., bez pohonu
	HS 8607 – Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
	HS 8608 – Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
Energetický průmysl	HS 8535 – Zařízení el. k ochraně, spínání obvodů, nad 1000 V
	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 8544 – Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
	HS 9028 – Plynoměry, měřiče kapalin, elektroměry
	HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické indukory
	HS 8507 – Akumulátory elektrické, vč separátorů
	HS 8536 – Zařiz. el. k ochr., spínání obvodů, pod 1000 V, konekt. pro opt. vlák.
	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 7309 – Nádrže, cisterny ap., ze železa a oceli nad 300 l
	HS 8406 – Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8419 – Výměníky komp. pro biomasu pro energii
	HS 8541 – Diody, tranzistory ap., zařízení polovodičová aj., FV články
	HS 8404 – Přístroje pro kotle, generátory, ústřed. topení
	HS 8418 – Chladničky, boxy mrazicí aj., čerpadla tepelná
	HS 8485 – Klimatizační zařízení

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vspělosti země: HDC

Ačkoli patří Kosovo do zemí s vysokým stupněm lidského rozvoje, zůstává stále jedním z nejchudších států Evropy. V lednu 2016 byl schválen plán národního rozvoje pro období 2016–2021, který se soustřeďuje na následující oblasti: lidský kapitál, dobré vládnutí, konkurenceschopný průmysl a infrastruktura.

► Sektor vody a sanitační

V sektoru vody a sanitační trpí Kosovo nedostatkem čistíren odpadních vod (ČOV). V řadě měst rovněž chybí kanalizační systémy a systémy zásobování kvalitní pitnou vodou. I přesto, že dosud neexistuje žádná legální povinnost pro zajištění systému čištění odpadních vod, lze předpokládat, že do budoucna zájem o tyto technologie poroste, a to jak u velkých státních institucí, tak i u malých a středních podniků.

Přenos českého know-how a technologií je již realizován v rámci bilaterální rozvojové pomoci. Úspěšnost těchto projektů byla prokázána několika komerčními zakázkami (např. ČOV pro Palace of Justice v Prištině).

► Sektor ostatních sociálních infrastruktur a služeb

Sektor ostatní sociální infrastruktury a služeb se dlouhodobě potýká se začleňováním menšin a poskytováním adekvátní péče pro zdravotně postižené občany. Kosovo se snaží o postupnou digitalizaci a využívání dat pro kvalitní policymaking – např. Open data Kosovo (<http://opendatakosovo.org/>). Nevládní organizace se zabývají především dodržováním lidských práv, integrací marginalizovaných skupin do společnosti a činností spojenou s překonáváním následků válečného konfliktu. V rámci české Zahraniční rozvojové spolupráce si Česká republika vybuodovala unikátní pozici při podpoře začleňování slabozrakých, hluchých a autistických osob. V roce 2017 se opět zaměřujeme na začleňování osob s Downovým syndromem. Angažujeme se také na poli integrace menšin – hlavně Romů, Aškétů a Egypťanů.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>

Kypr

Kyperská ekonomika v letech 2000–2008 rostla v průměru o 3 % ročně. Za rok 2009 se HDP po dlouhé řadě let propadl o 2,0 % a i v následujících letech se kyperská ekonomika nacházela v recesi. Od počátku roku 2015 došlo k oživení hospodářství s růstem ekonomiky o 1,5 %. Tento růst pokračoval i v roce 2016, kdy se HDP zvýšil o 2,8 %. Kypr se v posledních letech také potýkal s deflací, která se pohybovala okolo 1 %. V zemi (na území kontrolovaném vládou Kyperské republiky) žije 0,9 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele v roce 2016 dosahoval 23 425 USD. Nezaměstnanost za poslední roky výrazně vzrostla a dlouhodobě se drží nad 10 %. Běžný účet je v posledních letech, po větších nerovnováhách během minulé dekády, téměř vyrovnaný.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	-2,5	1,5	2,8	2,2	2,3	2,2
HDP/obyv. (USD)	26 939	22 822	23 425	24 018	24 961	26 068
Míra inflace (%)	-0,3	-1,5	-1	0,5	1,5	1,8
Nezaměstnanost (%)	16,2	14,9	13	11,6	10,3	8,9
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-1,1	-0,7	-0,2	-0,8	-0,9	-1,0
Populace (mil.)	0,9	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9
Konkurenceschopnost	58/144	65/140	83/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	-	-	-	-	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF, SB

- ▶ Kypr je součástí vnitřního trhu EU.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Kyperská republika umístila na 83. pozici a dle OECD není exportně rizikovou zemí.

Vývoz ČR na Kypr 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	619 288	23,9	505 964	22,4
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	363 096	14,0	326 499	11,2
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	300 254	11,6	200 833	49,5
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	164 238	6,3	330 795	-50,4
9504	Potřeby pro hry společenské a video hry, herní stoly a zařízení	144 365	5,6	116 483	23,9
5902	Textilie, kordové pneu z nití vysokopevnostních	77 803	3,0	10 775	622,1
8528	Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní	73 533	2,8	57 402	28,1
1806	Čokoláda, přípravky potravinářské ost, s kakaem	52 057	2,0	6 238	734,5
2309	Přípravky používané k výživě zvířat	39 646	1,5	5 213	660,5
3402	Prostředky povrchově aktivní prací, čisticí aj.	38 075	1,5	42 271	-9,9
Celkem TOP10		1 872 355	72,2	1 602 473	16,8
Celkem vývoz		2 593 002		2 290 776	13,2

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Kypru 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	440 478	43,1	602 252	-26,9
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	126 460	12,4	733	17 152,4
2901	Uhlovodíky acyklické	89 918	8,8	108 656	-17,2
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	52 457	5,1	19 414	170,2
9018	Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj	31 642	3,1	23	137 473,9
4810	Papír, karton ap., natírané kaolínem aj., barvené	24 040	2,4	28 578	-15,9
3215	Barvy tiskařské, inkousty, tuše, i tuhé	22 715	2,2	24 281	-6,4
3921	Desky, listy, folie, filmy, pruhy ap. ost. z plastů	21 584	2,1	16 831	28,2
8510	Strojky holicí na střihání vlasů s motorem el.	19 206	1,9	17	112 876,5
9019	Přístr. pro mechanoterapii, masážní, dýchací aj.	16 600	1,6	-	-
Celkem TOP10		845 100	82,7	800 785	5,5
Celkem dovoz		1 022 332		1 039 766	-1,7

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Dopravní průmysl a infrastruktura

V souvislosti s řešením hluboké krize kyperského hospodářství po roce 2013 vyhlásila administrativa několik projektů s cílem zlepšit využívání ekonomického potenciálu země, zejména v sektoru turistického ruchu a návazné infrastruktury. Tyto projekty by měly postupně skýtát příležitosti pro zahraniční investory a dodavatele. Dále by mělo dojít k privatizaci několika státních podniků či dlouhodobým pronájmům služeb doposud kontrolovaných státem: kyperských telekomunikací Cyta, elektrárenských závodů EAC (výroba a rozvod elektrické energie), burzy cenných papírů a provozování nákladního přístavu v Limassolu. Na jaře 2017 byla dokončena pouze privatizace přístavu, ostatní projekty vláda znovu posuzuje a jejich pokračování je možné očekávat nejdříve v průběhu roku 2018, po prezidentských volbách a ustavení nové vlády. Vnitropoliticky ovšem představuje privatizace velmi citlivé téma, které má v zemi řadu odpůrců.

Nejzajímavějším budoucím kyperským ekonomickým projektem bude s největší pravděpodobností budování infrastruktury spojené s využíváním zemního plynu objeveného v kyperských pobřežních vodách.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Kypr a zainteresované společnosti se připravují na těžbu a export zemního plynu z kyperské výlučné ekonomické zóny (EEZ). Zatím nebylo rozhodnuto o formě komercializace naleziště a zdaleka nebyla prozkoumána celá kyperská EEZ. Konkrétní způsob těžby a přepravy plynu z Kypru na evropské trhy bude záviset zejména na objemu potvrzených zásob, světových cenách a v neposlední řadě na tom, jak dopadnou mírová jednání o sjednocení ostrova. Kyperská vláda zatím udělila licence na průzkum ve dvou třetinách těžebních bloků, zahájení komerční těžby se očekává nejdříve v roce 2020.

Kromě výstavby potrubní infrastruktury pro přepravu plynu na Kypr a odběratelské trhy přichází v úvahu i vybudování LNG terminálu, pokud by byly objeveny v EEZ dostatečně velké zásoby. Součástí projektu má být také plynofikace dvou kyperských tepelných elektráren a pravděpodobně i vybudování plynového potrubí mezi elektrárnami.

► Sklářský a keramický průmysl

Velké hotelové komplexy na Kypru prochází modernizací a rozšiřováním nabídky služeb, které jim mají umožnit konkurovat luxusním resortům v okolních zemích. Na kyperském pobřeží se dále staví řada rezidenčních projektů pro zahraniční náročnou klientelu, jejíž zájem i přes vysoké ceny nepolevuje a vláda ho motivuje udělováním trvalého pobytu a kyperského občanství pro investory. Pro české firmy se naskýtá příležitost k vývozu sklářských a keramických produktů. Především se jedná o zrcadla, dlaždice a obklady a stolní a kancelářské výrobky ze skla.

► Stavební průmysl

Kyperská vláda si vytyčila za cíl podporovat turistický sektor, usilovat o další nárůst počtu návštěvníků (v roce 2016 rekordních 3,2 mil.) i zvyšování jejich útraty na ostrově. K tomu má sloužit vybudování nové infrastruktury, která by lákala turisty i mimo letní turistickou sezónu a umožnila celoročně

udržitelný model. S podporou státu a municipalit má dojít k vybudování moderních přímořských komplexů v Larnace, Paralimni a Paphosu (marina pro menší soukromá plavidla, obchody, byty a další vybavenost). První fáze podobného projektu již byla dokončena v těsné blízkosti historického centra Limassolu. Dále je plánována výstavba nových golfových hřišť či tréninkových areálů pro zimní přípravu profesionálních sportovních týmů.

Největším projektem z oblasti podpory turistického ruchu se má stát výstavba multifunkčního kasina světové třídy v Limassolu a čtyř menších satelitních v dalších kyperských městech. Vláda udělila na podzim 2016 licenci konsorciu Melco International Development a Hardrock International, které chce projekt dokončit do roku 2020. Projekt by měl vedle stavebních prací nabízet možnosti pro dodávky vnitřního vybavení, osvětlení a interiérových doplňků.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Součástí strukturálních reforem a jedním z cílů vlády v rámci hospodářské obnovy je vytvoření systému všeobecného zdravotního pojištění. Mělo by dojít k osamostatnění dosud státem provozovaných zdravotnických zařízení a tedy decentralizaci nákupu lékařské techniky a vybavení. Současně s tím by měl i vzrůst objem peněz na nákup lékařské techniky a zájem o investice ze strany soukromých lékařů a klinik, které se stanou smluvními partnery systému všeobecného zdravotního pojištění. Reforma měla být zahájena v roce 2016, její implementace ovšem nabrala opakované zpoždění a nyní se posouvá za horizont prezidentských voleb v roce 2018.

Nezávisle na celostátním systému zdravotní péče nabízí zdravotnický trh již v současnosti příležitosti pro vývoz české zdravotnické techniky a rehabilitačních pomůcek, které mají na Kypru velmi dobré jméno a často se na ostrov dovážejí mimo oficiální distribuční řetězce. Potenciál růstu v této oblasti nabízí také záměr vlády podporovat do budoucna rozvoj zdravotní turistiky.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Stavební průmysl,	CZ-CPA 41.00 Budovy a výstavba budov
	CZ-CPA 42.2 Inženýrské sítě a jejich výstavba
	CZ-CPA 42.91 Vodní díla a jejich výstavba
	CZ-CPA 42.99 Ostatní inženýrské stavby jn. a jejich výstavba
	CZ-CPA 42.99.12. Stavby pro sport a rekreaci
	CZ-CPA 43 Specializované stavební práce
	CZ-CPA 71.11 Architektonické služby
Dopravní průmysl a infrastruktura	CZ-CPA 71.12 Inženýrské služby a související technické poradenství
Sklářský a keramický průmysl	HS 7009 - Skleněná zrcadla, též zarámovaná, včetně zpětných zrcátek
	HS 7013 - Sklo stolní do domácnosti, kuchyňské aj. zboží
	HS 7016 - Dlaždice, desky, kameny, cihly, tašky aj. skleněné
	HS 7018 - Perly, imitace perel, drahokamů ap., ze skla

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 7303 - Trouby, duté profily ap., z litiny
	HS 7304 - Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli
	HS 7305 - Trouby, trubky ze železa, oceli, nad 406,4 mm
	HS 7306 - Trouby, profily ap. duté, jiné, ze železa n. oceli
	HS 7307 - Příslušenství pro trouby, trubky ze železa n. ocel.
	HS 7308 - Konstrukce, části, desky, tyče aj., ze železa n. oceli
	HS 7309 - Nádrže, cisterny ap., ze železa a oceli nad 300 l
	HS 7310 - Cisterny, sudy, kádě ap., ze železa n. oceli do 300 l
	HS 7311 - Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
	HS 8409 - Části, součásti pro motory pístové
	HS 8415 - Stroje, přístroje klimatizační
	HS 8431 - Součásti jeřábů, vozíků, ap., buldozerů, fréz aj.
	Zdravotnický a farmaceutický průmysl
HS 9019 - Přístroje pro mechanoterapii, masážní, dýchací aj.	
HS 9020 - Přístroje dýchací ostatní, masky plynové	
HS 9021 - Ortopedické pomůcky, přístr. pro nedoslýchavé aj.	
HS 9022 - Přístroje rentgenové aj. používající záření	

Lichtenštejnsko

V roce 2014 se HDP meziročně zvýšil o 1,2 %. V zemi žije přes 37 tis. obyvatel, HDP na obyvatele přesahuje 157 tis. USD. Údaje o běžném účtu nejsou k dispozici.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	1,2	-	-	-	-	-
HDP/obyv. (USD)	157 040	-	-	-	-	-
Míra inflace (%)	0,0	-	-	-	-	-
Nezaměstnanost (%)	2,4	-	-	-	-	-
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-	-	-	-	-	-
Populace (mil.)	0,04	0,04	-	-	-	-
Konkurenceschopnost	-	-	-	-	-	-
Exportní riziko OECD	-	-	-	-	-	-

Zdroj: OECD, SB, WEF, OSN

- ▶ Lichtenštejnsko je součástí Evropského hospodářského prostoru. Lichtenštejnsko je měnově provázané se Švýcarskem, v Lichtenštejnsku je měna CHF.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Lichtenštejnsko nevyskytuje a dle OECD není exportně rizikovou zemí.

Vývoz ČR do Lichtenštejnska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
7318	Šrouby, vruty, matice, podložky aj. ze železa n. oceli	316 465	51,1	61 046	418,4
8431	Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.	62 834	10,1	43 285	45,2
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	46 222	7,5	22 613	104,4
2106	Přípravky potravinové, jinde neuvedené ani nezahrnuté	43 058	6,9	50 148	-14,1
2004	Zelenina, konzervovaná jinak než v octě, zmrazená	28 799	4,6	20 406	41,1
8415	Stroje, přístroje klimatizační	15 870	2,6	19 867	-20,1
7616	Výrobky ostatní z hliníku	11 456	1,8	14 675	-21,9
3923	Výr. přepravy n. balení zboží, zátky ap., z plastů	8 597	1,4	1 347	538,2
8528	Monitory, projekory bez TV; přijímače televizní	7 585	1,2	5 552	36,6
9026	Přístroje měření kontroly průtoku tlaku aj.	5 152	0,8	3 750	37,4
Celkem TOP10		546 038	88,1	242 689	125,0
Celkem vývoz		619 868		355 525	74,4

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Lichtenštejnska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
7318	Šrouby, vruty, matice, podložky aj. ze železa n. oceli	257 964	48,4	50 432	411,5
8302	Úchytky, kování, věšáky, háčky ap. z kovů obec.	42 149	7,9	-	-
8483	Hřídele aj. převodové, převody, kola ozubené, ap.	22 496	4,2	12 897	74,4
8403	Kotle k ústřednímu topení jiné	21 594	4,1	21 543	0,2
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	18 917	3,5	18 557	1,9
3824	Připravená pojidla pro licí formy nebo jádra	17 077	3,2	14 058	21,5
7317	Hřebíky, cvočky, připínáčky apod. ze železa n. oceli	16 836	3,2	14 603	15,3
9021	Pomůcky přístr. ortopedické, pro nedoslýchavé aj.	16 541	3,1	2 202	651,2
9001	Vlákna optická ap., čočky, hranoly aj. nezasazené	16 470	3,1	16 483	-0,1
9026	Přístroje měření kontroly průtoku tlaku aj.	15 500	2,9	14 953	3,7
Celkem TOP10		445 544	83,6	165 728	168,8
Celkem dovoz		532 874		250 075	113,1

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Služby

V oblasti služeb je perspektivní zejména bankovní sektor. Lichtenštejnsko se připojilo k dohodě o automatizované výměně informací dle standardů OECD, výměna funguje od 1. 1. 2017. V Lichtenštejnsku proběhla novelizace trestního zákoníku, Lichtenštejnsko se chce zbavit pověsti daňového ráje a zvýší kontrolu soukromých off-shore společností. Lichtenštejnsko klade velký důraz na rozvoj IT sektoru, který je základem průmyslového rozvoje a vývozu. Poptávány budou software, antiviry, inteligentní aplikace a také služby v této oblasti.

► Stavební průmysl

Lichtenštejnsko je země s vysokou hustotou obyvatelstva i vysokou mírou zastavěnosti obývaného území. Na údržbu, opravy i další zástavbu bude potřeba stavební materiál a technika.

► Strojírenský průmysl

Tradiční a zároveň perspektivní obor – dynamický lichtenštejnský průmysl potřebuje přesné obráběcí stroje.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Stavební průmysl	HS 2523 – Cement portlandský hlinitanový, struskový ap.
	HS 6907 – Dlaždice, obkládačky ap., keramické, neglazované
	HS 7228 – Tyče, pruty, úhelníky, profily z oceli legov. ost.
	HS 7308 – Konstrukce, části, desky, tyče aj., ze železa n. oceli
	HS 7326 – Ostatní výrobky ze železa nebo oceli
Strojírenský průmysl	HS 8456 – Stroje obrábějící pomocí laserů, ultrazvuku ap.
	HS 8471 – Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.
Služby	CPA 62 – Služby v oblasti programování a poradenství a související služby

Litva

V roce 2009 byla země silně zasažena světovou ekonomickou krizí (meziroční propad HDP o 14,8 %). V roce 2010 však byl již růst HDP 1,6 % a v následujícím roce země dosáhla téměř předkrizových růstových hodnot. Tempo růstu však začalo opět pozvolna zpomalovat a nyní se drží v rozmezí 1 až 3 %. V roce 2015 čelila litevská ekonomika deflaci a i hodnoty za rok 2016 vykazují velmi slabou míru inflace ve výši 0,5 %. Dle odhadů MMF by však měla míra inflace v následujících letech pozvolna růst. V zemi žije 2,9 mil. obyvatel a HDP na obyvatele přesáhlo 15 tis. USD. Nezaměstnanost dlouhodobě klesá a v roce 2016 byla na úrovni 7,8 %. Běžný účet je od roku 2015 mírně deficitní.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	3	1,6	2,6	3	3,3	3,6
HDP/obyv. (USD)	16 529	14 180	14 899	15 838	16 994	18 293
Míra inflace (%)	0,2	-0,7	0,5	1,2	2,2	2,2
Nezaměstnanost (%)	10,7	9,1	7,8	7,6	7,4	7,2
Bilance běžného účtu (mld. USD)	1,7	-0,7	-0,7	-1,3	-1,4	-1,4
Populace (mil.)	2,9	2,9	2,9	2,8	2,8	2,8
Konkurenceschopnost	41/144	36/140	35/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	2/7	2/7	-	-	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Litva je součástí vnitřního trhu EU a od 1. 1. 2015 i součástí Evropské měnové unie.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), obsadila Litva 35. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik a dle OECD není exportně rizikovou zemí.

Vývoz ČR do Litvy 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	1 003 157	8,6	815 374	23,0
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	704 399	6,1	759 370	-7,2
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	683 010	5,9	768 436	-11,1
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	616 932	5,3	325 506	89,5
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	267 074	2,3	191 210	39,7
8603	Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem	239 030	2,1	-	-
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	231 590	2,0	130 144	77,9
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	203 964	1,8	148 713	37,2
8542	Obvody integrované elektronické	181 416	1,6	137 707	31,7
8507	Akumulátory elektrické, vč separátorů	169 263	1,5	124 346	36,1
Celkem TOP10		4 299 835	37,0	3 400 806	26,4
Celkem vývoz		11 634 304		11 012 350	5,6

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Litvy 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
3907	Polyacetal pryskyřice a pod. v primárních formách	543 066	10,4	614 891	-11,7
3102	Hnojiva minerální nebo chemická dusíkatá	465 906	8,9	565 058	-17,5
9403	Nábytek ostatní, části, součásti	397 773	7,6	317 039	25,5
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	347 157	6,6	440 915	-21,3
5408	Tkaniny z příze z hedvábí umělého	198 017	3,8	226 940	-12,7
2309	Přípravky používané k výživě zvířat	142 024	2,7	111 018	27,9
7112	Odpady, úlomky kovů drahých, plátovaných kovů	126 054	2,4	92 145	36,8
8548	Části elektrických strojů, přístrojů, jinde. neuv.	121 579	2,3	117 895	3,1
9001	Vlákna optická ap., čočky, hranoly aj. nezasazené	115 694	2,2	31 067	272,4
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj	106 748	2,0	131 285	-18,7
Celkem TOP10		2 564 018	49,0	2 648 253	-3,2
Celkem dovoz		5 229 359		5 415 224	-3,4

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Litevská vláda považuje za jednu z klíčových oblastí dalšího rozvoje i využití evropských fondů modernizaci městské dopravy. Ze strukturálních fondů na období 2007–2013 byl zrealizován projekt kombinovaného rozvoje dopravy šetrné k životnímu prostředí v pěti hlavních litevských městech – Vilniusu, Kaunasu, Klajpėdė, Šiauliai a Panevėžysu. Jednalo se o výměnu starých diesellových autobusů vyrobených mezi lety 1983 a 1997 za nové hybridní či CNG vozy. Další prostředky byly alokovány na rozvoj trolejbusové dopravy. Také v novém období 2014–2020 hodlá vláda využít prostředky z fondů EU na dokončení výměny zastaralého vozového parku v městské hromadné dopravě, kupř. město Vilnius plánuje dokončit obměnu autobusů do poloviny roku 2017 a také během tří let doplnit vozový park o 150 autobusů (14 mil. EUR z fondů EU plus 15 % z městského rozpočtu a další prostředky ze státní kasy), město Kaunas hodlá vyhlásit v polovině roku 2017 tendr na dodávku 20 nových trolejbusů a v dalších letech pokračovat v obnově trolejbusového parku, který čítá 120 ks již zastaralých vozidel. Podle agentury InvestLithuania disponuje země také dynamickým a rychle se rozvíjejícím klastrem dodavatelů součástek pro automobilový průmysl (s důrazem na výrobu nákladních vozů a přívěsů).

► Civilní letecký průmysl

Litevská vláda spatřuje v rozvoji letecké dopravy a s tím spojených podpůrných činností jeden z potenciálních směrů do budoucna. Proto také patří oprava a údržba letadel mezi prioritně podporované směry pro podporu zahraničních přímých investic v Litvě. Firmy se sídlem na letištích ve Vilniusu a Kaunasu nabízejí základní údržbu, přestavbu kabin, údržbu součástek i pozemní letištní služby pro střední i větší letadla (až po A320 či B737). Významné investice také směřují do letecké infrastruktury – v roce 2017 proběhne rekonstrukce a modernizace ranveje a další infrastruktury na letišti ve Vilniusu (cca 25 mil. EUR), dojde také k rozšíření letiště v Kaunasu (2 mil. EUR) či výstavbě regionálního centra řízení letecké dopravy ve Vilniusu (11 mil. EUR). V roce 2017 by měla litevská vláda vybrat koncesionáře pro státní podnik Litevská letiště.

► Dopravní průmysl a infrastruktura

Litva doposud nedisponuje kvalitní a hustou silniční sítí – v roce 2013 uváděly statistiky 417 km dálnic a 1 307 km silnic I. třídy. Na druhé straně se hustota litevských silnic nižších tříd (19 592 km) blížila průměru EU. Přes její území prochází celkem šest evropských silničních koridorů. Litevská vláda přikládá zlepšování kvality silniční sítě a výstavbě dálnic či městských obchvatů zvýšenou pozornost včetně využívání fondů EU. Ze strukturálních fondů bylo pro dopravní projekty na období 2014–2020 vyčleněno 6,71 mld. EUR, v roce 2016 by měl objem realizovaných projektů dosáhnout 1 mld. EUR. Zajímavé projekty – dostavba silničního obchvatu hlavního města, modernizace silnice Vilnius – Utena (s financováním EIB) a silnice z Kaunasu na hranice s Lotyšskem, rozvoj elektromobility.

► Chemický průmysl

Výroba a vývoz chemikálií patří k hlavním průmyslovým sektorům s důrazem na zpracování ropy a zkapalněného zemního plynu (tvoří kolem 30 % celkového objemu výroby), výrobu hnojiv a plastů

a biotechnologie. Objem prodejů v chemickém průmyslu se pohybuje kolem 16 % celkového průmyslového prodeje, zpracování ropy a výroba ropných produktů patřila k největším tahounům růstu průmyslové produkce Litvy na počátku roku 2016. Sektor se potýká s nižší konkurenceschopností, z čehož mohou vyplývat příležitosti pro české firmy v oblasti dodávek moderních technologií, chemikálií s vyšší přidanou hodnotou či lepšími cenami díky vyšší efektivitě výroby. Vzhledem k tomu, že Litva neprodukuje značnou část chemických výrobků, které potřebují ke své činnosti ostatní obory, existuje zde nevyužitý potenciál pro vývozce z ostatních zemí. Zajímavá se jeví i zvažovaná výstavba továrny na výrobu tekutých hnojiv v Kėdainiai.

► Kovořpracovatelský průmysl

Průmyslová výroba v 1. čtvrtletí 2016 vzrostla oproti stejnému období roku 2015 o 5,8 % a dosáhla 4,4 mld.5EUR. Poprvé od roku 2014 vzrostla i hodnota exportovaného zboží (+1,4 %), což se podařilo mj. díky zvýšenému exportu strojírenských výrobků. Pozitivní vývoj by měla podpořit i realizace nových investičních projektů, jako např. rozšíření ropného terminálu v Klajpėdė v hodnotě 49,4 mil. EUR v podobě 12 nových tanků pro lehké ropné produkty a příslušné infrastruktury.

► Obranný průmysl

Litevská vláda zvýšila pro rok 2016 rozpočet Ministerstva obrany, který má být primárně určena akvizice (o třetinu oproti roku 2015, tj. celkem 574 mil. EUR, neboli 1,48 % HDP). Podle návrhu rozpočtu ministerstva financí na období 2017-2019 by mělo dojít k dalšímu navýšení v roce 2017 o 150 mil. EUR (tj. na 725 mil. EUR celkem, 1,77 % HDP), neboť vláda hodlá dosáhnout cíle 2 % HDP na obranu již v roce 2018. Konjunkturu nadále „nahrává“ pokračující konflikt na Ukrajině a stále asertivnější ruská zahraniční politika. V posledních několika měsících kupř. armáda pořídila houfnice, nová bojová vozidla pěchoty, radiokomunikační prostředky, zájem projevila o střelné zbraně jak pro pravidelné jednotky, tak i pro speciální útvary, jedná o zakázce na komunikační a řídicí systém atd. Litevský obranný průmysl rovněž hledá partnery pro případnou spolupráci na třetích trzích.

► Stavební průmysl

Litva postrádá dostatek vlastních kapacit pro nezbytnou a postupně se rozjíždějící masívní rekonstrukci a zateplování zejména obytných budov, jejímž cílem je zvýšit stále kriticky nízkou energetickou účinnost. Vláda v současné době řeší otázku financování a podpory projektů rekonstrukce zejména panelových domů, hledá vhodný model (využití EU fondů, samofinancování kombinované s příspěvkem ze státního/místního rozpočtu). Město Vilnius kupř. v současné době vytipovává celkem 50 objektů, kde dojde k postupné rekonstrukci a zvýšení energetické efektivity. Tento proces je v Litvě stále pouze v rané fázi a bude v příštích letech podporován jak ze státního rozpočtu (včetně municipalit), tak i z fondů EU. Samotný stavební sektor vykázal na počátku roku pokles objemu produkce o 17,4 % oproti stejnému období roku 2015 (0,3 mld. EUR), přičemž největší propad nastal ve výstavbě infrastruktury, zatímco bytová výstavba pokračovala v růstu. Mezi nové a zajímavé stavební projekty patří kupř. výstavba nového národního stadiónu (multifunkční komplex v předpokládané hodnotě přes 88 mil. EUR), modernizace městského osvětlení ve Vilniusu nebo renovace a rozšíření přístavu v Klajpėdė.

► **Textilní a obuvnický průmysl**

Podíl tohoto tradičního sektoru litevského průmyslu dosahuje kolem 7 % na celkovém objemu průmyslové výroby (v roce 2015 činil 883 mil. EUR) a 1,6 % na HDP. Přibližně 1 848 společností (z toho 98,9 % tvoří malé a střední podniky) zaměstnává v sektoru necelých 29 tis. osob. Zhruba 3/4 produkce (770 mil. EUR) směřují na vývoz do stovky zemí po celém světě (hlavním zákazníkem je Německo, následované Dánskem, Velkou Británií a Švédskem). Také zde lze očekávat pozitivní růstový trend spojený s posílenou spotřebou domácností. Zajímavé projekty – modernizace a zavádění hi-tech do výroby, zvyšování efektivity a produktivity práce.

► **Zábava a volný čas**

Jako perspektivní na litevském trhu se jeví zboží se snadno identifikovatelnými motivy postav z českých filmů pro děti. Na litevském trhu zatím patří psací potřeby mezi výrazně omezený sortiment, škála zahrnuje buďto dovoz levné produkce z Číny, nebo na opačném konci spektra drahého značkového zboží. Na místním trhu tak existuje příležitost pro dodávky takových psacích a kreslicích potřeb, které doplní celou škálu nabízeného sortimentu. Dalším artiklem, jehož potenciál na místním trhu narůstá s ohledem na vhodné geografické podmínky a zvyšující se zájem o aktivní způsob života, jsou koloběžky, tříkolky, kola. Spotřeba domácností dosáhla v 1. kvartále roku 2016 nejvyšší úrovně za 9 po sobě jdoucích trimestrů (+5,6 %), což jde především na vrub zvýšení průměrné i minimální mzdy. Tento trend má podle odhadů pokračovat i v dalším období a přispět tak k nárůstu poptávky po spotřebním zboží. Optimismus vyvolává i třetí nejvyšší tempo růstu maloobchodních prodejí v EU po Rumunsku a Lucembursku (6,6 % na hodnotu 2,1 mld. EUR).

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Zemědělství patří spolu s potravinářským průmyslem ke klíčovým odvětvím litevské ekonomiky. 60 % rozlohy země tvoří orná půda, 32 % zaujímají lesy. 42 % obyvatel žije na venkově, kde působí cca 200 tis. farem, z nichž více než 40 % obhospodařuje méně než 5 ha půdy a s relativně nízkou efektivitou. Pro období 2014–2020 proto bylo z fondů EU v rámci Programu rozvoje venkova (RDP) alokováno celkem 1,977 mld. EUR, přičemž 615 mil. EUR (cca třetina z této sumy) určila vláda již na rok 2015. Mezi podporovaná opatření pro rozvoj sektoru patří využívání poradenských služeb, zapojení nových subjektů do schémat kontroly kvality, investice do zemědělských holdingů, zpracování zemědělských výrobků, nakládání s vodními zdroji, zlepšování lesnické infrastruktury, zalesňování, podpora nových subjektů a malých farem, využívání bioplynu ze zemědělského odpadu, rozvoj organického zemědělství atd. Mezi hlavní výzvy v sektoru patří změna orientace zemědělského exportu (hledání nových trhů místo dříve dominantního podílu Ruska), zvýšení efektivity a kvality produkce v souladu s principy udržitelnosti.

► **Zpracovatelský průmysl**

Papírenský průmysl a výroba nábytku tvoří i s ohledem na dostupnost suroviny a relativně nízkou úroveň mezd významný segment litevského lehkého průmyslu a má potenciál k dalšímu růstu. V případě nábytku je významným tahounem růstu zvyšující se objem dodávek pro švédské nadnárodní řetězce IKEA, JYSK a další odběratele zejména z Německa, Velké Británie, Dánska, Francie atd. Podle dostupných údajů z roku 2012 působilo v sektoru 722 společností, zaměstnávajících 20 300 osob. Nárůst exportu za 1–8/2015 dosáhl 4 % oproti stejnému období roku 2014. S rostoucí úrovní domácí spotřeby a posílením koupěschopnosti lze očekávat i v tomto sektoru růst.

► Železniční a kolejová doprava

Železniční síť v Litvě dosahuje méně než poloviny průměru EU (27 km/1 000 km²) s celkovou délkou tratí 2 042 km, z čehož je 557 dvoukolejných. Odhaduje se, že cca 850 km kolejí potřebuje opravu a modernizaci. Objem železniční nákladní dopravy vykázal pozitivní růst za první kvartál roku 2016 o 2,3 %. Pokračují mohutné investice ze státního rozpočtu a především z fondů EU na projekt Rail Baltica (propojení pobaltských států s EU a sjednocení rozchodu kolejí). Evropská komise odsouhlasila pro litevskou část projektu 106 mil. EUR v roce 2015 a dalších 191 mil. EUR přibylo v roce 2016. Celkový objem investic do projektu je odhadován mezi 4 a 5 mld. EUR. Kromě tohoto projektu investují Litevské železnice do obnovy vozového parku (většina je zastaralá a vyžaduje modernizaci či výměnu), elektrifikace (pouze 7 % tratí je elektrifikováno) a modernizace signalizačního a zabezpečovacího zařízení.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0510 – Ambra šedá, kastoreum, cibet a pižmo; žluč, žlázy aj.
	HS 1210 – Šišťice chmelové, čerstvé, sušené ap., lupulin
	HS 1302 – Šťávy, výtažky rostlin, pektiny, slizy a ostatní
	HS 2303 – Zbytky škrobárenské, řízky řepné, bagasa, mláto
Stavební průmysl	HS 6903 – Výrobky ostatní žárovzdorné
	HS 6904 – Cihly, kameny, podlahové tvarovky nosné
	HS 6907 – Dlaždice, obkládačky ap., keramické, neglazované
	HS 6908 – Dlaždice, obkládačky ap., keramické, glazované
Chemický průmysl	HS 2522 – Vápno nehašené, hašené, hydraulické
	HS 3101 – Hnojiva živočišná nebo rostlinná
	HS 3210 – Barvy a laky nátěrové ost., pigmenty vodní
	HS 3407 – Pasty modelovací dětské, zubolékařské
	HS 3603 – Zápalky, bleskovice, roznětky, rozbušky ap.
	HS 3809 – Přípravky k úpravě povrchu, apretování ap. vyr.
Zpracovatelský průmysl	HS 3818 – Prvky chemické, zušlechtěné pro elektroniku
	HS 4405 – Vlna dřevěná, moučka dřevitá
	HS 4413 – Dřevo tzv. zhutněné ve tvaru špalků, prken
	HS 4804 – Papír aj., nenatíraný, ne k popisování, ne k hyg. účelům
Textilní a obuvnický průmysl	HS 4808 – Papír, karton, lepenka zvlněné, krepované ap.
	HS 5109 – Příze z vlny n. jemných zvířecích chlupů, upravená
	HS 5508 – Nit šicí z vláken střížových chemických
	HS 5810 – Výšivky v metráži pásech nebo jako motivy
	HS 6404 – Obuv se svrškem z textil. materiálů

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7115 - Ostatní výrobky z drahých kovů nebo kovů plát. drahými kovy
	HS 7227 - Tyče, pruty válc. za tepla, z oceli legované ost.
	HS 7402 - Měď nerafinovaná, anody pro rafinaci
	HS 8001 - Cín surový (nepracovaný)
	HS 8101 - Wolfram, výrobky z něj, odpady, šrot
	HS 8301 - Zámky i visací závěry, klíče, z kovů obecných
Civilní letecký průmysl	HS 8411 - Proudové motory, turbovrt. pohony a ost. plyn. turbíny
Automobilový průmysl	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem
	HS 8708 - Části, součásti a přísl.motor. vozidel čísel 8701 až 8705
Železniční a kolejová doprava	HS 8535 - Zařízení el. k ochraně, spínání obvodů, nad 1000 V
	HS 8608 - Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 8905 - Lodě majákové požární; plovoucí bagry, jeřáby
	HS 8906 - Lodě čluny ostatní, vč. válečných a záchranných
	HS 8907 - Plavidla ostatní, prámy, kesony, nádrže, bóje aj.
Obranný průmysl	HS 9302 - Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9304 - Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
Zábava a volný čas	HS 9503 - Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, hračky, modely, puzzle
	HS 9508 - Kolotoče, houpačky ap., kočovné cirkusy, divadla, zvěřince
	HS 9610 - Tabulky, tabule břidlicové
	HS 9611 - Razítka, pečetička, číslačky ap., ruční sázítka
	HS 9703 - Díla výtvarného modelářství, díla sochařská, původní

Lotyšsko

Lotyšská ekonomika od roku 2000 do roku 2007 rostla průměrným tempem 8 % ročně. Po vypuknutí globální finanční krize v roce 2008 zaznamenala dramatický propad a v roce 2009 byl zaznamenán pokles růstu HDP ve výši -14,35 %. Po zastavení propadu v roce 2010 se lotyšské HDP opět dostalo do kladných hodnot. V roce 2016 dosahoval meziroční růst HDP 2,5 % a v následujících letech by mělo toto růstové tempo mírně zrychlovat. Průměrná roční míra inflace se od roku 2010 pohybovala okolo 2 %. V posledních letech však Lotyšsko vykazovalo velmi nízké hodnoty míry inflace, konkrétně v roce 2016 se jednalo o 0,2 %. V zemi žijí přibližně 2 mil. obyvatel a HDP na obyvatele překročilo 15 tis. USD. Míra nezaměstnanosti v zemi postupně klesá a v roce 2016 byla na úrovni 9,4 %. Běžný účet platební bilance země je mírně deficitní ve výši -0,6 mld. USD.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	2	2,7	2,5	3,4	3,7	3,9
HDP/obyv. (USD)	15 640	13 573	14 141	15 072	16 073	17 188
Míra inflace (%)	0,7	0,2	0,2	1,7	2	2
Nezaměstnanost (%)	10,8	9,9	9,4	9,2	9	8,7
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-0,6	-0,3	-0,6	-0,4	-0,5	-0,5
Populace (mil.)	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Konkurenceschopnost	42/144	44/140	49/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	-	-	-	-	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF, SB

- ▶ Lotyšsko je součástí vnitřního trhu EU.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Lotyšsko umístilo na 49. pozici a dle OECD není exportně rizikovou zemí.

Vývoz ČR do Lotyšska 2016 (2015),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	598 024	9,7	538 593	11,0
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	431 058	7,0	378 150	14,0
8702	Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu	414 006	6,7	24 439	1 594,0
8526	Radiolokátory apod., rádiové přístroje pro dálkové řízení	387 914	6,3	4 040	9 501,8
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	232 772	3,8	166 901	39,5
8415	Stroje, přístroje klimatizační	178 749	2,9	137 801	29,7
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	134 223	2,2	108 357	23,9
7019	Vlákna skleněná a výrobky z nich	124 516	2,0	149 345	-16,6
4011	Pneumatiky nové z pryže	117 597	1,9	100 579	16,9
1514	Olej řepkový, hořčičný, frakce, chemicky neuprav.	112 655	1,8	1	11 265 400,0
Celkem TOP10		2 731 514	44,4	1 608 206	69,8
Celkem vývoz		6 151 730		6 014 713	2,3

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Lotyšska 2016 (2015),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
7113	Šperky a klenoty a části, z drahých kovů nebo z kovů plátovaných drahými kovy	428 598	16,5	-	-
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	183 384	7,1	223 837	-18,1
407	Vejce ve skořápkách čerstvá, konzerv., vařená	150 140	5,8	132 923	13,0
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	125 294	4,8	321 283	-61,0
7208	Výr. ze železa, oceli nad 600 mm, válc. za tepla	112 324	4,3	47 900	134,5
302	Ryby čerstvé, chlazené, kromě filé aj. rybiho masa	95 071	3,7	-	-
1604	Přípravky, konzervy z ryb, kaviár, jeho náhražky	73 268	2,8	66 717	9,8
902	Čaj	71 676	2,8	-	-
7209	Výr. ze železa, oceli nad 600 mm, válc. za studena	59 454	2,3	121 639	-51,1
5402	Příze z hedvábí syntického monofil do 67 dtex	57 977	2,2	34 236	69,3
Celkem TOP10		1 357 186	52,3	948 535	43,1
Celkem dovoz		2 595 169		2 024 815	28,2

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

V Lotyšsku stále existuje poptávka po autech, traktorech, pneumatikách, etc.

► Obranný průmysl

Lotyšsko jako členská země NATO hodlá do roku 2018 dosáhnout stavu, kdy rozpočtu na obranu bude věnováno 2 % HDP. Lotyšsko rovněž hodlá zvýšit počet svých vojáků z dnešních necelých 5 na 6 tis. v roce 2018. Součástí strategického rozvoje armády je modernizace komunikačních a informačních systémů řízení boje. České zbrojařské firmy již v minulosti uspěly ve výběrových řízeních na dodávky pro lotyšské ozbrojené síly/NATO a lze předpokládat, že by na ně mohly navázat další.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Lotyšsko obecně dosud zaostává v ochraně životního prostředí. Potřebuje získat zkušenosti k následné realizaci komplexního řešení pro třídění a likvidaci komunálních odpadů a čištění jak průmyslových, tak municipálních odpadních vod. Lotyšské inspektoráty životního prostředí v roce 2015 písemně projevíly zájem o české zkušenosti v oblasti odstraňování starých ekologických zátěží. V roce 2016 se na lotyšském trhu postupně začaly uplatňovat české subjekty se svými technologiemi na čištění průmyslových odpadních vod.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Na lotyšském trhu je výrazně zastoupeno české čepované i lahvové pivo. Vzhledem k růstu výroby piva roste poptávka po rozšiřování sítě malých pivovarů. Spotřeba piva v Lotyšsku dlouhodobě roste. Z 1,423 mil. hl v roce 2009 na 1,555 mil. hl v roce 2014.

► Železniční a kolejová doprava

Dopravní prostředky tvoří výrazný podíl českého exportu do Lotyšska. V roce 2020 má být zahájena výstavba desítky let plánovaného evropského železničního spojení „Rail Baltica“. Projekt se přímo týká pěti zemí Finska, Estonska, Lotyšska, Litvy a Polska. První železniční souprava by měla vyjet na trase Tallinn–Riga–Kaunas v roce 2025. Smlouvu o realizaci projektu „Rail Baltica“ podepsali dne 31. ledna 2017 v Tallinnu premiéři Estonska, Lotyšska a Litvy.

V souvislosti s tímto projektem je možno očekávat příležitosti pro české firmy působící v oborech železničního stavitelství, železniční a zabezpečovací techniky a ve výrobě kolejových vozidel. Dle stávajících informací má Lotyšsko v roce 2018 zahájit v souvislosti s tímto projektem první etapu modernizace infrastruktury řížského nádraží a železniční trasy do nákladního přístavu v Rize.

Česká republika má v Lotyšsku v oblasti železnic významné reference díky intenzivní spolupráci v renovaci již dříve dodaných posunovacích lokomotiv. V roce 2016 vedení lotyšských státních železnic avizovalo svůj zájem o spolupráci s českými firmami v oblastech údržby a renovaci kolejových vozidel.

V polovině roku 2017 se očekává definitivní rozhodnutí a vypsání veřejné soutěže na dodávku příměstských vlaků, což bude, dle lotyšského ministerstva dopravy, úzce spojeno s finančními zdroji a podmínkami úvěrování. Dopravní podnik hlavního města Rigy rovněž plánuje do konce roku 2017 modernizovat infrastrukturu veřejné dopravy a rozšířit stávající počet nízkopodlažních tramvajů dodaných z České republiky.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 1107 – Slad, i pražený
	HS 2106 – Přípravky potravinové, jinde neuvedené ani nezahrnuté
	HS 2201 – Voda, vody minerální, sodovky neslazené, led
	HS 2203 – Pivo ze sladu
Železniční a kolejová doprava	HS 8530 – Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 8602 – Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8603 – Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8605 – Železniční vozy osobní, zavazadlové, pošt. aj., bez pohonu
	HS 8606 – Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu
	HS 8607 – Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
	HS 8608 – Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
	HS 8609 – Kontejnery pro jeden nebo více druhů dopravy
Automobilový průmysl	HS 4011 – Pneumatiky nové z pryže
	HS 8702 – Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8703 – Osobní auta aj. motor. vozidla pro přepravu osob
	HS 8707 – Karosérie motor. vozidel, traktorů, vč. kabin
	HS 8708 – Části, součásti a přísl. motor. vozidel čísel 8701 až 8705
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8421 – Stroje na čištění a filtraci vody a plynů, odstředivky
	HS 8414 – Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8413 – Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
Obranný průmysl	HS 8526 – Radiolokátory ap., rádiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8804 – Padáky vč. paraglidingu ap., vč. příslušenství
	HS 9301 – Zbraně kromě revolverů, pistolí a sečných a bodných zbraní
	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9303 – Zbraně střelné, zaříz. využívající výbuchu ost.
	HS 9304 – Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
	HS 9305 – Části a příslušenství zbraní, revolverů a pistolí
	HS 9306 – Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní
	HS 4014 – Výrobky zdravot., farmaceut. z kaučuku vulkaniz.

Lucembursko

Lucembursko vykazuje dlouhodobě stabilní růst HDP v rozmezí 3 až 5 % ročně. Pro letošní rok prognózuje MMF růst HDP ve výši 3,1 %. Míra inflace se drží na velmi nízkých hodnotách (v roce 2016 byla 0,2 %), ale v průběhu příštích let by se měla mírně zvedat. Celková populace Lucemburska je 600 tis. obyvatel a HDP na obyvatele v roce 2016 dosahoval 105 829 USD. Nezaměstnanost v zemi se v letech 2014–2016 pohybovala kolem 6 % a běžný účet Lucemburska je dlouhodobě přebytkový. V roce 2016 zaznamenal hodnotu 2,7 mld. USD.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	4,1	4,8	3,5	3,1	3,3	3,2
HDP/obyv. (USD)	118 209	102 717	105 829	109 370	112 994	116 823
Míra inflace (%)	0,7	0,1	0,2	1	1,4	1,7
Nezaměstnanost (%)	7,1	6,9	6,4	6,3	6,2	6,2
Bilance běžného účtu (mld. USD)	3,6	3,2	2,7	2,8	3,0	3,2
Populace (mil.)	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Konkurenceschopnost	19/144	20/140	20/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	-	-	-	-	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF, SB

- ▶ Lucembursko je součástí vnitřního trhu EU.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Lucembursko umístilo na 20. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik a dle OECD není exportně rizikovou zemí.

Vývoz ČR do Lucemburska 2016 (2015),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	1 002 637	23,9	828 959	21,0
5403	Příze z hedvábí umělého monofil do 67 decitex	-	-	-	-
4002	Kaučuk syntetický ap. směsi s kaučukem přírod.	428 532	10,2	77 394	453,7
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj	276 020	6,6	270 979	1,9
2825	Hydrazin, hydroxylamin, soli, zásady, anorg. apod.	-	-	-	-
2716	Energie elektrická	169 492	4,0	161 688	4,8
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. nev.	168 164	4,0	182 735	-8,0
5902	Textilie kordové, pneu z nití vysokopevnostních	-	-	-	-
8541	Diody. tranzistory ap. zařízení polovodičová aj.	114 489	2,7	27 819	311,5
9020	Přístroje dýchací ostatní, masky plynové	109 373	2,6	-	-
Celkem TOP10		2 268 707	54,2	1 549 574	46,4
Celkem vývoz		4 187 511		4 133 023	1,3

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Lucemburska 2016 (2015),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
7210	Výr. z železa, oceli, nad 600mm, plátované, pokov.	710 170	15,2	1 515 963	-53,2
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj	591 519	12,6	591 013	0,1
2716	Energie elektrická	468 018	10,0	1 260 571	-62,9
2711	Plyn zemní a jiné uhlovodíky plynné	351 434	7,5	535 276	-34,3
2849	Karbidy chemicky definované a nedefinované	-	-	-	-
7312	Lana, kabely, pásy aj., splétané ze železa n. oceli	193 743	4,1	254 746	-23,9
4001	Kaučuk přírodní, balata, guataperča, guajal, apod.	162 966	3,5	158	103 043,0
4011	Pneumatiky nové z pryže	150 647	3,2	165 763	-9,1
3920	Desky, fólie, filmy apod. z plastů, nekomb. s jinými materiály	135 523	2,9	51 182	164,8
4811	Papír, karton, vata buničitá, aj., natřené plasty	130 509	2,8	141 291	-7,6
Celkem TOP10		2 894 529	61,9	4 515 963	-35,9
Celkem dovoz		4 678 402		6 485 926	-27,9

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Dopravní průmysl a infrastruktura

Lucembursko patří k přepravním uzlům regionu a v oblasti podniká řada lucemburských i zahraničních firem. Příležitosti se nabízejí zj. v autodopravě i letectví.

► Energetický průmysl

Země produkuje 1,4 mld. kWh a spotřebovává 6,2 mld. kWh. Těží zejména z jaderných a obnovitelných a vodních zdrojů (11 %). Restrukturalizací procházejí vybrané energeticky náročné obory (ocelářství, těžba). Prostor podílet se na modernizaci energetické sítě a výstavbě elektráren existuje (větrná energie, biomasa, solární panely). Celkové snížení energetické náročnosti (dekarbonizace) a energetické závislosti země je významným úkolem i vzhledem k aktivnímu zapojení Lucemburska do agendy Konference OSN o klimatické změně (COP21).

► ICT

Trh se službami je zj. v sektoru finančních služeb sice do značné míry saturovaný, poptávka po IT expertech ovšem trvá. Pro české vývozce se nicméně nabízejí příležitosti v outsourcingu (e-commerce, telekomunikační, poradenské služby).

► Stavební průmysl

Úkoly zaměřené na modernizaci země v oblasti dopravy, bytové výstavby, snižování energetické náročnosti a plnění environmentálních požadavků (čističky odpadů, nízkouhlíková ekonomika) jsou ambiciózní. Do roku 2020 se počítá s nárůstem počtu obyvatel země až o 40 %, na 1 mil. Razantní zlepšení neúměrně zatížené dopravní situace v hlavním městě přitom zatím stav dopravní infrastruktury neumožňuje. Vláda zahájila plán investic do nových dopravních tepen, sběrných parkovišť na okrajích měst a rozvoje veřejné dopravy (tramvajového propojení) i bytové politiky.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8403 - Kotle k ústřednímu topení, jiné
	HS 8411 - Proudové motory, turbovrt. pohony a ost. plyn. turbíny
	HS 8467 - Nářadí ruční pneumatické s motorem, ne elektr.
	HS 8481 - Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 8702 - Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8703 - Osobní auta aj. motor. vozidla pro přepravu osob
	HS 8607 - Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Stavební průmysl	HS 3925 - Výrobky stavební z plastů jinde neuvedené
	HS 6904 - Cihly, kameny, podlahové tvarovky nosné
	HS 7213 - Tyče, pruty ze železa n. oceli neleg., válc. za tepla
	HS 7215 - Tyče, pruty ostatní, ze železa, oceli nelegované
	HS 7314 - Tkaniny, rošty, pletiva z drátu, ze železa, oceli
	HS 7325 - Ostatní výrobky lité ze železa n. oceli
	HS 7610 - Konstrukce hliníkové, části, desky, profily ap.
ICT	HS 8517 - Telefony ap. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jn.
	HS 8519 - Přístroje pro záznam, reprodukci zvuku
	CPA 62 - Služby v oblasti programování a poradenství a související služby

Maďarsko

V letech 2000–2006 činil růst HDP v průměru 4 % ročně. V dalších letech se ekonomika zpomalila a hodnoty HDP se pohybovaly okolo 2 %. Výjimkou byl rok 2009, kdy se HDP meziročně snížilo o 6,8 %. V roce 2013 se pak HDP zvýšil o 1,1 % a v roce 2014 již meziročně vzrostl o 3,7 %. V roce 2016 vykázalo Maďarsko růst HDP 2 %. Míra inflace je od roku 2016 v kladných hodnotách a očekává se i pozitivní vývoj v příštích letech. Celková populace Maďarska je 9,8 mil. obyvatel a HDP na obyvatele v roce 2016 vykazovalo hodnotu 11 903 USD. Nezaměstnanost se dlouhodobě snižuje a v roce 2016 dosáhla hodnoty 6 %, což je nejlepší výsledek za posledních deset let. Běžný účet Maďarska je přebytkový.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	3,7	2,9	2	2,5	2,4	2,2
HDP/obyv. (USD)	14 007	12 240	11 903	12 023	12 611	13 284
Míra inflace (%)	-0,2	-0,1	0,4	1,9	2,6	3
Nezaměstnanost (%)	7,8	6,8	6	5,8	5,6	5,4
Bilance běžného účtu (mld. USD)	2,8	5,3	5,7	5,4	5,0	4,0
Populace (mil.)	9,9	9,9	9,8	9,8	9,8	9,8
Konkurenceschopnost	60/144	63/144	69/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	4/7	-	-	-	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Maďarsko je součástí vnitřního trhu EU.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Maďarsko umístilo na 69. pozici a dle OECD není exportně rizikovou zemí.

Vývoz ČR do Maďarska 2016 (2015),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	12 904 530	11,6	13 427 138	-3,9
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	7 426 678	6,7	5 880 525	26,3
2921	Sloučeniny s aminovou funkcí	2 903 005	2,6	3 210 903	-9,6
8415	Stroje, přístroje klimatizační	2 902 240	2,6	2 937 141	-1,2
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	2 783 971	2,5	3 111 222	-10,5
2710	Oleje minerální a z nerostů živočišných, ne surové	2 760 569	2,5	4 760 360	-42,0
8512	Přístroje elektr. osvětlovací aj., stěrače ap.	2 394 698	2,1	2 614 724	-8,4
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	2 322 605	2,1	3 077 852	-24,5
8413	Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	2 259 358	2,0	1 427 819	58,2
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	2 161 504	1,9	2 001 211	8,0
Celkem TOP10		40 819 158	36,6	42 448 895	-3,8
Celkem vývoz		111 435 045		112 930 920	-1,3

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Maďarska 2016 (2015),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	6 149 889	7,9	5 428 859	13,3
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	5 233 025	6,7	4 940 798	5,9
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	2 658 731	3,4	2 463 216	7,9
8407	Motory píst., zážehové, spalovací, vratné, rotační	2 560 840	3,3	1 650 632	55,1
9401	Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka	2 270 600	2,9	2 692 526	-15,7
4011	Pneumatiky nové z pryže	2 106 300	2,7	1 993 559	5,7
3926	Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů	2 065 545	2,6	1 864 238	10,8
8547	Části izolační pro stroje, el. trubky izolační	2 001 501	2,6	1 193 299	67,7
8538	Části přístř. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.	1 909 309	2,4	2 404 615	-20,6
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	1 702 283	2,2	1 953 149	-12,8
Celkem TOP10		28 658 023	36,6	26 584 891	7,8
Celkem dovoz		78 210 252		79 767 793	-2,0

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Dopravní průmysl a infrastruktura

V Budapešti bude zahájena v průběhu příštího roku kompletní rekonstrukce metra trasy M3 a postaveno dalších cca 17,3 km nových tratí a 20 stanic. Celková hodnota rekonstrukce při až 60% participaci EU dosáhne hodnoty 200 mld. HUF (0,65 mld. EUR). Součástí rekonstrukce metra bude i modernizace vozového parku v hodnotě investic ve výši 70–90 mld. HUF (0,23–0,29 mld. EUR). Velké investice se plánují v návaznosti na rekonstrukci metra v segmentu autobusů a trolejbusů, které by měly nahradit po dobu rekonstrukce trasy linky metra M3. Připravují se rovněž plány na rekonstrukci a modernizaci železničních tratí a jejich bezpečnostních zařízení, kde by celkové investice měly dosáhnout až 10 mld. CZK. Kromě toho se plánují rovněž nákupy nových elektrických vlakových souprav. Velké investice se plánují do rekonstrukce tří ze čtyř budapeštských nádraží včetně jejich okolí, a sice nádraží Kelefeldi, Nyugati a Keleti. Očekává se proto poptávka po výše uvedených výrobcích a službách.

► Energetický průmysl

Prioritní je rozšíření a modernizace jaderné elektrárny PAKS (plánované investice jsou ve výši 10 mld. EUR), v souvislosti s tím jsou poptávány turbíny, čerpadla, kotle a také stroje k broušení. Úpravy jaderné elektrárny začínají v roce 2018 a končit mají v roce 2025 a 2026.

► Obranný průmysl

Maďarsko, stejně jako ostatní země V4, navyšuje v souladu se svým závazkem vyplývající z členství v NATO, rok od roku svůj obranný rozpočet. Maďarská armáda potřebuje pro výcvik svých pilotů cvičná proudová letadla včetně tréninkových simulátorů. Pro českou stranu proto existuje velký prostor v oblasti těchto dodávek, ale i výcviku a školení obsluhy těchto letadel. V nejbližším období rozhodne také vedení Ministerstva obrany Maďarska buď o revitalizaci resp. modernizaci, nebo nákupu nových radiolokátorů a radarů, kterými musí maďarská armáda nahradit zastaralé dosluhující ruské radiolokátory.

► Železniční a kolejová doprava

V Budapešti se probíhá rekonstrukce metra (2014–2020), v jejímž rámci má být postaveno nových 17,3 km tratí a 20 stanic a rekonstrukce několika železničních tratí. Celkové investice by měly dosahovat až 10 mld. CZK. Součástí rekonstrukce metra je i modernizace vozového parku (na ni je vyčleněno dalších 6,5–9 mld. CZK). Velké investice se plánují v segmentu městské dopravy (tramvaje, autobusy a trolejbusy).

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8411 – Proudové motory, turbovrt. pohony a ost. plyn. turbíny
Obranný průmysl	HS 9305 – Části a příslušenství zbraní, revolverů a pistolí
	HS 9305 – Části a příslušenství zbraní, revolverů a pistolí
Železniční a kolejová doprava	HS 8702 – Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	33 – Opravy a instalace strojů aj přístroje
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 9406 – Stavby montované
	HS 7308 – Konstrukce, části, desky, tyče aj., ze železa n. oceli
	42 – Inženýrské stavitelství
	43 – Speciální stavební činnosti

Makedonie

Makedonská ekonomika rostla v letech 2000–2008 v průměru o 3 % ročně. V roce 2009, v důsledku globální finanční krize, byla ekonomika v krátkodobé recesi -0,9 %. V dalších dvou letech se jednalo o téměř 3,0 % růst HDP, které byly následovány -0,4 % poklesem v roce 2012. Od roku 2013 byl v zemi opět nastartován stabilní ekonomický růst, který v roce 2016 vykazoval hodnotu 2,2 %. Makedonie se v posledních letech potýkala s deflačními tlaky, ale dle predikce MMF by se měla v následujících letech míra inflace pohybovat okolo 2 %. V zemi žije přes 2 mil. obyvatel a HDP na obyvatele činí přibližně 5 300 USD. Nezaměstnanost se v posledních letech postupně snižuje (vrcholu dosáhla v roce 2005 a to 37,3 %), ale nadále vykazuje vysoké hodnoty (25,4 % v roce 2016). Běžný účet země je téměř vyrovnaný.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	3,5	3,7	2,2	3,5	3,5	3,6
HDP/obyv. (USD)	5 478	4 871	5 060	5 350	5 648	5 994
Míra inflace (%)	-0,1	-0,2	0,1	0,7	1,5	2
Nezaměstnanost (%)	28	26,1	25,4	24,8	24,3	23,8
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-0,1	-0,1	-0,2	-0,3	-0,3	-0,3
Populace (mil.)	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1
Konkurenceschopnost	61/144	55/144	60/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	5/7	5/7	5/7	5/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ EU uzavřela se zemí dohodu o zóně volného obchodu.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Makedonie umístila na 60. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je 5/7.

Vývoz ČR do Makedonie 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	1 357 853	46,9	1 113 466	21,9
5903	Textilie impregnované, povrstvené ap. plasty	295 948	10,2	187 149	58,1
9401	Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka	113 789	3,9	2 341	4 760,7
2716	Energie elektrická	71 033	2,5	151 665	-53,2
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	69 001	2,4	47 350	45,7
6006	Ostatní pletené nebo háčkové textilie	63 134	2,2	63 082	0,1
3809	Přípravky k úpravě povrchu, apretování a pod. vyr.	37 995	1,3	39 153	-3,0
7019	Vlákna skleněná a výrobky z nich	35 276	1,2	583	5 950,8
402	Mléko, smetana zahuštěná, slazená	32 604	1,1	34 911	-6,6
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	32 488	1,1	28 336	14,7
Celkem TOP10		2 109 121	72,9	1 668 036	26,4
Celkem vývoz		2 892 472		2 365 655	22,3

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Makedonie 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	6 510 705	52,0	58 868	10 959,8
3815	Iniciátory, urychlovače reakce, př. katalytické	4 550 013	36,4	4 273 610	6,5
8532	Elektrické kondenzátory, pevné, otočné nebo dolaďovací	338 567	2,7	263 075	28,7
7306	Trouby, profily ap. duté, jiné, ze železa n. oceli	196 912	1,6	67 722	190,8
9401	Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka	152 115	1,2	3 492	4 256,1
2716	Energie elektrická	78 404	0,6	354 281	-77,9
7208	Vyr. ze železa, oceli nad 600 mm, válc. za tepla	70 741	0,6	13 339	430,3
6109	Trička, vrchní tílka aj. nátělníky, pletené	66 017	0,5	74 214	-11,0
6107	Spodky, pyžama, župany, ap. pánské, chlapec., pletené	52 602	0,4	48 367	8,8
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	48 912	0,4	49 064	-0,3
Celkem TOP10		12 064 988	96,4	5 206 032	131,8
Celkem dovoz		12 516 990		5 700 423	119,6

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Především z velké části zastaralý vozový park pro veškerou veřejnou i státní hromadnou dopravu (včetně městské, s výjimkou relativně moderních dvoupatrových autobusů ve Skopje). Zastaralé služby veřejné dopravy, chybějící komunikační systémy i signalizační a bezpečnostní zabezpečení hlavně ve vlakové dopravě otvírá velké příležitosti pro české firmy v této oblasti. Nedostatek kvalitních traktorů v soukromém zemědělském sektoru a malotraktorů v soukromém sektoru nabízí zajímavé příležitosti. Limitujícím faktorem je nedostatek veřejných finančních zdrojů, slabost zemědělských malovýrobců a omezená vládní podpora zaměřená na malé zemědělce.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Vláda by chtěla v následujících letech výrazně zvýšit využití nerostných zdrojů revitalizací stávajících i otevřením nových dolů a závodů na zušlechťování rudy (v Makedonii se zušlechťují rudy vytěžené nejen v zemi, ale i v Kosovu). Žádané jsou projektové studie, dodávky důlních strojů a vybavení, zabezpečovací systémy.

► Energetický průmysl

Makedonie má trvale velký problém s výrobou elektrické energie. Dosavadní tradiční zdroje nestačí a téměř 45 % elektrické energie musí Makedonie dovážet ze zahraničí. Velkým partnerem byla Ukrajina, která ovšem nyní není schopna dodržet nasmlouvané objemy elektrické energie. Země tedy uvažuje o nových energetických zdrojích, s cílem zajistit energetickou soběstačnost. Všechny tři makedonské energetické firmy plánují v roce 2017 masivní výstavbu a rekonstrukci stávajících zařízení (elektráren a přenosové soustavy). Pro tento rok mají připraveno více jak 90 mil. EUR a chtějí začít s projekty tak rychle, jak jen to bude možné, s cílem dokončit navýšení kapacit nejpozději v letech 2019/2020. Makedonská společnost, která má na starosti přenosovou soustavu země (MEPSO), plánuje rekonstrukci přenosové soustavy, a to pro vysokonapěťové vedení z hlavní tepelné elektrárny země v Bitole k albánským hranicím. Celková délka vedení je 400 kilometrů a investice je naplánována v objemu 16–20 mil. EUR. Investice kolem 32 mil. EUR plánuje i druhý největší makedonský výrobce v oblasti energetiky firma EVN, hlavně v oblasti obnovitelných zdrojů energie. Firma byla před několika roky zprivatizována a je plně v rukou rakouského koncernu EVN. Nijak tedy nepřekvapí, že se profiluje v oblasti obnovitelných zdrojů energie. Po úspěšném spuštění větrného parku v oblasti Bogdance, chystá nyní v této lokalitě druhou fázi výstavby větrných farem. Stranou není ani hlavní hráč v makedonské energetice – firma ELEM, která plánuje v roce 2017 utratit 50 mil. EUR na přípravu výstavby nových tepelných elektráren v Bitole, Novaci, Mogila a Logovardi.

► Služby

Budování rezidenčních čtvrtí, kancelářských a obchodních prostorů, zdravotních zařízení, komunální infrastruktury, sportovních (hlavně lyžařských) rekreačních a zábavních areálů atd.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Odpadové hospodářství a ochrana vodních zdrojů. Makedonie připravuje s využitím financování z EU projekty na výstavbu čističek, prakticky ve všech regionech to mají na starosti místní obecní zastupitelstva.

Nejen projektování a výstavba čističek, ale rovněž rekonstrukce, projektování a výstavba kanalizací, ekologických skládek a podniků na zpracování odpadů, jež v Makedonii dosud téměř neexistují. Předpokladem pro případný úspěch českých firem v této oblasti je (stejně jako i v některých dalších odvětvích) mj. schopnost napomoci při využití IPA II.

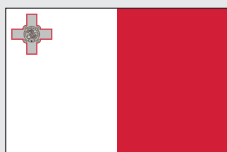
► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Prioritou makedonské vlády je i zemědělství, a to především z důvodů vysokého počtu praceschopného obyvatelstva působícího v tomto oboru (kolem 20 % ekonomicky aktivního obyvatelstva země). V Makedonii najdeme převážně malé rodinné farmy, kterých je na 170 tis. Existují však i velká zemědělská družstva, která disponují velkými skleníky, zpracovatelskými linkami pro svoji produkci. Celkový objem zemědělské půdy je více jak 315 tis. hektarů. Země má vysoké předpoklady pro rozsáhlou produkci biopotravin, převážně v ovocnářském a zelinářském sektoru. Je málo známý fakt, že v Makedonii se pěstuje ve velkém mimořádně kvalitní rýže, kterou úspěšně země vyváží svým nejbližším sousedům. Makedonie je známá též svým kvalitním tabákem, který plně dokáže nahradit kvalitní americký tabák. V hornatých oblastech Makedonie je významná živočišná výroba (365 tis. kusů skotu produkuje maso a masné výrobky a hlavně sýry). Charakter zemědělské výroby v Makedonii indikuje spíše malou zemědělskou techniku – celkem je v zemi v provozu 92 tis. menších traktorů, ovšem velmi zastaralých. Z toho se dá odvodit, že země potřebuje především traktory menší výkonové řady a též malé zemědělské stroje. Do začátku 90. let minulého století bylo bývalé Československo třetí největší obchodní partner země a jeden z největších dodavatelů zemědělských strojů a země byla prakticky monopolním dodavatelem ovoce a zeleniny pro celou bývalou Jugoslávii. Další plánovaný rozvoj zemědělství dává opětovnou šanci dodávkám české zemědělské techniky.

► **Železniční a kolejová doprava**

Budování a rekonstrukce dopravní infrastruktury s důrazem na koridory X a VIII, dálniční, silniční a železniční síť (vláda preferuje formu koncesí). Všechna makedonská města jsou převážně závislá na automobilové dopravě a s výjimkou Skopje málo rozvinuté a ekologicky problematické dopravě autobusové. Situaci komplikuje skutečnost, že velká část tendrů v dané oblasti je vypisována jako PPP (Public-Private Partnership), viz např. opakovaný tendr na výstavbu a provozování tramvajové trati ve Skopje či výstavbu automobilového tunelu pod centrem Skopje.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 7311 - Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
	HS 8402 - Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8406 - Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8410 - Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8413 - Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8414 - Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8503 - Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.
	HS 8504 - Transformátory, el. měniče, statické induktry
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem
	HS 8431 - Součásti jeřábů, vozíků, ap., buldozerů, fréz aj.
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 - Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8530 - Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 8603 - Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8608 - Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
	HS 8607 - Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
Automobilový průmysl	HS 8702 - Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8703 - Osobní auta aj. motor. vozidla pro přepravu osob
	HS 8704 - Motorová vozidla pro přepravu nákladu
	HS 8705 - Motorová vozidla pro zvláštní účely
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8437 - Stroje pro čištění, třídění ap., semen, zrní aj.
	HS 8701 - Traktory a tahače
	HS 8707 - Karosérie motor. vozidel, traktorů, vč. kabin
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8414 - Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8421 - Stroje na čištění a filtraci vody a plynů, odstředivky
	HS 8481 - Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8484 - Těsnění kovoplastická, soubory, sestavy těsnění
	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8507 - Akumulátory elektrické, vč. separátorů
Služby	CPA 71.10 - Architektonické a inženýrské služby; technické zkoušky a analýzy

Malta

Na Maltě se v letech 2000–2012 pohyboval růst HDP mezi 1 a 4 %. Výjimkami jsou roky 2001, 2004 a 2009, kdy se ekonomika propadla do recese. V roce 2016 činil růst HDP 4,1 %, v dalších letech se dle predikce MMF očekává zpomalení ekonomiky. Malta se v posledních letech, stejně jako velká část Evropy, potýká s deflačními tlaky. V zemi žije 0,4 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele přesahuje 25 800 USD. Nezaměstnanost se drží od počátku tisíciletí mezi 5 a 8 % a v posledních letech mírně klesá. Běžný účet platební bilance Malty je téměř vyrovnaný.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	3,5	6,2	4,1	3,4	3,1	3,1
HDP/obyv. (USD)	25 281	22 713	24 298	25 816	27 233	28 893
Míra inflace (%)	0,8	1,2	1,2	1,5	1,6	1,8
Nezaměstnanost (%)	5,8	5,4	4,8	4,9	4,9	5
Bilance běžného účtu (mld. USD)	0,4	1,0	0,7	0,7	0,7	0,7
Populace (mil.)	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Konkurenceschopnost	47/144	48/140	40/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	-	-	-	-	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Malta je součástí vnitřního trhu EU.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Malta umístila na 40. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik a dle OECD není exportně rizikovou zemí.

Vývoz ČR na Maltu 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8534	Tištěné obvody	161 294	16,4	221 509	-27,2
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	113 275	11,5	89 690	26,3
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	72 183	7,3	134 136	-46,2
8539	Žárovky, výbojky, el. ultrafial. infra obloukovky	68 777	7,0	692	9 838,9
8507	Akumulátory elektrické, vč separátorů	56 006	5,7	403	13 797,3
7013	Sklo stolní domáckenské, kuchyňské aj. zboží	52 967	5,4	1 064	4 878,1
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	42 184	4,3	70 008	-39,7
3926	Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů	25 762	2,6	963	2 575,2
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	24 623	2,5	14 969	64,5
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	23 505	2,4	18 932	24,2
Celkem TOP10		640 576	65,2	552 366	16,0
Celkem vývoz		982 869		881 568	11,5

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Malty 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	667 478	69,4	669 402	-0,3
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	163 173	17,0	222 467	-26,7
3926	Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů	38 415	4,0	40 055	-4,1
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	14 230	1,5	194	7 235,1
8542	Obvody integrované elektronické	11 459	1,2	17 102	-33,0
9018	Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj	10 057	1,0	14 849	-32,3
4016	Výrobky ostatní z kaučuku vulkaniz., ne tvrdého	8 524	0,9	7 996	6,6
4911	Výrobky tiskařské ostatní, vč. obrazů. rytin aj.	5 716	0,6	1 546	269,7
9026	Přístroje měření kontroly průtoku tlaku aj.	5 375	0,6	2 668	101,5
7011	Baňky, trubice skleněné, otevřené, nedohotovené	4 846	0,5	3 621	33,8
Celkem TOP10		929 273	96,7	979 900	-5,2
Celkem dovoz		961 253		1 055 930	-9,0

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Osobní automobily patří dlouhodobě k největším položkám českého vývozu na Maltu. V návaznosti na tendenci stabilního růstu dovozu tohoto artiklu v posledních 5 letech (téměř zdvojnásobení dovozu strojů a dopravních zařízení od roku 2012) a dlouhodobě setrvalému ekonomickému růstu země (jeden z nejdynamičtějších v EU, v roce 2015 např. na druhém místě) zůstává položka automobilů dlouhodobě perspektivní.

► Civilní letecký průmysl

Jedním z nejžádanějších výrobků a současně i exportních příležitostí na Maltě jsou letadla a části letadel, což souvisí mj. s v posledních letech se dynamicky rozvíjejícím sektorem výroby avioniky, vybavování letadel avionikou a poskytováním služeb v tomto oboru. Maltu si pro vybavování a servisování svých letadel vybrala řada známých leteckých společností. Vzhledem k vysoké úrovni českého průmyslu v oblasti vybavení letadel a produkci malých dopravních letounů jsou na Maltě značné možnosti pro uplatnění české produkce.

► Dopravní průmysl a infrastruktura

Zlepšení dopravní infrastruktury a zajištění lepší veřejné dopravy je nutným předpokladem dalšího rozvoje turistického ruchu na Maltě. Druhými (po ropě) nejvíce dováženými produkty na Maltu jsou lodě a čluny, které jsou využívány jak k přepravním účelům, tak i k rybolovu.

► Elektrotechnika

Elektronika se i v roce 2016 podílela na maltských exportech téměř z jedné třetiny a výpočetní technika patří v dlouhodobém výhledu mezi největší položky českého vývozu na Maltu. Souvisí to s dynamicky se rozvíjejícím ICT sektorem na Maltě (v roce 2016 se ICT sektor podílel na tvorbě HDP 6,9 %), který si vybrala pro výrobu ICT komponentů v posledních letech řada významných firem (na Maltě působí cca 300 firem v tomto oboru, zaměstnávajících cca 7000 zaměstnanců). Řada českých dodavatelů zde tedy může nacházet a nachází odbytiště pro ICT komponenty.

► Chemický průmysl

V chemickém průmyslu poptává Malta ze zahraničí především organické chemikálie. V obchodní bilanci se v této oblasti nachází v deficitu 84,3 milionů dolarů. Jedním z produktů, u něž roste v posledních letech dovoz na Maltu nejvíce, jsou umělá hnojiva (růst o 181,8 % od roku 2011) a guma či pryskyřice (růst o 1,2 % od roku 2011).

► Služby

Ekonomika Malty je z velké míry založena na službách, které tvoří největší podíl HDP země (kolem 80 %). Malta se zaměřuje na turistiku či ICT (iGaming) a celou další širokou škálu služeb. Růst se očekává v obchodních a finančních službách a technologiích (FinTech). Správe fondů, managementu majetku, finančním službám (pojištění, bankovníctví, další finanční sl.), ICT, telekomunikacím a mnoha dalším službám se avizuje růst v příštích letech. České firmy zde mohou nalézt uplatnění především v oblasti programování a poradenství spojeném s informačními technologiemi.

► Strojírenský průmysl

Sektor strojní výroby se jeví jako jeden z nejperspektivnějších možných exportních příležitostí na Maltu. Země dováží různé typy strojů, od motorů až po čerpadla a čeští exportéři tak mohou na daném teritoriu nalézt široké uplatnění.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Přestože na Maltě působí významné farmaceutické firmy, žádá trh dovoz některých léčiv a zdravotnických doplňků (2,4 % maltského dovozu tvoří farmaceutický průmysl). Life sciences je důležitým základním kamenem maltské ekonomiky. Budoucí investice do farmaceutického průmyslu, zdravotní turistiky či rehabilitace patří k perspektivním oblastem například z hlediska subdodávek.

► Zpracovatelský průmysl

Malta je dovozcem papírových výrobků a nejvíce v posledních letech roste poptávka po dovozu buničiny.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Automobilový průmysl	HS 8703 – Osobní auta aj. motor. vozidla pro přepravu osob
	HS 8708 – Části, součásti a přísl.motor. vozidel čísel 8701 až 8705
	HS 8711 – Motocykly, jízdní kola s motorem, přívěs. vozíky
Civilní letecký průmysl	HS 8802 – Letadla, vrtulníky, kosm. lodě vč. družic, nosné rakety
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 8712 – Jízdní kola a jiná kola bez motoru
	HS 8901 – Lodě pro dopravu osobní, nákladní, turistické
	HS 8906 – Lodě čluny ostatní, vč. válečných a záchraných
Elektrotechnika	HS 8471 – Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.
	HS 8510 – Holící strojky, stříhací strojky na vlasy s el. motorem
	HS 8512 – El. přístroje osvětlovací nebo signalizační, stěrače ap.
	HS 8514 – Pece elektr. průmyslové, laboratorní ap. zařiz.
	HS 8517 – Telefony ap. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jn.
	HS 8528 – Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní
	HS 8534 – Tištěné obvody
	HS 8541 – Diody, tranzistory ap., zařízení polovodičová aj., FV články
	HS 8544 – Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
	HS 9002 – Čočky, hranoly, zrcadla aj. články opt., zasazené
Chemický průmysl	HS 3102 – Minerální nebo chemická hnojiva dusíkatá
	HS 3103 – Minerální nebo chemická hnojiva fosforečná
	HS 3104 – Minerální nebo chemická hnojiva draselná
	HS 3105 – Hnojiva minerální chemická, obsah. 2-3 prvky
	HS 3909 – Pryskyřice aminové, fenolické; polyuretany

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Chemický průmysl	HS 4005 - Kaučuky směsné, nevulkaniz., v primár. formách ap.
	HS 4011 - Pneumatiky nové z pryže
Služby	CPA 62.00 - Služby v oblasti programování a poradenství a související služby
	CPA 62.02 - Poradenské služby v oblasti počítačů
	CPA 62.09 - Ostatní služby v oblasti informačních technologií a počítačů
Strojírenský průmysl	HS 8414 - Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8428 - Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem
	HS 8452 - Stroje šicí, nábytek, kryty, jehly aj. k strojům
	HS 8457 - Obráběcí centra, stroje obráběcí stavebnicové
	HS 8459 - Obráběcí stroje pro vrtání, frézování, řezání závitů
	HS 8461 - Stroje k hoblování, obrábění a broušení ozub. kol
	HS 8467 - Nářadí ruční pneumatické s motorem, ne elektr.
	HS 8476 - Automaty prodejní a na rozměňování mincí
	HS 8481 - Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 2941 - Antibiotika
	HS 3101 - Hnojiva živočišná nebo rostlinná
Zpracovatelský průmysl	HS 4702 - Buničina dřevná chemická, pro chem. zpracování

Moldavsko

Moldavská ekonomika je po roce 2010 charakteristická značnými výkyvy své výkonnosti. Zatímco v roce 2013 rostla tempem 9,4 %, tak v roce 2015 se nacházela v mírné recesí -0,5 %. V roce 2016 vykázal růst HDP hodnotu 2 % a dle predikcí MMF by měla moldavská ekonomika, v následujících letech, nadále zrychlovat tempo růstu. Míra inflace se v roce 2015, v souvislosti s recesí, zvýšila na 9,6 %, ale nyní by se již měla pohybovat na hodnotách v rozmezí 4 až 5 %. V zemi žije 3,5 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele se pohybuje okolo 1 900 USD. V zemi je dlouhodobě nízká nezaměstnanost na úrovni 5 %. Běžný účet platební bilance Moldavska je téměř vyrovnaný.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	4,8	-0,5	2	3	3,6	3,7
HDP/obyv. (USD)	2 244	1 822	1 872	1 983	2 077	2 211
Míra inflace (%)	5,1	9,6	6,8	4,4	4,9	5
Nezaměstnanost (%)	3,9	4,9	4,7	4,5	4,4	4,3
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-0,3	-0,3	-0,2	-0,2	-0,3	-0,4
Populace (mil.)	3,6	3,6	3,6	3,5	3,5	3,5
Konkurenceschopnost	84/140	100/140	100/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	7/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MME, OECD, WEF

- ▶ EU uzavřela s Moldavskem Asociační dohodu, jejíž součástí je i zóna volného obchodu, tzv. DCFTA. Asociační dohoda vstoupila plně v platnost dne 1. července 2016.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Moldavsko umístilo na 100. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je dlouhodobě 7/7.

Vývoz ČR do Moldavska 2016 (2015),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	346 115	29,2	231 167	49,7
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	62 802	5,3	65 440	-4,0
8507	Akumulátory elektrické, vč separátorů	50 685	4,3	34 754	45,8
1701	Cukr třtinový, řepný, sacharosa chemicky čistá	49 477	4,2	45 277	9,3
7322	Radiátory, ohříváče ap., části, z železa, oceli	30 584	2,6	8 330	267,2
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	29 942	2,5	79 158	-62,2
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	27 110	2,3	29 869	-9,2
4802	Papír, karton, lepenka k popisování	21 311	1,8	24 065	-11,4
5903	Textilie impregnované, povrstvené ap. plasty	20 343	1,7	10 762	89,0
7013	Sklo stolní domácké, kuchyňské aj. zboží	19 110	1,6	20 815	-8,2
Celkem TOP10		657 479	55,4	549 637	19,6
Celkem vývoz		1 186 476		1 154 619	2,8

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Moldavska 2016 (2015),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
9401	Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka	308 330	37,1	391 168	-21,2
2204	Víno z čerstvých hroznů, mošt vinný jiný	225 763	27,1	203 775	10,8
5208	Tkaniny bavlněné nad 85 % do 200 g.m ⁻²	47 360	5,7	37 585	26,0
3921	Desky, listy, folie, filmy, pruhy ap. ost. z plastů	31 845	3,8	24 504	30,0
2007	Zavařeniny, želé, kaše ovocné aj., pasty slazené	27 352	3,3	39 681	-31,1
1206	Semena slunečnicová, i drcená	21 317	2,6	19 467	9,5
7214	Tyče, pruty jiné ze železa, oceli nelegované	16 311	2,0	428	3 711,0
6104	Kostýmy, šaty, sukně ap. dámské, dívčí, pletené	12 766	1,5	1 098	1 062,7
6204	Kostýmy, šaty, sukně, kalhoty ap., dámské a dívčí	12 034	1,4	2 690	347,4
6109	Trička, vrchní tílka aj. nátělníky, pletené	8 774	1,1	777	1 029,2
Celkem TOP10		711 852	85,6	721 173	-1,3
Celkem dovoz		831 859		846 059	-1,7

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Energetický průmysl

Dlouhodobě je registrován zájem o plynové kotle na vytápění, o technologie na využití biomasy a o zařízení na zpracování bioplynu, zejména z odpadů produkovaných na farmách v živočišné výrobě.

Soustředit pozornosti na tento sektor má význam především kvůli zájmu moldavské strany zvyšovat energetickou efektivitu a nezávislost, kde příslušné státní agentury využívají finanční podporu Evropské banky pro obnovu a rozvoj a EU. V minulosti bylo vyhlášeno několik tenderů na modernizaci stávajícího systému tepláren a elektráren, aktuální zůstává vyhlášení tenderu v Kišiněvě, ten by měla financovat Světová banka. Evropská banka pro obnovu a rozvoj vyčlenila 41 mil. EUR na tendr na plynovod Kišiněv – Ungheni, který má být prodloužením plynovodu Ungheni – Iasii. Další finance má vyčlenit Evropská investiční banka a EU, celková hodnota projektu má být 93 mil. EUR.

Byl schválen nový projekt „Zelené město: budovy v Kišiněvě“, projekt má být financován společně EIB (10 mil. EUR), Evropskou bankou pro obnovu a rozvoj (10 mil. EUR) a dalších 5 mil. EUR mají vyčlenit mezinárodní donoři. Cílem projektu je zvýšit energetickou efektivitu budov, které jsou majetkem města a demonstrovat komerční životaschopnost projektů v oblasti zvýšení energetické efektivnosti. Tendry mají být vyhlašovány v roce 2017.

► Sklářský a keramický průmysl

Evropská banka pro obnovu a rozvoj poskytuje Moldavsku dlouhodobou půjčku až do výše 5,6 mil. EUR pro společnost Glass Container Company (GCC), která je jedním z největších výrobců skleněných lahví v Moldavsku. Úvěr bude použit na financování částečné modernizace stávající továrny a na investice do nové tavicí pece a dvou nových výrobních linek. Kromě Evropské banky pro obnovu a rozvoj by měl projekt financovat Taiwan ICDF a místní komerční banky, celkové náklady se odhadují na 13,5 mil. EUR.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Moldavští představitelé hovoří o potřebě posílit skladovací a chladiřenské kapacity. Připomenout lze rovněž podpis dohody s Polskem o poskytnutí zvýhodněného úvěru ve výši 100 mil. EUR na posilování kapacit zemědělského sektoru. Příležitosti jsou i v dodávkách zemědělské techniky a mechanizace. Moldavsko má se zeměmi Společenství nezávislých států (SNS) režim volného obchodu.

► Železniční a kolejová doprava

Rozvoj dopravní infrastruktury patří k prioritním úkolům moldavské vlády a je také jednou z oblastí poměrně rozsáhlé podpory ze strany mezinárodních donorů. V listopadu 2014 byla podepsána smlouva mezi moldavskou vládou a Evropské banky pro obnovu a rozvoj na poskytnutí půjčky ve výši přes 52 mil. EUR na modernizaci železniční sítě. V září 2016 byla podepsána smlouva mezi Evropskou investiční bankou a Státní železniční společností Moldavska na financování rehabilitace železnic a nákup lokomotiv v rámci programu „Moldovan Railways Restructuring“. Tender na nákup lokomotiv proběhl a následovat budou další tendery na investice do rekonstrukce infrastruktury.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8403 - Kotle k ústřednímu topení, jiné
	HS 8419 - Stroje ke zprac. materiálů změnou teplot
Sklářský a keramický průmysl	HS 6909 - Výrobky keram. pro laboratoře, chemické aj. účely
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 1207 - Semena, plody olejnaté, ostatní, i drcené
	HS 1210 - Šišťice chmelové, čerstvé, sušené ap., lupulin
	HS 2103 - Omáčky a přípravky pro omáčky, hořčice
	HS 2104 - Polévky a bujóny, směsi potravinových přípravků
	HS 2106 - Přípravky potravinové, jinde neuvedené ani nezahrnuté
	HS 2203 - Pivo ze sladu
Železniční a kolejová doprava	HS 2204 - Víno z čerstvých hroznů, vinný mošt jiný
	HS 8607 - Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: MDC

Klíčovým rozvojovým strategickým dokumentem moldavské vlády je „Moldova 2020: National Development Strategy: 7 Solutions for Economic Growth and Poverty Reduction“ schválená Parlamentem v červnu 2012. Mezi priority moldavské vlády, které dokument zmiňuje, patří podpora vzdělávání a zvýšení zaměstnanosti a produktivity pracovního trhu, investice do dopravní infrastruktury, podpora bankovního sektoru a budování podnikatelského prostředí, podpora obnovitelných zdrojů, reforma penzijního systému a posilování právního státu a řádné správy věcí veřejných.

► Sektor Zemědělství

V rámci zemědělství proběhla úspěšná realizace programu podnikatelského partnerství zaměřená na organickou produkci. Vedle této intervence realizuje Česká rozvojová agentura s partnery několik souvisejících projektů. Vedle vzdělávání producentů to je podpora institucionálního rámce organického zemědělství v Moldavsku. Tyto aktivity spolu s DCFTA a s realitou vzrůstající poptávky po čisté zemědělské produkci v České republice i dalších zemích EU vytváří vhodné prostředí pro další investice českých subjektů v moldavském zemědělství. Podobným způsobem uvažují francouzské i holandské společnosti. Česká republika má komparativní výhodu díky rozvojové spolupráci. V rámci konvenčního i organického zemědělství má jistý potenciál import sádkového materiálu, hnojiv a postřiků.

► Sektor Sociální infrastruktury a služeb

Moldavský sektor sociální ochrany prochází zásadními reformami zaměřenými na transformaci sociální asistence s cílem zvýšit efektivitu celého systému. Poskytování sociálních služeb se přesouvá z institucionální péče na péči komunitní, sociální infrastruktura však není zatím na tyto změny připravena.

Reformy jsou v počátečním stádiu, závislé na pomoci mezinárodních donorů. Státní rozpočet na tento sektor není dostatečný a jeho výše má vzhledem k celkové ekonomické situaci sestupnou tendenci. Bude tedy pravděpodobně docházet k zužování prioritních oblastí stanovených vládou. Akční plán Ministerstva pro práci, sociální ochranu a rodinu stanovil v říjnu 2016 tato prioritní témata: pracovní síla a zaměstnanost, migrace, sociální asistence, zdravotně postižení a lidská práva, inkluze a lidská práva, genderová rovnoprávnost a postavení žen, demografie.

Palčivým problémem Moldavska je rovněž vysoká migrace obyvatel do zahraničí, jež má velké dopady nejen v sociální oblasti, ale i na ekonomický rozvoj celé země.

► Sektor Ochrany životního prostředí

Tento sektor můžeme dále členit na tyto subsektory: voda a sanitace, obecná ochrana životního prostředí.

► Sektor Vody a sanitace

Vládním rozhodnutím 199 z března 2014 byla představena „Water supply and sanitation strategy“ pro období 2014–2028. Jako hlavní priority Moldavska v této oblasti definuje nutnost změn politického, institucionálního a právního rámce a kritický stav technické infrastruktury (neuspokojivý technický stav systému čističek odpadních vod, kanalizace a rozvodů vody a nízké procento obyvatel s přístupem k těmto službám).

► Sektor Obecná ochrana životního prostředí

Strategie pro ochranu životního prostředí pro období 2014–2023 včetně Akčního plánu pro její implementaci byla schválena Vládním rozhodnutím č. 301 z dubna 2014. Strategie stanoví především tyto cíle: zajištění efektivního institucionálního a právního rámce pro ochranu životního prostředí (harmonizace legislativy s EU, důraz na strategické plánování, institucionální reforma); zajištění ochrany životního prostředí, udržitelného rozvoje a adaptace na klimatické změny; zvýšení úrovně veřejného povědomí o ochraně životního prostředí (o 50 % do roku 2023) a zajištění přístupu veřejnosti k souvisejícím informacím; snížení negativních dopadů ekonomických aktivit na životní prostředí a přijetí opatření k prevenci jeho znečištění; vytvoření integrovaného monitorovacího a kontrolního systému kvality životního prostředí; zlepšení kvality povrchových vod (o 50 %); zajištění přístupu k pitné vodě (min. 80 % populace) a přístupu k sanitárním službám (min. 65 % populace), zlepšení kvality půdy a ochrana nerostných zdrojů, zvýšení plochy zalesněných ploch (na 15 % území) a státem chráněných území (na 8 %); zajištění ochrany přírodních ekosystémů; snížení emisí (o 30 %) a zřízení integrovaného systému odpadového hospodářství.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>

Německo

Německá ekonomika se z globální finanční krize rychle zotavila a po propadu HDP o 5 % v roce 2009 rostla v dalších dvou letech ročním tempem mezi 3 až 4 %. Ke zpomalení růstu došlo v roce 2012 vlivem poklesu světového obchodu a krize eurozóny. V posledních letech tedy roste HDP Německa v rozmezí 1 až 2 % ročně a tento trend se dle predikcí MMF protáhne i do následujících let. Míra inflace v roce 2016 byla 0,4 % a v následujících letech by měla její hodnota mírně stoupat. Celková populace Německa je přibližně 82 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele se pohybuje kolem 43 tis. USD. Nezaměstnanost je na nízké úrovni 4,3 %. Běžný účet Německa byl v roce 2016 odhadem v přebytku 301,4 mld. USD.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	1,6	1,5	1,7	1,4	1,4	1,3
HDP/obyv. (USD)	47 852	40 952	42 326	43 686	44 978	46 464
Míra inflace (%)	0,8	0,1	0,4	1,5	1,7	1,8
Nezaměstnanost (%)	5	4,6	4,3	4,5	4,6	4,6
Bilance běžného účtu (mld. USD)	282,9	284,2	301,4	291,7	287,9	289,4
Populace (mil.)	81,2	82,2	82,6	82,8	83,1	83,2
Konkurenceschopnost	5/144	4/140	5/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	-	-	-	-	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Německo je součástí vnitřního trhu EU.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Německo umístilo na 5. pozici a dle OECD není exportně rizikovou zemí.

Vývoz ČR do Německa 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	149 439 603	11,8	137 326 029	8,8
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	111 534 134	8,8	105 859 117	5,4
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	63 477 195	5,0	65 011 700	-2,4
9401	Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka	45 289 688	3,6	39 365 220	15,1
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	42 424 043	3,4	43 299 059	-2,0
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	32 529 580	2,6	33 625 216	-3,3
8512	Přístroje elektr. osvětlovací aj., stěrače ap.	26 905 425	2,1	23 912 967	12,5
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	24 581 638	1,9	23 802 196	3,3
8413	Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	19 188 494	1,5	15 619 493	22,8
3926	Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů	16 347 232	1,3	16 613 637	-1,6
Celkem TOP10		531 717 032	42,1	504 434 634	5,4
Celkem vývoz		1 261 757 952		1 225 775 569	2,9

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Německa 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	86 993 120	9,8	78 665 385	10,6
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	33 703 406	3,8	30 117 235	11,9
3926	Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů	20 890 720	2,4	19 191 414	8,9
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	18 863 668	2,1	18 960 106	-0,5
2710	Oleje minerální a z nerostů živých, ne surové	17 321 337	2,0	16 804 997	3,1
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	14 068 480	1,6	13 700 863	2,7
8413	Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	13 971 543	1,6	14 645 035	-4,6
8408	Motory pístové, vznětové s vnitřním spalováním	13 109 780	1,5	9 193 651	42,6
9401	Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka	11 344 110	1,3	10 667 684	6,3
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	11 141 369	1,3	10 949 945	1,7
Celkem TOP10		241 407 533	27,2	222 896 315	8,3
Celkem dovoz		886 461 979		870 572 914	1,8

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Automobilový průmysl je v Německu nejdůležitějším průmyslovým odvětvím, které se podílí více než 40 % na celkovém exportu i soukromých výdajích na vědu a výzkum. Osobní automobily a díly pro motorová vozidla jsou nejdůležitějšími českými vývozními položkami s tendencí růstu. Prognózy růstu výroby automobilů kopírují odhady globálního trhu, tj. + 2-3 % (2016), resp. 0,5 % (2017). Predikce obratu automobilového průmyslu jsou mírně rostoucí. V rámci inovací a aplikovaného výzkumu v automotive představují priority elektromobilita a hybridní pohony. V květnu 2016 byla zahájena subvence elektromobilů (kupní prémie, daňové odpisy atd. pro zahraniční exportéry i německé firmy).

► Civilní letecký průmysl

V rámci letecké dopravy představují příležitost subdodávky do leteckého průmyslu, jejichž objem se od roku 2009 zdesetinásobil. Zájem německého leteckého průmyslu o dodávky z České republiky je silný.

► Energetický průmysl

Německo naplňuje novou energetickou koncepci, která vyžaduje mj. masivní výstavbu přenosové (zhruba 3 600 km) a distribuční (asi 193 tis. km) sítě. Odhady celkových nákladů na rozvoj elektrických sítí zhruba do roku 2022 se pohybují okolo 45 mld. EUR. V rámci své energetické koncepce se země zaměřuje na obnovitelné zdroje energie, z tohoto důvodu existuje potenciál pro dodávky dílů pro větrné, solární, vodní a další nekonvenční elektrárny. V Německu tak roste poptávka především po inovativních energetických řešeních. Další potenciál nabízí decommissioning jaderných elektráren v rámci politiky ústupu od využívání jaderné energetiky (Atomausstieg, poslední reaktor bude odpojen v roce 2022).

► ICT

Současným hl. trendem v německém průmyslu je tzv. koncept „čtvrté průmyslové revoluce“ (Industrie 4.0), tj. propojování IT technologií s průmyslovou, ale např. i zemědělskou, výrobou a logistikou a vytváření „inteligentních“ samořídících jednotek. Aktuální studie odhadují úspory (v důsledku zvyšování produktivity) ve vybraných sektorech (chemický, strojírenský, elektrotechnický, automobilový průmysl, zemědělství, IT) do roku 2025 na 78,7 mld. Obrat v ICT vzrostl v roce 2015 o 2,9 %, loni o 1,9 %. Potenciál pro české firmy lze nalézt nejen v dodávkách elektronických zařízení, ale především v aplikacích využívaných ve zmíněných oborech, a aplikovaném výzkumu.

► Služby

V souvislosti se zvyšováním výdajů na vědu, výzkum a inovace jak v soukromém, tak veřejném sektoru, a posilování internacionalizace vědy a clusterů, lze příležitosti pro české firmy a výzkumné instituce nalézt v outsourcingu aplikovaného výzkumu pro německé firmy/instituce, resp. ve vytváření kooperací. Napříč sektory se nabízí významné příležitosti poskytování služeb a outsourcing v oblasti ICT, a to zejm. v důsledku nedostatku kvalifikovaných pracovníků (profese informatik je dle aktuálních studií a prognóz nejvíce nedostatková mezi absolventy vysokých škol).

► **Stavební průmysl**

Kromě výstavby dopravní infrastruktury lze spatřovat potenciál i v obnově bydlení, které by využívalo moderní technologie (nízká energetická náročnost apod.). V souvislosti s přílivem imigrantů a žadatelů o azyl (v roce 2015 činilo migrační saldo 1,1 mil. osob; v roce 2016 se příliv imigrantů zpomalil) lze pro následující roky počítat s poptávkou po montovaných stavbách, zejm. obytných kontejnerech či modulárních domech, a doprovodných službách.

► **Zdravotnický a farmaceutický průmysl**

V Německu lze očekávat restrukturalizaci nemocniční péče a optimalizaci využitosti jednotlivých lůžek (snižování jejich stavu kvůli nevytíženosti může však být spojeno i s modernizací). Jako příležitost je však nutné spatřovat stárnutí obyvatelstva. V nejbližší době bude Německo, obdobně jako další vyspělé země, muset tuto problematiku řešit. S tím souvisí stavba a vybavení starobních/pečovatelských ústavů a modernizace nemocnic, nebo poskytování sociálních a lázeňských služeb. A mj. právě i díky stárnutí obyvatelstva vláda každoročně zvyšuje výdaje na zdravotnictví (2007: 250 mld. EUR, resp. 3 tis. EUR na obyvatele ročně → 2012: 300 mld. EUR, resp. 3 700 EUR na obyvatele ročně). Prognózy počítají s nárůstem výdajů na zdravotnictví z 8 % HDP (2010) na 8,6 % HDP v roce 2020, resp. 9,1 % HDP v roce 2030. Farmaceutický průmysl vzrostl v roce 2016 o 2 %, letos je růst odhadován na 1 %.

Demografický vývoj v Německu v nadcházejících 10 letech s sebou přinese i změny, které se dotknou cestovního ruchu. Cílová skupina turistů ve věku 60+ vzroste o 6,6 % a lehce ubude mladší cílové skupiny. Následkem tohoto vývoje poklesne podíl výjezdového cestovního ruchu o 2,5 mil. osob a vzroste podíl cestování po Německu o 1,5 mil. osob. V podílech zastoupení německých turistů v Čechách se však žádné zásadní změny neočekávají. Němečtí turisté dlouhodobě tvoří nejvýznamnější skupinu, která přijíždí do České republiky. Aktuální výsledky prvního pololetí 2015 ukazují v porovnání se stejným obdobím roku 2014 zhruba 15 % nárůst německé klientely v České republice. Z dotazníkových šetření vyplývá, že minimálně u 9 % z celkového počtu německých klientů byl hlavním důvodem jejich cesty léčebný a ozdravný pobyt.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Místní potravinářský průmysl dlouhodobě patří co do obratu a počtu zaměstnanců k předním v Evropě. Německo zároveň patří mezi pět největších potravinářských importérů na světě (v roce 2015 činily zemědělské dovozy 79,8 mld. EUR, vývoz pak 68,5 mld. EUR). Vývozní zemědělskou politiku výrazně ovlivnilo embargo na dovoz potravin do Ruska. Německo hledá nové trhy především v Asii a zemích třetího světa. K 31. 3. 2015 přestaly platit mléčné kvóty na produkci mléka a zrušení vedlo k vleklé krizi na mléčném trhu. Poptávka v Německu roste také u bioproduktů (země je nejvýznamnějším evropským trhem s biopotraviny). Protože je vysoký podíl masné produkce exportován, vlastní spotřeba je z části kryta dovozem. Podobná situace je v oblasti krmiv (nyní z Jižní Ameriky) pro německou živočišnou produkci. Poptávka po těchto výrobcích stále roste. Německo patří k tradičním pivařským oblastem – i přes vysokou míru konkurence je zde potenciál, resp. zájem o česká piva.

► **Železniční a kolejová doprava**

Ve východním Německu po znovusjednocení a v některých částech západního Německa byla zanedbána výstavba, resp. dlouhodobá údržba a rekonstrukce silniční a železniční infrastruktury. V příštích letech lze očekávat jejich modernizaci, rekonstrukci, rozšiřování a údržbu (rekonstrukce železničních mostů

ve městech, za jejichž rekonstrukci jsou odpovědné obce nebo spolkové země, které v rámci reformy od Deutsche Bahn získaly danou infrastrukturu do vlastnictví a budou do budoucna konfrontovány s většími náklady; rekonstrukce silničních a dálničních mostů; obnova vozového parku, rozšiřování dálniční sítě aj.). Celkové výdaje na dopravní infrastrukturu v rámci spolkového rozpočtu by měly v letech 2015–2018 činit 14 mld. EUR. Plánovaná je výstavba dálnic až v objemu 14 mld. EUR, financovaná ze soukromých zdrojů (tzv. projekty PPP). Nad rámec toho byl schválen projekt spolkové vlády a Deutsche Bahn na modernizaci železnice ve výši 28 mld. EUR (2015–2019). Peníze půjdou především na celkovou údržbu a modernizaci železniční infrastruktury (mj. také částečnou či celkovou renovaci až 875 železničních mostů).

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Železniční a kolejová doprava	HS 8602 - Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8603 - Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8604 - Vozidla pro údržbu železničních tratí
	HS 8605 - Železniční vozy osobní, zavazadlové, pošt. aj., bez pohonu
	HS 8606 - Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu
	HS 8607 - Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
	HS 8608 - Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
Automobilový průmysl	HS 8702 - Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8703 - Osobní auta aj. motor. vozidla pro přepravu osob
	HS 8707 - Karosérie motor. vozidel, traktorů, vč. kabin
	HS 8708 - Části, součásti a přísl. motor. vozidel čísel 8701 až 8705
Civilní letecký průmysl	HS 8803 - Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání
Stavební průmysl	HS 3804 - Odpadní louhy z výroby dřevné buničiny
	HS 3809 - Přípravky k úpravě povrchu, apretování ap. výr.
	HS 3823 - Tech. monokarb. mast. kyseliny; kyselé oleje z raf.; tech. mast. alk.
	HS 6808 - Desky, dlaždice ap. z vláken rostlin, slámy ap.
	HS 6810 - Výrobky z cementu, betonu, umělého kamene
	HS 6811 - Zboží osinkocementové, buničitocementové ap.
	HS 6813 - Materiál třecí, výrobky z něho
	HS 6814 - Slída zpracovaná, výrobky, i na podložce
	HS 7301 - Štětovice ze železa, oceli, profily aj., svařované
	HS 7302 - Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 7304 - Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli
	HS 7305 - Trouby, trubky ze železa, oceli, nad 406,4 mm
	HS 7308 - Konstrukce, části, desky, tyče aj., ze železa n. oceli

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Stavební průmysl	HS 7309 – Nádrže, cisterny ap., ze železa a oceli nad 300 l
	HS 7310 – Cisterny, sudy, kádě ap., ze železa n. oceli do 300 l
	HS 7311 – Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
	HS 7314 – Tkaniny, rošty, pletiva z drátu, ze železa, oceli
	HS 7315 – Řetězy, řetízky, jejich části, ze železa, oceli
	HS 7317 – Hřebíky, cvočky, připínáčky ap., ze železa n. oceli
	HS 7319 – Jehly, jehlice, špendlíky ap., ze železa n. oceli
	HS 7321 – Kamna, vařiče aj., pro domácn., ze železa n. oceli
	HS 7322 – Radiátory, ohřivače ap., části, ze železa, oceli
	HS 7325 – Ostatní výrobky lité ze železa n. oceli
	HS 7326 – Ostatní výrobky ze železa nebo oceli
	HS 7610 – Konstrukce hliníkové, části, desky, profily ap.
	HS 7612 – Sudy, barely, plechovky ap., z hliníku, do 300 l
	HS 7616 – Výrobky ostatní z hliníku
	HS 7503 – Odpad, šrot niklový
HS 9406 – Stavby montované	
Služby	CPA 41 – Budovy a výstavba budov
Energetický průmysl	HS 8544 – Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8502 – Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
	HS 8507 – Akumulátory elektrické, vč separátorů
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 2941 – Antibiotika
	HS 3002 – Krev lidská, živočišná, antiséra, látky očkovací
	HS 3005 – Vata, gáza, obinadla ap. zboží
	HS 9018 – Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9021 – Ortopedické pomůcky, přístř. pro nedoslýchavé aj.
	HS 9401 – Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka
	CPA 86.00 – Zdravotní a sociální péče
ICT	HS 8471 – Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.
	HS 8517 – Telefony ap. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jn.
	HS 8523 – Disky, pásky aj. média pro záz. zvuku, obrazu ap., ne HS 37
	HS 8526 – Radiolokátory ap., radiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8527 – Rádia s možností záznamu nebo s hodinami
	HS 8528 – Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní
	HS 8530 – Přístroje elektrické pro řízení dopravy

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
ICT	HS 8532 – Kondenzátory el. pevné, otočné, doladovací
	HS 8512 – El. přístroje osvětlovací nebo signalizační, stěrače ap.
	HS 8514 – Pece elektr. průmyslové, laboratorní ap. zaříz.
	HS 8536 – Zaříz. el. k ochr., spínání obvodů, pod 1000 V, konekt. pro opt. vlák.
	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 8547 – Části izolační pro stroje, el. trubky izolační
	CPA 62.0 – Služby v oblasti programování a poradenství a související služby
	CPA 72.0 – Výzkum a vývoj, autorská práva
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0401 – Mléko, smetana nezahuštěná, neslazená
	HS 2301 – Moučka ap. z masa, drobů, ryb ap., nepoživatel.
	HS 2302 – Otruby, výrobky mlýnské vedlejší aj. zbytky
	HS 2308 – Látky, odpady, zbytky rostlin, pro výživu zvířat
	HS 2309 – Přípravky používané k výživě zvířat
	HS 0201 – Maso hovězí, čerstvé, chlazené
	HS 0202 – Maso hovězí, zmrazené
	HS 2203 – Pivo ze sladu

Nizozemsko

Od nového tisíciletí vykazoval ekonomický růst země hodnoty v rozmezí 1–3 %. Vlivem krize HDP v roce 2009 v meziročním srovnání poklesl o 3,8 %. Po mírném oživení ekonomiky v letech 2011 a 2012 došlo v následujících v letech 2012 a 2013 k opětovné recesi. V roce 2016 dosáhla země růstu HDP ve výši 2,1 % a dle odhadů MMF by se Nizozemsko v následujících letech mělo vrátit ke stabilnímu ekonomickému růstu okolo 2 %. Míra inflace v zemi se dlouhodobě drží na nízkých hodnotách (1–3 %) a v roce 2016 dokonce dosáhla pouze hodnoty 0,1 %. V zemi žije více než 17 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele v roce 2016 přesahoval 45 tis. USD. Nezaměstnanost se v posledních letech pohybuje mezi 5–7 % a běžný účet platební bilance Nizozemska je dlouhodobě ve vysokém přebytku (v roce 2016 byl vykázán přebytek 69,8 mld. USD).

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	1,4	2	1,7	1,6	1,8	1,8
HDP/obyv. (USD)	52 240	44 323	45 210	46 829	48 402	50 138
Míra inflace (%)	0,3	0,2	0,1	0,9	1,1	1,2
Nezaměstnanost (%)	7,4	6,9	6,7	6,5	6,1	5,6
Bilance běžného účtu (mld. USD)	78,2	64,4	69,8	65,5	64,8	65,1
Populace (mil.)	16,9	16,9	17,0	17,1	17,1	17,2
Konkurenceschopnost	8/144	5/140	4/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	-	-	-	-	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu
a niz. Úřadu pro analýzu hospodářské politiky (CPB)

Zdroj: MMF, OECD, WEF, CPB

- ▶ Nizozemsko je součástí vnitřního trhu EU.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Nizozemsko umístilo na 4. pozici a dle OECD není exportně rizikovou zemí.

Vývoz ČR do Nizozemska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	12 290 525	11,1	11 892 771	3,3
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	12 137 509	10,9	10 627 373	14,2
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	9 291 333	8,4	10 468 764	-11,2
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	3 138 938	2,8	3 476 217	-9,7
8510	Strojky holicí na stříhání vlasů s motorem el.	2 791 609	2,5	2 544 770	9,7
7308	Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli	2 496 707	2,2	2 862 910	-12,8
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	2 429 310	2,2	1 566 875	55,0
8542	Obvody integrované elektronické	2 246 832	2,0	1 570 856	43,0
8509	Přístroje el.-mech. pro domácnost, s el.motorem, ne vysavače HS 8508	2 214 087	2,0	1 912 493	15,8
4011	Pneumatiky nové z pryže	2 053 717	1,8	1 875 162	9,5
Celkem TOP10		51 090 567	46,0	48 798 191	4,7
Celkem vývoz		111 040 044		104 664 890	6,1

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Nizozemska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8542	Obvody integrované elektronické	10 859 738	11,9	18 055 707	-39,9
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	4 317 521	4,7	4 600 085	-6,1
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	3 843 470	4,2	2 548 277	50,8
8701	Traktory	3 771 255	4,1	2 487 637	51,6
3907	Polyacetal pryskyřice a pod. v primárních formách	2 294 350	2,5	2 293 458	0,0
8510	Strojky holicí na stříhání vlasů s motorem el.	2 081 415	2,3	2 080 919	0,0
3902	Polymery propylenu olefinů v primár. formách	1 757 135	1,9	2 083 470	-15,7
3901	Polymery ethylenu v primárních formách	1 533 656	1,7	967 866	58,5
8443	Stroje, přístr. pro tisk s pomůckami HS 8442 (vč. kopírek, faxů); části	1 337 872	1,5	1 287 305	3,9
603	Květiny řezané na kytice ap., čerstvé, sušené aj.	1 174 695	1,3	1 155 684	1,6
Celkem TOP10		32 971 107	36,2	37 560 408	-12,2
Celkem dovoz		91 073 535		97 692 848	-6,8

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Nizozemský automobilový průmysl pokračuje v dvouciferném ročním růstu výroby (v roce 2016 o 15 %). Podobně jako v České republice, většina výrobků směřuje do Německa – 44 %. Vzhledem k velikosti automobilového průmyslu (téměř 11 mld. EUR ročního obrátu v čele s výrobcí Scania, DAF, NedCar a největším dodavatelem součástek VDL Group; navazující strojírenský průmysl pak tvoří dalších 2,5 mld. EUR) a jeho provázanosti na Německo zde existují také obchodní a investiční příležitosti pro subdodavatele „2. a 3. vrstvy“, pro dodavatele výrobních strojů a linek pro automobilový průmysl. Zdaleka největší vliv na prodej jednotlivých vozů mají jejich emisní parametry, dle kterých se vypočítává jak daň při nákupu auta, tak při jeho provozu. Jasným trendem je také strmý nárůst prodeje elektromobilů (podobný trend již proběhl pro velmi rozšířená elektrická kola) – v roce 2020 by jejich počet měl dosáhnout 140 tis. při prodeji 30 tis. elektromobilů ročně. Trh související s jejich údržbou a provozováním by měl mít objem cca 50 mil. EUR.

► Elektrotechnika

V roce 2016 byl růst sektoru ve výši 4 %. Víze pro tento obor je součástí „top sektoru hi-tech systems & materials“ (HTSM). Nizozemsko je světovým leaderem v designu, vývoji a výrobě hi-tech zařízení a micro-/nanosoučástek. Současnými i budoucími požadavky pro úspěšné výrobky jsou: „vysoce inteligentní“ (vestavěné systémy, software, sensory); „velmi přesné“ (nanoelektronika, výroba s vysokou přesností); a „velmi účinné“ (mechatronika a smart elektronika). Nadnárodními vedoucími společnostmi jsou ASML (světový výrobce litografických strojů pro polovodičový průmysl) a NXP (výrobce čipů). Hodnota ročního vývozu sektoru HTSM činí více než 45 mld. EUR. Přesto, nebo spíše proto, aby si svou vedoucí pozici udržel, musí firmy sektoru HTSM investovat do svých R&D oddělení více než 800 mil. EUR do roku 2019; z toho 70 % se očekává od privátních investorů. Hlavním cílem je zdvojnásobení exportu do roku 2025.

► Energetický průmysl

Vize místní energetiky je nejlépe vyjádřena následujícími čísly – 16 % obnovitelných zdrojů v roce 2023; 1 tis. PJ uspořené energie v roce 2020; 15 tis. nových pracovních míst a top 10 pozice v oblasti Clean Tech v roce 2030. Od roku 2015 jsou vládou realizovány každoroční investice do obnovitelných zdrojů ve výši 1,4 mld. EUR, jedná se tedy zejména o dodávky pro větrné elektrárny (onshore, off-shore), podmořské kabely, rozvodné sítě, kotle na biomasu, kogenerační jednotky a zařízení pro těžbu zemního plynu. Nejdůležitějším trendem je a bude decentralizace energetických zdrojů, tj. více menších zdrojů na více místech. Dle závazků vlády je třeba do roku 2023 postavit cca 2 tis. nových větrných elektráren s celkovým výkonem 6 tis. MWh („off-shore“ i „on-shore“) a experti předpovídají také exponenciální nárůst střešních solárních panelů. V roce 2016 bylo vynaloženo na dotace z „Renewable Energy Incentive Fund“ 8 mld. EUR a dalších 70 mil. EUR bylo určeno na dotace pro firmy a fyzické osoby pro vybudování následujících zdrojů – solární panely, kotle na biomasu a tepelná čerpadla. Nové programy jako např. „Smart Delta Resources“ nebo „Warmte Koude Zuid-Holland“ – budování systému nových teplovodů – vyžadují investice v objemu cca 4 mld. EUR. Výrazným zásahem do energetického mixu bude plánované uzavření většiny uhelných elektráren, a možná i včetně těch nejnovějších. Veřejné zakázky na projekty prvních dvou „off-shore“ větrných parků Borssele I a II již probíhají. Vítězem I. zakázky se stala dánská firma Dong Energy s požadovanou

výší dotace 0,0727 EUR/kWh. Vítězem tendru na větrný off-shore park Borssele II je mezinárodní konsorcium firem v čele s domácím gigantom Royal Dutch Shell (dalšími členy jsou firmy Eneco, Mitsubishi a Van Oord). Z důvodu rekordně nízké ceny (při celkovém výkonu 700 MW pouhých 0,0545 EUR/kWh) je to velmi dobrá zpráva také pro státní rozpočet a další rozvoj obnovitelných zdrojů energie v Nizozemsku. Další dva projekty (Hollandse Kust - zuid a Hollandse Kust - noord) by měly být vypsaný v roce 2017. Dohromady se mají postavit off-shore větrné parky o celkovém výkonu 3 500 MW. Centrem energetického výzkumu je EnergyValley v okolí Groningenu. Další detaily je případně možné získat v dokumentu „Energetický profil Nizozemska 2016“.

► Chemický průmysl

Vedoucími společnostmi chemického průmyslu jsou BASF, AkzoNobel, Dow Chemical, SABIC a samozřejmě Shell. Hodnota chemického exportu činí 76 mld. EUR, přičemž cca 1 % směřuje zpět do R&D - cca 750 mil. EUR ročně. Aktuálním příkladem je založení nového centra Advanced Research Center Chemical Building Blocks Consortium (ARC CBBC) v Utrechtu. Základem chemického průmyslu je petrochemický klastr, tvořený 5 ropnými rafinériemi, v Rotterdamu. V roce 2016 činila celková produkce minerálních olejů cca 90 mld. tun a bylo zpracováno více než 100 mld. tun surové ropy. Nízké ceny ropy pomáhají chemickým společnostem a rafinériím (růst přidané hodnoty až o 25 %), ale snižují investice těžebních společností a tím také jejich dodavatelům - v roce 2016 o téměř 20 %. Důležité jsou také PPP organizace - zejména BE-Basic, Institute for Sustainable Process Technology a Dutch Polymer Institute.

► ICT

Nizozemsko je nejvyspělejší trh na světě z hlediska používání internetu. Zdrojem možného úspěchu českých firem mohou být ICT služby, jako je antivirová ochrana nebo tvorba a integrace informačních systémů a sítí, atd. V oblasti Big data - Data analytics jsou zdrojem příležitostí mnohá datová centra („clouds“) a integrace nové moderní ICT infrastruktury (digitální infrastruktura a internetová ekonomika). Nizozemí má vedoucí postavení také v oblasti počítačových her (Ship Simulator, Guerilla Games, Killzone nebo Age of Wonders), kde by mohlo dojít k přirozenému průniku se silnými českými firmami. V kybernetické bezpečnosti došlo k výraznému impulsu prostřednictvím Global Conference on Cyber Space 2015 - Nizozemsko se chce stát leaderem i v této oblasti. Odhadovaný potenciál v celém sektoru ICT služeb pro české firmy odhadujeme řádově na desítky - stovky mil. EUR. Celý objem „internetové“ ekonomiky totiž tvoří cca 39 mld. EUR, z čehož největší část produkují B2C, B2B E-commerce a TELCO služby a sítě (všechny tři subsektory rovnoměrně cca 10 mld. EUR). Investice do telekomunikačních zařízení (zejména tablety a chytré telefony) rostou tempem cca 30 % ročně.

► Kovožpracovatelský průmysl

I přes některé problémy (diskuse prodeje a případného snižování pracovních míst v továrně Tata Steel Nederland v Ijmuidenu) zůstává kovožpracovatelský průmysl silný - představuje cca 150 tis. zaměstnanců a přibližně 22 mld. EUR obrátu. Sektor, podobně jako celá průmyslová výroba, by měl v příštích letech růst průměrným tempem 3,6 % až na 47 mld. EUR v roce 2030. Nezbytnou podmínkou tohoto růstu jsou investice do R&D, kam např. jen samotný Philips investuje v průměru 6,2 % z tržeb (celkem do roku 2030 cca 1,6 mld. EUR).

► Obranný průmysl

Obranný průmysl je v důležitý zejména z následujících důvodů – roční výdaje přesahují 8 mld. EUR a země je sídlem různých jednotek NATO (JFC Brunssum, NAPMA a NCIA) s vlastními výběrovými řízeními v objemu několika desítek mil. EUR ročně. Jejich roční provozní výdaje přesahují 150 mil. EUR. NAPMA např. zajišťuje projekty v souvislosti s údržbou a modernizací 17 letadel typu E-3A. Nizozemsko se chce také podílet na logistickém zajištění a dodavatelských řetězcích pro letadlo Joint Strike Fighter (F-35).

► Sklářský a keramický průmysl

V tomto oboru jde především o sklářské výrobky pro zdravotnický a farmaceutický průmysl (rostoucí objem nizozemského importu v těchto položkách činí cca 500 mil. USD ročně). Vzhledem k tradici a příznivým cenám má šanci také české umělecké sklo vyráběné na zakázku. U keramiky je registrován rostoucí zájem o stavební komponenty. Místní sklářský průmysl má jako své hlavní cíle do roku 2030 mj. optimalizaci procesů a zvýšení energetické účinnosti o 20–40 %.

► Služby

Nizozemsko je především „ekonomikou služeb“ (přestože v absolutních hodnotách je i zdejší průmysl dvakrát větší než český, tak služby tvoří 74 % HDP) – export komerčních služeb dosahuje 140 mld. EUR a řadí tak zemi v této kategorii na 6. místo ve světě. V podstatě je možné uspět s jakýmkoliv levnými, rychlými a kvalitními službami. Jako důkaz možného úspěchu se nabízí např. polské ovládnutí velké části logistických služeb a rekonstrukčních prací. Stále rostoucím, i když nárazovým, trhem jsou PPP projekty – zejména v oblasti silniční, železniční a vodní infrastruktury.

R&D spolupráce s komerční návazností – tato oblast v Nizozemsku relativně dobře funguje, resp. je prioritou nizozemské vlády („zlatý trojúhelník“). Top 30 firem v Nizozemsku utratí za R&D ročně více než 4 mld. EUR. Jedná se zejména o společnosti ASML, Philips, KPN, Shell, Royal DSM, NXP, Crucell, Océ-Technologies, Unilever a DAF. Rozpočet hlavních technických univerzit (Twente, Eindhoven, Delft a zemědělská univerzita ve Wageningenu) pak činí cca 1,4 mld. EUR (z toho jde ovšem většina do výuky). Stovky společných, spíše akademicky zaměřených projektů se realizují v rámci EU fondů (aktuálně i perspektivně Horizon 2020). Nizozemské výzkumné priority (napříč 9 vybranými a podporovanými top sektory) jsou ICT, genové inženýrství a nanotechnologie. Celkové výdaje na R&D v Nizozemsku činí cca 14 mld. EUR ročně (tj. 2 % HDP, ale měly by stoupnout na 2,5 % HDP do roku 2020).

Investiční příležitosti a joint ventures příležitosti se nabízí hlavně pro české technologické startupy, ať již by šlo o získání investora nebo „investujících“ a/nebo technologicky zdatných zákazníků. Roční objem „venture“ kapitálových transakcí v Nizozemsku je cca 250 USD mil. Oblast startupů je vládou velmi podporována, např. prostřednictvím projektu StartupDelta, ale také finančně – prostředky ve výši 50 mil. EUR.

Další „tradiční“ a přirozenou oblastí jsou společné joint ventures v České republice, kdy technologicky vyspělé české podniky mohou přilákat kapitálově (a obchodně) silné nizozemské partnery. Komplementární možností je investorský vstup do vybraných nizozemských společností, které jsou mnohdy podhodnoceny. V současné době proběhly pokusy o převzetí společností jako např. AkzoNobel, PostNL nebo Unilever. Jedná se o investice v řádu mld. EUR a akcionáři těchto společností i vláda se z různých důvodů těmto akvizicím často brání.

Poslední možností, ale pravděpodobně s největším růstovým potenciálem, by mohly být česko-nizozemské joint ventures působící v dalších, zejména, ale nejen, v rozvojových zemích a v přechodových ekonomikách prostřednictvím nizozemských speciálních fondů určených pro tyto účely – DTIF (Dutch

Trade and Investment Fund) a DGGF (Dutch Good Growth Fund), které podporují jednotlivé investice dotacemi až do výše 15 mil. EUR, resp. 10 mil. EUR.

► **Stavební průmysl**

Stavební sektor aktuálně roste tempem 4–6 % ročně. Prakticky všechny velké aglomerace (Rotterdam, Amsterdam i Utrecht) provádějí nebo plánují velké investice do své dopravní infrastruktury, včetně tramvajových tratí v rozsahu celkem 100 až 150 mil. EUR. Ovšem dlouhodobý celkový vývoj stavebního průmyslu není zcela jednoznačný a existují pro něj různé scénáře – od pesimistického s objemem 59 mld. EUR až po optimistický s objemem 67 mld. EUR v roce 2020 (z aktuálních 55 mld. EUR). V každém případě by měla převažovat nová bytová výstavba v hodnotě 12–16 mld. EUR v roce 2020.

► **Strojírenský průmysl**

V posledních letech vykazuje import těchto položek rostoucí trend (jedná se o významnou položku nizozemského dovozu, která tvoří cca 25 % z celkového objemu). Český export tohoto artiklu do Nizozemska zatím nenaplnil potenciál; jedním z významných trendů je aktuálně přesouvání menší a/nebo specializovanější strojírenské výroby z Asie (především Číny) zpět do Evropy, což dává České republice jisté šance. V případě vyšší přidané hodnoty může český export soutěžit i s německými výrobky, které tvoří největší podíl nizozemského importu (17 %). Celkový objem importu v tomto odvětví by měl vzrůst v roce 2017 až na cca 100 mld. EUR. Speciální pozornost získává v poslední době oblast robotiky, kde se TU Delft a firma Chrysalix společně s vědecko-výzkumnou organizací RoboValley rozhodly založit nový Fond pro robotiku ve výši 100 mil. EUR. Jako příklad úspěchu v této oblasti můžeme použít fakt, že 3 z 5 robotů pro dojení na světě jsou vyrobeny v Nizozemí. Odvrácenou stranou tohoto vývoje je, že zhruba 300 tis. současných studentů bude kvůli robotům v příštích dvaceti letech pravděpodobně ohroženo nezaměstnaností.

► **Zábava a volný čas**

Nizozemci jsou národem, který se snaží udržovat zdravý poměr práce a zábavy a součástí tohoto přístupu jsou i sportovní aktivity (tedy kromě cyklistiky, která slouží zároveň jako nejrozšířenější dopravní prostředek). Důkazem může být rostoucí relativní podíl výdajů na rekreační a kulturní aktivity nebo trvale se navyšující počet návštěvníků v různých zábavních parcích (např. nejpoblábnější Efteling má již téměř 5 mil. návštěvníků ročně). Viditelným trendem je také masové používání smartphonů a nových digitálních her, často ve virtuální realitě (např. Pokémon). Celkové výdaje na tuto oblast dosahují 50 mld. EUR (tj. 14 % příjmů rodin).

► **Zdravotnický a farmaceutický průmysl**

Trendem v nizozemském zdravotnictví je především decentralizace (veškerá zařízení pro domácí péči) a snižování nákladů. Do nového systému dlouhodobé péče, který je v kompetenci municipalit, se již přesouvají a budou i nadále přesouvat částky v řádu cca 30 mld. EUR ročně (růst výdajů na zdravotní a sociální péči se sice zpomalil na 1 % ročně, ale přesto se celkové výdaje již blíží 100 mld. EUR; z čehož jdou 2 mld. EUR do R&D). Mezi priority sektoru „Priority Life Sciences & Health“ patří translační a klinický výzkum, regenerační medicína, genomika, onkologie, vakcíny, virologie, diagnostika, nanotechnologie a zobrazovací technologie. Zhruba 375 inovativních společností působí v klastru o průměru 180 km, který se nachází v hranicích a okolí aglomerace Randstad (zejména ve městech Amsterdam, Haag, Leiden,

Rotterdam a Utrecht). Špičkovou úroveň mají také organizace v čele s Netherlands Genomics Initiative (NGI) a dalšími třemi institucemi (TI Pharma, CTMM a BMM). Zdravotnický i farmaceutický průmysl se dostávají z recese, ale plné zotavení se očekává až v roce 2017.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Přestože Nizozemsko zůstává zemědělskou a potravinářskou velmocí (světový exportér č. 2) a Wageningen University (Food Valley) nejlepší zemědělskou univerzitou, trendem posledních let je snižování počtu farem i rozlohy obdělávané plochy (o 9 470 ha od roku 2000), což je pouze částečně kompenzováno vyššími výnosy. V roce 2016 opět také rekordně vzrostla celková hodnota zemědělského a potravinářského exportu na 94 mld. EUR, což znamená, že se země velmi úspěšně vyrovnala s ruskými sankcemi a nahradila jej novými trhy. Aktuálními trendy jsou využívání moderních technologií (systémy GPS a GIS); nové certifikační procesy (biopotraviny) a stále větší zaměření na preference spotřebitelů.

► Zpracovatelský průmysl

Aktuální růst zpracovatelského průmyslu dosahuje pouze 1 % a je tedy nižší než průměrný růst celé ekonomiky (2,1 %). Přesto má tento sektor ambici dosáhnout tímto nebo vyšším tempem na obrat cca 50 mld. EUR v roce 2030. Největší perspektivu růstu (až o 2,5 %) mají dopravní prostředky, resp. položky pro tento sektor, ale lze uspět i s dalšími položkami, přestože v případě jednodušších výrobků (nižší přidané hodnoty) je nutné počítat s velkou konkurencí z Asie (Číny).

► Železniční a kolejová doprava

Nizozemské dráhy (NS) realizují prostřednictvím různých tendrů program v objemu 2,5 mld. EUR na modernizaci a rozšíření svého vozového parku. Jedná se zejména o následující typy – 58 vlakových jednotek Stadler Flirt, 80 InterCity New Generation (ICNG), 118 Civity od společnosti CAF a modernizace 81 vlaků typu VIRM. Celkem by měly být dodány železniční vozy s kapacitou až 80 tis. sedaček do roku 2030. Navíc zde provozují své vlaky také další regionální a nákladní dopravci. Města Rotterdam a Haag plánují rozšíření a obnovu svých tramvajových linek a vozů (celkem se bude jednat min. o desítky tramvajů s dodávkami pravděpodobně od roku 2024).

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Automobilový průmysl	HS 8707 – Karosérie motor. vozidel, traktorů, vč. kabin
	HS 8207 – Vyměnitelné nástroje pro ruční nástroje a nářadí
	HS 8708 – Části, součásti a přísl. motor. vozidel čísel 8701 až 8705
Elektrotechnika	HS 8507 – Akumulátory elektrické, vč. separátorů
	HS 8533 – Odporů elektrické, ne odporů topné
Energetický průmysl	HS 8406 – Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8502 – Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
	HS 8503 – Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Chemický průmysl	HS 2808 - Kyselina dusičná, směs kyseliny sírové a dusičné
	HS 3913 - Polymery přírodní, i modifikované j. n.
ICT	HS 8471 - Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.
	HS 8536 - Zařiz. el. k ochr., spínání obvodů, pod 1000 V, konekt. pro opt. vlák.
	HS 8537 - Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	CPA 62 - Služby v oblasti programování a poradenství a související služby
	CPA 63.11 - Zpracování dat, hosting a související služby
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7612 - Sudy, barely, plechovky ap., z hliníku, do 300 l
	HS 8001 - Cín surový (neopracovaný)
	HS 8002 - Odpad, šrot cínový
	HS 7223 - Dráty z oceli, nerezavějící
	HS 2607 - Olovnaté rudy a koncentráty
	HS 7503 - Odpad, šrot niklový
	HS 7319 - Jehly, jehlice, špendlíky ap., ze železa n. oceli
Obranný průmysl	HS 9302 - Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
Sklářský a keramický průmysl	HS 7003 - Sklo lité profilové ploché, válcované, nezprac.
	HS 7011 - Baňky, trubice skleněné, otevřené, nedohotovené
	HS 7017 - Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
Služby	CPA 72 - Výzkum a vývoj, autorská práva
Stavební průmysl	HS 2522 - Vápno nehašené, hašené, hydraulické
	HS 2621 - Strusky popely jiné včetně popela mořských chaluž
	HS 6808 - Desky, dlaždice ap. z vláken rostlin, slámy ap.
	HS 6811 - Zboží osinkocementové, buničitocementové ap.
	HS 6815 - Výrobky z kamene aj. nerostných hmot j. n.
	HS 7302 - Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
Strojírenský průmysl	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem
	HS 8442 - Stroje pro zhot. tiskařských pomůcek; graf. desky, válce a litogr. kameny
	HS 8453 - Stroje pro zpracování kůží, opravy obuvi aj.
	HS 8467 - Nářadí ruční pneumatické s motorem, ne elektr.
	HS 8476 - Automaty prodejní a na rozměňování mincí
HS 8479 - Průmyslové roboty, jinde neuvedené	
Zábava a volný čas	HS 9506 - Lyže, lyžařské potřeby, potřeby pro atletiku aj. sporty
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9019 - Přístroje pro mechanoterapii, masážní, dýchací aj.
	HS 9401 - Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka
	HS 9402 - Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 1004 - Oves
	HS 1106 - Mouka, krupice, z luštěnin, manioku ap. ovoce aj.
	HS 1109 - Lepek pšeničný, i sušený
	HS 1207 - Semena, plody olejnaté, ostatní, i drcené
	HS 1522 - Degras, zbytky po zpracování tuků, vosků
	HS 1601 - Uzenky, salámy a podobné výrobky z masa, drobů, krve atd.
Zpracovatelský průmysl	HS 4415 - Dřevěné bedny, bedničky, klece, bubny, palety ap. ze dřeva
	HS 5109 - Příze z vlny n. jemných zvířecích chlupů, upravená
	HS 5112 - Tkaniny z příze vlněné česané z chlupů jemných
	HS 5204 - Nitě šicí, bavlněné, upravené pro prodej
	HS 5607 - Motouzy, šňůry, provazy, lana i splétané ap.
	HS 9004 - Brýle (korekční, ochranné aj.) ap. výrobky
Železniční a kolejová doprava	HS 9114 - Části součásti hodinářské, ostatní
	HS 8602 - Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8603 - Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem

Norsko

Norsko vykazuje dlouhodobě slabý, ale stabilní růst HDP v rozmezí 1 až 3 % ročně. Vlivem globální finanční krize se v roce 2009 ekonomika propadla do mírné recese, ale od roku 2010 již Norsko opět vykazuje meziroční růst HDP okolo 1 %. Míra inflace od roku 2012 vzrostla z hodnoty 0,7 % na současnou odhadovanou hodnotu 3,2 %. Celková populace v Norsku čítá 5,3 mil. obyvatel a HDP na obyvatele přesahuje 73 tis. USD. Nezaměstnanost v zemi se pohybuje okolo 4 % a běžný účet platební bilance je dlouhodobě ve vysokém přebytku (v roce 2016 vykázal hodnotu 26,2 mld. USD).

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	2,2	1,6	0,8	1,2	1,8	2,1
HDP/obyv. (USD)	97 067	74 598	71 497	73 591	75 055	76 731
Míra inflace (%)	2	2,2	3,2	2,3	2,5	2,5
Nezaměstnanost (%)	3,5	4,4	4,7	4,5	4,2	4
Bilance běžného účtu (mld. USD)	59,8	35,0	26,2	29,9	30,1	31,6
Populace (mil.)	5,2	5,2	5,3	5,3	5,4	5,5
Konkurenceschopnost	11/144	11/140	11/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	-	-	-	-	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Norsko je spolu s Evropskou unií součástí Evropského hospodářského prostoru.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Norsko umístilo na 11. pozici a dle OECD není exportně rizikovou zemí.

Vývoz ČR do Norska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	4 122 869	23,3	4 254 861	-3,1
7304	Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli	1 465 897	8,3	481 103	204,7
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	1 382 677	7,8	1 882 627	-26,6
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	625 383	3,5	575 448	8,7
9403	Nábytek ostatní, části, součásti	517 073	2,9	460 097	12,4
8702	Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu	479 052	2,7	15 888	2 915,2
8418	Chladničky, boxy mrazicí aj., čerpadla tepelná	435 683	2,5	519 833	-16,2
7308	Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli	424 180	2,4	522 276	-18,8
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	268 590	1,5	318 915	-15,8
7326	Výrobky ostatní ze železa, oceli	262 332	1,5	236 915	10,7
Celkem TOP10		9 983 736	56,5	9 267 963	7,7
Celkem vývoz		17 668 684		17 081 316	3,4

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Norska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2711	Plyn zemní a jiné uhlovodíky plynné	-	-	3 440 831	-
302	Ryby čerstvé, chlazené, kromě filé aj. rybiho masa	1 506 351	27,4	946 588	59,1
7601	Hliník surový (nepracovaný)	868 267	15,8	645 548	34,5
7202	Feroslitiny	557 169	10,1	550 319	1,2
304	Filé aj. maso rybí, čerstvé, chlazené, zmrazené	315 046	5,7	378 523	-16,8
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	225 079	4,1	151 678	48,4
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	192 525	3,5	380 825	-49,4
2804	Vodík, plyny vzácné, nekovy ostatní	145 046	2,6	169 267	-14,3
7606	Desky, plechy ap., hliníkové o síle nad 0,2 mm	77 828	1,4	94 955	-18,0
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	66 920	1,2	49 276	35,8
Celkem TOP10		3 954 231	71,9	6 807 810	-41,9
Celkem dovoz		5 499 570		8 326 992	-34,0

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

V Norsku se výrazněji prosazuje trend ekologizace automobilismu. Od roku 2025 je reálné zavedení zákazu registrace nových vozidel do 3,5 t s benzínovými a naftovými motory, poté bude možné přihlásit výhradně bezemisní automobily. Průměrné stáří vozidel v Norsku činí 8 let, typ pohonu příštího nového vozu dosud ještě tolik nerozhoduje, a tak i se sortimentem aut s klasickým pohonem mohou české automobilky v Norsku expandovat. Norové poptávají kvalitní a v náročných klimatických podmínkách odolné vozy s příznivým poměrem vybavení a ceny, typicky rodinné automobily pro sportovně orientované klienty. Velikost vozového parku v Norsku, která více než počet obyvatel odráží rozlehlost jeho území, obnáší trvalou poptávku po kvalitní provozním vybavení (pneumatiky a náhradní díly). Součástí environmentální koncepce v dopravě je zvýšení podílu pravidelné cyklistiky v mixu dopravních prostředků pro každodenní dojíždění za prací. Od roku 2015 se v norských aglomeracích s příznivým terénním profilem masivně uplatňuje používání elektrokol, často dotované subwencemi městských rad.

► Kovořpracovatelský průmysl

Výrobky tohoto odvětví, při zaručení schopnosti dlouhodobých dodávek v konzistentní kvalitě, jsou nezbytnými stavebními díly domů a bytů, po jejichž výstavbě a rekonstrukci je vzhledem k historicky nejnižším sazbám úvěrů na bydlení v Norsku značná poptávka.

► Nábytkářský průmysl

Do nemovitostí investuje řada Norů volné prostředky vzhledem k nízkému úročení vkladů. Firmy z České republiky mohou dodávat interiérové prvky pro developerské projekty.

► Stavební průmysl

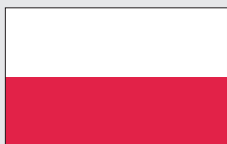
Do nemovitostí investuje řada Norů volné prostředky vzhledem k nízkému úročení vkladů. Obrat ve stavebnictví se ročně přiblížil 500 mld. NOK a za posledních pět let vzrostl o 12 %. Pětina z celkového objemu stavebních výkonů se odehrává v dostupném teritoriu jižního Norska, zejména v metropolitní oblasti Oslo. V roce 2016 bylo v Norsku dokončeno 31,9 tis. bytových jednotek. Ačkoli Norové preferují bydlení v samostatně stojících rodinných domech, mezi novými projekty dominují nízkopodlažní řadové bytovky se startovními byty, u nichž typizace a standardizace projektů dovoluje snížení ceny i lepší využití parcel v žádaných lokalitách. Firmy z České republiky se mohou prosazovat jako dodavatelé stavebních prvků pro developerské projekty v oblasti privátního, komunálního či kolejního bydlení.

► Železniční a kolejová doprava

Koncepce železniční reformy staví na demonopolizaci železnic. Stávající monopol přepravce NSB končí a provozování osobní i nákladní železniční dopravy v Norsku se otevírá konkurenci na základě licencí k provozu na jednotlivých tratích. Vláda předpokládá rozdělení nabídky tratí do několika geografických balíčků. V první fázi přidělí koncese k dopravě v regionu jižní Norsko a v okolí města Stavanger. Nejprodělečnější trasy bude stát privatizovat až jako poslední; jako dosud bude na ztrátových tratích novým dopravcům finančně kompenzovat provozování osobních vlaků, které v rámci základní obslužnosti objedná.

Dle dopravní koncepce do roku 2029 dojde zejména v jihovýchodním Norsku ke zkapacitnění tratí (zdvoukolejnění, elektrifikace, nové zabezpečovací systémy), které dovolí zavedení 30minutového taktového provozu v regionální dopravě a 10minutového taktu v příměstské dopravě v Oslo. Plán dále počítá s výstavbou nové tramvajové trati v Bergenu, úplnou obměnou tramvajového vozového parku a s výstavbou nové trasy metra v Oslo (Fornebubanen). Zvýšení kapacity norské železnice vyvolá potřebu nových hnacích vozidel i vagonů pro veřejnou dopravu. Do soutěží na provozování osobní a nákladní dopravy na jednotlivých tratích a na dodávky kolejových vozidel se budou moci hlásit též firmy z České republiky.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Automobilový průmysl	HS 8702 – Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8703 – Osobní auta aj. motor. vozidla pro přepravu osob
	HS 8704 – Motorová vozidla pro přepravu nákladu
	HS 8708 – Části, součásti a přísl. motor. vozidel čísel 8701 až 8705
	HS 8711 – Motocykly, jízdní kola s motorem, přívěs. vozíky
	HS 4011 – Pneumatiky nové z pryže
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7214 – Tyče, pruty jiné ze železa, oceli nelegované
	HS 7304 – Trouby, duté profily ap., bežešvé, ze železa, oceli
	HS 7306 – Trouby, profily ap. duté, jiné, ze železa n. oceli
	HS 7308 – Konstrukce, části, desky, tyče aj., ze železa n. oceli
	HS 7326 – Ostatní výrobky ze železa nebo oceli
	HS 8302 – Úchytky, kování, věšáky, háčky ap. z kovů obec.
Nábytkářský průmysl	HS 9403 – Nábytek ostatní, části, součásti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 2203 – Pivo ze sladu
Stavební průmysl	HS 3918 – Krytiny podlahové, obklady stěn, stropů, z plastů
	HS 3919 – Desky, folie, filmy ap., samolepicí, z plastů
	HS 6908 – Dlaždice, obkladačky ap., keramické, glazované
	HS 8426 – Jeřáby sloupové, otočné, pojízdné; lanové vozíky
	HS 8427 – Vozíky stohovací, vidlicové aj., s manipul. zař.
	HS 8544 – Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
	HS 8546 – Izolátory elektrické, z libovolného materiálu
	HS 9406 – Stavby montované
Železniční a kolejová doprava	HS 4406 – Pražce dřevěné železniční ap.
	HS 8602 – Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8603 – Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8604 – Vozidla pro údržbu železničních tratí
	HS 8606 – Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu
	HS 8607 – Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
	HS 8608 – Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení

Polsko

Polská ekonomika rostla v poslední dekádě v průměru 4,1 % ročně. V roce 2013 byla hodnota růstu HDP 1,3 %, ale v roce 2016 již 3,1 %. Nadále se předpokládá ustálení ekonomiky a podobné hodnoty růstu jako v tomto roce. V letech 2015 a 2016 docházelo v Polsku k mírné deflaci. Podle prognóz MMF by však od letošního roku měna cenová hladina v Polsku vykazovat opět růst. V zemi žije 38 mil. obyvatel, v roce 2016 HDP na obyvatele dosáhlo hodnoty 12 309 USD. Nezaměstnanost se v posledních letech snižovala z původních 9 % v roce 2014, až na 6,3 % v roce 2016. Běžný účet byl i v roce 2016 v mírném deficitu.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	3,3	3,6	3,1	3,4	3,3	3,1
HDP/obyv. (USD)	14 332	12 492	12 309	12 867	13 628	14 459
Míra inflace (%)	0	-0,9	-0,6	1,1	1,9	2,4
Nezaměstnanost (%)	9	7,5	6,3	6,2	6,1	6,2
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-11,1	-1,1	-0,3	-4,8	-8,3	-11,3
Populace (mil.)	38,0	38,0	38,0	38,0	37,9	37,9
Konkurenceschopnost	43/144	41/140	41/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	-	-	-	-	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Polsko je součástí vnitřního trhu EU.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), obsadilo v roce 2016 Polsko 41. pozici a dle OECD není rizikovou zemí.

Vývoz ČR do Polska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	21 485 793	9,7	18 684 926	15,0
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	13 592 558	6,1	11 619 521	17,0
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	6 288 212	2,8	6 301 373	-0,2
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	4 233 937	1,9	5 515 567	-23,2
1514	Olej řepkový, hořčičný, frakce, chemicky neuprav.	3 910 861	1,8	4 381 661	-10,7
9619	Hygienické vložky, tampony, dětské pleny a pod. hygien. výrobky	3 904 017	1,8	3 815 417	2,3
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	3 857 035	1,7	3 363 558	14,7
9401	Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka	3 691 311	1,7	3 225 893	14,4
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	3 346 429	1,5	3 544 933	-5,6
2710	Oleje minerální a z nerostů živičných, ne surové	2 745 909	1,2	867 314	216,6
Celkem TOP10		67 056 062	30,3	61 320 163	9,4
Celkem vývoz		221 624 209		221 276 193	0,2

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Polska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	23 931 369	8,8	21 543 681	11,1
9401	Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka	12 569 297	4,6	9 136 975	37,6
2710	Oleje minerální a z nerostů živičných, ne surové	8 867 726	3,2	6 593 111	34,5
8408	Motory pístové, vznětové s vnitřním spalováním	8 325 672	3,0	3 925 025	112,1
7408	Dráty měděné	6 762 474	2,5	7 612 698	-11,2
8212	Břitvy, strojky, čepelky holicí	6 535 256	2,4	3 984 128	64,0
1514	Olej řepkový, hořčičný, frakce, chemicky neuprav.	5 330 975	1,9	4 270 242	24,8
2701	Uhlí černé, brikety, bulety ap. z uhlí černého	4 991 599	1,8	5 084 816	-1,8
8407	Motory píst., zážehové, spalovací, vratné, rotační	4 977 337	1,8	9 045 704	-45,0
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	4 523 979	1,7	4 723 837	-4,2
Celkem TOP10		86 815 684	31,7	75 920 217	14,4
Celkem dovoz		273 451 006		262 229 050	4,3

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Automobilový průmysl je i nadále perspektivním odvětvím pro český export, konkrétně se jedná vývoz osobních automobilů a jiných motorových vozidel a především součástí pro výrobu osobních a nákladních vozidel. V roce 2016 byla v Polsku zprovozněna další továrna společnosti Volkswagen na výrobu užitkového vozu Crafter. V jednání je investice německé společnosti Daimler AG, která plánuje postavit v Polsku novou továrnu na výrobu motorů za 0,5 mld. EUR, přičemž zahájení výroby je plánováno v roce 2019.

► Elektrotechnika

Polsko plánuje investovat do výstavby a modernizace přenosových a distribučních sítí elektrické energie. Hlavní operátor přenosové soustavy PSE a 5 největších distribučních firem má do roku 2019 investovat celkem 10 mld. EUR do energetických sítí.

► Energetický průmysl

Polsko vyrábí 88 % elektrické energie v tepelných elektrárnách na černé a hnědé uhlí, přičemž 55 % těchto zařízení je starších 30 let. Z důvodu přísnějších pravidel EU na ochranu životního prostředí bude Polsko nuceno odstavit do roku 2030 z provozu téměř všechny staré technologie. Polsko by mělo do roku 2020 zvýšit podíl výroby energie z obnovitelných zdrojů ze současných 12 % na 15 %. Nová polská vláda poněkud ustupuje od podpory obnovitelných zdrojů energie a v rámci udržení polského těžebního průmyslu chce podporovat spíše konvenční uhelné elektrárny, takže se plánují jejich modernizace a obnovuje se státní podpora pro pozastavené projekty na výstavbu nových uhelných elektráren.

► Obranný průmysl

Polsko kvůli geopolitické situaci investovalo do vyzbrojení a modernizace armády už dříve, nová konzervativní polská vláda výdaje na obranu ještě navyšuje. Rozpočet ministerstva obrany pro rok 2016 činí 36 mld. PLN (230 mld. CZK) a v dalších letech se očekává jeho další navyšování. Polská armáda plánuje v letech 2017–2026 celkové investice v hodnotě 38,3 mld. USD včetně 3,5 mld. USD na výzkum a vývoj. V roce 2030 by měly tvořit celkové výdaje na obranu v Polsku 2,5 % HDP. Polská vláda počítá zejména s modernizací protivzdušné obrany, modernizací a rozvojem obrněných vojsk, zajištění bezpečnosti polského kyberprostoru a zajištění vojenské bezpečnosti na Baltu.

► Služby

S ohledem na polské priority a víceletý finanční rámec 2014–2020 budou s největší pravděpodobností plánované polské investice směřovány do zkvalitnění a rozšíření dopravní infrastruktury. Za významný krok směrem k rozvoji digitální agendy v Polsku lze považovat podporu a financování z nově zřízeného Ministerstva pro digitalizaci. Vývoj roku 2015 a další rozvoj v roce 2016 napovídá, že se jedná o velmi perspektivní obory. Polsko začalo prosazovat zařazení inovací a jejich podporu mezi významné prvky přispívající ke konkurenceschopnosti země v současném globalizovaném vysoce tržním prostředí (např. „čisté spalování uhlí pomocí nástrojů R&D“). Na úrovních státní správy i samospráv se Polsko snaží o podporu podniků s inovačním potenciálem (se zvláštním důrazem na start-upy) prostřednictvím dotačních

programů z národních a hlavně z unijních zdrojů. Pro podporu z unijních zdrojů zpravidla potřebují další zahraniční partnery. Do této kategorie řadíme i možnosti pro české startupy, ať již by šlo o získání investora, kontaktů nebo zákazníků. Polskými výzkumnými prioritami v oblasti vysokého školství jsou zejména automobilový průmyslový design, elektronické komunikace, spolupráce v satelitní oblasti (ESA). Jedná se o podporované top sektory.

► **Strojírenský průmysl**

Na polském trhu lze spatřovat rostoucí potenciál u výrobků, jakými jsou brusky, obráběcí centra, soustruhy, vrtačky, frézky a hoblovačky. Již dnes v Polsku patří naše brousící a obráběcí stroje k poměrně velmi oblíbeným. Lze očekávat rovněž zvýšenou poptávku po těžebních strojích a důlních zařízeních. Důležitou roli v investicích do strojového parku polských výrobních firem hrají dotační programy EU a očekává se postupný náběh nových programů z perspektivy 2014–2020.

► **Zdravotnický a farmaceutický průmysl**

Investice do polského zdravotnictví v letech 2014–2020 by měly dosáhnout 12 mld. PLN (76 mld. CZK). V průběhu následujících několika let bude v Polsku modernizováno celkem více než 30 nemocnic a jiných zdravotnických zařízení. Jedná se především o nákup vybavení nebo výstavbu nových nemocničních budov. V letech 2016–2020 by měly dosáhnout investice do modernizace nemocnic ve Varšavě 654 mil. PLN (4,1 mld. CZK). Navíc EU přislíbila Polsku pomoc směřovanou právě do zdravotnictví ve výši 3 mld. EUR pro období 2014–2020, tj. téměř 3x více než v předchozím období. Navíc se v letech 2016–2021 očekává průměrný roční růst o 7 % v soukromém zdravotním sektoru. Tento segment zdravotnického trhu představoval za rok 2015 hodnotu 9,2 mld. EUR.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Dosud čeští výrobci příliš neprojevují zájem o polský trh, protože se obávají nepřekonatelných překážek. Je to především otázka jednání a dohod s mezinárodními řetězci, nikoliv však na národní úrovni, ale v sídle jejich centrální. Určité pozitivní kroky se podařilo uskutečnit ve vztahu k síti prodejen Biedronka (portugalský řetězec J. Martens) a Lidl, kde se české potraviny objevují. Potravinářský sektor patří k nejdynamičtěji rostoucím odvětvím v Polsku. Pro české výrobce může být zajímavý zejména segment bio a ekologických potravin. V současné době tento segment představuje objem cca 150 mil. EUR, tj. pouze 0,3 % celkového potravinářského trhu, avšak v následujících několika letech se očekává nárůst až o 20 % ročně. Podle zprávy The World Of Organic Agriculture dnes průměrný Polák utrácí za bio potraviny pouze 3 EUR ročně, což je 63x méně než v Německu a pouze 1,7x více než v České republice, přestože počet obyvatel Polska je téměř 4x větší než v České republice.

► **Železniční a kolejová doprava**

Velmi perspektivní obor (z jedné strany investice do polských železnic a také mezinárodně úspěšní polští exportéři – PESA, Newag, z druhé strany silná nabídka na české straně). V rámci programu železničních investic vyčlenilo Polsko do roku 2023 částku 16 mld. EUR. Na seznamu vládních priorit se opět objevil nedokončený úsek Krakov – Katovice. V letech 2014–2020 mají investice do železniční infrastruktury dosáhnout 12 mld. PLN, z čehož téměř 10 mld. PLN má přispět dotacemi EU.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Strojírenský průmysl	HS 8414 – Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8415 – Stroje, přístroje klimatizační
	HS 8416 – Hořáky pro topeniště, rošty, příkládací zaříz.
	HS 8417 – Pece průmyslové, laboratorní, neelektrické
	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8442 – Stroje pro zhot. tiskařských pomůcek; graf. desky, válce a litogr. kameny
	HS 8456 – Stroje obrábějící pomocí laserů, ultrazvuku ap.
	HS 8457 – Obráběcí centra, stroje obráběcí stavebnicové
	HS 8458 – Soustruhy pro obrábění kovů
	HS 8459 – Obráběcí stroje pro vrtání, frézování, řezání závitů
	HS 8460 – Obráběcí stroje pro broušení, lapování, leštění ap.
	HS 8461 – Stroje k hoblování, obrábění a broušení ozub. kol
	HS 8462 – Stroje tvářecí k opracování kovů, buchary ap.
	HS 8463 – Stroje tvářecí jiné pro opracování kovů
	HS 8475 – Stroje pro montáž žárovek, elektronek, lamp aj.
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0403 – Podmáslí, mléko, smetana kyselá, jogurt, kefir
	HS 0404 – Syrovátka, výrobky z mléka zahuštěné, slazené
	HS 0405 – Máslo a jiné tuky a oleje získané z mléka
	HS 0406 – Sýry a tvaroh
	HS 1104 – Obilná zrna jinak zpracovaná (ne rýže), klíčky
	HS 1207 – Semena, plody olejnaté, ostatní, i drcené
	HS 1210 – Šišťice chmelové, čerstvé, sušené ap., lupulin
	HS 1601 – Uzenky, salámy a podobné výrobky z masa, drobů, krve atd.
	HS 2201 – Voda, vody minerální, sodovky neslazené, led
	HS 2202 – Voda, vody minerální, sodovky slazené, ne šťávy
	HS 2203 – Pivo ze sladu
	HS 2204 – Víno z čerstvých hroznů, vinný mošt jiný
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 2208 – Ethylalkohol nedenat. pod 80 %, destiláty, likéry
	HS 4104 – Kůže vyčiněné hovězí, koňské aj. lichokopyt.
Obranný průmysl	HS 8804 – Padáky vč. paraglidingu ap., vč. příslušenství
	HS 9301 – Zbraně kromě revolverů, pistolí a sečných a bodných zbraní
	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9303 – Zbraně střelné, zaříz. využívající výbuchu ost.
	HS 9304 – Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
HS 8526 – Radiolokátory ap., radiové přístroje pro dálkové řízení	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8406 - Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8407 - Motory píst., zážehové, spalovací, vratné, rotační
	HS 8408 - Motory pístové, vznětové s vnitřním spalováním
	HS 8409 - Části, součásti pro motory pístové
	HS 8410 - Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8411 - Proudové motory, turbovrt. pohony a ost. plyn. turbíny
	HS 8412 - Motory, pohony ostatní
Elektrotechnika	HS 8413 - Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8502 - Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
	HS 8503 - Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.
	HS 8504 - Transformátory, el. měniče, statické indukory
	HS 8523 - Disky, pásy aj. média pro záz. zvuku, obrazu ap., ne HS 37
	HS 8533 - Odpor elektrické, ne odpor topné
Železniční a kolejová doprava	HS 8601 - Lokomotivy, lokotraktory
	HS 8602 - Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8603 - Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8604 - Vozidla pro údržbu železničních tratí
	HS 8605 - Železniční vozy osobní, zavazadlové, pošt. aj., bez pohonu
	HS 8606 - Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu
	HS 8607 - Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
	HS 8608 - Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
	HS 8609 - Kontejnery pro jeden nebo více druhů dopravy
Automobilový průmysl	HS 8307 - Hadice z kovů obecných i s příslušenstvím
	HS 8703 - Osobní auta aj. motor. vozidla pro přepravu osob
	HS 8707 - Karosérie motor. vozidel, traktorů, vč. kabin
	HS 9029 - Otáčkoměry, taxametry, krokoměry, tachometry ap.
Služby	CPA 42 - Inženýrské stavby a jejich výstavba
	CPA 71 - Architektonické a inženýrské služby; technické zkoušky a analýzy
	CPA 62 - Služby v oblasti programování a poradenství a související služby
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9018 - Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9019 - Přístroje pro mechanoterapii, masážní, dýchací aj.
	HS 9020 - Přístroje dýchací ostatní, masky plynové
	HS 9021 - Ortopedické pomůcky, příst. pro nedoslýchavé aj.
HS 9022 - Přístroje rentgenové aj. používající záření	

Portugalsko

Po ekonomickém růstu v letech 2000–2008, který činil v průměru 1,5 % ročně, zasáhla Portugalsko dlouhodobá ekonomická krize. Díky mezinárodnímu záchrannému plánu EU a MMF a restriktivní politice portugalské vlády se krizi podařilo v roce 2014 překonat a Portugalsko se vrátilo k mírnému ekonomickému růstu. V roce 2016 dosáhl růst HDP země 1 % a obdobné hodnoty růstu se dle predikce MMF očekávají i v následujících letech. Portugalsko se v minulých letech potýkalo s deflačními tlaky, ale od roku 2015 se míra inflace opět pohybuje v kladných číslech. Nezaměstnanost od svého vrcholu v roce 2013 (16,2 %) kontinuálně klesá a v roce 2016 byla na úrovni 11,2 %. V zemi žije 10,4 mil. obyvatel a HDP na obyvatele se dlouhodobě pohybuje kolem 20 tis. USD. Mezi lety 2013–2016 vykazovala krátkodobě bilance běžného účtu Portugalska přebytek, od letošního roku by však měla být bilance opět deficitní.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	0,9	1,5	1	1,1	1,2	1,2
HDP/obyv. (USD)	22 159	19 117	19 759	20 429	21 047	21 741
Míra inflace (%)	-0,2	0,5	0,7	1,1	1,4	1,5
Nezaměstnanost (%)	13,9	12,4	11,2	10,7	10,3	9,8
Bilance běžného účtu (mld. USD)	0,1	0,8	0,0	-1,4	-1,7	-2,4
Populace (mil.)	10,4	10,4	10,4	10,4	10,4	10,4
Konkurenceschopnost	36/144	38/140	46/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	-	-	-	-	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: Národní statistický úřad PT, MMF, OECD, WEF

- ▶ Portugalsko je součástí vnitřního trhu EU.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Portugalsko umístilo na 46. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik a dle OECD není exportně rizikovou zemí.

Vývoz ČR do Portugalska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	2 473 496	19,4	2 407 228	2,8
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	1 826 625	14,3	1 627 457	12,2
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	572 669	4,5	720 235	-20,5
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	467 967	3,7	462 058	1,3
8301	Zámky i visací závěry, klíče, z kovů obecných	416 831	3,3	396 465	5,1
4011	Pneumatiky nové z pryže	390 580	3,1	383 272	1,9
8415	Stroje, přístroje klimatizační	348 766	2,7	281 475	23,9
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	323 357	2,5	226 250	42,9
8479	Stroje mechanické s vlastní indiv. funkcí jinde. neuv.	255 729	2,0	273 410	-6,5
8542	Obvody integrované elektronické	186 081	1,5	188 036	-1,0
Celkem TOP10		7 262 101	56,8	6 965 886	4,3
Celkem vývoz		12 781 541		12 899 906	-0,9

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Portugalska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	758 529	8,0	815 838	-7,0
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	686 725	7,3	742 012	-7,5
8480	Rámy, základny, formovací modely pro formy aj.	523 114	5,5	308 889	69,4
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	489 079	5,2	487 505	0,3
8532	Elektrické kondenzátory, pevné, otočné nebo doladovací	478 723	5,1	411 909	16,2
3926	Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů	422 818	4,5	330 256	28,0
4703	Buničina dřevná, nátronová, sulfátová	420 461	4,5	509 385	-17,5
2401	Nezpracovaný tabák, tabákový odpad	390 459	4,1	1 171 731	-66,7
6403	Obuv se svrškem z usně	301 540	3,2	336 664	-10,4
3920	Desky, fólie, filmy apod. z plastů, nekomb. s jinými materiály	262 416	2,8	199 487	31,5
Celkem TOP10		4 733 864	50,1	5 313 676	-10,9
Celkem dovoz		9 443 513		9 916 646	-4,8

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Civilní letecký průmysl**

Letecký průmysl se v Portugalsku úspěšně rozvíjí díky brazilskému výrobci letadel Embraer, který v Portugalsku provozuje dvě továrny a je většinovým vlastníkem tradičního opravárenského podniku OGMA. V současné době je plánována výstavba třetí továrny a rozšiřování výroby. České společnosti z oblasti leteckého průmyslu již s Embraerem úspěšně spolupracují a ten má dle vlastního vyjádření zájem i o další dodavatele z České republiky. Současně je vzhledem k zvyšujícímu se leteckému provozu nutno posilovat pozemní infrastrukturu. V jednání je výstavba druhého civilního letiště v Lisabonu, které by bylo určené především pro nízkonákladové lety a které by mělo vyrůst na místě stávajícího, vojenského letiště na druhé straně řeky Tejo.

► **Energetický průmysl**

Rozvoj zelené ekonomiky včetně obnovitelných zdrojů energie je jednou z priorit portugalské vlády, k čemuž přispívá možnost získat do roku 2020 pro toto odvětví z evropských fondů až 4 mld. EUR. Zařízení pro výrobu energie z vodních i větrných zdrojů jsou v Portugalsku částečně vyráběna, ale rovněž jsou z výrazné části dovážena, v čemž lze spatřovat příležitosti pro české firmy. Další příležitostí je nutné posilování rozvodné elektrické sítě, ke kterému Portugalsko nutí vyvažování výkyvů ekologických zdrojů, a budování propojení Portugalska se španělským a dále celoevropským energetickým trhem.

► **Chemický průmysl**

Přestože je portugalský chemický průmysl relativně malý v porovnání s některými evropskými zeměmi, v minulých letech prošel dynamickým růstem a má významný podíl na portugalském exportu (cca. 5,5 %). Zároveň je nutné řadu surovin či hotových produktů dovážet. Jedná se, mimo jiné, o oblast hnojiv pro rozvíjející se nové formy pěstování oliv či vinné révy.

► **Nábytkářský průmysl**

Tradiční portugalský sektor zažívá díky sázce na kvalitu a moderní design období setrvalého růstu a úspěchu na zahraničních trzích. Zvyšuje se potřeba kvalitního materiálu, neboť místní zdroje jsou omezeny druhovou skladbou lesů, které jsou nadto pravidelně decimovány lesními požáry.

► **Obranný průmysl**

Na základě zákona o vojenském plánování by v letech 2016 až 2020 měla probíhat obnova vybavení ozbrojených sil, pročež byl rozpočet ministerstva obrany pro rok 2016 navýšen o 7 %. Zajímavé je pro české výrobce plánované přezbrojení v oblasti osobních zbraní. Dále je plánována obnova lehkých obrněných vozidel (4x4) a modernizace v oblasti satelitních komunikací, kybernetické obrany, vojenských informací a polních nemocnic. Portugalské ozbrojené síly projeví zájem i o české navigační systémy. Celkově se v této oblasti projevuje otevřenější rozpočtová politika současné vlády.

► **Stavební průmysl**

Stavebnictví doposud nedosáhlo své předkrizové úrovně zejména díky nízkým úrovním státních investic. Na konci roku 2016 byl proto zřízen Finanční instrument pro rehabilitaci a revitalizaci měst, jehož celková

finanční dotace by měla dosáhnout 1,4 mld. EUR. Zvýhodněné půjčky z tohoto instrumentu by měly podnítit větší stavební aktivitu zejména v oblasti rekonstrukce městských center a ke slovu by měly přijít i inteligentní řešení a energeticky úsporné technologie. Další příležitosti nabízí výstavba naléhavě potřebné infrastruktury pro turistický průmysl, kam kromě nových hotelů patří i projekt nového lisabonského letiště. Uplatnění mohou české firmy nalézt zejména jako subdodavatelé silných domácích stavebních firem.

► **Strojírenský průmysl**

Příležitost se nabízí v oblasti tiskových zařízení a obráběcích strojů. Rozvíjí se rovněž oblast subdodávek v automobilovém průmyslu, která je však navázána na koncernová rozhodnutí.

► **Textilní a obuvnický průmysl**

Tradiční portugalské odvětví prožívá svou renezanci díky strategii zaměřené na produkty s vyšší přídavnou moderní technologie a vývoz do zahraničí. Investice do dalšího růstu odvětví budou podporovány ze strany státu i EU. Sektor proto nabízí uplatnění nejenom pro vývozce materiálů pro textilní a obuvnickou výrobu, ale i specializovaných strojů.

► **Vodohospodářský a odpadní průmysl**

Portugalsko v uplynulých letech i s pomocí financování z EU udělalo velký krok v oblasti pevných i tekutých odpadů, přesto v řadě míst je problém odpadních vod vyřešen nedostatečně (pouze 78 % populace je pokryto odpovídajícími čistírnami odpadních vod) a jsou nutné další investice.

► **Zábava a volný čas**

Sektor zábavy a volného času těží nejenom ze zlepšující se finanční situace po nedávné finanční krizi, ale zejména z bezprecedentního růstu počtu zahraničních návštěvníků, kterým je nutno zajistit odpovídající příležitosti trávení volného času.

► **Zdravotnický a farmaceutický průmysl**

Veřejný zdravotnický sektor trpí nedostatkem investic spojeným s poklesem kvality a dostupnosti lékařské péče. Zvýšení investic do zdravotnictví doporučila i EU. Nutné navýšení investic přinese nové příležitosti při rekonstrukci nemocnic a obnově jejich vybavení. Plánována je výstavba nové centrální nemocnice v Lisabonu. Zhoršování státem poskytované zdravotní péče a její dostupnosti a rozvoj zdravotnické turistiky vede k dalším investicím do soukromých zdravotnických zařízení. Stejně jako v ostatních evropských zemích je i zde klíčovým faktorem stárnoucí populace. V této oblasti, jako ve většině jiných, existuje možná návaznost na trhy lusofonních zemí.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Odvětví tvoří tradiční a důležitou složku portugalské ekonomiky, která se stále více soustředí i na vývoz. Pokračující snaha o zvýšení jeho produktivity přináší příležitosti pro výrobce zemědělských strojů a nářadí. Přestože je Portugalsko v řadě potravinových položek soběstačné, dovážet musí zejména obilniny a olejniny. V oblasti potravin jsou portugalské spotřebitelé značně konzervativní, příležitosti se však nacházejí v oblasti prodeje privátními značkami řetězců. Prudký nárůst počtu turistů přináší nové příležitosti i v oblasti potravin i nápojů. Je zde však nutná znalost lokálních specifík. I zde se otvírají možnosti využít proniknutí na portugalský trh k otevření navazujících trhů v lusofonních zemí.

► Zpracovatelský průmysl

V oblasti zpracovatelského průmyslu statistický model identifikoval příležitosti u výrobku papírenského průmyslu, kancelářského vybavení a optických prvků. Portugalsko má silný papírnický průmysl a výrobu celulózy, v roce 2016 však dováželo 7 % celkové spotřeby celulózy. V této oblasti se nabízejí konkrétní vývozní příležitosti odpovídající absenci domácí produkce. Určitým limitujícím faktorem je dlouhá vzdálenost od České republiky.

► Železniční a kolejová doprava

Portugalsko zahájilo výrazné investice do své železniční sítě. Do roku 2020 hodlá investovat celkem cca 2,2 mld. EUR. Plánována je dostavba několika páteřních tratí, které by měly zlepšit napojení na evropskou železniční síť. Nejvíce aktuální je dokončení koridoru Sines – Badajoz, které mimo jiné zahrnuje výstavbu úseku Evora – Elvas o délce 79 km. Hodnota investice by měla dosahovat 900 mil. EUR. Kromě výstavby nových tratí je plánována elektrifikace a modernizace stávajících.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Civilní letecký průmysl	HS 8526 – Radiolokátory ap., radiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8803 – Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání
	HS 8805 – Ostatní letecké zařízení, katapulty ap., simulátory
Energetický průmysl	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8535 – Zařízení el. k ochraně, spínání obvodů, nad 1000 V
Chemický průmysl	HS 2827 – Chloridy, bromidy, jodidy a jejich oxidy a hydroxidy
	HS 2844 – Radioaktivní chemické prvky a izotopy a směsi
	HS 3407 – Pasty modelovací dětské, zubolékařské
	HS 3913 – Polymery přírodní, i modifikované j. n.
Nábytkářský průmysl	HS 3606 – Ferocer aj. slitiny pyroforické aj. výr. hořlavé
	HS 4412 – Překližky, desky dýhované ap. vrstvené dřevo
Obranný průmysl	HS 4416 – Sudy, džbery, kádě, nádrže, vědra, aj. bednářské výr.
	HS 9301 – Zbraně kromě revolverů, pistolí a sečných a bodných zbraní
	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
Stavební průmysl	HS 9304 – Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
	HS 2509 – Kaolin, jíly kaolinitické, jiné, i kalcinované
	HS 4906 – Plány, výkresy pro účely stavební, průmyslové
	HS 6903 – Výrobky ostatní žárovzdorné
	HS 7206 – Železo, ocel nelegovaná v ingotech aj. tvarech
	HS 7215 – Tyče, pruty ostatní, ze železa, oceli nelegované
	HS 7224 – Ocel legovaná ost., v ingotech aj. tvarech, zákl.
	HS 7317 – Hřebíky, cvočky, připínáčky ap., ze železa n. oceli
	HS 7301 – Štětovice ze železa, oceli, profily aj., svařované
HS 7402 – Měď nerafinovaná, anody pro rafinaci	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Stavební průmysl	HS 7403 – Měď rafinovaná, slitiny mědi netvářené
	HS 8467 – Nářadí ruční pneumatické s motorem, ne elektr.
Strojírenský průmysl	HS 8442 – Stroje pro zhot. tiskařských pomůcek; graf. desky, válce a litogr. kameny
	HS 8460 – Obráběcí stroje pro broušení, lapování, leštění ap.
Textilní a obuvnický průmysl	HS 4104 – Kůže vyčiněné hovězí, koňské aj. lichokopyt.
	HS 5208 – Tkaniny bavlněné nad 85 %, do 200 g.m ⁻²
	HS 5309 – Tkaniny lněné
	HS 5509 – Příze z vláken střížových chemických
	HS 5603 – Textilie netkané i impregnované, laminované aj.
	HS 5810 – Výchivky v metráži pásech nebo jako motivy
	HS 5907 – Textilie jinak povrstvené ap., plátno malované
	HS 6404 – Obuv se svrškem z textil. materiálů
	HS 8445 – Stroje pro přípravu vláken, spřádání aj. přízí
	HS 8451 – Stroje na praní, žehlení, barvení ap., látek, přízí
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 9025 – Hydrometry ap., teploměry, tlakoměry, žároměry aj.
Zábava a volný čas	HS 6602 – Hole i sedací biče, bičíky jezdecké ap. výrobky
	HS 9508 – Kolotoče, houpačky ap., kočovné cirkusy, divadla, zvěřince
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9012 – Mikroskopy jiné než optické, difraktografy
	HS 9018 – Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0410 – Jedlé výrobky živočišného původu
	HS 1109 – Lepek pšeničný, i sušený
	HS 1205 – Semena řepky olejky, i drcená
	HS 1207 – Semena, plody olejnaté, ostatní, i drcené
	HS 1210 – Šišťice chmelové, čerstvé, sušené ap., lupulin
	HS 1503 – Stearin olej z vepřového sádla, oleostearin a jiné
	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
Zpracovatelský průmysl	HS 8706 – Chassis traktorů, motor. vozidel osob., nákl. aj.
	HS 4706 – Vlákny z jiných celulozových vláknovin
	HS 4806 – Papír pergamenový, pauzovací aj. hlazené papíry
	HS 7104 – Drahokamy, polodrahokamy umělé, rekonstituované
	HS 8305 – Mechaniky pro pořadače aj., sponky ap. z kovů obecných
Železniční a kolejová doprava	HS 9002 – Čočky, hranoly, zrcadla aj. články opt., zasazené
	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8607 – Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
	HS 8608 – Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení

Rakousko

Mezi lety 2000–2008 rostla ekonomika Rakouska v průměru o 2,3 % ročně, v roce 2009 se však dostalo hospodářství do recese (propad HDP o téměř 4 %) a v období mezi lety 2012–2015 vykazoval meziroční růst HDP hodnoty pod 1 %. V roce 2016 vykázalo Rakousko ekonomický růst ve výši 1,4 % a obdobně nízké hodnoty by dle predikcí MMF mělo hospodářství dosahovat i v následujících letech. Rakousko se také obdobně jako další evropské země potýká s deflačními tlaky, v následujících letech by se však cenová hladina měla zvyšovat meziročně až o 2 %. Nezaměstnanost se drží dlouhodobě na nízké úrovni a v roce 2016 vykázala hodnotu 6,2 %. Celková populace Rakouska čítá 8,8 mil. obyvatel a HDP na obyvatele přesahuje 45 800 EUR. Běžný účet platební bilance země je pozitivní a v roce 2016 vykázal hodnotu 10,2 mld.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	0,4	0,9	1,4	1,2	1,2	1,1
HDP/obyv. (USD)	51 215	43 414	44 561	45 799	47 021	48 402
Míra inflace (%)	1,5	0,8	0,9	1,5	1,8	2
Nezaměstnanost (%)	5,6	5,7	6,2	6,4	6,3	6,2
Bilance běžného účtu (mld. USD)	8,5	9,6	10,2	10,7	10,6	10,4
Populace (mil.)	8,5	8,6	8,7	8,8	8,8	8,9
Konkurenceschopnost	22/144	23/140	19/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	-	-	-	-	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF, SB

- ▶ Rakousko je součástí vnitřního trhu EU.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Rakousko umístilo na 19. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik a dle OECD není exportně rizikovou zemí.

Vývoz ČR do Rakouska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	15 601 361	9,6	14 244 321	9,5
4403	Dřevo surové i odkorněné bez dřevní běli, mízy	5 537 066	3,4	4 670 947	18,5
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	5 451 586	3,4	4 927 875	10,6
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	4 758 566	2,9	4 588 183	3,7
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	4 367 068	2,7	4 639 344	-5,9
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	4 338 199	2,7	4 667 618	-7,1
7308	Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli	2 600 416	1,6	2 425 311	7,2
9504	Potřeby pro společen. a video hry, herní stoly a zař.	2 546 502	1,6	2 382 566	6,9
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	2 407 075	1,5	2 570 875	-6,4
8538	Části přístr. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.	2 191 117	1,4	1 474 029	48,6
Celkem TOP10		49 798 956	30,7	46 591 069	6,9
Celkem vývoz		162 174 386		152 304 610	6,5

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Rakouska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2710	Oleje minerální a z nerostů živočišných, ne surové	4 396 403	4,6	4 499 209	-2,3
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	3 130 781	3,3	3 437 662	-8,9
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	3 065 985	3,2	3 120 710	-1,8
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	2 190 441	2,3	2 114 189	3,6
9504	Potřeby pro společen. a video hry, herní stoly a zař.	2 156 069	2,3	1 941 472	11,1
8477	Stroje na zpracování kaučuku, plastů jinde. neuv.	1 689 568	1,8	1 637 422	3,2
7225	Výrobky válc. z oceli legované ost., nad 600mm	1 349 522	1,4	1 299 293	3,9
8414	Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	1 301 158	1,4	1 039 888	25,1
4410	Desky třískové apod., ze dřeva a pod. materiálů	1 286 579	1,3	1 240 385	3,7
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	1 207 897	1,3	896 841	34,7
Celkem TOP10		21 774 403	22,8	21 227 071	2,6
Celkem dovoz		95 403 513		98 213 929	-2,9

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Elektrotechnika

Odvětví elektroniky a elektrického inženýrství je důležitým pilířem rakouského hospodářství s podílem 12 % na tvorbě hodnoty rakouského průmyslu. Podíl exportu z produkce elektroniky a elektrického inženýrství činí 80 %, v případě automobilového příslušenství (elektronika a vybavení) dokonce 98 %. V posledních desetiletích se odvětví elektrotechniky a elektroniky v Rakousku významně proměnilo, ze sektoru zaměřeného čistě na produkci zboží na poskytovatele nejrůznějších vysoce inovativních produktů a služeb. Díky dynamickému růstu se stává klíčovým odvětvím pro mnoho jiných odvětví a je v tomto smyslu motorem rakouského průmyslu. Za klíčové a perspektivní se jeví motory a generátory s podílem 41 % na obratu, součástky (13 %), elektronické příslušenství (11 %) a osvětlení. Vzhledem k dynamickému rozvoji mezinárodních norem na trhu s motory a tlaku na zvyšování energetické efektivity se totiž očekává růst poptávky po elektromotorech ve všech odvětvích (zj. v papírenském a chemickém průmyslu, ve strojírenství, v osobní dopravě). Rozvoj e-mobility podporovaný dotačními opatřeními vlády vytváří příležitosti na trhu s elektromobily a dalšími prostředky s elektrickým, resp. hybridním pohonem. Potenciál mají elektrické přístroje osvětlovací nebo signalizační, elektrické stěrače, rozmrazovače a odmlžovače pro jízdní kola nebo motorová vozidla, elektrické zapalovací nebo spouštěcí přístroje a zařízení pro zážehové nebo vznětové spalovací motory s vnitřním spalováním, dynamo, zapalovací cívky, svíčky, generátory a regulační spínače. Mechatronika je v Rakousku sektorem dynamického růstu, který hraje důležitou roli zj. v dalším vývoji elektrických vozidel (software a vývoj energeticky úsporných řešení mobility) a zejména v tzv. „Průmyslu 4.0“, který vyžaduje mj. zvýšenou modularitu a propojení ve výrobních procesech. Budoucí perspektivy skýtají zj. oblasti robotiky, pohonů a sensoriky – bezdrátové připojení ve výrobě a decentralizované zásobování energií, splývání senzorů s komunikačními a přenosovými technologiemi.

► Energetický průmysl

Průmysl životního prostředí je významným pilířem rakouské ekonomiky a těší se již několik desetiletí dynamickému růstu. Zaměstnává 5 % pracovní síly, ale generuje cca 12 % HDP Rakouska a vykazuje roční obrat takřka 40 mld. EUR. Výroba energie z obnovitelných zdrojů a vývoj zelených technologií se podílí z více než poloviny na tvorbě HDP tohoto sektoru a zaměstnává přes 60 % všech jeho pracovníků. Zákon o využívání obnovitelných zdrojů k výrobě elektřiny (2012) poskytuje investiční pobídky do zařízení k výrobě ekologického proudu a zelené budoucnosti v objemu 50 mil. EUR ročně. Očekávají se další investice do výroby energie z obnovitelných zdrojů, a to s cílem zvýšení podílu na celkové výrobě elektřiny z dnešních 68 na 85 %. Příležitosti také nabízí oblast čistých technologií (zj. zpracování odpadu a odpadních vod, kontrola čistoty ovzduší, energetická efektivnost), výroba vodní a větrné energie, solární energie, biomasy (boilery) ve spolupráci se Smart Grids – inteligentními sítěmi v energetice na základě informačních a komunikačních technologií.

► Stavební průmysl

V roce 2015 rakouské stavebnictví stagnovalo a obrat tohoto sektoru meziročně poklesl o 1,5 %. Patrné to bylo u pozemních staveb, vč. výstavby obytných domů, kde obrat poklesl o 2,2 %. I segment inženýrských

staveb zaznamenal pokles obratu o 1 %, což je dáno zj. úsporami ve veřejných rozpočtech. V závěru loňského roku se stavební klima v Rakousku zlepšilo, a to jak u pozemních, tak i v segmentu inženýrských staveb. Díky dobrým rámcovým podmínkám pro investice do výstavby, celkově příznivější ekonomické situaci v zemi, vysoké potřebě investic v řadě odvětví a nízkým nákladům na jejich financování předpovídají prognózy rakouskému stavebnictví růst ve výši min. 2 %. I nadále lze pozorovat silící trend zejména v segmentu ekologických staveb a staveb s vysokým stupněm energetické soběstačnosti. Počet tzv. „pasivních staveb“ v Rakousku činil v polovině roku 2015 cca 18 tis., s celkovou uživatelnou plochou cca 11 mil. m². Každý třetí nově vystavený dům v Rakousku je montovanou stavbou. Trendem jsou montované stavby ze dřeva (84 %), další skupinou jsou betonové montované stavby (9 %) a zbytek cihelná konstrukce (cca 4 %). 3 % těchto domů představují kombinaci materiálů. Tato poptávka se projevuje i na rakouských dovozech. Dovozy položky 9406 vzrostly mezi lety 2009–2014 z 68 na 119 mil. EUR (s meziročními růsty o 20 %). Dovozy u položky 3925 vzrostly z 200 na 269 mil. EUR, s každoročním zvyšováním o cca 15 %. Za velmi perspektivní se považuje oblast termické sanace budov, která je spolu s obnovením topných a klimatizačních zařízení v Rakousku předmětem finanční podpory ze strany státu, resp. spolkových zemí. V roce 2014 činila celková podpora termické sanace budov v Rakousku 100 mil. EUR. Roste význam inovací a nových technologií i při výrobě stavebních materiálů a obecně povědomí o udržitelnosti staveb. Jako perspektivní odvětví v Rakousku se jeví oblast Smart Home propojující obory stavebnictví, elektroniky a automatizace. Do budoucna se očekává velká poptávka po integraci domácích elektrických spotřebičů, digitální komunikace a topných či klimatizačních zařízeních v soukromých domácnostech. Nabízí se tak enormní potenciál pro firmy nabízející řešení integrace techniky prostřednictvím internetu (M2M). V centru Smart Home je inteligentní domácí technika (topná zařízení, systémy dozorování staveb a přístupové systémy (vč. aplikace biometrických řešení). Potenciál mají elektrické průtokové nebo zásobníkové ohřivače vody a ponorné ohřivače, elektrické přístroje pro vytápění prostor a půdy, ostatní elektrotepelné přístroje používané v domácnosti a elektrické topné rezistory.

► Strojírenství

Strojírenství je tradičním sektorem rakouského průmyslu. I v období krize bylo jedním z nejproduktivnějších, stále rostoucích oborů s podílem 13 % na výkonu rakouské ekonomiky. Tuto roli by si mělo nadále udržet v letošním roce s očekávanou mírou růstu 8,5 %. Význam strojírenství pro rakouskou ekonomiku se odráží i v dovozech strojů a kovového zboží. V roce 2015 jejich celková hodnota činila 23,49 mld. EUR (+6,1 %). Na pístové součásti motorových vozidel připadalo ve stejném roce 1,857 mld. EUR (+7,7 % oproti roku 2014). Významný meziroční růst zaznamenal i export sněžných rolb s růstem o 112,7 % na 143,4 mil. EUR a soustruhů pro obrábění kovů s růstem 24,8 % na 58,5 mil. EUR. Naopak nejvýraznější meziroční propad zaznamenaly dovozy parních turbín a to o 22,5 %. Produktovou skupinou s nominálně nejvyšší hodnotou dovozů zůstávají spalovací motory a turbíny (2,1 mld. EUR), další kovové zboží (1,5 mld. EUR) a další pumpy a kompresory (1,4 mld. EUR). Nejsilnějšími strojírenskými segmenty podle obratu jsou zdvihací zařízení, zemědělské stroje a stavební a těžební stroje. Výrobní kapacity rakouského strojírenství by se měly v dalších letech dále zvyšovat v průměru o 6 %. Důraz bude kladen na modernizaci, automatizaci a využívání informačních technologií. Zvyšovat se bude poptávka v oblasti analytického softwaru pro analýzu dat strojů a senzorů (prediktivní analýza) a po jejich implementaci do výrobního procesu. Svědčí o tom i silně rostoucí dovozy zařízení pro automatizované zpracování dat, které zaznamenaly mezi lety 2009–2014 růst o 41 % (z 1,08 mld. na 1,52 mld. EUR).

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Farmaceutický průmysl a lékařské inženýrství generují 5,4 % rakouského HDP a zaměstnávají více než 50 tis. lidí. Celkový obrat rakouského medicínského inženýrství se pohybuje kolem 8 mld. EUR ročně. Podniky tohoto oboru investují ročně kolem 100 mil. EUR do výzkumu a vývoje. Dynamickým oborem se stávají i biotechnologie, které ročně vytvářejí tržby kolem 11 mld. EUR. Dlouhodobý trend stárnutí obyvatelstva nabízí uplatnění inovací v oblasti asistované zdravotní a sociální péče o seniory, vč. příslušné techniky a systémů komunikace (dozorování, diagnózy, elektronické výpisy zdraví, měření diagnostických parametrů ap.) Roste rakouský dovoz lékařských a diagnostických přístrojů. Potenciál mají lékařské, chirurgické, dentální a veterinární nástroje a přístroje, včetně scintigrafických přístrojů, ostatní elektroléčebné přístroje (např. hi-tech protetika) a nástroje a přístroje pro vyšetření zraku. Poptávány jsou rovněž opravy lékařských přístrojů. Perspektivní do budoucna jsou řešení ve prospěch zachování kognitivních kapacit seniorů, prevence demence a obecně v segmentu zdravotní péče v nemocnicích, který zaznamenal v předchozích letech růst o 4,8 %. Tento segment doplňují technické systémy asistence, vč. aplikace robotů, a softwarová řešení pro medicínu, telemedicínu a e-health. Poptávány jsou taktéž speciální nátěry s využitím nanotechnologií do tzv. čistých provozů (nemocnic).

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Trendem v Rakousku je důraz na regionalitu potravin a na produkty s vysokou kvalitou a důrazem na zdraví (čerstvé regionální potraviny bez konzervačních látek). Poptávaná jsou regionálně specifická vína a piva, v segmentu piva výrazně nastupuje trend malých, nezávislých, inovativních pivovarů (Craft Breweries). Z pivních produktů leží potenciál u nealkoholických piv a nealkoholických nápojů s příměsí nealkoholického piva (nealko Radler). Perspektivní segment představují mj. potraviny Chilled Food (čerstvé potraviny bez konzervačních látek). V rakouském dovozu agrárních a potravinářských výrobků zaznamenaly podle údajů Statistik Austria mezi léty 2013–2015 největší růst jedlé výrobky živočišného původu (+82 % na 133 tis. EUR), výrobky náhražky tabákové ost. (+23 % na 11 mil. EUR), ryby (+11,4 % oproti 2013, na 261,5 mil. EUR) a mléko, mlékárenské výrobky, vejce a med (+10,3 %, na 823,2 mil. EUR). Rakouský dovoz masa a masných výrobků vzrostl oproti 2013 o +8,0 % na 945,2 mil. EUR.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0410 – Jedlé výrobky živočišného původu
	HS 2202 – Voda, vody minerální, sodovky slazené, ne šťávy
	HS 2203 – Pivo ze sladu
	HS 2403 – Výrobky, náhražky tabákové, tab. výtažky, tresti
	HS 8418 – Chladničky, boxy mrazicí aj., čerpadla tepelná
	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8433 – Stroje, zařízení žací, mláticí, sekačky trávy ap.
	HS 8434 – Dojící stroje a mlékárenské stroje a zařízení
	HS 8436 – Stroje ost. pro zemědělství, lesnictví, ap. líhně

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Strojírenský průmysl	HS 8409 - Části, součásti pro motory pístové
	HS 8428 - Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem
	HS 8430 - Stroje ost. srovnávací ap., pluhy, frézy sněžné
	HS 8458 - Soustruhy pro obrábění kovů
	HS 8702 - Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
Elektrotechnika	HS 8471 - Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.
	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8502 - Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
	HS 8504 - Transformátory, el. měniče, statické induktory
	HS 8507 - Akumulátory elektrické, vč separátorů
	HS 8508 - Elektromechanické nářadí s el. motorem
	HS 8509 - El. přístroje pro domácnost s el. motorem, ne vysavače
	HS 8510 - Holící strojky, stříhací strojky na vlasy s el. motorem
	HS 8512 - El. přístroje osvětlovací nebo signalizační, stěrače ap.
	HS 8516 - Ohřívače vody, žehličky, příst. pro vytápění ap.
	HS 8517 - Telefony ap. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jn.
	HS 8526 - Radiolokátory ap., radiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8531 - Elektrické akustické nebo vizuální signalizační přístroje
	HS 8534 - Tištěné obvody
	HS 8540 - Elektrody a trubice se studenou katodou
	HS 8543 - Stroje, přístroje elektr. s funkcí individuální j. n.
	HS 8546 - Izolátory elektrické, z libovolného materiálu
HS 8548 - Části elektrických strojů, přístrojů, j. n.	
HS 9405 - Svítidla, reklamy, ukazatele ap. světelné	
Stavební průmysl	HS 3925 - Výrobky stavební z plastů jinde neuvedené
	HS 9406 - Stavby montované
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3003 - Léky neodměřené, kromě krve, antisér, vaty aj.
	HS 9018 - Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9021 - Ortopedické pomůcky, příst. pro nedoslýchavé aj.
	HS 9031 - Stroje, přístroje, nástroje měřicí, kontrolní, j. n.
Energetický průmysl	HS 8410 - Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 2702 - Uhlí hnědé, také aglomerované
	HS 8538 - Části příst. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.
	HS 8541 - Diody, tranzistory ap., zařízení polovodičová aj., FV články

Rumunsko

V letech 2000–2008 byl meziroční růst HDP v průměru 5,9 %. V letech 2009 a 2010 pak vlivem světové finanční krize došlo k poklesu HDP o -6,6 %, resp. -1,1. V roce 2016 zaznamenala ekonomika 5 % růst. Rumunsko se stejně jako další země v Evropě potýkalo v posledních letech s deflačními tlaky, pro letošní rok již však MMF predikuje opětovný růst cenové hladiny ve výši 1,7 %. V zemi žije přes 19 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele téměř dosahuje 10 tis. USD. Nezaměstnanost se pohybuje kolem 6 % a běžný účet platební bilance je dlouhodobě v deficitu.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	3	3,8	5	3,8	3,3	3,3
HDP/obyv. (USD)	9 995	8 956	9 439	9 992	10 682	11 427
Míra inflace (%)	1,1	-0,6	-1,5	1,7	3,1	2,7
Nezaměstnanost (%)	6,8	6,8	6,4	6,2	6,3	6,5
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-0,9	-2,0	-3,7	-5,5	-6,0	-6,6
Populace (mil.)	19,9	19,9	19,8	19,7	19,7	19,6
Konkurenceschopnost	59/144	53/140	62/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	3/7	3/7	3/7	3/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Rumunsko je součástí vnitřního trhu EU.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Rumunsko umístilo na 62. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je dlouhodobě 3/7.

Vývoz ČR do Rumunska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	4 400 274	8,8	3 888 928	13,1
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	4 346 693	8,7	3 705 924	17,3
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	2 499 804	5,0	2 275 254	9,9
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	1 997 357	4,0	1 356 917	47,2
8414	Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	1 079 636	2,2	967 574	11,6
8607	Části a součásti železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel	1 022 877	2,0	368 950	177,2
3926	Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů	1 000 671	2,0	952 154	5,1
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	855 301	1,7	640 745	33,5
8507	Akumulátory elektrické, vč separátorů	795 499	1,6	727 109	9,4
8421	Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění	772 899	1,5	1 622 330	-52,4
Celkem TOP10		18 771 011	37,5	16 505 885	13,7
Celkem vývoz		50 004 978		47 654 954	4,9

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Rumunska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	8 024 709	18,0	8 868 540	-9,5
9401	Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka	4 771 704	10,7	4 257 374	12,1
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	3 987 109	8,9	3 476 720	14,7
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	2 692 703	6,0	2 194 116	22,7
2402	Doutníky, doutníčky, cigarety z tabáku, náhražek	2 051 678	4,6	897 066	128,7
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	1 991 796	4,5	2 046 769	-2,7
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	1 892 020	4,2	1 815 355	4,2
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	1 856 367	4,2	1 624 800	14,3
8512	Přístroje elektr. osvětlovací aj., stěrače ap.	1 688 309	3,8	1 039 601	62,4
8413	Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	791 064	1,8	843 183	-6,2
Celkem TOP10		29 747 459	66,7	27 063 524	9,9
Celkem dovoz		44 594 489		41 191 615	8,3

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Dopravní průmysl a infrastruktura

V Rumunsku existují významní výrobci z oblasti automobilového průmyslu – Dacia Renault Group Automobile, Roman, Ford a Daimler. Ti generují potřebu subdodávek a nových investic např. Michelin, Continental, Takata, Delphi a desítek dalších. Konkrétními příležitostmi pak mohou být dodávky i subdodávky např. obalů a obalové techniky, výrobních linek, strojů a zařízení pro výrobu v oblasti automotive nebo export konkrétních komponentů pro výrobce vozidel nebo jejich subdodavatele.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Zpracování a těžba surovin (kamenolomy, štěrkopískovny, modernizace rafinérií a nová naleziště plynu v Černém moři ad.). Jako perspektivní vidíme pro české firmy subdodávky strojů, náhradních dílů a technologii do těchto provozů.

► Elektrotechnika

Možnosti dodávek se nabízí např. v sektoru automatizace s využitím v průmyslových provozech, v rafinériích, v logistice a v dopravní a železniční technice. Dále je pak i nadále aktuální obnova, modernizace a rozvoj sítí vysokého napětí související s propojením energetických trhů.

► Energetický průmysl

Jako příležitost pro české firmy lze zmínit dostavbu 3. a 4. bloku v jaderné elektrárně Cernavoda, rekonstrukce a modernizace stávajících energeticky neefektivních elektráren nebo dobíhající projekty větrných elektráren. A dále jsou to projekty na zvyšování energetické účinnosti, kogenerační jednotky, obnovitelné zdroje energie, malé vodní elektrárny atd.

► ICT

Sektor se rozvíjí velmi dynamicky. Probíhá reforma a modernizace veřejné správy včetně její digitalizace. Existují možnosti dodávek technologií, specializovaného software pro řízení průmyslových provozů a Call center, dodávky softwarových řešení pro ochranu firemních dat, participace na projektech programu digitální agendy pro nové programovací období 2014–2020 za 2,4 mld. EUR.

► Stavební průmysl

Růst v sektoru stavebnictví patří k nejvyšším v EU. V Rumunsku probíhá modernizace a rozvoj silniční a železniční infrastruktury, rozšiřování výrobních a obchodních kapacit, výstavba nových průmyslových parků a objektů, pokračující expanze obchodních řetězců i projekty občanské výstavby ve velkých městech (vládní program PRIMA CASA).

Na rozvoji dopravní infrastruktury, občanské i průmyslové výstavbě mohou české společnosti participovat dodávkami a subdodávkami stavebních materiálů a technologií, strojů a zařízení a případně i formou dodávek stavebních prací nebo stavební supervize dle požadavku investora.

► Strojírenský průmysl

Díky poptávce z navazujících průmyslových odvětví lze na místním trhu uvažovat o možnosti strojírenských subdodávek v rámci komodit, jakými jsou kovoobráběcí a další CNC víceúčelové a víceosé stroje pro automobilový, letecký průmysl a pro výrobu lodí, strojírenské komponenty a polotovary pro výrobu motorů, převodovek, kuličkových ložisek, další stroje a zařízení pro zpracovatelský a potravinářský průmysl, investiční celky a technologie pro energetiku a obnovitelné zdroje energie.

S ohledem na zastaralost vozového parku v rumunských městech existuje značný potenciál pro budoucí dodávky technologií a komponentů pro městskou dopravní techniku (tramvaje, příměstské vlaky, kolejová infrastruktura atd.) a všeobecně také pro logistiku včetně parkovacích systémů nebo prodejních automatů. V souvislosti s konáním EURO 2020 se Bukurešť připravuje na výběrová řízení na konfiguraci systému městské hromadné a na mezinárodní výběrové řízení na nákup nových autobusů.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Příležitosti pro české firmy v podobě dodávek a subdodávek technologií na ochranu životního prostředí. Hlavně dodávek v oblasti čištění a úpravy vody, technologických součástí pro čistírny odpadních vod, technologií na úpravu pitné vody a v oblasti nakládání s odpady, např. linek na recyklaci použitých elektrických a elektronických výrobků. A to i v rámci financování z fondů EU.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Vládní prioritou je reforma zdravotnictví v oblasti nákladově neefektivní ambulantní a primární péče a racionalizaci nemocniční infrastruktury. Rostoucí počet obyvatel ve velkých městech a nemoci moderní společnosti vytvářejí tlak na vznik nových a modernizaci stávajících zdravotnických zařízení. To jsou předpoklady pro potenciální export lékařských přístrojů a zařízení, zdravotnického materiálu, pomůcek a vybavení zdravotnických pracovišť. Na trhu jsou všeobecně žádána moderní parafarmaceutika, volně prodejné doplňky stravy a spotřební materiál.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Rostoucí poptávka po potravinách denní spotřeby (pečivo, masné a mléčné výrobky, ovoce, zelenina atd.) ve velkých městech. Přítomnost zahraničních investorů v potravinářském průmyslu a v zemědělství a s tím související modernizace a rozvoj výrobních kapacit. Zvyšuje se poptávka po nutričních přípravcích a nápojích. Za konkrétní příležitosti pro české firmy považujeme možnosti dodávek potravinových výrobků a strojního vybavení do potravinářských výrobních a zpracovatelských závodů. V zemědělství mají perspektivu dodávky zemědělské techniky a technologií, zemědělských strojů, zařízení a zemědělských hnojiv. Konkrétně se do Rumunska dováží traktory, zemědělské nástavby. Výběrová řízení se objevují v oblasti vybavení vepřinů, drůbežáren a zavlažovacích technologií atd. Ministerstvo zemědělství vyčlenilo na modernizaci zavlažovacích zařízení v letech 2015–2022 z fondu EU 145 mil. EUR a na druhotnou infrastrukturu 430 mil. EUR.

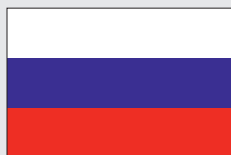
► Zpracovatelský průmysl

Za konkrétní příležitosti považujeme možnosti subdodávek v podobě lesních nakladačů, manipulátorů, formátovacích pil a dalších strojů a zařízení na zpracování dřeva a výrobu nábytku a dřeva. Výroba nábytku a jeho součástí v Rumunsku roste 10 % tempem, hlavním hráčem je IKEA.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 8708 - Části, součásti a přísl.motor. vozidel čísel 8701 až 8705
	HS 8482 - Ložiska kuličková, válečková, jehlová
	HS 8544 - Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
	HS 8484 - Těsnění kovoplastická, soubory, sestavy těsnění
	HS 8460 - Obráběcí stroje pro broušení, lapování, leštění ap.
	HS 8471 - Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.
	HS 3205 - Barevné laky a přípravky na nich založené
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 8428 - Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 3601 - Výbušniny
	HS 3603 - Zápalnice, bleskovice, roznětky, rozbušky ap.
	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem
	HS 8431 - Součásti jeřábů, vozíků, ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8430 - Stroje ost. srovnávací ap., pluhy, frézy sněžné
	HS 4010 - Dopravníkové pásy nebo hnací řemeny
	HS 8474 - Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
	HS 7325 - Ostatní výrobky lité ze železa n. oceli
	HS 7326 - Ostatní výrobky ze železa nebo oceli
	HS 8481 - Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8414 - Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	Elektrotechnika
HS 8536 - Zařiz. el. k ochr., spínání obvodů, pod 1000 V, konekt. pro opt. vlák.	
HS 8512 - El. přístroje osvětlovací nebo signalizační, stěrače ap.	
HS 8537 - Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	
Energetický průmysl	HS 8547 - Části izolační pro stroje, el. trubky izolační
	HS 8402 - Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8403 - Kotle k ústřednímu topení, jiné
	HS 8404 - Přístroje pro kotle, generátory, ústřed. topení
	HS 8406 - Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8409 - Části, součásti pro motory pístové
	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8502 - Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
	CPA 42.22 - Inženýrské sítě pro elektřinu a telekomunikace a jejich výstavba
ICT	HS 8470 - Stroje počítačí elektronické
Stavební průmysl	HS 2516 - Žula, porfyr, čedič, pískovec aj. kameny
	HS 2522 - Vápno nehašené, hašené, hydraulické

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Stavební průmysl	HS 3917 – Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 3918 – Krytiny podlahové, obklady stěn, stropů, z plastů
	HS 3922 – Vany, koupací sprchy, umyvadla ap. výr. z plastů
	HS 3925 – Výrobky stavební z plastů jinde neuvedené
	HS 5603 – Textilie netkané i impregnované, laminované aj.
	HS 6802 – Kameny opracované pro účely výtvarné, stavební
	HS 6901 – Cihly, desky aj. výrobky keramické z mouček
	HS 6904 – Cihly, kameny, podlahové tvarovky nosné
	HS 6905 – Tašky krytinové, nástavce trubkové, komínové aj.
	HS 7321 – Kamna, vaříče aj., pro domácn., ze železa n. oceli
	HS 7322 – Radiátory, ohříváče ap., části, ze železa, oceli
	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8474 – Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
	HS 8608 – Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.	
Strojírenský průmysl	HS 8413 – Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8702 – Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8704 – Motorová vozidla pro přepravu nákladu
	HS 8716 – Přívěsy a návěsy, ost. vozidla bez mech. pohonu vč. částí
	HS 8458 – Soustruhy pro obrábění kovů
	HS 8461 – Stroje k hoblování, obrábění a broušení ozub. kol
	HS 8462 – Stroje tvářecí k opracování kovů, buchary ap.
	HS 8467 – Nářadí ruční pneumatické s motorem, ne elektr.
	HS 8476 – Automaty prodejní a na rozměňování mincí
HS 8430 – Stroje ost. srovnávací ap., pluhy, frézy sněžné	
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 3825 – Odpady j. n.; komunální, splašky, z chem. a příbuz. průmyslu ap.
	CPA 3600 – Přírodní voda; úprava a rozvod vody, obchod s vodou, prostřednictvím sítí
	CPA 3700 – Služby související s odpadními vodami
	CPA 3800 – Sběr, přípr. k likvidaci a likv. odpadu, zprac. odpadu k dalš. využ.
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9018 – Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 2936 – Vitamínové doplňky, provitaminy, vitaminy, deriváty, směsi
	HS 3004 – Léky odměřené, kromě krve, antisér, vaty aj.
	HS 8510 – Holící strojky, stříhací strojky na vlasy s el. motorem
	HS 9021 – Ortopedické pomůcky, přístr. pro nedoslýchavé aj.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti	
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0201 – Maso hovězí, čerstvé, chlazené	
	HS 0203 – Maso vepřové, čerstvé, chlazené n. zmrazené	
	HS 0207 – Maso, droby, drůbeží jedlé, čerst., chlaz., zmraz.	
	HS 0401 – Mléko, smetana nezahuštěná, neslazená	
	HS 0402 – Mléko, smetana zahuštěná, slazená	
	HS 0403 – Podmáslí, mléko, smetana kyselá, jogurt, kefir	
	HS 0404 – Syrovátka, výrobky z mléka zahuštěné, slazené	
	HS 0406 – Sýry a tvaroh	
	HS 1210 – Šišťice chmelové, čerstvé, sušené ap., lupulin	
	HS 1512 – Slunečn., světlicový, bavlník. olej a frakce, též rafin, chem. neupr.	
	HS 1601 – Uzenky, salámy a podobné výrobky z masa, drobů, krve atd.	
	HS 2103 – Omáčky a přípravky pro omáčky, hořčice	
	HS 2202 – Voda, vody minerální, sodovky slazené, ne šťávy	
	HS 2203 – Pivo ze sladu	
	HS 3102 – Minerální nebo chemická hnojiva dusíkatá	
	HS 4011 – Pneumatiky nové z pryže	
	HS 8422 – Myčky, stroje k čištění, plnění ap., lahví aj.	
	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.	
	HS 8433 – Stroje, zařízení žací, mláticí, sekačky trávy ap.	
	HS 8434 – Dojící stroje a mlékárenské stroje a zařízení	
	HS 8436 – Stroje ost. pro zemědělství, lesnictví, ap. líhně	
	HS 8438 – Stroje pro potravinářství	
	HS 8701 – Traktory a tahače	
	HS 8708 – Části, součásti a přísl.motor. vozidel čísel 8701 až 8705	
	HS 9507 – Rybářské pruty aj. potřeby pro lov na udici	
	HS 8436 – Stroje ost. pro zemědělství, lesnictví, ap. líhně	
	Zpracovatelský průmysl	HS 8465 – Stroje obráběcí na opracování dřeva, korku ap.
		HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační		
HS 8436 – Stroje ost. pro zemědělství, lesnictví, ap. líhně		
HS 8461 – Stroje k hoblování, obrábění a broušení ozub. kol		
HS 8453 – Stroje pro zpracování kůží, opravy obuvi aj.		
HS 7002 – Sklo ve tvaru kuliček, trubic ap. nezprac.		
HS 4403 – Dřevo surové i odkorněné bez dřevní běli, mízy		

Rusko

V letech 2000–2008 rostla ekonomika v průměru o 7 % ročně. V důsledku finanční krize v roce 2009 došlo k propadu ekonomiky o -7,8 % a ani v dalších letech nedošlo k jejímu výraznému nastartování. Poslední dva roky byly poznamenány rusko-ukrajinskou krizí a ruská ekonomika se propadla do recese. Podle odhadu analytiků by měla ruská ekonomika od letošního roku nastartovat svůj ekonomický růst, který by se měl pohybovat okolo 1 %. Míra inflace vykazovala v novém tisíciletí poměrně vysoké hodnoty. I v souvislosti s výše zmíněnou krizí v roce 2015 činila 15,5 %. Dle predikcí MMF by však měla míra inflace v následujících letech klesat. V zemi žije 143 mil. obyvatel a HDP na obyvatele činí zhruba 10 tis. USD. Nezaměstnanost se dlouhodobě drží okolo 6 %. Běžný účet platební bilance Ruska je v přebytku.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	0,7	-3,7	-0,8	1,1	1,2	1,5
HDP/obyv. (USD)	14 160	9 243	8 838	10 060	10 681	11 252
Míra inflace (%)	7,8	15,5	7,2	5	4,5	4
Nezaměstnanost (%)	5,2	5,6	5,8	5,9	5,5	5,5
Bilance běžného účtu (mld. USD)	57,5	69,0	38,6	50,0	59,4	67,0
Populace (mil.)	143,4	143,5	143,4	143,4	143,3	143,1
Konkurenceschopnost	53/144	45/140	43/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	4/7	4/7	4/7	4/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ V současnosti EU nejedná s Ruskem o žádných obchodních dohodách.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Rusko umístilo na 43. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je dlouhodobě 4/7.

Vývoz ČR do Ruské federace 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	7 053 369	9,4	8 844 483	-20,3
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	6 837 344	9,1	6 402 244	6,8
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	3 983 051	5,3	3 364 905	18,4
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	2 887 768	3,8	5 527 576	-47,8
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	2 197 634	2,9	2 373 144	-7,4
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj	1 664 251	2,2	1 863 375	-10,7
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	1 387 723	1,8	1 489 204	-6,8
8414	Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	1 228 859	1,6	1 145 007	7,3
8507	Akumulátory elektrické, vč. separátorů	1 161 305	1,5	653 133	77,8
8802	Letadla, vrtulníky, kosmické lodě vč. družic, nosné rakety	1 154 887	1,5	3 797	30 315,8
Celkem TOP10		29 556 191	39,3	31 666 868	-6,7
Celkem vývoz		75 157 708		78 805 069	-4,6

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Ruské federace 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2711	Plyn zemní a jiné uhlovodíky plynné	29 556 098	35,4	36 325 025	-18,6
2709	Oleje minerální a z nerostů živých, surové	26 615 825	31,8	38 999 623	-31,8
8401	Reaktory, jaderné články palivové, nevyhořelé	4 087 862	4,9	4 543 830	-10,0
7207	Polotovary ze železa nebo nelegované oceli	3 796 273	4,5	1 765 822	115,0
2601	Koncentráty železné rudy, výpražky kyzové	1 745 456	2,1	2 155 485	-19,0
7601	Hliník surový (nepracovaný)	1 523 698	1,8	2 079 552	-26,7
4002	Kaučuk syntetický ap. směsi s kaučukem přírod.	1 237 652	1,5	1 521 862	-18,7
7115	Ostatní výrobky z drahých kovů nebo kovů plátovaných drahými kovy	1 073 154	1,3	686 876	56,2
2825	Hydrazin, hydroxylamin, soli, zásady, anorg. apod.	1 015 575	1,2	1 519 555	-33,2
4011	Pneumatiky nové z pryže	959 390	1,1	1 307 260	-26,6
Celkem TOP10		71 610 983	85,7	90 904 890	-21,2
Celkem dovoz		83 573 324		103 491 344	-19,2

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Trh silničních vozidel je ve střednědobém horizontu perspektivní, a to především z důvodu jeho nízké nasycenosti. V segmentu osobních automobilů se v roce 2017 po předchozím čtyřletém propadu očekává mírné oživení a růst prodeje. Tento trend by měl pokračovat i v dalších letech. Trh silničních vozidel se vyznačuje vysokým stupněm lokalizace, většina produkce se vyrábí a kompletuje v Rusku. Dlouhodobý plán rozvoje ruského automobilového průmyslu do roku 2025 počítá i v nadcházejících letech s finančními impulsy v rámci státních programů. Velmi perspektivní položkou je také segment automobilových komponentů, kde se ale lokalizace výroby stává stále důležitější podmínkou pro úspěšný postup na ruském trhu. Dílčí příležitosti v návaznosti na očekávaný mírný nárůst prodeje existují i u navýšení dodávek těžkých nákladních vozů, a to zejména nákladních vozů pro vysoce specializované účely, kde se nemůže uplatnit levná domácí produkce.

► Civilní letecký průmysl

Civilní letecký průmysl patří v současné době i v dlouhodobém horizontu k velmi perspektivním odvětvím ruského trhu, a to také v návaznosti na dobrou tradici a renomé českých leteckých výrobců. Vzhledem ke geografickým vzdálenostem se očekává další růst letového provozu. V návaznosti na převahu podílu letecké flotily zahraničních výrobců (Boeing a Airbus) existují velké příležitosti v sektoru dodávek komponentů a dílů, oprav a údržby letecké techniky. Z pohledu České republiky patří k nejzajímavějším segment malých a středních letadel sloužících pro regionální přepravu či pro firemní účely, postupně roste poptávka po letadlech v oblasti volnočasové aktivity tzv. ultra-lights. Velmi perspektivní oblastí jsou zároveň možnosti dodávek různých elektronických, navigačních a bezpečnostních zařízení, a dále také veškerých zařízení sloužících pro modernizaci a výstavbu letišť. Zajímavou oblast s vysokou přidanou hodnotou představují možnosti vývozu technologií pro kosmický program a výzkum, přičemž tato oblast je zařazena jako jedna z priorit modernizace ruské ekonomiky. Ruský letecký průmysl je převážně kontrolován dvěma státními korporacemi, Sjediněnou leteckou korporací a korporací Rostech. V současné době mohou některé dodávky pro letecký průmysl spadat pod sankční režim. V celém leteckém sektoru je aktuálně patrný silný tlak na lokalizaci výroby.

► Dopravní průmysl a infrastruktura

V rámci dopravního průmyslu a infrastruktury je jednou z nejperspektivnějších příležitostí oblast dodávek pro segment veřejné hromadné dopravy. Jedná se o možnost dodávek energeticky efektivních a šetrných dopravních prostředků, například elektrobuseů a dopravních prostředků využívajících technologie na zkapalněný a stlačený zemní plyn, přičemž rozvoj této oblasti ruská vláda podporuje finančními dotacemi v rámci vybraných programů. Šance na uplatnění mají také dodavatelé různých inteligentních dopravních systémů a služeb pro veřejnou hromadnou dopravu. Jedná se o možné dodávky elektronických a řídicích jednotek, bezpečnostních systémů, služeb pro cestující a správce infrastruktury, služeb pro provozovatele dopravy a veřejnou správu.

► **Důlní, těžební a ropný průmysl**

Těžební průmysl představuje téměř čtvrtinu průmyslové výroby Ruska. Ohromné zásoby nerostných surovin a potřeba modernizace zastaralých technologií přinášejí možnosti dodávek dobývací techniky a dalšího zařízení pro povrchovou a hlubinnou těžbu. Nové příležitosti otevírají rovněž záměry rozvoje a osidlování dálnévýchodních regionů Ruské federace, bohatých na přírodní zdroje. Část položek v oblasti těžebního průmyslu spadá v současné době pod sankční režim, jejich zařazení připadá do úvahy v případě možného uvolnění režimu.

► **Energetický průmysl**

Energetický sektor je hlavním strategickým sektorem ruské ekonomiky. Těžiště jeho významu je především v ropném a plynárenském průmyslu, nicméně z českého pohledu skýtá největší exportní příležitosti segment výroby tepla a elektrické energie. Perspektivní oblastí je modernizace klasických tepelných elektráren a výroben tepla, kde je možné se prosadit především při dodávkách jednotlivých komponent, jako jsou kompresory, čerpadla či kotle. Možnosti existují i v oblasti dodávek nových energetických celků jako například menších elektráren a dieselových, kogeneračních a paroplynových jednotek, kde je ale třeba počítat s požadavkem na zajištění exportního financování. V současné době se mohou čeští exportéři také prosadit při dodávkách jaderných zařízení – zejména pro sekundární okruh a další nejaderné části elektrárny – pro ruskou společnost Rosatom a její dceřiné podniky a projekty ve třetích zemích. V rámci menších projektů na regionální úrovni panuje zájem i o dodávky technologií z oblasti obnovitelných zdrojů energie.

► **Chemický průmysl**

Jedná se o možnosti dodávek do rozšiřování kapacit na výrobu hnojiv, čemuž napomáhá rostoucí poptávka domácího agrárního sektoru a s tím spojené rostoucí investice směřující zejména do výroben granulové močoviny, čpavku, síranu amonného a další produkce. Značné možnosti také představují dodávky technologií na zplyňování, tj. přeměny organických materiálů, především uhlí a těžkých ropných zbytků, na hořlavé plyny a technologie zpracování zkapalněných ropných plynů. Čeští dodavatelé se taktéž mohou zapojit do výstavby závodů na výrobu zkapalněného zemního plynu a výroby bioetanolu na bázi dřevních odpadů. Příležitosti také existují při výstavbě nových chemických závodů, například při nahrazování nekonkurenceschopné textilní produkce perspektivní chemickou výrobou.

► **Strojírenský průmysl**

Rusko je pátým nejvýznamnějším dovozcem obráběcích strojů na světě s ročním dovozem na úrovni cca 1,75 mld. USD. Kvalitní domácí výroba obráběcích strojů v podstatě neexistuje. Domácí trh je primárně saturován obráběcími stroji ze zahraničí, dovoz zahraniční obráběcí techniky představuje přibližně 80 % z celkové potřeby daného oboru v Rusku. Ruská vláda s cílem stimulace rozvoje domácí výroby přijala oborovou strategii, která předpokládá investice v řádech desítek mld. USD, a to zejména do oblasti moderních strojírenských technologií. Navzdory vládní politice nahrazení dovozu a lokalizace výroby, lze i v příštích letech očekávat, že zahraniční dovozy obráběcích strojů na ruském trhu budou i nadále dominantní. Rusko, kromě snahy o zvýšení tuzemské výroby, bude muset řešit problém modernizace strojírenské výroby dovozy zejména vyspělých zahraničních technologií, které budou adaptovány na ruské podmínky. V rámci celkové modernizace průmyslové výroby je kladen důraz na perspektivní rozvoj inovačních technologií, automatizaci, robotizaci a digitalizaci průmyslových prvků, což se s ohledem

na stávající nedostatečnou úroveň domácí strojírenské výroby neobejde bez aktivní spolupráce se zahraničím. Kromě kovoobráběcích a tvářecích strojů existují také velmi dobré příležitosti pro české exportéry při vývozu papírenských, textilních, potravinářských a dalších specializovaných strojírenských zařízení.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Většina oblastí Ruska disponuje dostatečnými zdroji vody, ty jsou však často využívány neekonomicky a neekologicky. V poslední době se také zpříšňuje legislativa v oblasti odpadů a znečištění vod průmyslovými podniky. Příležitosti pro české dodavatele se nabízejí v oblasti dodávek technologických celků s vyšší přidanou hodnotou jako například čističek odpadních vod a provozů na třídění a zpracování odpadu. Poptávka po těchto technologiích vzrůstá mimo jiné i v souvislosti s přijatým federálním cílovým programem „Čistá voda“. V rámci tohoto programu ruská vláda plánuje do roku 2020 desetinásobně zvýšit podíl modernizovaného zařízení v oblasti vodního hospodářství. Od ledna 2017, dle novelizovaného Zákona o výrobních i spotřebních odpadech, platí ruské podniky dovážející či vyrábějící průmyslovou produkci, ekologickou daň. Ta by měla přispět k vytvoření rezervních finančních zdrojů, které budou na regionální úrovni následně přerozdělovány místním subjektům podnikajícím v odpadovém hospodářství.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

V Rusku funguje jak privátní, tak veřejný sektor zdravotnictví. V kontextu očekávaného mírného hospodářského růstu v nadcházejícím období lze očekávat zvýšení objemu investic do zkvalitňování vybavení nemocnic a specializovaných klinik moderní zdravotnickou technikou. Potenciál pro české vývozce existuje u dodávek v oblasti zdravotnických lůžek, operační, diagnostické techniky a nukleární medicíny. Dobré možnosti existují i ve sféře dentálního a stomatologického vybavení. V oblasti farmacie se nabízejí příležitosti u vybraných druhů léčiv, jež nemají své analogy v Rusku. Tento segment je úzce propojen s rozvojem zdravotnických služeb a infrastruktury včetně cestovního ruchu, lázeňství a rehabilitačních zařízení. Realizovat lze i společné výzkumné projekty ve zdravotnictví a farmacii.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

V souvislosti s implementací politiky náhrady dovozu se Rusko snaží zajistit si soběstačnost v produkci zemědělských komodit a ve výrobě potravin. Existuje však stále řada segmentů, které jsou perspektivní pro český export. Zajímavý zůstává nápojový průmysl, a to jak segment alkoholických, tak i nealkoholických nápojů. Zvyšuje se poptávka po dovozu plemenného genetického materiálu, veterinárních léčiv, kvalitních krmiv, sazenic a osiva. Na některé další perspektivní položky vývozu jako například mléčné výrobky se aktuálně stále vztahují přetrvávající sankce. V kontextu modernizace domácího průmyslu je velký potenciál pro export zemědělských a potravinářských technologií a zařízení. Do agrárního sektoru jsou v Rusku aktuálně investovány vysoké prostředky, avšak realizace projektů naráží na problémy spojené s volatilitou domácí měny, nedostatečným zajištěním či dlouhou dobou návratnosti.

► Železniční a kolejová doprava

Vozový park veřejné dopravy v naprosté většině ruských měst je dávno za hranou své životnosti. V návaznosti na provoz dříve dodaných českých dopravních prostředků (desítky tisíc kusů) se otvírá prostor zejména pro dodávky náhradních dílů, modernizace a rekonstrukce. Zároveň existuje určitý potenciál pro dodávky nových kompletních kolejových vozidel. V sektoru se ale projevuje silný tlak na lokalizaci výroby, resp. spolupráci s klíčovým ruským partnerem a na zajištění exportního financování.

Železniční sektor představuje pro české dodavatele reálný potenciál, a to v oblasti dodávek lokomotiv a vagónů, či subdodávek zařízení pro modernizaci kolejové techniky. Perspektivní oblastí jsou rovněž možnosti dodávek zabezpečovacího zařízení a elektronických komponent pro drážní techniku. Koncepční rozvoj ruské železnice počítá s obnovou železničního parku (vagónů i trakcí), železniční logistiky a infrastruktury. Modernizace tratí bude probíhat v rámci celostátní sítě s prioritou úseku Sibiře a Dálného východu včetně výstavby rychlostních koridorů. Celý systém počítá s propojením železniční magistrály ve směru z Číny do Evropy. Realizace modernizačního programu v této sféře skýtá možnosti pro uplatnění spolupráce se zahraničními subjekty.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 2104 - Polévky a bujóny, směsi potravinových přípravků
	HS 2201 - Voda, vody minerální, sodovky neslazené, led
	HS 2202 - Voda, vody minerální, sodovky slazené, ne štávy
	HS 2203 - Pivo ze sladu
	HS 2204 - Víno z čerstvých hroznů, vinný mošt jiný
	HS 2309 - Přípravky používané k výživě zvířat
	HS 8432 - Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8436 - Stroje ost. pro zemědělství, lesnictví, ap. líhně
	HS 8438 - Stroje pro potravinářství
Automobilový průmysl	HS 8708 - Části, součásti a přísl.motor. vozidel čísel 8701 až 8705
	HS 8548 - Části elektrických strojů. přístrojů, j. n.
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 8702 - Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
Železniční a kolejová doprava	HS 8708 - Části, součásti a přísl.motor. vozidel čísel 8701 až 8705
	HS 7302 - Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8602 - Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8702 - Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8708 - Části, součásti a přísl.motor. vozidel čísel 8701 až 8705
	HS 7302 - Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8602 - Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8603 - Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8608 - Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
Energetický průmysl	HS 7311 - Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
	HS 7321 - Kamna, vařiče aj., pro domácn., ze železa n. oceli
	HS 8402 - Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8406 - Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8413 - Čerpadla i s měř. zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8414 - Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8503 – Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.
	HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické induktory
	HS 8544 – Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
Civilní letecký průmysl	HS 8526 – Radiolokátory ap., rádiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8801 – Balony, vzducholodě, kluzáky, rogala ap.
	HS 8802 – Letadla, vrtulníky, kosm. lodě vč. družic, nosné rakety
	HS 8803 – Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání
Strojírenský průmysl	HS 8805 – Ostatní letecké zařízení, katapulty ap., simulátory
	HS 8407 – Motory píst., zážehové, spalovací, vratné, rotační
	HS 8415 – Stroje, přístroje klimatizační
	HS 8419 – Stroje ke zprac. materiálů změnou teplot
	HS 8438 – Stroje pro potravinářství
	HS 8457 – Obráběcí centra, stroje obráběcí stavebnicové
	HS 8458 – Soustruhy pro obrábění kovů
	HS 8459 – Obráběcí stroje pro vrtání, frézování, řezání závitů
	HS 8462 – Stroje tvářecí k opracování kovů, buchary ap.
	HS 8463 – Stroje tvářecí jiné pro opracování kovů
	HS 8465 – Stroje obráběcí na opracování dřeva, korku ap.
	HS 8479 – Stroje mechanické s vlastní individ. funkcí jinde neuv.
	HS 8453 – Stroje pro zpracování kůží, opravy obuvi aj.
	HS 8439 – Stroje pro výrobu papíru, buničiny, kartónu ap.
	HS 8447 – Pletací stroje, stavy, stroje na výrobu tylu, ap.
	HS 8438 – Stroje pro potravinářství
	Vodohospodářský a odpadní průmysl
HS 8421 – Stroje na čištění a filtraci vody a plynů, odstředivky	
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 8474 – Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
	HS 8424 – Přístroje mech. k stříkání ap., přístroje hasicí
Chemický průmysl	HS 3102 – Minerální nebo chemická hnojiva dusíkatá
	HS 8441 – Stroje pro zpracování buničiny, papíru ap.
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3006 – Zboží farmaceutické jiné
	HS 9018 – Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9022 – Přístroje rentgenové aj. používající záření
	HS 9019 – Přístroje pro mechanoterapii, masážní, dýchací aj.
	HS 9402 – Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
	CPA 86 – Zdravotní péče

Exportní financování

EGAP v Rusku v minulých deseti letech pojistil 544 případů v hodnotě 157,1 mld. CZK. Největší zájem měli klienti pojišťovny o pojištění vývozního odběratelského úvěru. S podporou pojištění od EGAP firmy nejčastěji vyvážely strojní zařízení pro speciální odvětví průmyslu, dodávky do energetiky, metalurgie, dopravní prostředky, chemického průmyslu či léčiva a farmaceutické výrobky. Díky svým značným zkušenostem z předchozích let preferuje EGAP v Ruské federaci spolupráci s tamními nejvýznamnějšími bankami a také velkými podniky, které jsou schopny generovat příjmy v devizách. Ruská vláda aktualizuje seznam strategických firem, které bude v případě potřeby podporovat. Nezbytné je sledovat a dodržovat aktuální sankční opatření.

Řecko

Od přechodu Řecka na Euro až do začátku finanční krize v roce 2008 se růst HDP pohyboval v průměru okolo 4 % ročně. Od roku 2008 vykazuje Řecko trvalý pokles HDP s výjimkou let 2014 resp. 2016, kdy se podařilo vykázat mírný růst v řádu desetin procenta. Dle predikce MMF by se měl v následujících letech meziroční růst HDP pohybovat v rozmezí 2 až 3 %. Míra inflace se od roku 2013 pohybuje v záporných hodnotách, pro rok 2017 však MMF predikuje návrat ke kladným číslům. V zemi žije 10,8 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele v roce 2016 překročil 18 078 USD. Dlouhodobým problémem je nejvyšší nezaměstnanost v Evropě, která v roce 2016 dosáhla 23,3 %. Běžný účet je mírně deficitní.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	0,7	-0,2	0,1	2,8	3,1	2,8
HDP/obyv. (USD)	21 593	17 989	18 078	18 954	19 900	20 926
Míra inflace (%)	-1,4	-1,1	-0,1	0,6	1	1,3
Nezaměstnanost (%)	26,5	25	23,3	21,5	20,7	20,1
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-5,0	-0,1	-0,1	-0,1	0,3	0,2
Populace (mil.)	10,9	10,9	10,8	10,8	10,8	10,8
Konkurenceschopnost	81/144	81/140	86/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	-	-	-	-	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Řecko je součástí vnitřního trhu EU.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Řecko umístilo na 86. pozici a dle OECD není exportně rizikovou zemí.

Vývoz ČR do Řecka 2016 (2015),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	1 335 691	16,6	1 189 631	12,3
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	545 836	6,8	747 997	-27,0
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	533 904	6,6	744 271	-28,3
302	Ryby čerstvé, chlazené, kromě filé aj. rybího masa	502 067	6,3	57 114	779,1
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	310 772	3,9	228 081	36,3
4011	Pneumatiky nové z pryže	190 614	2,4	168 559	13,1
8528	Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní	184 810	2,3	155 982	18,5
8507	Akumulátory elektrické, vč separátorů	173 719	2,2	111 586	55,7
2202	Voda, vody minerální, sodovky slazené, ne šťávy	167 123	2,1	140 015	19,4
3809	Přípravky k úpravě povrchu, apretování a pod. výr.	166 314	2,1	1 692	9 729,4
Celkem TOP10		4 110 850	51,2	3 544 928	16,0
Celkem vývoz		8 032 723		7 409 637	8,4

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Řecka 2016 (2015),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	1 060 752	19,8	1 130 830	-6,2
7606	Desky, plechy ap., hliníkové o síle nad 0,2 mm	478 317	8,9	571 341	-16,3
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	282 668	5,3	305 051	-7,3
7411	Trouby, trubky měděné	256 441	4,8	324 351	-20,9
805	Plody citrusové, čerstvé, sušené	229 082	4,3	180 492	26,9
7607	Fólie hliníkové o síle pod 0,2 mm	194 272	3,6	229 063	-15,2
2208	Ethylalkohol nedenat. pod 80 %, destiláty, likéry	186 334	3,5	167 531	11,2
2402	Doutníky, doutníčky, cigarety z tabáku, náhražek	149 366	2,8	49 051	204,5
2401	Nezpracovaný tabák, tabákový odpad	147 286	2,7	158 790	-7,2
3401	Mýdlo a pod. výrobky, papír, plst., aj. pokryté mýdlem	137 845	2,6	58 238	136,7
Celkem TOP10		3 122 363	58,2	3 174 738	-1,6
Celkem dovoz		5 360 283		5 293 447	1,3

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Energetický průmysl

Plyn – Trans Adriatic Pipeline (TAP) – Investory jsou společnosti švýcarská EGL (42,5 %), norská Statoil (42,5 %) a německá E.ON Ruhrgas (15 %). TAP bude přivádět plyn z ázerbájdžánského naleziště Shah Deniz II. přes severní Řecko do Albánie a odtud do jižní Itálie (celkem 800 km, z toho 560 km na území GR). Přepavní kapacita je projektována na 10 až 20 mld. m³ ročně v závislosti na možnostech ázerbájdžánského, event. dalších nalezišť. Stavba probíhá, uvedení do provozu se předpokládá v roce 2020. Na plynovod se napojí obousměrná větev do Bulharska (IGB) s potenciálem jejího prodloužení až do střední Evropy. Připravují se rovněž projekty na rozšíření kapacit zásobníků LNG (navýšení kapacity Revythusa u Athén, výstavba nového terminálu u Alexandroupolis).

Elektrina – Dominantním výrobcem zůstává veřejná akciová společnost Power Public Corporation S.A. (DEI) vlastněná z 51,12 % státem s instalovaným výkonem 12,7 GW, tj. zhruba 68 % kapacity Řecka. Řecko se zavázalo k omezení monopolu DEI prostřednictvím aukcí jejího výkonu ve prospěch soukromých distributorů a prodejem některých z elektráren. Většina elektráren je soustředěna okolo nalezišť lignitu v severním Řecku a na Peloponésu. U stávajících 4 elektráren v oblasti Kozani je plánovaná modernizace. Výstavba nové elektrárny „Ptolemaida 5“ byla zahájena v září roku 2015 a má být dokončena do konce roku 2019. Hlavním dodavatelem je japonské konsorcium Mitsubishi-HITACHI Power Systems Europe a řecká stavební firma TERNA A.S. Instalovaný výkon bude 660 MW a kontrahovaná cena 1,4 mld. EUR.

Potenciál pro investice do výroby elektřiny jak z klasických, tak z obnovitelných zdrojů je značný, chybí ovšem prostředky a přitažlivý legislativní rámec. V roce 2016 zaznamenal nárůst vývoz generátorových soustrojí a elektrických měřičů, akumulátorů a rozvaděčů. Rozvodný systém zahrnuje vysokonapěťové rozvody o délce 12 tis. km a distribuční sítě středního a nízkého napětí o délce 230 tis. km a vysokonapěťovou distribuční síť o délce 950 km. Zvýšení kapacity rozvodné sítě je nezbytným předpokladem pro další rozvoj řecké energetiky, zejména pro větší zapojení obnovitelných zdrojů. K nejvýznamnějším z plánovaných projektů proto patří vybudování 4. vysokonapěťové trasy (400 KV) Sever–Jih, napojení Peloponésu na vysokonapěťovou síť 400 KV (doposud jen 150 KV), podmořské propojení Rio–Antirio a Patras–Acheloo a napojení ostrovů na vnitrozemní distribuční síť. Projekty budou spolufinancovány z evropských fondů.

► Chemický průmysl

Chemický průmysl tvoří 13 % vývozu. Ukazatele i informace od zástupců českých chemiček potvrzují potenciál pro český vývoz.

► Sklářský a keramický průmysl

Sklo, skleněné výrobky a porcelán si tradičně udržují na řeckém trhu dobrou pozici a přes krizi a čínskou konkurenci posilují. Při vhodné cenové politice by mohly výrazně posílit.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Registrujeme poptávku po balených potravinách a sušeném mléku. Roste vývoz lihovin a piva.

► **Železniční a kolejová doprava**

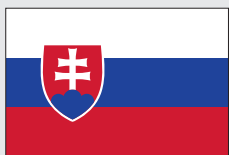
Rozsáhlý program modernizace řeckých železnic se orientuje na tři hlavní železniční tahy: Pireus–Athény–Soluň–Promachonas (cílem je plná elektrifikace), Soluň–Alexandropolis–Ormenio s napojením na Bulharsko a Turecko a dále Athény–Rio–Patra s napojením na Itálii. Předpokládá se i rozvoj athénské příměstské železnice ve směru do přístavu Lavrio. Počátkem roku 2017 se objevily signály, že řecké dráhy hodlají pokročit s elektrifikací hlavních koridorů. Jako první by měla začít elektrifikace kratšího úseku Alexandropolis–Ormenio–Burgas (řecko-bulharská jednání začala v září 2016). Řecké stavební firmy mezitím začaly hledat také strategické partnery pro účast v dalších tendrech. Jednou z podmínek účasti budou zkušenosti s realizací staveb tohoto druhu a reference, pokud možno z evropských projektů. Od účastníků tendru se bude očekávat také schopnost naprojektovat od nuly veškerou infrastrukturu nezbytnou k elektrifikaci stávající konvenční trati (trolejové vedení, rozvodny, kontrolní systém, atd.). Protože se jedná o specifické práce, hledají řecké firmy partnery v zahraničí.

Finanční krize nezastavila rozšiřování a modernizaci „Athénské metro“. Pokračují práce na prodloužení trasy 3 (6 stanic, termín dokončení v roce 2018) a dlouhodobým záměrem je vybudování trasy 4 přes nejhustěji obydlené městské části spojující všechny stávající trasy (celkem 33 km / 30 stanic). Celkové náklady se odhadují na 3,3 mld. EUR. V listopadu 2016 byl zveřejněn záměr vyhlásit v roce 2017 veřejnou soutěž na zadání prvního úseku A (Alsos Veikou–Goudi, 11,7 km, 14 stanic) o celkovém rozpočtu 1,4 mld. EUR, z nichž 440 mil. bude pocházet z evropských fondů a zbytek bude pokryt půjčkou Evropské investiční banky. V rozpočtu jsou zahrnuty rovněž náklady na nákup 17 nových plně automatických souprav bez řidiče. Práce by měly začít v průběhu roku 2018 a trvat 7 let.

Severořecká metropole Thessaloniki chystá metro od roku 2003. Smlouva s vítězem tendru, konsorciem Aegek–Impregilo–Anasaldo–Seli–Ansaldobreda, byla podepsána v roce 2006. Výstavbu opakovaně přerušují technické problémy, archeologické nálezy i nedostatek financí. Podle posledních odhadů nebude soluňské metro zprovozněno před rokem 2020, předpokládané náklady se zatím zastavily na 1,4 mld. EUR. Součástí projektu je i dodávka 24 vlakových souprav, tendr teprve bude vypisován.

Město Athény hodlá postupně také prodloužit délku tramvajové sítě ze stávajících 25 na 50 km. Projekt by měl být realizován v letech 2017–20 a jeho součástí bude nákup 25 tramvajových souprav nové generace. Veřejná soutěž, poprvé vyhlášena v listopadu 2013, byla napadena jako netransparentní a následně zrušena. Podle tisku se v roce 2017 připravuje opakované vyhlášení tendru na nákup tramvajů.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Chemický průmysl	HS 3206 – Barviva ost., výrobky anorg., použ. jako luminofor
	HS 3206 – Barviva ost., výrobky anorg., použ. jako luminofor
	HS 3215 – Tiskařské barvy, inkousty, tuše, i tuhé
	HS 2817 – Oxid zinečnatý, peroxid zinku
	HS 2835 – Fosfornany, fosforitany, fosforečnany, polyfosforečnany
	HS 2917 – Polykarboxylové kyseliny, deriváty
	HS 3501 – Kasein, kaseináty aj. deriváty kaseinu; kaseinové klihy
	HS 3502 – Albuminy, albumináty, aj. deriváty albuminu
	HS 3507 – Enzymy připravené, enzymy jinde neuvedené
Energetický průmysl	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8502 – Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
	HS 8503 – Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.
	HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické induktory
	HS 8507 – Akumulátory elektrické, vč separátorů
	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 1904 – Výrobky z obilovin vzniklé bobtnáním a pražením
	HS 1905 – Zboží pekařské, pečivo, oplatky, rýžový papír
	HS 2106 – Přípravky potravinové, jinde neuvedené ani nezahrnuté
	HS 2202 – Voda, vody minerální, sodovky slazené, ne šťávy
	HS 2203 – Pivo ze sladu
	HS 2309 – Přípravky používané k výživě zvířat
Sklářský a keramický průmysl	HS 6907 – Dlaždice, obkládačky ap., keramické, neglazované
	HS 6908 – Dlaždice, obkládačky ap., keramické, glazované
	HS 6910 – Výlevky, umyvadla, vany, bidety ap., keramické
	HS 6911 – Nádobí aj., předměty pro domácnost z porcelánu
	HS 7010 – Demižóny, láhve, baňky, lékovky, víčka aj. ze skla
	HS 7013 – Sklo stolní do domácnosti, kuchyňské aj. zboží
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8530 – Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 8603 – Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8530 – Přístroje elektrické pro řízení dopravy
HS 8607 – Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel	

Slovensko

Mezi lety 2002 a 2008 dosahovalo Slovensko růstu HDP v průměru 6,5 %. V roce 2009 vlivem globální finanční krize poklesl HDP o 5 %, v následujícím roce však již rostl o 4,4 %. V po krizovém období se pohybuje růst HDP mezi 2 až 4 %. Země čelila v posledních letech mírné deflaci, od letošního roku by však mělo začít docházet k opětovnému růstu cenové hladiny v zemi. Populace Slovenské republiky čítá 5,4 mil., přičemž HDP na obyvatele přesáhlo 17 tis. USD. Nezaměstnanost je poměrně vysoká a činí asi 9,9 %, do budoucna se však očekává její postupné snižování. Běžný účet platební bilance země je mírně deficitní.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	2,5	3,6	3,4	3,3	3,7	3,8
HDP/obyv. (USD)	18 539	15 979	16 648	17 476	18 451	19 567
Míra inflace (%)	-0,1	-0,3	-0,2	1,1	1,2	1,3
Nezaměstnanost (%)	13,2	11,5	9,9	8,8	8,3	8
Bilance běžného účtu (mld. USD)	0,1	-1,1	-0,9	-0,6	-0,2	0,5
Populace (mil.)	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4
Konkurenceschopnost	75/144	67/140	65/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	-	-	-	-	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Slovenská republika je součástí vnitřního trhu EU.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), obsadila Slovenská republika 65. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik a dle OECD není exportně rizikovou zemí.

Vývoz ČR na Slovensko 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	32 540 843	10,5	31 026 908	4,9
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	15 620 832	5,1	13 387 286	16,7
2716	Energie elektrická	13 547 448	4,4	12 541 507	8,0
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	9 907 101	3,2	8 253 588	20,0
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	6 785 558	2,2	6 438 378	5,4
8212	Břitvy, strojky, čepelky holicí	6 685 821	2,2	3 718 907	79,8
2711	Plyn zemní a jiné uhlovodíky plynné	6 517 192	2,1	23 350 328	-72,1
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	5 350 318	1,7	5 038 547	6,2
2710	Oleje minerální a z nerostů živičných, ne surové	5 316 784	1,7	7 270 141	-26,9
9401	Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka	3 883 325	1,3	2 779 970	39,7
Celkem TOP10		106 155 222	34,4	113 805 560	-6,7
Celkem vývoz		308 545 658		326 144 896	-5,4

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR ze Slovenska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2710	Oleje minerální a z nerostů živičných, ne surové	14 206 881	8,5	14 366 893	-1,1
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	14 196 630	8,5	14 440 616	-1,7
8408	Motory pístové, vznětové s vnitřním spalováním	11 179 585	6,7	12 265 386	-8,9
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	6 516 347	3,9	5 884 832	10,7
2716	Energie elektrická	6 216 765	3,7	4 953 301	25,5
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	5 265 700	3,1	4 559 713	15,5
7210	Výr. z železa, oceli, nad 600mm, plátované, pokov.	5 053 818	3,0	6 280 053	-19,5
8407	Motory píst., zážehové, spalovací, vratné, rotační	4 643 338	2,8	3 184 215	45,8
8415	Stroje, přístroje klimatizační	3 617 897	2,2	3 162 152	14,4
7208	Výr. ze železa, oceli nad 600mm, válc. za tepla	2 790 951	1,7	3 232 376	-13,7
Celkem TOP10		73 687 912	43,9	72 329 537	1,9
Celkem dovoz		167 686 524		170 034 580	-1,4

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Vývoj slovenské ekonomiky je dlouhodobě svázán s rozvojem automobilového průmyslu. Osobní automobily a motorová vozidla pro přepravu osob budou i nadále představovat významné dovozní komodity Slovenské republiky. Poptávka po této skupině vozidel souvisí také s již zahájenou obnovou vozového parku městské hromadné dopravy v Bratislavě, Košicích, Banské Bystrici apod. Hlavní město Bratislava má již probíhající projekty za téměř 230 mil. EUR. V roce 2015 mělo být na Slovensko dodáno 120 nových trolejbusů, tramvajů i autobusů, a to především z České republiky na základě již podepsaných kontraktů. Nevyhovující stav vozového parku městských i příměstských linek dává velký prostor pro export jak částí a součástí vozidel, tak i kompletních vozidel k přepravě osob.

► Dopravní průmysl a infrastruktura

Velké investice na Slovensku, k nimž patří především výstavba silniční infrastruktury, jsou zajišťovány téměř výlučně z euro fondů. Proto Slovensko aktuálně čeká na rozhodnutí, zdali bude moci čerpat euro fondy i po roce 2023. Na léta 2014 až 2020 má Slovensko k dispozici 13,99 mld. EUR. V rámci dálniční sítě byly finanční prostředky investovány do dálnic na severu Slovenska – úseky D1, D3 a rychlostní silnice R2.

Již v polovině roku 2017 se má zahájit výstavba 59,1 km dlouhého bratislavského obchvatu. Projekt v hodnotě 1,9 mld. EUR bude financován formou PPP projektů a podpoří jej i Evropská investiční banka.

Rozvoj dopravní infrastruktury a dostavba propojení slovenské a české dálnice D1, propojení Trenčianského a Zlínského kraje považují premiéři České republiky a Slovenska za prioritu v budování dopravní infrastruktury. Podobně by měl být v budoucnu podle premiérů propojen i Žilinský a Ostravský kraj. Možnosti českého exportu jsou v přípravné fázi, projekčních činnostech, i v realizačních pracích.

► Energetický průmysl

Plán ministerstva hospodářství pro následující roky počítá s nárůstem spotřeby elektrické energie na Slovensku. Již během letošního půl roku ministerstvo hospodářství eviduje meziroční nárůst spotřeby elektřiny o téměř 3 %. Je předpoklad, že celková spotřeba elektřiny na Slovensku by v letošním roce (2016) mohla dosáhnout historicky nejvyšší úroveň a přesáhnout 30 TWh. Podle prognóz ministerstva spotřeba elektřiny dále poroste a v roce 2020 dosáhne úrovně 32 TWh, v roce 2025 přes 33 TWh a v roce 2030 více než 35 TWh. Růst deficitu výroby elektrické energie na Slovensku bude záviset na budování dalších zdrojů.

Z pohledu celkové bilance elektřiny a zabezpečení přiměřené úrovně provozní bezpečnosti a spolehlivosti regulační oblasti, bude pro Slovensko v nejbližším období rozhodující, kdy dojde k dobudování rozestavěných dvou bloků Jaderné elektrárny Mochovce. V případě odstavení uhelných elektráren Nováky a Vojany o spolehlivosti provozu elektrické sítě na Slovensku rozhodne případná výstavba dalšího jaderného bloku v Jaslovských Bohunicích. Z hlediska vlivů na životní prostředí byl již projekt schválen a aktuálně se očekává, že s jeho výstavbou by se mělo začít za 5 let.

Realizace obou těchto projektů uvažuje s aktivní účastí českých subjektů. V souladu s aktuálně prezentovanými cíli premiérů obou vlád považujeme resort energetiky, tedy elektroenergetiky včetně plynárenského průmyslu, za nadále významnou příležitost pro český export.

► **Kovozpracovatelský průmysl**

I nadále se zvyšuje poptávka po výrobcích ze skla a železa – válcovaných tyčí, prutů a drátů. S růstem slovenské ekonomiky roste i rozvoj stavebnictví (tyče a pruty z železa).

► **Obranný průmysl**

Spolupráce mezi Českou republikou a Slovenskou republikou ve vojenské oblasti, deklarovaná např. otevřením (v červenci roku 2015) společného česko-slovenského podniku na výrobu ručních zbraní. Deklarace vychází ze společného zájmu na užší spolupráci obou armád a snahy o sjednocení výzbroje pro zvýšení vzájemné součinnosti a bojových schopností.

► **Sklářský a keramický průmysl**

Tázané jsou např. prvky infrastruktury (signální prvky ze skla) a zdravotnictví (sklo pro laboratorní účely).

► **Zdravotnický a farmaceutický průmysl**

Obnova zastaralého a nevyhovujícího nemocničního zařízení a plánovaná výstavba nové nemocnice v Bratislavě poskytuje značný potenciál ke zvýšení českého dovozu pro tento sektor. Česká republika patří již dlouhodobě k významným dodavatelům v oblasti farmacie. Dovoze antibiotik však v roce 2015 konkurovaly narůstající dodávky antibiotik z Číny. Tradice, znalost prostředí a propojenost na Českou republiku je jedinečnou příležitostí pro opětovné navýšení dovozu léků i zařízení pro vybavení nemocnic. Je to příležitost i pro další české dodavatele.

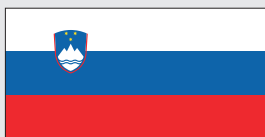
► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Slovensko již není soběstačné v dodávkách vepřového masa. Slovenská výroba pokrývá cca 40 % celkové spotřeby vepřového masa v zemi. Potenciál na dovoz z České republiky tedy nadále existuje, avšak je do určité míry limitován dovozem levnějšího masa z Polska. Mléko, smetana – Slovensko je tradičním odběratelem mlékárenských produktů z České republiky, která si udržuje svůj vysoký podíl na dovozu před Maďarskem. K dalším vývozním potravinářským komoditám patří např. uzenky, čokoláda, pivo nebo víno z čerstvých hroznů. Právě u vína lze sledovat rostoucí trend dovozu z České republiky a také potenciál pro další zvýšení jeho dovozu.

► **Železniční a kolejová doprava**

Významný podíl českého zboží je i v oblasti slovenské železniční dopravy, která podobně jako silniční prochází nutnou obnovou, a to jak v oblasti osobní, tak i nákladní dopravy. I zde existují potenciální možnosti dalšího zvyšování českého exportu, a to i přesto, že v současnosti je téměř veškerý dovoz na Slovensko zabezpečen dodávkami z České republiky. Jistou konkurencí v rámci motorové dopravy je dovoz z Německa.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 2204 - Víno z čerstvých hroznů, vinný mošt jiný
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3003 - Léky neodměřené, kromě krve, antisept., vaty aj.
	HS 3005 - Vata, gáza, obinadla ap. zboží
	HS 9018 - Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9402 - Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
Sklářský a keramický průmysl	HS 7014 - Sklo signální, prvky optické ze skla
	HS 7017 - Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7214 - Tyče, pruty jiné ze železa, oceli nelegované
	HS 7215 - Tyče, pruty ostatní, ze železa, oceli nelegované
	HS 7227 - Tyče, pruty válc. za tepla, z oceli legované ost.
	HS 7229 - Dráty z oceli legované, ostatní
Energetický průmysl	HS 8402 - Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8404 - Přístroje pro kotle, generátory, ústřed. topení
	HS 8406 - Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8481 - Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	Řídicí systémy pro energetický průmysl
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem
	HS 8430 - Stroje ost. srovnávací ap., pluhy, frézy sněžné
	HS 8431 - Součásti jeřábů, vozíků, ap., buldozerů, fréz aj.
Automobilový průmysl	HS 8702 - Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8703 - Osobní auta aj. motor. vozidla pro přepravu osob
	HS 8707 - Karosérie motor. vozidel, traktorů, vč. kabin
	HS 8708 - Části, součásti a přísl. motor. vozidel čísel 8701 až 8705
Železniční a kolejová doprava	HS 8603 - Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8608 - Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
	HS 8607 - Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
Obranný průmysl	HS 9302 - Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9303 - Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.
	HS 9304 - Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné

Slovinsko

Od nového tisíciletí do roku 2008 vykazovala slovinská ekonomika stabilní ekonomický růst v rozmezí 3-7 %. V roce 2009 zasáhla hospodářství světová finanční krize, která se projevila v propadu HDP Slovinska meziročně o 7,8 %. V letech 2012 a 2013 upadla ekonomika opět do mírné recese, ze které se vymanila v roce 2014, ale již s mírnějším ekonomickým růstem okolo 2 %. Podobně jako ostatní země EU se i Slovinsko potýká s nízkou mírou inflace až mírnou deflací. Ta nastala v roce 2015, kdy průměrný růst inflace činil -0,5 %. Od letošního roku by mělo docházet k opětovnému pozvolnému růstu cen. V zemi žije přibližně 2,1 mil. obyvatel a HDP na obyvatele dosahuje 22 tis. USD. Nezaměstnanost se snižuje a aktuálně je na úrovni 8 %. Běžný účet platební bilance země se nachází dlouhodobě v přebytku.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	3,1	2,3	2,3	1,8	1,6	1,6
HDP/obyv. (USD)	24 069	20 747	21 370	22 220	22 997	23 971
Míra inflace (%)	0,2	-0,5	-0,3	1	1,4	2
Nezaměstnanost (%)	9,7	9	8,2	7,9	7,5	7,1
Bilance běžného účtu (mld. USD)	3,1	2,2	3,4	3,3	3,1	2,8
Populace (mil.)	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1
Konkurenceschopnost	70/144	59/140	56/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	-	-	-	-	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MME, OECD, WEF

- ▶ Slovinsko je součástí vnitřního trhu EU.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Slovinsko umístilo na 56. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik a dle OECD není exportně rizikovou zemí.

Vývoz ČR do Slovinska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	3 171 816	19,0	2 761 766	14,8
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	1 644 372	9,9	1 285 608	27,9
3901	Polymery ethyleny v primárních formách	385 305	2,3	271 799	41,8
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	335 258	2,0	331 465	1,1
4407	Dřevo rozřezané, štípané, loupané, i hoblov. apod., > 6mm	326 240	2,0	385 063	-15,3
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	277 458	1,7	158 322	75,2
8479	Stroje mechanické s vlastní indiv. funkcí jinde. neuv.	259 947	1,6	186 366	39,5
7601	Hliník surový (neopracovaný)	243 189	1,5	176 962	37,4
7204	Odpad a šrot ze železa nebo oceli i přetavený v ingotech	238 138	1,4	383 488	-37,9
8414	Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	234 782	1,4	359 112	-34,6
Celkem TOP10		7 116 505	42,7	6 299 951	13,0
Celkem vývoz		16 652 462		15 683 519	6,2

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR ze Slovinska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	2 085 496	15,7	2 119 874	-1,6
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	1 041 373	7,8	1 081 194	-3,7
9401	Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka	569 623	4,3	470 738	21,0
7606	Desky, plechy ap., hliníkové o síle nad 0,2 mm	464 191	3,5	456 679	1,6
8516	Ohřívače vody, žehličky, přístr. pro vytápění ap.	439 874	3,3	368 631	19,3
8512	Přístroje elektr. osvětlovací aj., stěrače ap.	390 780	2,9	333 303	17,2
3305	Přípravky na vlasy	345 009	2,6	382 108	-9,7
7604	Tyče, pruty, profily hliníkové	297 892	2,2	364 125	-18,2
7308	Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli	239 039	1,8	162 763	46,9
4810	Papír, karton ap., natírané kaolínem aj., barvené	234 488	1,8	244 388	-4,1
Celkem TOP10		6 107 765	45,9	5 983 803	2,1
Celkem dovoz		13 296 313		13 071 482	1,7

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Slovinsko se nachází ve fázi modernizace automobilové dopravy, což se projevuje zvýšenou poptávkou po vyprošťovacích automobilech, jeřábových automobilech, požárních automobilech, nákladních automobilech s míchačkou na beton, zametacích automobilech, kropicích automobilech aj. Zapomenout nesmíme ani na modernizaci hromadné městské dopravy s důrazem na vozidla s nízkými emisemi (autobusy na metan, menší elektrická vozidla apod.). Narůstající poptávku je možné zaznamenat také u elektromobilů.

► Energetický průmysl

V roce 2017 by měla začít výstavba Hydroelektrárny Mokrice, poslední z hydroelektráren na dolním toku Sávy, který bude příležitostí nejen pro stavební společnosti, ale také pro nejružnější subdodavatele zařízení a vybavení hydroelektráren. Mezi priority do budoucna bude spadat také budování inteligentních sítí a energeticky účinných řešení pro hospodářství v souladu s politikou EU, která v následující perspektivě plánuje nahrazení 80 % existujících elektrických sítí inteligentními sítěmi. Koncepce inteligentních sítí by měla přinést výrazné úspory uživatelům, s jejich pomocí by se zvýšil také podíl energie z obnovitelných zdrojů. V přípravné fázi je také projekt výstavby druhého bloku Jaderné elektrárny Krško (tzv. JEK 2), časový odhad začátku výstavby však prozatím není k dispozici.

Slovinsko se v posledních letech profiluje jako zelená destinace, o čemž svědčí mnohá mezinárodní ocenění. V návaznosti na tuto strategii hledají jednotlivá města a regiony řešení a služby, které budou v souladu se zelenou politikou a trvale udržitelným rozvojem (snižování emisí skleníkových plynů, snižování hluku, péče o přírodní zdroje a jejich ochrana atd.). Existuje poptávka také po smart technologiích a mobilních aplikacích nejen pro veřejný sektor a lokální samosprávu měst, ale také pro různá další odvětví, zejména pro zdravotnictví, stavební sektor apod. S narůstajícím trendem elektrických vozidel roste také poptávka po budování nabíjecích stanic.

► Stavební průmysl

V souladu se Strategií rozvoje dopravy do roku 2020 jsou plánovány nejvýraznější investice především v oblasti železniční a silniční infrastruktury. Mezi nejvýznamnější železniční projekty bude zajisté patřit vybudování 2. koleje na trati Divača – Koper v celkové délce 27 km a odhadované hodnotě 1,4 mld. EUR. Budování této trati je rovněž příležitost pro potenciální investory, kteří by do projektu vstupovali dle mechanismu public private partnership. V oblasti silniční dopravy se plánuje např. výstavba 2. tunelového úseku v dálničním komplexu Karavanky a rekonstrukce 1. tunelového úseku, výstavba přímořské rychlostní silnice H6 (Jagodje – Lucija) či výstavba 3. rozvojové osy, spojující regiony Koroška a Bela Krajina.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Slovinsko od uzavření jediné továrny na výrobu cukru v roce 2006 nedisponuje vlastní výrobou a je proto netto dovozcem cukru.

► Zpracovatelský průmysl

Slovinsko stále nedisponuje domácím velkoobjemovým zpracovatelským závodem na opracování dřeva. Tato skutečnost implikuje dvě možnosti. Investice do dřevozpracujícího průmyslu ve Slovinsku, či příležitost pro české exportéry dřeva, zejména opracovaného dřeva a dřevěných polotovarů pro další využití především ve stavebním a nábytkářském průmyslu.

► Železniční a kolejová doprava

Ve Slovinsku probíhá a bude probíhat řada infrastrukturních projektů, zaměřených na modernizaci a rozvoj železniční dopravy v souladu s požadavky panevropské železniční sítě TEN-T. Poptávány tak jsou položky jako např. mechanické přístroje a zařízení signalizační, bezpečnostní nebo pro řízení železniční aj. dopravy.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 1213 - Sláma, plevy nezprac., řezané, mleté ap.
	HS 1214 - Pícniny, kořeny pícninové, aglomerované
	HS 1302 - Šťávy, výtažky rostlin, pektiny, slizy a ostatní
	HS 1701 - Cukr třtinový, řepný, sacharóza chemicky čistá
Zpracovatelský průmysl	HS 4409 - Dřevo profilované, i hoblované, broušené ap.
	HS 4413 - Dřevo tzv. zhutněné ve tvaru špalků prken apod.
	HS 4415 - Bedny, bedničky, klece, bubny, palety apod. ze dřeva
Stavební průmysl	HS 6801 - Kostky, obrubníky, desky dlažební z kamene přír.
	HS 7301 - Štětovice ze železa, oceli, profily aj., svařované
	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla ap. s pohonem
Železniční a kolejová doprava	HS 8530 - Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 8602 - Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8607 - Části a součásti železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel
	HS 8608 - Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
Automobilový průmysl	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8702 - Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8705 - Motorová vozidla pro zvláštní účely
Energetický průmysl	HS 8410 - Turbiny, kola vodní, regulátory

Srbsko

Srbsko se v roce 2009 v důsledku světové finanční krize propadlo do recese, která se opakovala i v letech 2012 a 2014. Od roku 2015 byl znovu nastartován mírný ekonomický růst, který v roce 2016 dosáhl hodnoty 2,5 %. Míra inflace se pohybuje mezi 1–2 %. V zemi žije přes 7 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele dosahuje téměř 6 tis. USD. V zemi je vysoká nezaměstnanost na úrovni okolo 18 % a běžný účet platební bilance je v mírném deficitu.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	-1,8	0,7	2,5	2,8	3,5	3,5
HDP/obyv. (USD)	6 199	5 120	5 294	5 544	5 909	6 329
Míra inflace (%)	2,1	1,4	1,3	3,2	3,5	4
Nezaměstnanost (%)	20,1	18,5	18,6	18,7	18,3	17,9
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-2,6	-1,8	-1,6	-1,5	-1,6	-1,7
Populace (mil.)	7,1	7,1	7,1	7,1	7,1	7,1
Konkurenceschopnost	94/144	94/140	90/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	5/7	5/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ EU uzavřela se Srbskem dohodu o zóně volného obchodu.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Srbsko umístilo na 90. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je 5/7.

Vývoz ČR do Srbska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	2 286 482	18,9	1 739 911	31,4
2716	Energie elektrická	762 030	6,3	1 873 767	-59,3
2704	Koks, polokoks, z uhlí černého, hnědého, rašeliny	514 584	4,3	189 105	172,1
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	321 732	2,7	364 440	-11,7
2711	Plyn zemní a jiné uhlovodíky plynné	320 245	2,7	332 363	-3,6
8527	Přístroje přijímací pro rozhlas.vysílání, se zázn. zař. s hodinami	307 989	2,6	383 864	-19,8
8528	Monitory, projekory bez TV; přijímače televizní	290 481	2,4	297 628	-2,4
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	289 834	2,4	248 790	16,5
4205	Výrobky ostatní z usně přírodní, kompozitní	255 624	2,1	134 009	90,8
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	250 126	2,1	236 587	5,7
Celkem TOP10		5 599 127	46,4	5 800 464	-3,5
Celkem vývoz		12 072 876		11 630 244	3,8

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR ze Srbska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
9401	Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka	1 944 841	24,1	1 585 977	22,6
2716	Energie elektrická	1 311 117	16,3	1 571 511	-16,6
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	412 626	5,1	372 126	10,9
2901	Uhlovodíky acyklické	410 619	5,1	40 642	910,3
4011	Pneumatiky nové z pryže	283 957	3,5	344 130	-17,5
8501	Elektrické motory a generátory	273 746	3,4	186 304	46,9
7409	Desky, plechy, pásy měděné o síle nad 0,15 mm	250 173	3,1	150 059	66,7
8418	Chladničky, boxy mrazicí aj., čerpadla tepelná	249 985	3,1	231 737	7,9
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	243 028	3,0	22 831	964,5
7208	Výr. ze železa, oceli nad 600 mm, válc. za tepla	140 176	1,7	199 922	-29,9
Celkem TOP10		5 520 268	68,5	4 705 239	17,3
Celkem dovoz		8 063 535		7 354 084	9,6

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Dopravní průmysl a infrastruktura

Největší potenciál v této kategorii spatřujeme v kontejnerech určených specificky pro oblast třídění a shromažďování odpadů. Zde očekáváme v příštích letech v Srbsku dynamický rozvoj. Produkty pro oblast železniční dopravy považujeme dlouhodobě za perspektivní pro vývoz do Srbska.

► Energetický průmysl

Zařízení pro energetické a vodohospodářské stavby jsou dlouhodobě považovány za perspektivní obory pro vývoz do Srbska

► Chemický průmysl

Jedná se s největší pravděpodobností o dodávky pro srbský petrochemický průmysl. V předchozích letech došlo k modernizaci hlavních výrobních kapacit v této oblasti a je proto pravděpodobné, že pokud nebude poptávka dále růst, bude minimálně stabilní. Podniky v srbském petrochemickém průmyslu jsou ve velké míře ovládnuty ruským kapitálem (Gazprom). Cesta k úspěchu proto vede přes ruské firmy. Struska jakožto odpadní produkt hutního průmyslu je na srbském trhu obecně dostatečně dostupná díky gigantu Železářny Smedarevo. Podobně je tomu v případě hnědého uhlí/lignitu, jehož produkce je hlavním zdrojem paliva pro srbské tepelné elektrárny.

► Stavební průmysl

V Srbsku lze v nejbližším období očekávat rozmach stavebnictví. V realizaci jsou velké stavební projekty. Staví se několik dálničních koridorů. V přípravě jsou velké projekty na železnici (severo-jihní železniční koridor, železniční koridor X - Niš Dimitrograd), byla zahájena výstavba projektu „Belgrade Waterfront“ a v rámci přípravy na vstup bude budována ekologická infrastruktura. Stavebnictví je tak velice perspektivní obor a lze předpokládat příležitosti pro české firmy.

► Strojírenská průmysl

Strojírenství je dle našeho názoru jedním z velmi perspektivních oborů. Strojírenská výroba má v Srbsku dobrou tradici již z dob bývalé Jugoslávie. V řadě výrobních podniků se nachází velké množství strojů českého původu, které jsou již na nebo za hranicí své technické či morální životnosti. Lze proto očekávat poptávku po repasích, aktualizaci řídicích jednotek anebo nových strojích. Domníváme se proto, že by čeští výrobci strojů a strojírenského vybavení měli srbskému trhu věnovat zvýšenou pozornost.

► Textilní průmysl

Textilní průmysl je tradičním srbským oborem s dostatečnými kapacitami a prostor pro české exportéry je spíše ve speciálních tkaninách, např. nehořlavé textilie pro automobilový průmysl.

Srbsko je zemí s poměrně rozvinutou živočišnou výrobou a chovem dobytka. S tím souvisí i produkce kůží. Srbsko je vývozcem kůže (zejména do Itálie) a domníváme se, že zde pro vývoz českých firem není velký potenciál. Zajímavým exportním artiklem by naopak mohlo být vybavení pro kožedělný průmysl.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Srbsko je tradičním producentem masa a masných výrobků. Vývozní potenciál, který ukázala statistika tak pravděpodobně souvisí s tím, že Srbsko je často využíváno pro reexport evropských produktů do Ruska a je tak obcházeno (na hranici legálnosti) embargo. Potenciál v zemědělství tak nadále spatřujeme spíše ve vybavení pro chov a zemědělskou produkci obecně.

► Zpracovatelský průmysl

Srbský papírenský průmysl má dostatečnou kapacitu a nedomníváme se, že by zde potenciál pro dovoz z České republiky byl velký. Konkrétně v případě papírového odpadu lze očekávat, že se prostor pro české exportéry bude dále zmenšovat. Srbsko v posledním období začíná ve větší míře zavádět třídění odpadu a bude tak disponovat dostatečnými vlastními zdroji.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 0402 – Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 8604 – Vozidla pro údržbu železničních tratí
	HS 8609 – Kontejnery pro jeden nebo více druhů dopravy
	HS 8803 – Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání
Energetický průmysl	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
Chemický průmysl	HS 2522 – Vápno nehašené, hašené, hydraulické
	HS 2621 – Strusky popely jiné včetně popela mořských chaluh
	HS 2704 – Koks, polokoks z uhlí černého, hnědého, rašeliny
	HS 4008 – Desky, tyče ap., z kaučuku vulkanizov., ne tvrdého
Stavební průmysl	HS 7223 – Dráty z oceli, nerezavějící
	HS 7227 – Tyče, pruty válc. za tepla, z oceli legované ost.
Strojírenská průmysl	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8438 – Stroje pro potravinářství
	HS 8701 – Traktory a tahače
	HS 8457 – Obráběcí centra, stroje obráběcí stavebnicové
Textilní průmysl	HS 4104 – Kůže vyčiněné hovězí, koňské aj. lichokopyt.
	HS 5113 – Tkaniny z chlupů zvířecích hrubých a z žíní
	HS 6602 – Hole i sedací biče, bičky jezdecké ap. výrobky
	HS 8453 – Stroje pro zpracování kůží, opravy obuvi aj.
	HS 5212 – Ostatní bavlněné tkaniny
	HS 5509 – Příze z vláken střížových chemických
	HS 6301 – Přikrývky, koberečky cestovní
HS 8451 – Stroje na praní, žehlení, barvení ap., látek, přízí	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0105 – Drůbež
	HS 0208 – Ostatní maso a jedlé droby, čerstvé, chlazené nebo zmrazené
	HS 1601 – Uzenky, salámy a podobné výrobky z masa, drobů, krve atd.
	HS 2203 – Pivo ze sladu
Zpracovatelský průmysl	HS 4707 – Odpad a výmět papíru, kartonu, lepenky
	HS 4817 – Obálky, dopisnice, lístky pro korespondenci ap.
	HS 4822 – Dutinky, cívky, potáče aj. výztuže z papíru ap.

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: HDC

V roce 2014 zahájilo Srbsko přístupové rozhovory s EU, což dalo směr vládní politice a veškeré vládní strategie se tak soustředí na přípravu země pro vstup do EU. Srbsko je relativně vyspělou ekonomickou zemí, avšak jsou zde vcelku propastné rozdíly mezi vyspělostí hlavního města a venkovských oblastí, hlavně u východních hranic země. V oblasti Vojvodina je stále vcelku početná česká menšina. Obecnými cíli země, které jsou zmiňovány v pracovních dokumentech a návrzích jsou vytváření makroekonomické stability, konkurenceschopnosti, zaměstnanosti, udržitelného rozvoje a podpora evropské integrace.

► Sektor vody a sanitace

V sektoru vody a sanitace trpí Srbsko nedostatkem čistíren odpadních vod (ČOV), pouze 15 % odpadních vod je čištěno. Lze očekávat, že v rámci přístupového procesu bude potřeba vybudovat stovky až tisíce různých čistíren a kanalizačních systémů. Přenos českého know-how a technologií je již realizován v rámci bilaterální rozvojové pomoci.

► Sektor státní správy a občanské společnosti

Sektor státní správy a občanské společnosti je dlouhodobě orientován na evropskou integraci. Ze strany vládních institucí na všech úrovních tak existuje poptávka po přenosu evropských standardů a norem. Struktury místních samospráv mají zájem o přenos know-how v oblasti čerpání prostředků z fondů předvstupní pomoci. Od roku 2012 existuje akční plán pro programování mezinárodní rozvojové pomoci i každoroční plán potřeb Srbska. Nevládní organizace se zabývají především kulturou, ekologií, dodržováním lidských práv, vzděláváním a rozvojem občanské společnosti.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>

Španělsko

Španělská ekonomika rostla v letech 2000–2007 v průměru 3,6 % ročně. V roce 2008 se HDP meziročně zvýšil o 0,9 %. Mezi lety 2009–2013 se ekonomika potýkala s recesí. Od roku 2014 byl nastartován opětovný ekonomický růst, který v roce 2016 dosáhl 3,1 %. Španělsko se mezi lety 2014–2016 potýkalo s deflací, dle predikcí MMF by však měla cenová hladina v zemi od letošního roku opět růst. V zemi žije přes 46 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele přesahuje 28 tis. USD. Nezaměstnanost se v roce 2013 vyšplhala na rekordních 26,1 % a vysoké hodnoty vykazuje i nyní. Běžný účet platební bilance Španělska je od roku 2013 v přebytku.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	1,4	3,2	3,1	2,2	1,9	1,9
HDP/obyv. (USD)	29 782	25 843	27 012	28 148	29 173	30 339
Míra inflace (%)	-0,1	-0,5	-0,3	1	1,1	1,3
Nezaměstnanost (%)	24,4	22,1	19,4	18	17	16,1
Bilance běžného účtu (mld. USD)	13,6	16,7	24,3	22,5	22,9	25,3
Populace (mil.)	46,5	46,4	46,4	46,3	46,2	46,2
Konkurenceschopnost	35/144	33/144	32/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	-	-	-	-	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Španělsko je součástí vnitřního trhu EU.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Španělsko umístilo na 32. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik a dle OECD není exportně rizikovou zemí.

Vývoz ČR do Španělska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	22 171 514	20,0	19 471 141	13,9
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	16 220 298	14,6	16 258 303	-0,2
8421	Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění	7 079 228	6,4	4 642 837	52,5
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	4 301 563	3,9	4 342 199	-0,9
8407	Motory píst., zážehové, spalovací, vratné, rotační	3 285 668	3,0	3 909 578	-16,0
8415	Stroje, přístroje klimatizační	2 742 005	2,5	2 338 459	17,3
8528	Monitory, projekory bez TV; přijímače televizní	2 103 535	1,9	1 610 770	30,6
8527	Přístroje přijímací pro rozhlas. vysílání, se záz. zař., s hodinami	1 940 949	1,8	1 788 242	8,5
8512	Přístroje elektr. osvětlovací aj., stěrače ap.	1 738 143	1,6	1 974 302	-12,0
4011	Pneumatiky nové z pryže	1 708 236	1,5	1 369 326	24,8
Celkem TOP10		63 291 139	57,1	1 929 618	3 180,0
Celkem vývoz		110 805 176		100 753 959	10,0

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR ze Španělska 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	11 262 931	18,0	9 393 235	19,9
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	6 245 363	10,0	6 364 519	-1,9
203	Maso vepřové čerstvé, chlazené, zmrazené	2 888 758	4,6	2 222 717	30,0
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	1 993 255	3,2	1 684 056	18,4
805	Plody citrusové, čerstvé, sušené	1 595 460	2,5	1 725 384	-7,5
4011	Pneumatiky nové z pryže	1 533 699	2,5	1 670 962	-8,2
3926	Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů	1 146 316	1,8	987 561	16,1
8704	Motorová vozidla pro přepravu nákladu	1 117 934	1,8	1 082 411	16,1
8512	Přístroje elektr. osvětlovací aj., stěrače ap.	1 040 481	1,7	838 129	24,1
8409	Části, součásti pro motory pístové	955 558	1,5	955 071	0,1
Celkem TOP10		29 779 755	47,6	26 924 045	10,6
Celkem dovoz		62 586 472		58 713 543	6,6

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Energetický průmysl

Španělsko dováží více než 70 % své energetické spotřeby a má tudíž eminentní zájem posílit své vlastní výrobní kapacity. Španělská vláda garantovala od roku 2010 přednostní vstup do energetické sítě výrobcům elektřiny ze španělského uhlí. Ten však dle nařízení Evropské komise mohl trvat pouze do roku 2014 (během roku 2015 však vláda pokračuje ve vyjednávání o zachování, v mezích EU povoleného, 15 % podílu energie z domácího uhlí). Zároveň však vláda zaručovala ceny elektřiny z obnovitelných zdrojů elektrické energie. Od roku 2012 tento sektor přestala tak výrazně subvencovat. Právě vzhledem k poklesu nákladů na infrastrukturu a vážným dluhovým problémům se rozhodla, že odvětví již dále není potřeba dotovat. Větrná elektrická energie i přes snížení subvencí dosáhla na konci roku 2014 kapacitního podílu 21,3 % na celkové výrobě elektřiny a stala se druhým hlavním zdrojem (po kombinovaném cyklu). Vzhledem k faktu, že garance tepelné energie v roce 2014 de facto skončila a vláda se také zavázala do roku 2020 vyrábět 35,5 % energie z obnovitelných zdrojů, jeví se právě tento sektor jako potenciálně zajímavý, a to mj. v oblasti inovací a úsporných technologií: v rámci Národního plánu efektivního využívání energie 2014–2020 se Španělsko rozhodlo podpořit úsporu a efektivní využívání energie rozšířením rozpočtu o 207 mil. EUR, které budou směřovat zejména do oblasti veřejného osvětlení a průmyslu. Nové příležitosti lze očekávat i na poli elektrické energie: v současnosti se projednává plán pro přenosové sítě elektrické energie na období 2015–2020, který počítá s investicemi do elektrické infrastruktury ve výši 4,54 mld. EUR, přičemž opět je kladen důraz na ekologickou šetrnost. Celkově plánované projekty zahrnují nové okruhy v délce 1517 km s napětovou úrovní 400 kW a 1747 km nových okruhů s napětovou úrovní 220 kW. Počítá se též s rozsáhlou modernizací stávajících sítí.

► Chemický průmysl

Potenciál v dané oblasti bude pravděpodobně v následujících letech spíše růst vzhledem k tomu, že tyto produkty jsou hojně využívány v různých sektorech španělského průmyslu – španělská vláda hodlá podporovat rozšiřování průmyslové samostatnosti země formou investičních projektů i přímých podpor. Potenciál vývozu vykazuje ve statistikách skupina organických chemikálií, kde se jako zajímavé z hlediska objemu v celkovém španělském dovozu objevují předně heterocyklické sloučeniny a nukleové kyseliny a jejich soli. Dovoz chemických produktů obecně je dlouhodobě pro Španělsko na třetím místě z celkového dovozu (po energetice a průmyslových technologiích). Plánované posílení průmyslové kapacity země se začíná odrážet na posilování dovozu chemických sloučenin a tekutin: v první polovině roku 2015 rostl v rámci chemického průmyslu nejrazantněji dovoz průmyslových plynů (amoniak, vodík, kyslík), a to meziročně o více než 33 %. Chemický průmysl jako celek je jedním z pilířů španělské ekonomiky, funguje v něm cca 3 300 firem a generuje kolem 10 % HDP. Byl také jedním z prvních španělských výrobních sektorů, které po fázi krize opětovně začaly mírně růst. Zároveň tento sektor tradičně vykazuje záporné obchodní saldo – je orientován více na dovoz.

► ICT

Současný trend ve vyspělých zemích souvisí s tzv. „4. průmyslovou revolucí“, španělsky Industria conectada 4.0. Mnoho firem v průmyslových oborech se stále více zaměřuje na využití SMART aplikací, industrializaci, podporu IoT (internetu věcí) a IIoT (průmyslového internetu věcí).

Ačkoliv v oblasti využití Smart aplikací v běžném životě a veřejné správě jsou španělská města velmi inovativní (což dokládá mimo jiné existence projektu „Red española de ciudades inteligentes“ či výběr města Ávila pro pilotní projekt evropského SMART města), ve využívání IOT (Internet de las Cosas) v průmyslu Španělsko stále pokulhává za rozvinutými průmyslovými zeměmi, viz tabulka níže

Z tohoto důvodu se již od roku 2014 rozjela rozsáhlá informativní kampaň, zvyšující povědomí španělských firem o výhodách a nutnosti digitalizace výrobních zařízení. Na tuto fázi pak navázaly projekty vlády a asociací, které již podporují konkrétní plány firem a podporují jejich snahy finančními dotacemi. Jako příklad můžeme zmínit dotační projekt Ministerstva energetiky, turismu a digitální agendy či program Madridské autonomní oblasti v oblasti podpory digitalizace průmyslu ve výši 2,5 mil. EUR pro rok 2017.

Iniciativy a rozvoj daného sektoru umožňuje uplatnění českých firem, technologií či komplexního řešení inovativních aplikací. Příležitosti vidíme jak pro výrobce hardwaru (bezdrátové senzory, zesilovače signálu, routery), tak pro návrháře funkčních software aplikací.

► **Strojírenský průmysl**

Posílení průmyslu je jednou z hlavních priorit španělské vlády. Realizace konkrétních cílů v dané oblasti je reprezentována nejen podporou firem v oblasti rozšíření výroby či modernizace strojů a zařízení (strojírenství), důležitým aspektem jsou i kroky vedoucí k zefektivnění výroby a snížení provozních nákladů. Poptávka tudíž směřuje zejména na obráběcí stroje, jež používají moderní technologie s cílem urychlit, energeticky odlehčit a inovovat výrobní procesy.

► **Zdravotnický a farmaceutický průmysl**

V roce 2012 bylo na území EU 16 regionů, kde byla naděje dožití při narození nejméně 83 let; nacházely se v pouhých třech členských státech EU: v sedmi španělských regionech, v pěti francouzských a ve čtyřech italských. Doba dožití je tedy ve Španělsku jedna z nejvyšších v EU. Přibližně 80 % zdravotních výdajů ve Španělsku míří na léčbu chronických nemocí, zejména kardiovaskulárních chorob, cukrovky a rakoviny. Polovina Španělů trpí nejméně jedním chronickým onemocněním. V současné době rostou ve Španělsku snahy také o posílení preventivní role medicíny. Ve Španělsku existuje významná poptávka po inovativních zdravotnických pomůckách, které zvyšují kvalitu života i ve vyšším věku (ortopedické pomůcky, naslouchátka, mechanoterapeutické a dýchací přístroje, kontrolní přístroje, apod.). Například u ortopedických pomůcek – naslouchátek se zvýšil import do Španělska mezi lety 2010–2014 o 22 %. Za účelem podpořit aktivní stárnutí a předejít závislosti starší populace na cizí pomoci se Ministerstvo zdravotnictví rozhodlo španělským lázeňským centřům poskytnout na období 2016 a 2017 celkem 72,4 mil. EUR, jež mají být využity na nákup inovací a nové generace produktů.

Významné posuny v poptávce lze sledovat také na poli farmaceutických výrobků a technologií. Španělská vláda např. v září 2015 schválila centralizovaný nákup vybraných léků a zdravotnických výrobků v hodnotě přesahující 1,7 mld. EUR. Jedná se o některé nitrooční implantáty (využívané při operacích šedého zákalu) a o čtyři léky – epoetiny, rekombinantní faktor VIII, imunosupresiva a anti-retrovirotika. V roce 2014 meziročně vzrostly investice do výzkumu a vývoje v oblasti farmacie o 2,4 % a dosáhly 950 mil. EUR. Toto odvětví tedy expanduje, přičemž většina výdajů (486 mil. EUR) směřovala v roce 2014 do klinického výzkumu, tedy studií pro vývoj nových léčiv.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Chemický průmysl	HS 2803 - Uhlík, uhlíkové saze a jiné formy uhlíku
	HS 2814 - Amoniak bezvodý a ve vodném roztoku
	HS 2815 - Hydroxid sodný; hydroxid draselný; peroxid sodíku nebo draslíku
	HS 2834 - Dusitany, dusičnany
	HS 2844 - Radioaktivní chemické prvky a izotopy a směsi
	HS 2933 - Sloučeniny heterocyklické s heteroatomem dusíku ap.
	HS 2934 - Nukleové kyseliny a jejich soli, ost. heterocyklické slouč.
Energetický průmysl	HS 8402 - Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8406 - Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8409 - Části, součásti pro motory pístové
	HS 8411 - Proudové motory, turbovrt. pohony a ost. plyn. turbíny
	HS 8471 - Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.
	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8502 - Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
	HS 8547 - Části izolační pro stroje, el. trubky izolační
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9018 - Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9019 - Přístroje pro mechanoterapii, masážní, dýchací aj.
	HS 9021 - Ortopedické pomůcky, přístr. pro nedoslýchavé aj.
	HS 9032 - Automatické regulační nebo kontrolní přístroje a zařízení
ICT	CPA 62.0 - Služby v oblasti programování, poradenství a související služby
	HS 8471 - Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.
	HS 8526 - Radiolokátory ap., rádiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8537 - Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 8517 - Telefony ap. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jn.
Strojírenský průmysl	HS 8456 - Stroje obrábějící pomocí laserů, ultrazvuku ap.
	HS 8458 - Soustruhy pro obrábění kovů
	HS 8459 - Obráběcí stroje pro vrtání, frézování, řezání závitů

Švédsko

Od roku 2010 se švédská ekonomika postupně stabilizovala a udržuje se v plusových hodnotách růstu HDP, 0,9–2,3 % v letech 2011–2014. V roce 2016 dosahoval růst HDP hodnoty 3,6 %. Podle predikce MMF však bude v následujících letech docházet ke zpomalování ekonomického růstu Švédska a hodnoty růstu se ustálí na zhruba 2 %. Míra inflace se od roku 2014 pozvolně zvedá a v roce 2016 dosahovala růstu 1,1 %. Nezaměstnanost dosáhla v roce 2016 výše 6,9 % a v příštích letech je očekáván mírný pokles. Ve Švédsku žije přes 10 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele je přibližně 51 604 USD. Do budoucna se očekává postupný nárůst populace až na 10,4 mil. obyvatel v roce 2019. Běžný účet je dlouhodobě v přebytku (v roce 2016 dosahoval přebytek 26 mld. USD).

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	2,3	4,2	3,6	2,6	2,2	2,2
HDP/obyv. (USD)	58 590	50 050	51 604	52 311	53 064	54 277
Míra inflace (%)	0,2	0,7	1,1	1,4	1,7	2,2
Nezaměstnanost (%)	7,9	7,4	6,9	6,7	6,7	6,7
Bilance běžného účtu (mld. USD)	26,5	25,9	26,0	28,0	27,7	26,3
Populace (mil.)	9,7	9,9	10,0	10,2	10,3	10,4
Konkurenceschopnost	10/144	9/140	9/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	-	-	-	-	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Švédsko je součástí vnitřního trhu EU.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Švédsko již tradičně umísťuje v první desítce a dle OECD není rizikovou zemí.

Vývoz ČR do Švédska 2016 (2015),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	7 812 015	13,4	7 813 851	0,0
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	6 870 969	11,8	5 856 087	17,3
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	4 174 080	7,2	4 642 023	-10,1
9401	Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka	3 018 791	5,2	3 028 068	-0,3
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	1 742 214	3,0	1 903 170	-8,5
8528	Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní	1 244 281	2,1	1 048 980	18,6
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	1 002 795	1,7	881 945	13,7
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	960 577	1,7	1 423 097	-32,5
8443	Stroje, přístř. pro tisk s pomůckami HS 8442 (vč. kopírek, faxů); části	940 129	1,6	1 057 789	-11,1
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	926 875	1,6	893 731	3,7
Celkem TOP10		28 692 726	49,3	28 548 741	0,5
Celkem vývoz		58 175 311		58 226 133	-0,1

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR ze Švédska 2016 (2015),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8701	Traktory	1 490 022	5,8	2 799 654	-46,8
7304	Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli	1 080 048	4,2	1 222 275	-11,6
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	1 062 555	4,2	1 008 372	5,4
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	1 059 886	4,1	825 984	28,3
8311	Dráty tyčky aj. k pájení sváření ap. z kovů	795 095	3,1	748 659	6,2
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	772 197	3,0	683 139	13,0
7225	Výrobky válc. z oceli legované ost., nad 600 mm	635 012	2,5	824 043	-22,9
4802	Papír, karton, lepenka k popisování	564 797	2,2	550 600	2,6
8479	Stroje mechanické s vlastní indiv. funkcí jinde. neuv.	472 070	1,8	609 866	-22,6
7606	Desky, plechy ap., hliníkové o síle nad 0,2 mm	456 897	1,8	411 298	11,1
Celkem TOP10		8 388 579	32,8	9 683 890	-13,4
Celkem dovoz		25 591 484		27 984 267	-8,6

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Energetický průmysl

Celkem 83 % elektrické energie pochází ve Švédsku z jaderných a vodních zdrojů, 10 % generují kombinované heat/power zdroje, které jako palivo používají především biomasu. Zbývajících 7 % elektrické energie je ve Švédsku generováno z větrných elektráren. V roce 2010 rozhodl švédský parlament o zákazu výstavby nových jaderných elektráren, povolené jsou pouze modernizace a repase stávajících jaderných zdrojů. Navíc byla v roce 2015 švédskou vládou zavedena tzv. „jaderná daň“ s cílem stimulace přesunu investic energetických firem do výroby energie z obnovitelných zdrojů. Již v roce 2012 dosáhlo Švédsko vládou stanoveného cíle 50 % výroby elektrické energie z obnovitelných zdrojů, což je jeden z nejvyšších poměrů v EU. Tento vládní cíl znamená konkrétně zvýšení výroby elektrické energie z obnovitelných zdrojů do roku 2020 o 25 TWh. Investice tedy v současné době a do budoucna směřují do výstavby větrných elektráren a výroby energie z biomasy. K roku 2016 je ve Švédsku celkem 3100 větrných elektráren. Nicméně právě tento rostoucí trend výstavby větrných elektráren a jejich nestálost dodávek do distribuční sítě představuje obrovskou aktuální potřebu na modernizaci a zvýšení kapacity přenosné sítě. A právě dodávky komponentů a služeb a to jak pro obnovitelné zdroje, tak pro přenosovou soustavu představují velkou příležitost.

► Stavební průmysl

Švédský stavební průmysl by měl dle předpovědění odborných analytiků v letech 2015–2019 dosáhnout růstové hodnoty 573 mld. SEK. Hlavními faktory pro tento růst jsou rostoucí soukromé a veřejné investice, dostatečný disponibilní příjem domácností, rostoucí populace a urbanizace. Největším podíl na tomto růstu (cca 46 %) tvoří výstavby rezidenčního bydlení, což je především způsobeno poklesem úrokových měr u hypoték a tedy zvýšením poptávky jednotlivých domácností. Výstavba komerčních objektů tvoří cca 17 % z této hodnoty. Z důvodu zlepšení výstavby rezidenčního bydlení a tedy zvýšení nabídky bytových jednotek pro své občany, se švédská vláda pro rok 2016 rozhodla alokovat ze svého rozpočtu částku 3,2 mld. SEK pro výstavbu ubytování pro studenty a nájemní bytové jednotky. Rovněž se čeká významný nárůst seniorské populace (nad 65 let), ze 1,9 mil. obyvatel v roce 2013 na 3 mil. v roce 2060. Z tohoto důvodu vzniká potřeba investic a výstavby zdravotnických zařízení. Výstavba průmyslových staveb je především realizována soukromými investicemi. Švédská vláda také schválila alokaci 522 mld. SEK do výstavby infrastrukturních projektů pro období 2014–2025.

► Strojírenský průmysl

Švédsko je tradiční strojírenskou zemí a export strojírenských výrobků a technologií představuje 45 % švédského exportu. Jedná se především o důlní stroje a technologie, osobní a nákladní automobily, stavební stroje, zemědělské a lesnické stroje a zařízení pro off-shore a lodní průmysl. Podle švédského statistického úřadu by měly průmyslové investice ve Švédsku dosáhnout v roce 2016 hodnoty 62,5 mld. SEK. Díky relativně vysoké ceně pracovní síly ve Švédsku, pokračujícímu trendu odklonu místních výrobců od asijských dodavatelů představují právě subdodávky pro švédský strojírenský průmysl velkou příležitost, a to především v oblasti metalurgických výrobků, svařovaných konstrukcí, přesně obráběných dílů a montáží.

► Železniční a kolejová doprava

S rostoucí potřebou zajistit mobilitu zvyšujícího se počtu obyvatel velkých měst a příměstských oblastí a přepravu nákladů po celé oblasti Švédska byl parlamentem přijat národní plán rozvoje dopravní infrastruktury v letech 2014–2025 s plánovaným objemem investic 522 mld. SEK. Prostředky jsou určeny jak na údržbu a modernizaci stávající, tak na výstavbu nové infrastruktury, včetně investic do údržby, modernizace a nákupu železničních dopravních prostředků jako jsou příměstské vlakové jednotky, lokomotivy, vagony, tramvaje apod. Konkrétním příkladem je nyní například již budované vysokorychlostní železniční propojení městských aglomerací Stockholm–Jönköping, tzv. East Link projekt. Dodavatelské příležitosti se tak otevírají pro české firmy v oblastech výstavby železničních tratí, signalizačních a automatizačních zařízení, elektrifikace, tak pro firmy působící v segmentu výroby kolejových vozidel.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Stavební průmysl	HS 6904 - Cihly, kameny, podlahové tvarovky nosné
	HS 6810 - Výrobky z cementu, betonu, umělého kamene
	HS 9406 - Stavby montované
	HS 7308 - Konstrukce, části, desky, tyče aj., ze železa n. oceli
	HS 7322 - Radiátory, ohřívače ap., části, ze železa, oceli
	HS 4415 - Dřevěné bedny, bedničky, klece, bubny, palety ap. ze dřeva
Strojírenský průmysl	HS 7311 - Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
	HS 7806 - Ostatní výrobky z olova
	HS 8001 - Cín surový (neopracovaný)
	HS 8444 - Stroje k tvarování, stříhání ap., textilních mat.
	HS 8547 - Části izolační pro stroje, el. trubky izolační
	HS 7325 - Ostatní výrobky lité ze železa n. oceli
Energetický průmysl	HS 7326 - Ostatní výrobky ze železa nebo oceli
	HS 8402 - Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 7308 - Konstrukce, části, desky, tyče aj., ze železa n. oceli
	HS 8504 - Transformátory, el. měniče, statické indukory
	HS 8546 - Izolátory elektrické, z libovolného materiálu
Železniční a kolejová doprava	HS 8544 - Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
	HS 8608 - Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
	HS 8609 - Kontejnery pro jeden nebo více druhů dopravy
	HS 7302 - Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8602 - Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
HS 8603 - Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem	

Švýcarsko

V období let 2001–2003 se HDP zvýšil v průměru o 0,5 % ročně. V letech 2004–2008 vykazovala země stabilní růst, který se pohyboval mezi 2 a 4 %. Od roku 2009 se kontinuálně snižuje růst HDP a v roce 2016 vykazoval růst HDP hodnotu 1 %. Tento slabý ekonomický růst byl způsoben náhlým a výrazným posílením švýcarského franku z roku 2015. V zemi žije přes 8 mil. obyvatel, HDP na obyvatele přesahuje 80 tis. USD. Míra inflace se v posledních letech dostávala do záporných hodnot. Nezaměstnanost je dlouhodobě nízká, na úrovni okolo 3 %. Běžný účet Švýcarska je v přebytku.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	1,9	0,8	1	1,3	1,5	1,6
HDP/obyv. (USD)	86 145	80 603	79 578	81 314	82 527	83 881
Míra inflace (%)	0	-1,1	-0,4	0	0,5	0,9
Nezaměstnanost (%)	3	3,2	3,5	3,4	3,3	3,2
Bilance běžného účtu (mld. USD)	61,9	75,8	61,2	61,3	62,8	63,8
Populace (mil.)	8,1	8,2	8,3	8,4	8,5	8,6
Konkurenceschopnost	1/144	1/140	1/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	-	-	-	-	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Mezi Evropskou unií a Švýcarskem byla uzavřena dohoda o volném obchodu.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Švýcarsko umísťuje na 1. pozici a dle OECD není exportně rizikovou zemí.

Vývoz ČR do Švýcarska 2016 (2015),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	12 603 662	22,0	13 605 880	-7,4
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	8 134 644	14,2	9 237 626	-11,9
8538	Části přístr. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.	1 703 517	3,0	1 246 140	36,7
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	1 186 927	2,1	1 085 984	9,3
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	1 001 814	1,7	1 349 183	-25,7
8528	Monitory, projekory bez TV; přijímače televizní	951 610	1,7	817 259	16,4
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	866 126	1,5	714 180	21,3
7308	Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli	860 347	1,5	973 284	-11,6
4011	Pneumatiky nové z pryže	836 787	1,5	1 008 779	-17,0
8448	Zařízení přídatná stavů, strojů na spřádání ap.	755 275	1,3	626 366	20,6
Celkem TOP10		28 900 709	50,4	30 664 681	-5,8
Celkem vývoz		57 377 277		60 325 908	-4,9

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR ze Švýcarska 2016 (2015),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	4 309 065	13,0	4 033 311	6,8
3002	Krev lidská, živočišná, antiséra, látky očkovací	1 993 864	6,0	1 880 004	6,1
7108	Zlato surové i ve formě polotovarů, prachu	1 690 486	5,1	2 415 681	-30,0
8501	Elektrické motory a generátory	1 054 598	3,2	952 293	10,7
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	909 804	2,7	824 532	10,3
7318	Šrouby, vruty, matice, podložky aj. ze železa n. oceli	814 171	2,4	425 213	91,5
9102	Hodinky náramkové kapesní ap. jiné, vč. stopek	741 600	2,2	706 175	5,0
9021	Pomůcky přístr. ortopedické, pro nedoslýchavé aj.	670 090	2,0	632 173	6,0
8479	Stroje mechanické s vlastní indiv. funkcí jinde. neuv.	649 548	2,0	656 558	-1,1
7306	Trouby, profily ap. duté, jiné, ze železa n. oceli	630 436	1,9	587 805	7,3
Celkem TOP10		13 463 662	40,5	13 113 745	2,7
Celkem dovoz		33 240 309		34 473 986	-3,6

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Specifickým, nicméně vzhledem k poloze a orografickému členění Švýcarska, jsou zajímavým dopravním segmentem dopravní prostředky pro volnočasové aktivity.

► Chemický průmysl

Chemický a farmaceutický průmysl je s 81 mld. CHF nejdůležitější švýcarské exportní průmyslové odvětví. České firmy si lze představit jako subdodavatele (např. strojního zařízení a vybavení) pro švýcarské chemické, farmaceutické koncerny. Velmi perspektivní možností je spolupráce českých center excelence v rámci Life Science s adekvátními hi-tech partnery.

► ICT

Švýcarsko vynakládá na inovace a výzkum cca 3 % HDP. Kromě standardních produktů jako např. obráběcí stroje, jsou perspektivní software, antiviry a inteligentní aplikace.

► Obranný průmysl

Švýcarský stát vynakládá obří sumu, cca 5 mld. CHF ročně, na zbrojní programy. Švýcarští obyvatelé mají tradičně velmi kladný vztah k nejrůznějším formám osobní obrany. Vzhledem ke všeobecně se zhoršující bezpečnostní situaci ve světě, a subjektivně i ve Švýcarsku, je místní trh připraven absorbovat nabídky obranných prostředků, např. krátkých palných zbraní.

► Stavební průmysl

Přestože se vláda v návaznosti na Alpskou iniciativu zavázala, že nebude rozšiřovat silniční síť, probíhají ve zvýšené míře rekonstrukce té existující. Údržba a opravy silniční sítě, především pokud jde o mosty a tunely, patří mezi podporované a nutné činnosti. Dle programu PEB z 26. února 2014 se pro nejbližší roky na opravy tzv. dálničních úzkých míst počítá s 5,5 mld. CHF.

Strategickým projektem na dlouhá léta je v referendu schválená výstavba druhého tubusu Gotthardského tunelu, který jednak lépe propojí jižní kanton Ticino se zbytkem země a jednak bude klíčovou transevropskou tepnou. Jedná se o miliardovou investici a v této souvislosti o významnou příležitost napříč obory. Budou požadovány komodity k přípravě, výstavbě, resp. opravě tunelu, neboť i stávající téměř dvacetikilometrový tubus bude potřebovat nevyhnutelnou údržbu a sanaci.

Perspektivní je také oblast protihlukových zábran a staveb. Ročně na tato opatření vydá ministerstvo životního prostředí, dopravy, energie a komunikace cca 10 mil. CHF.

V rozmezí let 2016 až 2019 obdrží kantony 976 mil. CHF na 250 projektů týkajících se zlepšení životního prostředí. Značná část prostředků půjde do vodního hospodářství, sanace údolních přehrad, čištění vod, opravy hrází apod.

► Strojírenský průmysl

Tradiční a zároveň perspektivní obor – rostoucí švýcarský průmysl potřebuje přesné obráběcí stroje. Hi-tech je klíčovou převodovou pákou švýcarského průmyslového rozvoje a vývozu.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

V lednu 2013 schválila Spolková vláda materiál „Gesundheit 2020“, který stanovuje priority švýcarského zdravotnictví pro příštích osm let. Jedním z parametrů je i potřeba zabezpečit životní podmínky stárnoucí populace. Významnou součástí materiálu je také zajištění pečovatelské péče – ve Švýcarsku chybí odborně vzdělaný personál. Poptávané jsou tedy služby lékařské, dentální, nemocniční a služby fyzioterapeutů. Chemický a farmaceutický průmysl je s 81 mld. CHF nejdůležitější švýcarské exportní průmyslové odvětví. Z nemocnic je signalizovaný zájem zajistit sterilní prostředí. Potenciál tak mají i speciální aplikace, např. „nano“ nátěry a malby.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Švýcarské zemědělství je mimořádně štědrě dotovaným hospodářským segmentem. I pro příští roky se počítá s přímými platbami ve výši cca 3,5 mld. CHF. Pro české exportéry se nabízí prostor kromě dodávek zemědělských strojů i u tradičních a vysoce kvalitních zem. komodit, především chmele.

► Zpracovatelský průmysl

Luxusní segment švýcarského hospodářství se 47 mld. CHF je 2. největší exportní branže. I přes současné potíže z důvodu posílení CHF má značný potenciál růstu. Existuje prostor pro dílčí subdodávky z České republiky.

► Železniční a kolejová doprava

Dle informací ministerstva životního prostředí, dopravy, energie a komunikace se počítá do roku 2025 v rámci programu FABI, tj. financování a rozvoj železniční infrastruktury, s cca 7 mld. CHF. Z této sumy je na vládní program sanace vyčleněno cca 2,5 mld. CHF.

Výstavba železnice pokračuje i s ohledem na kladný výsledek lidového referenda „Alpská iniciativa“ (přeložení zejména kamionové dopravy ze silnice na koleje). Produkty související s výstavbou tratí i s dodávkami pro vlakové/tramvajové soupravy včetně IT řešení (např. řízení dopravy) budou dlouhodobě patřit mezi zájmové zboží.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Automobilový průmysl	HS 8702 – Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8603 – Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8604 – Vozidla pro údržbu železničních tratí
Stavební průmysl	HS 8607 – Části a součásti žel. nebo tram. kolejových vozidel
	HS 2523 – Cement portlandský hlinitanový, struskový ap.
	HS 6907 – Dlaždice, obkládačky ap., keramické, neglazované
	HS 7228 – Tyče, pruty, úhelníky, profily z oceli legov. ost.
Stavební průmysl	HS 7304 – Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli
	HS 7308 – Konstrukce, části, desky, tyče aj., ze železa n. oceli
	HS 8907 – Plavidla ostatní, prámy, kesony, nádrže, bóje aj.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zpracovatelský průmysl	HS 9114 – Části součásti hodinářské, ostatní
Strojírenský průmysl	HS 7326 – Ostatní výrobky ze železa nebo oceli
	HS 8456 – Stroje obrábějící pomocí laserů, ultrazvuku ap.
	HS 8471 – Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 7017 – Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
	HS 8417 – Pece průmyslové, laboratorní, neelektrické
	HS 9401 – Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka
Chemický průmysl	HS 2942 – Sloučeniny organické ostatní
	HS 3805 – Silice terpentýnová, borová, sulfátová aj.
	HS 3101 – Hnojiva živočišná nebo rostlinná
	HS 4702 – Buničina dřevná chemická, pro chem. zpracování
	HS 6909 – Výrobky keram. pro laboratoře, chemické aj. účely
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8438 – Stroje pro potravinářství
	HS 8434 – Dojící stroje a mlékárenské stroje a zařízení
	HS 1210 – Šišťice chmelové, čerstvé, sušené ap., lupulin
Obranný průmysl	HS 3602 – Výbušniny připravené, ne práškové výmětné
	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
Zábava a volný čas	HS 8801 – Balony, vzducholodě, kluzáky, rogalá ap.

Ukrajina

V letech 2000–2007 rostla ekonomika v průměru o 7 % ročně. V roce 2009 však Ukrajinu, v návaznosti na celosvětovou finanční krizi, zasáhla poměrně silná recese a HDP země se v meziročním srovnání propadl o více než 15 %. Dále recese zemi postihla v letech 2014 a 2015 v důsledku ukrajinsko-ruské krize. Od roku 2016 je vykazován mírný ekonomický růst, který by měl i v následujících letech postupně zesilovat. V zemi žije přes 42 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele za posledních 8 let poklesl téměř na polovinu (v roce 2008 dosahoval 4 095 USD, v roce 2016 dosahoval 2 052 USD). Nezaměstnanost se dlouhodobě pohybuje v rozmezí 7–9 % a běžný účet platební bilance Ukrajiny je od roku 2005 v mírném deficitu.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	-6,6	-9,9	1,5	2,5	3	3,5
HDP/obyv. (USD)	3 095	2 125	2 052	2 247	2 478	2 712
Míra inflace (%)	12,1	48,7	15,1	11	8	6,6
Nezaměstnanost (%)	9,3	9,1	9	8,7	8,4	8,3
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-5,1	-0,3	-1,3	-2,0	-2,1	-2,3
Populace (mil.)	42,8	42,6	42,5	42,4	42,3	42,2
Konkurenceschopnost	76/144	79/140	85/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	7/7	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ EU podepsala s Ukrajinou asociační dohodu.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Ukrajina umístila na 85. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je 7/7.

Vývoz ČR na Ukrajinu 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	2 079 773	9,6	741 451	180,5
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	1 630 310	7,5	869 933	87,4
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	1 203 480	5,5	726 606	65,6
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	814 494	3,7	488 384	66,8
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	702 879	3,2	98 899	610,7
2711	Plyn zemní a jiné uhlovodíky plynné	675 947	3,1	2	33 797 250,0
8707	Karosérie motor. vozidel, traktorů, vč. kabin	666 743	3,1	382 551	74,3
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000 V; konekt. pro opt. vlákna	626 953	2,9	596 987	5,0
9018	Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj	433 082	2,0	377 946	14,6
8401	Reaktory, jaderné články palivové, nevyhořelé	358 292	1,6	-	-
Celkem TOP10		9 191 953	42,3	4 282 759	114,6
Celkem vývoz		21 736 873		15 253 738	42,5

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Ukrajiny 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2601	Koncentráty železné rudy, výpražky kyzové	7 916 634	43,2	9 336 760	-15,2
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	2 907 471	15,9	2 811 257	3,4
7208	Výr. ze železa, oceli nad 600 mm, válc. za tepla	1 030 542	5,6	599 676	71,8
2707	Olej, produkty destilace vysokotepečných dehtů	-	-	-	-
2706	Dehet černouhelný, hnědouhelný, rašelinový aj.	-	-	-	-
4407	Dřevo rozřezané, štípané, loupané, i hoblov. apod., > 6mm	354 250	1,9	352 767	0,4
2614	Rudy titanové, koncentráty	337 635	1,8	424 190	-20,4
7207	Polotovary ze železa nebo nelegované oceli	325 533	1,8	216 671	50,2
9401	Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka	303 541	1,7	265 594	14,3
7209	Výr. ze železa, oceli nad 600 mm, válc. za studena	233 544	1,3	181 584	28,6
Celkem TOP10		13 409 150	73,1	14 188 499	-5,5
Celkem dovoz		18 335 505		19 571 430	-6,3

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Civilní letecký průmysl**

Na Ukrajině existuje několik významných leteckých výrobců s velkou výrobní kapacitou. Ukrajinská strana má zájem na výrobní kooperaci se zahraničními partnery. S cílem ustanovení přímých kontaktů mezi výrobcí letecké techniky z České republiky a Ukrajiny organizovala v polovině října 2016 v Kyjevě česká strana Česko-ukrajinské letecko-průmyslové fórum s cílem vytvoření přímých kontaktů a projednání možností spolupráce, a to včetně výrobní kooperace.

► **Dopravní průmysl a infrastruktura**

Na ukrajinské straně je zájem o získání repasovaných tramvají, např. město Mariupol by mělo z České republiky získat dvě repasované tramvaje. Též město Oděsa potvrdilo v lednu 2017 české straně zájem o rekonstrukci kolejových tratí a tramvajového vozového parku, a to ve formě společného opravárenského podniku. Příležitosti existují též na trhu osobních vozidel, kde se v roce 2017 očekává výraznější růst poptávky.

► **Energetický průmysl**

Energetika představuje na Ukrajině významný a strategický sektor. Předpokládá se liberalizace energetického sektoru s cílem narovnání cen a odbourání různých dotací. V rámci tohoto procesu bude docházet ke zdražování cen energií, poroste poptávka po systémových řešeních (elektronické systémy řízení obchodu s elektřinou, vedení statistiky obchodu s elektřinou apod.), po úsporných technologiích apod. Další příležitostí je modernizace energetické infrastruktury. V tomto sektoru bude možné získat financování i od mezinárodních finančních institucí jako je Evropská investiční banka, Evropská banka pro obnovu a rozvoj apod.

► **Služby**

Z důvodů devalvace národní měny (hryvna) trvá zvýšená poptávka po bankovním zlatu, stříbru a dalších drahých kovech jako způsobu ochrání úspor.

► **Vodohospodářský a odpadní průmysl**

Jednou z priorit ukrajinské strany je výstavba moderních skládek, spaloven, čističek odpadních vod ve vybraných městech. České společnosti se mohou prosadit spíše jako subdodavatelé technologie pro ukrajinské generální dodavatele. V tomto sektoru existuje též lepší dostupnost financování mj. prostřednictvím mezinárodních finančních institucí jako je Evropská investiční banka, Evropská banka pro obnovu a rozvoj apod.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Jedná se o významný a velmi perspektivní sektor ekonomiky s významným podílem exportu. Nové investice v posledním období směřují do výroby drůbežího a vepřového masa, do rostlinné výroby, do mlékárenství apod. Dobré exportní příležitosti existují u zařízení potravinářského sektoru, u zemědělské techniky a technologií, u potravin v oblasti zdravé výživy, různých delikates (sušené maso, sýry) apod. Tyto možnosti jsou nicméně omezeny nízkou kupní silou obyvatelstva, která zůstane v nejbližším období na současné úrovni. Příležitosti pro české potravinářské výrobky jsou zejména ve větších městech, jako je Kyjev, Oděsa, Dnipro (býv. Dnetropetrovsk).

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Civilní letecký průmysl	HS 8802 – Letadla, vrtulníky, kosm. lodě vč. družic, nosné rakety
	HS 8803 – Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání
Energetický průmysl	HS 8402 – Generátory na výrobu vodní nebo jiné páry
	HS 8403 – Kotle k ústřednímu topení, jiné
	HS 8406 – Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8409 – Části, součásti pro motory pístové
	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8411 – Proudové motory, turbovrt. pohony a ost. plyn. turbíny
	HS 8414 – Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8416 – Hořáky pro topeniště, rošty, příkladací zařiz.
	HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8535 – Zařízení el. k ochraně, spínání obvodů, nad 1000 V
	HS 8536 – Zařiz. el. k ochr., spínání obvodů, pod 1000 V, konekt. pro opt. vlák.
	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 8544 – Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
	Dopravní průmysl a infrastruktura
HS 8703 – Osobní auta aj. motor. vozidla pro přepravu osob	
Vodohospodářství a odpadní průmysl	HS 3825 – Odpady j. n.; komunální, splašky, z chem. a příbuz. průmyslu ap.
	HS 8421 – Stroje na čištění a filtraci vody a plynů, odstředivky
Zemědělství a potravinářský průmysl	HS 3002 – Vakcíny pro veterinární medicínu
	HS 3006 – Zboží farmaceutické jiné
	HS 0410 – Jedlé výrobky živočišného původu
	HS 1106 – Mouka, krupice, z luštěnin, manioku ap. ovoce aj.
	HS 8430 – Stroje ost. srovnávací ap., pluhy, frézy sněžné
	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8433 – Stroje, zařízení žací, mláticí, sekačky trávy ap.
	HS 8434 – Dojící stroje a mlékárenské stroje a zařízení
	HS 8437 – Stroje pro čištění, třídění ap., semen, zrní aj.
	HS 8438 – Stroje pro potravinářství
	HS 8701 – Traktory a tahače
Služby	HS 7111 – Kovy obecné, stříbro, zlato, plátované platinou

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: MDC

Ukrajina vstoupila do režimu DCFTA.

► Sektor vzdělávání

Reforma systému vzdělávání je jedna z hlavních priorit ukrajinské vlády a Česká republika se v průběhu posledních tří let vyprofilovala jako koordinátor mezinárodních donorů pro oblast vysokého školství. Reforma školství zůstává aktuální na všech úrovních. Po úspěšném spuštění reformy vysoké školy je nyní nicméně větší pozornost věnována reformě základní a střední školy. Ministerstvo navrhlo koncepci nové ukrajinské školy, ve které by děti měly možnost získat kompetence aktuální pro 21. století a neučit se pouze reprodukovat informace. Aktuální také zůstávají témata kvality vysokoškolského vzdělání a změny systému jeho financování. Podpora je rovněž vyžadována v oblasti odborného a technického vzdělání.

► Sektor zdravotnictví

Odstartovala reforma zdravotnictví, tým ukrajinského ministerstva zdravotnictví je proreformně a prozápadně orientovaný a usiluje o uskutečnění kardinálních změn, které mohou znamenat odchod od systému zdravotní péče postsovětského typu. Ministerstvo zdravotnictví navrhlo ambiciózní program změny financování lékařských služeb a přechod k pojistné medicíně (letos - na úrovni primární péče). Aktuální je pomoc v oblasti fyzické rehabilitace a fyzioterapie, do níž se Česká republika symbolicky zapojuje. Kromě toho ministerstvo vypracovává strategii reformování transfúzních služeb a zahájení nové moderní krevní banky.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>

Velká Británie

V předkrizových letech 2000–2007 rostla ekonomika v průměru o 3,2 % ročně. V období krize došlo k poklesu HDP. Zotavování ekonomiky bylo pozvolné, růst HDP nepřekročil 2 % až do roku 2013. V roce 2016 vykázal růst HDP hodnotu 1,8 %. Spojené království se v posledních letech, stejně jako velká část Evropy, potýká s deflačními tlaky. V zemi žije dle odhadů přes 66 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele dosahuje zhruba 40 tis. USD. V zemi je dlouhodobě nízká míra nezaměstnanosti okolo 5 % a běžný účet platební bilance je ve vysokém deficitu (v roce 2016 vykázal -157,3 mld. USD).

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	3,1	2,2	1,8	1,1	1,7	1,8
HDP/obyv. (USD)	46 479	43 902	40 412	39 526	40 748	42 049
Míra inflace (%)	1,5	0,1	0,7	2,5	2,6	2
Nezaměstnanost (%)	6,2	5,4	5	5,2	5,4	5,5
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-140,0	-153,3	-157,3	-112,3	-105,3	-103,8
Populace (mil.)	64,6	65,1	65,6	66,0	66,5	66,9
Konkurenceschopnost	9/144	10/140	7/138	-	-	-
Exportní riziko OECD	-	-	-	-	-	-

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Spojené království je součástí vnitřního trhu EU, dne 29. 3. 2017 však oficiálně aktivací článku 50 Smlouvy o EU oznámilo zájem EU opustit, v důsledku čehož nejpozději k 31. 3. 2019 přestane být členem EU a pravděpodobně i součástí vnitřního trhu EU. Británie deklaruje zájem na uzavření dohody o volném obchodu s EU; pokud by však taková dohoda, případně přechodné období po odchodu Británie z EU, nebyla dojednána, obchod by nově probíhal v rámci standardů WTO.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Spojené království umístilo na 7. pozici ze 138 srovnávaných ekonomik a dle OECD není exportně rizikovou zemí.

Vývoz ČR do Velké Británie 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	51 801 096	25,3	47 988 802	7,9
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	15 041 770	7,4	13 694 722	9,8
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	14 208 261	6,9	15 825 623	-10,2
8512	Přístroje elektr. osvětlovací aj., stěrače ap.	6 864 640	3,4	6 174 687	11,2
8528	Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní	6 346 228	3,1	6 422 375	-1,2
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	5 697 931	2,8	5 942 176	-4,1
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	4 348 065	2,1	4 717 821	-7,8
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	4 175 003	2,0	3 883 526	7,5
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	3 756 584	1,8	5 574 659	-32,6
8409	Části, součásti pro motory pístové	3 603 463	1,8	2 587 558	39,3
Celkem TOP10		115 843 041	56,7	112 811 949	2,7
Celkem vývoz		204 452 489		203 174 865	0,6

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Velké Británie 2016 (2015), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2016 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8542	Obvody integrované elektronické	16 578 002	19,0	2 218 366	647,3
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	6 578 360	7,6	6 163 067	6,7
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	4 299 761	4,9	3 745 343	14,8
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	4 022 668	4,6	2 972 244	35,3
8212	Břitvy, strojky, čepelky holicí	3 329 455	3,8	20 871	15 852,5
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	2 389 618	2,7	2 385 758	0,2
8421	Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění	2 329 550	2,7	2 193 772	6,2
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	1 274 776	1,5	284 184	348,6
3815	Iniciátory, urychlovače reakce, př. katalytické	976 320	1,1	1 229 966	-20,6
3303	Parfémy, vody toaletní	782 092	0,9	969 962	-19,4
Celkem TOP10		42 560 602	48,9	22 183 533	91,9
Celkem dovoz		87 049 517		70 779 501	23,0

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

V roce 2016 dosáhl britský automobilový průmysl svého 17 letého rekordu v počtu 1,7 mil. vozů, z nichž 1,3 mil. bylo exportováno, především na trh EU. Velká Británie je po Německu druhým největším evropským výrobcem luxusních vozů a třetím největším evropským výrobcem vůbec. Je zde přítomno celkem 18 z 20 největších světových automobilek a je předpoklad, že do roku 2020 by měl sektor překonat svůj rekord z roku 1970 a vyrábět 2 mil. vozů ročně. I po referendu o vystoupení z EU světové automobilky (zejm. Nissan/Infinity, Aston Martin, Toyota, Jaguar Land Rover) v Británii staví nové a rozšiřují a modernizují stávající továrny. V souladu s celosvětovým trendem směřování k tzv. „intelligent, connected car“ (a z dlouhodobějšího hlediska k plně autonomním vozidlům) britská vláda podporuje využití nových technologií v automobilovém průmyslu, zejm. tedy technologie pokročilého infotainmentu včetně připojení k internetu, elektromobility, hybridního pohonu a prvků autonomního řízení. V současné době průměrný podíl britských dílů na novém voze vyrobeném v Británii dosahuje jen 41 %, ač snahou posledních let je navyšování tohoto podílu ve prospěch domácích výrobců, a to prostřednictvím vládní podpory (tzv. "technologické katapulty", např. Centrum pro vývoj pokročilého pohonu, Úřad pro nízkoemisní vozidla, Centrum pro propojená a autonomní vozidla). Vláda podporuje vybudování testovací infrastruktury pro samořídící auta, jejichž testy v provozu již zde na rozdíl od EU probíhají. V roce 2017 vyvíjí 57 % britských automobilek technologii autonomního řízení (a dalších 18 % to plánuje) a 64 % vyvíjí ultra nízkoemisní či elektrické vozy. Automatizace výroby, autonomní roboti, lehké kompozitní materiály, nový uživatelský interface v podobě rozšířené reality (head-up displeje a pokročilý infotainment), 3D tisk (a související možnost budoucí rychlé výměny bezpečných, jednorázových dílů karoserie), technologie pohybu v karavanách autonomních vozidel, obchodní modely časového sdílení vozů, ale i vývoj vodíkového pohonu patří k dalším cestám, jak se britské automobilky připravují na budoucnost.

Velké příležitosti budou i v oblasti dodavatelského řetězce v oblasti klasických spalovacích motorů – Británie je dlouhodobě evropskou špičkou v oblasti vývoje a výroby motorů a nové příležitosti mimo jiné vznikají i díky dlouhodobému programu rozvoje motorů Jaguar Land Rover typu Ingenium (aktuálně probíhá rozšíření motorárny Jaguar Land Rover). Z hlediska materiálů i britské automobilky ve stále větší míře využívají hliník coby lehčí konstrukční prvek. Tyto trendy znamenají příležitost pro výrobce komponent automobilového průmyslu, kteří dokáží včas přijít s inovativním řešením. Čeští producenti již mají vytvořené dodavatelské vztahy jak s automobilkami, tak nadnárodními společnostmi, které mají v Británii svá vývojová centra (např. Honda, Nissan).

Zatím neznámou veličinou s dopadem na segment bude nastavení přístupu britských automobilek na vnitřní trh EU po Brexitu. Zásadní vliv Brexitu na britský automobilový sektor se přitom zřejmě projeví především v dlouhodobější perspektivě v podobě možného přesměrování budoucích investic nadnárodních automobilek a výrobců dílů do jiných zemí než je Spojené království.

► Civilní letecký průmysl

Z hlediska leteckého průmyslu je Velká Británie druhým největším producentem na světě, s širokým portfoliem produkovaných služeb a výrobků od designu a projektování, k výrobě křidel, motorů, přistávacích podvozků, palivových systémů, až po avioniku. Přes 90 % obratu sektoru je přitom generováno

exportem. Sektor vyrostl o 40 % od roku 2010 (tj. o 10 % rychleji než zbytek UK trhu), přičemž hlavními výrobci na trhu zůstávají Airbus, Bombardier, BAE Systems, AgustaWestland a Rolls Royce. V sektoru vesmírných technologií působí celá řada britských hi-tech firem, např. Surrey Satellite Technology, které se zaměřují zejména na aplikace pro telekomunikace, navigaci, meteorologii a pozorování země. V roce 2016 oznámila vláda alokaci 365 mil. GBP na výzkum a vývoj v oblasti letectví s cílem udržet Británii na celosvětové špičce v sektoru. Británie představuje nejdůležitějšího evropského dodavatele pro Boeing, který v létě 2016 uzavřel s britskou vládou partnerství s cílem dalších investic v zemi. V severovelšském Broughtonu sídlí továrna Airbusu dodávající křídla pro všechny obchodní modely značky. Jelikož britský letecký sektor je především dodavatelem komponent a dílů pro letadla, ani případný po brexitový přechod na WTO standardy by neměl mít skokový dopad na ostrovní výrobce, neboť WTO aplikuje 0 % tarif na letecké díly (na rozdíl od např. celých aut) a přibližně 70 % exportu britského leteckého průmyslu nadto směřuje mimo EU. Příležitosti pro české výrobce se nabízejí zejména v subdodávkách pro britské firmy, např. v oblasti elektroniky včetně kabeláže, rychle se rozvíjejícího segmentu kompozitních materiálů. S ohledem na nutnost časově náročných certifikací je však britský letecký sektor poměrně konzervativní a k navázání úspěšné spolupráce s britskými firmami je zapotřebí investovat do inovací a dlouhodobého budování obchodních vztahů; úspěšnou cestou je zpravidla postup od realizace malých zakázek k dodávkám širším.

► Energetický průmysl

Z hlediska energetického průmyslu je klíčovým krokem rozhodnutí britské vlády realizovat výstavbu nového jaderného zdroje v elektrárně Hinkley Point C. V září 2016 byl podepsán kontrakt s francouzskou EDF a čínskou China General Nuclear na výstavbu dvou nových bloků ve výši 18 mld. GBP. Další jaderné zdroje by mohly následovat v lokalitách Bradwell B a Sizewell C, rozhodnutí o nich se však očekává až v horizontu příštích 5 let. Kontrakty na dodávky pro Hinkley Point se již rozbíhají, např. General Electric oznámil svou nabídku dodávky parních turbín a generátorů. Britská vláda rovněž v březnu 2016 vyhlásila soutěž na vývoj a dodávku malých modulárních reaktorů, přičemž na podporu projektu vyčlenila 250 mil. GBP. O projekt se uchází mj. konsorcium britských firem vedené společností Rolls Royce (čítající dále spol. Amec Foster Wheeler, Nuvia, Arup a Nuclear Advanced Manufacturing Research Centre). Navzdory nadcházejícímu rozvoji britské jaderné energetiky není pravděpodobný ani ústup Spojeného království od obnovitelných zdrojů, a i po Brexitu bude Británie, s ohledem na své závazky v oblasti ochrany klimatu, pravděpodobně výrazně preferovat nízkoemisní a obnovitelné zdroje energie. Jakkoliv bude vládní podpora pro výkupní tarify z obnovitelných zdrojů pravděpodobně dále snižována, očekává se další růst sektoru a navyšování podílu energie z obnovitelných zdrojů (aktuálně představuje energie z větru, vln, vody, biomasy a slunce 7 % britské elektřiny a do roku 2020 se očekává nárůst tohoto podílu na 20–25 %). Zvažována je výstavba první přílivové elektrárny na světě ve velšském Swansea. Akcent bude kladen rovněž na akumulaci energie a úsporná energetická/tepelná/chladicí řešení jako například systémy pro úsporu tepla – monitorovací zařízení, kogenerační jednotky, tepelná čerpadla, výměníky tepla či úspornou chladicí techniku. Příležitosti pro dodávky českých systémů i komponentů tedy představují, vedle tradičního energetického sektoru, zejména komponenty pro energetickou dimenzi tzv. „smart energy“, včetně „smart homes“ a „smart cities“. V oblasti fosilních zdrojů energie britská vláda na podzim 2016 povolila průzkum těžby plynu frakováním břidlic (v oblastech Lancashire a North Yorkshire), dále připravuje kroky umožňující prodloužení využití ložisek ropy a plynu v Severním moři. Výzvou příštích let pak bude likvidace až 10. tis.

vyčerpaných vrtů, 500 těžebních instalací a podmořských zařízení v britských sektorech Severního moře, s celkovými odhadovanými náklady přibližně 47 mld. GBP.

► ICT

Británie v čele s Londýnem zůstává jedním z globálních center informačních a komunikačních technologií a předním centrem evropským. Tuto skutečnost potvrzuje např. rozhodnutí konat prestižní výroční konferenci TechCrunch Disrupt, zaměřenou na ICT a start-upy, vedle San Francisca, New Yorku a Pekingu právě v Londýně; dokladem je i rozhodnutí společnosti Apple (učiněné až po referendu o Brexitu) umístit do Londýna sídlo jedné ze svých největších poboček mimo USA (od roku 2021 bude sídlit v adaptované Battersea Power Station). Také společnost Google po referendu oznámila, že rozšířením svého London Campus (o 3 tis. pracovních míst) vytvoří své druhé největší vývojové středisko na světě, a společnost Facebook rovněž otevře své nové ústředí v Londýně. Pokračují také investice samotných britských společností do ICT, dle průzkumů 60 % z nich očekává, že v příštím roce bude do této oblasti investovat více, než letos (zejm. do systémů řízení zásob, upgradů IT infrastruktury a systémů řízení výroby). Britská vláda na podzim 2016 ohlásila fond ve výši 400 mil. GBP na podporu rozvoje technologických firem. ICT sektor se úzce prolíná také se sektorem vesmírných technologií, především v oblastech šíření televizního a rozhlasového vysílání, telekomunikací a navigace. Londýn tak může i nadále sloužit jako nejbližší odrazový můstek pro české ICT firmy i inovativní start-upy k jejich globální expanzi.

► Nábytkářský průmysl

Importy nábytku do Velké Británie v posledních letech rostou. Příležitosti skýtají zejména poptávky po dílčích komponentech nábytkářského průmyslu, včetně např. dřeva a dřevěných desek. Poptávka se rekrutuje ze dvou zdrojů: velkoobchody poptávají konkurenceschopné výrobce nábytku dle dokumentace a britští interiéroví designéři poptávají výrobce luxusního nábytku na zakázku.

► Obranný průmysl

Pokud jde o obranný průmysl, Británie zůstává i nadále pátým největším světovým vývozcem zbraní a obranných technologií a příležitosti pro český export se nacházejí zejména v subdodávkách komponent, včetně např. částí příslušenství, elektro, optiky, radarové techniky, zbraní a revolverů. Větší šance na navázání nové spolupráce s významnými britskými výrobci v obranném průmyslu jsou především v oblastech inovativních technologií, např. „360° situational awareness“, „future soldiers“, propojitelnosti, pokročilých materiálů, řídicích systémů a architektury software. Z tradičních oblastí lze očekávat příležitosti např. ve strojírenském sektoru a v oblasti hydrauliky v souvislosti s plánovanou výstavbou nových britských námořních bojových plavidel včetně 4 nových jaderných ponorek.

► Sklářský a keramický průmysl

Británie v čele s Londýnem patří ke světovým centrům architektonických, projekčních a designérských studií, která pro své zahraniční projekty často hledají zajímavá a inovativní řešení interiérů v podobě např. skleněných doplňků a osvětlení, keramických elementů či dřevěných předmětů apod.

► Stavební průmysl

Ačkoliv v roce 2016 britské stavebnictví poprvé po 4 letech růstu spadlo do mírné recese, pro dílčí dodávky stavebních materiálů, konstrukcí, i stavebních služeb z České republiky zůstává v Británii otevřena řada

příležitostí. Důvodem je nejen celková velikost britského stavebního trhu, ale zejména skutečnost, že dle analýz chybí v Británii obrovské množství bytů. Cílem britské vlády je vybudovat milion nových bytů do roku 2020; pro podporu výstavby družstevního bydlení je rezervováno 4,7 mld. GBP a 3,2 mld. pro výstavbu bydlení v bývalých průmyslových zónách (brown fields). Na podzim 2016 vláda oznámila, že coby opatření na podporu ekonomiky a stavebnictví v kontextu nejistoty spojené s Brexitem plánuje uvolnit 2 mld. GBP na podporu bytové výstavby. Zejména v osmimilionové oblasti širšího Londýna pak stavební ruch, týkající se především komerčních a rezidenčních budov, neustává i bez státní podpory. V Británii rovněž narůstá poptávka po montovaných stavbách. Specifickou oblastí příležitostí ve stavebnictví je pak sektor dopravní infrastruktury, ve které je realizována či připravována řada projektů. Největší projekt, „High Speed II“, usiluje o vybudování 335 míl dlouhého vysokorychlostního železničního propojení mezi Londýnem, Birminghamem, Manchesterem, Sheffieldem a Leedsem. Cena projektu je plánována na 55 mld. GBP, realizován má být vládou založenou společností „High Speed Two (HS2) Ltd“, výstavba má začít v roce 2017, trať do Birminghamu zprovozněna 2026 a celý koridor by měl být dokončen v roce 2030. Připravovány jsou též projekty rozšíření letišť Heathrow a Stanstead, ve stádiu realizace již je rozsáhlý projekt Crossrail – modernizace a dostavba železnice v oblasti Londýna. Možné příležitosti pro české firmy představují zejména dodávky komponent a konstrukcí pro dopravní stavby.

► **Strojírenský průmysl**

V oblasti strojírenství a kovozpracujícího průmyslu představují příležitosti pro český export zejména poptávky po obráběcích komponentech, kovových a svařovaných konstrukcích, kontejnerech, jízdních kolech, výrobcích z hliníku, dále po komponentech pro těžbu ropy a dalších segmentech tzv. off-shore průmyslu. Jakkoliv těžba plynu a ropy v Severním moři v posledních letech stagnuje, Británie se zřejmě vydá cestou těžby plynu z břidlic – v roce 2016 bylo schváleno několik testovacích projektů a těžba z břidlic má podporu vlády (viz odstavec „energetika“). Potenciál existuje i v sektoru výrobních technologií, např. vyspělá obráběcí centra, automatizované linky a robotizované provozy.

► **Zdravotnický a farmaceutický průmysl**

Farmaceutický a chemický průmysl představují po automobilovém průmyslu nejvýznamnější výrobní exportní sektory britské ekonomiky. Sektor zažívá dynamický růst, tažený především inovacemi. Pokud jde o zdravotnický průmysl, do prostředí státního systému veřejné zdravotní péče (NHS) jsou stále častěji zapojovány soukromé kliniky a nemocnice, u kterých NHS poptává zdravotní služby. Nově se v sektoru prosazují také inovativní služby typu Babylon – virtuální návštěva lékaře prostřednictvím internetu, která těží z rychlé dostupnosti (včetně možnosti následného zaslání el. předpisu lékařem pacientovi do místní lékárny) na místo dlouhých čekacích dob objednání u standardních návštěv lékařů. Příležitosti pro české firmy představují především subdodávky substancí a komponent pro chemický, farmaceutický a zdravotnický průmysl, včetně vybavení laboratoří. Objemově zatím malým, ale rostoucím sektorem je také oblast alternativních bylinných přípravků, a to jak kosmetických, tak potravinových doplňků.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

V potravinářském sektoru zejména dovoz českého piva nadále skýtá značný potenciál pro stále více rozmanitou českou pivní scénu – zatímco velké české značky svůj potenciál průběžně naplňují, je zde stále značný prostor pro malé a střední české pivovary s exportním potenciálem (tj. ty které mají potřebnou exportní kapacitu, trvanlivost piva, přičemž však stále vaří pivo tradičním způsobem s vícemutovým

vařením a dvoufázovým kvašením). V kurzu je kromě tradičního ležáku plzeňského stylu i ležák tmavý/polotmavý, dále i svrchně kvašená piva včetně například piva pšeničného. Čím větší odlišnost od mainstreamu, tím lépe. Z dalších potravinářských oblastí je v zemi potenciál pro navýšení tržního podílu moravských vín, destilátů a v sektoru sladu (pro výrobu destilátů). České firmy však musejí mít na paměti, že Británie vyžaduje moderní marketing a potenciální britští partneři očekávají aktivní přístup z české strany včetně spoluinvestic do společného úsilí dostat novou značku na trh.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Automobilový průmysl	HS 8702 – Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
Energetický průmysl	HS 2704 – Koks, polokoks z uhlí černého, hnědého, rašeliny
Elektrotechnika	HS 8544 – Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
	HS 8507 – Akumulátory elektrické, vč separátorů
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 6909 – Výrobky keram. pro laboratoře, chemické aj. účely
	HS 0510 – Ambra šedá, kastoreum, cibet a pižmo; žluč, žlázy aj.
	HS 7010 – Demižony, láhve, baňky, lékovky, víčka aj. ze skla
	HS 9004 – Brýle (korekční, ochranné aj.) ap. výrobky
Chemický průmysl	HS 2808 – Kyselina dusičná, směs kyseliny sírové a dusičné
	HS 3903 – Polymery styrenu v primárních formách
	HS 4705 – Buničina dřevná, polochemická
Strojírenský průmysl	HS 2607 – Olovnaté rudy a koncentráty
	HS 7301 – Štětovice ze železa, oceli, profily aj., svařované
	HS 7310 – Cisterny, sudy, kádě ap., ze železa n. oceli do 300 l
	HS 7315 – Řetězy, řetízky, jejich části, ze železa, oceli
	HS 7610 – Konstrukce hliníkové, části, desky, profily ap.
	HS 8205 – Nástroje ruční j. n., svěráky, kovadliny ap.
	HS 9114 – Části součásti hodinářské, ostatní
	HS 9305 – Části a příslušenství zbraní, revolverů a pistolí
	HS 8609 – Kontejnery pro jeden nebo více druhů dopravy
	HS 8712 – Jízdní kola a jiná kola bez motoru
Nábytkářský průmysl	HS 4414 – Rámy dřevěné, na obrazy zrcadla ap. předměty
	HS 6502 – Šišáky, formy kloboukové splétané, nezformované
	HS 9504 – Potřeby pro společen. a video hry, herní stoly a zař.
	HS 9610 – Tabulky, tabule břidlicové
	HS 6301 – Přikrývky, koberečky cestovní
	HS 4103 – Kůže surové ostatní

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Sklářský a keramický průmysl	HS 7013 - Sklo stolní do domácnosti, kuchyňské aj. zboží
	HS 7018 - Perly, imitace perel, drahokamů ap., ze skla
Stavební průmysl	HS 9406 - Stavby montované
	HS 3925 - Výrobky stavební z plastů jinde neuvedené
	HS 4410 - Desky třískové ap., ze dřeva a podobných materiálů
	HS 4418 - Výrobky stavebního truhlářství, tesařství ap. ze dřeva
	HS 6801 - Kostky, obrubníky, desky dlažební z kamene přír.
	HS 6810 - Výrobky z cementu, betonu, umělého kamene
	HS 6904 - Cihly, kameny, podlahové tvarovky nosné
	HS 6905 - Tašky krytinové, nástavce trubkové, komínové aj.
	HS 6907 - Dlaždice, obkládačky ap., keramické, neglazované
	HS 7016 - Dlaždice, desky, kameny, cihly, tašky aj. skleněné
	HS 2618 - Struska granulovaná z výroby železa, oceli
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0208 - Ostatní maso a jedlé droby, čerstvé, chlazené nebo zmrazené
	HS 1008 - Pohanka, proso, lesknice kanárská, obilí, ostatní
	HS 1106 - Mouka, krupice, z luštěnin, manioku ap. ovoce aj.
	HS 1207 - Semena, plody olejnaté, ostatní, i drcené
	HS 3101 - Hnojiva živočišná nebo rostlinná
	HS 8434 - Dojící stroje a mlékařenské stroje a zařízení
	HS 8438 - Stroje pro potravinářství
HS 2203 - Pivo ze sladu	
ICT	CPC 84 - Služby (Specifická IT/softwareová řešení včetně perspektivní oblasti kybernetické bezpečnosti)

Oborový rejstřík

- ▶ **Automobilový průmysl** 53, 56, 61, 63, 81, 83, 87, 91, 101, 104, 125-126, 146, 148, 152, 156, 163, 166, 169-170, 174, 176, 189, 194, 214, 217, 244, 257, 262, 269, 273-274, 287, 304-305, 308-309, 320-321, 325, 327, 368, 370, 374, 380, 383, 385, 415, 420, 434, 440, 478, 480, 484-485, 504, 507, 509, 524, 527, 544, 548, 551-552, 563, 565, 568-569, 578, 580, 585, 589, 594-595, 598, 601, 623, 626, 636, 638, 641-642, 659-660, 669, 673
- ▶ **Civilní letecký průmysl** 81, 83, 87, 91, 113, 118, 146, 148, 159-160, 174, 176, 189, 194, 205, 220, 222, 227, 230, 234, 239, 251, 253, 257, 262, 267-268, 277, 281, 294-295, 335, 338, 344, 348, 352, 354, 391, 393, 402, 404, 434, 439, 456, 459, 507, 509, 524, 527, 544, 548, 568-569, 578, 580, 604, 606, 623, 627, 664-665, 669
- ▶ **Dopravní průmysl a infrastruktura** 48, 88, 113, 180, 203, 214, 234, 244, 251, 267, 352, 397, 408, 423, 428, 434, 497, 502, 513, 536, 544, 555, 559, 568, 616, 623, 636, 645, 664
- ▶ **Důlní, těžební a ropný průmysl** 43, 67, 71, 81, 88, 96, 108, 113, 133, 141, 152, 159, 163, 174, 180, 203, 227, 257, 277, 299, 308, 313, 325, 335, 344, 397, 415, 423, 435, 478, 489, 530, 536, 563, 616, 624
- ▶ **Elektrotechnika** 37, 40, 81, 83, 113, 117, 146, 148, 163, 166, 209-210, 214, 217, 244, 247, 278, 282, 335, 341, 345, 347, 383, 386-387, 435, 440, 497, 499, 568-569, 585, 589, 598, 601, 610, 613, 616, 618, 673
- ▶ **Energetický průmysl** 39, 37, 40, 43-44, 48-49, 53, 56, 61, 63, 67, 69, 72-73, 76-77, 81, 83, 89, 91, 96-97, 101, 103, 108-109, 113, 118, 121-122, 125-126, 129, 133-134, 141, 143, 146, 148, 152, 155, 163, 166, 169-170, 174-175, 181, 185-186, 189, 192-193, 197-198, 203, 205, 214, 217, 220, 222, 227, 230, 234, 238, 244, 251, 253, 257, 261, 267-269, 273-274, 278, 284, 287, 291, 294, 296, 299-300, 304-305, 313, 315, 320-321, 325, 327, 331-332, 335, 338-339, 344, 347, 352, 354, 359, 364, 368-369, 374, 379, 383, 385-386, 391, 393, 397-398, 402, 405, 408, 411, 415, 419, 423-424, 428-430, 435, 439, 449, 452, 456, 458, 469, 471, 474-475, 478, 480, 489-490, 493-494, 497, 499, 502, 504, 507, 510, 513, 516, 520-521, 530, 532, 555, 559-560, 563, 565, 573-574, 578, 581, 585, 589, 598,

601, 604, 606, 610, 613, 616, 618, 624, 626-627, 631, 633, 636, 638, 641-642, 645-646, 650, 652, 655-656, 664-665, 670, 673

► **Chemický průmysl** 37-38, 61-62, 67-68, 81-82, 101-102, 114-115, 141, 143, 146, 148, 164-165, 174-175, 190, 193-194, 209-210, 215-216, 245-246, 251, 253, 258, 261, 278, 283, 287, 290-291, 308, 310, 328, 336, 340, 359, 362, 383, 386, 436, 441, 456, 458, 469, 471, 497-498, 513, 517, 524, 526, 544, 547, 568-570, 586, 590, 604, 606, 624, 627, 631, 633, 645-646, 650, 652, 659, 661, 673

► **ICT** 64, 146, 148, 189-191, 194, 227, 258, 261, 278, 284, 288, 291, 294, 336, 338, 341, 384, 408, 410, 436, 484-485, 555-556, 568, 578, 581-582, 586-587, 590, 616, 618, 650, 652, 659, 671, 674

► **Kovozpracovatelský průmysl** 37, 39, 67, 69, 81, 83, 101, 103, 108-109, 114, 116-117, 125-126, 133, 146, 148, 193, 217, 245, 247, 251, 253, 258, 262, 278, 283, 304-305, 336, 340, 345, 348, 360, 363, 402, 404, 449, 452, 456, 458, 469, 471, 524, 527, 545, 548, 586, 590, 594-595, 637-638

► **Nábytkářský průmysl** 37, 39, 108-109, 114, 116, 251, 253, 308, 310, 325, 328, 436, 441, 520-521, 594-595, 604, 606, 671, 673

► **Obranný průmysl** 43-44, 53, 56, 61, 63, 67, 69, 76, 78, 81-82, 96-97, 101, 104, 108-109, 114, 118, 125-126, 129, 142-143, 147-148, 153, 156, 164, 166, 174, 176, 181, 184, 204-205, 215, 221-222, 235, 238, 258, 262, 267, 269, 273-274, 288, 291, 294, 296, 299-300, 304-305, 313, 317, 320-321, 331-332, 336, 339, 360, 364, 375, 379, 383, 387, 402, 404, 409, 411, 417, 420, 423-424, 428-429, 436, 440, 449, 452, 456, 459, 469, 493-494, 508-509, 545, 548, 551-552, 559-560, 587, 590, 598, 600, 604, 606, 637-638, 659, 661, 671

► **Plasty a gumářský průmysl** 37, 53, 81, 101, 133, 147, 337, 392, 502, 508, 513, 520

► **Sklářský a keramický průmysl** 37, 53, 101, 114, 147, 190, 204, 209, 228, 235, 245, 251, 259, 278, 294, 308, 325, 331, 337, 384, 403, 437, 497, 525, 536, 573, 587, 631, 637, 671

► **Služby** 67, 69, 76, 78, 148, 190, 194, 204, 230-231, 252-253, 259, 262, 273-274, 278, 283, 291, 317, 337, 341, 352, 355, 384, 388, 409, 412, 437, 441, 489-490, 514, 517, 541, 556, 563, 565, 568, 570, 578, 581-582, 587, 590, 598, 601, 619, 652, 664-665, 674

► **Stavební průmysl** 48-49, 54, 56, 61, 63, 72-73, 76-77, 82, 101, 104, 108-109, 121-122, 133-134, 147-148, 164, 166, 175-177, 182, 184-185, 236, 240, 279, 283, 299-300, 308-309, 313, 317, 325-326, 337, 341, 353-354, 360, 363, 368-369, 375, 378-379, 384, 386, 437, 441, 450, 453, 456, 458, 465-466, 479-480, 484, 486, 493-494, 497, 499, 520-521, 536-537, 541, 545, 547, 555-556, 579-581, 588, 590, 594-595, 604, 606-607, 610, 613, 616, 618-619, 641-642, 645-646, 655-656, 659-660, 671, 674

► **Strojírenský průmysl** 37, 40, 43, 68-69, 72-73, 102-103, 114, 117, 142-143, 153, 155-156, 175-176, 190, 193, 197-198, 209-210, 228, 230, 252-253, 259, 261, 279, 282, 291, 294, 296, 299-300, 314-315, 320-321, 361, 364, 369-370, 392-393, 403-404, 409, 411, 417, 419, 437, 441, 457-458, 469, 471, 474-475, 503-504, 514, 516, 541, 569-570, 588, 590, 599-600, 605, 607, 613, 617, 619, 624, 627, 651-652, 655-656, 659, 661, 672-673

► **Textilní a obuvnický průmysl** 38, 54, 62, 82, 114, 147, 221, 236, 279, 326, 337, 361, 423, 437, 450, 457, 465, 470, 484, 497, 508, 546, 605

► **Vodohospodářský a odpadní průmysl** 48, 54, 125, 147, 153, 164, 175, 182, 215, 236, 252, 259, 289, 304, 314, 331, 345, 376, 392, 402, 417, 437, 450, 479, 489, 525, 530, 551, 563, 605, 617, 625, 664

► **Zábava a volný čas** 153, 164, 191, 279, 320, 338, 470, 514, 546, 588, 605

- ▶ **Zdravotnický a farmaceutický průmysl** 54, 68, 76, 89, 102, 108, 114, 121, 125, 129, 147, 153, 159, 164, 191, 215, 228, 236, 245, 252, 260, 268, 273, 280, 289, 295, 299, 304, 308, 314, 321, 326, 331, 338, 346, 353, 376, 384, 403, 417, 428, 438, 450, 485, 498, 503, 508, 514, 520, 525, 537, 569, 579, 588, 599, 605, 612, 617, 625, 637, 651, 660, 672
  - ▶ **Zemědělský a potravinářský průmysl** 38, 43, 49, 54, 68, 72, 77, 82, 90, 96, 102, 109, 115, 121, 126, 129, 133, 147, 154, 159, 165, 169, 183, 191, 204, 216, 221, 229, 237, 245, 252, 260, 273, 280, 289, 295, 309, 314, 321, 326, 331, 338, 345, 353, 361, 369, 376, 385, 392, 397, 403, 410, 418, 428, 438, 450, 457, 465, 470, 474, 484, 493, 498, 503, 515, 521, 525, 531, 546, 551, 564, 573, 579, 589, 599, 605, 612, 617, 625, 631, 637, 641, 646, 660, 664, 672
  - ▶ **Zpracovatelský průmysl** 68–69, 102, 104, 115–116, 183, 186, 210, 246, 260, 262, 273–274, 280, 283, 361–362, 439, 441, 450, 452, 470–471, 508–510, 515, 517, 521, 526, 546–547, 569–570, 589, 591, 606–607, 617, 620, 642, 646–647, 660–661
  - ▶ **Železniční a kolejová doprava** 38, 54, 68, 82, 102, 126, 142, 154, 160, 197, 204, 216, 221, 229, 253, 260, 280, 290, 304, 315, 332, 338, 346, 377, 385, 393, 403, 418, 439, 451, 457, 470, 475, 479, 490, 498, 526, 531, 547, 551, 559, 564, 573, 579, 589, 594, 599, 606, 625, 632, 637, 642, 656, 660
- Rozvojové příležitosti:
- ▶ **Sektor bankovníctví** 356
  - ▶ **Sektor energetiky** 50, 64, 78, 223, 270, 371, 399, 481, 497
  - ▶ **Sektor informačních a komunikačních technologií** 64
  - ▶ **Sektor infrastruktury a stavebnictví** 45, 57, 73, 84, 105, 130, 135, 206, 211, 224, 263, 270, 301, 356, 394, 399, 442
  - ▶ **Sektor obnovitelných zdrojů** 93
  - ▶ **Sektor ochrany životního prostředí** 349, 394, 575
  - ▶ **Sektor sociální** 78, 92, 371, 533, 574
  - ▶ **Sektor státní správy a občanské společnosti** 481, 647
  - ▶ **Sektor těžebního průmyslu** 58, 98, 135
  - ▶ **Sektor vody a sanitační** 78, 93, 98, 104, 118, 241, 270, 349, 425, 430, 442, 481, 532, 575, 647
  - ▶ **Sektor vzdělávání** 57, 84, 135, 206, 223, 241, 264, 364, 666
  - ▶ **Sektor zdravotnictví** 57, 78, 84, 98, 130, 135, 223, 248, 264, 394, 666
  - ▶ **Sektor zemědělství** 50, 57, 64, 93, 73, 105, 118, 130, 135, 204, 206, 223, 241, 248, 349, 356, 371, 399, 425, 431, 442, 481, 574
  - ▶ **Sektor zpracování odpadů** 211

Literatura

- BALASSA, B. 1965. Trade liberalisation and „revealed“ comparative advantage. *The Manchester school of economic and social studies*, 33, 99-123.
- BALASSA, B. 1977. ‚Revealed‘ comparative advantage revisited: an analysis of relative export shares of the industrial countries, 1953-1971. *The Manchester school of economic and social studies*, 45, 327-344.
- BALLANCE, R. H., FORSTNER, H. & MURRAY, T. 1987. Consistency tests of alternative measures of comparative advantage. *Review of Economics & Statistics*, 69, 157-161.
- LAFAY, G. 1992. The measurement of revealed comparative advantages. In: DAGENAIS, M. G. & MUET, P.-A. (eds.) *International Trade Modelling*. London: Chapman & Hall.
- OHLIN, B. G. 1933. *Interregional and international trade*, Cambridge: (1957 printing), Harvard Univ. Press.
- PAPADOPOULOS, N. and DENIS, J. E. 1988. Inventory, taxonomy and assessment of methods for international market selection. *International Marketing Review*, 38-51.
- PALLEY, T. I. 2008. Institutionalism and New Trade Theory: Rethinking Comparative Advantage and Trade Policy. *Journal of Economic Issues (Association for Evolutionary Economics)*, 42, 195-208.
- RAHMAN, S. H. 2003. Modelling of international market selection process: a qualitative study of successful Australian international businesses. *Qualitative Market Research: An International Journal*, Vol. 6(2), 119-132.
- RICARDO, D. 1817/1951. On the principles of political economy and taxation. In: SRAFFA, P. (ed.) *The works and correspondence of David Ricardo, Vol.1*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Martin Tlapa, Rudolf Klepáček, Marek Svoboda

**Kolektiv pracovníků Ministerstva zahraničních věcí
České republiky**

Mapa globálních oborových příležitostí

Vydalo Ministerstvo zahraničních věcí České republiky.
Vydání druhé, Praha, 2017.

Grafická úprava a tisk: ASTRON studio CZ, a. s., Praha.

ISBN: 978-80-7441-030-7

Rostoucí význam diplomacie v oblasti hospodářské spolupráce je pevně spojen s aktivním přístupem firem i států při hledání a využívání globálních příležitostí. Proto přicházíme s aktualizovanou verzí **Mapy globálních oborových příležitostí**, nově rozšířenou o informace spojené s financováním exportu. Výčet příležitostí a doplňující informace v publikaci se zaměřují především na sektory s rostoucí poptávkou, která koresponduje s exportním a investičním profilem české ekonomiky. Analýza současně zohledňuje exportní kapacity tuzemských výrobců i strukturu a specifika jednotlivých států. Publikace je inspirací pro české firmy, podnikatelské reprezentace, odbornou veřejnost i učitele a studenty mezinárodního obchodu. Proces sledování globálních příležitostí je současně příspěvkem k podpoře růstu konkurenceschopnosti a prosperity České republiky a formování moderní ekonomické diplomacie a jejího permanentního dialogu s podnikatelskou sférou.

ISBN 978-80-7441-030-7

